

R. B. THIEME, JR.

Ang
Integridad
sa
Dios

(Visayan Version)

With permission of R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries,
this publication is distributed in the Philippines
by Grace Logos Support Philippines, Inc.,
without charge or obligation.

For more information text or call:
*(Gihatag pinaagi sa GLSP nga walay bayad o obligasyon.
Para sa dugang pang kasayuran text o tawag:)*
Globe: 0906-347-9830 (Visayan)
Smart: 0946-142-7563 (Visayan)
Smart: 0908-236-1434 (Ilonggo)

The electronic version of this book can be read or downloaded through the Internet
address <https://www.gracelsp.ph>.

*(Ang elektroniko nga bersiyon niini nga libro mahimong mabasa o mabalhin ang datos
pinaagi sa Internet adres nga <https://www.gracelsp.ph>.)*

**Ang
Integridad
sa
Dios**

ANG INTEGRIDAD SA DIOS

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PINANSIYAL NGA PALISIYA

Walay bayad para sa bisan unsa nga materyal gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries. Si kinsa kadtong nagatinguha og pagtulon-an sa Bibliya makaangkon sa among [English] mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs nga walay obligasyon. Ang Dios nagasangkap og doktrina sa Bibliya. Kami manghinaot sa pagpadayag sa Iyang grasya.

Ang R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries maoy usa ka ministeryo sa grasya ug nagalihok sa katibukan diha sa boluntaryong mga kontribusyon. Walay listahan sa presyo para sa bisan unsa sa among mga materyal. Walay kwarta nga gipangayo. Kon ang pagkamapasalamat para sa Pulong sa Dios nagadasig sa usa ka magtotoo sa paghatag, siya adunay pribilihiyo sa pagpaambit ngadto sa pagpakaylap sa doktrina sa Bibliya.

Orihinal nga naimprinta isip *THE INTEGRITY OF GOD*

© 2005, 1998, 1988, 1979 ni R. B. Thieme, Jr. Tanang katungud gitagana.

Unang edisyon napatik niadtong 1979. Ikaupat nga edisyon napatik niadtong 2005.

Kini nga basahon napatik gikan sa mga pakigpulong ug wa-imantala nga mga sinulat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pag-order niini nga libro sa English, kontak:

R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries

P.O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829

www.rbthieme.org

Walay bahin niining publikasyon nga ipasanay o ipadala sa bisan unsang porma o sa bisan unsang pamaagi, elektroniko o mekanikal, lakip na ang seroks, rekord, o sa bisan unsang sistema sa pagtipig ug pag-abli sa inpormasyon, nga walay nakasulat nga pagtugot gikan sa tigmantala.

Napatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2019.

Gihubad ngadto sa Binisaya nga pinulongan ni Raflyn H. Salutan.

Gitan-aw pagbalik nila ni Amado D. Carejo, David C. Vicoy ug Jerome L. Salutan.

Gipatik nga may pagtugot sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Sulud

Pasiuna..... ix

Kapitulo Uno: Pagpunting sa Integridad

Dios Nagapadayag sa Iyang-Kaugalingon	1
Esensiya sa Dios, ang Kinatas-ang Tinubdan	3
Persona sa Dios, Dili Gayud Mabahin.....	4
Ang Kinaiya sa Integridad.....	5
Ang mga Hiyas sa Integridad	7
Hustisya Nagabantay sa Divine nga Esensiya	7
Pagkamatarong Nagabantay sa Divine nga Hustisya	9
Integridad ug ang Gugma sa Dios.....	10
Unsang-paagiha ang Gugma sa Dios Wahisabti.....	15
Pagsabut sa Gugma sa Dios.....	17
Hustisya Nagauna sa Kalihukan sa Gugma	20
Pablo Nagapatin-aw sa Ebanghelyo	23
Ang Panghunahuna sa usa ka Maghuhukum.....	26
Ang Ekspresyon sa Integridad ug Gugma—Grasya.....	30
Ang Pagkawaypihig sa Dios	33
Pinulongang Gigamit	36
Paghinulsul sa Dios	38
Kasuko sa Dios.....	42
Pagdumut sa Dios	44

Kapitulo Dos: Integridad nga Naglihok

Mga Impyutasyon: Ang Dugukan para sa Pagsabut sa Doktrina	46
Divine nga Gugma isip Dapit sa Takdoanan ni Adan.....	47

Ang Kapanahonan sa Pagkahingpit	47
Ngano ang Hustisya Nahimo nga Atong Dapit sa Takdoanan	48
Walay Waykatapusang Kinabuhi, Walay Waykatapusang Seguridad	50
Hustisya Nagauna sa Divine nga Gugma	52
Ang Pagkalaglag sa Tawo ug ang Grasya sa Dios	53
Tinuud ug Mahukmanon nga mga Impyutasyon	54
Unang Impyutasyon: Kalagnong Kinabuhi	55
Ikaduhang Impyutasyon: Sala ni Adan	58
Ang Kinaadman sa Divine nga Hustisya	58
Espirituhanong Kamatayon	58
Ang Genetic nga Pagpalungtad sa Kinaiyang Makasasala	60
Personal nga mga Sala Wala Giimpyut	64
Duha ka Magmamando: Satanas ug ang Kinaiyang Makasasala	72
Ikatulong Impyutasyon: Personal nga mga Sala ngadto ni Kristo	78
Sa Waykaparehas Natawo nga Anak sa Dios	78
Ang Lohika sa <i>A Fortiori</i>	81
Mahukmanon nga Impyutasyon didto sa Krus	85
Ikaupat nga Impyutasyon: Divine nga Pagkamatarong	87
Hustisya Makapanalangin Lamang sa Pagkamatarong	87
Pagkahitarong	89
Ang Tuberiya sa Grasya	94
Pari ug Embahador	97
Potensiyal Nagabungat og Kapasidad	103
Sulud-sa-kapsula nga Kalikupan	106
Ang mga Ministeryo sa Kaluwasan sa Balaang Espiritu	108
Epektibong Grasya	108
Pagkahimugso-pag-usab	108
Bawtismo sa Balaang Espiritu	108
Pagpuyo sa Balaang Espiritu	116
Pagpuno sa Balaang Espiritu	117
Pagselyo sa Espiritu	120
Pang-apod-apod sa Espirituhanong mga Gasa	120
Temporal nga Seguridad	122
Ikalimang Impyutasyon: Waykatapusang Kinabuhi	126
Duha ka Potensiyal nga Impyutasyon: Mga Panalangin sa Panahon ug Eternidad	131
Ikaunum nga Impyutasyon: Mga Panalangin sa Panahon	132
Espirituhanong mga Panalangin	133
Temporal nga mga Panalangin	134
Mga Panalangin pinaagi sa Panag-uban	138
Makasaysayanong Impak	139
Wamahitakus nga Pag-antos	143
Nganong Mag-antos man ang Hamtong nga mga Magtotoo	143
Introduksiyon sa Paglaum	148
Pagkamatay nga Grasya	152
Ikapito nga Impyutasyon: Mga Ganti sa Eternidad	154

Ang Katapusang Pagtantiya	154
Mga Paghulagway sa Waykatapusang mga Ganti	161
Maayong mga Ani ug Dakong mga Kayutaan	161
Sundalonghong mga Simbolo-pagpasidungog	161
Atletikanhong mga Lukong	165

Kapitulo Tres: Integridad ug Paglaum

Ang Kompiyansa sa Kristohanon	172
Larawan sa Hamtong nga Magtotoo	179
Ang Talaid sa Paglaum	181
Ang Exegesis sa Mga Taga-Roma 8:28	194
Paggamit sa Talaid	200
Ang Talaid ug Paghiuyon ngadto sa Hustisya sa Dios	200
Ang Talaid ug Divine nga Proteksiyon	207
Ang Talaid ug ang Harianong Pamilya nga Kadungganang Lagda	210
Hataas nga mga Sukaranan para sa Pagkaharianon	210
Ang Kahawud sa Harianong Pamilya nga Kadungganang Lagda	212
Ang Kadungganang Lagda ug Divine nga Katukuran	215
Mga Kinahanglanon ug Mga Dikinahanglanon	218
Duha ka Matang sa Gugma	219
Pagbinaslanay	222
Usa ka Batasan Alang sa Pagkamatay	223
Ang Talaid ug Kadaotan	223
Ang Talaid ug Pagtoo-Pahulay	225

Kapitulo Kwatro: Konklusyon

Kansang Pagkamatarong?	240
------------------------------	-----

Mga Pakapin sa Basahon

Pakapin-sa-basahon A: Ang Doktrina sa Divine nga Esensiya	246
Pakapin-sa-basahon B: Ang Doktrina sa Divine nga Dekrito	274

Mga Timan-anan

Timan-anan sa Kasulatan	301
Timan-anan sa Hilisgutanan	312

Mga Diyagrama

Hustisya maingon nga ang Magbalantay sa Divine nga Esensiya.....	8
Dipersonal ug Personal nga Gugma sa Dios	12
Impyutasyon sa Kalagnong Kinabuhi	57
Spermatogenesis diha sa Lalaki.....	61
Oogenesis diha sa Babaye.....	62
Impyutasyon sa Orihinal nga Sala ni Adan.....	64
Lohika ni Pablo diha sa Mga Taga-Roma 5:15–17	83
<i>A Fortiori</i> nga Lohika diha sa Mga Taga-Roma 5:15–17	85
Pagkahitarong	92
Ang Tuberiya sa Grasya	95
Ang Gisulud-sa-kapsula nga Tuberiya sa Grasya	96
Ang Pagkapari ug Pagkaembahador sa Kapanahonan sa Simbahan nga Magtotoo	99
Potensiyal + Kapasidad = Katinuuran	104, 111
Bawtismo sa Balaang Espiritu	112
Paglaum ngadto Paglaum ngadto sa Paglaum	149
Eschatological nga Panghitabo	155
X+Y+Z = Ang Ikapitong Impyutasyon	183, 184, 185, 193
Potensiyal ₁ para sa Kaluwasan	185
Potensiyal ₂ para sa Escrow nga mga Panalangin sa Panahon.....	187
Potensiyal ₃ para sa Escrow nga mga Panalangin sa Eternidad.....	190
Pagpahiuyon ngadto sa Hustisya sa Dios	201
X, Y, ug Z nga mga Radikal ubus sa Divine nga Katukuran	207–08
Harianong Pamilya sa Kadungganang Lagda	209
Satanasnong mga Ataki diha sa X Radikal	224
Ang Pagtoo-Pahulay nga Teknik	230

Pasiuna

Sa dili pa ikaw magsugod sa imong pagtoon sa Bibliya, kon ikaw usa ka magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga ikaw nakahingalan sa imong mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan.

Kon kita mosugid sa atong [nahibaloan] mga sala, Siya matinumanon ug matarong sa pagpasaylo kanato sa atong [nahibaloan] mga sala ug sa paghinlo kanato gikan sa tanang dipagkamatarong [wanahibaloan, o nahakalimtan nga mga sala]. (1 Juan 1:9)

Ikaw dihadiha mosulud sa fellowship uban sa Dios, napuno sa Balaang Espiritu, ug andam na sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya gikan sa Pulong sa Dios.

“Ang Dios espiritu, ug kadtong kinsa nga magsimba Kaniya kinahanglang magsimba diha sa [ang pagpuno sa] espiritu ug [bibliyanhon] kamatuuran.” (Juan 4:24)

Kon ikaw wala gayud sa personal nga mitoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo ingon nga imong Manluluwas, ang isyu dili ang paghingalan sa imong mga sala. Ang isyu mao ang pagtoo lamang diha ni Kristo lamang.

“Siya kinsa nagatoo diha sa Anak adunay waykatapusang kinabuhi; apan siya kinsa wala nagatuman [ang mando sa pagtoo diha] sa Anak dili makakita og kinabuhi, apan ang kaligutgut sa Dios nagapabilin diha kaniya.” (Juan 3:36)

ANG PULONG SA DIOS buhi ug gamhanan, mashait kay sa bisan unsang duhay-sulab nga espada, naglagbas bisan ngadto sa nagbahing nagpabulag sa kalag ug sa espiritu, ug sa mga lutahan ug sa kinauyokan, ug maoy usa ka kritiko sa mga hunahuna ug mga tinguha sa kasingkasing. (Mga Hebreohanon 4:12)

Ang tanang Kasulatan gininhawa-sa-Dios, ug maganansiyahon para sa doktrina, para sa pagbadlong, para sa koreksiyon, para sa instruksiyon diha sa pagkamatarong; nga ang tawo sa Dios mamahimong hamtong, sa hingpit gisangkapan ngadto sa tanan nga maayong mga buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Pagtoon sa pagpakita sa imong-kaugalingon nga aprobado ngadto sa Dios, usa ka trabahador nga kinahanglang dili maulaw, sa hustong nagbahin sa pulong sa kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

PAGPUNTING SA INTEGRIDAD

DIOS NAGAPADAYAG SA IYANG-KAUGALINGON

SAYO DIHA SA KINABUHI ikaw nakahibalo nga ang Dios anaa. Sa dihang ikaw nahibulong mahitungud sa tinubdan, sa hinungdan, sa kinaiya, o sa katuyoan sa mga butang, ang imong natural nga kamapakisayron mitudlo kanimo ngadto sa usa ka Labawng Makagagahum. Apan sa paghanduraw nga ang Dios anaa halos mas sayon kay sa pagsabut Kaniya.

Ang matag-usa nagaabut sa pagkahibalo-sa-Dios—sa labing minus ang matag-usa nga labaw sa kinaminusan nga kaalam ug edad (Mga Taga-Roma 1:19–20). Apan ang malisud nga buluhaton sa pagsabut sa Dios nagakinahanglan og labaw pa kay sa tiunay nga kamapakisayron. Kini nagakinahanglan og positibong kabubut-on—usa ka aktibong tinguha sa pagkat-on mahitungud Kaniya, ang maayong-buut ug disiplina-sa-kaugalingon sa paghural ngadto sa pagkat-on sa kamatuuran. Positibong kabubut-on maoy usa ka butang sa tagsatagsa nga pagpili, ug kadaghanan sa katawhan mosimang una pa kaayo sa pagkab-ot sa katuyoan sa pagsabut.

Bisan pa kadtong kinsa buut makaila sa Dios maoy nabitik diha sa mangitngit nga labirinto sa pagkaignorante ug tawhanong mga limitasyon. Ang tanang mga matang sa relihiyoso ug pilosopiyanhong mga teyoriya magsaad sa pagdala kanato ngadto sa kahayag sa pagtapos lamang kanato diha sa bakak ug kadaotan (Mga Taga-Roma 1:21–23). Unsaon man aron kita makakita sa atong agianan gawas sa pagkaignorante?

Kay *maingon nga* ang kalangitan hataas pa kay sa kalibutan,
Sa ingon niini ang akong mga paagi hataas pa kay sa inyong mga paagi,
Ug ang akong mga panghunahuna hataas pa kay sa inyong mga panghuna-
huna. (Isaiah 55:9, gikorihiang paghubad)

Kita buta sa espirituhanon. Kita dili makakaplag sa karakter o personalidad sa Dios. Apan sulud sa atong kangitngit nagadan-ag ang grasya sa Dios; Siya nakapadayag sa Iyang-kaugalingon.

Sa dihang kita magtubag sa positibo diha sa pagkahibalo-sa-Dios, ang Dios responsable sa pagsangkap sa kasayuran sa Ebanghelyo diin kita makatoo diha ni Kristo ug sa ingon-niini makasulud ngadto sa usa ka waykatapusang relasyon uban sa Dios. Ang Dios nakapadayag sa Iyang-kaugalingon diha sa Bibliya, “ang hunahuna ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 2:16): Ang Ebanghelyo maoy usa lamang sa daghang mga kategoriya sa doktrina sa Bibliya. Alang kanato, ang Dios “mipadako sa Iyang Pulong labaw sa Iyang kaugalingong ngalan [dungog]” (Mga Salmo 138:2b, gikorihiang paghubad). Ang mga doktrina sa Pulong sa Dios, nagpuyo sulud sa atong mga kalag, mao ang bugtong paagi tungud nga kita makaila kinsa ug unsa ang Dios ug sa ingon niini makaabut sa pagrespeto ug paghigugma Kaniya. Pinaagi lamang sa pagkat-on sa doktrina sa Bibliya kita makahatag Kaniya sa pag-ila, dungog, ug himaya nga Siya nahitakus.

Apan sama nga kini nahasulat, Mata wala nakakita, ni dalunggan nakadungog, walay usa nga nakasulud ngadto sa kasingkasing sa tawo, ang mga butang nga ang Dios miandam para kanila nga nahigugma kaniya. (1 Mga Taga-Corinto 2:9, KJV)¹

Apan sa unsang-paagiha ang Dios nagapahimo kanato sa pagsabut og unsa sa kasagaran labaw sa atong pagsabut? Unsang-paagiha nga Siya nagatuman sa daw imposible nga buluhaton sa pagsangyaw sa Iyang espirituhanon, waykinutuban, perpektong mga hiyas ngadto sa atong temporal, maykinutuban, dihingpit nga mga hunahuna? Unsaon man nga kita makaabut sa pagsabut sa integridad sa Dios?

Ang atong pagkabuta tingali ngitngit pa kay sa ikaw maghunahuna. Ang dimagtotoo, gitawag og ang “natural nga tawo,” nagakulang sa usa ka tawhanong espiritu (1 Mga Taga-Corinto 2:13–16). Sa espirituanong patay, siya sa yano wala nasangkapan sa pagsabut sa espirituanong mga butang-katingalahan. Bisan pa ang yanong kamatuuran sa Ebanghelyo maglikay kaniya kon dili lamang sa makapatoong (o makapakabig) ministryo sa Dios nga Balaang Espiritu; ang Ikatulong Persona sa Trinidad kinahanglang magbarog isip usa ka puli para sa nawala nga tawhanong espiritu aron sa paghimo sa Ebanghelyo nga klaro ug masabut (Genesis 6:3; Juan 6:44; 16:7–11; 2 Pedro 2:21). Ayha na ang dimagtotoo makahimo sa iyang desisyon sa pagdawat o pagsalikway ni Jesu-Kristo isip Manluluwas.²

Sa takna sa pagtoo diha ni Kristo, ang bag-ong magtotoo nagaangkon og usa ka tawhanong espiritu (1 Mga Taga-Tesalonica 5:23) isip kabahin sa GAP, ang grasya nga aparato para sa panabut.³ GAP mao ang wala-ang-merito nga sistema pinaagi niini ang matag mag-

1. Gawas kon sa laing paagi gisulat, ang tanang Kasulatan niini nga libro gihubad gikan sa New American Standard Bible. Kadtong gimarkahan og “KJV” gihubad gikan sa King James Version; kadtong gimarkahan og “gikorihiang paghubad” mao ang mga paghubad sa tagsulat nga nagrepresentar og labi pang literal sa orihinal nga Hebreyo ug Griyegong mga teksto. Ang sinanggaang komentaryo nagapadayag sa pagpalapad sa paghubad nga gitudlo diha sa Bibliya nga klase nga mga pakigpulong (anaa sa [English] MP3 CD gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, Houston, Texas) o nagatakdo sa kinutlo uban sa andam nga hilisgutan.

2. R. B. Thieme, Jr., *Hetenismo* (Houston, R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2016). Sa umaabot, ang mga sangang-reperensiya sa akong mga libro mokutlo lamang sa tagsulat, titulo, petsa sa publikasyon (diha sa unang reperensiya), ug (mga) panid.

3. Para sa usa ka kompletong paghulagway sa GAP, tan-awa sa Thieme, *Reversionism* (2000), 3–7.

totoo makakat-on sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina ug makatubo sa espirituhanon way-sapayan sa iyang bakgawon sa edukasyon o tawhanong IQ. Diha sa GAP, ang Dios nagasangkap sa matag lakang, gikan sa doktrina nga nagpuyo sulud sa Iyang kaugalingong hunahuna ngadto sa doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag sa magtotoo. Siya nagahatag sa Bibliya mismo, sa espirituhanong gasa sa pastor-magtutudlo, sa lokal nga simbahan isip ang klasehan diin ang doktrina gitudlo, sa praybasi sa pagkapari sa matag magtotoo nga nagatugot kaniya aron mahimong waypihig samtang siya nagakat-on. Ang tawhanong espiritu, uban sa kalag, nagakompleto sa sulud nga kasangkapan sa GAP nga gikinahanglan sa pagbalhin sa doktrina gikan sa usa-ka-butang nga gisabut lamang ngadto sa usa-ka-butang nga sa bug-os masabtan ug magamit para sa pulos espirituhanong pag-abante ug aplikasyon ngadto sa kinabuhi.

Apan bisan pa ang pag-angkon og usa ka tawhanong espiritu dili makapahimo kanato sa pagsabut sa Dios. Ang Dios nga Balaang Espiritu, kinsa nagadala og usa ka aktibong tahas sa pagpadulong ngadto sa atong kaluwasan ug kinsa nagasangkap sa piho nga mga panalangin nga nahiapil uban sa kaluwasan mismo, kinahanglang magpadayon sa pagsangkap og pagsabut human sa kaluwasan diha sa Iyang dimakita, likud-sa-hitabo nga buhat sa paghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo (Juan 16:12–15).

Diha sa kaluwasan ang Ikatulong Persona sa Trinidad sa personal nga nagasugod sa nagpuyo sulud sa atong mga lawas (1 Mga Taga-Corinto 6:19–20). Gikan sa Iyang permanenteng punoang-buhatan sulud sa lawas, ang nagpuyong Espiritu nagatinguha sa pagkontrolar sa kalag. Ang Bibliya nagahulagway sa magtotoo ubus sa hilum, nagpalagsik nga kontrol sa Espiritu isip “espirituhanon” (1 Mga Taga-Corinto 3:1), “napuno sa Espiritu” (Mga Taga-Efeso 5:18), “[nag]lakaw pinaagi sa Espiritu” (Mga Taga-Galacia 5:16, KJV). Ang GAP nagalihok lamang ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu. Ang pagpuno sa Espiritu busa mao ang sumpay tali sa kaluwasan ug sa masangputong pagsabut sa doktrina sa Bibliya nga nagalang kub sa espirituhanong pagkahamtong. Ang pagpuno sa Balaang Espiritu maoy minando para sa pulos ang pagsulud ug ang paggamit sa Pulong sa Dios. Sa higayon nga ang sa sulud nga kasangkapan sa GAP nahimutang, kita makakat-on og daghan pa sa Dios ug sa Iyang plano.

ESENSIYA SA DIOS, ANG KINATAS-ANG TINUBDAN

Kita kinahanglan mag-ila, una sa tanan, nianang tanan nga ang Dios nagahimo o nagapasiugda nagagikan sa Iyang esensiya, gikan sa kinsa ug unsa Siya.⁴ Bisan kon ang mga linihokan sa uniberso, ang mga prinsipyo sa divine nga katukuran, o ang buhat sa krus, matag pudyot ug tuldok sa Kasulatan maoy pinasikad diha sa mga hiyas o karakter sa Dios.⁵

Gikan sa pagpalahutay sa uniberso ngadto sa pagpanalangin sa mga magtotoo, tanan nga ang Dios nagahimo maoy pinasikad sa mga hiyas sa Iyang esensiya. Tungud-niini, sa

4. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon A.

5. Ang mga balaod sa divine nga katukuran gimando sa Dios para sa proteksiyon, kalig-on, hapsay nga kalihukan, kalungtaran, panalangin, ug kagawasan sa tawhanong kaliwat, magtotoo ug dimagtotoo pareho, panahon sa dagan sa tawhanong kasaysayan (Mga Taga-Roma 13:1–7; Titus 3:1; 1 Pedro 2:13–14). Kini nga mga balaod magtukod sa temporal nga awtoridad nga nagapanalipod sa kaugalingong-pagbuut, praybasi, kabtangan, ug tawhanong kinabuhi—ang sukaranong mga sangkap sa tawhanong kagawasan. Tan-awa sa Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalonghong Kadaugan* (2016), 6–8.

dili pa ikaw makadayeg-pag-ayo sa unsa ang Dios nagahatag kanimo, o unsa ang Dios nagtukbil sa Iyang tiil nga *naghulat* sa paghatag kanimo (Isaiah 30:18), ikaw kinahanglan nga unang mag-abut sa pagdayeg-pag-ayo sa Dios Mismo.

Persona sa Dios, Dili Gayud Mabahin

Dili lamang ang tanang mga lihoc sa Dios magpadayag sa katingbanan sa Iyang mga hiyas, apan tungud kay ang Dios usa ka persona (Exodo 3:14), tanan sa Iyang mga lihoc sa kanunay maglambigit sa Iyang *tibuuk* nga persona. Piho nga mga butang Siya nagapakita sa usa o sa uban sa Iyang mga hiyas, apan tanan sa Iyang mga hiyas sa kanunay maglihok sa dungan diha sa perpektong pagkatukma ug panag-uyon. Usa ka katangdian sa kahayag nagahulagway sa punto.

Sa dihang ang kahayag-sa-adlaw nahimutang diha sa usa ka asul nga sinina, asul ang bugtong kolor nga makit-an; kon diha sa usa ka masanag nga pulang kamisin, pula ra. Ang usa ka dalag nga butang nagapakita lamang og dalag samtang, ingnon ta, usa ka tartan sa Highlander magpasigarbo og daghang mga kolor, matag-usa anaa sa iyang kaugalingong han-ay diha sa hugpong. Unsaon man sa usa ka silaw sa kahayag sa kalit mahimong usa ka lahi nga kolor sa matag higayon nga kini nagaigo sa usa ka lahi nga dapit?

Ang mga kalahian mahitabo tungud kay ang usa ka bidlisiw sa puti nga kahayag nagasulud sa tanang mga kolor sa ispektro, ug sa matag-higayon nga kini nagaigo sa usa ka dagtum nga butang pipila sa mga kolor matuhup samtang ang uban mapaananag. Ang asul nga sinina asul tungud kay kini nagatuhup sa mga pula ug mga dalag; kini nagapaananag ra sa asul nga kita makakita. Ang pula nga kamisin nagatuhup sa mga dalag, mga asul-berde, ug mga asul, nagpaananag sa iyang tataw nga bulok sa pula. Kon ang usa ka sinina wala mipatuhup og kolor, kini magpaananag sa tibuuk nga mga sulud sa puti nga kahayag ug sa wayduhaduha mahimong puti. Ang tugbang, usa ka itum nga sinina, magtuhup sa tanang mga kolor ug dili mag-aninag. Bisan pa og ang matag butang nagapakita sa iyang kaugalingong kolor, ang tibuuk nga makitang ispektro sa kanunay anaa diha sa puti nga kahayag nga nagdan-ag sa ibabaw niini. Ang kalahian dili diha sa kahayag kundili diha sa mapiliong pagpatuhup sa butang.

Sa ingon-usab, ang esensiya sa Dios makapahayag og piho nga mga hiyas diha sa usa ka sitwasyon apan ang uban diha sa usa ka lahi nga sitwasyon. Sa dihang kita magtoon sa doktrina sa divine nga dekrito, ang Iyang kinalabwang-kamandoan ug omniscience magdangat sa pagkatataw (Mga Taga-Roma 8:28–30; Mga Taga-Efeso 1:4–6).⁶ Maingon nga Hari sa langit ug kalibutan (Mga Salmo 47:2; 93:1–2), Siya adunay absolutong awtoridad ug pagbuut. Gikan sa Iyang omniscience Siya nahibalo sa hingpit ug sa waykatapusan sa tanan nga mahibaloan; wala gayuy usa ka hitabo—personal, makasaysayanon, o sa bisan-unsang laing matang—nga nagapakurat o nagapalibog Kaniya. Siya maoy absolutong pagkamatarong, sa waykinutuban nga perpekto pulos sa Iyang persona ug karakter (Deuteronomio 32:4; Mga Salmo 11:7; 97:6). Tanan nga Siya nagahunahuna ug nagahimo nagasubay niini nga sukdanan sa Iyang pagkahingpit. Ang Dios perpektong hustisya ug

6. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon B.

sa ingon, Siya sa absoluto nga makiangayon diha sa administrasyon sa divine nga mga balaod, tanan dinhi magkauyon uban sa Iyang pagkamatarong ug kinalabwang-kamandoan (2 Cronicas 19:7; Mga Salmo 19:9). Kita makakita sa Iyang pagkamatarong ug hustisya nga mapahayag diha sa Iyang pagsilot ug paghukum sa sala (Mga Taga-Roma 8:3) gawas pa sa Iyang pagsangkap sa atong dako-kaayo nga kaluwasan (Mga Taga-Roma 1:16–17).

Ang Dios gugma (1 Juan 4:9), ang labing-dako nga pasundayag niini nga hiyas nahitabo didto sa krus sa dihang si Kristo namatay maingon nga usa ka puli para kanatong tanan (Mga Taga-Roma 5:8). Ang Dios waykatapusang kinabuhi (Jeremiah 10:10). Siya walay sinugdanan ug walay katapusan; Siya dili ulipon sa panahon. Siya miimbento sa panahon aron nga Siya makapahayag sa Iyang-kaugalingon ngari kanato. Ang Dios omnipotent—sa waykatapusan, sa tanan, ug sa dungan anaa sa tanang dapit (Deuteronomio 4:39; Mga Salmo 139:7), usa ka personal nga saksi sa matag aktibidad sa atong mga kinabuhi. Kita makakita sa omnipotence sa Dios maingon nga ang Magbubuhay ug Tigpalahutay sa uniberso (Juan 1:3; Mga Taga-Colosas 1:16; Mga Hebreohanon 1:2, 10).

Ang pagkaanaa sa kanon sa Kasulatan nagapahimug-at sa lain pang mga hiyas, ilabina sa Iyang kamatinuuron (Mga Salmo 138:2). Ug sa dihang Siya nagapalahutay kanato latas sa tanang mga dipiho ug mga pagkamahuyang sa kinabuhi, ang Iyang pagkadimausab nagalabaw (Deuteronomio 31:6; Mga Hebreohanon 13:5b, 8). Walay pagkabalhin o pagkamahuyang diha Kaniya, wala bisan pa usa ka “anino sa pagbalhin” (Santiago 1:17, KJV).

Sa laing mga pulong, walay divine nga hiyas ang mahimong masayloan, malaktawan, o malapsan sa bisan unsa nga ang Dios nagahimo; Iyang toong kamut sa kanunay nahibalo og unsay gihimo sa Iyang walang kamut. Ang Dios wala nagahingilin sa Iyang kinalabwang-kamandoan sa dihang Siya nagapahayag sa Iyang kamatinuuron. Ni Siya nagabulag sa Iyang gugma gikan sa Iyang pagkamatarong o hustisya. Siya wala nagakompromiso sa Iyang pagkamatarong ug hustisya aron sa pag-atiman kanato sa hugut tungud sa gugma. Diha sa matag hitabo, walay sapayan unsa nga hiyas maoy gipadayag, ang tibuuk, dimabahin nga persona sa Dios sa hingpit nga nalambigit.

ANG KINAIYA SA INTEGRIDAD

Ang integridad sa Dios mao ang gipadungan nga operasyon sa duha ka divine nga mga hiyas—pagkamatarong (+P) ug hustisya. Uban sa divine nga gugma, sila magporma og usa ka makanunayon, dimabahin nga sistema pinaagi niini ang Dios nagaatiman sa tawhanong kaliwat diha sa grasya ug nagatukod og usa ka waykatapusang relasyon uban kanila kinsa magtoo diha ni Jesu-Kristo pinaagi sa pagtoo lamang.

Ang Dios nagatinguha sa tawo sa pagbaton og usa ka relasyon uban Kaniya, pagsalig Kaniya sa waykondisyon, pag-abante diha sa Iyang plano, ug pagkab-ot sa mauyonong kalambigitan uban Kaniya. Ang relasyon uban sa Dios nag-agad diha sa Iyang integridad. Ang hamtong nga magtotoo nagaabut sa pag-ambit sa kalipay sa Dios, pagdawat og masdako nga panalangin, ug sa katapusan sa paghimaya Kaniya pinaagi sa pagpuyo sulud

sa sistema sa integridad nga Siya midesinyo.⁷

Tingali ikaw nahibulong nganong ikaw wala gayud kanhi nakadungog sa “integridad” sa Dios. “Asa man kana makit-an sa Bibliya?” ikaw mangutana. Ang Gitugotan o King James Version sa Bibliya nagatawag sa kombinasyon sa pagkamatarong ug hustiya nga “pagkabalaan” sa Dios. Apan ang pulong “pagkabalaan” nagakapakyas sa pagpahayag; kini maoy butang wala mapanahon, kinaraan, hapit ingon ka mapuslanon sa usa ka Model T. Ang mga kahulugan sa mga pulong diha sa bisan unsang pinulongan magkausab sulud sa usa ka gidugayon sa pahanon, ug diha sa milabay nga 400 katuig, ang English nga pinulongan sa wayduhaduha dili eksepsiyon.

Kon ang usa-ka-tawo karon nahulagway maingon nga “balaan,” ang katawhan tingali maglarawan og asetisismo, pagkahigpit-sa-pamatasan, kaugalingong-pagkamatarong, o pipila ka laing porma sa mini-nga-pagkaespirituhanon. Sa dihang ang Bibliya nagaingon, “Balaan, Balaan, Balaan” (Isaiah 6:3), kini sa pagkatinuud wala nagapasabut og kaugalingong-pagkamatarong o pagdili-sa-kaugalingon! Unsa man ang pasabut niini? Nan, kita tingali magsusi sa pagbalikbalik ug mag-ingon nga kini nagahisgot sa Trinidad, nga kini nagasulti. Kita tingali mag-awit niini sa dakong kalagsik, apan ang pagtubag sa emosyonal wala nagadugang sa atong pagsabut.

Ako mosulti kanimo og unsa ang Isaiah 6:3 nagakahulugan ngadto sa kadaghanang mga magtotoo. Wala gayud! Ug kini wala gayud hangtod nga mapatin-aw diha sa laing mga termino. Karon, kon ang pulong “balaan” dili lubog, kini hanap, kon dili hanap, nagkahanaw. Kita dili kinahanglang maghikut sa atong-kaugalingon ngadto sa usa ka lubog, makausab-sa-emosyon nga pulong, ilabina kon ang usa ka maayo-kaayo, makahuluganon, modernong termino maoy anaa. “Integridad, integridad, integridad.” Kana nagasugod sa pagpahayag!

Ang Dios sa kanunay mihuput og integridad maingon nga bahin sa Iyang waykatapusan, waykinutuban, perpektong esensiya. Kini usa ka kalidad sa Iyang waypagkausab nga kaugalingon sukaranon kaayo sa Iyang karakter nga Siya wala nagakinahanglan sa pagpalahutay niini pinaagi sa Iyang pagbuot o kinalabwang-kamandoan. Ang Dios wala nagakinahanglan sa wayhunong nga paghukom sa pagpalungtad sa Iyang integridad; Siya sa yano nga anaa niini. Ang Iyang integridad sa hingpit nga labaw kay sa atoa (Isaiah 55:9).

Kita dili perpekto. Ni kita dimausab; kita malagmit mausab sa bisan-unsang takna. Sa pagkatinuud, kita sa wayhunong nga mausab. Ikaw makakita nga bisan-unsang integridad nga kita makakab-ot nagagikan lamang pinaagi sa usa ka waybugto nga serye sa mga desisyon, ang angay ug madungganong paggamit sa atong kabubut-on. Sa mao rang paagiha nga kita mag-angkon sa tawhanong integridad, kita usab makapawala niini.

Kita kinahanglan sa kanunay maghukom sa paghimo sa hustong mga butang ug dili sa paghimo sa sayup nga mga butang. Pananglitan, kita kinahanglang adlaw-adlaw maghukom sa pagladlad sa atong-kaugalingon ngadto sa pagtulon-an sa doktrina ug dili mapalinga gikan sa pagkonsentrar diha sa Pulong sa Dios. Niana nga paagi, kita mag-ugmad og husto nga mga sumbanan ug mga sukaranan. Samtang kita magpuno sa atong mga kalag uban sa Pulong sa Dios ngadto sa punto sa espirituanong pagkahamtong, kita kinahanglan usab maghimo og mga desisyon sa paggamit og doktrina ngadto sa mga hitabo sa kinabuhi. Kita

7. Thieme, *Kristohanong Integridad* (2019).

adunay integridad kon kita maghimo og igong mga desisyon nga dapig sa unsa kita nahibalo nga husto. Apan, kon kita maghimo og mga desisyon sa paglapas sa unsa kita nahibalo nga husto, kita walay integridad.

Ang tawhanong integridad dili natural ngari kanato, apan ang perpektong integridad *maoy* natural sa Dios. Ang integridad sa Dios dili lamang ang pagkawadiha sa kadaotan, kundi li ang tibuuk sumada sa Iyang pagkahingpit—ang kinahingpitan sa Iyang kinaiya. Sa ingon-niini, tanan nga ang Dios nagahimo ngadto sa katawhan maoy usa ka hulagway sa Iyang perpektong integridad.

Ang GINOO matarong diha sa tanan Niyang mga paagi,
Ug maloloy-on diha sa tanan Niyang mga binuhatan. (Mga Salmo 145:17)

Kita makasabut og masmaayo sa unsang-paagiha ang integridad sa Dios nagalihok sa dihang kita unang magsabut sa unsang-paagiha ang mga hiyas sa integridad maglihok sa tagsatagsa.

Ang mga Hiyas sa Integridad

HUSTISYA NAGABANTAY SA DIVINE NGA ESENSIYA

Ang Dios wala sukad nakabaton sa labing-gamay nga kasamok sa pagpabilin sa Iyang mga hiyas nga walay sagol. Ang usa wala sukad nagapaamong sa lain. Bisan pa sa dihang Siya nagaatiman sa dihingpit, makasasala, nalaglag nga tawo—ug ilabina sa dihang Siya *nagapanalangin* kanato—Siya wala nagpaubus sa Iyang-kaugalingon nunut sa atong dihingpit nga kahimtang gumikan-niini nagguba sa Iyang kaugalingong pagkahingpit. Ang rason nga Siya makapanalangin kanato mao nga usa sa Iyang mga hiyas nagabantay, ingon sa sinugdanan, ngadto sa uban. Ang hustisya sa Dios mao ang magbalantay sa esensiya sa Dios diha sa tanan nga Siya nagahimo ngadto sa dihingpit nga mga binuhat.

Sa dihang ang usa ka myembro sa Trinidad maykalabutan sa Iyang-kaugalingon o uban sa laing mga myembro sa kinaiya-sa-Dios, walay panginahanglan para sa usa ka magbalantay. Wala gayuy usa ka kalagmitan sa kompromiso tungud kay ang tanang tulo ka Persona maoy perpekto, katumbas, parehang-waykinutuban, ug parehang-waykatapusan; silang Tulo maghuput sa mao ra nga integridad. Dugang pa, diha sa Iyang-kaugalingon, ang Dios gawasnon sa pag-ila sa Iyang personalidad—ang kamatuuran nga Siya usa ka persona—ingon nga labing mahinungdanon.⁸

Ang maykalabutan sa tawo, sa bisan-unsang-paagi, adunay halos dilimitado nga oportunidad para sa kompromiso. Ang tawo nagalapas sa karakter sa Dios sa hapit tanang buhat. Dinhi ang Dios kinahanglang magbantay sa Iyang pagkamatarong una sa tanan. Sa ingon-niini, ang dapit sa takdoanan sa Dios uban kanato mao lamang ang Iyang hustisya. Kini mao ang kalihukan sa hustisya diha sa Iyang integridad.

8. Ang tulo ka persona sa Kinaiya-sa-Dios magpakita sa tanang kalidad sa divine nga personalidad: pagkahibalo-sa-kaugalingon, mentalidad, kabubut-on, kuyog sa kapasidad para sa mga relasyon; busa, ang Dios usa ka persona. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon A.

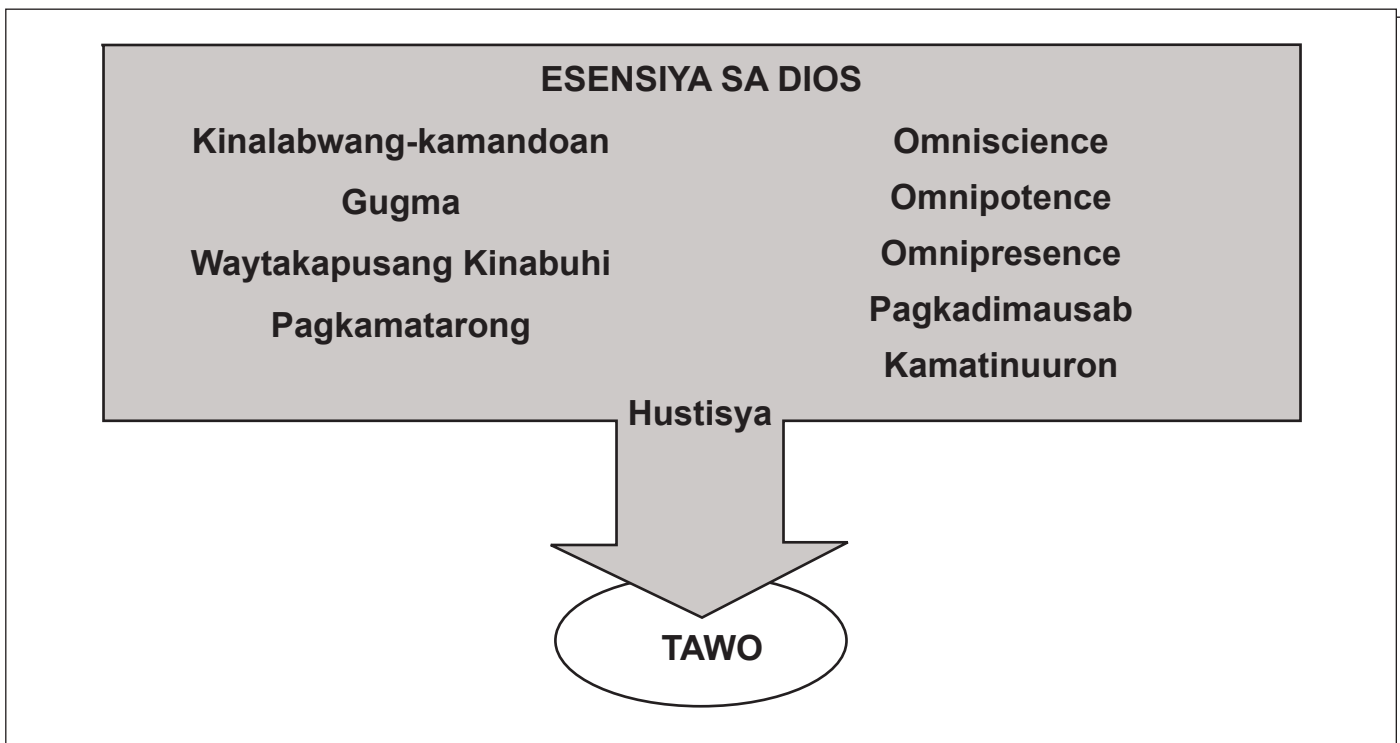
Tugoti ako sa pagpahimug-at niini: Ang atong dapit sa takdoanan uban sa Dios mao ang Iyang hustisya.

Unta siya maghukum sa Imong katawhan uban sa pagkamatarong,
Ug ang Imong gisakit uban sa hustisya. (Mga Salmo 72:2)

Siya *mao* ang GINOO atong Dios;
Ang Iyang mga paghukum *maoy* anaa sa tibuuk kalibutan. (1 Cronicas 16:14;
Mga Salmo 105:7, KJV)

Ang Dios nagatasal sa tanang katawhan gikan sa Iyang hustisya, pulos sa karon ug sa kahangturan. Kini maoy tinuud sa dimagtotoo ug magtotoo pareho. Ang paghukum sa tanang mga sala sa dimagtotoo didto sa krus nagagikan sa divine nga hustisya, maingon sa *disiplina* sa magtotoo. Pulos ang waykatapusang panghingutas sa dimagtotoo didto sa linaw sa kalayo ug ang kinatas-ang pagkanilain ug ganti sa langit sa magtotoo maggikan sa mao rang Tinubdan! Matag-butang nga ang Dios nagahimo ngari kanato gikan sa bisan-asa sa Iyang mga hiyas nagalatas sa Iyang hustisya. Hustisya mao ang katapusang magbalantay sa tanang divine nga lihok nga maykalabutan sa katawhan. Sa unsang-paagiha nga ako makahimo niini nga klaro?

Hunahunaa ang esensiya sa Dios maingon nga usa ka kahon nga may usa ka buslot diha sa ilalum. Sulud sa kahon sa esensiya mao ang tanan nga mga hiyas sa Dios, ug didto sa ibabaw sa gawang mao ang Iyang hustisya. Bisun-ansa nga nagagikan sa Dios padulong sa tawo makaabut lamang pinaagi niadto nga buslot. Ang hustisya sa Dios mao ang atong dapit sa takdoanan uban Kaniya; busa, sa dihang kita magduul sa Dios, ang Iyang absolutong hustiya mao ang hiyas diin kita magpahiuyon gayud.

Kon ang dapit sa takdoanan sa Dios uban kanato mao ang Iyang kinalabwang-kamandoan, Siya magpili kinsa ang makaadto sa langit; Siya magprograma kanato sa minakina nga pagmando sa matag detalye sa atong mga kinabuhi ibabaw sa kalibutan. Kita mahimo nga mga sama-sa-robot; ang tawhanong kagawasan dili maanaa; ang anghelanong away dili mahimong madaog.⁹ Kini nagatuis sa kinalabwang-kamandoan sa Dios.

Kon, sa laing bahin, ang dapit sa takdoanan sa Dios uban kanato mao ang Iyang omnipotence, Siya mahimo nga usa ka tigpanglupig. Kini mahimo nga imposible para kanato sa pagtuman sa pagbuut sa Dios tungud kay Siya maghimo sa matag-butang sa Iyang-kaugalingon pinaagi sa divine nga gamhanong-mando. Siya magpugus sa katawhan sa pagtoo diha ni Kristo. Pag-usab, walay mahimo nga kagawasan, walay kabubut-on, walay divine nga katukuran; ang tawhanong kasaysayan dili mahimo nga tugotan sa pagpadayon sa iyang dagan maingon nga bahin sa anghelanong away.

Kon gugma mao ang dapit sa takdoanan, ang Iyang hustisya ug pagkamatarong dili magkinahanglan nga mapatagbaw o mapahimuut ug wala untay panginahanglan para ni Kristo sa pagpakamatay didto sa krus. Maingon nga perpekto kini nga mga hiyas, sila dili ang sukaranong pakisayran sa pangisip diha sa relasyon sa Dios uban kanato.

Sa tanan sa mga hiyas sulud sa kahon sa esensiya, hustisya mao ang bugtong lamang nga nagapanalipod sa Iyang tibuuk nga esensiya. Para niini nga rason, ug para sa laing mga rason nga kita motan-aw, ang hustisya sa Dios mao ang atong dapit sa takdoanan uban Kaniya.

PAGKAMATARONG NAGABANTAY SA DIVINE NGA HUSTISYA

Diha sa paggamit sa Iyang hustisya, bisan pa, ang Dios dili gayud malupigon o mabutuut. Ang Iyang hustisya adunay usa ka magbalantay sa iyang kaugalingon. Ang divine nga hustisya dili gayud madunot tungud kay kini sa kanunay nagalihok sumala sa sukaranan sa kamaangayon nga makit-an diha sa perpektong pagkamatarong sa Dios.

Ug sila mohukum sa kalibutan diha sa pagkamatarong,
Siya motugyan og paghukum ngadto sa katawhan diha sa pagkamaangayon.
(Mga Salmo 9:8, KJV)

Sa mao ra nga paagi nga ang hustisya mao ang tigbantay ngadto sa tibuuk esensiya sa Dios diha sa tanang divine nga lihok nga maykalabutan sa katawhan, ang pagkamatarong mao ang tigbantay ngadto sa Iyang hustisya. Samtang hustisya mao ang kalihukan sa divine nga integridad, pagkamatarong mao ang prinsipyo sa divine nga integridad. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagapangayo, ang hustisya sa Dios kinahanglang maghimo: Unsa ang pagkamatarong nagasilot, ang hustisya nagahukum; unsa ang pagkamatarong nagaaprobar, ang hustisya nagapanalangin.

Absolutong pagkamatarong mao ang yawi sa karakter sa Dios; ang tanang lain pa nagaagad niini nga hiyas. Kon Siya walay absolutong pagkamatarong, ang Dios dili

9. Ang anghelanong away mao ang dimakita nga gubat tali sa Dios ug ni Satanas, gidaigan pinaagi sa una-sa-kasaysayan nga pag-alsa ni Satanas ug sa usa-sa-tulo ka bahin sa mga anghel, nga nagapadayon ingon nga espirituhanong gubat sulud sa tawhanong kasaysayan. Tan-awa sa Thieme, *Satanas ug Demonismo* (2017), 1–18.

mahimo nga Dios. Apan Siya adunay perpektong pagkamatarong. Dikapasipad-an nga pagkamatarong maoy anaa sa mismong kinauyokan sa Iyang pagkaaduna (Isaiah 6:3–4); ang Dios dili makatugot og minos pa kay sa Iyang kaugalingong pagkahingpit. Ang pagkamatarong nagapanalipod sa Iyang waysayup mga hustisya sa dihang nag-atiman sa makasasalang tawo. Tungud-niini, ang pagkamatarong maoy tumong sa responsibilidad sa Dios ngadto sa tanang mga sala sa tawhanong kaliwat.

Ang omniscience sa Dios nahibalo didto sa eternidad nga milabay sa tanan nga mahibaloan bahin sa matag sala sa matag tawo kinsa mabuhi gayud. Sa tanang mga sala nga nahibaloan, si Jesu-Kristo mikuha sa responsibilidad, ang palas-anon sa obligasyon, sa pag-adto sa krus ug paghimo og usa-ka-butang bahin niadto nga mga sala. Siya mikuha sa responsibilidad sa pagsangkap og kaluwasan pinaagi sa Iyang dilimitado nga mapulihong panghimayad sa pagpakig-uli sa daotang-buut tali sa tawo ug sa Dios, sa pagtagbaw o pagpahimuut sa hustisya sa Dios mahitungud sa mga sala sa tawo, ug sa pagtanyag sa katubsanan nga kasulbaran. Ang iyang kamatayon mitubus sa matag tawhanong linalang gikan sa merkado sa ulipon sa sala ug mipalingkawas sa tanan ngadto sa kagawasan sa grasya.¹⁰

Ang pagkamatarong nagasalikway sa sala; ang hustisya nagahukum sa sala. Ang pagkamatarong usab nagasalikway sa atong tawhanong kamaayo tungud kay, pagka dihingpit, kini nakulangan sa absolutong sukaranan sa divine nga kamaayo; sa sangputanan, ang hustisya nagahukum sa tanan sa atong legalismo, pagkarelihiyoso, tawhanong mga buhat, ug kaugalingong-pagkamatarong (Isaiah 64:6a). Ang pagkamatarong sa ingon usab nagasalikway sa daotan; ang hustisya sa hingpit nagahukum niini.

Ang pagkamatarong sa Dios nagaaprobar sa perpektong Dios-tawo, ang Ginoong Jesu-Kristo, ug sa Iyang buhat didto sa krus sa pagbayad para sa atong mga sala. Sa dihang ang usa ka tawo nagatoo pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang para sa kaluwasan, ang Dios sa maloloy-ong nagaimpyut sa Iyang pagkamatarong ngadto kaniya (1 Mga Taga-Corinto 1:30). Busa, ang hustisya nagapanalangin sa bisan-kinsa nga nagatoo diha ni Kristo. Hustisya, dili gugma, ang nagapatuman niini. Ang hustisya nagapatuman sa kaluwasan. Kini mao ang hustisya sa Dios nga nagahatag ngadto sa matag magtotoo sa kwarenta ka makapahingangha nga mga panalangin nga kita magtawag og waykatapusang kaluwasan.¹¹

INTEGRIDAD UG ANG GUGMA SA DIOS

Ang Dios gugma. (1 Juan 4:16b)

Maingon nga ang pagkamatarong ug hustisya hinungdanon-kaayo nga mga aspeto sa pagkaaduna sa Dios, sa maong-paagiha ang Iyang gugma. Gugma mao ang absolutong kaligdong ug pagkamaayo sa Iyang panghunahuna ug mga lihok. Gugma maoy unsangmatanga ang Dios maingon sa tanan nga Siya nagahimo. Wala gayud ang maong usa ka kahubitan gigamit sa tawo. Kita tingali maghigugma sa usa-ka-tawo o usa-ka-butang, apan

10. Thieme, *Merkado sa Ulipon sa Sala* (2016).

11. Thieme, *Ang Plano sa Dios* (2017), Pakapin-sa-basahon.

kita wala gayud giingon nga *mahimong* gugma. Ang divine nga gugma sa waykinutubang labaw kay sa tawhanong gugma ug wala nagakinahanglan og tubag, walay binaslanay, walay pagpasalig-pag-usab, walay mga pasundayag sa pagkamatinumanon para sa iyang katunhayon. Tungud kay ang gugma sa Dios waykatapusan ug dimausab Siya dili maka, dili mo, ug dili gayud mahigugma. Siya wala magpalungtad og gugma, ug ang Iyang gugma wala gipalahutay sa emosyon. Ang gugma sa Dios anaa nga may o nga walay usa ka binuhat nga butang, tungud kay ang Dios nagahigugma sa Iyang kaugalingon nga perpektong pagkamatarong ug sa perpektong pagkamatarong sa ubang mga myembro sa waykatapusang Trinidad.

Ang Dios sa hingpit nga makaugalingnanon. Siya labaw kay sa makaugalingnanon; ang Dios anaa sa waykatapusan, wala gibuhat o gipalahutay pinaagi sa bisan unsang tinubdan gawas sa Iyang-kaugalingon. Sa pagkatinuud, Siya wala gani nagapalahutay sa Iyang-kaugalingon! Siya anaa maingon nga usa ka waykinutubang persona kinsa wala nagakinahanglan og pag-amuma, walay sustento, walay tabang, walay suporta, walay katumanan gikan sa bisan-kinsa o bisan-unsang. Ang Dios mao ang tinubdan sa tanang pag-amuma. Ang Dios sa kanunay anaa, kompleto ug perpekto, kaniadto pa sa wala pa Siya midala kanimo o kanako diha sa eksena. Dugang pa, ang gugma sa Dios, sama sa tanan Niyang mga hiyas, sa hingpit nga makaugalingnanon sa bisan-unsang nga Siya nakahimo (Mga Proberbio 8:22–36). Ang gugma sa Dios nagalihok karon sa tukma ingon nga kini milihok sa wala pa ang pagbuhat sa mga anghel, uniberso, o tawo, sa wala pa malalang ang bisan-unsang butang gawas sa Dios Mismo.

Human sa pagkalaglag ni Adan, ang gugma sa Dios gitugyan ngadto sa tawo diha sa duha ka paagi. Ang Dios nagahigugma sa usa ka dihingpit, makasasalang hingtungdan—wamahimugso-pag-usab nga katawhan—pinaagi sa *dipersonal* nga gugma. Tungud kay ang Dios dili makabaton og panag-uban sa sala, ang Iyang hustisya ug pagkamatarong kinahanglang matagbaw sa dili pa Siya makabaton og usa ka relasyon uban sa makasasalang katawhan.

Apan ang Dios nagatugyan [nagapadayag] sa iyang [dipersonal] nga gugma ngari kanato, tungud kay, samtang kita mga makasasala pa, si Kristo namatay [isip usa ka puli] para kanato. (Mga Taga-Roma 5:8, KJV)

Ang maong gugma nagapahimug-at sa perpekto ug absolutong mga kalidad sa Dios, imbis nga ang mga kapakyas sa tawo. Busa, ang dipersonal nga gugma wala nagakinahanglan og pagkabagay, kasuud, pagkamahigalahon, o pagkamadanihon tali sa hinungdan ug hingtungdan sa gugma. Ang dipersonal nga gugma sa Dios nagaagad lamang diha sa integridad sa Dios. Diha sa pagpakita sa Iyang dipersonal nga gugma para kanato, ang pagkamatarong sa Amahan mibungat nga ang Iyang hustisya magbubu sa tanang mga sala sa tawhanong kaliwat ngadto ni Jesu-Kristo ug maghukum Kaniya ilis kanato. Ang Iyang integridad napakita didto sa krus ni Jesu-Kristo kinsa atong puli. Ang mapulihong kamatayon ni Jesu-Kristo didto sa krus mipakig-uli kanato ngadto sa Dios, mitubus kanato gikan sa merkado sa ulipon sa sala, ug mitagbaw sa pagkamatarong ug hustisya sa Dios

pinaagi sa pagpanghimayad para sa atong mga sala (1 Pedro 2:24).¹²

Ang *personal* nga gugma sa Dios kondisyonal; Siya sa personal nagahigugma lamang sa unsa ang Iyang pagkamatarong nagaaprobar. Ang personal nga gugma sa Dios gitagana lamang para niadtong kinsa pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang mahimong mga myembro sa Iyang pamilya og naghuput sa giimpyut nga pagkamatarong sa Dios.¹³ Tungud kay ang Dios nagahigugma sa Iyang pagkamatarong sa bisan-asa kini makit-an, Siya gawasnon sa paghigugma sa personal sa mga myembro sa Iyang pamilya sa kahangturan nga walay kompromiso sa Iyang hustisya. Ang Dios nagapakita sa Iyang personal nga gugma ngari kanato diha sa Iyang mga pagsangkap para sa pag-amuma pinaagi sa tuberiya sa grasya (Mateo 6:25–26), ingon nga usa ka punto sa reperensiya para sa atong talagsaon nga espirituhanong kinabuhi (1 Juan 4:12, 16–17; cf. Mga Taga-Efeso 3:19), ug bisan pa diha sa disiplina (Mga Hebreohanon 12:6).

Ang gugma sa Dios para sa mga dimagtotoo maoy divine nga dipersonal nga gugma ug para sa mga magtotoo, divine nga personal nga gugma. Ang divine nga dipersonal nga gugma nagapahimug-at sa hinungdan, ang integridad sa Usa kinsa nagahigugma; ang divine nga personal nga gugma nagapahimug-at sa hingtungdan, ang pagkamadanihon sa usa kinsa gihigugma. Ang divine nga dipersonal nga gugma nagapahimug-at sa hustisya ug pagkamatarong sa Dios; ang divine nga personal nga gugma nagapahimug-at sa pagkamatarong sa Dios diha sa magtotoo. Ang divine nga dipersonal nga gugma dikondisyonal, gitumong ngadto sa tanang dimagtotoo; ang divine nga personal nga gugma dikondisyonal, gitumong ngadto sa tanang magtotoo, karnal o espirituhanon, ingon nga mga taghuput sa pagkamatarong sa Dios.

DIVINE NGA DIPERSONAL NGA GUGMA	DIVINE NGA PERSONAL NGA GUGMA
Nagapahimug-at sa hinungdan	Nagapahimug-at sa hingtungdan
Nagapahimug-at sa integridad sa Dios	Nagapahimug-at sa giimpyut nga +P
Dikondisyonal	Kondisyonal
Gitumong ngadto sa tanang dimagtotoo	Gitumong ngadto sa tanang magtotoo

DIPERSONAL UG PERSONAL NGA GUGMA SA DIOS

Ang gugma sa Dios kinahanglang dili gayud ipatumbas sa tawhanong gugma (Isaiah 55:8). Ang Iyang gugma absoluto nga pagkahingpit, sa bug-os nga makanunayon, ug wala nagadala sa mga kahuyangan ug mga kapakyasan sa ubus nga tawhanong matang. Ang Dios nagapakita sa Iyang gugma labot sa tawhanong mga linalang pinaagi sa pagpadayag sa Iyang-kaugalingon ug pagtumong sa Iyang absoluto nga integridad ngadto sa mga dimagtotoo pinaagi sa katubsanan nga kasulbaran ug ngadto sa mga magtotoo pinaagi sa doktrina sa Bibliya. Ang gugma sa Dios mao ang Iyang waykatapusang paghatag o pagpaambit sa Iyang-kaugalingon. Sa laing mga pulong, Siya sa kanunay nagatinguha sa kinatas-ang pagkamaayo para sa mga hingtungdan sa Iyang gugma.

12. Thieme, *Ang Babag* (2016).

13. Para sa usa ka madetalyehong katin-awan sa giimpyut nga pagkamatarong, tan-awa sa panid 87.

Kita nahibalo gikan sa waykatapusang pagkaanaa sa divine nga gugma nga diha sa bisan-unsa nga paagi kini nagalihok, ang divine nga gugma nagahimo sa maong-paagiha sa managsama nga may o nga walay usa ka pihong higayon. Bisan pa sa tanang pagkamabalhinon sulud sa binuhat sa Dios, ang Iyang gugma wala gayud nagausb. Kini maoy perpektong gugma, sa labing labaw kaayo sa atoa nga kon kini dili pa tungud sa doktrina sa Bibliya, kita dili makahibalo nga ang maong gugma anaa.

Kita nakasabut sa tawhanong gugma ingon nga usa ka batasan nga dinasig sa usa ka hingtungdan. Sa “paghigugma” maoy usa ka transitibo nga punghok: Kini adunay usa ka hinungdan, ang usa kinsa nagahigugma, ug ang hingtungdan, ang tigdawat sa gugma. Karon, ikaw tingali adunay usa ka kabuhong sa kapasidad apan kulang og usa ka hingtungdan, apan diha sa tawhanong kaliwat bisan pa ang labing-dako nga kapasidad para sa gugma maoy dili gugma gawas kon kini adunay usa-ka-dapit nga adtoan.

Sa wayduhaduha ikaw dili makahigugma sa imong mga higala o sa usa ka myembro sa kaatbang nga sekso kon ang maong katawhan wala malalang! Ikaw dili makahigugma sa pagtan-aw og usa ka pagsalup sa Arizona kon ang maong usa ka butang maingon sa usa ka disyerto sa Arizona wala malalang! Kini sa yano walay kahulugan sa paghunahuna nga ikaw makahigugma. Kinahanglan gayud adunay usa-ka-butang nga nagapadasig sa gugma sulud kanimo.

Pipila sa katawhan maghigugma og maayong mga awtomobil; ang uban maghigugma og maayo-kaayong mga hinagiban; apan ang uban, maanindot nga musika, o talagsaong mga butang-karaan, o mahalong mga bino. Kitang tanan maghigugma og lainlain nga mga butang. Bisan-unsa man kini, bisan pa, ang usa ka hingtungdan maoy minando diha sa tawhanong gugma. Apan ang tawhanong gugma sa tukma nga unsa ang Dios *wala* naghuput. Ang gugma sa Dios nagapabiling usa ka tiunay nga kalidad nga wala nagakinahanglan og inspirasyon.

Ang divine nga gugma lahi gikan sa tawhanong gugma labot pa sa lain nga paagi. Dili lamang ang atong gugma nagakinahanglan og usa ka hingtungdan, kundili kini sa kanunay nagalambigit og emosyon. Kon ikaw maghigugma sa kaambong sa hataas nga disyerto sa talisalup, usa ka malukpanon nga emosyon sulud sa imong kalag ang mopadan-ag sa tanan nianang nagpadagtum nga katahum sa dihang kini nagakatag libot kanimo. Para kanato, ang usa ka sa tarong naglihok nga emosyon nagakahulugan sa pagana ug kalingawan, apan ang Dios wala nagabaton og emosyon. Ang iyang kalipay kabahin sa Iyang karakter. Siya wala nabayaw sa usa ka minuto ug naguul sa sunud. Siya sa kanunay nagapunting sa Iyang waykinutuban nga mentalidad diha sa matag-butang sa samang-higayon aron nga Siya dili maulipon sa mga kabalhinan nga kita magsinati samtang ang atong mga kinabuhi magbutyag sa panahon. Tungud kay kita wala maghuput sa waykinutuban, perpektong mga hiyas sa atong Magbubuhay, Siya misangkap kanato sa emosyon—ug kita maglipay nga Siya misangkap! Pinaagi sa emosyon kita magpahayag sa atong pagtamud para sa mga hingtungdan sa atong gugma.

Sa laing mga pulong, ang atong mga emosyon nadesinyo sa pagsuporta ug pagtubag sa mga sulud sa unsa nga ako magtawag og ang toong lingin-nga-kabahin—ang dominante, panghunahuna nga bahin sa mentalidad sa kalag.¹⁴ Sa dihang ikaw makakita og

14. Ang toong lingin-nga-kabahin mao kadtong bahin sa kalag nga gidesinyo sa pagpaliyok sa doktrina sa Bibliya agi sa pito ka kompartamento sa dagayday sa pagkahibalo (usa ka pakisayran sa pangisip, sentro sa panumduman, tipiganan sa bokabularyo, sa

makapahingangha nga talan-awon, pananglitan, ang panan-aw nagatuman sa sumbanan o sukaranan diha sa toong lingin-nga-kabahin sa imong kalag nga nagaila sa katahum. Kini nga pamaagi ang usa ka emosyonal nga tubag gikuha—bisan kon sa usa ka komentaryo ba, usa ka klase sa hinanas nga pagpadayag, o sa yano nga kahilum.

Ang emosyon kabahin sa tawhanong kapasidad para sa gugma. Kon ang imong toong lingin-nga-kabahin napuno sa doktrina sa Bibliya, ikaw isip usa ka hamtong nga magtotoo adunay kapasidad para sa gugma, para sa kinabuhi, para sa kalipay, para sa kabulahan, para sa tanang mga panalangin nga ang Dios mihulat sa pagbubu diha kanimo. Tungud sa doktrina sulud sa imong kalag, ang imong mga emosyon magtubag sa dihang ikaw mag-ila sa piho nga bibliyanhong mga kamatuuran o maggamit kanila diha sa imong adlaw-adlaw nga kinabuhi. Pananglit, ikaw mapaukyab sa emosyonal sa dihang ikaw makadungog sa kusganon kaayong usa ka pagpadayag sa grasya ug divine nga katukuran maingon sa ikaupat nga estropa sa “The Star-Spangled Banner.”

Apan ang emosyon usa ka duhay-sulab nga espada. Sa dihang ang kapasidad para sa kinabuhi wala nagalukup sa kalag, ang tawhanong emosyon mamahimong instrumento, dili sa usa ka ispektro sa kalipay, kundili sa usa ka ispektro sa kagul-anan—pagkadimalipayon alang sa pagtupong sa bisan-unsang higayon. Kon ang imong toong lingin-nga-kabahin napuno sa kadaotan, ang imong mga emosyon motubag ngadto ug moawhag sa kadaotan, naghimo kanimong usa ka tawong-ditakus, sa bug-os nga nahilayo sa katinuuran.

Sa ingon-usab, kon ikaw magtubag ngadto sa imong kinaiyang makasasala ug pinaagi niana magbuntog sa sulud nga awtoridad sa Balaang Espiritu, unya imbis sa *pagtubag* ngadto sa doktrina diha sa toong lingin-nga-kabahin sa imong kalag, ang imong emosyon *modikta* sa toong lingin-nga-kabahin. Ang Balaang Espiritu nagalihok pinaagi sa doktrina nga ikaw nakahibalo; apan sa dihang ikaw makasala, ikaw magpaguul sa Espiritu. Ikaw magbalhin sa kontrol sa imong kalag ngadto sa kinaiyang makasasala ug ang doktrina diha sa imong kalag nagaundang sa pagbaton sa iyang impluwensiya. Hinoon, ikaw magmugna og mga sala, tawhanong kamaayo, o kadaotan, o pipila ka kombinasyon sa tulo. Kon walay rebound sa pagpabalik sa pagpuno sa Balaang Espiritu, ikaw sa kadugayan maunlod ngadto sa rebersiyonismo, nagpalong sa Balaang Espiritu.¹⁵

Rebersiyonismo mao ang pagkonhud sa magtotoo gikan sa bisan-unsang ang-ang sa espirituhanong pagtubo.¹⁶ Ang rebersiyonismo usa ka proseso nga gipaila sa pagkawalay-pagtagad ngadto o pagsalikway sa doktrina sa Bibliya, mga batasan nga magdala ngadto sa lainlaing mga aberiya sa kalag. Ang rebersiyonismo sa kanunay nagalambigit og usa ka emosyonal nga pag-alsa sa kalag. Ang emosyon nagabuntog sa mentalidad; ang mapadayagong tigtubag mamahimo nga malupigong tigpasiugda.

Ang nag-una nga mga ang-ang sa rebersiyonismo napaila pinaagi sa usa ka nataran-tang paningkamot sa pagbugti para sa pipila ka mabatukong pasikaran—kahigawad o

kategoriya nga tipiganan, ang konsensiya, usa ka kompartamento sa buylo, ug usa ka kompartamento sa kaalam) sa pagsuportar sa espirituhanong kinabuhi sa magtotoo ug pagpuno kaniya uban sa divine nga panglantaw. Tan-awa sa Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalohong Kadaugan*, 85–90.

15. Rebound mao ang grasya nga pagsangkap para sa karnal nga magtotoo sa pagbawi sa pagpuno sa Balaang Espiritu pinaagi sa paghingalan sa personal nga mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan; kini ang paagi sa pagpabalik sa fellowship sa magtotoo uban sa Dios alang sa pagpadayon sa espirituhanong kinabuhi. Tan-awa sa Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!* (2016).

16. Thieme, *Reversionism*.

pag-inusara, pananglitan. Tungud kay ang emosyon, sama sa usa ka kahinam (*koilia* diha sa Griyego, Mga Taga-Roma 16:18), walay sulud sa iyang kaugalingon—walay karakter, walay kalig-on, walay igong buut, walay kahibalo, walay doktrina—kini ditakus sa pagdala sa awtoridad nga siya nagasakmit gikan sa toong lingin-nga-kabahin. Ang magtotoo kinsa nakontrolar pinaagi sa iyang mga emosyon sa ingon-usab walay karakter, kalig-on, igong buut, o paggamit sa doktrina. Ang emosyon dili makahunahuna, ug panghunahuna, dili mga pagbati, ang kinahanglang magdominar sa kalag.

Ang emosyon kabahin sa pagpadayag sa tawhanong gugma (1 Mga Hari 3:26; Mga Taga-Filipos 1:8; 1 Juan 3:17). Sa dihang ang usa ka toong lingin-nga-kabahin napuno sa doktrina o katukurang mga prinsipyo nagadominar sa kalag, ang pagkasayod sa gugma para sa usa ka piho nga hingtungdan napadayag pinaagi sa emosyon. Kana nga tubag mahimo nga matahum, makapahimuut, romantiko, ug bisan pa halangdon. Bisin pa og ang tawhanong gugma nagalakip og emosyon, ang emosyon mismo wala nagasulud og gugma. Ang emosyon wala nagatupong sa gugma. Ang emosyonal nga mga tubag sa yanong maghimo kanimong masayod sa gugma ug mahimo nga usa ka larawan sa imong pagtamud para sa hingtungdan sa gugma, nga naila pinaagi sa imong toong lingin-nga-kabahin. Didto, ang gugma nagapuyo maingon nga usa ka panghunahuna.

Unasang-paagiha ang Gugma sa Dios Wahisabti

Sa waysuwerte, daghang mga magtotoo maghunahuna sa gugma sa Dios mahitungud sa tawhanong gugma. Kita magpili sa usa ka magtotoo kinsa anaa niining sayup-nga-pagsabut ug sa usa ka taphaw nga idiya sa tawhanong gugma ug magpakita kaniya sa Juan 3:16.

Kay ang Dios mihigugma kaayo sa kalibutan, nga siya mihatag sa iyang bugtong gipanamkon nga [natawo nga waykaparehas] Anak, nga ang bisan-kinsang nagatoo diha kaniya dili mamatay, kundili adunay dimatapos nga kinabuhi. (Juan 3:16, KJV)

Siya nakasabut sa punto sa bersikulo og maayo aron nga maluwas sa waykatapusan, apan sa dihang siya nagabalik sa pagsagup og usa ka mashigpit nga pagtan-aw sa batasan sa Dios, siya wala makasabut sa tinuud nga kahulugan. Ang bugtong paagi nga kining magtotoo nagabatbat sa gugma mao ang pinaagi sa iyang kaugalingon nga limitadong pakisayran sa pangisip. Kini nga magtotoo, ignorante sa doktrina sa Bibliya, nagatan-aw sa Juan 3:16 ug nakakita sa emosyonal nga gugma—tawhanong gugma sa iyang taphaw og labing-daotan. Siya adunay kadanghag sa pagdahum nga ang Dios sa *personal* nagahigugma sa matag-usa pinaagi sa tawhanong gugma! Kadaghanan sa katawhan nahibalo sa masmaayo gawas sa paghigugma ni bisan-kinsa gayud, piho nga dili mahimo sa matag-usa!¹⁷ Busa, ang Juan 3:16 maoy usa ka pananglitan sa divine nga *dipersonal* nga gugma.

Ang krayterya para sa gugma sa Dios, pulos sa dipersonal ug personal, sa kanunay ang

17. Bahin sa mga mando sa paghigugma sa imong silingan o sa imong kaaway, tan-awa sa panid 219.

Iyang kaugalingong absoluto nga hustisya ug pagkamatarong: Siya sa personal nagahigugma lamang sa unsa ang Iyang pagkamatarong nagaaprobar. Ang matag persona sa kinaiya-sa-Dios nagahigugma sa absolutong divine nga pagkamatarong, apan sa unsang-paagiha ang Dios makatumong nianang pareho nga gugma ngadto sa dihingpit nga tawhanong mga linalang kang kinsa ang Iyang perpektong pagkamatarong nagasalikway ug ang Iyang hustisya nagasilot?

Ang Dios dili makakompromiso sa bisan-unsang divine nga sukaranan nga walay pagguba sa Iyang absoluto nga pagkamatarong. Kon ang Iyang pagkamatarong ug hustisya nakompromiso, sa mao gihapon ang Iyang gugma. Kini usa ka kritikal nga isyu para sa tawo sa pagsabut. Ang Dios dili mahimo nga Dios kon Siya nagahigugma sa diangay, apan Siya maoy giingon para sa paghigugma sa tanang katawhan (Juan 3:16), kang kinsa Siya nagasilot diha sa pagkatawo (Mga Taga-Roma 5:19). Ang tubag makit-an diha sa divine nga dipersonal nga gugma, nga nagaagad lamang diha sa perpekto ug waykatapusang karakter sa Dios.¹⁸

Ang ignorante nga magtotoo nagahanduraw nga ang Dios tungud sa usa ka hinungdan nagabaliwala sa sala ug kadaotan, tungud sa usa ka hinungdan nagalabog sa Iyang perpektong mga sukaranan, ug tungud sa usa ka hinungdan nagahigugma sa makasasalang katawhan. Siya nagadahum nga ang Dios dili kaayo makauswag og wala kita ug nga kita pagadawaton ngadto sa langit uban sa bukhad nga mga bukton kon lamang kita maghimo sa atong kinamaayohan ug magbinuutan sa atong-kaugalingon. Siya nagahanduraw, uban sa usa ka maampoong bayhon sa iyang panagway, nga ubus sa kinahiladman ang Dios sa tinud-anay usa ka maaghup, malumo-og-kasingkasing nga tawo. Sa pagkatinuud Siya dili magpadala sa Iyang mga binuhat ngadto sa impiyerno! (Unsa si Satanas nagahigugma sa pagpaminaw niana!) Kon sila ba mag-amgo niini o dili, ang mga magtotoo kinsa mapandol sa maong mga konklusyon nagapos sa ilang kaugalingong emosyonal nga mga paagi, ug sila magdahum nga ang Dios nagaambit sa ilang mapasipad-anong kalibog.

Ang Dios wala nagahigugma diha sa mao rang emosyonal, dimahunahunaon, mausab-usabong paagi nga ang tawo nagahigugma; sa pagkatinuud, ang mga myembro sa Trinidad dili maghigugma sama sa tawo bisan pa diha sa iyang tawhanon nga labing-takus. Ang divine personal nga gugma maoy labaw kaayo kay sa atong gugma; kini labi pang masuknaon ug, tungud-niini, labaw pa kaayo kaeksklusibo.

Ang katawhan kinsa maghimo sa Juan 3:16 sa kahulugan nga ang Dios tungud sa usa ka hinungdan nadani sa nalaglag nga katawhan sa bug-os wamakasabut sa tinuud nga kahulugan niining sa makadaghan-gikutlo nga bersikulo. Kadtong kinsa magsaysay sa maong naghigugma-sa-tanan, nagpasaylo-sa-tanan, pagkamalumo-sa-tanan nga 'teyolohiya' wala sa tinud-anay maghulagway sa kamatuuran sa Pulong sa Dios.

Ubus niining sayup nga pagpakaingon, ang mga magtotoo maglukso ngadto sa konklusyon nga ang plano sa grasya sa Dios natukod diha sa tawhanong gugma. Sa sangputanan, sila magsulay sa pagbasi sa ilang mga kinabuhi, ilang mga relasyon sa uban, ug sa ilang relasyon uban sa Dios diha niining lubog, hanap, ditinong pagbati nga gitawag og gugma. Kadtong katawhan nga magsulti mahitungud sa panag-igsoonay, sa paghigugma sa matag-usa, nga wala gayuy usa ka bahin alang sa mga kinahanglanon sa dipersonal nga gugma—

18. Thieme, *Kristohanong Integridad*.

dungog, integridad, ug hustisya—bugtong sa kaanyag ug kaalam. Sa masulub-on, sila magsulay sa pagpasinati ngadto sa kinabuhi uban sa diyutay o walay bahin sa katinuuran.

Sa diha nga kining masalaypon nga interpretasyon sa gugma sa Dios, kining kahilig para sa emosyonalismo, nagadugtong uban sa rilihiyon, ang daotan nga resulta maoy dili ikatingala. Ang usa ka tawo kinsa nagahunahuna nga ang Dios nagalihok ubus sa mga pagbati ngadto kaniya sa natural nga mosulay sa paglihok ubus sa mga pagbati ug emosyon ngadto sa Dios. Unsa man ang resulta? Pentecostalism! Ang pundok sa mga dimasabut nga sinultihan, nahubog sa emosyon! Ang pagsimba nga mga serbisyo nga taas diha sa emosyon ug mubo diha sa doktrina. Bisan pa kadtong mga Kristohanon kinsa maghunong sa hinanali sa paglitok og dimasabut-nga-pinulongan ug nagligid diha sa mga pasilyo magtinguha sa *pagbati* espirituhanon o *pagbati* nga duul sa Dios. Sila magpangita sa usa ka emosyonal o mistiko nga kasinatian. Sila magtinguha sa pagbati og maayo gikan sa paghimo og maayong mga binuhatan; sa pagsinati sa pag-uyon sa usa ka pastor nga nagpikipik kanila sa likud; sa pagpaminaw og pagwali, haw-ang sa sulud, nga nagapadasig sa sumong-sulti, “Kini kulbahinam sa pag-anhi dinhi!”

Kini nga panan-aw sa Kristiyanismo nabulag gikan sa bibliyanhong kamatuuran. Ang tinuud nga relasyon sa magtotoo uban sa Dios pinasikad sa hunahuna ug respeto—ang sulud sa doktrina sa Bibliya diha sa iyang kalag. Doktrina lamang ang nagapahimo sa hamtong nga magtotoo sa paghibalo sa Dios ug sa pagbarog diha sa matuud nga kahibulong diha sa mga myembro sa Trinidad. Ang emosyon sa malipayon ug sa kontento nagasunudsunod isip usa ka tubag ngadto sa pagkapuno sa doktrina sulud sa iyang toong lingin-nga-kabahin. *Kini* maoy tinuud nga tawhanong gugma para sa Dios, pagpuyo uban ni Kristo. Kana nga gugma nagalihok sa mao ra nga paagi ngadto sa bana o asawa, ngadto sa mga higala ug pamilya.

Pagsabut sa Gugma sa Dios

Tungud kay ang divine nga gugma wala nagalihok sama sa tawhanong gugma, sa unsang-paagiha ang divine nga gugma nagalihok? Ang Dios nagahigugma sa Iyang-kaugalingon. Ang divine nga gugma suludnon. Ang Dios wala nagakinahanglan og tawhanong hingtungdan para sa Iyang gugma sa paglihok tungud kay *Siya* ang perpekto nga hingtungdan. Apan ang gugma sa Dios dili lamang suludnon. Adunay tulo ka myembro sa Trinidad, ang matag-usa adunay mao ra nga pagkamatarong ug hustisya; busa, ang divine nga gugma panggawas usab. Ang divine nga pagkamatarong ug hustisya sa matag myembro sa kinaiya-sa-Dios mao ang mga hingtungdan sa gugma sa Dios, mao nga ang Dios nga Amahan nagahigugma sa Dios nga Anak ug sa Dios nga Balaang Espiritu nga may mao ra nga waykinutubang gugma nga *Siya* anaa para sa Iyang-kaugalingon. Sa ingon-usab, si Ginoong Jesu-Kristo nagahigugma sa Amahan ug sa Balaang Espiritu, ug ang Espiritu nagahigugma sa Amahan ug sa Anak. Sa subhetibo, ang gugma sa Dios makatarunganon, perpekto, ug *suludnon*; apan, sa waypihig, kini makatarunganon, perpekto, ug *panggawas* gikan sa usa ka persona sa Trinidad ngadto sa lain.

Siya mao ang Bato, iyang buhat *maoy* perpekto:

Kay ang tanan niyang mga paagi *maoy* paghukum [hustisya]:

Usa ka Dios sa kamatuuran ug sa walay pagkadaotan,
Makiangayon ug matarong *mao* siya. (Deuteronomio 32:4, KJV)

Siya nagahigugma sa pagkamatarong ug hustisya. (Mga Salmo 33:5a)

Kay ang GINOO nagahigugma sa hustisya. (Mga Salmo 37:28a)

Kay Ako, ang GINOO, maghigugma sa hustisya. (Isaiah 61:8a)

Ang gugma-sa-kaugalingon sa Dios kinahanglan nga dili magpakurat kanimo. Diha sa Iyang waykinutubang kahibalo, Siya nakahibalo sa Iyang-kaugalingon sa hingpit nga walay makatandi, sa hingpit nga takus sa admirasyon ngadto sa usa ka waykinutubang ang-ang diha sa matag posible nga kahulugan. Ang Dios nagaangkon sa tanang himaya para sa Iyang-kaugalingon lamang alang sa kaayohan sa absolutong kamatuuran. Kon ang Dios wala miila sa Iyang kaugalingong waykatumbas nga pagkamadungganon ug mibungat sa tanang himaya, usa-ka-butang mahimo nga sayup: Ang Dios mahimo nga bisan hain sa ignorante sa Iyang kaugalingong mga hiyas o wamakamatngon sa labing makapahingangha sa tanang mga kamatuuran, ang kamatuuran sa Iyang waykinutuban nga himaya. Kon ang Dios wala mihigugma sa Iyang-kaugalingon, walay mahimong rason para kanato sa paghigugma Kaniya. Apan ang Dios nagahigugma sa Iyang-kaugalingon, ug pinaagi sa panagtigum sa doktrina sa Bibliya diha sa atong mga kalag, kita kinahanglang magsunud sa panig-ingnan. Sa pagkatinuud, ang Dios nagamando kanato sa pagkat-on sa unsa nga Siya nahibalo na ug sa kanunay nakahibalo bahin sa Iyang kaugalingong esensiya.

Kay kinsa ang nakaabut sa pagkahibalo sa hunahuna sa Ginoo, kinsa ang motudlo Kaniya? Kita magpadayon sa pagbaton sa hunahuna ni Kristo [ang Pulong sa Dios, doktrina sa Bibliya]. (1 Mga Taga-Corinto 2:16, gikorihang paghubad)

Sa Dios, ang pagkasubhetibo dili ang pugaran sa pagkaarogante ug kadaotan kini anaa sa katawhan. Ang subhetibo nga gugma sa Dios para sa Iyang-kaugalingon dili garbo-sa-kaugalingon, apan usa ka pag-ila sa mga kamatuuran. Ang Dios sa tinuud takus sa gugma; ang Iyang integridad mao ang usa ka butang nga labing importante ngadto Kaniya. Ang Dios nagarespeto sa Iyang kaugalingon nga integridad, nagapasidungog niini, nagahigugma niini. Ilabina, ang Dios sa matinuurong nagahigugma sa prinsipyo sa Iyang integridad, Iyang perpektong pagkamatarong. Ang Dios makiangayon ug matarong. Siya nagapahayag niini nga mga hiyas diha sa matag lihok sa Iyang pagbuut. Kini maoy klarong pagpadayag sa unsa kadako nga Siya nagahigugma sa Iyang integridad.

Tingali ikaw nagsugod sa pagkakita nianang unsa sa tinuud ang nagadani sa Dios ug unsa ikaw tingali midahum nga nagadani Kaniya maoy duha ka lahi nga mga butang. Ang dihingpit, makasasalang tawo walay ikahalad sa Dios nga takus sa Iyang gugma. Bisan pa human sa kaluwasan, kita dili mahitakus sa divine nga pag-uyon o panalangin. Ang tanan nga kita aduna nga nagapahimuut sa Dios maoy unsa ang Dios Mismo nakahatag kanato, una diha sa takna sa kaluwasan ug sunud-niana pinaagi sa pagpuno sa Espiritu, ang pagkamagamit sa doktrina, ug ang proseso sa GAP para sa pag-abante ngadto sa

espirituhanong pagkahamtong.

Sa dili madugay ikaw kinahanglang makakat-on og duha ka butang, aron nga ikaw usab maandam para sa kakugang. Ikaw kinahanglan sa pagkat-on, una sa tanan, nga ang Dios wala madani kanimo. Ang Dios wala mahimuut sa imong kaugalingong-pagkamatarong, imong personalidad, imong talento, tanang tawhanon nga maayong mga binuhatan nga ikaw maghimo. Siya dili mahinamon bisan og diyutay bahin sa unsa ikaw kaniadto, karon, o plano nga mahimo. Ikaduha: Dili lamang ang Dios wamadani kanimo karon, kundili Siya dili gayud madani kanimo. Kini usa ka absolutong pagkaimposible para kanimo sa paghimo og bisan-unsang matang sa positibong impresyon diha sa Dios. Ikaw ug ako walay abilidad sa pagdani sa Iyang gugma. Kita kulang sa talento, sa kaalam, sa personalidad, ug ilabina sa pagkamatarong; dili bisan pa ang atong kinamaayohan kaayo ang makaabut sa grado.

Sa dihang ang kadaghanan sa mga Kristohanon karon magbasa og “Ang Dios gugma,” sila ba gayud mag-angkon niana! Sila ba gayud maglibog niana! Sila dihadiha magdahum nga *sila* gayud ang mga hingtungdan sa gugma sa Dios tungud sa kinsa ug unsa sila. Sa walay usa ka takna sa paghunahuna o pagduhaduha sila magdalidali ngadto sa konklusyon nga tungud-niini ang Dios sa halawum nagadayeg-pag-ayo kanila, nga Siya nalumay sa ilang gamay nga mga paagi, nga Siya nagatan-aw sa tanan nga ‘kaayo’ diha kanila, nga Siya dili makahimo nga wala ang ilang ‘Kristohanong pangalagad,’ nga Siya sa tinuud nagarespeto sa ‘kadungganan sa tawo,’ nga Siya dili makapugong sa Iyang-kaugalingon gikan sa pagpaulan kanila sa inamahan nga pag-uyon.

“Ang Dios gugma,” sila magsulti, nga may halawum nga kombiksiyon. “Sa wayduhaduha Siya mopanalangin kanako!” Apan diha sa sunud nga ginhawa, human ang rebersiyonismo ug divine nga disiplina mihapak kanila sa tinuuray, sila magbagulbul ug magreklamo, “Giunsa sa usa ka mahigugmaong Dios sa pagtugot niini nga mahitabo kanako?”

Unsa ang sayup? Ngano ang sayup-nga-pagtoo? Tubag: Kini nga katawhan ignorante sa doktrina. Sila wamahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Sila walay idiya nga *hustisya*, dili gugma, maoy dapit sa takdoanan sa Dios. Sila magapangatarungan og tawhanong sentimental-nga-pagbati ngadto sa divine nga gugma. Sila wala makasabut nga ang Dios nagakinahanglan nga kita maghimo sa mga butang sa *Iyang* paagi, dili atoa, ug kanang Iyang paagi maoy doktrina nga nagpuyo diha sa kalag—doktrina nga gipasulud karon, ugma, sunud adlaw, ug tanang adlaw. Sila sa hingpit anaa sa kangitngit mahitungud sa absoluto, waykinutuban, perpekto nga karakter sa Dios. Kini nga mga rebersiyonista maoy ignorante sa prinsipyo nga ang Dios nagahigugma sa makasasalang tawo tungud sa kinsa Siya, dili kinsa sila.

Ang tanan nga maayong mga binuhatan nga ikaw maghimo wala magpadasig sa Dios sa paghigugma kanimo. Ang iyang pagkamatarong nagasalikway sa imong tawhanong kamaayo ug ang Iyang hustisya mohukum niini (1 Mga Taga-Corinto 3:11–15; Pinadayag 20:12). Ni ang Dios maghatag og bisan-unsang bili sa imong halangdong personalidad. Ang imong personalidad maoy unsaon nimo paglambigit sa katawhan, dili sa Dios. Ang uban makakita kanimo maingon nga usa ka panagway, usa ka lawas, usa ka personalidad, usa ka tawo nga may pipila nga kalampusan ug adunay sa usa ka piho nga gidaghanon sa kaalam ug tawhanong integridad. Kana maoy maayo-kaayo. Ikaw sa pagkatinuud dili kinahanglang magbiya niining kahibulungan nga mga bahandi sa yano tungud kay sila dili magpalambigit kanimo ngadto sa Dios. Hatagig-bili sila diha sa ilang husto nga tawhanong lugar, apan ayaw gayud pagsulay sa pagpaibabaw sa paagi nga ang *katawhan* maggama

og usa ka opinyon mahitungud kanimo labaw sa paagi nga ang *Dios* nagatasal kanimo. Ang Latin nga proberbio *vox populi, vox dei* hinunoo, “ang tingog sa katawhan [*dili*] mao ang tingog sa Dios.”

Walay kapuslanan sa pagdula sa Dios o sa pagsulay sa paghimo og mga kasabutan diha Kaniya. Siya nakahibalo og masmaayo kay sa madani niana, nan tali kanimo ug sa Dios, kinsa ang imong gikomidyahan? Walay usa kundili imong-kaugalingon (ug tingali diyutay nga dali-madani nga mga higala). Ang Dios dili dihadaha makaangay kanimo tungud kay ikaw maghunong sa paghimo niini o niana ug maghunong sa pagkuyog uban sa mga dalaga kinsa maghimo. Ang Dios wala nagaganti kanimo gumikan sa pagkamaayo. Siya mitukod sa mga balaod sa divine nga katukuran, naglakip sa mga prinsipyo sa moralidad, sa pagpanalipod sa tawhanong kagawasan ug sa pagsangkap og kauswagan sulud sa nasod diin ang katukuran nasunud, apan ang *Dios* dili masubornohan pinaagi sa imong maayong mga binuhatan. Ni Siya nagahudyaka diha sa imong mga emosyon, dili bisan pa niadtong mga kasinatian nga ikaw magsumpay sa pagka ‘duul sa Dios.’ Ikaw wala bisan lang unta hapit matukma! Ang Dios masmaayo pa kaayo kay sa talagsaon nga tawo. Siya dili sa hinanaling madani sa imong dalaygon nga kaugalingon, kundili Siya nadani og dako sa lyang kaugalingong integridad!

Kita sa yano wala magbaton og bisan unsang butang sa atong-kaugalingon nga nagapahimuut sa Dios. Sa laing bahin, kini wala nagakaluhugan nga kita magkamang diha sa abog. Kita mahimo nga maingon ka arogante sa paghunahuna nga ang pagdili-sa-kaugalingon mitagbaw sa Dios ingon nga kita mahimong magdahum nga Siya nadani pinaagi sa atong tawhanon nga maayong mga buhat. Kita kinahanglan makasabut sa kamatuuran ug makakita sa atong-kaugalingon diha sa atong tinuud nga relasyon ngadto sa dimausab, waypihig, dimasaway nga pagkahingpit sa Dios. Walay tawhanong mga gimik ang magsilbi; kita kinahanglang magkat-on sa unsang-paagiha ang integridad nagalihok.

Hustisya Nagauna sa Kalihukan sa Gugma

Ang doktrina sa divine nga integridad nagapabuto og usa ka kusganong birada batok sa atong garbo, apan kini wala nagabiya kanato nga natundag ug nag-inusara. Kita mahimong mobati sama nga nagkapyot ngadto sa gapnod sa mini nga mga idiya nga kita misilbi sa daghang katuigan—mga idiya nga gitukod diha sa pagpakaingon nga ang Dios dili gayud makahimo nga wala kita o nga Siya sa usa ka hinungdan naobligar sa pagpakita kanato og waykamatayon nga pagbati. Apan dili, sa dihang ang doktrina sa Bibliya nagapatin-aw sa gugma sa Dios ug nagalunod sa atong pagkaarogante sa ngadtongadto, kita wala gilabay nga sinalikway.

Bisan pa og ikaw ug ako wala mahitakus sa gugma sa Dios, kita anaa niini. Kana nga gugma nagamugna og maangayong panag-uyon uban sa Dios diha sa espirituhanong kinabuhi tungud kay kini ang atong *punto sa reperensiya*. Apan kita adunay usa ka *dapit sa takdoanan* uban sa Dios nga nagauna sa gugma. Ikaw wala gayud mihunahuna nianang bisan-unsang-butang nga makauna sa gugma sa Dios, apan usa-ka-butang nagauna—lyang hustisya!

Ang dako-kaayo nga bili sa atong relasyon uban sa divine nga hustisya mahimong tin-aw human kita makakita nga, sa dihang nag-atiman sa katawhan, ang hustisya ug pagkama-

tarong sa Dios mag-una sa kalihukan sa Iyang gugma. Kini nga pagkauna namatud-an didto sa krus.

Ang Dios nga Amahan nagahigugma sa Dios nga Anak uban sa usa ka waykatapusan, waykinutuban nga gugma. Ang panag-uyon tali sa mga myembro sa Trinidad wala gayud naminos kay sa katibuk-an. Sila mitagamtam sa labing matahum nga relasyon sukad sa eternidad nga milabay, ug walay nausab niana nga relasyon sa dihang si Kristo nahimong usa ka tawo pinaagi sa birhen nga pagkatawo. Pulos sa Iyang waysayup nga pagkatawo ug Iyang perpekto nga pagkadios, si Ginoong Jesu-Kristo madawat ngadto sa pagkamatarong sa Dios—ang Amahan sa halawum nahigugma Kaniya.

Ang Dios nga Amahan wala gayud miundang sa paghigugma sa Iyang Anak. Apan sa dihang si Kristo nagbitay taliwala sa langit ug yuta didto sa krus, ang hustisya sa Dios nga Amahan mibubu diha Kaniya sa tanan nga personal nga mga sala sa tawhanong kaliwat. Ang hustisya nauna sa gugma. Ang Amahan mihukum sa Anak. Walay gipugngan. Si Jesu-Kristo miantos sa wakunhuri nga tumang sukad sa espirituhanong kamatayon, pagkabulag gikan sa Amahan, maingon nga ang silot para sa sala (Genesis 2:17; Mga Taga-Roma 3:23).

Ang atong Ginoo nainsulto, naabuso, ug sa pagkatinuud gipanitan og buhi. Ang iyang likud usa ka tipun-og sa mga samad ug makita nga mga ugat; ang Iyang dagway lugos mailhan. Ang Iyang hilabihan nga pisikong kalig-on napaluya kaayo nga Siya nahisukamod sa dalan. Gilansang ngadto sa krus, Siya mikinahanglan sa pagduut sa Iyang mga tiil ug mga pulsohan paingon sa dagkong-lansang sa pagpagaan sa gibug-aton sa Iyang mga baga aron Siya makaginawa. Gikan sa takna sa Iyang pagdakup, lahus sa dugay nga mga oras sa panghunahuna nga abuso ug pisiko nga pagdagmal, wala gayud sa makausa Siya misinggit (Isaiah 53:7; Mga Buhat 8:32–35).

Apan sa dihang ang Amahan miimpyut sa atong mga sala ngadto Kaniya ug mipatuman sa divine nga paghukum diha Kaniya, Siya misiyagit sa kasakit. Gikan sa *hustisya* sa Amahan, kinsa mipadayon sa paghigugma Kaniya, ang atong Ginoo miantos sa usa ka hilabihang panghingutas nga dili gayud masinati sa bisan-kinsang lain nga tawhanong linalang.

Sulud sa tulo ka oras Siya mibalikbalik, “Akong Dios, Akong Dios [nagsulti sa Amahan], nganong Ikaw mibiya Kanako?” (Mateo 27:46, gikorihiang paghubad). Ang Iyang hunahuna sa hingpit nga klaro, ug gikan sa doktrina sulud sa Iyang kalag Siya nahibalo kaayo sa hingpit og nganong Siya gibiyaan. Siya nagkutlo sa Mga Salmo 22:1 sa pagpahayag sa panghingutas sa espirituhanong kamatayon. Siya nahibalo nga Siya “gihimong . . . sala maingon nga usa ka puli para kanato . . . aron kita mamahimong pagkamatarong sa Dios diha Kaniya” (2 Mga Taga-Corinto 5:21, gikorihiang paghubad).

Si Kristo namatay sa makaduha didto sa krus: una sa espirituhanon, unya sa pisiko.¹⁹ Ang iyang espirituhanong kamatayon mibayad sa silot para sa sala. Ang iyang pisiko nga kamatayon misugyot nga ang Iyang matubsanong buhat sa Unang Pag-abut nakompleto. Dugang pa, ang Iyang pisiko nga kamatayon mihatag og pasikaran para sa Iyang pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon, nga magkompleto pulos sa atong kaluwasan ug Iyang istratohiyanhong kadaugan diha sa anghelanong away.

Sulud sa tibuuk tulo ka oras nga Siya misinati og espirituhanong kamatayon, si Kristo sa pisiko buhi pa. Kita nahibalo niini tungud kay, samtang ang kangitngit mitabon sa bungtod,

19. Thieme, *Ang Dugo ni Kristo* (2017).

Siya mipadayon sa pagsiyagit ubus sa dimasaysay nga kasakit sa paghukum nga kinahanglan gayud unta magsangpot ngari kanato. Bugtong usa ka buhing tawo ang makasiyagit. Sulud niadtong mga orasa Siya mibayad sa atong kagawasan gikan sa merkado sa ulipon sa sala (katubsanan), milumpag sa babag tali sa Dios ug kanato (pagpakig-uli), ug mitagbaw sa Dios mahitungud sa sala aron nga Siya makapasulud kanato ug makapanalangin kanato nga walay pagkompromiso sa Iyang esensiya (pagkatagbaw). Sa dihang ang buhat sa atong Ginoo nakompleto, Siya misinggit og (*tetelestai*), “Kini natapos na!” (Juan 19:30b). Ang kaluwasan natuman, ug Siya gawasnon sa pagkamatay sa pisiko. Wala nay nagapabiling pagahimoon sa kaluwasan kundili para kanato sa pagdawat sa buhat sa kaluwasan ni Kristo pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang.

Didto sa krus ang gugma sa Amahan mipanunot sa Iyang hustisya. Ang hiyas sa gugma sa Amahan wala gayud mingitngit o mipalong—kini wala gayud gani mipid-ok. Uban sa Iyang gugma sa kanunay nga waykinutubang magilakon, ang Iyang pagkamatarong mibungat nga ang Iyang hustisya maghukum ni Kristo para sa atong mga sala. Si Kristo gipadala didto sa krus tungud kay sa dihang ang Dios nagaatiman sa makasasalang katawhan, ang divine nga hustisya sa kanunay nagauna sa divine nga gugma.

Sa dihang kadtong una nga sala mihapak sa atong Ginoo ug ang Iyang lawas gilagbasan sa kasakit sa divine nga paghukum, sa dihang ang Amahan nakadungog niadtong unang singgit gikan sa Usa nga Siya mihigugma, midayeg, ug miisip sa labing dakong-gugma, Siya ba mipaundang sa paghukum? Siya ba mituboy sa gugma labaw sa hustisya? Siya wala! Siya sa hingpit nga waypihig diha sa kalihukan sa Iyang hustisya, ug ang paghukum mipadayon hangtod ang katapusang sala sa tanang tawhanong kasaysayan nahukman. Ang gugma sa Dios dili makasalikway sa Iyang hustisya.

Kita sa kinatibuk-an maghunahuna nga si Kristo lamang ang misangkap sa kaluwasan, apan sa tinuud ang tibuuk nga Trinidad nalambigit. Ang Amahan mikinahanglan sa pagbulag gikan ni Kristo samtang Siya nailhan uban sa atong mga sala (Mga Salmo 22:1). Ang Dios nga Amahan mikinahanglan sa pagbubu sa tinuyo sa tibuuk kaligutgut sa Iyang hustisya diha sa Usa nga Siya mihigugma kaayo sa hingpit. Ang Balaang Espiritu mipalahutay sa pagkatawo ni Kristo didto sa krus bisan pa samtang Siya gihukman para sa atong mga sala (Mga Hebreohanon 9:14). Sulud sa waykinutubang dimasukud nga kutay sa panahon sa wala pa ang tawo maporma gikan sa abog—kaniadto pa sa dihang ang abog naanaa—ang Amahan mihigugma ni Kristo, ug Siya mipadayon sa personal sa paghigugma Kaniya samtang sa mahukmanong nag-impuyut sa atong mga sala ngadto Kaniya ug nagpatuman og paghukum diha Kaniya. Ang Dios nga Amahan mipahayag sa Iyang gugma pinaagi sa pagtabon sa Golgotha diha sa usa ka putus sa labaw-sa-kinaiyahang kangitngit sa labing hingpit nga walay usa sa tawo o anghel ang makaobserbar sa mapait nga kaagi sa atong Ginoo.

Ang paagi nga ang Dios mitagad sa Iyang Anak didto sa krus nagapakita sa bug-os nga sa dihang ang Dios nagaatiman sa sala, ang divine nga hustisya nagauna sa divine nga gugma. Sa dihang Siya nagaatiman sa Iyang-kaugalingon o sa laing mga myembro sa kinaiya-sa-Dios, ang Iyang hustisya wala nahagit. Apan ang atong depekto nagapatunog sa usa ka alarma diha sa esensiya sa Dios. Kon ang Dios kinahanglan sa pagdesinyo og usa ka eskudo sa pagrepresentar sa Iyang-kaugalingon atubangan sa nalaglag nga tawo, ang bansilag mabasa, “Hustisya Una sa Gugma.”

PABLO NAGAPATIN-AW SA EBANGHELYO

Niining panahona kita nakaugmad og usa ka igong pakisayran sa pangisip sa pagpa-dayon. Kita hapit na sa pagsusi-pag-ayo sa usa ka yugto gikan sa Mga Taga-Roma nga mopatin-aw sa unsang-paagiha ang pamahayag nga “kay ang Dios mihigugma kaayo sa kalibutan” nagalihok (Juan 3:16). Diha sa Mga Taga-Roma 1:16–17, si Pablo nagahubit sa papel sa pagkamatarong ug hustisya diha sa pagsangkap sa atong kaluwasan.

Kay ako dili maulaw [*epaischunomai*] sa ebanghelyo [*euaggelion*] ni Kristo: kay kini ang gahum [*dunamis*] sa Dios ngadto sa kaluwasan sa matag usa nga nagatoo; ngadto sa Hudiyo una, ug usab ngadto sa Griyego. Kay nianang-dapita ang pagkamatarong sa Dios gipadayag. (Mga Taga-Roma 1:16–17a, KJV)

Si Pablo mao ang labing-bantugan nga Hudiyo kinsa sukad nabuhi (nga may posibleng eksepsiyon ni Moses, ug natural wala nag-isip sa Dios-tawo, Jesu-Kristo). Sa walay pagduhaduha si Pablo mao ang labing-bantugan nga Romano. Sulud sa iyang tibuuk-kinabuhi ug gatusan ka siglo human niadto, hangtod sa karon nga takna, ang iyang impluwensiya nagalabaw kaayo niadtong si bisan-kinsa nga laing lungsuranon sa SPQR.²⁰

Pinaagi sa iyang pagpasulud sa Pulong sa Dios, si Pablo mipahimulus sa grasya ngadto sa kinatas-an, ug ang Dios mipanalangin kaniya uban sa labing kompleto nga kahibalo sa doktrina nga ang bisan kinsang magtotoo sukad nakahuput. Ang iyang maidlot nga mentalidad, iyang okupasyon uban ni Kristo, iyang lagsik nga kapasidad para sa kinabuhi maingon nga usa ka hamtong nga magtotoo mihimo kaniya nga waypihig, masibuton, ug sa labaw nga andam sa pag-atubang sa bisan-unsang kahimtang ang kinabuhi makatanyag.

Sa dihang ang usa ka henyo sa kalamboan ni Pablo nagasugod sa pagpatin-aw og nga-no nga siya sa kusganon kaayo nga nadasig ug “matinguhaon sa pagwali sa ebanghelyo” (Mga Taga-Roma 1:15b), kita napugus sa pagbaton og kaigmat og pagmatikud. Usa ka aspeto sa iyang pangpadasig napahayag samtang siya, ang labaw nga apostol, nagapadayag sa panghunahuna sa usa ka tagsangyaw sa doktrina. Ang iyang batasan kinahanglang mapaambit karon pinaagi sa matag pastor-magtutudlo og, sa ingon-usab, pinaagi sa matag magtotoo waysapayan sa iyang espirituhanong gasa.

Ang Griyegong tinipon nga punghihok *epaischunomai* nagahiusa sa pangdugtongan nga *epi*, “gawas sa,” uban sa punghihok nga *aischuno*, “aron maulaw.” Uban sa negatibo, ang tinipon sa literal nagakahulugan og “aron dili maulaw, aron gawas sa pagka maulaw.” Sa laing mga pulong, si Pablo wala gayud maulaw mahitungud ni bisan-kinsa o bisan-unsang sa kang kinsa o sa bisan asa siya nakigkuyog. Ang kakulang sa maong kaulaw nagakahulugan og kagawasan gikan sa pagkasubhetibo og makasugyot nga ang rebersiyonismo wadiha usab. Sa dihang ang usa ka tawo subhetibo kaayo, mahuyang, o talawan nga siya mabalaka bahin sa mga opinyon sa uban—nahadlok nga sila magtamay kaniya o maghunahuna kaniya nga salikwaut diyutay—siya wala mahibalo og igong doktrina sa pagmata ngadto sa katinuuran!

20. *Senatus Populusque Romanus*, “Ang Senado og Katawhan sa Roma,” ang titulo sa unsa kita magtawag sa Romanhong Imperyo. Ang opisyal nga ngalan sa kasagaran gipamub-an ngadto sa SPQR maingon sa titulo sa atong nasod sagad nahimong US o USA.

Ang mga anak kinsa naulaw sa ilang mga ginikanan ug mga ginikanan nga naulaw sa ilang mga anak mahulog niini nga kategorya, maingon man sa tawo kinsa naulaw sa iyang bakgrawon, trabaho, ug kakulang sa edukasyon.

Kitang tanan adunay usa-ka-butang nga kita mahimong maulaw, apan ang atong mga kinabuhi maoy para magawasnon gikan sa kaulawan ug pagkasad-an. Ang grasya sa Dios nagaayo niini nga mga kanser sa kalag pinaagi sa rebound ug sa makanunayong kalihukan sa GAP. Si Pablo, tungud niini, wala naghulagway sa dihamtong nga magtotoo. Bisan kinsa nga may usa ka pagkasad-an nga dinugtongdugtong makadasig sa iyang-kaugalingon sa emosyonal sa paglupig sa iyang natural nga pagkamapanagan-on ug “maghimo og dakong mga butang para sa Dios.” Bugtong ang hamtong nga magtotoo ang nahibalo unsay ipasabut sa kinatas-an nga mapanalanginan sa Dios; siya lamang ang adunay balansi gikan sa espirituhang pagtubo aron sa tinud-anay nga makalma, masaligon, ug waykaulaw sa doktrina nga anaa sa iyang toong lingin-nga-kabahin. Siya nakahibalo nga ang mga opinyon sa katawhan wayhinungdan ug dimahinungdanon itandi ngadto sa panghunahuna sa Dios nga gipahayag diha sa Pulong sa Dios. Siya nakahibalo, dugang pa, nga siya wala nagakinahanglan sa pagpamatuud sa bisan-unsang ngadto ni bisan-kinsa kundili nga siya nadesinyo sa pagpuyo sa iyang kinabuhi maingon nga alang sa Ginoo.

Ang pungan *euaggelion*, “ebanghelyo,” sa makadaghan wahisabti. Kita maghunahuna sa Ebanghelyo maingon nga ang mensahe sa kaluwasan ni Jesu-Kristo ug ang iyang buhat didto sa krus. Kana mao ang tekniko nga kahulugan sa pulong, apan kana maoy kabahin lamang sa iyang tibuuk nga pasabut. Ang *euaggelion* nagakahulugan og “maayong balita, balita sa kadaugan o maayong kapalaran,” nagpasabut sa usa-ka-butang nga may lunsay nga bili. Ang “maayong balita” nagalakip sa tibuuk Pulong sa Dios, usa ka gamay nga bahin lamang hain nagaaplay ngadto sa dimagtotoo. Bisan-asa nga aspeto sa doktrina sa Bibliya nga anaa sa pag-aninaw maoy isugyot diha sa konteksto. Si Pablo wala naulaw sa bisan-unsang doktrina, apan diha sa Mga Taga-Roma 1:16 siya nagapig-ot sa natad ngadto niadtong inpormasyon nga gikinahanglan sa pagdala sa usa ka dimagtotoo ngadto sa punto sa pagtoo diha ni Kristo. Kita nahibalo niini gikan sa mapatin-awon nga kahibayag nga nagasunud. (Ang pulongan “ni Kristo” diha sa King James Version wala diha sa orihinal nga teksto.)

Si Pablo nagapatin-aw og nganong siya dili lamang waykaulaw sa Maayong Balita kundili mapagarbohon niini ug gani mahabugon (1 Mga Taga-Corinto 1:31; 2 Mga Taga-Corinto 12:5; Mga Taga-Galacia 6:14): “kay kini ang gahum sa Dios nganha sa kaluwasan sa matag usa nga nagatoo” (Mga Taga-Roma 1:16b, KJV). Si Pablo nagapamatuud sa magahumon ug lubos nga kamatuuran nga adunay usa ka piho nga tipik sa doktrina sa Bibliya nga nagaresulta sa waykatapusang kaluwasan para niadtong kinsa magtoo. Ang Ebanghelyo tungud niini gitawag og “ang gahum sa Dios.”

Ang Griyegong pulong para sa “gahum” maoy *dunamis*. Gikuha gikan sa labing nag-una nga Indo-European nga pinulongan ug adunay usa ka katugbang diha sa karaang Sanskrit, kining labing karaan nga kahulugan sa pulong maoy “abilidad” o “kapasidad.” Samtang ang pungan miagi sa Homeric ngadto sa Attic nga Griyego, ang idiya miugmad nga ang espirituhanon ug salabutanong kinabuhi sa tagsatagsa mahimong mapagumikan sa iyang *dunamis* o IQ. Tungud niini, diha sa klasiko nga Griyego sa ikalimang siglo B.C., ang *dunamis* mipasabut og “abilidad, IQ, kaigmat, ang kapasidad sa pagkat-on, ang abilidad sa pagkonsentrar diha sa pagkat-on.” Nag-ugmad og dugang pa ngadto sa koine nga Griyego

sa Bag-ong Testamento, ang pulong nagatimaan og gahum diha sa pag-ila sa kaabtik o kapasidad. Sa dihang isumpay uban sa possessive genitive sa *theos*, “nahisakup ngadto sa Dios,” ang pulongan kinahanglang hubaron og, “kay kini [ang Ebanghelyo] ang abilidad nga nahisakup ngadto sa Dios.”

Sa dihang ikaw magsangyaw sa Maayong Balita ngadto sa usa ka dimagtotoo, ikaw magpatin-aw sa yanong mensahe sa kaluwasan. Sa walay pag-adto sa detalye nga magpalibog sa isyu ug magpalibog sa dimagtotoo, ikaw sa tinuud nagdeklarar sa abilidad sa Dios sa pagluwas, sa abilidad sa Dios sa pagpanalangin, sa abilidad sa Dios sa pagsangkap. Ang kahulugan sa *dunamis* nagabalik sa kaluwasan diha sa tinuud nga kapasidad ug karakter sa Dios Mismo.

Sa dihang ang atong Ginoo nagsangyaw sa plano sa kaluwasan ngadto ni Nicodemus, usa ka relihiyosong dimagtotoo, Siya migamit sa Juan 3:16. Diha niini nga yugto, si Kristo nagpatin-aw sa Ebanghelyo ngadto sa usa-ka-tawo kinsa walay pakisayran sa pangisip sa pagsabut sa bisan-unsang bahin sa esensiya sa Dios. Si Nicodemus, sa tanan sa iyang kaalam, relihiyosong edukasyon, ug pagkatalahuron, maoy usa ka ignoranteng tawo mahitungud sa mga hiyas sa Dios.²¹ Ang atong Ginoo nagpatin-aw sa Ebanghelyo sa hilabihan ka yanong mga termino, nagkutlo nianang mga katangdian sama sa “natawo pag-usab” o pagkadungog sa hurus sa hangin (Juan 3:7–8). Apan bisan pa sa usa ka mahulagwayon, ditekniko nga katin-awan gikan sa kinamaayohan nga Magtutudlo sa tanang panahon, kining salubutanon nga Pariseyo sa gihapon hinay sa pagsabut. Kon siya naglisud uban niining sukaranon nga mga doktrina, sa wayduhaduha siya dili makasabut sa suludnong mga kalihukan sa kinaiya sa Dios. Si Kristo ba makasulti sa waylipodlipod og usa ka mabihagon nga diskurso sa Iyang kaugalingong divine nga mga hiyas, nga mao ra sama niadtong sa Amahan ug sa Balaang Espiritu? Siya ba makahisgot sa tanang kasayuran uban niining wamasayod nga dimagtotoo bahin sa divine nga personal ug dipersonal nga gugma? Kana tingali mamahimong usa ka kombira para sa usa ka hamtong nga magtotoo, apan kini magpabilin gayud sa makalolooy nga Nicodemus nga gigutum! Kon ang Pariseyo pagaluwason, yanong pinulongan maoy gikinahanglan.

Ang Juan 3:16 ug Mga Taga-Roma 1:16, bisan og gihan-ay sa lahi nga paagi, magsangyaw sa mao rang hilisgutan—ang Maayong Balita sa kaluwasan. Ang Ebanghelyo mao ang “gahum sa Dios” (Mga Taga-Roma 1:16)—ang abilidad ug kapasidad sa divine nga esensiya—sa paggarantiya nga ang mga magtotoo “dili malaglag, apan adunay kinabuhi nga dayon” (Juan 3:16b, KJV). Ang Ebanghelyo nagalakbit-saysay sa integridad ug gugma sa Dios ngadto sa katawhan nga gipahayag diha sa grasya. Human nagpasiguro sa pulos mga Hudiyo ug mga Hentil sa divine nga pagkawaypihig—“ngadto sa Hudiyo una ug usab ngadto sa Griyego” (Mga Taga-Roma 1:16)—si Pablo nagasulti kanato og unsang divine nga hiyas ang nagamugna og lihok sa pagluwas kanato.

21. Rilihiyon ang mapangahasong pagsulay sa tawo sa pag-angkon og pag-uyon sa Dios. Bugtong si Jesu-Kristo maoy takus sa divine nga pag-uyon, ug Siya nahitakus niini para sa tanan kinsa modawat pinaagi sa pagtoo sa Iyang buhat alang sa ilang kaayohan. Ang rilihiyon nagasalikway sa maong grasya ug sa kanunay nagatukod diha sa huyonghuyong sa tawhanong pagkaarogante; ang rilihiyon sa kanunay nagapakyas sa pagdani sa Dios. Si Satanas ang nagapasiugda niini maingon nga iyang kinamaayohan nga paagi sa pagbuta sa panghunahuna sa mga dimagtotoo ug magtotoo pareho. Ang relasyon sa Kristohanon uban ni Kristo dili usa ka rilihiyon.

Ang Panghunahuna sa usa ka Maghuhukum

Kay [*gar*] nianang-dapita ang pagkamatarong [*dikaiosune*] sa Dios [*theou*] gipadayag. (Mga Taga-Roma 1:17a, KJV)

Ang Apostol nagasugod sa Mga Taga-Roma 1:17 uban ang partikula nga *gar* og gigamit maingon nga usa ka salabtonon nga panugtong sa pagduso og usa ka katin-awan, usa ka halawum nga katin-awan sumala sa atong pagsabut sa Dios maoy maykalabutan. “Kay,” siya nagasulat, “pinaagi niining mao ra nga [Ebanghelyo] *ang* pagkamatarong sa Dios napadayag” (gikorihiang paghubad).

Ang pulong para sa “pagkamatarong,” *dikaiosune*, maoy usa sa labing makahuluganong mga pulong diha sa Bag-ong Testamento; kini nagakahulugan og labi pang dako kay sa yanong “pagkamatarong.” Kini usa ka ikaduhang-ang-ang sa kaugmaran diha sa Griyegong pinulongan tungud kay kini nagagikan sa duha ka maskaraan nga pulong, ang pungan (*dike*) ug ang pungway (*dikaios*). Ang kalahian tali sa *dikaiosune* ug sa iyang duha ka nag-una mao ang taponggikit (*sune*), ug kana nga taponggikit nagahimo sa tanang kalahian sa kalibutan.

Ang mga Griyego miugmad og usa ka sistema sa pangagpas nga hunahuna nga miabut ang iyang kinatas-an diha sa Athens niadtong ikalimang siglo B.C. Nagkauyon uban niining manggialamong katubuyan sa panghunahuna, sila mihapsay sa ilang pinulongan sulud sa pipila ka mga henerasyon hangtod ang Attic nga Griyego sa klasiko nga mga panahon nasangkap igo sa pagpadayag sa tanang literaryo nga pagkawalay kayano ug kaanindot sa kahulugan nga giisip pinaagi ilabina sa kalakin-an sama nila Plato, Sophocles, Aeschylus, Euripides, ug daghan pa. Ang taponggikit nga *sune* miusab sa kahulugan sa usa ka pungan o pungway gikan sa yano ngadto sa komplikado, gikan sa makita ngadto sa pangagpas.

Ang Griyegong pulong para sa katahum wala nagakuha sa *sune* nga taponggikit, apan kita makagamit sa konsepto sa katahum sa paghulagway sa kausaban sa Griyegong hunahuna. Sa panahon ni Homer, sa ikasiyam nga siglo B.C., usa ka batan-ong manggugubat tingali magsinggit, “Kana nga babaye matahum! Siya usa ka katahum!” Tingali ikaw makahinum-dum gikan sa Iliad nga ang usa ka Trojan nga prinsipal gihinganlan og Paris ang nakaingon sa usa ka dako-dakong kasamok pinaagi sa pagsulti niadtong sa sukaranon. Siya misalikway nila Hera ug Athena, nagtunol sa bulawanong mansanas sa panagbingkil ngadto ni Aphrodite tungud kay siya misaad kaniya sa kamut ni Helen, ang labing matahum nga babaye sa kalibutan. Sa waysuwerte, si Helen naminyo na ngadto sa hari sa Sparta. Nagsugod, ang Trojan War. Diha sa mga pulong ni Aeschylus:

Unsa ang imong gihimo, O Helen, buta sa pangisip?
O panagway nga mipatay sa mga kalag didto sa patag sa Ilion.
Usa ka panagway, usa ka panagway, ug daghan sa usa ka libo ang nangamatay.²²

Diha sa daghan pang mga paagi labaw kay sa usa, ang panghunahuna ni Paris misangpot dili kapin pa kay sa panggawas nga mga panagway. Apan taliwala sa mga pilosopo sa

22. Gihubad gikan ni Aeschylus, *Agamemnon*, trans. Gilbert Murray (London: Allen & Unwin Ltd., 1925).

Athens upat ka gatus katuig human ni Homer, ang panagsulti mipahilayo gikan sa pemenino nga kaanyag lamang. Ang katahum mismo nahimong hilisgutan. Para niini nga mga tighunahuna ang katahum usa ka sa hunahuna lamang nga konsepto sa balansi ug pagkabagay, ang “bulawanong kahulugan” sa sulud nga katahum sa kalag ug sa gawas nga pagkahingpit sa pisiko nga porma.

Ang konsepto sa hustisya miagi og usa ka kausaban, usab, ug ang kaugmaran gikan sa tino ngadto sa pangagpas napadan-ag diha sa kausaban gikan sa *dike* ug *dikaio*s ngadto sa *dikaio*sune. Ang *dikaio*sune unang gigamit diha sa ikalimang siglo B.C.; ang magsasaysay nga si Herodotus migamit niini sa pagsaysay sa istorya ni Solon, ang mapanagan-ong batid-sa-pangagamhanan kansang mga balaod miluwas sa Athens kapin sa usa ka gatos katuig kaniadto.

Sa panahon ni Solon, ang mga lider sa gobyerno nakatagik og usa ka lit-ag sa mga dekrito nga milupig ug mipahimulus sa mga lungsuranon sa Attica, ang siyudad-istado nga ang Athens maoy kaulohan. Kini nga mga magmamando misulay sa pagpaka Dios. Sila naibog sa gahum; sila nanghilabot sa kalihukan sa uban sa masunoron-sa-balaod nga mga lungsuranon; sila sa wayhunong mipalabang og bag-ong mga balaod. Nga walay pagtagad para sa kagawasan o kagawasan sa patigayon, nga mao ang tinuud nga tinubdan sa nasudnong kauswagan, sila misulay sa pagtangtang sa mga problema sa katawhan pinaagi sa pamalaod, ilabina pinaagi sa mga balaod nga gidesinyo sa pagsulbad sa mga problema sa usa ka porsiyento sa populasyon sumala sa ‘mga kasulbaran’ nga giimposar sa tanan.

Si Solon nakasaksi niini nga abuso sa awtoridad, nga tanan pareha kaayo ngadto sa unsay atong makita sa United States karon. Isip usa ka aristokratikong myembro sa nagmando nga asembleya, siya sa kadugayan nahimo nga *archon*, ug samtang nagsilbi sa iyang termino, siya miawhag sa mga Athenian sa pagsagup og usa ka bag-ong kodigo. Ang karaan nga panglupig napadaplin. Ang bag-ong sistema ni Solon migarantiya og kagawasan para sa matag lungsuranon. Ang praybasi ug kabtangan napanalipdan; ang kagawasan sa patigayon nahimong buluhaton nga tukion sa pundok sa piho nga adlaw.

Si Solon masaligon. Siya nahibalo nga siya adunay hustong mga tubag, ug siya mihimo sa usa ka mahanas kaayo nga butang. Siya mikombinser sa mga Athenian sa pagpalabang og usa ka katapusang reglamento nga nagdekrito nga walay usa ang makadugang o makakunhod gikan sa balaod—gawas ni Solon mismo.

Siya ba sunud-niana mihulat nga walay gibuhad, nabalaka bahin sa usa-ka-butang, nahingangha og unsa nga bag-ong balaod siya mikinahanglan sa paghimo atubangan sa nag-unang krisis? Wala! Hinumdumi nga si Solon usa ka manggialamon nga tawo. Siya dihadiha mipanaw ubus sa usa ka napulo-ka-tuig nga pagpahulay ug sa yanong mibiya sa mga Athenian sa pagpuyo pinaagi sa maayo-kaayong mga balaod nga napahamtang na. Gani karon ang iyang kodigo giisip nga usa sa labing-maayong balaodnon nga mga sistema sa tanang panahon. Kini mitabang sa siyudad-istado sa ngadtongadto nga mahimong usa sa gamhanang mga imperyo sa kakaraan.

Ang pamalaod ni Solon miimpluwensiya og dako sa kaugmaran sa kahulugan sa *dikaio*sune. Sa wadiha si Solon, ang iyang mga balaod dili mahimong mapadak-an o mapawagtang; ang katawhan sa Athens mikinahanglan sa pagpahiuyon sa unsay iyang gibilin kanila. Ubus niining sistema sa balaod, si Herodotus unang mimugna sa *dikaio*sune isip usa ka balaodnong termino, nagkahulugan og “ang panghunahuna sa usa ka maghuhukum diha sa paggahin ngadto sa matag usa og unsa maoy angay kaniya,” sa laing mga

pulong, maayo, klaro, waypihig nga panghunahuna nga nagahatag sa matag-usa og usa ka makiangayong pagtagad atubangan sa balaod.

Ang pangagpas nga konsepto sa kamaangayon sa dilaktod milakip niadtong ubus sa balaod aron nga ang mga lungsuranon kinsa mipahiuyon ngadto sa hustisya ni Solon maoy giingnan usab sa paghuput og *dikaiosune* o “sibil nga kaligdong.” Ang pasabut sa pulong, hinoon, dili ang hustisya sa usa ka katawhan kundili ang hustisya sa tawo nga anaa sa awtoridad, ang maghuhukum diha sa usa ka hukmanan sa balaod. Daghang klasiko nga mga magsusulat, naglakip ni Plato, ang migamit sa termino niini nga kahulugan. Ang *dikaiosune* busa nagakahulugan og “pagpahiayon ngadto sa balaod,” ug kana mao ang kahulugan nga ang “pagkamatarong” maoy usa ka korek nga paghubad; apan ang “hustisya” maoy usa ka managsamang tukma nga paghubad.

Niadtong 280 B.C., kapin sa usa ka siglo human sa Bulawanong Katuigan sa Greece, ang Karaang Testamento nga mga Kasulatan gihubad gikan sa Hebreyo ngadto sa Griyego pinaagi sa setentay-dos ka mga iskolar sa Alexandria, Egypt. Diha sa ilang makapahinganha nga tukmang bersiyon nga gitawag og Septuagint, ang *dikaiosune* mipasabut para sa Hebreyong mga pulong (*tsedeq*) ug (*tsedaqah*), nga mahimong magkahulugan bisan hain sa pagkamatarong o hustisya. Ang mga konsepto may kalabutan kaayo sa usag-usa nga usahay sila dili mailhan ang kalainan, ug ang Hebreyo wala nagasulay sa pagbulag kanila. Sa matag higayon nga ang hustisya o pagkamatarong sa Dios gihisgotan diha sa Karaang Testamento, ang *dikaiosune* nagapakita diha sa Septuagint. Dios, imbis si Solon, ang nahimong sumbanan ug mga magtotoo, imbis ang mga lungsuranon sa Attica, maoy gitawag og *dikaiosune* sa dihang sila magsunud sa pagbuut sa Dios—kana mao, sa dihang sila nakapahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios.

Pulos si Philo ug Josephus maggamit niining karaan nga pulong diha sa gawas-sa-bibliyanhong literatura nga kapanahon ni Kristo ug Pablo. Si Philo, usa ka Hudiyong pilosopo nga nagpuyo sa Alexandria, nagahimo sa *dikaiosune* nga usa ka divine nga hiyas mahitungud sa etika sa stoicism. Si Josephus, ang Hudiyong magsasaysay, nagasunud sa iyang daghan nga mga nag-una sa paggamit sa *dikaiosune* isip pagpahiayon ngadto sa balaod, busa, “balaodnong pagkamatarong” o pagkamatarong diha sa mahukmanong panghunahuna. Ang pulong nagapahimug-at sa kahulugan sa hustisya sa maghuhukum, iyang abilidad sa pagpahamtang og usa ka makiangayong sentensiya pinaagi sa pag-usisa sa tanang ebidensiya sumala sa iyang eksperto nga kahibalo sa balaod. Ang *dikaiosune* wala nagapasabut ngadto sa kaugalingong personal nga moralidad o imoralidad sa maghuhukum tungud kay ang isyu dili ang iyang pribado nga batasan kundili kon siya makahunahuna ba o dili sulud sa hukmanan! Si Josephus usab nagapamatikud nga ang kapakyasan sa pagpahiuyon ngadto sa balaod nagadala og balaodnong balos o paghukum; tungud-niini, siya nagaila sa *dikaiosune* isip ang tinubdan sa pulos panalangin ug pagtunglo.

Sa panahon nga ang pulong misulud sa koine nga Griyego sa Bag-ong Testamento, ang *dikaiosune* midala og usa ka kabuhong sa kahulugan. Tungud niini kini sa kasagaran gihubad-nga-sayup. Ang *dikaiosune* nagakahulugan og “hustisya” isip usa ka karakteristiko sa usa ka maghuhukum, isip ang balaodnong panghunahuna sa usa ka maghuhukum, isip ang propesyonal nga integridad sa usa ka maghuhukum. Kini nagakahulugan og “pagkamatarong,” dili lamang diha sa kahulugan sa pagkamaayohon, kundili isip usa ka prinsipyo nga nagdala ngadto sa korek nga hunahuna ug aksiyon. Kini nagakahulugan og “nga mahimong makiangayon ug makatarunganon diha sa pag-atiman sa uban”; kini

nagakahulugan og “kaligdong, hustisya”—integridad.

Pulos si Philo ug Josephus migamit niini nga pulong alang sa Dios, naggamit sa mao rang pulongan nga atong makit-an diha sa Mga Taga-Roma 1:17, *dikaiosune theou*. Apan kini nga mga magsusulat mihuput og usa ka limitado o masalaypon nga konsepto sa karakter sa Dios, samtang ang tawhanong mga tagsulat sa Bag-ong Testamento, ubus sa inspirasyon sa Balaang Espiritu, mihatag sa termino sa iyang hingpit, sa doktrina nga kahulugan. Diha sa Kasulatan, “ang *dikaiosune* sa Dios” nagakahulugan og usa sa tulo ka butang: (1) ang tibuuk “integridad” sa Dios, (2) Iyang “pagkamatarong” isip ang prinsipyo sa Iyang integridad, o (3) Iyang “hustisya” isip ang kalihukan sa Iyang integridad.

Ang genitive case sa *theos* nagahimo sa ilhanan tali niining mga kahubitan: kini pulos usa ka subjective ug possessive genitive. Ang usa ka pungan diha sa subjective genitive mao ang hinungdan sa aksiyon; kana mao, kini nagamugna sa aksiyon sa pulong nga kini nagausb—ang integridad sa Dios nga naglihok mao ang Iyang hustisya. Diha sa possessive genitive, ang *theos* nagatumbok og usa-ka-butang nga ang Dios nagahuput isip usa ka prinsipyo: ang integridad sa Dios sumala sa prinsipyo mao ang Iyang pagkamatarong. Bisan-unsay iyang tino nga paghubad, bisan pa, ang *dikaiosune theou* maoy usa ka pangagpas nga termino; kini sa kanunay sa usa ka paagi nagapasabut sa integridad sa Dios nga luyo sa hitabo sa tanan Niyang mga hiyas. Ang divine nga integridad maoy, tungud niini, waykinituban, perpekto, waykatapusan, waypagkausab—ug dimatukib gawas sa iyang pinadayag diha sa doktrina.

Isip usa ka prinsipyo, ang *dikaiosune theou* nagalambigit sa Dios lamang, gawas sa tawo; apan isip divine nga aksiyon, ang termino makapalakip sa tawo. Dinhi nga kahulugan, ang *dikaiosune* usahay gigamit isip usa ka kapulong para sa (*eusebeia*), “pagkamakadiosnon” ug nahimong usa ka tekniko nga termino para sa espirituhanong pagkahamtong. Ang pagkahamtong mao ang kinatas-ang pagpahiyon sa magtotoo ngadto sa hustisya sa Dios o ang tibuuk nga relasyon uban sa integridad sa Dios.

Apan laing tekniko nga paagi-paggamit ang nagalukup dili lamang sa espirituhanong hamtong kundili sa tanang mga magtotoo; bisan pa ang rebersiyonistang magtotoo nalakip. Sulud niining balaodnon o lantugionon nga kahulugan, ang *dikaiosune* nagakahulugan og “pagkahitarong.” Ang Dios mao ang eksperto nga Maghuhukum; Siya aduna sa tanang ebidensiya ug makapahamtang lamang sa usa ka makiangayon, waypihig nga sentensiya. Sa dihang ang usa ka tawo nagatoo diha ni Kristo, ang Dios gawasnon tungud sa krus sa pagpaangkon nianang tawhana sa Iyang kaugalingong pagkamatarong, ang mismong prinsipyo sa divine nga integridad. Dihadiha, gikan sa hukmanan sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit, ang Dios nagaila niini nga bag-ong piraso sa ebidensiya bahin sa kaso. Tungud kay ang magtotoo karon nagahuput sa perpektong pagkamatarong sa Dios, ang Dios nagabungat kaniya nga “*dikaiosune!*”—nahitarong, matarong. Kini ang esensiya sa kaluwasan.

Sa angay nga panahon, kita magtoon sa duha ka lantugionong pagkahitarong ug pagkahamtong nga pagpahiyon ngadto sa hustisya sa Dios. Ang duha niini nga aplikasyon sa *dikaiosune theou* ngadto sa tawhanong kaliwat naglakip sa konsepto sa kapanghimatuuran pinaagi sa grasya. Ang grasya nagakahulugan nga ang Dios nagahimo sa tanang buhat ug nagadawat sa tanang himaya. Diha sa kaluwasan kita nahitarong ingon nga naghuput sa Iyang pagkamatarong; diha sa pagkahamtong kita napanghimatuud ingon nga nagbaton sulud sa atong mga kalag og doktrina sa Bibliya, ang panghunahuna ug pagpahayag sa Iyang integridad. Ang atong tawhanong pagkamatarong ug personal nga mga kalampusan

walay bisan-unsang kalabutan sa atong pagkahitarong atubangan sa Dios.

Diha sa Mga Taga-Roma 1:17, si Pablo migamit sa *dikaiosune* sa iyang hingpit nga kahulugan sa doktrina: hustisya sa Dios isip ang kalihukan sa Iyang integridad. Ang hustisya sa Dios gawasnon sa pagpanghimatuud sa tawo diha sa kaluwasan. Tungud niini, kini nga bersikulo maoy labing-maayo nga hubaron og “kay pinaagi niining mao ra nga [Ebanghelyo] *ang* hustisya sa Dios napadayag.” Sa dihang kita magtoo diha ni Kristo, ang hustisya sa Dios nagaingon, “Naluwas.” Siya nagahatag kanato og waykatapusang kinabuhi tungud kay si Kristo nahukman para sa atong mga sala.

Ang gahum, abilidad, o kapasidad sa Dios sa pagluwas sa katawhan dili lamang usa ka butang sa gugma. Hinoon, maingon nga ang Mga Taga-Roma 1:16–17 nagasaysay kanato, ang Ebanghelyo usab nagapadayag sa kalihukan sa Iyang integridad. Ang Maayong Balita mao nga diha sa pagpadala ni Jesu-Kristo ngadto sa krus, ang Iyang pagkamatarong ug hustisya natagbaw aron nga Siya makahimo sa pagtanyag og kaluwasan ngadto sa tibuok tawhanong kaliwat.

Kini nagaabli sa pultahan. Kita karon makakita sa unsang-paagiha ang Dios makapana-lingin sa hingpit nga mangil-ad, espirituhanong patay nga mga lungsuranon sa gingharian sa kaaway nga walay pagguba sa Iyang kaugalingong pagkahingpit. Ang kaluwasan nagakahulugan nga ang Dios nagaatiman kanato diha sa hustisya. Siya wala nagapaubus sa pagluwas kanato. Siya wala gayud nagapaubus sa paghimo sa bisan-unsang! Ang dimabawog nga kalig-on sa matag dagway sa Iyang absolutong esensiya maoy sa hingpit likud sa matag-butang nga Siya nagahunahuna o nagahimo ngari kanato. Kana mao ang divine nga integridad. Siya wala gayud nagahimo og mga eksepsiyon. Siya wala nagalihok ubus sa emosyon. Siya wala gayud mibatig pakig-unong para sa ‘alaot, nahisalaag nga karnero’ aron nga malupig sa sentimental-nga-pagbati. Ni bisan-unsang nga Siya nagatuman gihimo ubus sa kahinayak. Ang iyang mga buhat dili gayud sulaysulay o hiktin-og-panglantaw, ug tungud niini ang Iyang plano wala gayud nagakinahanglan nga pagasusihon-pag-usab, pagausbon, o pagakorihian. Walay usa nga Siya nagahimo ang mausab—dili bisan pa sa Dios Mismo. Walay bangag nga kinahanglang pagatak-upan tungud kay walay mga bangag nga anaa! Nianang dapita nahimutang ang atong seguridad, atong kahamugaway, atong panalangin.

ANG EKSPRESYON SA INTEGRIDAD UG GUGMA—GRASYA

Hinumdumi, matag-butang nga ang Dios nagahimo o nagapasiugda nagagikan sa Iyang esensiya, gikan sa kinsa ug unsa Siya. Ang grasya sa Dios sa makadaghan gihubit isip “diikatakus nga pabor”—dili usa ka ditukma nga kahubitan apan usa ka yano-kaayo, ug usa nga nagatugot sa mga magtotoo sa masayon paglibog sa grasya diha sa sentimental-nga-pagbati. Layo sa pagkasentimental, ang grasya sa Dios ngadto sa katawhan nahigamut diha sa Iyang esensiya. Grasya mao ang palisiya sa Dios diha sa paghatag sa Iyang diikatakus nga pabor, Iyang panalangin diha sa makasasalang katawhan.

Busa ang Ginoo nagahulat aron mahimong maloloy-on nganha kaninyo [ang Dios sa wayhunong nagatinguha sa pagpanalangin sa mga magtotoo],
Ug Siya anaa sa hataas sa pagbaton og kalooy diha kaninyo.

Kay ang Ginoo usa ka Dios sa panalangin ug hustisya [tanang mga panalangin nga Siya nagahulat sa paghatag maggikan pinaagi sa Iyang hustisya]; Unsa ka bulahan kadtong kinsa maghulat para Kaniya [ang adlaw-adlaw nga kalihukan sa GAP]. (Isaiah 30:18, gikorihiang paghubad)

Walay usa sa dimagtotoo ni magtotoo ang makaangkon gayud sa pag-uyon o pabor sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingong mga paningkamot, buhat, enerhiya, o moralidad.

Usa ka labing kompleto nga kahubitan sa grasya mao: Grasya maoy tanan nga ang Dios gawasnon sa paghimo para sa katawhan pinasikad sa pagluwas nga buhat ni Jesu-Kristo didto sa krus. Grasyo mao ang ekspresyon sa pagkamatarong, hustisya, ug gugma sa Dios diha sa pagpanalangin sa katawhan. Tungud kay ang Iyang mga hiyas perpekto, walay-usa nga Siya nagahimo para kanato pinaagi sa grasya maoy minus gayud kay sa perpekto, ni kini nagakompromiso gayud sa Iyang divine nga kinaiya. Kita magpakita niini nga karakteristiko diha sa matag kategoriya sa grasya.

Pagluwas nga grasya ang nagatangtang sa pagkasinilutan sa espirituhanong kamatayon ubus niini kita natawo ug nagabutang kanato ngadto sa usa ka permanenteng panalangin nga relasyon uban sa Dios. Ang doktrina sa pagtagbaw (Mga Taga-Roma 3:25–26) nagapatin-aw sa unsang-paagiha ang mapulihong buhat ni Kristo didto sa krus mitagbaw sa higpit nga hustisya sa Dios sa atong kaayohan ug nagapakita sa unsang-paagiha ang Dios nagasangkap sa kaluwasan nga walay pagkompromiso sa Iyang integridad.²³

Sa lohistika nga grasya nagapabilin kanato nga buhi ug nagapahimo kanato sa pagtubo sa espirituhanon bisan pa og kita magpuyo sulud sa kalibutan sa yawa. Pinasikad sa kinsa ug unsa Siya, ang Dios mitukod og piho nga mga tinguha para kanato diha sa angelanong away. Sa kasagaran, Siya nagapabilin kanato sa kalibutan human sa kaluwasan sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya, nga nagahatag kanato sa kapasidad sa paghuput sa mauyunong kadugtongan uban sa Dios ug magtagamtam sa kahibulungang divine nga kauswagan. Panalangin mao ang tinguha. Kon kita magsakmit niini nga tinguha, kini nga taktikanhong kadaugan diha sa espirituhanong kombate sa kinabuhi, kita magkinahanglan og dakodako nga pagsangkap ug suporta—pagtulon-an sa Bibliya, hangin sa pagginhawa, pagkaon, silonganan, transportasyon, mga higala. Sa lohistika nga grasya maoy kinahanglanon-kaayo diha sa pagtuman sa plano sa Dios; sa ingon-niini, kini sa hingpit masubayon sa integridad sa Dios.

Ang *labawng-grasya* nagalakip sa sukaranong mga hugna sa espirituhanong pagkahamtong. Labawng-grasya mao kanang maanindot, malinawon nga panahon diha sa pagkab-ot sa pagkahamtong—ang Kristohanong sundalo ubus sa pahulay ug pagkaayo. Labawng-grasya mao usab ang panahon sa pagsulay pinaagi sa kalisdanan, pagsupak, ug distraksiyon—sama sa paglatas sa yuta nga walay nagpuyo—samtang ang hamtong nga magtotoo nagapadayon sa pag-abante diha sa doktrina. Labawng-grasya mao ang taktikanhong kadaugan diha sa anghelanong away. Diha sa labawng-grasya nga magtotoo ang Dios nagabubu sa espirituhanong mga panalangin, temporal nga mga panalangin, mga panalangin pinaagi sa pakig-uban, makasaysayanong impak, ug mga panalangin nga may kalabutan sa wamahitakus nga pag-antos. Tungud kay ang Dios nahimaya sa dihang

23. Thieme, *Ang Babag*.

Siya nagapanalagin kanato, dili lamang ang Iyang integridad higpit diha sa pagsangkap sa labawng-grasya, kini gipahimug-at!

Kinalabwang-grasya mao ang miabante nga hugna sa espirituanong pagkahamtong, nakab-ot sa magtotoo kinsa nagapadayon ug nagapakusog pa sa iyang pagpasulud sa doktrina human nagkab-ot sa labwang-grasya. Ang Dios nagahimo og labaw pa kay sa pagkuha sa himaya gikan sa pagpanalagin sa kinalabwang-grasya nga magtotoo; ang Dios nahimuut kaniya ug nagadawat kaniya ngadto sa paghigalalay. Si Abraham ug Moses, pananglitan, gitawag og mga higala sa Dios (Exodo 33:11; 2 Cronicas 20:7; Santiago 2:23; cf. Mga Taga-Roma 14:3). Labing-daghang doktrina sulud sa kalag nagahatag sa Karaang Testamento nga hamtong-kaayo nga magtotoo, (*Jeshurun*), ug ang Kapanahonan sa Simbahan nga hamtong-kaayo nga magtotoo, (*pleroma*), sa kapasidad para sa mga panalagin bisan pa ubus sa gipakusgan nga satanasnong pagsupak (2 Timoteo 3:8a; cf. Exodo 7:11–12, 22; 8:7; 9:11).²⁴ Sa ingon-niini ang Dios nagapakita sa Iyang perpekto nga integridad diha sa usa ka espesyal, gipakusgan nga paagi, nagmatuud pag-usab nga “masdako siya [Kristo] nga anaa kaniya, kay sa kaniya [Satanas] nga anaa sa kalibutan” (1 Juan 4:4b, KJV). Ang kapasidad sa kinalabwang-grasya nga magtotoo nagapagawasnon sa integridad sa Dios sa pagbubu og gipakusog nga mga panalagin nga wala nagkompromiso sa bisan-unsang hiyas.

Ang *pagkamatay nga grasya* nagabalhin sa hamtong nga magtotoo gikan sa panahon ngadto sa eternidad sa ingon nga ang pagkamatay nahimong ang labing relaks ug maanindot nga panalagin sa iyang tibuuk kinabuhi. Ang Dios nagapahayag sa Iyang waypaglubad nga kinaiya bisan pa sa unsang-paagiha nga Siya nagapapauli sa hamtong nga magtotoo.

Sa katapusan, ang *hawud-nga-grasya* nga mga panalagin maoy giganti didto sa langit ngadto sa magtotoo kinsa mikat-on og igong doktrina sa kalibutan sa pag-ugmad og kapasidad para sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya nga mga panalagin sulud sa kalibutan sa yawa. Unsa ang nahatag sa Dios maoy permanente, ug ang mga panalagin sa panahon gipatubo ngadto sa masdakong mga panalagin sa eternidad. Ang maong mga panalagin ug mga ganti magdala sa dimatapos nga himaya ngadto ni Ginoong Jesu-Kristo maingon usab sa kalipay ug dimasukud nga kauswagan ngadto sa usa sa maong-paagiha gigantihan. Ang tinuud nga pipila sa mga magtotoo pagagantihan og labi pang buhong kay sa uban maoy dugang pa nga pruyba sa higpit nga kinaiya sa perpektong integridad sa Dios (Markos 4:3–21).

24. Ang espirituanong kusog sa usa ka diyutay nga kadre sa mga magtotoo mag-aninag sa pagkamatarong sa Dios ug maghimaya kaniya ngadto sa kinatas-an. Ang Dios mitukod sa usa ka waykaparehas nga praternidad diha sa Israel nga inapilan niini nga mga magtotoo. Si Moses ang mimugna sa ilang ngalan, *Jeshurun*, pinasikad sa usa ka Hebreyo nga pulong nagkahulugan og “pagkamatarong” (Deuteronomio 32:15; 33:5, 26; Isaiah 44:2). Sa kakulang sa usa ka mahinungdanong-kahimtang sa hamtong nga mga magtotoo diha sa Israel, ang dimakitang impak sa *Jeshurun* nagapalingkawas ug nagapanalagin sa nasod pulos sa Karaang Testamento nga mga panahon ug diha sa umaabot nga Kalisdanan ug Milenyo.

Pleroma, “kahingpitan,” maoy usa ka Griyegong pungan nga may usa ka aktibong kahulugan, “kana nga nagapuno,” ug usa ka panawat nga kahulugan, “kana nga nakompleto o gihimong kompleto.” Ang Bag-ong Testamento nagagamit sa *pleroma* sa paghulagway sa pagtuman sa waykaparehas nga espirituanog kinabuhi sa kasaysayan (Mga Taga-Efeso 1:10, 22–23; 4:13) pinaagi sa mao rang tinubdan sa gahum nga mibuhat sa uniberso (Mga Taga-Colosas 1:19; 2:9–10). Diha sa Mga Taga-Efeso 3:19 ang (*pleroma tou theou*) nagahulagway sa “kahingpitan [sa panalagin] gikan sa Dios.” Ang *pleroma* nga magtotoo, katumbas sa *Jeshurun* nga magtotoo diha sa Karaang Testamento, nagatuman sa gikinahanglan nga divine nga mga tinguha nga mahimong espirituanong hamtong, nagadawat sa labing-maayo nga mga panalagin, ug nagahimaya sa Dios sa kinatas-an.

ANG PAGKAWAYPIHIG SA DIOS

Ang integridad sa Dios perpekto; Siya dili gayud maayo pa ni daotan pa. Siya dimausab; wala gayud Siya napausab bisan unsaon sukad sa eternidad nga milabay, ug dili gayud mausab sa katibuk-an sa eternidad nga umaabot.

Si Jesu-Kristo mao ra gahapon, ug karon, ug sa kahangturan. (Mga Hebreohanon 13:8, KJV)

Ang pagkaaduna sa Dios dimabalhin, absoluto, sa hingpit nga makanunayon. Kon ang Dios makiangayon diha sa matag-butang nga Siya nagahimo, Siya kinahanglan nga makiangayon diha sa tanan Niyang mga pag-atiman diri kanato. Kini maoy usa ka prinsipyo: Ang Dios waypihig ug waygidapigan.

Diha sa Mga Taga-Roma 1:16, si Pablo misal-ot og usa ka tema nga siya nagasunud sa katibuk-an sa Libro sa Mga Taga-Roma (ilabina diha sa mga kapitulo 9 hangtod sa 11): “ngadto sa Hudiyo una ug usab ngadto sa Griyego.” Ang accusative singular sa *protos* gipahayag og “una” diha sa King James Version nagakahulugan sa “una sumala sa ranggo o ang-ang” aron nga ang pulongan maayo-kaayo hubaron og “pulos ngadto sa Hudiyo kinaunhan, unya ngadto sa Hentil.” Isip bag-o nga kaliwatanong matang, usa ka resulta sa pagtoo ni Abraham diha ni Jesu-Kristo (Mga Taga-Roma 4:3), ang mga Hudiyo mao ang kinaunhan nga kaliwat nga may pribilihiyo. Ang Israel maoy piniling katawhan sa Dios, usa ka sinaligang nasod ngadto sa Dios sa katibuk-an sa Karaang Testamento nga nahatagan sa espesyal nga mga responsibilidad ug nag-uban nga mga pribilihiyo nga may kalabutan sa pagkapiniyalan ug pagpakaylap sa Pulong sa Dios.

Ang prinsipyo, hinoon, mao nga pulos mga Hudiyo ug mga dili-Hudiyo—kana mao, tanang katawhan—adunay akses ngadto sa mao rang mga oportunidad ug mga panalangin dinhi nga dispensasyon. Walay kaliwat o kultura ang adunay masdakong pribilihiyo kay sa uban sulud sa harianong pamilya sa Dios,²⁵ ni ang bisan-unsang kaliwat o kultura gisalikway. Walay tawo nga giatiman nga may espesyal nga pabor, ug walay usa nga nabaliwala. Kaliwat, kultura, personal nga mga taras—wala niini maoy usa ka isyu diha sa plano sa Dios (Mga Taga-Galacia 3:28). Ang isyu mao kun ikaw ba magpahiuon ngadto sa hustisya sa Dios nga nagresulta diha sa panalangin, o ang hustisya sa Dios mopahiuon nganha kanimo nga nagresulta diha sa pagtunglo ug disiplina. Ang pagkawaypihig sa divine nga hustisya maoy usa ka konsepto nga ikaw kinahanglang magsabut sa dili pa ikaw makahimo og usa ka maayong pagsugod diha sa Kristohanong kinabuhi.

Kay walay pagkamapihigon diha sa Dios. (Mga Taga-Roma 2:11)

Tungud kay ang hustisya sa Dios mao ang atong dapit sa takdoanan, kita kinahanglan magpahilayo gikan sa piho nga mga sayup-nga-pagsabut. Tungud sa kultura, bakgawon, o usa ka praktis nga gipasiugda sa legalistang rilihiyon, daghang katawhan ang maghunahuna nga sila adunay usa ka espesyal nga ‘gikagustohan’ sa Dios. Tingali siya midako diha sa

25. Tan-awa sa panid 210.

usa ka Kristohanong panimalay diin ang piho nga mga gidili maoy gisunud; tingali sila sa matinud-anong mitrabaho sa simbahan o misaksi o miampo sa tanang adlaw o mibasa sa tibuuk Bibliya. Diha sa usa ka panahon sa kinabuhi sila misunud og usa ka paagi nga sila *nahibalo* nga midani sa Dios. Sa arogante, sila misalikway sa mga kamatuuran: kita dili makahimo sa pagdani sa waykinutubang Dios; ang Dios madani lamang sa unsa ang *Dios* nagahimo; divine nga pagkamatarong ug divine nga hustisya magbungat og dili minus kay sa divine nga pagkamatarong ug divine nga hustisya!

Gikan sa ilang buta nga pagkaarogante nagagikan ang kinaugalingong-pagkamatarong, ug gikan sa kinaugalingong-pagkamatarong ang masalaypon nga pagpakaingon nga ang Dios mapihigon ngadto kanila. Hinonoo, sila maghingusog, “Kita nahimong maayo, hinlo, talahuron nga katawhan; kita adunay maaghup, makapahimuut nga mga personalidad; kita magpahiyum; kita maghimo og usa ka maayong buhat sa matag karon ug unya; kita magamot ngadto sa mahinatagon nga mga organisasyon; kita nakasulti sa mga dimasabut nga sinultihan; kita nabawtismohan o natuli; kita nakatuman sa Balaod (sa labing minus ang Napulo ka Kamandoan).”

Kining tanan nga ‘mga sulat sa rekomendasyon’ naguba pinaagi sa pagkawaypihig sa hustisya sa Dios. Siya wala gayud nagahatag og espesyal nga konsiderasyon ngadto ni bisan-kinsa. Siya nakahimo sa Iyang kaugalingong sistema, masubayon diha sa Iyang kaugalingong esensiya, sumala niini ang matag-usa kinahanglang magpahiuyon; walay laing sistema ang makaindig—dili imoha, dili kang Satanas, dili kang bisan-kinsa. Ang panalangin gikan sa Dios maoy usa ka butang sa divine nga hustisya, ug ang plano sa Dios nagaasoy nga ang tanang laktod nga mga panalangin nganha kanimo nagaagad diha sa Iyang divine nga pagkamatarong nga giimpyut nganha kanimo sa takna sa kaluwasan.

Ang punglihok diha sa Mga Taga-Roma 2:11 mao ang present active indicative sa (*eimi*), gihubad og “adunay.” Ang customary present tense uban ang negatibo nga (*ou*), nagakahulugan nga *wala gayuy* usa ka panahon sa dihang ang Dios nagahimo og eksepsiyon para ni bisan-kinsa. Ang Dios sa hingpit nga maalam, sa hingpit nga makiangayon, sa hingpit nga waykausaban. Siya misulat sa mga lagda para sa Iyang kaugalingong mga binuhat, ug ang Iyang mga lagda sa kanunay napahamtang diha sa matag hitabo. Walay kahinay-salihok sa bisan-asa. Siya nagaatiman kanato sumala sa grasya, apan ang grasya mao ang ekspresyon sa Iyang pagkamatarong, hustisya, ug gugma. Ang grasya dili usa ka tinanga nga programa sa sentimental-nga-pagbati. Ang Dios dili usa ka dako-kaayo nga bugon sa emosyonal nga gugma. Siya usa ka persona sa dimadunut, kahibulungang integridad, ug ang Iyang grasya maoy usa ka pagkahingpit nga demonstrasyon sa Iyang plano.

Ang pulong para sa “pagkamapihigon” mao ang pungan (*prosopolempsia*), gikan sa (*prosopon*), “dagway,” ug (*lambano*), “sa pagdawat.” Ang pagkamapihigon o “may pinalabi” nagapasabut sa kapihig, usa ka kahilig sa pagpabor sa usa ka tawo labaw sa uban, usa ka pagpalabi o pagkagusto ngadto sa usa ka piho nga tawo. Ang divine nga integridad sa hingpit dili ulipon sa pagkamapihigon; ang tawhanong mga relasyon buhong niini.

Ang usa ka lalaki kinsa nagahigugma sa usa ka babaye ug nagahunahuna nga siya dalaygon sa hingpit maoy mapihigon ngadto kaniya. Ang usa ka babaye nga nahigugma kinsa nagahunahuna sa iyang lalaki nga mao ang labing halangdon nga tawo ibabaw sa kalibutan sa wayduhaduha nga mapihigon. Ang mga ginikanan mapihigon ngadto sa ilang mga anak; ang mga higala mapihigon ngadto sa mga higala. Ang katawhan sa bisan-unsang kategoriya sa gugma maoy mapihigon, ug usa-ka-butang maoy mahimo nga sayup kon

sila dili. Usahay ang kapihig nagasangpot sa labihan ra kaayo, ug ang katawhan nabiyaan nga walay abilidad sa pagtantiya nga makiangayon. Ang Dios wala nianang paagiha. Siya nagahigugma kanato, apan Siya sa kanunay nagaatiman kanato diha sa perpektong pagkamatarong ug hustisya. Diha sa matag higayon og unsa ang pagkamatarong nagabungat ang hustisya nagatuman.

Pananglitan, ang Dios wala nagatan-aw diha sa aambongan nga mga panagway sa bisan-kinsang kaliwat ug mag-ingon kanila nga labing-takus. Walay kaliwat nga labing-takus; walay tawo nga labing-takus. Walay pinalabi nga pagtagad. Ang Dios dimausab ug waypihig. Ang imong espesyal nga 'gikagustohan' diha Kaniya nagakahanaw sama sa usa ka alisngaw; ang kahayag sa divine nga integridad nagadan-ag sa katinuuran.

Kana gayud magpahingangha kanimo ug, sa maong panahon, magpahimuut kanimo labaw sa bisan unsa pa. Magpahingangha kanimo tungud kay ikaw anaa sa sayup nga agianan! Ikaw nahimong buutan ngadto sa katawhan nga ikaw dili makaagwanta para sa pagkuha lamang sa pagtagad sa Dios; ikaw nakahatag-og-ikanapulo aron nga ang Dios mahimong magpanalangin sa imong negosyo; ikaw 'misubay nga hugtanon sa lagda' aron nga ang Dios mahimong maghulog sa imong hustong lalaki o hustong babaye diha sa imong paa. Ang kahayag sa divine nga integridad kinahanglang magpakalma kanimo tungud kay dinhi ikaw nagsulay sa pagsuborno sa Dios, ug sa kalit ikaw makakita nga Siya dili masubornohan! Paghunahuna gayud sa tanang panahon ug enerhiya nga ikaw miusik nga nagsulay sa pagpabilin sa kahimuut sa Dios! Ang kinabuhi wala nadesinyo nga mahimong usa ka pakigbisog; ikaw dili makakuha pinaagi sa imong panglimbasog sa pabor sa Dios; ni ikaw makabuhay sa pagpabilin didto. Ang grasya gitugyan pinaagi sa Iyang hustisya. Ikaw sa yano magpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios. Kon ikaw mag-abi-abi og bisan-unsang laing idiya, ayaw kabalaka, ang hustisya sa Dios mopahiuyon nganha kanimo—pinaagi sa silot ug disiplina.

Sa laing bahin, ang kahayag sa divine nga integridad angay gayud sa pagpahimuut kanimo. Ikaw napasiguro nga ang Dios sa kanunay nagaatiman kanimo sa makiangayon, nga sa dihang Siya nagabungat og usa-ka-butang diha kanimo Siya nakasangkap na sa paagi sa pagtuman, nga sa matag-higayon ang Dios nagahimo og usa-ka-butang para kanimo o nagasaad kanimo og usa-ka-butang, kini sa absolutong gigarantiya sa kahangturan.

Adunay duha ka mga paagi sa pagsabut sa kagawasan sa Dios gikan sa pagpihig. Una, gikan sa panglantaw sa kaluwasan, kitang *tanang* magsugod sa siro. Sukad niadtong takna sa pisiko nga pagkatawo kitang tanang patay sa espirituhanon, ug ang Dios sa yano wala nagatagad sa paglabay sa panahon uban sa usa ka pundok sa nalata nga mga patayng-lawas. Ang Dios sa tataw waygidapigan tungud kay diha sa Iyang tantiya kitang tanang magsugod sa mao ra nga gitas-on, ang absolutong ilalum—divine nga pagkasinilutan. Dugang pa, Siya nagasangkap sa managsama nga kaluwasan para sa matag usa kanato nga 'mga siro' kinsa nagatoo diha ni Kristo.

Ang ikaduhang paagi ngadto sa usa ka katinuuran sa pagkawaypihig sa Dios nagasugod, dili sa tawo, apan diha sa Dios Mismo. Balik ngadto sa esensiya sa Dios; ang perpektong pagkamatarong nagabantay ngadto sa divine nga hustisya samtang ang hustisya nagabantay sa tibuok esensiya sa Dios. Kon ang hustisya mihimo og mga pinalabi, kini dili makapanalipod sa tarong sa karakter sa Dios; ang Dios dili gayud mahimo nga Dios. Ang mismong kahubitan sa absolutong hustisya nagapugong sa bisan-unsang posibilidad nga ang Dios gayud nagahimo og mga eksepsiyon para ni bisan-kinsa.

Ang matag bantugang magtotoo nakasabut sa pagkadimadunut sa Dios. Daghan kanila—Abraham, Moses, David, Pablo—nakakaplag niini sa lisud nga paagi. Ikaw makahimo-pag-usab sa ilang kasaypanan pinaagi sa pagdahum nga ang Dios sa usa ka paagi nagaatiman kanimo isip usa ka adunay-pribilihiyo nga karakter, o ikaw makakat-on sa sayon nga paagi pinaagi sa paghural ngadto sa sistema sa Dios—ang makanunayong pagpasulud sa Pulong sa Dios. Kon ikaw magpili sa pagkat-on sa lisud nga paagi, ikaw mokaplag nga walay magtotoo sa bisan-asa—milakip kanimo—nga waylabot gikan sa pagkaguba, pagpakaulaw, diha-dayon gipabalik ngadto sa langit! Ang bisan-unsa nga masilutong aksiyon nga ang Dios makahimo batok sa bisan-kinsa nga magtotoo Siya makahimo batok kanimo! Kon ikaw magpili sa sayon nga paagi, ikaw dili lamang moabut sa pagsabut ug pag-ila sa Iyang perpekto nga integridad, apan niana nga integridad ikaw mokaplag usab sa Iyang sistema para sa pagpanalangin kanimo. Ang mao ra nga mga lagda magamit ngadto sa tanan. Kon ikaw magpasulud sa doktrina ug magbuak sa babag sa pagkahamtong, ikaw mapanalanginan sa Dios ingon sa usa ka dikasagaran nga paagi nga kini mahulagway lamang isip “hilabihan ka buhong lapas sa tanan nga kita mangayo o maghunahuna” (Mga Taga-Efeso 3:20).

Kutub ikaw maghunahuna nga ikaw usa ka adunay-pribilihiyo nga tawo, ikaw nabulag gikan sa katinuuran. Kon ikaw mag-isip sa imong-kaugalingon nga bantugan diha sa mga mata sa Dios tungud sa usa-ka-butang nga ikaw nakahimo o nakapugong gikan sa paghimo, kon ikaw maghunahuna nga ang pagtuman sa Napulo ka mga Kamandoan nagahimo kanimo nga usa ka espesyal nga pananglitan atubangan sa Dios, kon ikaw maghanduraw nga ang imong maaghub nga personalidad nagakahulugan nga ikaw suud ngadto Kaniya, ikaw nawad-an og kalambigitan sa katinuuran. Kining sukaranon nga pagkalibog maoy nagahimo sa pagtoon sa divine nga integridad nga lisud para sa daghan kaayong mga magtotoo. Ang usa ka pirmi nga diyeta sa maampoong mga sermon, pagkasentimental, ug tawhanong kamaayo ang nakapawaylami sa ilang igitilaw para sa kamatuuran.

Pinaagi lamang sa pagkat-on og doktrina kita makapasinati ngadto sa kamatuuran ug sa paghimo sa ingon mag-abante ngadto sa espirituhanong pagkahamtong. Isip hamtong nga mga magtotoo, kita adunay nagpuyo sulud sa atong mga kalag unsa ang Dios nakapadayag sa Iyang-kaugalingon, kita gibasa diha sa Iyang plano sa grasya; kita naokupar uban sa persona ni Kristo; kita sa hingpit nga napahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios. Pagpasinati ngadto sa integridad sa Dios *maoy* pagpasinati ngadto sa katinuuran.

Kana mamahimo nga usa ka kompleto nga bag-ong hunahuna: Katinuuran *mao* ang integridad sa Dios. Katinuuran maoy labaw kay sa makita nga panghitabo sa kasaysayan o sa atong kaugalingong adlaw-adlaw nga mga kinabuhi. Kita mamahimo nga magtagamtam sa kauswagan; kita mamahimo nga ubus sa hilabihang kabug-at; kita mamahimo nga malipayon o dimalipayon, diha sa labawng-grasya o rebersiyonismo; apan walay sapayan unsa ang atong batasan o sitwasyon karon, kana mao lamang ang ibabaw. Kita kinahanglang magsabut sa prinsipyo nga nagahatag og kahulugan ngadto sa mga butang nga kita makakita: Katinuuran mao ang pagkamatarong sa Dios nga naglihok pinaagi sa Iyang hustisya.

PINULONGANG GIGAMIT

Samtang ang absolutong kamatuuran bahin sa divine nga esensiya maoy gipadayag diha

sa dimasayup nga Pulong sa Dios, ang kahait-og-salabutan sa Dios nagalugway sa waykinutuban lapas sa unsa nga Siya nakapili sa pagpadayag ngari kanato (Mga Taga-Roma 11:33). Unsaon unya ang waykinutuban mahimong mahulagway sa atong maykinutuban nga mga hunahuna? Unsa nga bokabularyo, unsa nga paagi sa komunikasyon ang maayo-kaayo nga makapatin-aw ngari kanato nianang sa kasagaran dimasangkad?

O, ang kalawum sa katigayunan sa pulos kaalam ug kahibalo sa Dios! Unsa ka dimatukib Iyang mga paghukum ug dimatugkad Iyang mga paagi! (Mga Taga-Roma 11:33)

Sa ingon nga kita nakakita, ang Dios nakasangkap og makapatagad nga mga bahandi aron nga kita mamahimong magkat-on sa kamatuuran bahin Kaniya. Apan bisan pa sa tanan niini nga mga bahandi, kita dili pa gawas sa kangitngit. Ang Dios mikinahanglan sa pagdesinyo sulud sa mga Kasulatan mismo og usa ka yano kaayo nga paagi ngadto sa komplikado ug uswag nga mga doktrina. Alang sa pagkatin-aw, tungud-niini, sa dihang naghulagway sa kalihukan sa waykinutuban nga Dios, ang Bibliya sagad nagadangup ngadto sa pinulongang gigamit. Sa laing mga pulong, sa paghimong piho aron ang Iyang mga hunahuna, mga palisiya, mga desisyon, ug mga aksiyon sa masabut nga napatin-aw, ang Dios nagaisip sa atong tiunay nga mga limitasyon ug sukaranong pagkaignorante. Siya sa maloloy-ong nagahulagway sa Iyang-kaugalingon maingon nga nagbaton og tawhanong mga pagbati, tawhanong mga kahinam, tawhanong mga hunahuna, tawhanong anatomiya—bisan sa tawhanong mga sala—aron sa pagbutyag sa mga butang ngari kanato kay gawas niini kita wala untay pakisayran sa pangisip. Natural, ang Dios wala nagahuput niini nga mga karakteristiko; Siya nagagamit kanila isip tabang sa mga pagpanudlo, nailhan isip mga anthropopathism ug mga anthropomorphism.

Gikuha gikan sa Griyego nga (*anthropos*), “tawo,” plas (*pathos*), “usa ka kalihukan sa kalag nga may usa ka dayag nga makita,” ang usa ka anthropopathism nagapaangkon ngadto sa Dios sa pipila ka tawhanong emosyon, hunahuna, o panghunahuna. Gikan sa (*morphe*), “lawas,” ang usa ka anthropomorphism nagalarawan sa Dios ingon nga nagbaton og usa ka pisiko nga karakteristiko sa tawo. Ang duha ka kategoriya maoy mga hulag sa pamulong, dili mga paghulagway sa tinuud nga kinaiya o esensiya sa Dios.

Ang Dios wala nagadumut, bisan pa og ang Bibliya nagadeklarar nga “ikaw magadumut sa tanang mga trabahador sa pagkadaotan” (Mga Salmo 5:5, KJV). Ni Siya abubhoan, bisan pa sa mahunahunaon nga idyom nga ang Iyang “pangabubho moaso batok nianang tawhana” kinsa nagapahilayo sa Ginoo (Deuteronomio 29:20, KJV). Sa dihang ang “mga mata sa Ginoo *maoy* ibabaw sa matarong . . . apan ang panagway sa Ginoo *maoy* batok kanila nga maghimo og daotan (1 Pedro 3:12, KJV), tinuud nga mga kalihukan sa Dios gihulagway—Siya sa tinuud nagapanalangin sa hamtong nga magtotoo ug nagadisiplina sa rebersiyonista.²⁶ Apan ang Dios usa ka dimateryal, espirituhanong pagkaaduna; Siya walay mga mata o panagway.

Ang katuyoan sa Dios sa paggamit niining mga tabang sa mga pagpanudlo maoy sa pagkatinuud dili sa pagpabilin kanato diha sa kangitngit maingon nga Iyang paagi sa buhat,

26. Thieme, *Reversionism*.

ni gani sa pagpaigo sa atong pagkaignorante, kundili sa paghimo kanato sa pagkat-on. Siya nagapaubus uyon sa atong pakisayran sa pangisip sa dihang naghatag sa bisan-unsang basin unya magsangpot hangtod nga lisud kaayo natong sabton “*ingon nga* ang kalangitan hataas pa kay sa kalibutan” (Isaiah 55:9).

Ang Pulong sa Dios nagagamit sa maong kahulagwayan una sa tanan sa pagdrama sa Ebanghelyo ngadto sa mga dimagtotoo ug sa paghimo sa sukaranong mga doktrina sa tin-aw nga pagpasabut ngadto sa dihamtong nga mga magtotoo. Samtang kita mahimong masayod sa mga anthropopathism ug mga anthropomorphism ug sa unsang-paagiha sila gigamit, ang atong abilidad sa pagsabut sa mga Kasulatan nagausbaw og dako.

Kita magtimaan sa pipila ka nasinati nga mga anthropopathism ug magtan-aw sa unsang-paagiha sila maglambigit sa mga hiyas nga ang Dios sa tinud-anay nagahuput. Diha sa daghang mga ehemplo, ang usa nga sagad nagapalibog sa mga magtotoo mao ang pagkahulagway sa Dios diha sa mga adlaw ni Noah.

Paghinulsul sa Dios

Ug niini mihinulsul ang GINOO nga siya nakahimo sa tawo ibabaw sa kalibutan.
(Genesis 6:6a, KJV)

Kapin sa tulo ka gatos katuig ang milabay, ang maghuhubad sa wayduhaduha mihunahuna nga ang Hebreyo nga pulong, nga siya mihubad og “paghinulsul,” mipasabut sa pagbasol para sa mga sala, sa pagbiya sa usa ka salawayon nga gawi, o sa pagbasol tungud sa usa ka kadaotan. Daghang mga magtotoo karon maghubit sa paghinulsul sa managsamang mga termino. Apan unsaon sa Dios nga makahinulsul? Siya dili makasala. Siya wala nagabaton og dimaayo nga mga gawi o nagahimo og kasaypanan. Siya walay angay basolan! Ang maghuhubad nahibalo nga usa-ka-butang maoy sayup; siya adunay usa ka ‘problema sa yugto’ sa iyang mga kamut. Unsa ang iyang himoon?

Siya tingali makaila nga ang Dios nakahibalo sa unsay Iyang gihimo ug nga ang eksakto nga pagpamulong sa mga Kasulatan gigiyahan nga may usa ka kinabubut-on nga katuyoan sa hunahuna.²⁷ Apan wala, siya misulay sa pagtago sa problema pinaagi sa pagbali sa hanay sa pulong. “Niini mihinulsul ang Ginoo” maoy usa ka mapanukohon nga paghubad, bisan pa sa ikanapulog-pito ka siglo nga mga sukaranan. Ang Hebreyo nagasulti sa waylipodlipod niini: “Ug ang Ginoo mihinulsul.”

Sa dihang kita maghunong sa pagpahiluna-pag-usab sa English nga sintaksis ug magtan-aw ngadto sa orihinal nga pinulongan, kita dili magkaplag og reperensiya sa sala o kapakyasan. Ang Hebreyo nga punghok (*nacham*) maoy katumbas ngadto sa Griyego (*metanoeo*) diha sa Bag-ong Testamento; pulos gihubad og “paghinulsul,” apan sila magkahulugan sa yano og “sa pag-usab sa hunahuna sa tawo.” Walay usa nga pulong ang adunay bisan-unsang kalabutan diha sa mga emosyon o pagbasol para sa mga sala. Ang problema sa maghuhubad maoy gilubong.

Hinoo, laing problema ang nagatungha sa iyang dapit. Ang Dios dili makausab sa Iyang hunahuna! Siya omniscient ug dimausab (Mga Salmo 102:25–27; Isaiah 46:10; Malachi 3:6;

27. Thieme, *Pagkanonisar* (2019).

Mateo 10:30; Mga Hebreohanon 4:13). Ang Dios nahibalo sa hingpit ug sa waykatapusan sa tanan nga mahibaloan; wala gayuy usa ka sirkumstansiya—personal, makasaysayanon, o sa bisan-unsang matang—nga nagatungha isip usa ka sorpresa diha Kaniya o nga lagmit makamando Kaniya sa pag-usab sa Iyang hunahuna.

Ang Dios makapakita nga daw padulong sa pagkausab, apan Siya wala nagausb. Sa dihang Siya mao rag mausb, Siya sa tinuud nagpatunhay sa Iyang waypaglubad nga integridad! Siya sa yano nga nagpahayag sa Iyang paagi sa buhat sa talagsaon ingon sa gikinahanglan sa mga kalahian ug mga kausaban diha sa tawo o diha sa kasaysayan. Ang Dios nagaatiman sa matag tawo sa tagsatagsa ug sa matag makasaysayanon nga sitwasyon sumala sa mga kamatuuran sa hitabo (Mga Salmo 33:13–15; 139:1–18, 23–24; 147:4–5). Ako dili gusto sa pagpabilin og bisan-unsang katahap diha sa imong hunahuna. Ang “paghinulsul” sa Dios maoy usa ka anthropopathism ug wala nay lain pa. Kita makakita niini pinaagi sa pagmatngon sa pipila ka mga detalye bahin sa unsang-paagiha ang Dios sa tinuud nagahunahuna.

Ang divine nga panghunahuna mahimong makategoriya ubus sa tulo ka mga ulohan: kahibalo-sa-kaugalingon, omniscience, nag-unang-kahibalo.²⁸ Usa ka pagpasidaan bahin niini nga mga termino: Sila wala magkahulugan og unsa, sa unang tan-aw, ikaw tingali magdahum sa ilangkahulugan; sila adunay tekniko nga mga kahubitan.

Una, ang kahibalo-sa-kaugalingon sa Dios mao ang Iyang pagkasayod sa Iyang kaugalingon nga persona, esensiya, ug mga hiyas. Waykinutuban ug wala gayuy pagkausab, ang Dios nahibalo sa tanan bahin sa Iyang-kaugalingon ug ang matag myembro sa Trinidad nahibalo sa laing duha ka myembro sa dihang wala pa gayuy nabuhat. Ang Dios anaa nianang mao ra nga inpormasyon karong panahona, ug Siya sa kanunay anaa niini sa katibuk-an sa eternidad nga umaabot.

Ikaduha, ang omniscience gihubit isip ang waykatapusang kahibalo sa Dios sa matag-butang gawas sa Iyang-kaugalingon. Ang omniscience maykalabutan sa pagbuhat ug nagalakip pulos sa nahinabo nga katinuuran—milabay, karon, ug umaabot—ug sa tanan nga laing mga posibilidad nga dili gayud mahitabo.

Sa katapusan, ang termino nga “nag-unang-kahibalo” nagaaplay ngadto sa usa ka mismong tinuyo nga ubus-nga-kategoriya sa kahibalo sa Dios. Pinasikad sa pagkahibalo (omniscience) sa unsang-paagiha ang matag magtotoo maggamit sa iyang gawasnong pagbuhat, ang Dios miluwat-og-dekrito sa eternidad nga milabay nga ang piho nga mga butang mahitabo niana nga kinabuhi sa magtotoo. Ang pagkasayod sa Dios niadto nga panghitabo, nga Siya Mismo miluwat-og-dekrito sa wala pa sila mahitabo diha sa tawhanong kasaysayan, maoy gitawag og nag-unang-kahibalo. Bugtong mga magtotoo ug si Kristo Mismo maoy giingon nga unang-nahibaloan (Mga Taga-Roma 8:29; 1 Pedro 1:20).

Kita magpunting una sa tanan diha sa ikaduhang kategoriya—omniscience sa Dios—sa paghulagway sa unsang-paagiha Siya nagahunahuna. Diha sa Iyang omniscience, Siya sa tanang panahon nagaila sa tanang panghitabo uban sa tanan nilang mga kapasikaran, mga kondisyon, ug mga kalambigitan—gikan sa labing dako-kaayo ngadto sa labing gamatoy—isip usa ka dimabahin nga sistema sa mga butang, matag kabahin niini gikinahanglan-pagayo ngadto sa integridad sa katibuk-an.

28. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon B.

Dili lamang ang Dios nahibalo sa kompletong detalye sa unsay mahitabo, kundili Siya usab nahibalo unsa untay mahitabo kun Siya mihukum sa pagsagup sa usa ka paagi sa lihok lahi kay sa Iyang napilian. Sulayi sa paghanduraw unsa ka makapahibulong ang mentalidad sa Dios sa tinud-anay. Kon ang “usa ka dimabahin nga sistema sa mga butang” lahi bisan gani sa usa ka detalye—kon si Alexander the Great wala miputol sa Gordian Knot, kon si Apostol Pablo nalumus sa pagkatundag sa Malta, kon ikaw natawo og mas una sa usa ka adlaw, kon ugaling ang dagan sa usa lamang ka partikulo sa atomiko nalahi—ang tibuuk sistema mausab. Ang usa ka pagkabalhin magdala ngadto sa lain ug lain ug lain sulud sa usa ka dako-kaayo, nagsalapid nga sistema sa hinungdan ug epekto.

Karon, ang kasayuran sa Dios sama nga Siya makakuha sa bisan-unsang hitabo sa tanang binuhat sa bisan-unsang takna sulud sa kasaysayan sa uniberso, mag-usab niini pinaagi sa usa sa waykinutubang gidaghanon sa mga paagi, ug unya magsulti kanimo sa eksakto unsa gayud ang mahitabo sa lahi-nga-paagi tungud sa kausaban. Sa walay bisan-unsang panglimbasog Siya makapatuman sa tanan nga makuting mga pagsangasanga gumikan nianang usa ka kausaban sa katibuk-an sa kasaysayan hangtod sa katapusan sa panahon—ug lapas sa panahon ngadto sa eternidad! Unsay labaw pa, sa mao rang panahon Siya usab makasubay sa tanang mga pagkalambigit sa tanang posible nga mga kausaban sa tanang panghitabo!

Kana mao sa eksakto unsa Siya nagahimo. Siya anaa sa tanang mga posibilidad ug ang usa ka pagkahinabo sa tataw napokus sulud sa Iyang hunahuna sa tanang panahon. Ang iyang kinaadman sa waykatapusang dimatugkad; “Ang Iyang pagsabut waykinutuban” (Mga Salmo 147:5b).

Sa pagbasa bahin sa nangaging-panahon, kita sa makadaghan magpahinunot diha sa ‘waypiho nga kasaysayan.’ Kita matigala “unsa kon” ang usa ka piho nga tawo nakahimo og usa-ka-butang lain kay sa unsay iyang nahimo. “Unsa kon” kini o kadto nga hitabo ang nahitabo imbis sa unsay tinud-anay nga nahitabo? Unsa kon si Adan ug Eba wala gayud nakasala? Unsa kon ang Confederacy nakadaog sa Gubat tali sa mga Istado? Unsa kon si Franklin D. Roosevelt wala gayud napili nga Presidente? Ang mga butang sa wayduhaduha malahi. Kita magpamasin usahay, apan ang pamasin maoy gipangandoy nga hunahuna lamang. Para sa Dios, hinoon, ang waypiho nga kasaysayan dili pamasin; kini sa hingpit klaro ug eksakto. Siya nahibalo sa tukma unsa unta ang mahitabo (Mateo 11:23), ug ako mag-imadyin nga Siya adunay pipila ka makabibihag nga mga istorya sa pagsugilon kanato didto sa langit bahin sa unsa unta ang mahitabo apan wala nahitabo.

Ang Dios nahibalo sa umaabot sama ka klaro sa nangaging-panahon. Ang iyang kahibalo dili ulipon sa kaugmaran; ang Dios wala gayud nagakinahanglan sa pagkat-on sa bisan-unsang tungud kay Siya nakahibalo na sa matag-butang. Dugang pa, ang Dios sa kanunay nagalihok sa rasyonal, apan Siya wala gayud nagakinahanglan sa pagpangatarungan sa mga butang: Ang Dios nahibalo sa mga konklusyon ug sa mga pasikaran sa mao rang panahon, sa katapusan gikan sa sinugdanan. Ang Dios nahibalo pulos sa maayo ug sa daotan. Ang Dios nahibalo sa matag terrible nga butang nga kita mahibalo, ug daghan pa usab, apan ang Iyang kahibalo wala gayud nagapahimo Kaniya sa pagmahay sa nangaging-panahon o sa pagkalisang sa umaabot. Ikaw makakita nga ang Iyang panghunahuna daw lahi diyutay sa atoa!

Kon ikaw maghunahuna nga ikaw nagtago og bisan-unsang mga sekreto sa Dios, relaks ug hikalimti kini. Siya nahibalo sa imong kalag, imong matag hunahuna, ug Siya

nakahibalo kanila sulud sa binilyon nga katuigan. Ang Iyang kinaadman nagasabut sa waykinutuban, dimatapos nga mga butang, apan ang Dios sa kanunay nagapangita sa panahon sa pagpunting sa Iyang tibuuk nga pagtagad diha kanimo. Sa pagkatinuud, ang Dios sa kanunay sa hingpit nagpunting diha kanimo.

Ang Dios nakakita-daan sa imong kinabuhi gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan ug mitipig sa matag-butang nga ikaw magkinahanglan gayud. Bisan pa kon ikaw magputol sa imong pagpasulud sa doktrina ug maghimo sa usa ka espirituhang pagtiurok paingon sa rebersiyonismo, Siya aduna gayuy hustong matang ug hustong gidaghanon sa divine nga disiplina andam sa pagtagbaw sa gikinahanglan. Ang Dios nahibalo sa labing-angay nga paagi sa pagpanalangin kanimo, ug pinaagi sa disiplina Siya nahibalo sa eksakto diin kini nagapasakit sa hilabihan. Bisan pa sa tanangga ang Dios nahibalo bahin kanimo, bisan pa sa imong umaabot pa nga mga kapakyasan (nga magpakugang kanimo kon ikaw nakahibalo bahin kanila), Siya sa hingpit relaks bahin kanimo. Siya sa tuman nagasangkap sa tanang lohistika nga grasya nga gikinahanglan para kanimo sa pag-abante adlaw-adlaw diha sa pagkat-on sa Pulong sa Dios.

Ang Pulong sa Dios nagapadayag sa absolutong kamatuuran sa hunahuna sa Dios. Bisan kon diha sa mga Kasulatan o diha sa wagibutyag nga mga pagbulot-an sa divine nga pagkahibalo, ang labing-gamay nga sayup, sayup-nga-pagkalkulo, o kawalay-pagmatikud magkahulugan nga ang Dios dili Dios. Sa Iyaha mismong kinaiya, Siya dili makomplikado pinaagi sa pagkaignorante o pinaagi sa pagkabinuang.

Kini binuang sa pagsugyot nga ang omniscient nga Dios mahimong makasugat sa usa ka sitwasyon diin Siya magkinahanglan sa pag-usab sa Iyang hunahuna. Kana imposible ug supak sa Iyang waykinutubang kinaiya. Apan ang tawo—limitado, diperpekto, ug sagad bugok—makausab sa iyang hunahuna matag minuto sa minuto. Ang babaye sa kaliwatan nabantog para sa iyang inila nga mga kalampusan niini nga natad. Kita makausab sa atong mga hunahuna tungud sa pagkamahuyang ug pagkamaduhaduhaon o isip kabahin sa pagkamanunuton ug hasta gani moral nga kaisog. Kita magbag-o sa atong mga opinyon ingon nga usa ka naandan, lehitimo, ug kinahanglanon nga tawhanong aktibidad; kitang tanan sinati niini nga tawhanong kalihukan. Sa ingon-niini, sa dihang ang Genesis 6:6 nagaasoy nga ang Dios miusab sa Iyang hunahuna, kita nagtan-aw sa usa ka hugut nga tawhanong kalihukan nga gipaangkon ngadto sa Dios sa paghimo sa Iyang mga kalihukan nga klaro ngadto sa tawhanong mga linalang!

Ang Dios misaad sa katawhan og usa ka Manluluwas, ang “binhi” sa babaye (Genesis 3:15). Ang Dios sa kanunay nakahibalo nga ang maong usa ka saad mikinahanglan Kaniya sa pagpatunhay sa tawhanong kaliwat aron si Kristo mahimong mahimugso isip tinuud nga pagkatawo. Si Satanas, sa wayhunong anaa sa opensiba, milaraw-pangdaot niadto sa mga adlaw ni Noah sa pagpasulud sa nangalaglag nga mga anghel ngadto sa tawhanong kaliwat pinaagi sa usa ka pagsulay sa pagguba sa banay ni Kristo (Genesis 6:1–13; 2 Pedro 2:4–5; Jude 6).²⁹ Si Satanas mitagamtam og kahibulungang kalampusan! Ang una-sa-lunup nga populasyon nagsugod pagbuhat tukma sa iyang plano.

Human sa pipila ka mga henerasyon niini nga pagminyoyay, ang tinuud nga pagkatawo misugod sa pagkawagtang, ug ang kadaotan nahimong mapatuyangon sa kalibutan.

29. Thieme, *Madaugong Proklamasyon* (2017).

Ang plano sa Dios anaa sa hingpit nga kakuyaw. Siya ba magdumili-pagtuman sa usa ka obligasyon? Siya ba magpakyas sa pagkompleto sa usa-ka-butang nga Iyang nasugdan? Dili. Ang Dios sa kanunay nagatuman sa Iyang mga saad. Human sa paghatag sa tawo sa matag oportunidad sa pag-usab sa iyang kaugalingong hunahuna (Genesis 6:3), ang Dios mihukum sa tanan gawas ni Noah ug sa iyang pamilya, ang bugtong nahabilin nga mga magtotoo nga may lunsay nga tawhanong kagikan.

Ang Dios wala mausab; ang Dios wala makahimo og usa ka sayup; ang Dios wala makaton og usa-ka-butang nga bag-o. Ang tawo nausab, samtang ang Dios sa kanunay nahibalo nga siya mausab, ubus sa usa ka satanasnong laraw-pangdaot nga ang Dios sa kanunay nakahibalo nga mahitabo. Ang Lunup miabut isip usa ka lihok sa divine nga hustisya nga gidesinyo sa pagpanalipod ug pagpalungtad sa Iyang dimatupngan nga plano sa grasya. Sa pagbutyag sa Iyang plano ngadto sa tawo, ang Dios mihubad niini nga palisiya sa Iyang hustisya ngadto sa usa ka anthropopathism: paghinulsul. Unsay labi pang mapahimugaton nga paagi sa pagpahayag sa Iyang waypagtipas ug makaratunganon nga batasan ngadto sa daotang katawhan kay sa pagdeklarar nga Siya sa yano lamang miusab sa Iyang hunahuna bahin sa pagbuhat sa tawhanong kaliwat? Malagmit pa makapagtagad sa matig-a, waypagtoong mga kapanahon ni Noah, kadto makapatagad gayud.

Kini nga pinulongang gigamit diin ang Dios “nagahinulsul” dili talagsaon sa Genesis 6; kini komon sa katibuk-an sa Karaang Testamento (Exodo 32:14; Numeros 23:19; Mga Maghuhukum 2:18; 1 Samuel 15:35; Mga Salmo 90:13; Jeremiah 15:6; 42:6; Amos 7:3, 6). Sa matag panahon nga kita makakita niini, usa ka lahi nga dagway sa plano sa Dios ug palisiya ang makapakita sa pag-abaga sa usa ka bag-ong sitwasyon sa tawhanong kaliwat, apan ang Dios wala mausab.

Kasuko sa Dios

Ang kasuko sa Ginoo maoy usa pa ka anthropopathism, ug sa makausa pa ang Dios nagalista sa usa ka sinati nga tawhanong batasan ngadto sa pagtuman sa pagpahayag og divine nga palisiya. Ang Dios gikaingon nga nasuko ngadto sa rebersiyonismo.

Tungud kay sila misalikway sa balaod sa GINOO sa mga kasundalohan,
Ug mitamay sa pulong sa Bugtong Balaan sa Israel.
Tungud-niini ang kasuko sa GINOO misilaab batok sa iyang katawhan. (Isaiah
5:24b–25a, KJV)

Ako mopatuman sa mga paghukum diha kaninyo uban sa kasuko ug uban sa kapungut ug uban sa maligutgoton nga mga pagbadlong. Ako ang GINOO misulti *niini*. (Ezekiel 5:15b, KJV)

Ang “kasuko” sa Dios nagapahayag sa terrible nga kapintas sa mga hugna sa divine nga disiplina batok sa rebersiyonista o sa rebersiyonista nga nasod. Ang rebersiyonismo mao ang pagkunhod sa magtotoo gikan sa bisan-unsang hugna sa espirituhanong pagtubo. Kini usa ka proseso nga gipaila pinaagi sa kawalay-pagtagad ngadto o pagsalikway sa doktrina sa Bibliya, usa ka batasan nga nagadala ngadto sa nagkalainlain nga mga aberiya

sa kalag. Ang rebersiyonismo unang gidala pinaagi sa usa ka reaksiyon sa usa sa daghan nga mga mabatukong kapasikaran nga sa matag karon ug unya motumaw diha sa bisan-unsang normal nga kinabuhi. Pananglitan, walay pamalibad para sa pagreak sa sayup-nga-ilusyon, pag-inusara, kalaay, kalooy-sa-kaugalingon, o sa usa ka pagkasad-an nga dinugtongdugtong pinaagi sa pagpamasin diha sa usa ka nataranta nga pagpangita para sa kalipay nga nagapahilayo kanimo gikan sa doktrina ug nagasangko gani sa masdaotang sayup-nga-ilusyon.

Ang divine nga pagtunglo ngadto sa rebersiyonista nga magtotoo nagasugod sa pasidaan nga disiplina (Pinadayag 3:20), nagapadayon pinaagi sa nag-anam og kakusog nga disiplina, ug nagasangko, kon ang magtotoo wala nagabawi, diha sa kinatas-ang disiplina—ang “sala paingon sa kamatayon” (1 Juan 5:16, KJV). Sa dihang ang usa ka nasod napuno sa mga rebersiyonista, kini gitunglo ug gipasidan-an pinaagi sa lima ka mga liyok sa disiplina (Levitico 26:14–46; Hosea 4:1–6). Ang ikalimang liyok nagatapos diha sa sundalohong kapildihan—ang kagun-uban sa nasod ug ang kaulipnan sa iyang mga nabilin (Jeremiah 7:24–34).³⁰

Ang Dios ba nagahimo niini tungud sa kasuko? Sa matin-aw wala! Sa makausa pa, kita sa lakbit maghulagway sa Iyang tinuud nga batasan ug sa ingon niini magpahimug-at sa kamatuuran nga ang “kasuko” sa Dios maoy usa ka anthropopathism lamang.

Ang Dios nagahuput lamang sa kinapungkayan sa kalipay. Siya perpekto; ang Iyang kalipay perpekto. Ang Dios waykatapusan; ang Iyang kalipay waykatapusan. Ang Dios dimau-sab; ang Iyang kalipay dili mapakunhod o mapausbaw. Ang Dios hustisya; Siya malipayon bahin sa kanunay nga pagkamakiangayon sa hingpit. Ang Dios perpektong pagkamatarong—kini mao Iyang himaya. Ang Dios nagaila sa Iyang kaugalingong pagkahingpit ug nagakahimuut diha sa Iyang kaugalingong himaya. Ang Dios nagatagamtam sa pag-angkon sa tanang himaya para sa Iyang-kaugalingon alang lamang sa kaayohan sa absolutong kamatuuran.

Ang kalipay maoy kabahin sa karakter sa Dios. Kini imposible para Kaniya nga mahimong dimalipayon o masuko tungud kay Siya sa hingpit nagatagamtam sa matag dagway sa Iyang kaugalingong pagkaanaa. Pananglitan, ang Dios natagbaw ug nahimuut-pag-ayo sa Iyang plano sa grasya. Pinaagi sa grasya, Siya nagapaambit sa Iyang kaugalingong kalipay diha sa mga magtotoo pinaagi sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa ilang mga kalag—ug Siya nagahimo sa ingon niini sa laktod atubangan sa yawa.

Ang kahimuut sa Dios nagaagad diha sa Iyang karakter, dili gayud sa imoha. Sa laing mga pulong, waysapayan sa bisan-unsang tinumotumong opinyon nga ikaw mahimong mag-abi-abi bahin sa imong kaugalingong kamahinungdanon, ikaw dimakahimo bisan-hain sa pagdugang ngadto o pagtibhang gikan sa Iyang kalipay. Ang Dios dili mahimong mas malipayon kay sa Siya mao na, ug walay bisan-unsang ikaw makahunahuna, makasulti, o makabuhat nga makapahimo sa Dios nga dimalipayon. Kini wala nagakahulugan nga Siya nahimuut-pag-ayo pinaagi sa imong negatibong kabubut-on o pinaagi sa imong kapakyasan sa pagtuman sa Iyang pagbuut ug tinguha para sa imong kinabuhi. Ni kini nagakahulugan nga Siya waykaikag nganha kanimo. Kini nagakahulugan nga ang Iyang plano nagatawag kanimo sa pag-ambit sa Iyang kalipay, dili para Kaniya sa pag-agad diha sa imoha. Sa

30. Tan-awa sa panid 272. Tan-awa usab sa Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalohong Kadaugan*, 27.

pagkatinuud, ang Dios mao lamang ang tinubdan sa ispektro sa kalipay—gikan sa pasinati ug kadaitan ngadto sa paikag ug dakong-kalipay—nga nagapaila sa hamtong nga magtotoo pinaagi sa tanan nga nagkalainlaing mga sirkumstansiya sa kinabuhi (Deuteronomio 28:63; Mga Salmo 43:4; Mga Taga-Roma 1:25; Mga Taga-Filipos 4:4). Ang Dios nakasangkap para sa imong kalag sa matag-butang nga gikinahanglan sa pag-ugmad sa kapasidad para sa kalipay. Kini nga pagsangkap mao ang doktrina sa Bibliya. Ikaw usab mamahimong magsakay pinaagi sa GAP ug magtagbaw sa pagpanaw.

Ang bugtong babag mao ang imong kaugalingon nga gawasnong kabubut-on. Kon ikaw maggamit sa divine nga mga bahandi sa pagpalihok ug magtubo sa espirituhanon, ikaw mokab-ot sa panalangin. Apan kon ikaw magsalikway sa doktrina ug magbulag sa imong kaugalingon—nga daw ikaw ang tigdesinyo sa kalipay ug mas nakahibalo bahin niini kay sa Dios—ikaw sa dikalikayan moabut ubus sa divine nga pagtunglo. Gani ang disiplina gikan sa Ginoo gidesinyo sa pagpasidaan kanimo sa imong panginahanglan para sa doktrina ug sa pagdasig kanimo sa pagbalik ngadto sa adlaw-adlaw nga pagpasulud sa imong espirituhanong pagkaon.

Bisan kon Siya nagapanalangin o nagatunglo, ang Dios sa absoluto nga makiangayon, ug sa pagkamakiangayon, Siya sa hingpit natagbaw. Apan ang rebersiyonista walay pakisayran sa pangisip; siya dili makasabut sa batasan sa Dios, ug siya nagakulang sa suludnong kalipay o sa tinuud nga katagbawan sa bisan-unsang matang. Kon ang Dios mihuglagway sa Iyang kaugalingon nga kahibulungang kalipay nianang usa ka tawo, kini ba maghimo og dako nga impresyon? Kini ba magpahinay sa iyang subhetibo nga mga reaksiyon? Kini ba magsilsil og usa ka pag-ila sa pagkadinalian mahitungud sa kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya? Ang rebersiyonista ba makasumpay sa iyang kaugalingong kakulang sa kalipay diha sa waykinutubang kahimuut sa Dios? Malagmit dili.

Tungud niini, ang Dios nagabutyag pinaagi sa usa ka anthropopathism. Ang mensahe nagatungha sa lanog ug klaro sa dihang ang Dios nagahapak sa rebersiyonista pinaagi sa disiplina ug nagapatin-aw diha sa walay kadudahan nga mga termino sa unsay nailhan diha sa Latin isip *ira Deum*, “ang kaligutgut sa Dios.”

Pagdumut sa Dios

Ang Dios wala nagadumut, bisan pa og ang Bibliya nagadeklarar nga “ikaw magadumut sa tanang mga trabahador sa pagkadaotan” (Mga Salmo 5:5, KJV). Ang Dios wala midumut ni Esau bisan pa og ang Kasalutan sa klaro nagaasoy:

Maingon nga kini nahasulat, “Ako nahigugma nianang Jacob, apan Ako midumut nianang Esau.” (Mga Taga-Roma 9:13, gikorihiang paghubad)

Diha niining nagkalahi nga mga pamahayag, ang Dios nagatantiya sa usa ka paris sa kaluha nga igsoong-lalaki. Si Jacob mitoo diha ni Kristo, ang gisaad nga Mesiyas, para sa waykatapusang kaluwasan; apan si Esau mipabiling usa ka dimagtotoo sa tibuuk niyang kinabuhi. Tungud niini, ang Dios adunay usa ka lahi nga batasan ngadto sa matag-usa, masubayon diha sa Iyang kaugalingong perpekto nga karakter. Sa takna nga kita magdala sa karakter sa Dios sulud sa kahimtang, kita makakita nga ang Dios dili mahimong magdumut

ni Esau. Ang pagdumut usa ka panghunahuna nga sala. Ang Dios dili usa ka makasasala; Siya wala nagapasiugda sa sala, nagatintal sa pagpakasala, o nagakonsentir sa sala diha ni bisan-kinsa. Ang Dios dili makakompromiso sa Iyang kaugalingong kinaiya; sa pagsugyot nga Siya nagakompromiso maoy mapasipad-anon. Ang pagdumut, nan, sa tataw usa ka tawhanong karakteristikong gipaangkon ngadto sa Dios sa pagpahayag sa Iyang paghukumbat sa wamahimugso-pag-usab nga Esau.

Karon tan-awa ang laing katunga sa panagtandi, ang paghulagway sa batasan sa Dios ngadto ni Jacob. Ang tugbang sa tawhanong pagdumut ngadto ni Esau mao ang tawhanong gugma. Pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, ang relasyon ni Jacob uban sa Dios maoy susama sa waykatapusang panalangin. Ang Dios wala nagadumut ni nagahigugma sa paagi nga ang mga tawo maghimo. Busa, dinhi nga yugto kita adunay duha ka anthropopathism; ang kalainan tali sa gugma ug pagdumut nagabuhat og usa ka imahen nga si bisan-kinsa makasabut. Diha sa Mga Taga-Roma 9:13, tungud-niini, ang Dios nakapahamtang og usa ka mahukmanong opinyon mahitungud sa mga dimagtotoo ug mga magtotoo. Ang iyang posisyon girepresentar sa usa ka bahin pinaagi sa usa ka tawhanong sala—personal nga pagdumut—ug sa pikas nga bahin pinaagi sa usa ka tawhanong batasan—gugma.

Adunay daghang dugang pa nga mga anthropopathism diha sa Bibliya, sama sa pangabubho (Mga Salmo 79:5; Ezekiel 39:25; Zechariah 8:2; 2 Mga Taga-Corinto 11:2), pagtamay (Mga Salmo 2:4; 37:13; 59:8; Mga Proberbio 1:26), kasub-anan (Mga Taga-Efeso 4:30), kaluud (Pinadayag 3:16), ug mapailubong-pag-antos (Exodo 34:6; Mga Taga-Roma 2:4; 1 Pedro 3:20; 2 Pedro 3:15). Ang mga anthropomorphism daghan usab. Pananglitan, ang Dios nahatagan og mga kamut (Exodo 15:6; Juan 10:28–29), mga bukton (Exodo 15:16; Deuteronomio 5:15; 33:27; Isaiah 52:10; 53:1), o “daghan og mga soso” (Genesis 17:1, literal nga paghubad sa *El Shaddai*) sa paglarawan sa divine nga paggiya, pagpanalipod, ug pagsangkap. Ang matag paggamit sa tawhanong mga batasan o anatomiya nagabutyag sa usa ka aspeto sa persona o plano sa Dios alang sa pagbutyag ngadto sa atong maykinutuban nga mga hunahuna sa Iyang waykinutuban nga karakter ug sa mga buhat sa Iyang mga hiyas.

Dinhi ang atong pagtoon magbalhin gikan sa paghubit ug paghulagway sa persona ug integridad sa Dios ngadto sa pagbatbat sa plano sa Dios pinasikad sa Iyang integridad. Kita nakakita sa unsang-paagiha ang integridad sa Dios nagapahiangay sa Iyang lain nga mga hiyas, sa unsang-paagiha Siya sa wayhunong naglihok alang sa atong kaayohan. Karon, kita kinahanglang magtan-aw sa Iyang integridad nga naglihok. Sa pagkaplag sa sumpay tali sa integridad sa Dios ug sa plano sa Dios, kita magpapha sa abog sugod sa usa ka sukaranon nga kategoriya sa doktrina.

INTEGRIDAD NGA NAGLIHOK

MGA IMPYUTASYON: ANG DUGUKAN PARA SA PAGESABUT SA DOKTRINA

ANG DOKTRINA SA IMPYUTASYON maoy usa ka nahibaloan diyutay nga kategoriya sa bibliyanhong pagtulon-an. Panagsa ra kini gibaswat gikan sa abogon nga mga estante sa seminaryo, ug unya sa pagpuno ra sa usa ka gintang dinhi o didto diha sa mga doktrina sa sala o kaluwasan. Isip usa ka bulag nga kategoriya, ang tibuuk sangkad sa doktrina sa impyutasyon wala masabti, sa walay pagbutyag gikan sa mga pulpito.

Labot pa ang mga impyutasyon mao ang laraw sa atong mga kinabuhi. Ang mga impyutasyon magtukod sa dugukan diin natarok ang tanang lain nga doktrina mahitungod sa atong relasyon uban sa Dios; sila ang mga bukog sa kalabera; sila maghatag sa porma ug kusog sa matag prinsipyo ug konsepto nga may kalabutan sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Ang kabatbatan sa mga impyutasyon mao ang istorya sa grasya, ang istorya sa unsang-paagiha ang divine nga integridad nagatuman sa katuyoan diin ang Dios mibuhay sa katawhan.

Kita nabuhi aron mapanalanginan. Ang tanang panalangin gikan sa Dios ngadto sa tawo nagatuyok sa kamatuuran nga ang hustisya sa Dios miimpyut sa: kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyang kinabuhi nga nagbuhay sa tawhanong kinabuhi sa pagkatawo; orihinal nga sala ni Adan ngadto sa atong mga kinaiyang makasasala; atong personal nga mga sala ngadto ni Kristo didto sa krus; divine nga pagkamatarong ngari kanato diha sa kaluwasan; ug sa waykatapusang kinabuhi ngadto sa tawhanong espiritu diha sa bag-o nga pagkatawo. Ang usa ka pagtoon niining lima ka sukaranon nga mga impyutasyon motugot kanato sa pagtan-aw sa dikasagarang mga pagkalambigit sa divine nga hustisya isip ang atong dapit sa takdoanan uban sa Dios.

Ikaw ba sukad nanghinaot nga ang usa ka doktrina mahimong magpakumbuya sa imong

pagsabut sa Pulong sa Dios? Ikaw ba sukad nangita sa usa ka ugsokan sa kategoriya diin mabitay ang tanang nagkalainlain nga mga detalye sa plano sa Dios para sa imong kinabuhi? Ania na! Ang doktrina sa impyutasyon nagasangkap og maingon-ingon usa ka masayon nga serye sa mga ugsokan nga modala og kahusay gikan sa kaguliyang diha sa imong aparador sa doktrina.

Ang doktrina sa impyutasyon nagapresentar sa integridad sa Dios nga naglihok sa tanang-bahin sa tibuok kasaysayan sa tawo. Kita tungud-niini magsugod diha sa sinugdanan, sa Hardin sa Eden uban sa orihinal nga lalaki ug babaye. Gikan sa unang magtiayon kita makasubay sa mga palisiya ug mga lihok sa integridad sa Dios hangtod sa atong kaugalingong mga kinabuhi karon ug nagpadayon ngadto sa eternidad nga umaabot.

DIVINE NGA GUGMA ISIP DAPIT SA TAKDOANAN NI ADAN

Ang Kapanahonan sa Pagkahingpit

Si Adan perpekto maingon nga siya migikan sa kamut sa Dios; sa mao gihapon ang babaye, kinsa natagik gikan sa gusok ni Adan.³¹ Dili lamang ang unang duha ka tawo perpekto, kundili sa mao gihapon ang ilang kalikupan. Perpekto nga mga tawo plas perpekto nga kalikupan mahimong usa ka perpektong kapanahonan. Walay diperpekto ang mahimong gikan sa perpekto nga Dios.

Niadtong Kapanahonan sa Pagkahingpit, ang dapit sa takdoanan sa tawo diha sa Dios mao ang gugma, dili hustisya. Ang ilang sitwasyon lahi kaayo gikan sa atoa tungud kay sila gibuhat nga perpekto ug ang sala wala pa misulud sa kalibutan. Sila ang mga hingtungdan sa personal nga gugma sa Dios. Ang matag-butang nga kita aduna nagagikan sa Iyang hustisya; ang matag-butang nga sila aduna migikan sa Iyang gugma. Diha sa gugma, ang Dios misangkap sa kakahoyan nga “makalingaw sa panan-aw” maingon nga pangpagana para sa ilang mga kalag, ug ang kakahoyan “maayo para sa pagkaon” maingon nga lamiang sustento para sa ilang mga lawas (Genesis 2:9, KJV). Tungud kay si Adan ug ang babaye nabuhat isip mga hingkod kinsa wala manginahanglan sa pagtubo, ang gugma gani misangkap kanila sa kapasidad diha-dayon sa pagdayeg-pag-ayo sa ilang mga kinabuhi sulud sa Hardin. Sila nakaangkon niini nga kapasidad sa kalag sa yano pinaagi sa pagkaon sa prutas gikan sa kahoy sa mga kinabuhi—dili gikan sa “kahoy sa *kinabuhì*” diha sa pangusahan ingon sa gihubad diha sa King James Version, apan gikan sa kahoy sa *mga kinabuhì*, daghanan. Kini nga kahoy mirepresentar sa positibong kabubut-on ngadto sa plano sa Dios para kanila diha sa Hardin ug mihatag kanila sa kapasidad diha sa daghang mga kategoriya. Sila adunay usa ka perpektong banag-asawa nga relasyon. Sila adunay kahamugaway. Sila dili gayud kinahanglan sa pagtrabaho para sa panginabuhi. Sila sa hingpit mipahimulus sa ilang palibot. Sila midominar tanan sa uban nga mga binuhat.

31. Ang asawa ni Adan sa orihinal maoy gitawag og (*Ishah*), “ang babaye.” Wala hangtod human sa Pagkalaglag, ug human siya nakatoo diha ni Kristo isip iyang Manluluwas, si Adan mihingalan-pag-usab kaniya og (*Chavah*), gihubad og “Eba” ug nagkahulugan “ang inahan sa tanan nga mga buhi.” Ang iyang bag-ong ngalan miila nga si Kristo mahimo nga “binhi” sa babaye (Genesis 3:15, 20).

Ug matag gabii, si Kristo miabut pinaagi sa hangin sa matag-adlaw sa pagtudlo kanila og doktrina sa Bibliya. Ang gugma mipanalangin kanila diha sa matag paagi—lawas, kalag, ug espiritu—ug misangkap sa kapasidad sa pagpahimulus sa tanan niining mga butanga.

Ug ang Dios nakakita sa matag butang nga siya nakahimo, ug, tan-awa, *kini maoy maayo kaayo*. (Genesis 1:31a, KJV)

Ngano ang Hustisya Nahimo nga Atong Dapit sa Takdoanan

Ang tanan nga mga panalangin sa Hardin migikan sa gugma sa Dios. Ang hustisya dili mao ang dapit sa takdoanan sa tawo uban sa Dios sulud sa Hardin. Isip perpektong mga tawo, waysala pa, ang unang duha ka tawhanong linalang wala mitanyag og kompromiso ngadto sa karakter sa Dios. Isip ang magbalantay sa divine nga esensiya, ang hustisya wala mahagit ug, ingnon ta, walay kalabutan. Ang Dios gawasnon sa pagsangkap kanila sa hugut gumikan sa gugma.

Ang grasya mao ang plano ug palisiya sa gugma ug integridad sa Dios para sa pagpanalangin sa nalaglag nga tawo. Si Adan ug *Ishah* wala malaglag, ni hustisya ang ilang dapit sa takdoanan. Ang grasya para sa ditakus, apan si Adan ug *Ishah* ni ditakus ni takus. Sila sa yano ang perpekto nga buhat sa perpekto nga Dios, ug sila magpabilin nianang paagiha kutub nga sila wala misalikway sa awtoridad sa Dios. Karon hinumdumi: Ang ilang sitwasyon lahi gikan sa atoa. Sukad sa Pagkalaglag, ang Dios nakaatiman kanato pinaagi sa Iyang hustisya mao nga ang grasya nagapadayon sa paghari pulos karong-panahona ug sa kahangturan.

Nga samtang ang sala mihari ngadto sa [espirituhanon] kamatayon, bisan pa niana ang grasya mahimong maghari pinaagi sa [giimpyut] pagkamatarong hangtod sa waykatapusang kinabuhi tungud ni Jesu-Kristo atong Ginoo. (Mga Taga-Roma 5:21, KJV)³²

Grasya, isip ang palisiya sa Dios, wala mihari sulud sa Hardin. Didto, ang tanan *perpekto* nga pagsangkap apan dili *grasya* nga pagsangkap sa maong kahimtang.

Usa lamang ka reperensiya sa hustisya sa Dios nga anaa sulud sa Hardin. Kini usa ka pasidaan nga ang hustisya mamahimo nga ilang dapit sa takdoanan kon sila makakaon gikan sa gidili nga kahoy sa kahibalo sa maayo ug daotan. Ang matang niining kahoya, sama niadtong kahoy sa mga kinabuhi, dugay na nga wahisabti. Ang pipila, nga may usa ka matahapon ug taphaw nga kahibalo sa mga Kasulatan, nangapakyas hangtod karon mahitungud sa pagsulti nga ang Dios nagasupak sa kahibalo. Kana maoy kataw-anan! Kita nahibalo nga ang labing-dako nga kaligdong diha sa Kristohanong kinabuhi mao ang kinatas-ang pagsabut ug paggamit sa Pulong sa Dios (Mga Proberbio 1; Hosea 4:6; Mga Taga-Roma 10:2). Unsa man, unya, kining kahoya nagarepresentar?

Sa pagtandi ngadto sa kahoy sa mga kinabuhi, nga mihatag sa lalaki ug babaye og usa ka oportunidad sa pagpahayag sa ilang positibong kabubut-on ngadto sa plano sa Dios, ang

32. Para sa usa ka diskusyon sa giimpyut nga pagkamatarong tan-awa sa panid 87.

kahoy sa kahibalo sa maayo ug daotan milakip sa plano ni Satanas. Ang igsusumpay nga “ug” dili usa ka kalainan; kini usa ka *sumpay* tali sa susama nga mga konsepto. “Maayo ug daotan” (Genesis 3:5) mao, ug mao gihapon, ang suma total sa palisiya ni Satanas para sa pagmando sa kalibutan ug para sa pagmatuud sa iyang-kaugalingon nga sama ka maayo sa Dios; sa pagkaon gikan niini nga kahoy mao ang pag-uyon ngadto sa Prinsipe sa Kangitngit.

Si Satanas wala mihari sa kalibutan atol sa Kapanahonan sa Pagkahingpit. Ang iyang pagpangilog sa trono ug iyang panglupig sa maayo ug daotan maoy potensiyal lamang. Si Adan ang soberano sa kalibutan ug sa tanan nga anaa niini, nag-apil sa iyang asawa. Sila gibutang sa kalibutan alang sa pagsulbad sa anghelanong away, apan wala sa orihinal masakup ngadto sa arogante, maayo-ug-daotan nga mga ambisyon ni Satanas. Sila gibuhat nga perpekto. Sila tungud-niini nalain gikan sa espirituhanong gubat nga nag-ulbo na sulud sa usa ka wamabutyag nga gitas-on sa panahon, ug nga sa pagkatinuud napasiugdahan nga dimakita sa tibuuk palibot kanila. Sila magapadayon nga mapanalipdan gikan sa impluwensiya ni Satanas kutub nga sila adunay positibong kabubut-on ngadto sa Dios ug sa doktrina sa Bibliya. Ang duha ka kahoy sa taliwala sa Hardin mirepresentar sa nagsumpaki nga mga partido diha sa anghelanong away.

Karon, si Satanas mao ang soberano sa kalibutan (Juan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Mga Taga-Corinto 4:4; Mga Taga-Efeso 2:2), ug siya nagamando pinaagi sa palisiya nga siya sa diikatingala nagatawag og maayo apan niana ang Dios nagatawag og “daotan” (Mga Taga-Galacia 1:4).³³ Kadaotan ang suma total sa kinaadman ni Satanas; kini ang panghunahuna ni Satanas ingon nga sukwahi ngadto sa panghunahuna ni Kristo, doktrina sa Bibliya. Si Satanas nagapasiugda sa daghang nagkalainlain—hasta gani tukma-nga-sukwahi—nga mga idiya ug mini nga mga sistema sa hunahuna pinaagi niini siya nagatinguha sa pag-angkon og kontrol sa tawhanong kalag (Mateo 15:19; 1 Timoteo 4:1) ug sa umaabot sa tibuuk tawhanong kaliwat.

Sa dihang kita makasabut sa rason ni Satanas para sa pag-alsa batok sa iyang kaugalingong Magbubuhay ug mag-ila sa iyang karon nga mga tinguha, kita adunay usa ka pakisayran sa pangisip para sa pagsabut sa daotan. Si Satanas mialsa tungud sa pagkaarogante. Ang iyang tinguha pulos sa kaniadto ug karon mao ang paghimo sa iyang-kaugalingon nga “sama sa Labing Hataas” (Isaiah 14:14) ug sa pag-ilog sa trono sa langit. Aron sa paghimo sa ingon, ang yawa determinado sa pagsulbad sa tanang mga problema sa kinabuhi nga makaugalingnanon sa desinyo sa Dios ug doktrina sa Bibliya. Mao nga, siya nagapasiugda sa tawhanong kamaayo—bisan-unsang maayo nga mga binuhatan nga natuman gawas sa pagpuno sa Espiritu ug doktrina, o bisan-unsang mga kasulbaran nga sukwahi sa mga balaod sa divine nga katukuran. Ang daotang panghunahuna nagasangko ngadto sa daotang kalihukan, ug ang maong satanasnong mga doktrina sama sa sosyalismo, aktibismo, ug legalismo magdala sa katawhan sa tinud-anay nga pagsunud sa ‘halangdon’ nga mga tumong sa kadaot sa divine nga gimando nga tawhanong kagawasan, praybasi, kabtangan, kauswagan, ug espirituhanong pagtubo. Si Satanas nagalihok ubus sa pagsugyot nga ang katuyoan nagapahitarong sa paagi; tungud-niini, siya nagadangup ngadto sa kapintas sa matag higayon nga gikinahanglan sa pagtuman sa iyang ‘maayo’ nga mga tumong (Juan 8:44).

33. Thieme, *Christian Suffering* (2002); *Reversionism; Satanas ug Demonismo*.

Si Satanas nagatinguha sa pagmatuud nga ang Dios usa ka bakakon, pagpuli sa perpektong desinyo sa Dios, pagdaog sa anghelanong away, ug pagladlad sa Dios ingon nga dimakiangayon gumikan sa pagsentensiya sa dalaygon kaayo nga usa ka binuhat sama sa iyang-kaugalingon ngadto sa waykatapusang paghukum didto sa linaw sa kalayo (Mateo 25:41).

Dili lamang ang kalibutan teritoryo sa kaaway, kundili sukad sa pagkalaglag sa tawo sa dihang si Satanas miilog sa kalibutanong trono gikan ni Adan, ang matag tawo nga natawo sulud sa tawhanong kaliwat (gawas sa gipakatawo-sa-birhen nga si Jesu-Kristo) maoy usa ka natural nga lungsuranon sa pagbulot-an sa yawa. Kitang tanan natawo ubus sa divine nga pagkasinitan, buhi sa pisiko apan patay sa espirituhanon (Mga Taga-Roma 5:12–21). Si Adan misalikway sa mga pagsangkap sa Dios didto sa Hardin, mihukum hinoon sa pagkaon gikan sa kahoy sa kahibalo sa plano ni Satanas—maayo ug daotan—ug mipaunlod sa tibuuk tawhanong kaliwat ngadto sa espirituhanong kamatayon ubus sa bag-ong rehimen ni Satanas.

Samtang kita magtoon sa nangagi nga kasaysayan o magtan-aw kanato sa kapanahon nga kasaysayan, kita makakita nga ang satanasnong sistema nagalukup sa matag aspeto sa kinabuhi. Ang United States giguba sa ngalan ‘sa labing-dako nga kaayohan para sa kadaghanan’! Kita mag-atubang sa daghang mga tentasyon sa paglambigit diha sa paghimo og ‘maayo,’ apan didto sa Hardin, bugtong maayo-ug-daotan ra nga isyu maoy naapil: ang pagdili sa Dios nianang usa ka kahoy. Kini usa ka pagsulay sa perpektong kabubut-on sa tawo; siya mahimong diperpekto lamang pinaagi sa pagkadili-matumanon ngadto sa divine nga mando. Samtang siya midawat sa awtoridad sa Dios, siya magpabilin sa perpekto gihapon nga kahimtang ug magpahimulus sa tanang mga panalangin nga ang divine nga personal nga gugma makapabuhong ngadto kaniya.

Walay Waykatapusang Kinabuhi, Walay Waykatapusang Seguridad

Ania na usab, ang mga butang-gipasabut sa usa ka prinsipyo magpakita: Ingon sa kanunay, ang divine nga hustisya nagauna sa gugma. Ang tawo mipuyo ubus sa gugma sa Dios didto sa Hardin, apan adunay pipila ka mga butang nga bisan gani ang perpekto nga gugma dili makahimo. Kini dili makasangkap og waykatapusang kinabuhi. Walay pagkapermanente nga anaa diha sa usa ka relasyon nga pinasikad lamang sa gugma.

Ang gugma sa Dios, sama sa tanan Niyang mga hiyas, maoy dimausab, waykatapusan, perpekto. Sa kalainan, ang tawo uban sa iyang gawasnong pagbuut mausab sa bisan-unsang takna ug mahimong diperpekto. Tanan niyang gikinahanglan pagahimoon mao ang pagkaon sa gidili nga prutas. Ang gugma sa Dios dili makagarantiya nga ang tawo dili gayud makasala, ug tungud-niini ang gugma sa Dios dili makagarantiya nga ang tawo mahimong kalipikado sa pagpuyo uban Kaniya sa kahangturan. Karon, isip mga magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, ubus sa hustisya sa Dios, kita adunay dako-kaayo nga panalangin sa waykatapusang seguridad. Kita mga myembro sa harianong pamilya sa Dios sa kahangturan, ug walay-usa—dili bisan pa ang Dios Mismo—ang makatangtang kanato gikan sa atong posisyon diha ni Kristo (Mga Taga-Roma 8:38–39). Sa pagkatinuud, kita adunay labaw pa sa waykatapusang seguridad; sa dihang kita magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong, kita usab adunay kompletong temporal nga seguridad para sa mga panalangin nga kita

magdawat gikan sa Dios sulud sa panahon.³⁴ Dili sa ingon niini para ni Adan.

Sa tanang adlaw sa dihang ang Ginoo miabut ngadto sa Hardin sa pagsalup sa adlaw, Siya misangkap sa tanang doktrina nga si Adan ug ang babaye nanginahanglan; Siya misulti-pag-usab sa pagdili matag adlaw ug mipasidaan kanila sa mga resulta sa pagkadili-matumanon. Basta nga ang atong orihinal nga mga ginikanan makalatas nianang piho nga adlaw nga walay paglapas sa Iyang mando, Siya mipasubli sa kontrata uban kanila para sa laing baynte-kwatro oras, dili gayud daghan pa, dili gayud kulang. Diha sa pagkahingpit, ang tawo gihatagan og usa ka adlaw sa matag higayon (Genesis 2:17). Ang gitag-on sa panahon nga ang kontrata gipadayon aron nga mapasubli wala gipadayag, apan walay sapayan unsa ka taas sila mipuyo diha sa Kapanahonan sa Pagkahingpit, sila mitagamtam og usa ka maanindot nga panghunahuna, espirituhanon, ug pisiko nga relasyon.

Ang divine nga gugma dimakahimo sa pagsangkap ni Adan ug sa babaye sa waykatapusang seguridad; labot pa, ang divine nga gugma dimakahimo sa paggarantiya og seguridad matag adlaw. Ang divine nga gugma misangkap sa doktrina ug ang doktrina nagapalahutay. Ang tawhanong kabubut-on mao ang tigdaot.

Sa dihang ang babaye natintal, siya napakyas sa pagsukol sa mga kamalinglahon ni Satanas tungud kay kaniadto taliwala sa iyang pagbuhat ug sa iyang pagkalaglag siya nawad-an og respeto para sa awtoridad. Siya misalikway sa tanang awtoridad gawas sa iyang kaugalingon; imbis sa pagtubag, siya misugod sa pagsupak. Nagtalikud ngadto sa liderato ug proteksiyon ni Adan, siya mipakita og usa ka kompletong kakulang sa sentido komon: Siya misugod sa pagpakigsulti ngadto sa usa ka istranghero, si Satanas, nga daw siya usa ka karaang higala. Siya miila unta sa matahapong mga popasangil ni Satanas ingon nga kontra-sa-doktrina ug dihadhiha misulti ni Adan. Apan wala, siya misalikway sa awtoridad sa iyang bana.

Si Adan dili ang bugtong awtoridad nga labaw kaniya, bisan pa. Ang laing awtoridad nga gidesinyo sa pagpanalipod kaniya mao si Ginoong Jesu-Kristo ug ang doktrina sa Bibliya nga Siya misangyaw. Bisin pa og siya nagtambong og Bibliya nga klase sa matag gabii, siya miundang sa pagkonsentrar. Siya sa tataw mibatok sa pagtulon-an sa Ginoo, ilabina sa Iyang pagdili sa kahoy.

Apan sa kahoy sa kahibalo sa maayo ug daotan, kamo dili mokaon niini: kay sa adlaw nga kamo magkaon gikan niini kamo gayud mamatay. (Genesis 2:17, KJV)

Ang Hebrejong punghok nga (*mut*), “sa pagkamatay,” maoy gidoble aron nga ang usa ka literal nga paghubad magbasa og, “pagkamatay, kamo mamatay.” Ang pagdoble sa punghok nagatumbok sa kakusog sa kamatayon ug kinahanglang hubaron og “kamo gayud mamatay.” Ang espirituanong kamatayon makita—ang “mga bayad” [bayad sa pagkalalang] sa sala” (Mga Taga-Roma 6:23)—nga nagaapil sa hingpit nga pagkasinilutan gikan sa hustisya sa Dios.

Ang pagsalikway sa babaye sa awtoridad sa Ginoo sa klaro nga gipakita pinaagi sa iyang panagsulti uban ni Satanas; siya milukso sa pagdahum nga mahimong sama ka salabuta-

34. Tan-awa sa panid 122.

non sa Dios. Dugang pa, gihatagan og usa ka oportunidad sa pagkomentaryo diha sa usa ka punto sa doktrina (si Satanas nag-ulog-ulog kaniya pinaagi sa pagpanguta), siya mihatag sa sayup nga interpretasyon. Si Kristo mitudlo kaniya, “ikaw dili mokaon gikan niini,” apan diha sa iyang pagpaaron-ingnon siya midugang ngadto sa Pulong sa Dios.

Apan sa prutas sa kahoy nga *maoy* nahimutang sa taliwala sa hardin, ang Dios miingon, Kamo dili mokaon gikan niini, ni kamo mohikap niini, aron dili kamo mamatay. (Genesis 3:3, KJV)

Ang babaye mituis sa mga pulong sa Ginoo sa dihang siya miingon, “Ako dili makakaon o *makahikap* sa gidili nga prutas.” Siya midugang ngadto sa kamatuuran pinaagi sa pagsugyot nga ang kahoy gumikan sa usa ka rason maoy diipahikap, nga dili kana mao. Kon ang iyang kalag natuhup pa sa doktrina, siya unta masinugtanon ngadto sa sugo sa Dios ug didutlan sa ulog-ulog. Hinoon, ang iyang kalag napuno sa pagpaaron-ingnon nga sa pagkatinuud nakuha gikan sa mga pagtuis ni Satanas sa kamatuuran! Siya nailad pinaagi sa ulog-ulog ni Satanas. Ang iyang pagpaaron-ingnon dili masalaypon tungud kay ang bugtong sala nga posible sulud sa Hardin mao ang pagkadili-matumanon ngadto sa divine nga pagdili. Siya mihimo sa iyang-kaugalingon nga madutlan sa Pagkalaglag pinaagi sa pagsalikway sa matag awtoridad nga gidesinyo sa pagpanalipod kaniya. Siya misalikway sa respeto para sa Ginoo ug respeto para sa iyang bana, pulos divine ug tawhanong awtoridad, aron mahimong masabud diha sa lit-ag ni Satanas. Buut nga mahimong usa ka ‘gawasnong espiritu,’ siya midangat nga espirituhanong patay.

Hustisya Nagauna sa Divine nga Gugma

Sa katibuk-an sa iyang tentasyon pinaagi sa serpente, ang dapit sa takdoanan sa babaye uban sa Dios mao ang iyang hiyas sa gugma. Ngano man ang divine nga gugma wala makapalahutay kaniya sulud sa krisis? Ang tubag niini nga pangutana mopahimug-at sa pagkauna sa hustisya isip atong dapit sa takdoanan.

Ang divine nga gugma mikinahanglan sa paghimo lamang sa usa ka butang sulud sa Hardin—magsangkap sa panalangin. Ang gugma misangkap sa doktrina, apan sa dihang ang negatibong kabubut-on misalikway sa awtoridad sa Pulong sa Dios, ang hustisya nahimong dapit sa takdoanan. Ang hustisya sa Dios gikinahanglang mahimo nga dapit sa takdoanan sa pagsilot sa dipagkamatarong human sa Pagkalaglag. Ang divine nga gugma isip usa ka dapit sa takdoanan mikinahanglan sa positibong kabubut-on pulos ni Adan ug sa babaye; ang hustisya isip usa ka dapit sa takdoanan makalihok sa managsama nga makatarunganon ngadto sa positibo o negatibo nga kabubut-on, ngadto sa magtotoo o dimagtotoo, para sa panalangin o pagtunglo.

Ang Bibliya sa kasagaran nagabutyag sa doble nga kalihukan sa divine nga hustisya uban sa pagkatukma sa divine nga gugma. Ang ginikanan-og-anak nga relasyon nga gipahinungod ngadto sa Dios ug sa mga myembro sa Iyang harianong pamilya nagahulagway sa divine nga hustisya ug gugma pinaagi sa disiplina ug nagapakita sa seguridad nga nalambigit.

Kay kang kinsa ang Ginoo nagahigugma siya nagapanton, ug nagakastigo sa matag anak [magtotoo] kang kinsa siya nagadawat. (Mga Hebreohanon 12:6, KJV)

Ang Dios nagadisiplina sa mga myembro sa Iyang pamilya kang kinsa Siya nagahigugma sa personal sa pagdala pagbalik kanila ngadto sa fellowship uban Kaniya—sa pagrebound, pagpadayon sa pag-abante, pagsigi sa pagtubo espirituhanon.³⁵ Ang hustisya *nagapatuman* sa disiplina. Bisan-unsang pagkamatarong nagabungat, ang hustisya sa kanunay nagapatuman. Tungud kay ang Dios wala gayud nagalapas sa Iyang absoluto nga sukanan sa pagkamatarong, ang tanan nga masilutong mga lihok nga gihimo ngari kanato maggikan pinaagi sa Iyang hustisya, ang atong dapit sa takdoanan. Ang hustisya sa Dios uban sa pagkatukma sa Iyang personal nga gugma nagasiguro nga ang Iyang kaanakan wala malikay sa tukmang pagbansay nga nagagikan sa kasakit sa disiplina. Sa pagkatinuud, kita kinahanglang makakita niana tungud sa unsay nahimo sa hustisya sa Dios para kanato pulos sa disiplina ug panalangin, kita arang-arang kaayo, bisan pa og kita magpuyo sulud sa kalibutan sa yawa, kay sa atong orihinal nga mga ginikanan didto sa Hardin!

Ang Pagkalaglag sa Tawo ug ang Grasya sa Dios

Ang babaye misalikway sa divine nga gugma isip iyang dapit sa takdoanan uban sa Dios; siya mibaliwala sa matag sistema sa awtoridad nga ang Dios midesyono sa pagpanalipod kaniya gikan sa iyang kaugalingong pagpaaron-ingnon; siya mitahan ngadto sa ulog-ulog; siya nailad ni Satanas; siya mitutok sa prutas; siya naibog sa prutas; siya mihawid sa prutas; siya mikaon gikan sa gidili nga kahoy. Dihadiha siya nahimong espirituhanong patay. Ang pasidaan, “pagkamatay, kamo gayud mamatay,” nahimong tinuud; ang iyang personal nga sala adunay duha ka diha-dayon nga resulta: iyang *espirituhanong kamatayon*—iyang pagkasinilutan gikan sa pagkamatarong ug hustisya sa Dios ug pagtag-iyang sa usa ka kinaiyang makasasala; ug ang garantiya sa usa ka umaabot nga *pisikong kamatayon*.

Isip ang unang espirituhanong patay nga tawo diha sa tawhanong kaliwat, siya natural nga mitinguha sa pagpaambit sa iyang bag-ong-kaplag nga sitwasyon diha sa iyang bana. Busa siya mihatag sa prutas ngadto ni Adan (Genesis 3:6). Didto siya mibarog, ang magmamando sa kalibutan, ang orihinal nga perpektong tawo, ang tawo nga may henyong salabutan, ang tawo kansang kalag napuno sa doktrina sa Bibliya. Siya miatubang sa pagpili sa pagkahingpit uban sa Dios sulud sa Hardin batok sa espirituhanong kamatayon uban sa babaye gawas sa Hardin. Uban sa hingpit nga kahibalo sa unsay iyang gihimo, siya mikuha sa prutas gikan sa iyang kamut ug sa kinabubut-ong nakasala. Ang iyang asawa tingali nailad ni Satanas ngadto sa pagsupil sa Dios, apan dili sa maong-paagiha ni Adan. Sama ra gayud sa babaye, hinoon, sa dihang ang lalaki mikaon sa prutas, siya, usab, dihadiha nakaangkon sa usa ka kinaiyang makasasala ug sa dungan nahimong patay sa espirituhanon.

Sa Pagkalaglag, si Adan ug ang babaye nailalum sa usa ka bag-ong sistema. Dili na perpekto, ang ilang dapit sa takdoanan uban sa Dios nga mao ang Iyang gugma naundang.

35. Rebound sa yano mao ang paagi nga ang magtotoo nagahingalan o nagasitar sa iyang mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan sa pagbawi sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug fellowship uban sa Dios (1 Juan 1:9). Tan-awa sa panid 203–06.

Ang ilang bag-o, mangil-ad nga kondisyon mibungat sa hustisya, ug ang hustisya dihaduha mihimo sa paglihok.

Hinumdumi nga ang hustisya maoy katunga sa integridad sa Dios: Pagkamatarong ang prinsipyo sa Iyang integridad, ug hustisya ang kalihukan. Ang hustisya sa kanunay naglihok pinaagi sa usa sa duha ka paagi: bisan hain sa panalangin o sa pagtunglo. Ang palisiya sa divine nga integridad masayon ra: Ang pagkamatarong nagabungat sa pagkamatarong; ang hustisya nagabungat sa hustisya; bisan-unsang pagkamatarong sa Dios nagabungat, ang hustisya sa Dios nagapatuman. Ubus niini nga palisiya, ang pagkamatarong sa Dios mibungat og usa-ka-butang didto sa pagkalaglag sa tawo.

Kita maghunong ug maghunahuna mahitungud niini sa pagkakaran. Ang Hardin gipaila pinaagi sa pagkahingpit; ang panahon human sa Hardin gipaila pinaagi sa nagluwas nga grasya. Ubus sa pagkahingpit, ang nagluwas nga grasya wakinahanglana, apan ubus sa pagkadili-hingpit, ang nagluwas nga grasya mahimong imperatibo. Karon, unsa man kining mibalhin sa tawo tabok sa linya gikan sa pagkahingpit ngadto sa pagpanginahanglan para sa nagluwas nga grasya? Ikaw tingali sa alisto magtubag nga ang *sala* nagadala kanato ngadto sa punto sa pagkinahanglan sa nagluwas nga grasya. Kana sa absoluto nga bakak. Ang sala wala gayud nagapaabante sa plano sa Dios sa bisan-unsang paagi.

Unsa man ang atong masulti unya? Kita ba magpadayon diha sa pagkaulipon sa kinaiyang makasasala aron ang grasya mamahimo nga mag-usbaw? Sa wayduhaduha dili! (Mga Taga-Roma 6:1–2a, gikorihiang paghubad)

Ang sala nagadala sa tawo ngadto sa punto sa pagkasinilutan ug paghukom! Ang dimairog nga pagkamatarong sa Dios nakakita sa sala ug nagabungat nga ang tawo masilotan. Ang hustisya dihaduha nagasilot kanato. Ang *pagkasinilutan* maoy aksiyon nga nagapasarang kanato para sa nagluwas nga grasya, usa ka aksiyon nga gihimo dili pinaagi kanato gayud kundili pinaagi sa hustisya sa Dios.

Ang nagluwas nga grasya nadesinyo para sa ditakus, ug sa makausa gisilotan sa hustisya sa Dios, kita *sa hingpit* ditakus! *Nianang* paagiha kita magsulud sa linya para sa nagluwas nga grasya. Kini nahimong usa ka prinsipyo sa hustisya sa Dios: Ang pagtunglo sa kanunay nagauna sa panalangin. Ang pagkasinilutan nagauna sa pagkahitarong. Ang Dios nagatanyag sa nagluwas nga grasya niadtong kinsa lamang *magkinahanlan* sa pagluwas. Siya dili gayud magpadala sa Iyang Anak ngadto sa krus sa wakinahanglana! Tungud-niini, didto sa Pagkalaglag, ang Dios dihaduha misilot ni Adan. Siya mihimo niini pinaagi sa pag-impuyut sa orihinal nga sala ni Adan ngadto sa iyang bag-o pang naangkon nga kinaiyang makasasala, nagresulta diha sa iyang espirituhanong kamatayon. Kini maoy unsangmatanga kita magtawag og usa ka tinuud nga impyutasyon (1 Mga Taga-Corinto 15:22).

TINUUD UG MAHUKMANON NGA MGA IMPYUTASYON

Impyutasyon mao ang kalihukan sa hustisya sa Dios diha sa pagtumbok, pag-isip, o pagpaangkon og usa-ka-butang ngadto sa usa-ka-tawo para sa pagtunglo o para sa pagpanalangin.

Ang mga impyutasyon malakip ngadto sa duha ka kategoriya: tinuud ug mahukmanon.

Ang usa ka tinuud nga impyutasyon nagapaangkon ngadto sa usa ka tawo og usa-ka-butang nga nahisakup ngadto kaniya, usa-ka-butang nga iyang kaugalingon sa kagikan. Adunay gumikan-niini usa ka kalambigitan tali sa unsay nadawat ug sa usa kinsa nagadawat niini. Ang usa ka tinuud nga impyutasyon kinahanglan nga adunay usa ka dapit nga maadtoan, usa ka target nga andam ug naghulat. Unsay nahatag pinaagi sa usa ka tinuud nga impyutasyon nagasangpot diin kini sa angay nahisakup. Giasoy sa labi pang masayon, ang usa ka tinuud nga impyutasyon kinahanglan sa kanunay adunay usa ka puy-anan.

Sa laing bahin, unsa maoy mahukmanong giimpyut wala nagabaton og usa ka puy-anan diha sa tawo kang kinsa kini gikahatag; kini *dili* iyang kaugalingon sa kagikan. Sa dihang ang usa-ka-butang napaangkon diin kini wala sa angay mahisakup, diin wala gayuy kalambigitan, diin wala gayuy target o direksiyon, ang Dios kinahanglan dihadhiha maggamit og usa ka matang sa mahukmanong aksiyon sa pagtul-id niining kakulang sa kalambigitan. Sa laing mga pulong, sa pagkompleto sa usa ka mahukmanong impyutasyon, ang divine nga hustisya kinahanglan dihadhiha magpahamtang og usa ka sentensiya, bisan hain sa pagtunglo o sa pagpanalangin. Ang usa ka mahukmanong impyutasyon nagapahimug-at sa tinubdan, ang hustisya sa Dios, imbis nga sa bisan-unsang kalambigitan tali sa unsay gikahatag o giimpyut ug sa hingtungdan nga mao ang tagadawat.

Adunay lima ka dagkong impyutasyon nga may kalabutan sa kaluwasan; tulo maoy tinuud, duha mahukmanon. Kita kinahanglang magsusi-pag-ayo niining divine nga mga operasyon kon kita magsabut sa unsang-paagiha ang hustisya sa Dios nagalihok ngari kanato ug kon kita magtan-aw sa dako-kaayong bintaha sa pagbaton og hustiya isip atong dapit sa takdoanan uban sa Dios. Ang matag magtotoo, bisan kon siya nahibalo niini o wala, nalambigit na diha sa tanang lima.

Unang Impyutasyon: Kalagnong Kinabuhi

Ang unang tinuud nga impyutasyon gikan sa hustisya sa Dios nahitabo para sa matag myembro sa tawhanong kaliwat diha sa takna sa pisiko nga pagkatawo. *Kalagnong* kinabuhi maoy giimpyut sa Dios ngadto sa *biyolohiyanhong* kinabuhi nga nagbuhat sa *tawhanong* kinabuhi.³⁶ Usa ka kalainan ang kinahanglan pagahimoon tali sa biyolohiyanhong kinabuhi ug sa kalagnong kinabuhi. Ang biyolohiyanhong kinabuhi nagasugod sa pagpanamkon ug mao ang paagi sa pagpasulud sa kinaiyang makasasala. Ang kalagnong kinabuhi gibuhat sa Dios diha sa pisiko nga pagkatawo ug giimpyut ngadto sa biyolohiyanhong kinabuhi ug mao ang paagi sa pagpasulud sa tawhanong kalag. Ang kombinasyon sa biyolohiyanhong kinabuhi ug kalagnong kinabuhi nagaresulta diha sa usa ka buhi sa pisiko nga tawhanong linalang.

Diha sa binhi, ang sa mga balatian, taliwala, ug makapalihok nga mga ugat mag-aghat og muskulohong aksiyon nga gitawag og reflex motility. Tungud kay ang binhi nagsalig-sa-inahan, ang iyang linihokan sagad uban sa maduyugong-pagbati sa metabolismo ug sa pisyolohiyanhong emosyonal nga kahimtang sa inahan (Lukas 1:41). Sa gihapon ang nagtubo nga lawas sulud kaniya dili usa ka tawhanong linalang nga may kinabuhi sa iyang kaugalingon hangtod ang Dios sa labawng-kamandoan nagabuhat ug nagaimpyut sa

36. Thieme, *Ang Gigikanan sa Tawhanong Kinabuhi* (2017).

kalagnong kinabuhi, nagresulta diha sa tawhanong kinabuhi. Ang Dios ra ang adunay gahum sa pagbuhat og usa ka tawhanong linalang. Ikaw dili usa ka biyolohiyanhong aksidente; ang Dios sa personal mibuhat kanimo.

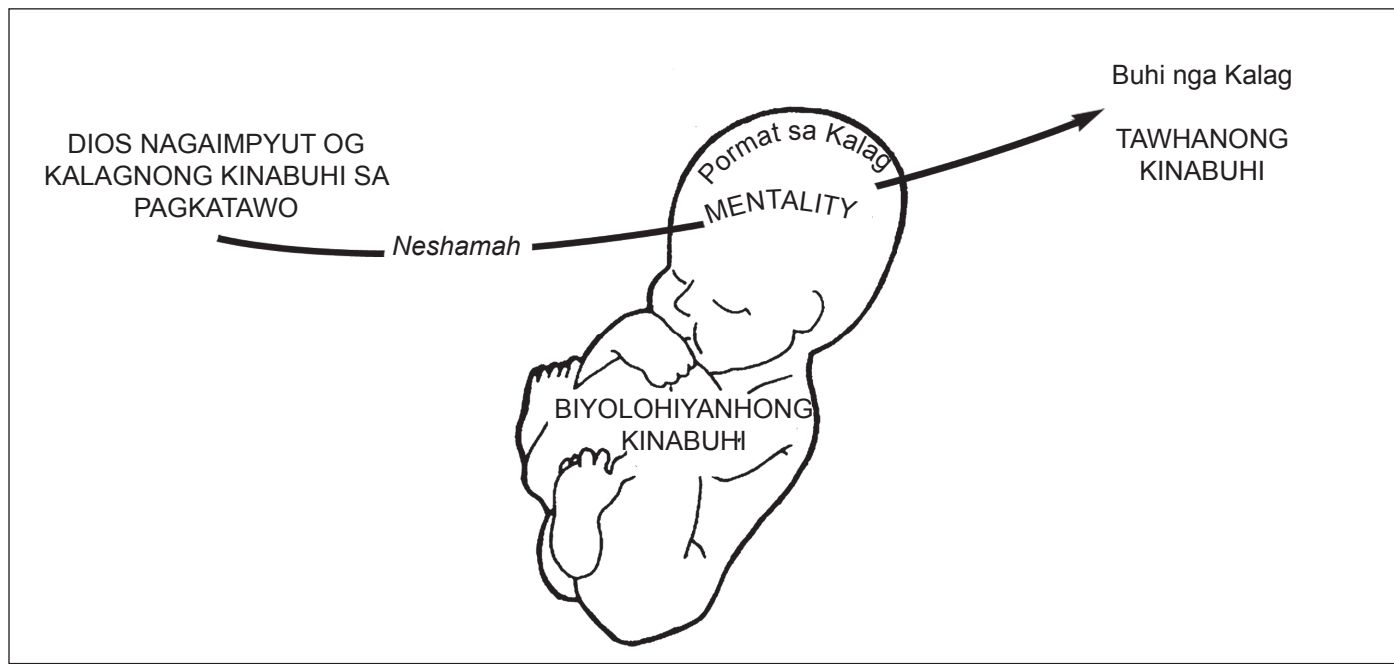
Kining una nga impyutasyon mahitabo sa dihang ang mabuhi nga binhi nagagula gikan sa sabakan. Ang tawhanong kinabuhi nagasugod sa dihang ang Dios nagaimpyut sa (*neshamah*), “ang ginhawa o kidlap sa kinabuhi”—kalagnong kinabuhi. *Neshamah* mao ra nga “ginhawa” nga ang Dios mihuyup ngadto sa lungag sa ilong ni Adan, kansang lawas Siya “miporma . . . sa abog gikan sa yuta” (Genesis 2:7). Ang kalagnong kinabuhi sa kanunay nagagikan diha sa mao ra nga paagi, sa laktod gikan sa Dios, bisan kon ngadto ni Adan isip usa ka hingkod o ngadto sa mga liwat ni Adan isip mga puya.

“Kay Ako dili makigbisog sa kahangturan,
Ni ako sa kanunay masuko;
Kay ang espiritu mapakyas [makuyapan] atubangan Kanako,
Ug ang mga kalag *nga* Ako mihimo.” (Isaiah 57:16, gikorihiang paghubad)

Ang Dios naghulagway sa palisiya sa Iyang hustisya ngadto sa mga Hudiyo sa henerasyon ni Isaiah. Dinhi kita sa tino interesado diha sa unsang-paagiha kining yugtoa nagahulagway sa tawhanong mga linalang. Ang pulong “mga kalag” mao ra nga Hebreಯong pulong nga gigamit diha sa Genesis 2:7, *neshamah*, “ginhawa” o “kalagnong kinabuhi.” Gigamit diha sa daghanan, ang *neshamah* nagapakita nga ang Dios mihatag sa kidlap sa kinabuhi dili ngadto ni Adan lamang kundili ngadto sa matag tawhanong linalang sa tagsatagsa (Job 33:4). Maingon nga diha ni Adan, sa ingon niadtong adlaw ni Isaiah, ug sa mao gihapon karon, ang Dios sa kanunay nagasangkap sa tawhanong kinabuhi sa mao ra nga paagi—pinaagi sa usa ka tinuud nga impyutasyon—ug sa kanunay para sa mao ra nga katuyoan—para sa atong kalipay ug panalangin.

Asa ang kidlap sa kinabuhi nagasangpot? Unsa ang puy-anan para niining tinuud nga impyutasyon?

Samtang ang lawas nagatubo sulud sa sabakan sa inahan, didto usab nagatubo sulud sa iyang bagolbagol nga rehiyon ang porma sa usa ka kalag nga ako magtawag og usa ka *pormat sa kalag*. Ang pormat sa kalag maoy biyolohiyanhong kinabuhi, ang materyal nga mga kalidad sa nagtubo nga utok. Kini nga pormat sa kalag nagalangkub sa genetic nga pormat para sa mentalidad nga gipanunod gikan sa genes sa duha ka ginikanan. Ang Hebreಯo nga pulong (*nephesh*), sagad gihubad og “kalag” o “kinabuhi,” nagpasabut ngadto sa hingpit nga naporma, dimateryal nga esensiya sa kalag nga gisangkap sa Dios sa takna nga ang kidlap sa kinabuhi gihatag. Ang ginhawa sa kinabuhi naga-usab sa binhi ug sa iyang pormat sa kalag ngadto sa “usa ka buhi nga kalag” (Genesis 2:7, KJV). Ang pormat sa kalag mahimong puy-anan para sa impyutasyon sa kalagnong kinabuhi. Ang kidlap sa kinabuhi nagadagkot sa pormat sa kalag, ug diha lamang sa impyutasyon sa takna sa pagkatawo ang binhi mahimong usa ka buhi nga tawhanong linalang.

IMPYUTASYON SA KALAGNONG KINABUHI

Ang kinabuhi mahimong maimpyut lamang diin kini adunay usa ka puy-anan. Bisan hain sa kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyanhong kinabuhi sa pagkatawo o waykatapusang kinabuhi ngadto sa tawhanong espiritu sa kaluwasan, ang paghatag sa kinabuhi sa kanunay maoy usa ka tinuud nga impyutasyon. Dugang pa, kini nga unang impyutasyon sa pisiko nga pagkatawo—sama sa tanang mga impyutasyon gikan sa Dios—maoy usa ka permanenteng kahan-ayan. Ang ginhawa sa kinabuhi nagapuyo sulud sa kalag sa kahangturan.

Bisan pa kon ang imong kalag nagabiya sa imong lawas pinaagi sa pisiko nga kamatayon, ang imong kinabuhi anaa pa sulud sa imong kalag; ang imong kinabuhi dili gayud mabulag gikan sa imong kalag. Ayaw pagsagol ang dimateryal diha sa materyal. Kon ang imong lawas maguba isip kabahin sa imong kamatayon—bisan pa kon ikaw, isip usa ka sundalo, midawat sa usa ka diritsong pagkaigo tul-id sa tunga sa imong agtang gikan sa usa ka bala sa kaaway aron nga ang imong utok napaalisngaw—ang imong kalag sa gihapon dimaunsa gayud, ug ang imong kalagnong kinabuhi magpabiling wamaunsa sulud sa imong kalag. Wala kanang butanga maingon sa kalagnong kamatayon o kalagnong paghikatulog.

Ikaw dili makapili mahitungud kon ikaw magpabilin bang buhi o dili sa kahangturan. Ikaw mopabilin! Kita mahimong magtawag niini nga tawhanong seguridad. Ang imong pagpili anaa nahimutang *diin* ikaw mogugol sa eternidad. Kon ikaw magdumili sa pagtoo diha ni Kristo, ang imong kalag mobiya gikan sa imong lawas paingon sa kalayo sa Mga Kasakit sa dihang ikaw mamatay (Lukas 16:23–25). Ikaw pagabanhawon nga may usa ka lawas sa kalaglagaan (Juan 5:28–29; Pinadayag 20:11–14). Ikaw husayon sa hukmanan atubangan sa bantugang puti nga trono sa Katapusang Paghukom, ug ikaw itambog ngadto sa linaw sa kalayo diin ikaw mopuyo sa kahangturan diha sa terrible, dimahulagway, waypaglaum nga pag-antos (Mateo 25:41; Pinadayag 20:10–15).

Kon, sa laing bahin, ikaw magtoo diha ni Kristo, sa takna nga ang imong kalag nagabiya gikan sa imong lawas ikaw “mawala gikan sa lawas, sa atubangan uban sa Ginoo” sa

kahangturan (2 Mga Taga-Corinto 5:8, gikorihiang paghubad). Kita magtawag niini og waykatapusang seguridad. Asa ikaw magpuyo sa tibuuk eternidad sa hugut nga anaa ra kanimo.

Ang Ginoo . . . dili mauyunon nga ang bisan-kinsa mahanaw, apan nga ang tanan moabut ngadto sa paghinulsul [usa ka pag-usab sa hunahuna bahin ni Kristo]. (2 Pedro 3:9, KJV)

Too diha ni Ginoong Jesu-Kristo, ug ikaw maluwas. (Mga Buhat 16:31b, KJV)

Ikaduhang Impyutasyon: Sala ni Adan

ANG KINAADMAN SA DIVINE NGA HUSTISYA

Sulud sa mao ra nga takna nga ang kalagnong kinabuhi giimpyut, ang ikaduhang tinuud nga impyutasyon mahitabo isip usa ka resulta sa kinabubut-on nga sala ni Adan didto sa Hardin. Ang orihinal nga sala ni Adan giimpyut ngadto sa iyang sa genetic nga napormang puy-anan, ang kinaiyang makasasala. Kini usa ka tinuud nga impyutasyon tungud kay adunay usa ka kalambigitan tali sa sala ni Adan ug sa hilig ni Adan o kinaiyang makasasala, tali sa iyang lihok sa pagkadili-matumanon ug sa pagkadunut nga kini mihimo diha kaniya. Isip usa ka resulta niini nga impyutasyon, kita natawo nga buhi sa pisiko apan patay sa espirituhanon.

“Apan,” ikaw mangutana, “unsa may kalabutan sa sala ni Adan diri *kanako*? Ako wala pa gani nakadungog niini! Ako sa tinuud dili responsable para sa iyang gihimo! Sa unsang-paagiha nga kini makiangayon nga *Ako natawo* nga sinilutan? Ako wala gani mahatagan og usa ka higayon! Mag-ingon ka nga hustisya maoy dapit sa takdoanan sa Dios diri *kanako*? Unsang matanga sa hustisya *kana*?”

Ako mosulti kanimo unsa nga matang sa hustisya kana. Kini mao ang labing manggialamon nga paghapuhap sa hustisya nga posible! Samtang nagtuman sumala sa nasulat sa hingpit nga pagsilot nga gibungat sa pagkamatarong sa Dios, ang impyutasyon sa sala ni Adan nagapahimutang sa pundasyon para sa matag bintaha nga ikaw gayud motagamtam sulud sa panahon o eternidad. Kini nagahimo sa krus nga posible; kini nagahimo sa imong kaluwasan nga posible! Kon ang hustisya sa Dios moatiman kanimo sa bisan-unsang laing paagi, ikaw gayud moadto deresto sa impiyerno.

ESPIRITUHANONG KAMATAYON

Ang orihinal nga sala ni Adan plas ang kinaiyang makasasala mahimong espirituhanong kamatayon, apan kining duha ka pasikaran magsangpot kanato diha sa nagkalainlain nga mga paagi. Ang sala ni Adan sa laktod giimpyut pinaagi sa hustisya sa Dios diha sa takna sa pisiko nga pagkatawo; ang iyang kinaiyang makasasala gipasa genetically pinaagi sa lalaki diha sa pagpaliwat. Ang *genetically nga napormang* kinaiyang makasasala mao ang puy-anan para sa *impyutasyon* sa sala ni Adan ug ang resulta niini nga kalambigitan mao ang espirituhanong kamatayon.

Ang espirituhanong kamatayon dili lamang ang hingpit nga pagkabulag gikan sa Dios ug usa ka kompleto nga kakulang sa relasyon uban Kaniya, kundili usab mao ang unang kalihukan sa hustisya sa Dios diha sa pagsilot sa nalaglang nga tawo. Tungud-niini, ang atong inisyal nga relasyon uban sa hustisya sa Dios mao ang espirituhanong kamatayon tungud kay ang hustisya kinahanglang magsilot sa dili pa ang hustisya makapanalangin.

Ang Dios nagasilot sa sala. Ang Dios dili ang tagmugna sa sala; si Adan mao. Ang pagdahig sa Dios uban sa sala maoy mapasipad-anon. Ang Dios dili ang tinubdan sa sala ni siya nagapasiugda sa sala, nagatintal sa pagpakasala, o nagapakyas gayud sa pagsilot o paghukum sa sala. Bisan pa og si Satanas ang unang makasasala diha sa tanang mga binuhat sa Dios, si Adan sa hingpit maoy responsable para sa pagkalaglag sa tawo. Kita kinahanglan mahimong klaro sa bug-os niini nga punto: Ang Dios dili ang tinubdan sa sala.

Ang dimateryal nga kalag nga ang Dios nagaandam maoy perpekto. Bisan kon sa orihinal nga magtiayon ba o kanato, ang kalag waysayup ug waysala tungud kay kini nagagikan sa kamut sa Dios. Ang kalag nahugawan lamang tungud kay kini nagapaulipon sa nagpadunot nga impluwensiya sa kinaiyang makasasala. Diha ni Adan kini nga pagkatakod nahitabo sa takna nga siya nakasala, diri kanato sa takna sa pagkatawo. Hinumdumi: Ang pagbuhat sa tawhanong kalag, ang iyang impyutasyon sa biyolohiyanhong kinabuhi, ug ang iyang nahisunud nga pagkadunot gumikan sa impyutasyon sa orihinal nga sala ni Adan mahitabo sa dungan. Ang tawhanong kalag dili gayud anaana-daan sa wala pa ang paghiusa uban sa lawas.

Gumikan-niini, diha sa pagkatawo, kita nahimong mga hulad ni Adan didto sa Pagkalaglag: Kita nahimong mga ulipon sa kinaiyang makasasala. Sulud sa Kapanahonan sa Pagkahingpit, si Adan mao ang magmamando sa kalibutan ug ang awtoridad labaw sa babaye. Siya mao ang pangulo sa tawhanong kaliwat samtang mipuyo sulud sa Hardin ug sa sangputanan mao ang pederal nga pangulo sa tanang katawhan. Kita sa binhi nga sulud kaniya sa dihang, pinaagi sa iyang kaugalingong pagpili, siya nahiulipon sa soberanya sa kinaiyang makasasala (1 Mga Taga-Corinto 15:21–22).

Bisan pa og ang babaye mao ang nahauna sa pagsupil, ang sala ni Adan, dili sa babaye, kadtong nagapahagsa sa katawhan paingon sa pagkasinilutan. Adunay usa ka kalainan tali sa mga sala sa unang duha ka tawhanong linalang.

Kay si Adan ang unang naporma, sunud si Eba. Ug si Adan wala mailad, apan ang babaye nga nailad maoy anaa sa kalapasan. (1 Timoteo 2:13–14, KJV)

Kini nga mga bersikulo maggikan sa usa ka konteksto nga naghulagway sa awtoridad. Ang pahayag nga si Adan gibuhad og una nagapasabut sa iyang posisyon sa responsibilidad isip ang pederal nga pangulo sa tawhanong kaliwat. Siya maoy dugang responsable para sa atong pagkasinilutan tungud kay sa dihang siya nakasala, siya nahibalo sa eksakto unsa ang iyang gihimo. Ang babaye, sa hingpit nga napasulud pinaagi sa swabe nga agianan nga si Satanas mitanyag kaniya, maoy nailad. Natural, ang pagkaignorante dili pamalibad atubangan sa Dios; siya maingon nga sad-an ug maingon nga patay sa espirituhanon sama ni Adan. Hinoon, ang bugtong sala nga mahimong maimpyut ngadto sa katawhan para sa pagsilot mao ang usa ka sala sa pagkahibalo. Tungud-niini, bisan pa og si Adan dili ang unang makasasala diha sa tawhanong kaliwat, ang iyang sala, dili sa babaye, maoy giimpyut ngari kanato para sa pagsilot.

Kini nga mga prinsipyo nga may-kalabutan sa unsay giimpyut—sala ni Adan—usab maghimong tinuud sa target—ang kinaiyang makasasala. Ang kinaiyang makasasala *ni Adan*, dili sa babaye, mahimo nga atong kinaiyang makasasala tungud kay siya mao ang pangulo sa tawhanong kaliwat ug tungud kay siya nakasala diha sa pagkahibalo. Ang kinaiyang makasasala, hinoon, wala mapasulud ngari kanato pinaagi sa impyutasyon; kini napasulud genetically pinaagi sa lalaki diha sa pagpaliwat.

ANG GENETIC NGA PAGPALUNGTAD SA KINAIYANG MAKASASALA

Kita kinahanglan mag-ila nga ang kinaiyang makasasala wala mahimutang ngadto sa kalag apan nagapuyo hinoon sulud sa selyulang gambalay sa tawhanong lawas. Tungud niana kining tiunay nga tigpadunot sa katawhan maoy gitawag og “unud” (Mga Taga-Roma 7:7–18; 8:3–5), ang “lawas sa sala” (Mga Taga-Roma 6:6), ug ang “sala” nga “[naga]hari diha sa imong mamatay nga lawas” (Mga Taga-Roma 6:12). Sa pag-aninag sa iyang karaan nga gigikanan, kini usab nailhan diha sa King James Version isip ang “karaang tawo” (Mga Taga-Efeso 4:22; Mga Taga-Colosas 3:9) o, maingon nga kita magtawag niini, ang kinaiyang makasasala. Bisan og dili kabahin sa kalag, ang makasasalang hilig ni Adan, gikan sa iyang pamunoang kampo sulud sa lawas, nagapahugaw sa kalag. Kini nagapasiugda sa mga sala sa panghunahuna ug nagapahimo sa “kasingkasing” o toong lingin-nga-kabahin sa mentalidad sa kalag nga mahimong lugar sa pangpadasig para sa daotan (Jeremiah 17:9; Mateo 12:34–35).

Ang kinaiyang makasasala pulos materyal ug dimateryal. Ang materyal nga bahin mao ang iyang puy-anan diha sa selyulang gambalay sa lawas. Ang dimateryal nga bahin nagapakita sa iyang-kaugalingon pinaagi sa tinong mga hilig paingon sa sala, tawhanong kamaayo, ug daotan. Kita magsangpit niining tulo ka tinong hilig sa tiningub isip ang hilig ni Adan o, subay sa bibliyanhong kapangalanan nga nagapahimug-at sa sala, isip ang makasasalang hilig ni Adan. Ang kinaiyang makasasala sa matag-usa nagalakip sa tanang tulo niining tinuyo nga hilig nga maglihok diha sa nagkalainlaing mga kombinasyon sa nagkalainlaing mga takna.

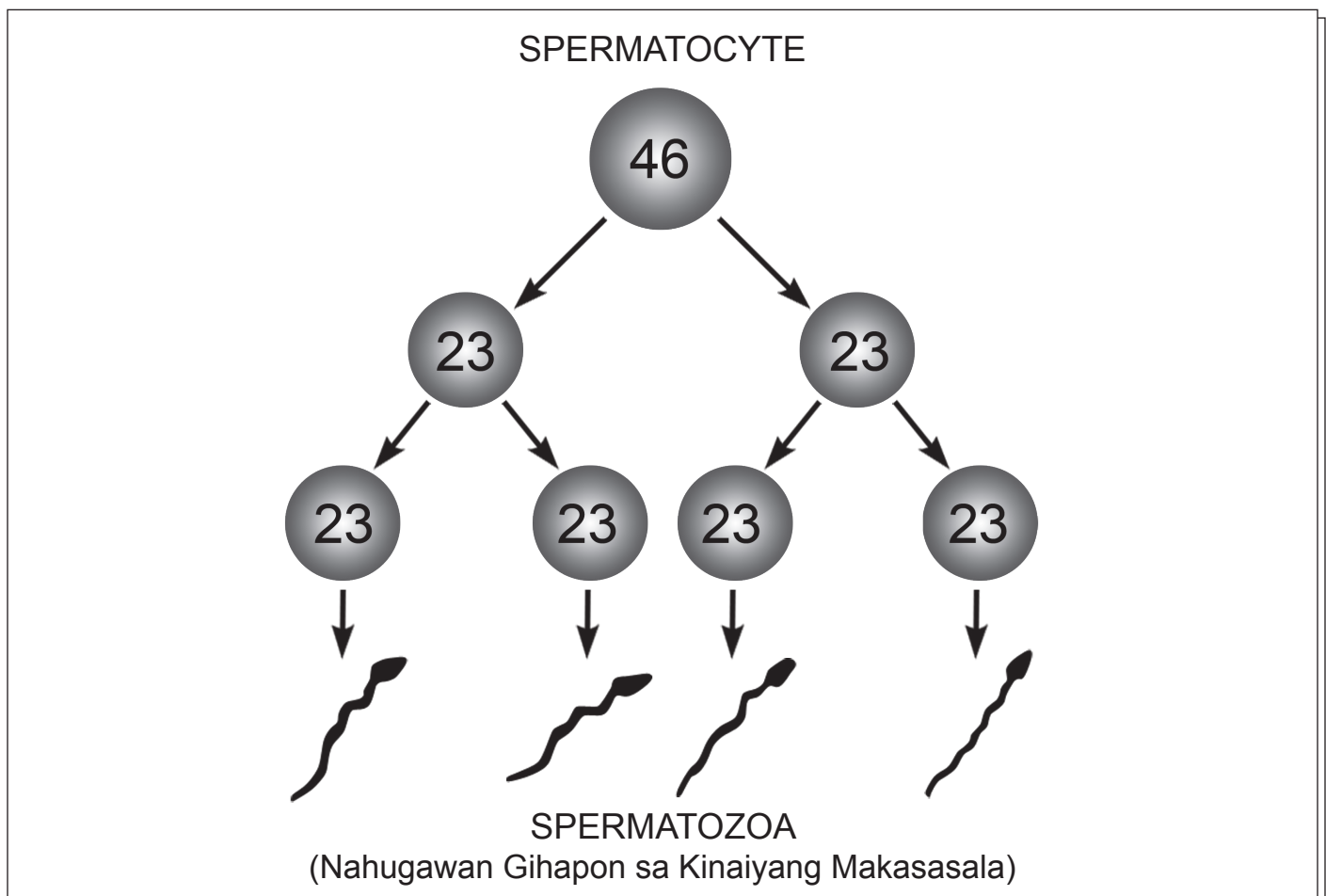
Ang kinaiyang makasasala nagapuyo diha sa tawhanong lawas. Waysapayan sa gambalay o kalihukan sa usa ka selyula—bisan-hain sa muskulo, tambok, panit, dugo—matag-usa nahugawan sa kinaiyang makasasala ug matag-usa nagasulud sa kwarantay-says ka kromosoma. Ang mga kromosoma magdala sa mao rang sundanan sa genes nga, sama sa usa ka bluprin, magdeterminar sa tanang pisiko nga mga taras nianang tawhana—kolor sa mata, gitas-on, gambalay sa bukog, IQ, ug uban pa. Kini nga mga kromosoma usab ang magdala sa kinaiyang makasasala. Ang matag kromosoma diha sa matag selyula nahugawan sa makasasalang hilig ni Adan.

Para sa pagtubo, pag-ayo, o pagpuno, ang mga selyula sa lawas mabahin pinaagi sa usa ka proseso nga gitawag og mitosis diin ang usa ka selyula nagabahin ug nagamugna sa duha ka bag-ong mga selyula. Ang mga kromosoma sa orihinal nga selyula nakopya ug naapod-apod ngadto sa duha ka bag-ong selyula aron nga ang bag-ong mga selyula dili lamang sa eksakto nga pareho, kundili sa eksakto nga susama sa bugtong selyula nga diin sila migikan, nahugawan sa kinaiyang makasasala.

Apan, ang masanayon nga mga selyula—ang sa lalaki nga tulos ug ang sa babaye nga itlog—nalalang pinaagi sa usa ka tinuyong proseso sa meiotic nga pagkabahin sa selyula.

Diha sa meiosis ang gidaghanon sa kromosoma naminosan sa katunga ug ang porma sa mga selyula nausab. Meiosis ang basihanang para sa genetic nga pagkalahi maingon nga ang pagpakunhod sa mga kromosoma nagatugot para sa makaugalingnanong pagsagol sa inahanon ug amahanon nga mga kromosoma ngadto sa katapusang nasagol-pag-usab sa genetic nga materyal. Diha niining paagiha, ang bata nagakuha og mga karakteristiko gikan sa pulos amahan ug inahan, apan nagatapos sa dili na molabaw kay sa normal nga kwarantay-says ka mga kromosoma.

Ang meiosis nagalambigit sa pipila ka nagkalainlaing mga matang sa mga pagkabahin sa selyula. Ang unang meiotic nga pagkabahin nagapakunhod sa kadaghanon sa kromosoma ngadto sa katunga, gikan sa kwarantay-says ngadto sa baynte-tres. Ang selyula padayong nagabahin pinaagi sa usa ka proseso nga parehas ngadto sa pagkabahin sa mga buhing selyula aron nga ang matag selyula nagapabilin sa baynte-tres ka kromosoma. Gumikan-niini upat ka selyula nga may baynte-tres ka kromosoma matag-usa, nga may tagsatagsa ka selyula nga lahi gikan sa uban ug sa orihinal nga selyula, maoy nalalang. Kining upat ka selyula padayong mag-ugmad ngadto sa spermatozoa ug sa babaye nga itlog sa pagpangandam para sa pagpabinhi.

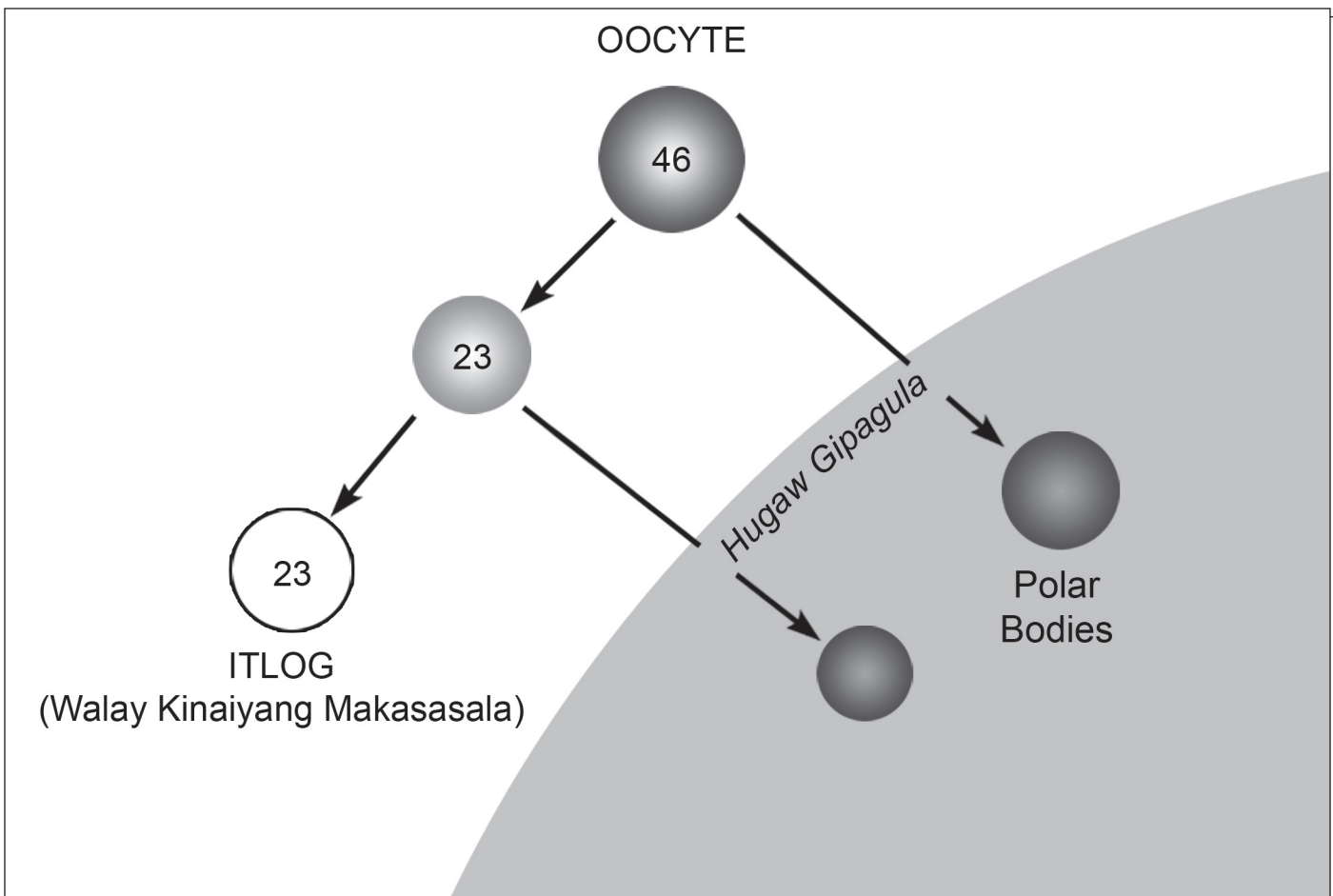

SPERMATOGENESIS DIHA SA LALAKI

Diha sa lalaki, ang spermatogenesis nagasugod sa dihang ang nag-unang spermatocyte nga may kwarantay-says ka kromosoma meiotically nga nagabahin ngadto sa duha ka ikaduhang spermatocytes, ang matag-usa nga may baynte-tres ka kromosoma nga mag-agi

sa ikaduhang meiotic nga pagkabahin nagmugna sa upat ka spermatid nga mausab ngadto sa spermatozoa. Sa ingon-niini, gikan sa usa ka selyula maggikan ang upat ka tulos, ang matag-usa nagsulud og baynte-tres ka kromosoma. Tungud kay ang kinaiyang makasasala nagahugaw sa matag kromosoma diha sa lawas, ang matag spermatozoa nga nalalang nahugawan sa kinaiyang makasasala.

Diha sa babaye, usa ka waykaparehas nga dugang proseso ang mahitabo sa kapin kun kulang makausa sa usa ka bulan sa paglambo sa itlog sulud sa obaryo. Imbis sa paglalang sa upat ka itlog, ang nag-unang oocyte nga may kwarentay-says ka kromosoma nagahatag lamang og usa ka itlog nga may baynte-tres ka kromosoma nga sa hingpit gawasnon gikan sa kinaiyang makasasala. Diha sa unang meiotic nga pagkabahin sa nag-unang oocyte, ang wakinahanglanang materya sa selyula ug ang hugaw sa kinaiyang makasasala napa-gula ngadto sa usa ka gamay, dimagamit nga polar body nga sa dimadugay mabungkag. Mao ra nga proseso ang mahitabo diha sa ikaduhang meiotic nga pagkabahin aron nga ang tanang kinaiyang makasasala nga hugaw mabalibag uban sa polar bodies, nagbilin sa usa ka dako, wamahugawi nga itlog nga andam para sa pagpabinhi.

OOGENESIS DIHA SA BABAYE

Kining usa ka itlog diha sa babaye, kon dili mabinhian, mao ang bugtong lunsay, wamahugawi nga selyula sulud sa tawhanong lawas—sa tinuud, ang bugtong lunsay nga selyula sukad sa pagkalaglag sa tawo. Diha niining normal nga biyolohiyanhong proseso ang Dios mihatag sa pagsangkap sa pagtuman sa saad nga si Kristo, ang “binhi” sa babaye

(Genesis 3:15), mahimong Manluluwas. Diha sa babaye nga meiosis, ang Dios miandam sa dalan para sa birhen nga pagkatawo diin ang Ikaduhang Persona sa Trinidad misulud sa kalibutan isip perpekto, wamahugawi nga tawo, kalipikado sa pag-adto sa krus isip atong puli.

Pulos ang lalaki ug ang babaye maoy mga tagdala sa hilig ni Adan, apan tungud kay si Adan, dili ang babaye, nakasala pinaagi sa pagkahibalo, ang kinaiyang makasasala napasulud pinaagi sa lalaki lamang. Sa dihang ang baynte-tres ka kromosoma diha sa wamahugawi nga itlog napabinhian pinaagi sa baynte-tres ka nahugawan nga mga kromosoma sa spermatozoa, ang zygote karon maoy nahugawan sa kinaiyang makasasala. Gumikan-niini, pinaagi sa genetic nga pagpasulud ang zygote, blastocyst, turok, puya, ug sa katapusan ang tawo nagahuput sa usa ka kinaiyang makasasala. Kon ang bata usa ka batang-babaye, siya adunay kinaiyang makasasala; kon usa ka batang-lalaki, siya usab nagahuput sa kinaiyang makasasala.

Tungud niini nga katarungan, maingon nga pinaagi sa usa ka tawo [Adan] ang sala [ni Adan] misulud sa kalibutan, ug sa ingon niini ang [espirituhanon] kamatayon pinaagi sa sala [ni Adan], sa sangputanan ang [espirituhanon] kamatayon mikuyanap ngadto sa tanang katawhan, tungud kay tanan nakasala [sa dihang si Adan nakasala]. (Mga Taga-Roma 5:12, gikorihiang paghubad)

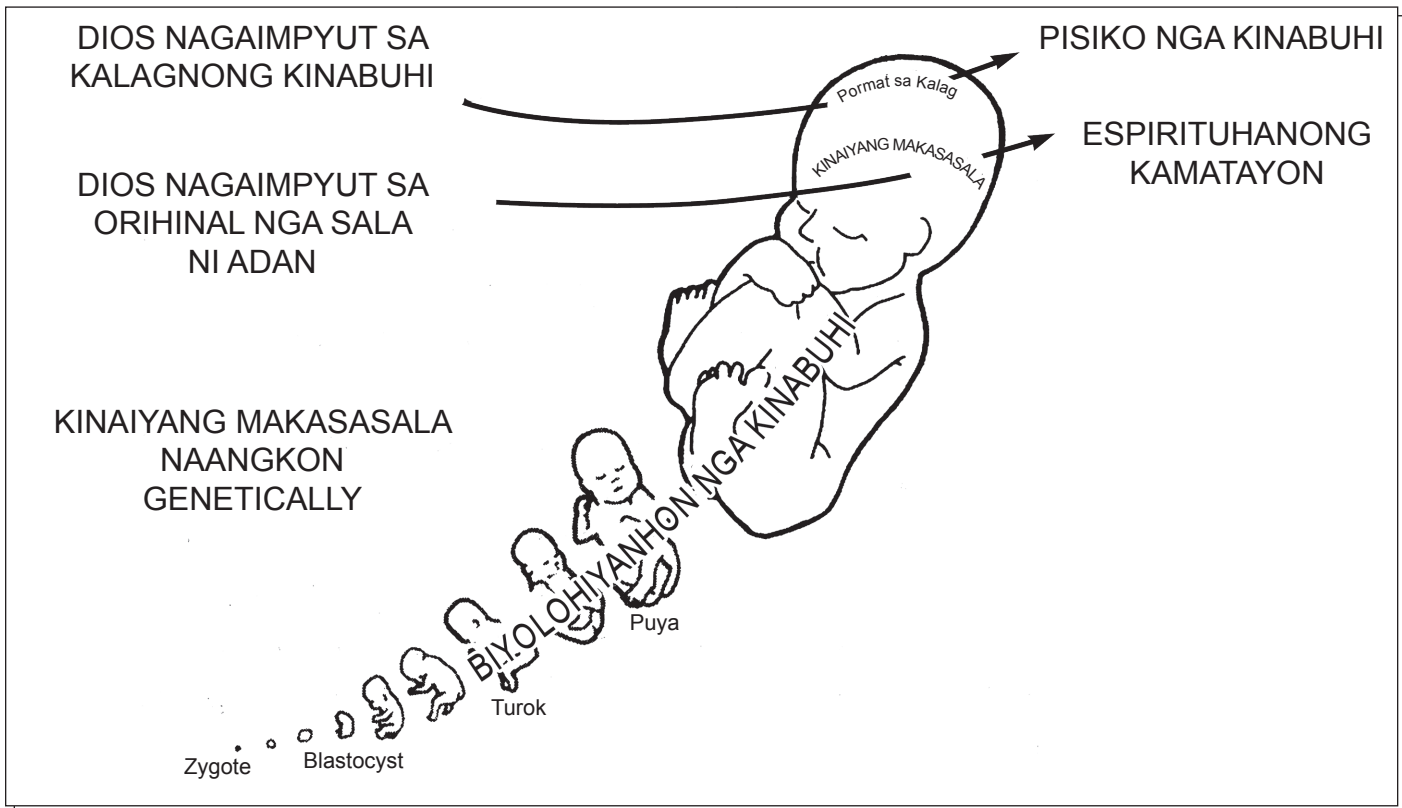
Ang tibuuk yugto gikan sa Mga Taga-Roma 5:12 hangtod sa katapusan sa kapitulo maoy eliptiko. Si Pablo mahinamon, napadasig; ang iyang kinaadman nagdagan sa labing tulin. Siya wala nagausik og mga pulong. Sa dihang ang usa-ka-butang nasabtan na sa konteksto, siya nagalaktaw niini; kon napasabut na, siya nagawakli niini. Siya nagabulag sa mga kapahayag; siya nagapamubo kanila ngadto sa ilang labing-yano, labing madramahon nga mga gambalay sa pagpokus sa pipila ka labing hinungdanon-kaayo nga mga prinsipyo diha sa tibuuk Bibliya. Nagpasabut deretso sa punto, siya nagahatag kutub sa mahimo sumala sa butang-gipasabut.

Kini wala nagakahulugan nga ang gisugyot nga mga pulong ug mga pulongan dihinungdanon, kana lamang sila nasabtan na. Sa laing mga pulong, ako wala magdugang sa Pulong sa Dios sa dihang ako mag-ingon “ang sala [ni Adan]” o “ang [espirituhanon] kamatayon,” o “tanan nakasala [sa dihang si Adan nakasala].” Ako wala gayud magtinguha sa pagdugang sa Pulong sa Dios. Ako nagsal-ot lamang sa usa ka ellipsis diha sa paghubad maingon usab diha sa interpretasyon. Kini nga pagpatin-aw lehitimo sa hingpit—sa pagkatinuud, gikinahanglan-pag-ayo.

Ang katarungan nga ikaw dili makakita niining usa ka gipalapad nga paghubad diha sa imong King James nga Bibliya mao nga ang mga maghuhubad sa King James milaktaw niini. Sila wamakamatikud sa pagkahinungdanon sa definite article, gihubad og “ang,” nga mao ang yawi ngadto sa pagsabut sa Griyego niini nga yugto. Dinhi ang definite article nagaila sa usa ka tekniko nga punto isip nasinati na diha sa konteksto. Ang mga maghuhubad sa kinatibuk-an mibaliwala sa maong mga prinsipyo sa ellipsis sama sa brachylogy (naglaktaw sa mga pulong) ug aposiopesis (nagbulag sa mga kapahayag) nga si Pablo nagagamit sa katibuk-an niini nga yugto ug nga kinahanglang mahatagan og kasayuran kon kita magsabut sa mga doktrina nga naandam.

Ang Mga Taga-Roma 5:12 nagasulti kanato nga dili lamang kana si Adan mao ang

orihinal nga tinubdan sa sala diha sa tawhanong kaliwat kundili usab kana nga sala “[naga] sulud sa kalibutan” sa matag tawo sa dihang ang sala ni Adan giimpyut sa pagkatawo. Isip katawhan, kitang tanan nakasala sa dihang si Adan nakasala (Mga Taga-Roma 5:18a) tungud kay si Adan mao ang pederal nga pangulo sa tawhanong kaliwat; sa pagkatinuud, kuyog sa babaye, kinsa gibuhat gikan sa iyang gusok ug kang kinsa siya mihari, si Adan *mao* ang tawhanong kaliwat. Ang pisiko nga resulta sa iyang kalapasan nagakuyanap genetically gikan sa henerasyon subay sa henerasyon sa iyang mga liwat, ug tungud sa prinsipyo sa pagkakabanay, ang hustisya sa Dios kinahanglang dihadhiha mag-impyut sa sala ni Adan ngadto sa iyang genetically naporma nga kinaiyang makasasala diri kanato sa takna nga kita matawo. Ang pormula nagapabiling tinuud para sa matag tawo: Ang orihinal nga sala ni Adan plas ang kinaiyang makasasala mahimong espirituhanong kamatayon. Sa ingon niini ang unang duha ka impyutasyon magkahulugan nga kita natawo nga buhi sa pisiko apan patay sa espirituhanon.

IMPYUTASYON SA ORIHINAL NGA SALA NI ADAN

PERSONAL NGA MGA SALA WALA GIIMPYUT

Kita espirituhanong patay, dili tungud sa atong kaugalingong mga sala, kundili tungud sa orihinal nga kalapasan ni Adan. Ang hustisya sa Dios nagasilot kanato tungud gayud ni Adan. Kita makasala sa personal gayud isip usa ka *resulta* sa atong espirituhanong kamatayon, dili gayud isip ang *hinungdan*.

Kay sa wala pa ang [kang Moses] Balaod ang [personal] sala anaana sa kalibutan; apan ang [personal] sala wala giimpyut samtang ang [kang Moses] Balaod wala pa. (Mga Taga-Roma 5:13, gikorihiang paghubad)

Pipila sa Hudiyong mga magtotoo sa Rome mituis sa Balaod ni Moses ngadto sa usa ka sistema sa legalismo (Mga Taga-Roma 10:2–5). Sila nakiglantugi nga ang tawo kinahanglang magtuman sa Balaod aron maluwas o mapanalanginan sa Dios. Sila mihuput sa opinyon nga ang tawo nasilotan gumikan sa kapakyasan sa pagtuman sumala sa perpektong mga panginahanglan sa Balaod. Apan si Pablo nagadis-arma sa mga legalista, nagkuha sa Balaod gikan sa ilang mga kamut. Sa paghulagway sa mga lihok sa Dios ngadto sa sala, si Pablo sa tinuyo nagapili sa hugna sa panahon sa kasaysayan sa dihang ang Balaod wala pa malalang. Sa ingon-niini, siya nagapalikay sa mini nga mga paggamit sa Balaod sa paglibog sa isyu bahin sa atong relasyon uban sa Dios.

Ang pulong “sala,” (*hamartia*) diha sa pangusahan, mahimong magkahulugan sa usa sa tulo ka butang: orihinal nga sala ni Adan, ang kinaiyang makasasala, o ang prinsipyo sa personal nga sala. Dinhi, pinasikad sa kaugmaran sa konteksto (Mga Taga-Roma 5:16), ang personal nga mga sala maoy nahulagway—atong panghunahuna, binaba, ug makita nga mga paglapas sa mga sukaranan sa Dios.

Diha sa Mga Taga-Roma 5:13, si Pablo nagapatin-aw nga ang atong personal nga mga sala wala maimpyut ngari kanato sa dihang kita nasilotan—sa pagkatinuud, sila wala pa buhata. Ang tanang katawhan nasilotan diha sa usa ka higayon, sa binhi anaa ni Adan sa wala pa si bisan-kinsa kanato ang nakasala sa personal. Kita sa hingpit nasilotan diha sa Pagkalaglag, una pa kaayo sa personal nga sala nga nahubit ug nakategoriya para sa mga Hudiyo didto sa Mount Sinai.

Ang Balaod ni Moses maoy usa ka kinahanglanon-kaayo nga bahin sa Pulong sa Dios; kini nagalakip sa labaw pa kaayo kay sa Napulo ka mga Kamandoan. Kini nagahubit sa tawhanong kagawasan ug moralidad sumala sa mga balaod sa divine nga katukuran. Ang Balaod ni Moses usab nagahubit sa personal nga sala mahitungud sa kapakyasan sa tawo sa pagtagbaw sa pagkamatarong ug hustisya sa Dios, ug padayong nagapalambigit sa sala ngadto sa iyang orihinal nga silot, espirituhanong kamatayon. Ang Balaod nagapadayag sa pagkasinilutan sa tawo, nagasaway sa mga kahinguhaan sa tawo isip usa ka paagi sa pagkab-ot sa Dios, ug nagasalikway sa tawhanong pagkamatarong isip usa ka katungud sa divine nga panalangin. Ang Balaod wala gayud madesinyo sa pagmugna og kaugalingong-pagkamatarong.³⁷

Ang Balaod adunay usa ka limitadong papel; kini usa ka menor nga aktor nga misulud sa bantawan sa paghimo sa usa ka menor nga parte (Mga Taga-Roma 5:20). Diha sa papel sa usa ka mananambag sa kaminyoon, kini nagasulti kanato sa walay katahap nga mga termino nga kita adunay usa ka ‘dimaayo nga kaminyoon’ ngadto sa malupigon nga kinaiyang makasasala. Kini nagatudlo sa agianan paingon sa ‘diborsyo’ ug paingon sa ‘pagminyopag-usab’ ngadto ni Ginoong Jesu-Kristo pinaagi sa pagtoo diha sa kaluwasan (Mga Taga-Roma 7:1–4). Sa laing mga pulong, ang Balaod nagaladlad sa sala (Mga Taga-Roma 3:20; 7:7), nagapakita kanato nga kita adunay usa ka problema, ug nagapadayag sa kasulbaran

37. Thieme, *Lebitikanhong mga Paghalad* (2018), 9–14.

diha sa usa ka madetalyehon nga kabatbatan sa Ebanghelyo. Ang Balaod mismo dili ang kasulbaran sa sala. Sa wala pa ang panahon ni Moses, ang matag-usa nakasala; human ni Moses, ang matag-usa sa gihapon makasala (1 Juan 1:8, 10). Ang pag-abut sa Balaod mihimo og walay kalainan.

Sa ingon-usab, ang Balaod ni Moses walay bisan-unsang kalabutan sa atong pagka-sinilutan. Sa wala pa ang Balaod miabut sa eksena, kita sa hingpit nasilotan na. Ang personal nga mga sala, sa tin-aw kaayo nga gihubit sa Balaod, wala maimpyut ngadto sa tawo para sa pagsilot. Kini mao sa kanunay ang kahimtang, una pa kaayo ug dugay na human si Moses misaka sa Mount Sinai.

Si Pablo nagahubit sa Ebanghelyo sa tino mahitungud sa walay-impuyasyon sa personal nga mga sala:

Sa ato pa, nga ang Dios anaa ni Kristo, nagpakig-uli sa kalibutan ngadto sa iyang-kaugalingon, wala nag-impuyut sa ilang mga paglapas ngadto kanila. (2 Mga Taga-Corinto 5:19a, KJV)

Si David, kinsa nabuhi niadtong Kapanahonan sa Israel *human* ang Balaod ni Moses gikahatag, nagamaya sa pagkahibalo nga ang personal nga mga sala wala giimpyut ngadto ni bisan-kinsa apan ni Kristo. Kini mao ang doktrina sa dilimitadong panghimayad gikan sa baroganan sa personal nga sala.

Dalayegon *mao* ang tawo ngadto kang kinsa ang GINOO nagaimpyut og walay pagkadaotan. (Mga Salmo 32:2a, KJV)

Sa dihang si Pablo nagakutlo niini nga bersikulo, siya nagadoble sa negatibo sa pagdumili pulos sa kamatuuran ug sa idiya. Ang Griyego nga dobleng mga negatibo maoy bug-at nga mga negatibo, dili mga positibo. Uban sa punglihok nga anaa sa subjunctive mood, kini nga pagdumili mahimong mapahimug-aton.

“Malipayon mao ang tawo ngadto kang kinsa ang Ginoo wala gayud, sukad nagaimpyut sa sala.” (Mga Taga-Roma 4:8, gikorihang paghubad)

Gawas sa bugtong orihinal nga sala ni Adan nga giimpyut ngadto ni Adan mismo, ang mga sala wala gayud gipasangil ngadto sa usa kinsa nagabuhat kanila. Kana ba pamation nga daw ang katawhan nag-ipsot nga wamaunsa? Ayaw kabalaka; kini dili usa ka kapakyasan sa hustisya. Kini *pruyba* sa hustisya sa Dios! Diha sa Iyang omniscience ug gugma, ang Dios nakakita og usa ka paagi sa pagluwas sa tawo nga walay pagkompromiso sa Iyang kaugalingong integridad. Bisang og kita angayan sa hingpit nga kapungut sa Iyang kaligutgut, ang Iyang plano nagabungat nga kita dili pasanginlan para sa atong kaugalingong mga sala. Kon kita gipasanginlan, kita mahiadto dihadhiha sa impiyerno nga wala gayuy usa ka paglaum sa kaluwasan.

Ang unang sala ni Adan mahilakip sa duha ka kategoriya: usa ka *orihinal* nga sala tungud kay kini nabuhat pinaagi sa usa ka kanhiay waysala ug perpekto nga tawo; usa ka *personal* nga sala, nabuhat lamang ni Adan mismo isip usa ka lihok sa Iyang kaugalingon nga negatibong kabubut-on. Kita dili makabuhat sa usa ka sala sama kang Adan. Kana

sa hugut maoy imposible. Ang atong kaugalingon nga kinaunhang mga sala dili orihinal nga mga sala tungud kay kita dili perpekto sa dihang kita mibuhat kanila! Kita natawo nga may mga kinaiyang makasasala; kita makabuhat lamang og *personal* nga mga sala. Ang atong mga sala mahulog ngadto sa usa ka kategoriya lamang, ug ang hustisya sa Dios nagadumala kanilang tanan diha sa usa ka paagi. Tungud sa pagkawaykaparehas sa unang sala ni Adan, ang hustisya sa Dios makadumala niini diha sa duha ka paagi—nagkalainlaing mga paagi sa matag kategoriya—nga walay paglapas sa divine nga integridad.

Isip usa ka orihinal nga sala, ang kalapasan ni Adan giimpyut ngadto sa iyang bagohay naangkon nga kinaiyang makasasala. Niining paagiha, ang Dios mipadangat sa espirituhanong kamatayon sa tawhanong kaliwat, nga niadtong-panahona milangkub lamang ni Adan ug sa iyang nalalaglag-na nga asawa. Isip ilang mga liwat, kita natawo nga mga hulad sa nalaglag nga Adan; kita natawo nga sinilutan sa hingpit, nga nagapakinahanglan sa atong kaluwasan.

Isip usa ka personal nga sala, hinoon, ang unang sala ni Adan gitagad sama sa tanan nga laing personal nga mga sala. Kini giimpyut ngadto ni Ginoong Jesu-Kristo didto sa krus ug gihukman. Kon wala pa, si Adan dili gayud unta maluwas. Kon ang sala ni Adan, isip usa ka *personal* nga sala, giimpyut pa ngadto ni *Adan*, siya unta maadto dihadiha sa linaw sa kalayo. Katapusan sa tawhanong kaliwat! Kon ang atong personal nga mga sala naimpyut ngari kanato, *kita* maadto sa linaw sa kalayo. Kita dili makapanghimayad para sa atong kaugalingong personal nga mga sala!

Bugtong ang waysayup nga persona ni Kristo, sa hingpit madawat ngadto sa pagkamatatayon sa Dios, sa hingpit ditakus sa paghukum sa Iyang-kaugalingon, ang makabayad sa silot para sa personal nga mga sala. Bugtong si Kristo ang makaluwas kanato gikan sa ngilit sa waykatapusang divine nga paghukum. Ang perpektong integridad ug gugma sa Dios napadayag subay sa paagi nga Siya midumala sa orihinal nga sala ni Adan. Pinaagi sa pag-impyut sa orihinal nga sala ni Adan ngari kanato ug sa atong personal nga mga sala ngadto ni Kristo, ang Dios nagasilot kanato apan nagapreserbar kanato nga buhi aron sa pagtoo diha ni Kristo. Niining paagiha, ang Dios nagahatag kanato sa potensiyal sa pagsulud uban Kaniya ngadto sa usa ka relasyon sa waykatapusang panalangin.

Ang tanang personal nga mga sala sa katawhan napadaplin gumikan sa labing-dako nga higayon sa kasaysayan, kadtong tulo ka oras sa kahaponon sa Passover niadtong A.D. 30 sa dihang si Jesu-Kristo mipas-an sa mga sala sa kalibutan ug nahukman alang sa atong dapit. Sa ingon nga kita makakita, kadto mao ang impyutasyon nga mibalhin sa pagtunglo ngadto sa panalangin, pagkasinilutan ngadto sa kaluwasan.

Usa ra ka sala ug usa ra ka sala lamang, tungud-niini, ang nagasilot sa tibuuk tawhanong kaliwat. Kon ikaw maghunahuna nga ang Dios nagasilot kanimo tungud sa imong personal nga mga sala, ikaw nakapaminaw sa dugay na kaayo ngadto sa legalista kinsa nakugang sa tungang dosena nga matang sa makita nga sala. Walay tawhanong linalang ang makahimo sa pagbuhat sa usa ka sala nga may mga sangputanan, bisan pa diha sa iyang kaugalingong kinabuhi, nga makaabut duul ngadto sa pagtupong sa mga epekto sa sala ni Adan. Dili na kinahanglan sa pagpahibaw sa imong 'gahi nga batasan' bahin niini; ikaw gayud magtoo unsa ang Pulong sa Dios nagaingon.

Ang imong pagkasinilutan atubangan sa Dios miabut sa takna nga ikaw natawo! Ang Dios wala nangutana sa imong opinyon; Siya wala mihulat kanimo aron paglapas sa personal sa usa ka divine nga sumbanan; Siya wala mitanyag kanimo og kahigayonan sa pag-

apil sa buhat. Siya misilot kanimo sa dihang ikaw sa hingpit usa ka dimakapatagad nga masuso, sa wala pa ang kinaunhang buhat sa imong kabubut-on. Kini nagapakanaog sa imong bongga nga opinyon sa imong-kaugalingon, apan kini nagahimo sa labaw pa: Kini nagapasaka sa matahum nga mga bandila sa kaalam sa Dios.

Panid-i ang Iyang mga bandila. Ang tanang himaya nahisakup ngadto sa Dios. Diha sa Iyang plano, Siya nagahimo sa tanang buhat, nagabaton sa tanang merito, nagadawat sa tanang dungog. Grasya, isip ang palisiya sa Iyang gugma ug integridad, maoy gitunol ngadto sa ditakus, ngadto sa hingpit, sa dimakahimo, sa waypaglaum nga sinilutan. Ang pagsilot kinahanglang mag-una sa kaluwasan.

Walay mga kalutsan diha sa plano sa Dios. Ang hingpit nga pagkasinilutan diha sa pagkatawo nagagarantiya nga Siya nagatagad sa matag-usa sa waypagpalabi. Kon ang usa ka tawo kinahanglan nga makasala sa dili pa masilotan, walay masuso kinsa namatay una pa sa pagbuhat sa iyang kinaunhang sala ang maluwas gayud. Kini mahimong usa ka labing-hinungdanong isyu unsaon sa divine nga hustisya sa pagdumala sa tawhanong kaliwat. Kon ang Dios dimakiangayon sa maskin usa ka hitabo, Siya dili mahimo nga perpekto ug dili mahimong maghuput sa tanang himaya.

Kita mamahimong magpamasin mahitungud og kanus-a ang usa ka tawhanong linalang nagabuhat sa iyang kinaunhang sala, apan sa absoluto walay pagpamasin mahitungud sa atong dapit sa takdoanan uban sa Dios—Iyang hustisya! Ang Dios nagatagad kanato pinaagi sa hustisya; Siya sa kanunay makiangayon ngadto sa matag tawo. Sa ingon-niini, ang masuso kinsa namatay sulud sa iyang kinaunhang minuto, semana, bulan, tuig, o bisan unsa nga gidugayon sa panahon tingali, maoy nasilotan na; siya kalipikado na para sa nagluwas nga grasya ug dad-on dihadiha ngadto sa presensiya sa Ginoo (2 Samuel 12:23).³⁸ Natawo nga espirituhanong patay, kita natawo nga mga kandidato para sa grasya.

Kon kita kinahanglan maghulat aron masilotan para sa atong personal nga mga sala, adunay mahimo nga usa ka panahon sa limbo diin ang Dios dili makaatiman kanato sa waypagpalabi. Kon Siya miluwas kanato, ang natural nga mga liwat sa nalaglag nga Adan, Siya mahimong magkasukwahi sa Iyang kaugalingong pagkamatarong; kon Siya wala miluwas kanato, Siya mahimong dimakiangayon ngari kanato. Walay sapayan unsay mamahimong buhaton sa Dios para sa usa ka tawo kinsa namatay atol nianang sayo nga panahon sa kinabuhi, ang divine nga esensiya mahimo nga makompromiso. Para kanato nga mabuhi sulud sa usa ka takna isip mga liwat ni Adan nga wala nasilotan sa hingpit maoy dimaisip gayud! Ang Dios dili makabaton og plano para kanato kon walay potensiyal para sa kaluwasan. Siya tungud-niini nagahatag kanato sa potensiyal pinaagi sa pag-impuyut dihadiha ngari kanato sa sala ni Adan. Sa pagsilot kanato diha sa pagkatawo, dili para sa atong kaugalingong mga sala apan para hinoon sa sala ni Adan, ang Dios nagapakita sa Iyang gugma ngari kanato, nagamatuud sa Iyang hustisya, ug nagahatag kanato sa atong kinaunhang higayon.

Ang mga sangputanan sa kaalam sa Dios niining butanga magpadayon gani sa unahan pa. Ang Dios dili lamang makahimo sa pagluwas kanato sa wala pa kita makasala, apan Siya usab makahimo sa pagluwas ni bisan-kinsa nga mamatay una pa sa pagkab-ot sa pagkahibalo-sa-Dios. Gitigum diha sa grasya sa Dios mao kadtong kinsa malakip sa ubus sa

38. Thieme, *Hetenismo*.

usa ka kinaminusang kahimtang sa mentalidad. Bisan kinsa nga tawo sa ingon dimakahimo sa pagbuhat og usa ka responsable nga desisyon maoy awtomatik nga maluwas. Kini nga aspeto sa grasya posible lamang tungud kay pulos ang atong pagkasinihutan ug ang atong kaluwasan maoy gisangkap pinaagi sa integridad ug gugma sa Dios, sa hingpit gawas sa bisan-unsang adunay-merito nga lihok sa atong kabahin. Sa dihang, para sa usa ka rason o sa lain, ang kabubut-on wala mapalihok, ang Dios gawasnon sa pagluwas kanato tungud kay Siya lamang ang nakatuman na sa matag-butang nga gikinahanglan para sa atong pagpakig-uli ngadto Kaniya.

Ikaw makakita nga ang labing-dako nga butang nga sukad nahitabo sa tawhanong kalliwat mao ang pag-abut ubus sa pagbantay sa integridad sa Dios. Ang gugma lamang dili gayud makasangkap sa kaluwasan. Ang gugma misangkap sa katingalahang mga panalangin sulud sa usa ka Kapanahonan sa Pagkahingpit, apan human sa Pagkalaglag, ang gugma mikinahanglan sa pagpahiangay uban sa pagkamatarong ug hustisya sa pag-sangkap sa kaluwasan. Uban sa hustisya isip ang dapit sa takdoanan, ang mga panalangin karon mag-agi sa hustisya sa Dios—nga walay kaping kabubut-on.

Ang imong kaugalingong mga sala walay bisan-unsang kalabutan sa imong pagkasinihutan. Sa dihang ikaw makasala, ang tanan nga ikaw maghimo magpakita sa makasasalang hilig ni Adan nga nahimong *imong* makasasalang hilig pinaagi sa genetic nga panulundon. Natural, ang imong kabubut-on sa kanunay nalambigit—ikaw makasala sa personal tungud kay ikaw *buut* nga makasala—ug ikaw maoy responsable para sa imong divine nga disiplina sa panahon. Bisan pa kon ikaw magpahayag sa imong kinaiyang makasasala pinaagi sa personal nga sala, tawhanong kamaayo, o daotan, ikaw wala magdugang sa imong pagkasinihutan. Ang atong personal nga mga sala magdugang sa orihinal nga sala ni Adan, apan ang impyutasyon sa *tanang* personal nga mga sala ngadto ni Jesu-Kristo nagatumbok nga ang pagdaghan sa sala maoy kapin pang natupngan pinaagi sa pagdaghan sa grasya (Mga Taga-Roma 5:20). Ang tawo dili makabuhay og usa ka problema nga ang Dios wala pa makasulbad.

Kini imposible nga mahimong nasinati sa grasya kon ikaw mapakyas sa pagsabut nga ang orihinal nga sala ni Adan nagasilot kanimo ug kanang imong personal nga mga sala wala. Walay lugar para sa sukwahi nga pagkaarogante labot sa mga sala nga ikaw makabuhay. Walay lugar para sa maong mga testimonya sama sa “Ako ang labing-daotan nga makasasala sa lungsod hangtod nga si Kristo miluwas kanako!” Kita dili makahimo sa *bisan-unsang* adunay-merito sulud sa plano sa Dios! Kita dili espirituhanong patay tungud kay kita makasala; kita makasala tungud kay kita espirituhanong patay! Kita magmugna og tawhanong kamaayo ug daotan para sa mao rang rason. Hingpit nga pagkasinihutan sa pagkatawo nagakahulugan nga ang atong personal nga mga sala wala gayud giimpyut kanato ug wala magtampo gayud sa atong espirituhanong kamatayon. Sa laing mga pu-long, kita wala mahitakus sa “mga bayad sa sala” pinaagi sa pagpakasala—si Adan ra!

Karon ayaw kasuko kaayo uban sa mini nga mga paggamit niini nga punto sa doktrina. Ayaw paghuput sa idiya nga gawas ni Adan kita dalaygon nga katawhan. Kita dili. Ni ikaw gayud magdahum nga ang personal nga sala nalaktawan o nalabyan. Kini wala. Ikaw mahimong responsable para sa imong mga sala sulud sa panahon uban sa pagsabut nga ang personal nga sala sa kanunay nagapahiagum og divine nga disiplina. Kana nga masilitong lihok gikan sa hustisya sa Dios nagahimo sa sala nga dili gayud angay buhaton; walay usa ang makalikay sa silot sa bisan-unsang paagi. Pinaagi sa rebound, ang disiplina

mahimong matangtang o maminosan o, kon ang silot nagapadayon sa tumang kakusog, mabalhin gikan sa pagtunglo ngadto sa panalangin. Bisan pa niana, sama ra kasakit ug miserable sa divine nga disiplina, kini dili susama sa pagsilot.

Pag-imadyin sa kalamukat nga kita mahimong magsulud kon kita nasilotan para sa atong kaugalingon nga mga sala. Ang mga hilig paingon sa sala, kamaayo, ug daotan anaa sa tagsatagsa kanato, apan kita mag-ugmad niini nga mga kalit-nga-kahinam diha sa nagkalainlaing mga paagi. Dili tanan kanato magpakita sa kinaiyang makasasala ni Adan subay sa mao rang mga linyaha nga si Adan mihimo. Ang usa ka tawo mamahimong magsandig paingon sa asetisismo. Ang uban mamahimong adunay usa ka natural nga mahadlukong personalidad. Kini nga katawhan dili gayud magtinguha sa paghimo og bisan-unsang pasagad, busa sila magtanggong sa ilang-kaugalingon sa mga sala sa panghunahuna ug mga sala sa dila. Ang laing tawo tingali gusto sa pagpuyo niini. Siya mahimo nga labi pang mabuligon diha sa pagpadayag sa iyang hilig paingon sa sala ug magtumong sa pagmugna og makita nga mga sala imbis sa panghunahuna nga mga pagtipas sa mahigpit-og-kinabuhi, relihiyosong legalista.

Kinsa ang mas gisilotan sa Dios? Ang waykasibot, matarong-sa-kaugalingong ‘haligi sa simbahan’ ba masmaayo diha sa mga mata sa Dios kay sa maulagong tawo nga magkanunayan sa mga dapit-kalingawan? Ang Dios ba nagahunahuna sa legalista nga may makugangong personalidad nga adunay bisan-unsang katungud sa paghunahuna sa usa-ka-tawo nga dili angayan sa respeto kinsa nagabuhat sa dayag nga mga sala? Siya ba nagahunahuna sa nagpakabuhi-sa-hilig nga matang adunay usa ka katungud sa pagpasiatab bahin sa mga tigpakaaron-ingnon diha sa simbahan? Wala! Ang kamalambigiton sa mga sala, matang sa mga sala, o gidaghanon sa mga sala walay kalabutan sa atong pareho, hingpit nga pagkasinilutan.

Pipila sa personal nga mga sala ang magdala sa labi pang grabe nga disiplina kay sa uban (Mga Proberbio 6:16–19), apan kana sa hugut maoy usa ka butang tali sa tawo ug sa Ginoo. Ang turno sa adlaw mao: Ayaw panghilabut; pagpakabuhi ug tugoti sila sa pagpakabuhi. Ang prinsipyo mao ang dili pagtandi sa imong mga sala diha sa mga sala sa uban kundili sa pagrespeto sa mga katungud ug praybasi sa uban. Daghang kasimbahanan karon nga magpahimug-at sa sala (o nagsulay sa dili pagpakasala), apan kini nga empasis sa hingpit nga nasayup-pagbutang. Ang Dios nagapahimug-at sa *doktrina*—ang Pulong sa Dios, ang hunahuna ni Kristo, ang paagi sa espirituhanong pagtubo.

Kon ikaw magpamugus sa pagpanghilabot sa katungud sa ubang katawhan, nagsulay sa pag-usab kanila, nagsulay sa pagdala kanila subay sa imong ‘hawud’ nga mga sukaranan, ikaw magdugang lamang og tawhanong kamaayo ngadto sa imong mga sala sa pagkaarogante, paghukum, ug pagdaogdaog. Kini nga kombinasyon may timpla sa kamaayo ug kadaotan. Pinaagi sa imong nasayup-pagbutang nga empasis ug sa imong pagkaokupado sa sala, ikaw makabutang sa imong-kaugalingon diha sa usa ka espirituhanong pagtulilik. Dili ang mga sala sa uban ni ang imong kaugalingong mga sala maoy usa ka isyu gayud sa pagkasinilutan. Ang empasis *dili gayud* diha sa unsay *imong* himoon kundili diha sa unsay nahimo sa integridad sa Dios.

Unsa ang nahimo sa Dios? Sa pagpanagana asa si Pablo magdala kanato, ang pagkamatarong sa Dios, isip ang prinsipyo sa divine nga integridad, misilot kanatong tanan sa managsama para sa usa ka sala ni Adan. Ang hustisya sa Dios miimpyut sa tanan natong mga sala ngadto ni Kristo didto sa krus ug mihukum kanila. Sa paghimo sa ingon niini,

ang Dios gawasnon sa pag-impuyut sa pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi ngadto ni bisan-kinsa nga nagatoo diha Kaniya. Niining-paagiha, ang kakawang sa legalismo napadayag. Kita dili makahimo sa pagkab-ot sa kaluwasan, maingon nga kita walay gihimo sa pagdawat sa pagsilot. Ang *pagtuman* sa Balaod dili makadala sa espirituhanong kinabuhi sama ra gayud sa *paglapas* sa Balaod nga midala sa espirituhanong kamatayon. Bisang og kini tukmang-sukwahi nga mga kalihukan, ang pulos pagsilot ug kaluwasan gidumala sa mao ra nga paagi: Ang Dios nagahimo sa *tanang* buhat. Ang hustisya sa Dios mao ang tinubdan pulos sa pagtunglo ug panalangin. Sa sangputanan, binsa-unsang nga kita mamahimong magdugang ngadto sa yanong pagtoo diha ni Kristo aron sa pag-angkon sa kaluwasan maoy mapasipad-anon nga dili mahulagway.

Ang isyu diha sa pagsilot mao ang orihinal nga sala ni Adan; ang isyu diha sa kaluwasan mao si Ginoong Jesu-Kristo. Bisang pa og ang atong personal nga mga sala dili maapil sa bisang haing natad, kana wala nagakahulugan nga ang Dios nagalaktaw sa atong mga sala. Sila *maoy* usa ka isyu didto sa krus—usa ka makalilisang, naghingutas nga isyu ngadto sa atong perpekto nga Manluluwas kinsang mibayad sa silot para kanila.

Ang personal nga mga sala usab maoy usa ka isyu diha sa atong mga kinabuhi human sa kaluwasan tungud kay sila magpagawas kanato sa fellowship uban sa Dios ug sa makadiyut magputol sa pagpuno sa Espiritu. Sa dihang walay pagpuno sa Espiritu, walay mahimong GAP. Sa dihang walay GAP, walay espirituhanong buylo. Ang Dios sa maloloy-ong midesinyo sa rebound nga teknik sa pagsumpo sa sala isip usa ka kapasikaran bisang pa sa atong adlaw-adlaw nga mga kinabuhi! Ang tawo kinsang nagasaway sa rebound isip usa ka lisensiya ngadto sa pagpakasala nagahimo sa ingon-niini tungud sa pagkaignorante. Ang pagkamatarong ug hustisya sa Dios misangkap sa yanong mekanika sa rebound sa pagpahimo kanato sa pag-abante diha sa Iyang plano bisang pa sa mipabiling presensiya sa kinaiyang makasasala sulud sa atong mga lawas (Mga Salmo 32:5; 1 Mga Taga-Corinto 11:31; 1 Juan 1:9). Sa dihang ang rebound gibaliwala, o gilubong ilalum sa legalismo, ang atong kahimtang sa karnalidad sa dimadugay nagakunhod ngadto sa rebersiyonismo ug kadaotan. Sa laing bahin, uban sa rebound, GAP, ug masangputon nga espirituhanong pagtubo, kita mobiya sa pipila ka mga sala ug mag-ugmad sa laing mga sundanan sa sala. Kita mahimong ‘maghashas’ sa atong mga sala, apan kita dili gayud mohunong sa pagpakasala samtang kita magpabilin niini nga lawas.

Ang sala maoy usa ka kapasikaran bisang pa sa laing natad. Pipila sa mga sala usab maoy mga krimen; sila maglapas sa tawhanong kagawasan ug busa gidili sa mga balaod sa divine nga katukuran. Pagbuno, panglugos, pangawat, pakaulaw—kini ug uban pa maoy gikutlo diha sa Balaod ni Moses ingon nga sakup sa katungud sa pagpatuman sa balaod sibil. Sa dihang ang sala nagaguba sa kagawasan, praybasi, o kabtangan sa uban, o nagaataki sa divine nga gitugyan nga awtoridad, grabe nga silot kinahanglang magahin. Hinumdumi: Walay sapayan unsang atong himoon o mapakyas sa paghimo, walay sapayan og bisang unsang natad ang atong mga sala *maoy* usa ka isyu, ang Dios wala nagaimpuyut sa atong mga sala ngari kanato o nagasilot kanato tungud kanila.

Kita makapasalamat lamang sa Dios nga pinaagi sa dimatupngan nga kinaadman sa Iyang hustisya Siya misilot kanato para sa unang sala ni Adan. Kita makaharong lamang sa kahibulong diha Kaniya para niining hamili nga lihok alang sa atong kaayohan. Layo sa pagkadimakiangayon ngari kanato, ang impuyutasyon sa Dios sa sala ni Adan ngadto sa atong mga kinaiyang makasasala diha sa pagkatawo sa hingpit alang sa atong bintaha.

Kita kalipikado para sa grasya gikan sa sinugdanan; ang pagsilot nga kinahanglang mag-una sa grasya napakanaog diri kanato uban sa atong kinaunhang ginhawa.

Kita anaa ni Adan sa dihang siya nakasala (1 Mga Taga-Corinto 15:22), apan sa dili pa ikaw magbiaybiay ni Adan para sa iyang kapakyasan, hinumdumi nga ang Dios diha sa Iyang omniscience nakahibalo sa tanang waypiho-nga-kahimtang sa kasaysayan. Unsa kaha kon ikaw anaa pa sa kahimtang ni Adan? “O,” ikaw mag-ingon, “Ako gayud magalakaw uban sa Ginoo matag gabii, ug dili gayud ako magahimo sa labing alaot nga paghukum ingon sa pagkaon niadtong ginadili nga prutas!”

Unsay giisip nimo sa imong-kaugalingon? Kon ikaw maghunahuna nga ikaw anaa sa usa ka baslanay nga katilingban sa pagdayeg uban sa Dios, ikaw anaa para sa usa ka gamay nga sorpresa: Ang Dios wala nagaambit sa imong kasibot. Siya wala mahaylo sa imong maayong mga tuyo ug santosong mga saad. Siya nakahibalo nga kon ikaw anaa sa Hardin, sa ngadtongadto *ikaw* makahimo gayud sa unsay gihimo ni Adan. Ang lihok sa hustisya sa Dios makiangayon, unya, dili lamang tungud kay ikaw sa binhi anaa ni Adan kundili usab tungud kay ikaw sa personal makahimo gayud sa mao ra nga butang diha sa iyang lugar.

Diha sa Iyang absoluto nga kaalam, ang Dios nakakita og usa ka paagi sa pagsilot kanato sa hingpit isip nalaglag, mangil-ad nga katawhan ug bisan pa sa paglikay sa pagsilot kanato gumikan sa atong kaugalingon nga mga sala. Sa pagkatinuud, Siya nakasilot kanato para sa usa ka sala nga nahukman na didto sa krus! Siya sa ingon-niini nakapahiluna kanato nga anaa sa tin-aw nga mensahe sa paghukum sa atong kaugalingong mga kapalaran—para o batok ni Jesu-Kristo—nga wala nagbilin sa bisan-unsang lugar para sa pagkaarogante. Pinaagi sa pag-impuyut sa sala ni Adan ngadto sa iyang genetically naporma nga puy-anan sulud sa atong mga lawas, ang Dios nagapreserbar kanato nga buhi ug nagahatag kanato og usa ka higayon aron maluwas. Sa ingon-niini, ang krus mahimo untang walay kahulugan gawas sa doktrina sa impyutasyon sa sala ni Adan.

DUHA KA MAGMAMANDO: SATANAS UG ANG KINAIYANG MAKASASALA

Ang hugna-sa-panahon gikan ni Adan ngadto ni Moses maoy panig-ingnan ni Pablo ngadto sa legalista nga Hudiyong mga magtotoo sa usa ka prinsipyo nga nagaaplay sa managsama ngadto sa tanang panahon: Espirituhanong kamatayon nagahari sa matag henerasyon sa tawhanong kasaysayan.

Bisan pa gayud ang [espirituhanon] kamatayon mihari gikan ni Adan ngadto ni Moses, hasta ngani niadtong kinsa wala makasala sumala sa kaamgiran sa kalapasan ni Adan, kinsa maoy usa ka tipo Kaniya [Kristo] kinsa nadestino sa pag-abut [unang pag-abut ni Kristo]. (Mga Taga-Roma 5:14, gikorihiang paghubad)

Sa tinuud kita natawo ubus sa *duha* ka magmamando kinsa miabut sa gahum sa dihang si Adan nakasala. Si Satanias mao ang “diyos niining kalibutana,” nagmando pinaagi sa usa ka palisiya sa maayo ug daotan (2 Mga Taga-Corinto 4:4; 11:14; 1 Timoteo 4:1); ang kinaiyang makasasala mao ang soberano sa tawhanong kinabuhi, nagmando pinaagi sa espirituhanong kamatayon. Ubus niining duha ka panglupig, “maayo ug daotan” mao ang

turno sa adlaw. Kini ang palisiya ni Satanas; kini ang kalihukan sa kinaiyang makasasala.

Kita human na napaila ngadto ni Satanas. Tungud kay ang iyang gamhanan, lain-lain istrategiya napadala sa lain dapit, kita kinahanglang magpupu lamang og usa ka hamubong asoy sa iyang plano.³⁹ Iyang aroganteng ambisyon mao ang mahimong, pinaagi sa iyang kaugalingong mga paningkamot ug dakong salabutan, “susama sa Labing Hataas” (Isaiah 14:12–14). Siya nagapasiugda sa pag-uswag sa iyang gingharian, ang kalibutan. Siya nagatinguha sa pagpapha sa Dios ug sa pagbuhat og usa ka inawat nga milenyo sa dili pa si Kristo makabalik. Aron si Satanas magmalampuson, siya magpugus sa Dios sa pagdumili-pagtuman sa iyang mga saad mahitungud sa tinuud nga Milenyo, pagpamatuud nga ang Dios usa ka bakakon og walay integridad. Si Satanas sa ingon-niini makadaog sa anghelanong away pinaagi sa pagkapakyas-pagtuman ug makalikay sa pagsilbi sa iyang makatarunganong sentensiya: eternidad diha sa linaw sa kalayo (Mateo 25:41). Kita dili makurat sa pagkaplag diha sa Bibliya nga ang usa ka rebolusyonaryo sama ni Satanas, kansang kalibutanong palisiya pulos maayo ug daotan, nagatinguhaay sa paghuput og nagkasumpaki nga mga posisyon sa pagsulay sa pagpahimuut sa kadaghanan. Si Satanas usa ka manggialamon nga waybaroganang-linalang, usa ka maalamon nga magsosoon, makahimo sa pagpaila sa iyang-kaugalingon isip ang tanang butang ngadto sa tanang katawhan.

Si Satanas nagapabor sa kahimtang sa katahum ug kaalam ug kauswagan para sa tanan—usa ka simbolo sa katigayunan ug kauswagan. Sa personal, siya ang labing matahum nga binuhat nga sukad gibuhay; siya larino-manulti, malantip-og-salabutan, makalingaw, maanyag, makahaylo—ang matang sa kaubanan gayud nga ikaw malingaw. Ang iyang mga ataki sagad magpakita sa panagway niining makalmahon, makapahimuut, lawak-dawatanan nga matang sa pagkamadanihon. Siya nahibalo nga ang kinabuhi nagaagad sa unsay gihunahuna sa katawhan, ug siya nagapasiugda sa ‘maayo’ og kontra-Dios nga panghunahuna (Isaiah 47:10–11; Micah 1:12; Mga Taga-Colosas 2:8; 2 Mga Taga-Tesalonica 2:7–11).

Tungud-niini, ang kagul-anan ug pagkadaotan sa kalibutan dili tanan sumala sa desinyo ni Satanas. Daghan ang gipasangil diha kaniya nga dili iyang binuhatan. Mas kanunay kay sa dili, hasta ngani sala usa ka kaulawan ngadto kaniya! Tingali wala sukad kaniadto ikaw nakasabut niining puntoha, apan daghang mga kategoriya sa sala magbalda lamang sa iyang utopian nga mga tinguha. Siya nagagugol sa daghang panahon sulud sa lawak-hukmanan sa langit og nagpasangil sa mga magtotoo sa sala bisan pa og siya nakahibalo nga si Kristo human na mibayad para sa tanang mga sala sa kalibutan (Job 6:1–11; Zechariah 3:1–4; 2 Mga Taga-Corinto 2:11; Pinadayag 3:9–10). Si Satanas nagatinguha sa pagsiguro nga siya wala nagadawat sa pasangil! Dugang pa, si Satanas nagatinguha sa paggamit sa Dios pinaagi sa usa ka pagsulay sa pagpugus kaniya sa pagdisiplina sa mga magtotoo sa labing mapintas aron nga sila mapalinga gikan sa doktrina. Ang tawo sa tinuud usa ka gawasnong ahente; ang tawhanong kabubut-on ug ang kinaiyang makasasala makapanghimatuud sa ingon nga dimamandoan gayud ni Satanas ingon man sa Dios.

39. Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 7–18; *Madaugong Proklamasyon*.

. . . ang sistema nga si Satanas nakatukod nagalakip sa tanang maayo nga siya makasagol sa sulud niini ug mahimong masubayon sa butang nga siya nagapuntirya sa pagtuman. Usa ka dimatiawong pangutana ang nagasangpot kon ang presensiya sa tataw-kaayo nga kadaotan sa kalibutan ba gumikan sa katuyoan ni Satanas sa pagbaton sa ingon-niini, o kon kini nagatumbok sa pagkadimakahimo ni Satanas ba sa pagpatuman sa tanan nga siya nakadesinyo. Ang kalagmitan dako-kaayo nga ang ambisyon ni Satanas nakadala kaniya sa pagsagubang sa taas pa kay sa bisan-kinsang binuhat ang makadumala gayud.⁴⁰

Apan, si Satanas wala nagapakita sa kanunay isip usa ka anghel sa kahayag. Ang mangitngit nga pikas sa iyang istratehiya nagatawag para sa kakuyaw, kapintas, kalibog. Kon siya dili makakontrol sa katawhan pinaagi sa usa ka taktika, siya sa kanunay adunay lain. Walay pagkadaotan o pagbudhi nga dili takus kaniya. Ang mga lagda sa anghelanong away magtawag para sa matag tawo sa paggamit sa iyang kinaugalingong-pagbuut dinhi sa kalibutan hangtod ang Dios nagatangtang kaniya. Si Satanas wala gayud nagalihok subay sa mga lagda gawas kon ang paghimo sa ingon-niini nagapahitabo sa pagpalambo sa iyang kaugalingong mga tumong. Siya ang orihinal nga mamumuno, determinado sa pagguba sa kabubut-on sa tawo kon dimakahimo sa pagkontrol niini (Juan 8:44). Ang hustisya sa Dios kinahanglang magsumpo ni Satanas (2 Mga Taga-Tesalonica 2:7), ug sa matag karon ug unya ang Dios nagahukum sa natigum nga mga resulta sa tanan sa iyang lainlain nga mga aktibidad (Genesis 6:1–7; Levitico 26:14–31).

Ang tukma-nga-sukwahi nga mga paagi sa operasyon ni Satanas gigamit dili lamang sa iyang tawhanong mga sinugo (2 Mga Taga-Corinto 11:13–15) kundili usab sa iyang dako-kaayo, organisado kaayo, gidumala-og-maayo nga kasundalohan sa anghelanong mga sakup nga nailhan isip mga demonyo (Mga Taga-Efeso 6:10–12). Si Satanas wala nagadumala og usa ka magubutong-panon. Siya nakasabut sa awtoridad; sa pagkatinuud, siya usa ka tigpanglupig kinsa nagatinguha sa pagpaibabaw sa iyang awtoridad labaw sa Dios. Si Satanas nagasugo sa pipila sa iyang mga demonyo nga naglihok dinhi sa kalibutan nga mahimong larino-manulti ug makabigon aron sa pag-ilad sa katawhan sa kultura ug kamatutoan. Daghang malantip-og-salabutan nga mga German kinsa wala madani, kinsa napapahawa gani tungud sa emosyonalismo sa National Socialist Party ni Hitler, hinonoa nalamat pinaagi sa iyang yawan-ong karisma.

Laing mga organisasyon sa demonyo gitugyanan sa paglibog ug pag-ulipon sa yano, sa emosyonal, sa ignorante. Ang maong katawhan nadani pinaagi sa katingad-an, dimakitang-gahum nga mga butang-katingalahan sa telepatiya, pagbasa sa hunahuna, ug waylawas nga mga espiritu nga kaabin sa piho nga mga sekta sa Hindu; pinaagi sa biktima sa pamarang sa rituwal nga pagsakripisyo sa iyang-kaugalingon nga walay bisan-unsang mga sintoma sa kasakit; pinaagi sa Sudanese nga mga dervish kinsa, nga may mga bala sa ilang mga ulo ug mga kasingkasing, mipadayon sa pagsulong sa British nga mga han-ay; pinaagi sa tawhanong sakripisyo sa kabataan ug sa mga mapatuyangong pakighilawas diha sa phallic nga kulto (Jeremiah 19:5); pinaagi sa naghingaping-kalipay nga manipulasyon sa

40. Gihubad gikan ni Lewis Sperry Chafer, *Systematic Theology*, 8 vols. (Dallas: Dallas Seminary Press, 1948), 2:100.

paningog taliwala sa pipila ka modernong mga Pentecostal. Ang mga demonyo sa ginadili makapahiklin sa diaktibo nga mga kaisipan niadtong mga dimagtotoo kinsa magtugot sa mentalidad sa pagtapos ngadto sa pagkawalay-gamit ug kinsa tungud-niini naharian sa emosyon.

Mga dimagtotoo lamang ang mahimong magamhan sa demonyo, niining kahimtanga ang demonyo nagasulud ug nagakontrolar sa lawas. Apan, ang mga magtotoo sulud sa pihong mga kategoriya sa rebersiyonismo makapailalum sa impluwensiya sa demonyo diin ang demonyo nagakontrol sa kalag pinaagi sa mini nga doktrina.⁴¹ Si Satanas nakamando sa kalibutan sukad sa pagkalaglag sa tawo, apan siya wala pa gayud nakalampos sa *pagkontrol* sa iyang kaugalingong teritoryo. Bisan kon pinaagi sa lawak-dawatanan nga matang sa demonyong aktibidad o pinaagi sa labi pang makapakurat ug mapasundayagon nga mga pagpadayag sa demonismo, ang kinatapusang tinguha ni Satanas mao ang pagbuntog, pagkontrolar.

Ang mga magtotoo anaa sa dakong bintaha kon sila makasabut sa istrategiya ug taktika sa kaaway. Sa waysuwerte, daghang mga Kristohanon mao rag magpadani ngadto sa talagsaon, ngadto sa katingad-an. Ang bisan-unsang paghisgot sa yawa ug sa demonyong aktibidad nagapamiligro nga makadani nianang dali-mahaylo nga katawhan. Kini dili makinaadmanon sa pagtugkad ngadto sa pagbulot-an sa demonismo; ang doktrina nagapasidaan kanato sa dili paglambigit (Levitico 19:31; 20:6; Deuteronomio 18:10–12). Kita kinahanglang mapakisayron bahin sa doktrina, dili bahin sa mga demonyo. Ang punto dinhi mao nga kita natawo nga naulipon ngadto sa usa ka sistema sa maayo ug daotan nga labi pang manggialamon, komplikado, ug gamhanan pa kay sa hayan kita makasukol pinaagi sa atong kaugalingong enerhiya. Ang atong usa ka depensa mao ang doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa atong mga kalag; ang atong bugtong kompiyansa anaa diha sa pagkahibalo nga si Jesu-Kristo nagakontrolar sa kasaysayan ug sa waykinutuban labi pang gamhanan kay ni Satanas.

Si Satanas wala nagakontrolar sa gingharian nga siya nagamando; siya dili makamugna og perpektong kalikupan; dili gayud siya mahimong susama sa Dios. Si Satanas ug ang iyang mga demonyo naalaot sa labing-dako nga kapakyasan. Ang plano sa Dios, gipatuman pinaagi sa perpektong divine nga integridad, sa dikalikayan mopatigbabaw. Ang labing-dako nga away sa demonyo nga nakapayhag kaayo sa tawhanong kasaysayan madaog ni Ginoong Jesu-Kristo didto sa Ikaduhang Pag-abut (Pinadayag 20:2–3). Ikaw usab mahimong magdangat diha sa madaugong pundok. Odi ikaw magpahiyon ngadto sa hustisya sa Dios o ang hustisya sa Dios mopahiyon alang kanimo—pinaagi sa pagligid gilayon ibabaw kanimo! Dili bisan pa ang labing-dako nga salabutan sa labing-inila nga binuhat, si Satanas, ang makaindig sa integridad sa Magbubuhat. Kon *ikaw* magsulay niini, ikaw walay tsansa.

Samtang ang hilig sa kinaiyang makasasala paingon sa sala dili sa kanunay nagasibo sa nag-unang tumong sa bitik ni Satanas, ang iyang mga hilig paingon sa maayo ug daotan sa masayon gipugus sa pagtrabaho sa yawa. Samtang anaa gihapon sa Hardin human sa Pagkalaglag, ang pagkaulipon ni Adan ngadto sa iyang bag-o pang naangkon nga kinaiyang makasasala maoy unang napakita, dili diha sa usa ka lihok sa sala, kundili diha sa usa ka programa sa tawhanong kamaayo—Operasyon mga Dahon sa Igos.

41. Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 67–78.

Ang pagkahubo nga nahimong usa ka maanindot nga bahin sa relasyon ni Adan uban sa iyang asawa sa kalit gisaway ni Satanas isip usa ka katilingbanong problema (Genesis 3:11). Ang bag-ong magmamando sa kalibutan misugyot nga ang pagkahubo tali sa bana ug asawa maoy sayup, nga ang mga sinina ‘maayo,’ nga walay usa ang maghimo sa pagdagan nga hubo sulud sa *iyang* ginharian! Ang hilig ni Adan midawat sa popasangil dayon, ug siya ug ang babaye naokupado sa pahimo og “mga tabon sa mga kinatawo” gikan sa mga dahon sa igos (Genesis 3:7). Sa likud sa ilang kalihukan sa katilingban, sa ilang ‘kaayohan’ sa katawhan, sa ilang buhat sa paghimo sa matag-usa nga makapahimuut sa Dios, magtago ang panghunahuna sa kadaotan. Sila sa kawang nagsulay sa pagpauswag sa kalibutan sa yawa, ug human nasininaan sila nakabaton sa ilang kinaunhan nga daotang panghunahuna. “Kon kita angayan sa usag usa,” sila nangatarungan, “kita *gayud* mahimong angayan uban sa Dios. Kon kita magpahiuyon ngadto sa atong isigkatawo ug maghimo og maayo sa usag usa, sa wayduhaduha ang Dios dili mosilot kanato.”

Kining satanasnong bakak nagadala gihapon sa usa ka makapatay nga lala. Kini nakapahilo sa pundamentalista nga Kristiyanismo sa atong panahon ug nagkaduul sa pagguba sa atong nasod. Kini nagarepresentar sa usa ka bug-os nga pagkawala-mahiayang ngadto sa hustisya sa Dios. Ang maayong mga binuhatan sa tawo dili makaduul alang sa pagkab-ot sa pag-uyon sa Dios; sa paghunahuna nga sila makahimo maoy pag-insulto sa iyang waykinutuban nga perpektong karakter (Isaiah 64:6). Hasta ngani ngadto sa tawo, kita namandoan sa mga balaod sa divine nga katukuran sa pagrespeto sa kagawasan, praybasi, ug kabtangan sa uban, dili sa pag-umol-pag-usab sa katilingban, sa pagtabon sa kalibutan sa yawa, sa paghimo sa katawhan nga pareho, o sa pagpatuman sa mga idiya sa usa ka aroganteng sosyalista kinsa nagahunahuna nga siya nakahibalo og unsay gusto sa katawhan nga maayo pa kay sa sila maghimo sa ilang-kaugalingon. Ang daghang mga aplikasyon ug mga ehemplo sa katilingbanong ebanghelyo nga anaa sa kalibutan karon maoy binalikbalik nga ebidensiya sa atong pagkaulipon ubus sa daotang sistema ni Satanas. Ang tawhanong kamaayo sa kanunay nagabalhin ngadto sa kadaotan. Pinaagi sa pagsunud sa tawhanong kamaayo isip nasudnong palisiya, pulos sa langyaw ug dilangyaw, ang United States nagsugod sa iyang-kaugalingon para sa dayag nga pagkaulipon ngadto sa usa ka mapahimuslanong porma sa kadaotan nga nailhan isip sosyalismo. Hasta ngani ang sosyalismo adunay usa ka tinuyo nga ‘maayong’ tinguha: usa ka ‘bag-o nga kalibutanong kahan-ayan’ sa unibersal nga kalinaw ug kauswagan. Bisan pa, kining maayo nga mga tuyo maglapas sa tanang divine nga mga institusyon nga gidesinyo para sa kauswagan diha sa tawhanong kaliwat. Ang sinosyalista nga sistema sa hingpit nahilayo sa katinuuran sa kabubut-on ug tawhanong kagawasan; isip usa ka tigguba, ang sosyalismo mao lamang ang labing mangtas karong-panahona nga klase sa satanasnong, kontra-Dios nga maayo ug daotan.

Hasta ngani diha sa gingharian ni Satanas, ang kabubut-on sa atong mga kalag sa tinuud gawasnong sa paghimo sa usa ka pagpili labaw sa uban, apan kita dili gawasnong gikan sa impluwensiya sa kinaiyang makasasala. Kining ikaduha nga pagkaulipon maslabi pang suud ug busa labi pang peligroso maskin sa atong pagkaulipon isip mga lungsuranon sa teritoryo ni Satanas. Para sa mga magtotoo, kining duha *kanhi* nga mga pagkaulipon tungud kay ang duha ka panglupig nabungkag sa kaluwasan. Ang kanhi nga mga magmamando maoy, bisan pa, aktibo gihapon, ug sila sa wayhunong mag-apelar sa atong gawasnong pagbuut sa pagtugot kanila pagbalik ibabaw sa trono. Bisan og si Satanas manggialamon

ug gamhanan isip ang nag-unang-kaaway pulos sa Dios ug sa magtotoo, siya sa gihapon usa lamang ka binuhat. Siya mahimong anaa lamang sa usa ka lugar matag higayon, ug siya wala nagausik og higayon diha sa espirituhanong kabataan.

Ang kinaiyang makasasala, hinoon, nagapuyo diha sa matag selyula sulud sa imong lawas, naglakip sa matag selyula sulud sa imong utok. Ang utok, uban sa iyang sa kahibulongang komplikado nga anatomiya ug kalihukan, maoy usa ka dako-kaayo nga kompiyuter sa pisyolohiya. Minilyon sa mga neyuron o mga selyula sa ugat maglihok sa ilang tinagsa nga mga tahas, nagdala sa elektriko nga mga karga ilalum sa disiplinado kaayo nga kontrol lahus sa mga putus sa alimpatakan, subay sa nagsanga nga mga koneksiyon sa puti tanawon nga bahin sa utok, ug sulud sa tibuuk sistema sa utok. Hinumdumin nga ang imong utok dili pareho sa imong kalag. Samtang ang kalag *dimateryal*, ang utok *materyal*.

Ang utok mao ang sa mekanika nga pagpadayag sa pagkahibalo sa kalag. Matnguni nga ako miingon og sa *mekanika*; walay pagkahibalo sulud sa utok isip usa ka pisiko nga bahin-sa-lawas. Ang pagkahibalo-sa-kaugalingon maoy usa ka dagway sa *kalag*. Ang pagkahibalo-sa-kaugalingon diha sa kalag nagalihok isip ang tigpataliwala; dinhing dapita ang dimateryal nagasumpay ngadto sa materyal.

Ang kinaiyang makasasala nagapuyo diha sa utok, dili diha sa kalag. Tungud kay ang kinaiyang makasasala anaa iyang punoang-buhatan sulud sa pisiko nga lawas, kini naga-kontrolar sa utok isip kabahin sa lawas sa pagkadunot. Nanimuyo diha sa matag neyuron gikan sa takna sa pisiko nga pagkatawo, ang kinaiyang makasasala nagagamit sa tanang mekanika nga mga kalihukan sa utok sa pagkontrolar sa kalag.

Sa linaing-paagi, ang kinaiyang makasasala nagaprograma sa utok para sa maayo ug daotan; sa ingon-niini, ang utok natural nga nagaimprinta sa maayo ug daotan nga mga hilig ngadto sa kalag. Ang plano ni Satanas usab adunay usa ka parte diha niining pagprograma gikan sa pagkatawo, kita magpuyo sulud sa kalibutan sa yawa. Ang iyang mamandoon nga palisiya sa maayo ug daotan sa dikalikayan nagalihok sa iyang paagi sulud sa kompiyuter. Ang dikalikayan nga resulta mao ang basura sa sulud, basura sa gawas. Ang mentalidad nagalihok diha sa maayo ug daotan; ang kabubut-on nagahimo og mga desisyon para sa maayo ug daotan; ang emosyon naawhag pinaagi sa maayo ug daotan. Sa kalainan ngadto sa “kabag-ohan sa kinabuhi” nga gimando sa matag magtotoo (Mga Taga-Roma 6:4), ang ‘pagkadaan’ sa kinabuhi mao ang kompiyuter nga programa sa maayo ug daotan nga naga-paulipon kanato ngadto sa kinaiyang makasasala.

Busa, mas kanunay kay sa dili, kita maoy atong kaugalingon nga labing-daotan nga mga kaaway. Sa dihang kita magsugat sa kabug-at o kalisud diha sa kinabuhi, ang yawa wala magsunud kanato; siya wala nagakinahanglan sa pag-apil-apil sa dihang kita maghimo nianang usa ka maanindot nga trabaho pinaagi tanan sa atong-kaugalingon.

Bisan pa sa buhat ni Kristo diha sa pagpagawasnon kanato gikan sa gahum sa kinaiyang makasasala, daghang mga magtotoo ang magpadayon sa paglihok ubus sa karaan nga programa. Sila puno sa tawhanong kamaayo samtang sila magsilbi sa ilang mga kinaiyang makasasala ug sa tinuuray magpagsiugda sa lainlaing mga programa para sa paghimo sa gingharian ni Satanas nga ‘usa ka masmaayong lugar sa pagpuyo.’ Sila magsulti bahin sa ditinuud nga mga bitik para sa pagtuboy sa kaangayan, panag-igsoonay, kalibutanong kalinaw, pagpatunhay sa kalikupan. Bisan pa og determinado sa ‘paghimo og dakong mga butang para sa Dios,’ sila magtuman gilayon sa naandang buhat luyo ni Satanas, ang labing-inila nga henyo ug mangingilad sa kalibutan. Isip ang bugtong kasulbaran niining malupigon

nga dilema, kita gimandoan sa pagsulat og bag-ong programa sa 'kompiyuter' sa atong hunahuna—sa pagbag-o sa atong panghunahuna (Mga Taga-Roma 12:2).

Ug hunonga ang pagbutang sa inyong mga bahin-sa-lawas [inyong pisiko nga lawas], *isip* mga hinagiban sa pagkadaotan [maayo ug daotan], ubus sa mga sugo sa pagpakasala [ang kinaiyang makasasala]; apan ibutang inyong-kaugalingon ubus sa mga sugo sa Dios sama niadtong kinsa nabuhi gikan sa mga kamatayon [nailhan uban ni Kristo diha sa Iyang espirituhanon ug pisiko nga mga kamatayon], ug ang inyong mga bahin-sa-lawas *isip* mga hinagiban sa pagkamatarong ngadto sa Dios. (Mga Taga-Roma 6:13, gikorhiang paghubad)

Nagbutang sa mga bahin sa imong pisiko nga lawas ubus sa mga sugo sa Dios nagalakip sa pagsulat og bag-ong programa sa imong hunahuna. Diha sa takna sa kaluwasan, ang gahum sa imong kinaiyang makasasala nabugto pinaagi sa impyutasyon sa pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi sa Dios.⁴² Dugang niini ang dungan nga bawtismo sa Balaang Espiritu,⁴³ ug sa kinaunhang higayon ang imong kalag anaa sa usa ka posisyon sa pagpagawasnon gikan sa impluwensiya sa pagkadunot ug pagkadaotan. Pinaagi sa pagpasulud sa doktrina sa Bibliya, bag-ong inpormasyon maoy gipakaon sulud sa imong hunahuna aron nga kini mahimong maprograma pinasubay sa plano sa Dios para sa imong kinabuhi. Bugtong doktrina sulud sa kalag ang makahimo sa kasinatian og unsa ang natuman sa posisyonal diha sa takna sa kaluwasan. Pinaagi sa panabut sa doktrina, ikaw mahimong magawasnon gikan sa duha ka magmamando nga ubus niini ikaw natawo. Ang doktrina nagahimo sa tanang kalainan.

Ang mga buhat dili mosulat og bag-ong programa sa hunahuna. Ang pagsaksi, pagampo, paghatag og kwarta ngadto sa simbahan—walay-usa niini ang mohimo sa trabaho. Sila lehitimo; sa pagkatinuud, sila gimando ubus sa hustong mga sirkumstansiya, uban sa tukmang pangpadasig, diha sa hustong panahon. Apan, sila dili mag-usab sa imong panghunahuna. Adunay usa lamang ka paagi sa pag-usab sa imong panghunahuna aron nga kini mahimong usa ka hinagiban sa pagkamatarong sa Dios, ug kana pinaagi sa pagpakaon niini og usa-ka-butang nga labaw pa kay sa palisiya ni Satanas ug ang paagi sa buhat sa kinaiyang makasasala. Ikaw kinahanglan sa makanunayon magpakaon sa imong hunahuna sa bag-ong inpormasyon—doktrina sa Bibliya.

Ikatulong Impyutasyon: Personal nga mga Sala ngadto ni Kristo

SA WAYKAPAREHAS NATAWO NGA ANAK SA DIOS

Kita natawo nga mga hulad ni Adan *human* sa Pagkalaglag. Kita mag-ambit sa iyang orihinal nga sala pinaagi sa tinuud nga impyutasyon ug iyang kinaiyang makasasala pinaagi sa genetic nga pagpasulud. Sa ingon-niini, kita mag-ambit sa iyang espirituhanong kamatayon. Ang iyang sala nahimong atong sala; iyang kinaiyang makasasala, atong

42. Tan-awa sa panid 87.

43. Tan-awa sa panid 108.

kinaiyang makasasala; iyang pagkasinilutan, atong pagkasinilutan.

Sa kalainan, ang Mga Taga-Roma 5:14 nagasulti kanato nga si Kristo gipakatawo sama sa pagbuhat ni Adan sa *wala pa* ang Pagkalaglag—lawas, kalag, ug espiritu. Si Adan gibuhat nga perpekto; atong Ginoo natawo nga perpekto, nga walay genetically naporma nga kinaiyang makasasala ug ang pagkadunot sa orihinal nga sala ni Adan.

Sama sa tanang mga myembro sa tawhanong kaliwat, hinoon, ang inahan sa pagkatawo ni Kristo, ang birhen Maria, natawo nga espirituhanong patay. Siya dili waysayup, waysala, o perpekto. Ni siya—diha sa labing kataw-anan nga pasipala sa tanan—ang inahan sa Dios. Ang waykatapusang Dios walay tinubdan, walay gigikanan, ug walay inahan! Si Maria usa ka makasasala nga mikinahanglan sa usa ka Manluluwas; iyang lawas maoy usa ka lawas sa pagkadunot; iyang genes ug mga kromosoma midala sa kinaiyang makasasala, ingon sa matag-usa. Sa personal, siya adunay iyang maayo ug dimaayo nga mga punto. Sama kanatong tanan, siya mibuhat sa daghang mga sala, apan tungud kay ang diminyong-pakighilawas sa wayduhaduha dili lakip sa iyang mga sala, siya sa tinuud usa ka birhen niadtong panahon sa pagkatawo ni Kristo.

Siya ug ang iyang umaabot nga bana maoy mga kagikan sa duha ka sanga sa harianong pamilya ni David—siya pinaagi ni Nathan (Lukas 3:31); si Jose pinaagi ni Solomon (Mateo 1:6). Pulos mga Hudiyong aristokrata; pulos mipakita sa ilang kahalangdon sa karakter diha sa paagi nga sila midala niining makapakurat nga pagmabdos, nga sa wayduhaduha mipasaka sa daghang mga kilay.

Sa tibuuk mga siglo, ang rilihiyon nakaabuso ni Maria, nagpataas kaniya labaw pa gayud sa iyang angay nga posisyon. Siya sa makadaghan gihatagan-og-taas-nga-bili ug ngani gisimba isip ang hulagway sa sulundon og lunsay nga pagkababaye. Tungud lamang ang rilihiyon nakaabuso kaniya maoy dili rason sa paglaktaw sa halangdon nga karakter ug personal nga integridad niini nga babaye. Tinuud, si Jesus nakapamadlong kaniya diha sa pipila ka ulahing mga okasyon (Lukas 2:48–50; Juan 2:3–5), ug Siya mipaubus-sa-kamahinungdanon sa iyang papel diha sa iyang inkarnasyon (Lukas 11:27–28). Apan diha sa daghang mga paagi siya usa ka dalaygon nga babaye.

Hasta ngani ang maayo-kaayo nga katawhan, bisan pa, maoy gisilotan gikan sa pagkatawo, ug si Maria misulud sa kalibutan nga naghuput og usa ka kinaiyang makasasala. Apan isip usa ka babaye, siya dili makapasulud sa iya nga kinaiyang makasasala ngadto sa iyang mga liwat. Human si Kristo natawo, siya nanganak sa labing minus unum ka laing mga anak ni Jose pinaagi sa normal nga pagpaliwat (Mateo 13:55–56). Ang tanan natawo nga patay sa espirituhanon apan dili tungud sa kinaiyang makasasala sa ilang inahan; sila midawat sa kinaiyang makasasala gikan sa ilang amahan.

Diha ni Maria, maingon sa tanang normal nga mga babaye, kapin kun kulang kausa sa usa ka bulan usa ka itlog maoy giputli pinaagi sa meiosis. Ang presensiya sa iyang kinaiyang makasasala sulud sa usa ka linghod nga masanayong selyula nakatabok paingon sa polar bodies, nagbilin sa hingkod nga itlog nga wanahugawan. Sa laing mga pulong, ang pisiko nga basihan para sa birhen nga pagkatawo mahimong makit-an sa bisan-unsang maayong basahon-ton-anan sa biyolohiya.

Si Isaiah mipropesiya nga ang birhen nga pagkatawo mahimong usa ka “tilimad-on,” usa ka milagroso nga hitabo (Isaiah 7:14), apan si Maria mismo dili ang milagro. Ang milagro mao ang Dios nga Balaang Espiritu nga misangkap sa baynte-tres ka perpektong mga kromosoma aron mapabinhian ang iyang normal, lunsay nga itlog. Siya nanamkon gawas

sa hugaw nga gidala sa tulos sa lalaki. Ang iyang pagmabdos maoy, tungud niini, usa ka birhen nga pagmabdos, ug ang binhi nga naugmad sulud kaniya sa hingpit nga gawasnon gikan sa pagkadunot sa makasasalang hilig ni Adan.

Bisan sa pagpokus diha sa birhen nga *pagkatawo* nagabutang ni Maria labihan ra diha sa ispatlayt; ang birhen nga *pagmabdos* mao ang tinuud nga isyu. Sama ka mapuslanon sa kahimtang-nga-birhen, bisan gani ang iyang kahimtang-nga-birhen nagalubad sa pagkaimportante sa dihang itandi ngadto sa milagrosong buhat sa Balaang Espiritu, nga mao ang tinuud nga empasis diha sa pagpanamkon ni Kristo. Ang katawhan walay makuhang dungog sa bisan-unsang punto sulud sa plano sa Dios! Kon ang Dios tingali mipili (nga Siya wala mihimo), siya gayud makadala sa Manluluwas sulud sa kalibutan isip ikaupat o ikalimang anak ni Maria ingon kasayon sa iyang kinaunhan! Bisan pa og ang kaulay mao ang iyang tinuud nga kahimtang, ang Dios wala mag-agad diha ni Maria. Waykapuslanan ang pag-ingon, kini nga prinsipyo sa grasya nahimong wahimatikdi diha sa pagtutok sa ‘pagsimba-ni-Maria.’

Sa daklit sa dihang, didto sa kwadra sa Bethlehem, ang binhi, isip biyolohiyanhong kina-buhi, migulagikan sa sabakan ni Maria, ang Dios nga Amahan miimpyut sa kalagnong kinabuhi ngadto sa iyang genetically giandam nga puy-anan, ang pormat sa kalag ni Kristo. Ang resulta mao ang tawhanong kinabuhi sa pagkatawo, maingon gayud nga kini aduna sa bisan-kinsa nga laing myembro sa tawhanong kaliwat. Ang atong Ginoo natawo sa tinuud nga pagkatawo, kalipikado sa pagrepresentar sa katawhan atubangan sa Dios.

Diha sa mao ra nga takna, sa dihang ang hustisya sa Dios sa kasagaran moimpyut sa orihinal nga sala ni Adan ngadto sa kinaiyang makasasala diha sa usa ka bag-o pa natawo nga masuso, walay susama nga impyutasyon maoy posible. Si Kristo walay genetically naporma nga kinaiyang makasasala; ang sala ni Adan walay puy-anan diha kaniya. Walay pagkauna o kalambigitan tali ni Kristo ug sa orihinal nga sala ni Adan tungud kay pinaagi sa birhen nga pagmabdos si Kristo *wala* sa binhi nga anaa ni Adan.

Ang pagkatawo ni Jesu-Kristo waykaparehas—Siya natawo pulos sa pisiko ug sa espirituhanon nga buhi. Ang Griyegong pulong (*monogenes*) diha sa Juan 3:16 dili “bugtong gipanganak” nga Anak kundili “bugtong natawo” o “sa waykaparehas nga natawo” nga Anak. Ang bugtong laing perpekto nga tawhanong mga linalang maoy *gibuhat* nga perpekto, apan ang waykaparehas nga Persona sa uniberso maoy *natawo* nga perpekto sa taliwala sa hingpit nga mangil-ad nga katawhan. Si Kristo ang bugtong gawasnon nga tawo sukad nga nakasulud sa kalibutan ni Satanas. Siya gawasnon gikan sa pagmando sa yawa, gikan sa soberanya sa kinaiyang makasasala, gikan sa impyutasyon sa sala ni Adan, ug gikan sa pagkasinilutan sa espirituhanong kamatayon.

Samtang ang gugma sa Dios napakita pinaagi sa gasa sa Manluluwas, ang hustisya sa Dios kinahanglan maghukom sa atong mga sala diha ni Jesu-Kristo isip atong puli ug ang pagkamatarong sa Dios kinahanglan nga makakita kaniya isip usa ka madawat nga sakripisyo. Si Kristo perpekto diha sa pagkatawo, apan siya usab kinahanglan nga mahimong perpekto sa diha nga siya miabut sa krus. Sa ingon niini, ang atong Ginoo dili makabuhat sa bisan-unsang personal nga mga sala panahon sa iyang pagkinabuhi sa kalibutan.

Hinumdami nga si Kristo diha sa iyang pagkatawo mahimong matintal ug makasala. Diha sa iyang pagkadios, hinoon, dili siya mahimong matintal ni siya makabuhat og sala. Kon ikaw magsumada niini nga mga karakteristikong, ang Dios-tawo diha sa hypostatic nga

paghiusa *mahimong-tintalon* apan *wamasayup*. Sa laing mga pulong, pinaagi sa Iyang tawhanong kabubut-on Siya nakahimo sa paglikay sa sala sa dihang Siya gitintal isip usa ka tawo; diha sa Iyang divine nga esensiya, ang integridad sa Dios mipasabut nga ang sala sa bug-os maoy imposible. Ang Latin nga sanglitanan busa tinuud: *Posse non peccare, non posse peccare*; Siya “nakahimo sa *wala* pagpakasala ug *wala makahimo* sa pagpakasala.”⁴⁴

Sama sa perpekto nga Adan, kinsa nakasala lamang pinaagi sa usa ka lihok sa negatibong kabubut-on ngadto sa pagdili sa Dios sa kahoy, si Jesus mapakyas lamang diha sa usa ka paagi: pinaagi sa pagbuhat sa usa ka lihok sa negatibong kabubut-on ngadto sa plano sa Amahan para sa Inkarnasyon. Busa, si Satanas mipasamut sa iyang mga paningkamot sa pagpugong sa krus pinaagi sa pagbutang sa gawasnong pagbuut sa pagkatawo sa atong Ginoo sa binalikbalik ngadto sa pagsulay (Mateo 4:1–11; Mga Hebreohanon 4:15). Si Jesu-Kristo gitintal sa labaw pa kaayo gayud sa bisan-unsang mga kita sukad moatubang. Ang narekord nga mga tentasyon diyutay lamang sa mga bitik ug mga lit-ag nga si Satanas sa mabangis ug sa waypuas mipahimutang diha sa Iyang dalan. Disama sa babaye didto sa Hardin, kansang pagkaignorante sa doktrina mihimo kaniya nga madutlan ngadto sa mga pagkamalinglahon ni Satanas, si Kristo mipabilin nga sa absolutong masinugtanon ngadto sa plano sa Amahan sa tibuok panaw ngadto sa krus.

Samtang si Adan *gibuhat* nga buhi sa espirituhanon ug pinaagi sa usa ka tinuyo nga lihok sa *negatibong* kabubut-on nahimong patay sa espirituhanon, si Jesus *natawo* nga buhi sa espirituhanon ug pinaagi sa dimatarog nga *positibong* kabubut-on mipabilin nga waysayup ug sa tinuyo mihural ngadto sa krus.

Nag-ingon, Amahan, kon ikaw masugtanon, tangtanga kining kopa gikan kanako [espirituhanong kamatayon ibabaw sa krus]: hinoon dili ang akong pagbuut, kundili imoha, ang matuman. (Lukas 22:42, KJV)

ANG LOHIKA SA A FORTIORI

Sinilutan sa pagkatawo, kita mga hulad ni Adan human sa Pagkalaglag—lawas ug kalag. Apan, perpekto sa pagkatawo ug sa katibuk-an sa Unang Pag-abut, si Kristo ibabaw sa krus maoy perpektong pagkatawo—lawas, kalag, ug espiritu—maingon ni Adan sa wala pa ang Pagkalaglag. Kini nga pagtoon sa mga tipo sa unang Adan ug sa Katapusang Adan importante apan limitado. Sa dihadiha nga si Pablo nagakuha sa katangdian diha sa Mga Taga-Roma 5:14, siya sa kalit nagapahilayo gikan sa mga pagkaparehas ug nagasugod sa pagkutlo sa mga kalainan. Ang mga resulta sa negatibong kabubut-on ni Adan sa bug-os maoy tugbang gikan niadtong positibong kabubut-on ni Kristo.

Ni ang pagtoon sa mga tipo gidala ngadto sa mga persona sa duha ka Adan. Ang unang Adan waykaparehas isip usa ka sa hingpit gibuhat nga tawo, apan si Kristo, ang Katapusang Adan, waykaparehas isip ang Dios-tawo. Si Adan nalaglag, apan si Kristo mipabiling waysayup. Ang matag-usa mao ang pederal nga pangulo sa tawhanong kaliwat; si Adan pinaagi sa atong pisiko nga pagkatawo ug espirituhanong kamatayon, si Kristo pinaagi sa bag-ong pagkatawo ug espirituhanong kinabuhi (Mga Taga-Roma 5:19). Maoy

44. Thieme, *Kristohanong Integridad*, 205–06.

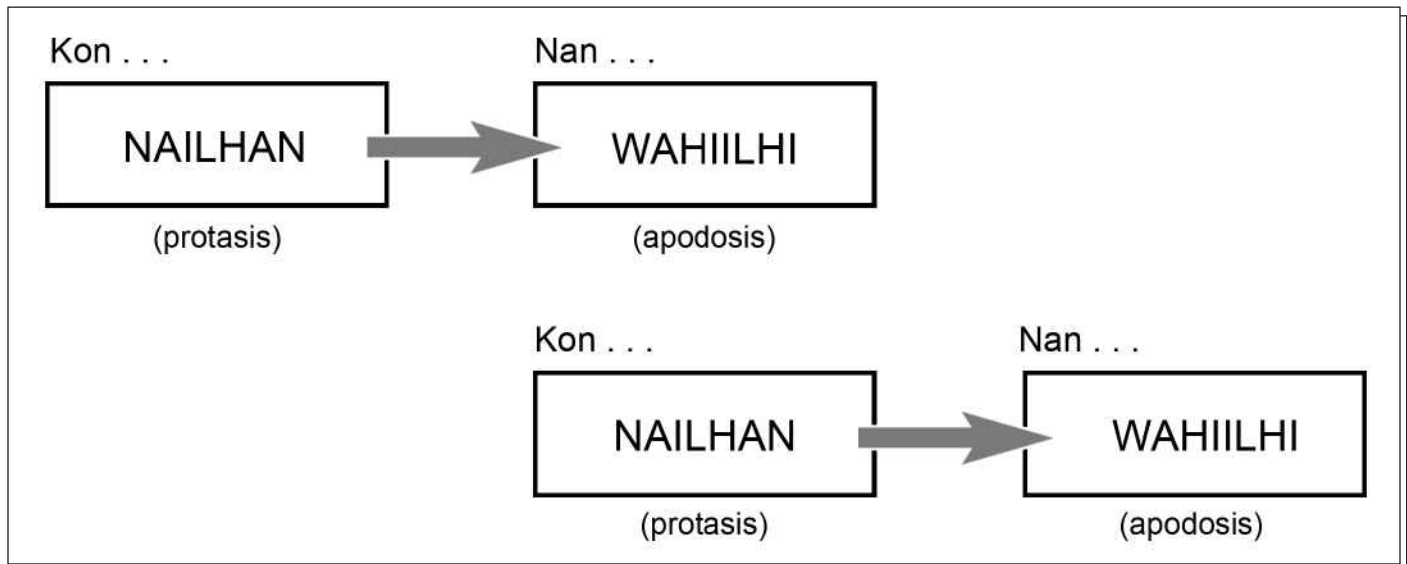
hinungdan nga kita kinahanglang matawo pag-usab; natawo diha ni Adan apan natawo pag-usab diha ni Kristo. Ang unang Adan midala og pagsilot ngadto sa tibuuk tawhanong kaliwat; and Katapusang Adan nagadala og kaluwasan. Tungud sa unang Adan, ang hustisya sa Dios nagasilot sa tawo; tungud sa Katapusang Adan, and hustisya sa Dios gawasnon sa pagpanalangin sa tawo.

Mahinamon sa gihapon, nagsulat sa eliptiko sa gihapon, diha sa Mga Taga-Roma 5 si Pablo nagaugmad sa kalainan tali ni Kristo ug Adan diha sa usa ka manggialamong kalampusan pinaagi sa talagsaong katakus sa lohika. Siya nagasugod diha sa bersikulo 15 nga may usa ka hamubo nga *kabihayag sa panagtandi* nga gisundan sa usa ka *kondisyonal nga kabihayag*. Siya nagasubli niini nga sundanan diha sa mga bersikulo 16 ug 17: laing madali nga *kabihayag sa panagtandi* diha sa bersikulo 16 (karon gipadako pinaagi sa usa ka kapahayag nga nagatipig sa doktrina) gisundan diha sa mga bersikulo 17 sa usa ka ikaduhang *kondisyonal nga kabihayag* (nga nagagamit sa pagpadako sa doktrina sa pagkab-ot og usa ka talagsaong konklusyon).

Si Pablo usa ka henyo. Apan disama sa daghang lain nga henyo kinsa nalinga kaayo diha sa ilang kaugalingong binatid nga mga natad nga sila dili makaparis sa ilang mga medyas o makahinumdom unsa karong adlaw, si Pablo sa kanunay makahimo sa pagbuhat sa praktikal nga mga aplikasyon sa iyang kinaadman ngadto sa kinabuhi. Samtang usa ka batang-lalaki pa, siya misugod sa paggamit sa iyang hawud nga mentalidad pinaagi sa estrikto nga akademikong disiplina sa usa ka pormal nga edukasyon, ug ang iyang disiplina-sa-kaugalingon wala gayud mihunong samtang siya buhi pa. Gawas ni Kristo Mismo, si Pablo mikat-on, misabut, ug migamit sa daghan pang doktrina kay sa ni bisan-kinsa nga laing tawhanong linalang sa tibuuk panahon. Hasta gani si Pedro miingon nga kon ikaw gusto sa pagkat-on sa labing uswag nga mga doktrina nga “lisud sabton,” adto ni Pablo (2 Pedro 3:15–16). Nan, diha kita nahimutang—uban ni Pablo, nagtoon sa labing mahinungdanon-kaayo nga hilisgutan sa Bibliya, ang integridad sa Dios.

Ang duha ka kahibayag sa panagtandi magtandi ni Kristo ug ni Adan. Apan ang kondisyonal nga mga kabihayag, pinaagi sa inspirasyon sa Balaang Espiritu, sa hingpit magpahayag sa kinaadman ni Pablo; diha kanila siya nagalaraw sa tibuuk plano sa Dios. Usa ka kondisyonal nga kabihayag nga adunay duha ka bahin: “*kon* wahinganli, *nan* wahinganli.” Ang “kon” nga bahin o pasikaran nailhan diha sa gramatika isip ang protasis, samtang ang “nan” mga bahin o konklusyon gitawag og apodosis.

Diha sa unang protasis, si Pablo nagasugod og usa-ka-butang nga inila pag-ayo isip usa ka basihan para sa pagpatin-aw sa usa-ka-butang diha sa unang apodosis nga hapit wahiilhi sa kadaghanan sa mga magtotoo. Siya nagasangpot gikan sa *nailhan* ngadto sa *wahiilhi* aron sa paghimo sa wahiilhi nga klaro ug masabtan. Siya nagahimo sa mao ra nga butang diha sa ikaduhang kondisyonal nga kabihayag. Karon, hinoon, ang sinati nga baruganan diha sa protasis dili minus kay sa konsepto nga bag-ohay giugmad diha sa nag-unang apodosis! Siya nagabalhin sa wahiilhi ngadto sa usa ka nailhan unya nagabalhin gilayon ngadto sa pikas ug nagasugod gikan niini paingon sa usa ka dugang pang wahiilhi! Diha niining paagiha, siya nagadala kanato ngadto sa usa ka pagbulot-an sa doktrina nga wala pa hiilhing-dapit sa Kasulatan nga napadayag gayud sa tin-aw.

LOHIKA NI PABLO DIHA SA MGA TAGA-ROMA 5:15–17

Kaluwasan maoy usa ka natuman nga kamatuuran para sa matag magtotoo; busa, si Pablo nagagamit niini isip ang nailhan diha sa unang kondisyonal nga kabihayag. Kadaghanan kanato nasayod nga kita sa waykatapusang naluwas. Kita sa labing minus maorag sinati sa krus ug sa unsay natuman ni Kristo didto. Kita adunay usa ka igoigo nga maayong idiya nga kini usa-ka-butang nga maanindot. Unsay wamailhi sa kinatibuk-an sa daghang mga magtotoo mao ang divine nga kauswagan diha sa Kristohanong kinabuhi. Perpektong kalipay, okupasyon uban ni Kristo, pasinati sa grasya, temporal nga kalampusan, kabantog, bahandi, angay nga lalaki o angay nga babaye, promosyon, panalangin ngadto sa uban pinaagi sa panag-uban, makasaysayanong impak, kalig-on ubus sa kabug-at—kini nga mga panalangin mao ang dakong mga wahiilhi diha sa daghang mga kinabuhi sa mga magtotoo ug sa makadaghan mao rag halayo ug dili makab-ot. Pinaagi sa lunsay nga pagkamaalam sa lohika, si Pablo nagahimo kanila nga sa sangkad masabtan ug sinati. Unya gikan niining bag-ong nailhan sa divine nga mga panalangin sa panahon, si Pablo nagapatik ngadto sa usa ka natad nga wala gayud gihulagway sa mga detalye sa bisan-asa diha sa tibuuk Pulong sa Dios. Kini dili mahimo; kini labaw sa tawhanong pagsabut. Pinaagi sa kusog sa katarungan ug divine nga inspirasyon, siya nagahatag kanato sa usa ka timailhan sa mga panalangin sa eternidad, pinasikad sa atong kahibalo sa unsang-paagiha ang Dios naga-panalangin kanato sa panahon.

Ang usa ka tawo nagasugat sa usa ka kahibudngan nga pagbati sa dihang siya nagamaneho latas sa Golden Gate Bridge sulud sa usa ka baga nga gabon sa San Francisco. Siya dili makakita labaw kay sa napulo o baynte ka piye sa unahan—walay mga kable, walay mga torre, walay halayo nga baybayon. Siya napahiklin ibabaw sa usa ka gamay nga piraso sa dalan nga nabitay gatosan ka piye sa kahanginan. Ang dalan ba mopadayon sa unahan? Siya ba moabut nga malampuson didto sa halayo nga baybayon? Siya nahibalo sa yano nga kamatuuran nga ang taytayan anaa og nga kini adunay pikas tumoy. Samtang siya dili makakita sa pikas bahin, siya nagasubay nga may masaligong kasigurohan sa pag-abot didto.

Sa ingon usab adunay usa ka ‘gabon’ nga nagatabon kanato gikan sa pagkakita sa la-

ngit. Ang mga limitasyon sa tawhanong pinulogan ug pakisayran sa pangisip maglubog sa atong panan-aw sa mga kaanindot sa eternidad nga mag-atbangay uban sa Ginoo. Kita nahibalo nga ang langit anaa, apan ang iyang espesyal nga mga panalangin mahimong mahubit diha sa Kasulatan pinaagi lamang sa pinulongang gigamit. Ang Bibliya nagahulagway sa kauswagan sa langit isip usa ka napulo-ka-pilo o saysenta-ka-pilo nga ani (Mateo 13:8). Wanang-kaayong mga kayutaan mao ang ganti sa hamtong nga magtotoo: napulo ka siyudad (Lukas 19:17), usa ka gatos ka siyudad; si Abraham modawat sa iyang waykaparehas nga siyudad (Mga Hebreohanon 11:16). Ang (*stephanos*)—ang sundalohong bayani nga “korona,” ang “purongpurong sa kadaugan” sa atleta—nagasangkap og usa ka katangdian ngadto sa Romanhong Kasundalohan nga kinatas-ang mga dayandayan uban sa ilang dako-kaayo nga mga istipendiyo ug ngadto sa simbolo sa kadaugan ug ganti diha sa atletikanhong mga dula (1 Mga Taga-Corinto 9:24; Pinadayag 2:10).

Ang pinulongang gigamit nagasulti kanato nga usa-ka-butang tinuud ang anaa likud sa gabon, apan ang maong mga katangdian dili makasugod sa pagpasabut sa talagsaong mga detalye. Ang labing-duul nga kita makaabut sa paghulagway sa mga katinuuran sa langit maoy dili pinaagi sa mga pagkasama sa kinabuhi dinhi sa kalibutan kundili pinaagi sa lohikal nga kaugmaran ni Apostol Pablo niini nga yugto.

Sa matag ang-ang, gikan sa nailhan ngadto sa wahiilhi ngadto sa usa ka dugang pa nga wahiilhi, ang divine nga hustisya sa kanunay maoy atong dapit sa takdoanan sa Dios. Hustisya maoy atong dapit sa takdoanan sa pagkatawo ug sa kaluwasan ug mopadayon nga sa ingon niini sa katibuk-an sa atong kinabuhi. Mahitungud sa kalihukan sa hustisya sa Dios ngari kanato, si Pablo nagahimo labaw pa kay sa yanong pag-adto gikan sa nailhan ngadto sa wahiilhi; siya nagahimo sa ingon-niini nga naggamit sa *a fortiori* nga lohika.

Ang *a fortiori* maoy usa ka Latin nga pulongan nagkahulugan og “gikan sa o nga may maslig-on nga katarungan.” Ang Latin mao ang katumbas sa Griyegong ekspresyon diha sa atong yugto, gihubad og “labi pang dako.” Nailhan diha sa gramatika isip usa ka idyom sa masdakong katagi, kini inapilan sa dative singular adjective (*polus*), “dako,” dugangan og comparative adverb (*mallon*), “labi pa.” Dili lamang usa ka literal nga ekspresyon, ang “labi pang dako” nahimong usa ka tekniko nga termino diha sa natad sa lohika nga nagapangatarungan gikan sa usa ka gidawat nga masdakong kamatuuran sa pagtapos sa kamatinuuron sa usa ka minus pa nga kamatuuran. Sa pagkatinuud, ang Latin gidala ngadto sa English isip ang ngalan para sa usa ka piho nga matang sa lohikal nga argumento.

Ang *a fortiori* nga lohika adunay duha ka bahin: ang *masdako* ug ang *minos*. Diha sa atong duha ka kondisyonal nga kabihayag (Mga Taga-Roma 5:15–17), ang masdako makitan diha sa protasis ug ang minus diha sa apodosis. Ang *a fortiori* nga lohika nagaasoy nga kon ang Dios makahimo sa usa-ka-butang nga hilabihanay ka lisud, kini lamang may kahulugan nga Siya makahimo sa usa-ka-butang nga massayon pa. Kon ang Dios nakahimo na sa masdako, kini nagasunud *a fortiori* nga Siya makahimo sa minus.

Tugoti ako nga maghatag kanimo og usa ka ehemplo sa *a fortiori* nga lohika diha sa tawhanong pagbulot-an. Pananglitan ikaw makahimo og usa ka gatus ka push-up. Kon ikaw nakakita kanako maghimo sa usa ka gatus ka push-up, ikaw makahibalo sa piho nga ako walay kahago gayud kon pagatawgon sa paghimo sa napulo! Usa ka gatus ka push-up mao ang masdako, napulo, ang minus. Pinaigo sa pinulongan nga *a fortiori* nga lohika: Kon ako makahimo og usa ka gatus ka push-up, kini nagasunud *a fortiori* nga ako makahimo sa napulo.

	Kinalisuran	Minos nga Kalisud	Minos pa nga Kalisud
Unang A Fortiori	Masdako nga Divine nga Pangingkamot <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">KALUWASAN</div>	Minos nga Divine nga Pangingkamot <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">MGA PANALANGIN SA PANAHO</div>	
Ikaduhang A Fortiori		Masdako nga Divine nga Pangingkamot <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">MGA PANALANGIN SA PANAHO</div>	Minos nga Divine nga Pangingkamot <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">MGA PANALANGIN SA ETERNIDAD</div>

A FORTIORI NGA LOHIKA DIHA SA MGA TAGA-ROMA 5:15–17

Diha sa mao ra nga paagi, kon ang labi pang lisud nga kalihukan sa hustisya sa Dios nasangkap na, nan ang “labi pang dako” o “nga may maslig-on nga katarungan,” ang minos nga kalisud dili mahimong mapugngan-paghatag.

Naggamit sa *a fortiori* nga lohika, si Pablo nagataak sa mga detalye mahitungud sa unang ang mikinahanglan sa labing-dako nga pangingkamot sa kabahin sa Dios, unang ang nagakinahanglan sa minos, ug unang ang nagakinahanglan sa minos pa. Sa paghimo sa ingon-niini, ang bantugang Apostol nagahimog mubo nga asoy sa tibuuk nga plano sa Dios uban sa diyutay og madali nga mga kudlis sa pluma. Kaluwasan, ang unang nailhan nga dapit, mao usab ang masdako diha sa unang *a fortiori*. Nganong ang kaluwasan man ang lisud kaayo para sa Dios sa pagsangkap? Ang sunud nga duha ka sukaranong impyutasyon mohatag kanato sa tubag. Ang duha maoy kabahin sa kaluwasan nga pakete: ang impyutasyon sa personal nga mga sala ngadto ni Jesu-Kristo ibabaw sa krus ug ang impyutasyon sa pagkamatay sa Dios ngadto sa magtotoo diha sa punto sa pagtoo diha ni Kristo.

MAHUKMANON NGA IMPYUTASYON DIDTO SA KRUS

Apan dili ingon niadto nga kalapasan [orihinal nga sala ni Adan], sa ingon usab kadtong maloloy-ong gasa [ang inkarnasyon ug mapulihong buhat ni Kristo ibabaw sa krus]. Kay kon pinaagi sa kalapasan niadtong usa [orihinal nga sala ni Adan] ang daghan [ang tawhanong kaliwat] namatay [ug sila namatay—espirituhanong kamatayon sa pagkatawo], labi pang dako ang grasya sa Dios ug ang gasa sa grasya pinaagi sa usa ka Tawo, Jesu-Kristo, kinsa nasangkap sa hilabihang-kabuhong [mga panalangin sa panahon gikan sa hustisya sa Dios] para sa daghan [hamtong nga mga magtotoo]. (Mga Taga-Roma 5:15, gikorihiang paghubad)

Si Jesu-Kristo ang grasya nga gasa sa Dios ngadto sa katawhan. Sa wayduhaduha, ang

atong Ginoo madawat ngadto sa pagkamatarong ug hustisya sa Dios. Ang orihinal nga sala ni Adan sa hingpit langyaw ngadto sa atong Ginoo ug sa ingon niini wala giimpyut ngadto Kaniya diha sa pagkatawo; ang atong personal nga mga sala sa ingon usab sa absoluto nga walay lugar diha Kaniya ibabaw sa krus. Sa ingon-niini, sa dihang ang hustisya sa Dios nga Amahan miimpyut sa atong mga sala ngadto Kaniya, kini usa ka mahukmanon nga impyutasyon.

Hinumdumi nga ang usa ka mahukmanon nga impyutasyon nagapahimug-at sa kalihukan sa divine nga hustisya imbis nga sa bisan-unsang koneksiyon tali sa *unsay* giimpyut ug *asa* kini giimpyut. Walay koneksiyon o pagkauna, walay puy-anan para sa *unsay* mahukmanon nga giimpyut. Sa dihang ang Dios nagapahinungud o nagapaangkon sa usaka-butang diin kini wala sa angay nahisakup, ikaw mamahimong maghunahuna nga Siya nagpaka-dimakiangayon. Kana sa wayduhaduha dili ang kahimtang. Ang maong usa ka mini nga paghunahuna mamahimong magsangpot gikan sa pagkapakyas sa pagkakita sa kompletong mahukmanon nga impyutasyon (o gikan sa pagkapakyas sa pagkakita sa tibuk hulagway, kay ang mahukmanon nga impyutasyon sa kanunay nagaparis). Ang matag mahukmanon nga impyutasyon dikompleto hangtod ang Dios nagalihok sa pagkompleto niini, ug aron sa pagkompleto niini, ang hustisya sa Dios kinahanglang maghatag sa usa ka desisyon. Usa ka mahukmanon nga impyutasyon busa sa kanunay maoy gisundan sa usa ka mahukmanon nga sentensiya.

Tungud niini nga katarungan, sa dihang ang mga sala sa katawhan gipasangil ngadto sa waysayup nga pagkatawo ni Kristo, ang hustisya sa Dios gikinahanglan sa paglihok: Siya *mihukum* ni Ginoong Jesu-Kristo. Ang paghukum sa Dios sa atong mga sala diha ni Kristo, naglakip sa unang sala ni Adan, mihinlo sa atong talaan; kita magkinahanglan lamang sa pagdawat niining divine nga lihok sa atong kaayohan pinaagi sa wala-ang-merito nga pagtoo diha ni Kristo kinsa mipuli sa atong lugar.

Ang Dios nga Amahan nahigugma sa Anak ibabaw sa krus uban sa usa ka gugma nga labaw sa bisan-unsang kita makaimadyin. Sukad sa eternidad nga milabay, ang ilang kalambigitan sa gugma wala gayud mikunhod; apan ang atong takdoanan uban sa Dios dili pinasikad sa Iyang gugma. Labot sa nalaglag nga tawhanong kaliwat, ang hustisya sa Dios sa kanunay nagauna sa gugma sa Dios. Para sa atong mga kaayohan, ang Dios mitalikud ni Kristo didto sa krus.

Ang paghukum sa sala ibabaw sa krus maoy usa ka lihok sa hustisya, dili usa ka lihok sa gugma. Ang hustisya miimpyut sa atong mga sala ngadto ni Kristo; ang hustisya mihukum kanila. Ang paghukum sa Amahan ni Kristo ibabaw sa krus mao ang labing-dako nga lihok nga ang Dios sa posible makahimo gayud sa pagpasundayag sa Iyang dimatupngan nga karakter sa pagsangkap sa atong dako-kaayo nga kaluwasan.

Sunud sa hamubo nga kabihayag sa panagtandi nga nagabalikbalik sa kalainan tali ni Adan ug ni Kristo, ang Mga Taga-Roma 5:15 nagapakita nga ang Dios wala miduhaduha sa paghimo sa makatarunganong butang diha sa pagsilot ni Adan ug sa tibuk tawhanong kaliwat nga anaa kaniya. Ni Siya nakulangan sa tibuk hustisya sa paghukum sa Iyang kaugalingong Anak ibabaw sa krus. Kini nagasunud sa lohikal ug sa katinuuran nga ang Iyang hustisya *dili gayud* moduhaduha sa pagpatuman sa mga pagbungat sa Iyang pagkamatarong. Busa, kita adunay absolutong kompiyansa nga ang hustisya sa koordinasyon uban sa gugma sa kanunay mopadayon sa iyang palisiya sa grasya sa pagpanalangin kanato sa matag higayon nga ang pagkamatarong nagaaprobar! Kon ang Dios mihimo

sa kinadak-an para kanato sa dihang kita Iyang mga kaaway, Siya makahimo lamang sa “labi pang dako” kay sa kinadak-an karon nga kita Iyang mga anak (Mga Taga-Roma 8:8–10). Gipahayag-pag-usab sa *a fortiori* nga lohika: Kon ang Dios mihimo sa kinalisuran sa pagsangkap sa kaluwasan para kanato, kini nahimutang sa masdakong katarungan nga Siya makahimo unsay hilabihan ka sayon, sa ato pa, magpanalangin kanato sa panahon.

Ang Mga Taga-Roma 5:15 nagapahimug-at sa paghukum o pagtunglo sa ingon nga mikinahanglan sa masdako nga divine nga paningkamot; apan sa tinuuray, ang masdako niining una nga *a fortiori* nagalakip pulos sa pagtunglo ug panalangin. Ang pagsilot sa tibuuk tawhanong kaliwat “pinaagi sa kalapasan niadtong usa” mao ang gikinahanglan-pag-ayo nga pasiuna; pagtunglo kinahanglang mag-una sa panalangin. Ang kaluwasan gisangkap pinaagi sa usa ka hugpong sa duka ka impyutasyon—pulos mahukmanon: usa para sa pagtunglo, ang lain para sa panalangin. Ang divine nga paghukum ibabaw sa krus sa “usa ka tawo, Jesu-Kristo,” dugangan og inisyal nga panalangin ngadto sa bag-ong magtotoo—divine nga pagkamatarong giimpyut—sa dungan magsumada sa pagporma sa masdako sa kaluwasan.

Ang minus maoy divine nga panalangin ngadto sa hamtong nga magtotoo dinhi sa kalibutan. Gihubad og “nakasangkap sa hilabihang-kabuhong,” (*perisseuo*) nagakahulugan “sa paghimong hilabihan-ka-dato, sa pagpahimo sa paglabaw.” Ang culminative aorist tense nagatan-aw sa buhat ni Kristo ibabaw sa krus diha sa iyang kinatibuk-an apan nagapahimug-at sa nalalang nga mga resulta: Isip usa ka resulta sa pagtuman sa masdako, ang Dios karon makahimo sa pagsangkap sa minus nga kalisud. Kon ang Dios nakaluwas na kanato, kini nagasunud *a fortiori* nga Siya dili mopugong-paghatag sa mga panalangin sa panahon.

Si Satanas mihunahuna nga siya nakapuntos sa usa ka malanogon nga kadaugan sa dihang ang tawo nakasala didto sa Hardin. Ang yawa misikup sa setro sa kalibutan, apan ang hustisya sa Dios milikay kaniya gikan sa matag bintaha pinaagi sa pagsilot sa tibuuk tawhanong kaliwat nga anaa ni Adan. Kini mao ang labing-dako nga paglikay sa kasaysayan: Pinaagi niini kita magdawat sa atong “dako kaayo nga kaluwasan” (Mga Hebreohanon 2:3, KJV) ug ang Dios nagapakita sa kaalam sa Iyang hustisya. Apan labi pang dako, ubus nianang mao ra nga dapit sa takdoanan, kita karon anaa sa usa ka posisyon aron mapanalanginan sa usa ka dikasagaran nga paagi, bisan pa taliwala sa kalibutan sa yawa.

Ikaw makapahimuut-pag-ayo nga ang imong dapit sa takdoanan uban sa Dios dili ang Iyang gugma o Iyang omnipotence o Iyang kinalabwang-kamandoan o Iyang kamatinuuron o bisan-unsang hiyas gawas sa unsa mao kini—Iyang matahum nga hustisya. Ang matag-butang nga kita nakatoon hangtod karon mahitungud sa Iyang hustisya maoy hapit na mapahimutang.

Ikaupat nga Impyutasyon: Divine nga Pagkamatarong

HUSTISYA MAKAPANALANGIN LAMANG SA PAGKAMATARONG

Dimatandog nga kalig-on sa karakter ang nagapaluyo sa tanang mga pag-atiman sa Dios diri kanato. Dili sentimental-nga-pagbati, konsesyon, ni kamatabangon ang adunay usa ka lugar diha sa kinaiya sa Dios. Ang dikapasipad-an nga pagkamatarong sa Dios nagabarog pagbantay ibabaw sa hustisya sa Dios, ang hustisya nagapanalipod sa tibuuk

esensiya sa Dios gikan sa kompromiso sa dihang nag-atiman sa makasasalang tawo. Walay eksepsiyon, ang pagkamatarong nagabungat sa pagkamatarong, ang hustisya nagabungat sa hustisya. Unsa ang pagkamatarong nagabungat, ang hustisya nagapatuman. Tungud kay ang prinsipyo ug kalihukan sa integridad sa Dios dimausab ug waygidapigan, ang Iyang mga hiyas wala gayud malapas.

Walay pagkadili-hingpit diri kanato ang makaiskapo sa kinatapusang paghukum; walay panalangin ang nagasangpot kanato nga gawas gikan sa grasya. Diha sa grasya, ang hustisya sa Dios nagahimo sa tanang buhat, nagpatuman sa mga pagdiktar sa perpektong pagkamatarong sa koordinasyon uban sa Iyang gugma. Ang Dios nagadawat sa tanang dungog samtang kita mag-ani sa mga benepisyos sa usa ka hingpit wala-ang-merito nga paagi. Unsa ang pagkamatarong nagadawat, ang hustisya nagapanalangin; unsa ang pagkamatarong nagasalikway, ang hustisya nagasilot. Pulos ang pagtunglo ug panalangin, busa, maggikan sa mao ra nga tinubdan, ug ang dikalikayan, katapusang resulta sa matag kalihukan sa divine nga integridad mao ang paghimaya sa Dios.

Sa dihang kita mag-atubang sa katinuuran sa integridad sa Dios, kita makasulti lamang uban ni Pablo, “Kon ang Dios *maoy* para kanato, kinsa ang *mahimong* batok kanato?” (Mga Taga-Roma 8:31b, KJV).

Apan, adunay usa lamang ka paagi diha nga ang Dios mahimong “para kanato.” Sa paglikay sa kasumpakian ug kompromiso, Siya nagalihok sumala sa usa ka prinsipyo sa doktrina nga nahimong usa ka sanglitanan: Ang divine nga hustisya makapanalangin lamang unsa ang divine nga pagkamatarong nagaaprobar.

Ang mga sukaranan sa Dios sa waykinutubang hataas-kaayo nga walay usa ang makaabot kanila gawas sa Dios Mismo. Unsa ang Dios nagahimo lamang ang nagaaninag sa absolutong pagkamatarong. Siya dili makaaprobar sa o makadawat sa minos kay sa Iyang kaugalingong pagkamatarong; sa wayduhaduha Siya dili makapanalangin sa minos. Kana mao ang kahulugan sa pagkamatarong nga nagabungat sa pagkamatarong.

Siya nagatinguha sa pagpanalangin kanato, apan Siya dili makahimo. Kita walay pagkamatarong. Gikan sa Iyang panan-aw, kita sa hingpit sinilutan; Siya dili makapauswag kanato walay sapayan og unsay atong himoon. Bisan pa niana, bisan-asang dapita ang oportunidad nagapabilin sa pagtuman sa Iyang tinguha, ang Dios mopahimulus niini ngadto sa katapusan. Siya wala nagahunong gawas sa unsay mokompromiso sa Iyang esensiya. Ang Iyang kinaadman dimahubsan; Siya wala gayud nagalaktaw sa usa ka tsansa sa pagpanalangin kanato. Diha sa Iyang kinaadman, ang Dios nakakita og usa ka paagi: Ang Iyang integridad nagabungat nga Siya *kinahanglan* magpanalangin sa Iyang kaugalingong pagkamatarong. Mao nga Siya mihukum sa eternidad nga milabay sa pagpaangkon o pag-impuyut sa Iyang pagkamatarong ngari kanato diha sa takna nga kita magtoo diha ni Kristo.

Samtang kana nga kamatuuran nagatuhup, kini nahimong usa ka makapahinganha nga pagpadayag. Ang pagkamatarong sa Dios maoy mismong tinubdan ug sentro sa esensiya sa Dios; kini ang prinsipyo sa likud sa *matag* lihok nga ang Dios nakahimo ngadto sa *matag* tawhanong linalang sukad sa pagkalaglag ni Adan! Kita karon magkaplag nga kita anaa niining mismo nga pagkamatarong! Ang kalihukan sa integridad, hustisya sa Dios, nakaimpuyut ngari kanato sa prinsipyo sa integridad sa Dios, Iyang mismong kaugalingon nga pagkamatarong. Ikaw kinahanglan magsugod sa pagmatikud nga aduna gayuy sa absoluto kahibulungang mga butang-gipasabut. Ang kinadak-ang makapamatikud nga butang-gipasabut: Sa kaluwasan ikaw sa kalit gihulog sa taliwala sa kinadak-ang eksklusibo nga

relasyon sulud sa uniberso—ang relasyon sulud sa kinaiya-sa-Dios taliwala sa Amahan, sa Anak, ug sa Balaang Espiritu.

Ang matag myembro sa Trinidad sa waykinutuban nagamahal sa Iyang kaugalingong diikatanding nga persona ug sa hingpit nagahigugma sa laing duha ka persona sa kinaiya-sa-Dios. Ang gugma nga *anaa* sa esensiya sa Dios nagahigugma sa esensiya sa Dios. Kita nakakita sa hustisya nga nag-una sa gugma didto sa krus, apan kana wala nagakahulugan nga ang gugma mahuyang. Sama sa tanang mga hiyas sa Dios, ang Iyang gugma sa kanunay maoy labing-dako. Ang krus mipakita nga ang divine nga integridad nagapahiangay sa divine nga gugma! Sa pagkatinuud, ang integridad sa Dios mao ang matahum nga hingtungdan sa gugma sa Dios, ug karon *kita* adunay kabahin sa Iyang integridad!

Kini maoy giunsa nato pagsulud sa hulagway, sumala sa personal nga gugma sa Dios ang may kalabutan. Kita dili makahimo sa atong agianan pasulud o magpugus sa atong agianan pasulud o angayan sa pagsulud gayud. Human nga kita maghuput sa pagkamatarong sa Dios, *Siya* nakahimo kanato nga waykatapusang mga hingtungdan sa Iyang personal nga gugma. Ang Dios nagahigugma sa Iyang integridad; kita *anaa* sa prinsipyo sa Iyang integridad; busa, ang Dios sa personal nagahigugma kanato. Kita nahibulong ug nahupay sa pagkahibalo nga ang Dios sa tinuuray nagahigugma kanato. Apan ang hustisya nagapadayon sa pagbuhat, pagmaneho, ug paglihok isip kabahin sa Iyang integridad. Kita naluwas pinaagi sa grasya (Mga Taga-Efeso 2:8–9), ug kita sa kanunay ubus sa grasya.

Kita dili gayud takus o angayan sa unsa ang hustisya sa Dios nagahatag kanato; walay bisan unsa nga kalambigitan tali sa absolutong pagkamatarong sa Dios ug sa atong kahimtang sa hingpit nga pagkadaotan diha sa espirituhanong kamatayon. Unsa, unya, ang puy-anan para niini nga impyutasyon? Asa kini makaadto? Walay puy-anan! Maingon sa impyutasyon sa personal nga mga sala ngadto ni Kristo, ang divine nga pagkamatarong napaangkon diin kini wala sa tinuud nahisakup. Busa, kini nagaabut ngari kanato pinaagi sa usa ka *mahukmanon* nga impyutasyon. Sa pagkatinuud, kana nga kinaunhang mahukmanon nga impyutasyon didto sa krus nagahimong posible niining ikaduhang mahukmanon nga impyutasyon sa dihang kita magtoo. Sa dungan sila magporma sa masdako nga kaluwasan. Kini nga hugpong sa duha ka mahukmanon nga impyutasyon mamahimong maisip nga usa ka binaylohay: Ang mga sala sa tawo mag-adto ni Kristo; ang pagkamatarong sa Dios nagaadto sa magtotoo.

Sa makausa pa, sa pagkompleto niini nga ikaduhang mahukmanon nga impyutasyon, ang Dios kinahanglang magpahamtang sa usa ka mahukmanon nga sentensiya; Siya kinahanglang maglihok sa pagtul-id sa usa ka sitwasyon diin walay kalambigitan ang *anaa*. Siya nagatan-aw kanato, mga magtotoo, isip mga taghuput sa mismong prinsipyo sa Iyang integridad, ug unsay Iyang gihimo? Gikan sa hukmanan sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit, Siya nagabungat kanato nga “nahitarong.” Gikan sa sala sa usa ka tawo didto sa Hardin, ang tibuuk tawhanong kaliwat nasilotan; gikan sa buhat sa usa ka Tawo ibabaw sa krus, and tibuuk tawhanong kaliwat mahimong mahitarong.

PAGKAHITARONG

Ikaw mahinumdom nga diha sa usa sa iyang tekniko nga mga paggamit sa *dikaiosune* maoy gigamit ngadto sa tawhanong mga linalang ug gihubad og “pagkahitarong.” Kini ang mahukmanong lihok sa kapanghimatuuran sa dihang ang Dios ang Maghuhukum nakakita

sa Iyang kaugalingong perpekto nga pagkamatarong nga giimpyut diri kanato. Si Pablo nagapatin-aw sa pagkahitarong diha sa Mga Taga-Roma 5:16.

Sa pagkatinuud ang gasa [Jesu-Kristo] dili sama sa *unsay* nahitabo pinaagi sa usa kinsa nakasala [Adan]. (Mga Taga-Roma 5:16a, gikorihiang paghubad)

Hinumdumi ang katukuran sa argumento ni Pablo. Dinhi siya nagahatag kanato sa hamubo nga kabihayag sa panagtandi sa pagbalikbalik sa kalainan tali sa una ug Katapusang Adan. Si Pablo unya nagapalapad niini nga kalainan, nagtipig sa inpormasyon aron mahimong magamit diha sa ikaduhang *a fortiori* nga mopakita diha sa kondisyonal nga kabihayag sa sunud nga bersikulo.

Kay sa usa ka bahin ang mahukmanon nga sentensiya *miabut* pinaagi sa usa ka *kalapasan* nga nagresulta diha sa pagkasinilutan, apan sa laing bahin kana nga maloloy-ong gasa [inkarnasyon ug panghimayad ni Kristo] *miabut* tungud sa daghang mga kalapasan nga nagresulta diha sa usa ka mahukmanon nga lihok sa pagkahitarong. (Mga Taga-Roma 5:16b, gikorihiang paghubad)

Tungud sa atong pagkasinilutan sa hingpit sa pagkatawo gumikan sa usa ka sala ni Adan, ug ang pagpapas sa atong “daghang” personal nga sala didto sa krus, ang hustisya sa Dios karon gawasnon sa pagpanalangin sa bisan-kinsa nga myembro sa tawhanong kaliwat kinsa nagatoo ni Kristo. Ang unang panalangin nga kita magdawat, ang kapasikaran nga nagatuyok sa tanan, mao ang impyutasyon sa pagkamatarong sa Dios.

Ang katapusang pulongan diha sa Mga Taga-Roma 5:16, “nagresulta diha sa usa ka mahukmanon nga lihok sa pagkahitarong,” mao ang pangdugtongan nga (*eis*) dugangan sa accusative nga pangusahan sa (*dikaioma*). Diha sa daghanan, ang *dikaioma* nagapasabut ngadto sa “mga reglamento, mga ordinansa, mga kamandoan.” Pinaagi sa paggamit sa pangusahan, si Pablo nagapahimug-at sa pulos Hudiyo ug hentil nga mga magtotoo diha sa Roma, daghan ang mituis sa Balaod ni Moses ngadto sa usa ka sistema sa legalismo, nga ang Kristiyanismo dili usa ka serye sa mga kamandoan. Hinoon, ang Kristiyanismo maoy usa ka relasyon uban sa Dios pinasikad sa *usa* ka divine nga pahayag; usa ka sugo gikan sa Dios ang basihanan para sa Iyang tibuuk relasyon uban sa magtotoo (Mga Taga-Roma 5:1a).

Diha sa pangusahan, ang *dikaioma* nagakahulugan og “usa ka husto nga lihok sa katumanan sa usa ka balaoron nga kinahanglanon, usa ka sentensiya o pahayag sa pagkahitarong.” Gikan sa paghukum sa “daghan” nga sala didto sa krus nagaabut ang usa ka lihok sa pagkahitarong. Sa pagkatawo, ang hustisya nagalihok batok kanato sa pagbungat kanato nga sinilutan; sa kaluwasan, ang hustisya nagalihok alang sa atong kaayohan sa pagtudlo kanato nga matarong (Mga Taga-Roma 5:19). Kining usa ka mahukmanon nga sentensiya nagahatag kanato sa potensiyal para sa tanan nga laing divine nga mga panalangin.

Ang Dios wala nagatawag kanato nga matarong tungud kay kita magsunud sa usa ka hugpong sa mga kamandoan o magsubay sa usa ka sistema sa mga butang-ginadili nga gihunahuna nga nagapasidungog Kaniya. Siya wala gayud nagatasal kanato isip matarong tungud sa atong kaugalingong-pagkamatarong. Siya nagapahitarong kanato tungud kay

kita maghuput sa *Iyang* pagkamatarong. Kini maoy forensic nga pagkahitarong, o pagkahitarong diha sa iyang balaoron nga kahulugan. Ang Maghuhukum kinsa nagahuput sa perpektong pagkamatarong nagaila sa iyang kaugalingong pagkamatarong sa bisan-asa Siya makakita niini—bisan pa diha sa waypurohan kaayo nga lugar sama sa usa ka tawhanong linalang.

Ang pagkahitarong mahitabo diha-dayon, apan ang iyang mekanika magsunud sa tulo ka lohikal nga ang-ang. Sa pagtuki, kita magkonsiderar kanila sa tinagsa bisan pa ang tanang tulo sa tinuuray maoy dungan. Sumala sa sukaranan sa divine nga pagkamatarong kita mga wayhinungdan—minos pa kay sa mga wayhinungdan—kinsa nahimong mga talagsaong-tawo lamang sa dihang kining mga ang-ang mahitabo: Una, kita magtoo diha ni Kristo; ikaduha, ang pagkamatarong sa Dios giimpyut ngari kanato; ikatulo, ang Dios nagaila sa iyang pagkamatarong diri kanato ug nagabungat kanato nga nahitarong.

Si Abraham ang modelo sa pagkahitarong. Ang iyang kapanghimatuuran wala lamang nagapakita sa mekanika sa kaluwasan kundili nagamatuud usab nga ang kaluwasan nagasunud sa mao ra nga sundanan diha sa pulos Karaan ug Bag-ong mga Testamento, pulos sa wala pa ug human sa paghatag sa Balaod ni Moses. Kita sa Kapanahonan sa Simbahan magdawat sa pagkamatarong sa Dios diha sa punto sa pagtoo ni Kristo, apan sa ingon-niini usab si Abraham didto sa Kapanahonan sa Israel—ug sa ingon niini usab ang matag magtotoo gikan ni Adan human sa Pagkalaglag hangtod sa katapusang magtotoo sulud sa Milenyo.

Ug siya [Abraham] mitoo diha sa GINOO; ug siya [ang Ginoo] miisip niini ngadto kaniya para sa pagkamatarong. (Genesis 15:6, KJV)

Si Abraham nakasulti og oo ngadto sa Ebanghelyo samtang nagpuyo sa siyudad sa Ur, sa wala pa siya mibalhin ngadto sa Haran ug unya paingon sa yuta sa Canaan. Kapin sa lima ka gatus katuig human sa kamatayon ni Abraham, si Moses misulat sa Libro sa Genesis ug ubus sa inspirasyon sa Espiritu, mipatin-aw sa kaluwasan ni Abraham diha sa konteksto sa usa ka ulahi nga hitabo sa iyang kinabuhi. Diha sa Genesis 15, si Abraham kapin sa otsenta ang pangidaron; siya nahimong usa ka magtotoo kapin sa singkwenta ka tuig. Ang taho, busa, dili kronolohiyanhon; hinoon, kini nagahulagway sa usa-ka-butang nga nahitabo katunga sa usa ka siglo nga sayo pa sa dihang si Abraham, usa ka Semitic, Akkadian nga Hentil, mipuyo ubus sa Ikatulong Dinastiya sa Ur.

Ang Hebreyo nga punghok (*aman*), “mitoo,” anaa sa hiphil perfect, nagahulagway sa wala-ang-merito nga positibong kabubut-on ni Abraham ngadto sa inpormasyon sa Ebanghelyo nga ang Dios misangkap para kaniya. Ang perfect tense nagatumbok sa usa ka aksiyon nga nakompleto kaniadto nga may mga resulta nga magpadayon sa pagkakaran; niining hitaboa ang mga resulta mopadayon sa katibuk-an sa eternidad. Pagtoo diha ni Kristo nagasiguro sa kaluwasan sa kahangturan. Sa dihang si Pablo nagakutlo niini nga bersikulo sa Mga Taga-Roma 4:3, ang *aman* gihubad pinaagi sa Griyego nga constative aorist tense sa (*pisteuo*), pag-usab nagkahulugan og “sa pagtoo.” Ang constative aorist nagatigum ngadto sa usa ka tibuuk sa tanang aksiyon sa punghok, ang diha-dayon nga lihok sa pagtoo ni Kristo.

Kitang tanan magsulud sa kaluwasan sa eksakto mao ra nga paagi, pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang. Si Abraham nakahibalo Kaniya isip (*Adonai*); si Moses

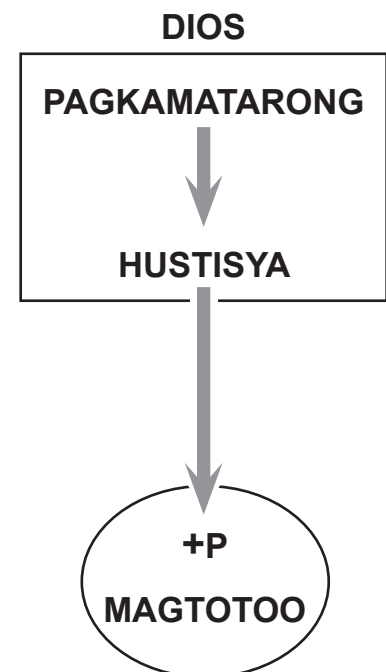
nagasulat nga si Abraham mitoo diha ni (*Yahweh*) tungud kay kana ang ngalan diin ang Dios mipadayag sa Iyang-kaugalingon ngadto ni Moses. Diha sa matag hitabo, ang gipadayag nga myembro sa kinaiya-sa-Dios mao si Ginoong Jesu-Kristo (Juan 1:18; 6:46; 1 Timoteo 6:16; 1 Juan 4:12). Bisan-hain sa (*Jesous Christos*), *Yahweh*, ang Ikaduhang Persona sa Trinidad, o *Adonai*, si Kristo ang bugtong hingtungdan sa pagtoo para sa kaluwasan.

Ang Hebreyo nga punglihok (*chashav*) gihubad og “giisip,” apan kini nagakahulugan og “sa pag-impuyut o pagpaangkon sa usa-ka-butang ngadto sa usa-ka-tawo.” Kini nga kahulugan gipahimug-at pinaagi sa paggamit ni Pablo sa Griyego nga punglihok (*logizomai*), nga gigamit isip usa ka panguwenta nga termino nga nagkahulugan og “sa pag-impuyut o pagpaangkon sa usa-ka-butang ngadto sa kwentada sa usa-ka-tawo.” Karon kita adunay usa ka culminative aorist; kana mao, ang tibuuk aksiyon sa punglihok sa makausa pa maoy gikonsiderar, apan karon ang pagpahimug-at wala sa aksiyon mismo apan anaa sa nalalang nga mga resulta—si Abraham sa waykatapusang nagahuput sa prinsipyo sa integridad sa Dios. Unsang-matanga ang Dios mipaangkon ngadto sa kwentada ni Abraham dul-an upat ka gatus katuig ang milabay mao ra nga butang nga gipaangkon sa matag-usa kanato karon. *Tsedaqah*, ingon nga kita nakamatngun, mao ra sa *dikaiosune*, “pagkamatarong,” ang prinsipyo sa integridad sa Dios.

Ang Dios usa ka sa hingpit makiangayon nga Maghuhukum. Ang Iyang hustisya kinahanglang magpahiuyon ngadto sa mga panginahanglan sa Iyang pagkamatarong. Ang divine nga hustisya, busa, nasabud taliwala sa pagkamatarong sa *Dios* ug nianang mao ra nga pagkamatarong *diri kanato!* Siya walay mahimo kundili sa pagdeklarar kanato nga nahitarong. Sa dihang ang hustisya sa Dios, ang kinatas-ang awtoridad sa uniberso, nagatawag kanimo nga matarong, kana ang katapusang pulong—ang imong kahintang dili na gayud mahagit. Ang Dios Mismo dili mahimong minus pa kay sa perpekto nga pagkamatarong; Siya dili mapakyas. Ikaw anaa sa Iyang perpekto nga pagkamatarong; Siya dili makapakyas kanimo.

Karon ayaw sa kalit paghikalimot diin ikaw gikan. Walay personal nga merito diha sa pagbutang sa imong pagsalig diha ni Kristo, ug walay merito diha sa paghuput sa pagkamatarong sa Dios. Kini maoy pagkamatarong sa *Dios* nga giimpuyut nganha kanimo isip usa ka gasa sa grasya sa *Dios*, gisangkap pinaagi sa kalihukan sa integridad sa *Dios*. Walay-usa niini imong binuhatan, ug bisan pa ikaw anaa niini sa kahangturan, wala gayud sulud sa tanang panahon ikaw sa usa ka takna nga angayan sa bisan-unsang bahin niini. Pulos sa wala pa ug human sa kaluwasan, ang hustisya sa Dios wala nagalakip gikan sa Iyang plano sa grasya sa tanang katategoriya sa tawhanong pagkamatarong (Mga Taga-Roma 3:20, 28; Mga Taga-Galacia 2:16). Ang Dios sa kinaubsan wala mahaylo kanato, apan Siya sa kinahiladman nahaylo sa Iyang kaugalingong pagkamatarong. Ang pagkamatarong sa Dios mao ang usa ka butang nga kita anaa maglihok para kanato.

Tungud kay ang pagkahitarong dili usa ka kasinatian, ang imong mga pagbati usab napapha isip usa-ka-butang nga mahaylo sa Dios. Ikaw dili makabati sa impuyutasyon sa divine nga pagkamatarong o sa mahukmanon nga sentensiya nga

nagasunud niini. Unsa imong gibati diha sa takna sa kaluwasan walay bisan-unsang kalabutan sa imong relasyon uban sa Dios. Ikaw mamahimong magbati sa hilabihan, apan sa laing bahin ikaw tingali bag-ohay nga nabulagan; ikaw tingali adunay trangkaso o usa ka pagduogduog. Gawas sa pagkaimpluwensiya sa imong kahimtang sa panglawas, ang imong mga emosyon magtubag ngadto sa unsay anaa diha sa mentalidad sa imong kalag. Mao nga, unsay imong gibati sa dihang ikaw magtoo ni Kristo dilimabasi labaw kay sa usa ka katapusang-kinagamyang nga gidaghanon sa doktrina. Ang bugtong doktrina nga ikaw niadtong—panahona nakahibalo mao lamang unsang-matanga sa diyutay nga inpormasyon sa Ebanghelyo ang gikinahanglan sa pagporma sa hingtungdan para sa usa ka diha-dayon nga buhat sa pagtoo. Sa laktod, ang imong kaluwasan nga ‘kasinatian’ sa absoluto walay espirituhanong kamahinungdanon.

Ikaw masayod sa kamahinungdanon sa imong kaluwasan pinaagi lamang sa makanunayon nga positibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya ug ang inanay nga paagi-paglambo sa doktrina diha sa imong toong lingin-nga-kabahin. Ikaw dili makakita (sa pagkatinuud, ikaw dili) sa pagkaimportante sa kaluwasan diha. Samtang ikaw magpasulud sa anam-anam sa mga kategoriya sa doktrina ubus sa pagtulon-an sa imong husto nga pastor-magtutudlo, ikaw mag-abut sa pagsabut ug pagdayeg-pag-ayo sa mga butang-gipasabut sa paghuput sa divine nga pagkamatarong. Sa tinuud, ang kamatuuran nga kita magbaton sa iyang pagkamatarong maanindot kaayo ug halawum nga usa ka kamatuuran nga kita dili gayud makahibalo sa tanan nga iyang mga pagsangsanga hangtod nga kita mag-adto sa langit. Apan samtang kita buhi pa ug magpasulud sa Pulong sa Dios, ang atong pag-ila sa kahibulungang kamatuuran sa pagkahitarong mopadayon sa pagtubo.

Kining kritikal nga doktrina sa makadaghan gidudlo isip nagkahulugan og “*maingon-nga-ako* wala gayud makasala.” Ang bintaha niana nga pulongan mao nga kini anaa gayuy makakabig nga taginting nga nagaapelar niadtong mga di-estudyante kinsa gusto sa mga gimik imbis sa tinuud nga inpormasyon sa doktrina. Ang iyang bugtong bintaha mao nga kini sa hingpit mini. Ang pagkahitarong dili ang pagtangtang sa imong mga sala; ang pagkahitarong dili susama sa pagpasaylo; ikaw wala nasilotan gumikan sa imong mga sala sa unang bahin! Gawas kanila, ikaw sa gihapon sa hingpit nga sinilutan diha sa panan-aw sa Dios.

Ang pagpasaylo maoy pag-iban; ang pagkahitarong maoy *pagdugang*. Ang pagpasaylo maoy usa ka kahibulungang doktrina nga nagasulti lamang katunga sa istorya. Ang pagpasaylo nagapagawas kanato sa maynus nga kolumna pinaagi sa pagtangtang didto sa krus sa atong utang sa sala. Kita gawas na sa buho, apan kita sa gihapon walay-bisang-unsang-nga ikahatag sa Dios gawas sa usa ka dako, tambok nga siro. Sa kalainan, ang pagkahitarong nagapaangkon ngadto sa atong siro nga kwentada sa waykinutubang pagkamatarong sa personal nga integridad sa Dios, naghatag kanato sa katapusang prangkeyo nga gitawag og nahitarong sa pag-ila sa atong bag-o, permanente, ug tibuuk nga katigayunan.

Ang pagkahitarong mao ang pagkahuman sa kaluwasan sa magtotoo ug ang lohikal nga katumanan sa kaluwasan nga buhat sa Dios (Mga Taga-Roma 3:24, 28; 5:1; 8:29–30; Mga Taga-Galacia 3:24; Titus 3:7). Dugang pa, ang pagkahitarong maoy usa ka pasiunang bayad diha sa kinatas-ang pagkanilain sa magtotoo didto sa langit diin—maynus sa iyang kinaiyang makasasala, maynus sa tawhanong kamaayo ug daotan—siya mohuput sa usa ka lawas sa pagkabanhaw nga eksakto sama nianang ka Ginoong Jesu-Kristo (Mga Taga-Filipos 3:21; 1 Juan 3:2).

Ang atong pagkabanhaw nagaabut isip usa ka resulta sa pagkahitarong. Walay pagkabanhaw nga posible hangtod nga ang matag-butang nga may kalabutan sa pagkahitarong makompleto. Tungud niana ang Mga Taga-Roma 4:25 nagaasoy nga si Kristo “gibanhaw pag-usab tungud sa atong pagkahitarong.” Ang pangdugtongan nga (*dia*) dugangan og accusative case maoy kanunay “tungud sa,” dili gayud “para” sama diha sa King James Version. Ang tanang buhat *para* sa pagkahitarong nakompleto ibabaw sa krus. Bisan pa og kini nagasunud sa Iyang natapos nga buhat ibabaw sa krus, ang pagkabanhaw ni Kristo kabahin sa kaluwasan nga pakete (1 Mga Taga-Corinto 15:1–4) tungud kay kini nagahatag og pasikaran para kanato—human na nahitarong—sa pagpuyo sa kalibutan diha sa “kabag-ohan sa kinabuhi” sa espirituhanong pagkahamtong (Mga Taga-Roma 6:4–13). Ang iyang pagkabanhaw usab mahimong paninugdan o “unang mga bunga” para sa atong kaugalingong pagkabanhaw diha sa Pagsakgaw sa Simbahan (1 Mga Taga-Corinto 15:20–23).⁴⁵

Ang pagkahitarong mao ang lig-on nga pundasyon para sa tanang *a fortiori* nga lohika diha sa Mga Taga-Roma 5:15–17. Kini ang unang masdako nga ang Dios nagasangkap. Ang pagkahitarong nagakinahanglan sa labing masdako nga paningkamot sa bahin sa Dios kay sa mga panalangin sa panahon ug mga ganti sa eternidad. Usa ka hugpong sa duha ka mahukmanon nga impyutasyon maoy labi pang malisud sa pagsangkap kay sa tinuud nga mga impyutasyon nga magsunud isip usa ka resulta. Walay labi pang mapasundayagon kay sa hustisya sa Dios nga naggahin sa pagtunglo ug panalangin diin sila wala mahisakup ug sa gihapon wala maglapas sa Iyang perpekto nga karakter diha sa proseso!

Ang Mga Taga-Roma 5:16 nagaasoy nga ang pagkahitarong usab masdako kay sa nianang maambong nga demonstrasyon sa waykinutubang kinaadman sa Dios, ang mismong pagsilot nga mihimo sa pagkahitarong nga kinahanglanon sa unang bahin. Diha sa usa ka manggialamon nga pasundayag sa perpektong kaalam ug integridad, ang Dios nakaluwas sa tawo gikan sa dimabakwi nga paghukum nga gidala pinaagi sa kaugalingong negatibo nga kabubut-on sa tawo. Pagkahitarong ang kinapungkayan sa plano sa Dios; ang bisan unsa pa mahimo lamang nga usa ka maingon-ingon sa masayon nga dulhogan nga mubong-panaw.

ANG TUBERIYA SA GRASYA

Ikaw makamatikud nga ang Dios wala midala kanimo ngadto sa langit sa takna nga ikaw mitoo diha ni Kristo. Nganong wala man Siya mihimo? Ikaw gayud maingon nga naluwas nianang unang tipik sa panahon ingon sa walay katapusan. Ikaw sa hingpit kalipikado. Ikaw mihuput sa Iyang pagkamatarong ug napahayag nga nahitarong. Nan, nganong gipalangan? Nganong ikaw gipabilin man sa kalibutan sa yawa?

Ang Dios adunay usa ka katuyoan para sa imong kinabuhi. Siya miimpyut sa Iyang pagkamatarong nganha kanimo nga may usa ka piho nga tumong sa hunahuna. Ang kinatapusang tinguha mao ang kaugalingong kahimuut ug himaya sa Dios, apan ang dihadiha nga tinguha mao ang imong panalangin. Ikaw buhi pa aron mapanalanginan! Sa tinuud, ang duha ka tinguha usa ra: Ang Dios nahimaya pinaagi sa pagpanalangin kanimo.

45. Sa dihang ang harianong pamilya sa Dios maoy sa hingpit nga maporma kini maoy sa pisiko nga pagabanhawon: Ang tanan niyang mga myembro modawat sa pagkabanhaw nga mga lawas sama kang Kristo. Kini nga hitabo nagamarka sa katapusan sa Kapanahonan sa Simbahan ug maoy gitawag og Pagsakgaw o paggula nga pagkabanhaw.

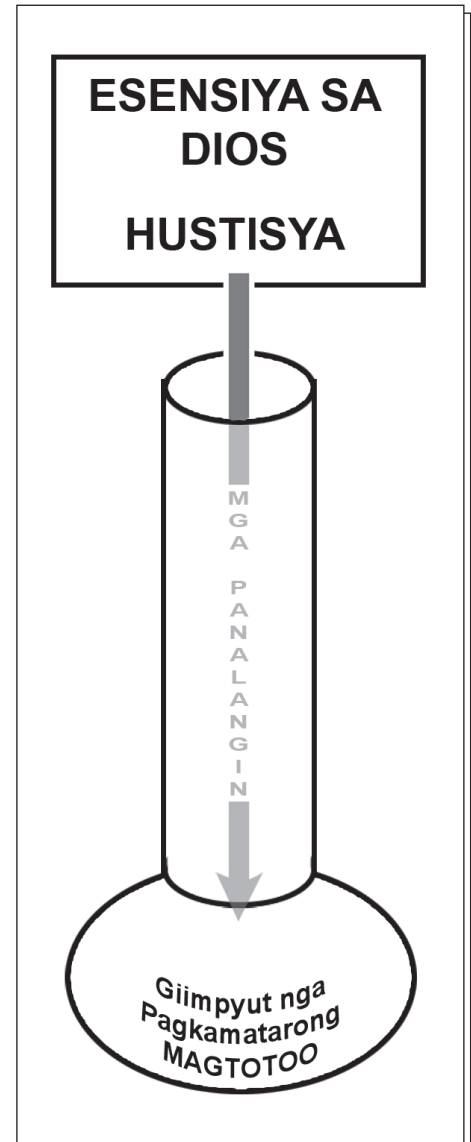
Ang giimpyut nga pagkamatarong mao ang unang panalangin sa magtotoo gikan sa hustisya sa Dios tungud kay kini mao ang basihan para sa tanang sunud nga mga panalangin; kini mao ang pundasyon para sa hilabihang-kabuhong, hilabihang-katigayunan, ug mga bintaha nga labaw pa sa imahinasyon (Mateo 6:33). Sa dihang ang Dios mipahayag kanimo nga nahitarong, Siya mipasabut, uban sa laing mga butang, nga “kalipikado para sa panalangin.” Sa ingon niini, diha sa paghatag kanimo sa Iyang pagkamatarong, Siya mitukod sa usa ka tuberiya sa grasya nga pinaagi niini ang pagpanalangin kanimo: Ang iyang gigikanan mao ang Iyang hustisya; ang iyang padulnganan mao ang Iyang pagkamatarong sulud kanimo.

Ang tuberiya sa grasya sa hingpit naputus o nasulud-sa-kapsula pinaagi sa integridad sa Dios. Bisan pa og ikaw magpuyo sa kalibutan sa yawa ug anaa ang kinaiyang makasasala nagpuyo sa imong lawas, ang tuberiya sa gihapon nagadagan agi sa mahigalaong teritoryo sa tibuuk panaw. Ang hustisya sa Dios nagahimo sa tanang buhat, ug ang divine nga pag-kamatarong anaa sa tanang merito: Ikaw dili gayud itakus o angayan sa bisan-unsang nga ang Dios nagabubu pinaagi sa tuberiya. Ang tanang divine nga panalangin maoy usa ka butang sa grasya, ang palisiya sa gugma ug integridad sa Dios. Ang Dios wala nagakinahanglan sa imong tabang. Ikaw dili makatabang Kaniya.

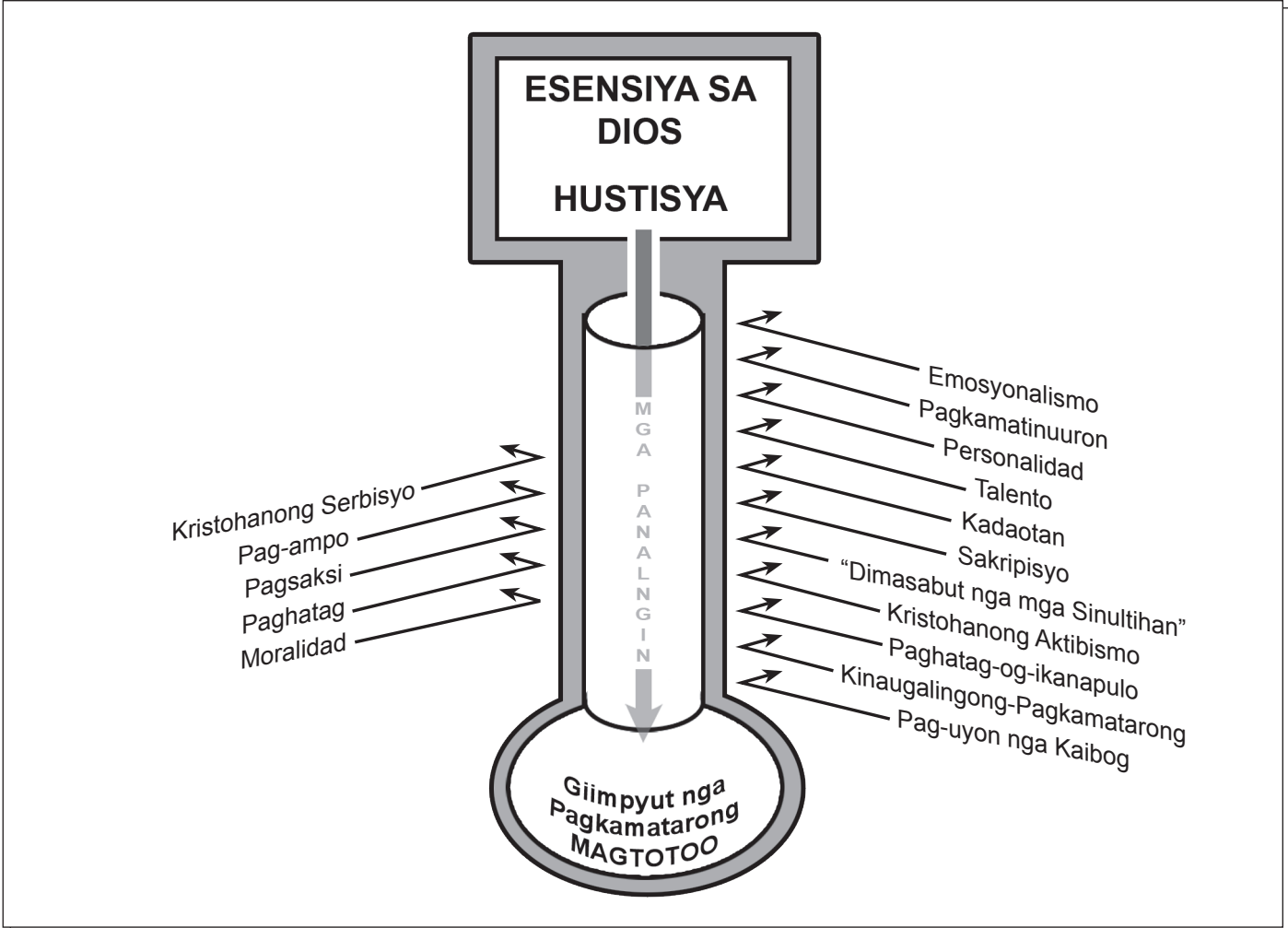
Walay tawhanong linalang, walay anghel, walay sistema, walay organisasyon ang makalusut gayud nianang pagkasulud-sa-kapsula ug magkuha sa dungog para sa unsay nahimo sa Dios. Ang yawa ug tanang mga puwersa sa kadaotan dili makalagbas sa salipud, dili bisan pa ang mga kaibog ug mga hilig sa imong kinaiyang makasasala.

Ang Dios nagapanalangin kanimo tungud lamang kay ang Iyang perpekto nga mga sukaranan naabot, kana mao, tungud lamang kay ikaw maghuput sa divine nga pagkamatarong. Siya wala gayud nagapanalangin kanimo para sa unsay imong gihimo. Siya wala nagapanalangin kanimo tungud sa imong magilakon nga personalidad, imong talento, o imong tawhanon nga enerhiya. Siya wala nagapanalangin kanimo tungud kay ikaw maghatag-og-ikanapulo o magmemorya sa Kasulatan o magsaksi ngadto sa napulo ka tawo matag adlaw o magsulti sa mga dimasabut nga mga sinultihan o magbiya ‘alang sa Ginoo’ sa usa-ka-butang nga ikaw malipay. Sa paghimo sa ingon-niini, Siya magakinahanglan sa paglabog sa Iyang absoluto nga integridad, magpaubus sa Iyang-kaugalingon katumbas sa katawhan, ug maghunong sa pagka Dios. Para sa bisan-kinsa nga magdahum sa divine nga panalangin agig balos sa maong mga butang mahimo nga kataw-anan kon dili man mapasipad-anon kaayo.

Sa dihang ang Dios nagapanalangin kanimo, Siya nagahimo sa tanang buhat. Siya, dili ikaw, kinahanglang mahimaya diha sa anghelanong away. Siya mitukod sa tuberiya; Siya

ANG TUBERIYA SA GRASYA

ANG GISULUD-SA-KAPSULA NGA TUBERIYA SA GRASYA

nagahimo niini aron molihok! Sa dihang Siya nagapanalangin kanimo, kini sa kanunay para sa mao ra nga rason: Ikaw maghuput sa prinsipyo sa Iyang integridad, divine nga pagkamatarong. Ang divine nga hustisya gawasnon sa pagpanalangin lamang sa divine nga pagkamatarong.

Bisan-unsa nga ikaw tingali malagmit nga maghimo maoy gawas sa pagkasulud-sa-kapsula ug sa kanunay nagalagpot sa gawas. Ang legalismo sa wayduhaduha walay lugar diha sa plano sa Dios, apan bisan pa sa dihang ikaw maghimo sa unsa ang Bibliya nagamando—pag-ampo, pagsaksi, paghatag, Kristohanong serbisyo, moralidad—ang imong mga buhat sa gihapon gawas sa agianan sa panalangin. Dili gani ang lehitimo nga produksiyon makapahitakus kanimo sa usa ka pudyot sa divine nga panalangin sa panahon o sa eternidad. Ang tinuud nga produksiyon mismo usa ka panalangin nga magkauyon sa maangayong kalambigitan uban sa Dios! Ang matuud nga Kristohanong produksiyon sa yano nagalangkub sa mga oportunidad nga ang Dios nagahatag kanimo sa pagtuman sa imong harianong pagkaembahador (2 Mga Taga-Corinto 5:20; Mga Taga-Efeso 6:20).

Dinhi kita kinahanglan sa hustong magbahin “sa pulong sa kamatuuran” (2 Timoteo 2:15, KJV). Ang matag myembro sa harianong pamilya sa Dios nagasul-ub sa duha ka kalo—siya pulos usa ka harianong pari ug usa ka harianong embahador—ug siya kinahanglang

makahibalo kanus-a magsul-ub sa bisan-hain nga kalo. Ang pagkalibog niining elementarya nga isyu nagadala ngadto sa usa ka mini nga paagi sa buhat nga nagahimo sa espirituhanong pag-abante nga imposible ug ang pasipala nga usa ka paagi sa kinabuhi.

PARI UG EMBAHADOR

Ang usa ka pari maoy usa ka myembro sa tawhanong kaliwat kinsa nagarepresentar sa tawhanong kaliwat o sa usa ka tipik niini atubangan sa Dios. Siya nagalihok para sa benepisyo sa tawo. Tungud kay siya nagalihok sulud sa espera sa espirituhanong mga butang-katingalahan, siya kinahanglang magdawat sa usa ka espirituhanong pagkatudlo. Sa bisan pagkwalipikar para sa maong usa ka pagkatudlo, siya kinahanglang mag-ambit sa kinaiya niadtong kinsa siya nagarepresentar, niadtong para kang kinsa siya nagapangatungdanan. Mao nga, ang Ikaduhang Persona sa Trinidad kinahanglan mahimong tinuud nga pagkatawo aron mahimo nga atong Pangulong Pari ug magsangkap sa atong kaluwasan (Mga Hebreohanon 7:25).

Si Kristo ang atong Harianon nga Pangulong Pari sa kahangturan (Mga Hebreohanon 5:6, 10). Siya mirepresentar kanato ngadto sa Dios sa dihang Siya mitanyag sa Iyang-kaugalingon ibabaw sa tinuud nga altar, ang krus. Bisan pa og Siya mitagbaw sa Amahan alang sa tanang katawhan, ang tanang katawhan wala mahisakup sa Iyang pagkapari (Mga Hebreohanon 7:14). Diha sa Bibliya adunay upat ka han-ay sa mga pari.

Ang nangagi nga mga dispensasyon diha sa Karaang Testamento maoy gipaila pinaagi sa tinuyo nga mga pagkapari (Levitico 8; 21; 22:1–16) mao nga ang kadaghanan sa mga magtotoo kinsa mipuyo sulud niadtong mga panahona dili mga pari gayud. Una, sulud sa Kapanahonan sa mga Hentil, ang patriyarka sa pamilya mao usab ang pari sa pamilya kinsa mirepresentar sa mga myembro sa iyang pamilya atubangan sa Dios. Ikaduha, sulud usab sa Kapanahonan sa mga Hentil, ang harianong pari nga gilarawan ni Melchizedek, hari sa Salem, mirepresentar sa iyang nasod ngadto sa Dios (Genesis 14:18; Mga Hebreohanon 5:6, 10). Ikatulo, sulud sa Kapanahonan sa Israel ug sa umaabot nga Milenyo, ang tribu ni Levi nagarepresentar sa nasod sa Israel. Diha sa mga kalihukan sa Karaang Testamento nga Libitikanhong pagkapari ang Dios nagahulagway, sa hulad nga porma, daghang maanindot nga mga leksyon mahitungud sa umaabot nga buhat sa taliabot nga Mesiyas.⁴⁶

Ang ikaupat nga parianong han-ay mao ang harianong pagkapari sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Dili limitado ngadto sa *diyutay* nga mga tawo, ang Kapanahonan sa Simbahan nga pagkapari maoy unibersal: *Matag* myembro sa harianong pamilya maoy gitudlo sa takna sa kaluwasan sa pagrepresentar sa iyang-kaugalingon atubangan sa Dios. Diha ni Kristo, kita usa ka gingharian sa harianong mga pari sa kahangturan (1 Pedro 2:5, 9; Pinadayag 1:6; 5:10; 20:6). Ubus sa perpekto nga Pangulong Pari, ang pagkapari sa Kapanahonan sa Simbahan maoy hilabihan ka hawud kay sa kanhi, tinuyo nga mga han-ay (Mga Hebreohanon 7).

Sa laing bahin, kita usab mga embahador. Diha sa tawhanong hut-ong, ang usa ka embahador maoy usa ka hataas-og-ranggo nga ministro o myembro sa pagkaharianon nga gipadala sa pagrepresentar sa iyang nasod diha sa usa ka langyaw nga rehiyon. Isip

46. Thieme, *Lebitikanhong mga Paghalad*.

espirituhanong mga embahador, kita magrepresentar ni Ginoong Jesu-Kristo sulud sa gingharian sa yawa (2 Mga Taga-Corinto 5:18–20). Kita harianon, nagsilbi isip mga sinugo sa Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo kinsa karon maoy wadinhi sa kalibutan. Maingon nga kita natudlo nga mga pari diha sa kaluwasan, kita usab natudlo nga mga embahador sa takna nga kita magtoo diha ni Kristo. Ang tanang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo sa awtomatik anaa sa tibuuk-panahon nga Kristohanong serbisyo. Walay desisyon o dedikasyon unya sa atong Kristohanong mga kinabuhi ang nagadugang sa bisan-unsang ngadto sa atong orihinal nga divine nga mga pagkatudlo.

Maingon nga ang embahador sa usa ka nasod wala nagasuportar sa iyang-kaugalingon, nan kita gisuportaran sulud sa teritoryo ni Satanas pinaagi sa lohistika nga grasya gikan sa Dios. Ang usa ka embahador adunay iyang mga instruksiyon sa nahasulat nga porma; kita anaa sa nakompleto nga kanon sa Kasulatan. Siya wala mahisakup sa rehiyon diin siya gipadala; kita mga lungsuranon sa langit. Siya wala nagaisip sa mga insulto ingon nga personal; kita, usab, magtugyan sa pagbalos ug paghukom diha sa mga kamut sa Ginoo. Ang pagpabalik sa usa ka embahador sama ra sa usa ka deklarasyon sa gubat; sa dimadugay human ang Pagsakgaw nagapabalik sa harianong pamilya ngadto sa langit, sa dayag gipakusog nga espirituhanong pakiggubat ang mosulbong diha sa Kalisdanan.

Ang Dios nagagamit sa mga embahador diha sa matag matang sa katilingban (Mga Taga-Roma 12:6–13). Siya adunay mga embahador sa negosyo, sa mga propesyon, sa trabaho. Walay sapayan unsa ang imong himoon para sa panginabuhi o sa unsa nga mga pundok ikaw maglihok, kana mao ang hut-ong diin ikaw magrepresentar ni Kristo. Ikaw mamahimong usa ka embahador asa ka man dapita, sa paghimo og usa ka pulpito gawas sa imong mga sirkumstansiya, bisan unsa man sila. Sa ingon-niini, ang katilingbanong kausaban ug ang pagsulbad sa katilingbanong mga problema dili ang isyu diha sa espirituhanong kinabuhi. Sa SPQR, panaglitan, diin ang pagkaulipon naghitak, si Pablo wala miawhag sa daghang mga ulipon kinsa nahimong mga magtotoo sa pag-alsa o sa pagpangayo sa usa ka kausaban sa kahimtang; siya miawhag kanila sa pagpabilin diin sila maingon nga gawasnong katawhan sa Dios (1 Mga Taga-Corinto 7:22). Sa tinuud, unsaon nimo pagpangitag panginabuhian maoy usa ka hilig. Ang imong bokasyon sa kinabuhi mao ang mahimong usa ka embahador, usa ka bokasyon diin ang Dios mitudlo kanimo.

Kita tingali usab maanad sa kamatuuran nga kita anaa dinhi para sa usa ka katuyoan. Sa tinuud, kita anaa dinhi para sa duha ka katuyoan. Sa usa ka bahin, kita anaa dinhi sa *paghimaya* sa Dios pinaagi sa pagtugot Kaniya sa pagpanalangin kanato sulud sa anghelanong away. Sa laing bahin, kita anaa dinhi sa *pagrepresentar* ni Ginoong Jesu-Kristo sulud sa kalibutan sa yawa. Kining maong nagkalainlain nga mga kalihukan kinahanglan mapabiling mabulag. Kon kini nga mga alambre magtagbo, ang atong Kristohanong mga kinabuhi mapakyas.

Isip atong Pangulong Pari, si Kristo midaog sa istratēhiyanhong kadaugan diha sa anghelanong away (Mga Hebreohanon 6:17–20). Isip mga pari, ang atong kalihukan mao ang pagdaog sa taktikanhong kadaugan. Ang taktikanhong kadaugan madaog sa dihang ang Dios makahimo sa pagpakita sa iyang gugma ug integridad pinaagi sa pagbubu sa labing-daghan nga mga panalangin ngadto sa usa ka myembro sa tawhanong kaliwat. Sa laing mga pulong, kita anaa dinhi isip mga pari sa pagkat-on sa doktrina ug mapanalanginan sa Dios.

PARI	EMBAHADOR
Nagarepresentar sa iyang-kaugalingon	Nagarepresentar ni Kristo
Paingon sa Dios	Paingon sa tawo
Pribado	Publiko
Atubangan sa Dios	Atubangan sa kalibutan
Nagakat-on sa doktrina	Nagalihok kuyog sa uban
Espirituhanong pag-abante	Espirituhanong serbisyo
<i>Nagadawat</i> sa panalangin	<i>Nagahatag</i> sa panalangin

ANG PAGKAPARI UG PAGKAEMBAHADOR SA KAPANAHONAN SA SIMBAHAN NGA MAGTOTOO

Isip mga embahador, kita anaa dinhi sa pagrepresentar sa wadinhi nga Kristo pinaagi sa lainlaing mga kategoriya sa espirituhanong produksiyon nga gimando diha sa Kasulatan. Kining pagkaembahador nga serbisyo mahulog sulud sa tinuyo nga mga kalihukan sa atong tagsatagsa ka espirituhanong mga gasa, o kini magtuman sa mga responsibilidad nga komon ngadto sa tanang mga magtotoo. Pananglitan, kitang tanan gitugyanan nianang matang sa pagwali-sa-ebanghelyo nga nailhan isip pagsaksi, samtang ang dinaghan nga pagwali-sa-ebanghelyo mao ang responsibilidad sa andam nga kalalakihan nga may espirituhanong gasa sa ebanghelista.⁴⁷ Ang atong trabaho mao ang pagpahayag sa Ebanghelyo, sa pagsulti sa katawhan unsaon aron mapakig-uli ngadto sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 5:20).

Isip mga pari, kita magrepresentar sa atong-kaugalingon; isip mga embahador, kita magrepresentar ni Ginoong Jesu-Kristo. Isip mga pari, kita magrepresentar sa atong-kaugalingon ngadto sa Dios; isip mga embahador, kita magrepresentar sa Dios ngadto sa tawo. Ang harianong pari nagalihok sulud sa praybasi atubangan sa Dios, ang harianong embahador diha sa publiko atubangan sa kalibutan. Ang pagkapari may kalabutan sa pagkat-on sa Pulong sa Dios, ang pagkaembahador alang sa paglihok kuyog sa uban. Ang pagkapari nagapahimug-at sa espirituhanong pag-abante, ang pagkaembahador sa espirituhanong serbisyo. Ang harianong pari nagadawat sa mga panalangin gikan sa Dios, ang harianong embahador nagahatag sa mga panalangin ngadto sa tawo. Ang divine nga mga panalangin mag-abut ngadto sa magtotoo sa kanunay pinaagi sa iyang pagkapari, dili gayud pinaagi sa iyang pagkaembahador.

Ang atong katuyoan isip harianong mga embahador mao ang pagmugna; ang makita nga Kristohanong produksiyon maoy gidesinyo sa paghatag sa panalangin ngadto sa uban; sa ingon, isip mga embahador kita *maghatag* sa panalangin, samtang isip mga pari kita *magdawat* sa panalangin. Karon, ania ang importante nga punto. Ang mga panalangin nga *kita* maghatag dili maghimaya sa Dios; unsa ang nagahimaya sa Dios mao ang panalangin nga *Siya* nagahatag, ang kalihukan nga *Siya* nagahimo, kanang nagamatuud sa *Iyang* karakter ug nagapakita sa *Iyang* integridad. Siya nahimaya pinaagi sa paghatag kanato sa pangpadasig ug oportunidad sa pagmugna; kita magmugna sa yano isip usa ka natural nga

47. Thieme, *Pagsaksi* (2017).

resulta nga walay merito nga maapil.

Gikan sa baroganan sa atong adlaw-adlaw nga mga kinabuhi, unsa ang nagahimaya sa Dios dili ang tanan sa atong Kristohanong aktibidad kundili ang atong pagdawat sa mga panalangin gikan Kaniya. Kini nagabutang sa atong mga kinabuhi sa hustong-panan-aw uban sa plano sa Dios ug nagabutang sa atong produksiyon diha sa usa ka tinuud nga basihanan. Imbis sa pagdagan dinhig-didto nga nagsulay sa paghimaya sa Dios pinaagi sa atong pag-ampo, atong pagsaksi, atong paghatag, atong serbisyo, kita magtan-aw Kaniya nga maghimaya sa Iyang-kaugalingon sulud sa atong mga kinabuhi samtang kita mag-abante diha sa kahibalo sa Iyang Pulong. Uban sa doktrina nga nagtuhup sa kalag, nagbag-o sa atong panghunahuna, nagputus kanato gikan sa satanasnong doktrina, ang atong pagkaembahador nga serbisyo mahimong usa ka oportunidad, usa ka pribilihiyo, usa ka panalangin diha sa iyang-kaugalingon ibabaw sa daghan nga laing mga panalangin—usa ka paagi sa pagpahayag sa atong gugma para sa Ginoo. Ang tukma nga pangpadasig gikan sa doktrina, giaplay ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu, nagapahimo kanato sa masayon ug natural nga magrepresentar ni Jesu-Kristo, kang kinsa kita sa personal mag-ila ug sa halawum magdayeg-pag-ayo.

Ang kalihukan sa embahador nagasunud human lamang sa kalihukan sa pari. Ang pag-abante diha sa doktrina nagakahulugan sa masangputong pag-abante sa produksiyon, ug ang labing-dako nga produksiyon nagaabut lamang pinaagi sa espirituhanong pagkahamtong.

Ang pagkaembahador sa dikalikayan maykalabutan sa kompiyansa diha sa komunikasyon sa doktrina (Mga Taga-Efeso 6:20). Sa dihang kita mahibalo sa doktrina, kita sa porsigido makadeklarar sa plano sa Dios, sa pulos pulong ug binuhatan, napasiguro nga ang atong katuyoan diha sa kinabuhi natuboy pinaagi sa gahum sa Dios. Ang atong bokasyon wala mamiligro bisan pa sa kinadak-ang sinabutan nga satanasnong mga ataki o sa kinadakan nga sukwahing mga sirkumstansiya. Ang makasaysayanon nga kalit-nga-kalisdanan, pagkaulipon, pagkapriso—kini nga mga butang dili magpaundang sa katuyoan sa Ginoo para sa mga kinabuhi niadtong kinsa magrepresentar Kaniya. Kita magsilbi sa masaligon isip mga embahador, apan tungud kay ang pribadong operasyon sa pari sa kanunay nagauna ug nagauban sa makita, publiko nga operasyon sa embahador, ang tinuud nga empasis sa kanunay anaa sa pagsilsil sa doktrina sa Bibliya ug sa masangputon nga espirituhanong pagtubo. Dili gayud ang mga prayoridad balihon; dili gayud ang duha ka kategoriya pagalibogon.

Ako halos malooy para sa Kristohanon kinsa nagalagot sa paggugol og hataas nga mga oras diha sa pag-ampo apan kinsa nagapugus sa iyang-kaugalingon sa paghimo sa ingon-niini, naglaum nga ang Dios mopanalangin kaniya para niini. Ako nalooy sa manggi-ulawon, hilumon nga magtotoo, nahisagmuyo sa pagsugod sa mga panagsulti uban sa mga istranghero, kinsa sa dakong-pagtoo nagatuktuk sa mga pultahan sa pagsulti sa katawhan bahin sa Ginoo uban sa mga pagdahum sa pagdawat sa divine nga pag-uyon. Bisin pa og kini halos nagapatay kaniya, siya nagapadayon niini, namula sa tibuuk panahon. Kini nga mga magtotoo nasultihan nga kon sila magsaksi o mag-ampo og sakto ang Dios mopanalangin kanila. Sila sa yano gusto nga magbaton og pipila ka panalangin; sila gusto nga magpasidungog sa Ginoo. Sila matinuuron; sila may maayong tuyo; apan sila wala makasabut sa sistema sa Dios. Tungud sa ilang pagkaignorante, natikasan sila pinaagi sa pagbuhat og usa ka butang. Usa-ka-tawo, malagmit matinuuron usab, ang nakasulti kanila

nga ang plano sa Dios nagaagad diha sa buhat sa tawo, nag-ingon sa tinuud nga ang Dios sentimental ug masayon sa pagpahimuut, nga ang Dios wala nagapanumbaling sa paglapas sa Iyang kaugalingong mga prinsipyo, nga ang Dios mouna ug mohatag sa unsay nahisakup ngadto sa pari agig bugti para sa gamay nga buhat sa embahador, nga ang Dios mao ang tagmugna sa kalibog.

Ang katawhan maggugol sa dako kaayong panahon sa pagkamaayo ngadto sa uban aron sa pagkuha og usa-ka-butang gikan kanila nga kining batasana nadala sulud sa Kristiyanismo. Imbis sa paghimo sa mga butang para sa katawhan nga sila wala makagusto, sila naghimo sa mga butang para sa usa ka hanap, dikalibutanon nga konsepto nga sila magtawag og “Dios.” Sila nagalihok sa paghimo og maayong mga butang para sa Dios, ug ang Dios nagalihok sa pagpanalangin kanila. Nan, kana dili tinuud. Walay usa ang maka-buhat para sa kaluwasan, ug labaw pa gani, walay usa ang makabuhat para sa panalangin human sa kaluwasan.

Kini dili malisud sa pagsabut og nganong kini nga pagpasipala dominante kaayo. Kita gitudloan gikan sa pagkabata nga ang mga ganti maggikan sa pagka maayo, sa paghimog maayo. Kini maoy tawhanong moralidad; sa pagkatinuud walay sayup niini—ngadto sa iyang tukma nga lugar. Kita nakadungog nga si Santa nagadala sa mga regalo para sa maayong mga batang-lalaki ug mga batang-babaye. Ang maayo nga batan-ong katawhan kinsa maghimo sa husto nga butang sa kanunay magantihan. Ang katahum dili gayud gamiton isip usa ka timailhan sa pagkamaayo. Sa tibuuk natong mga kinabuhi kita nasultihan niini, ug walay sayup sa bisan-unsang niini. Ang problema nagasangpot sa dihang kita magdala niini nga panghunahuna labang sa utlanan sa espirituhanong pagbulot-an ug magsulay sa pagtratar sa Dios nga daw Siya usa ka tawhanong linalang.

Ang problema tingali maayo-kaayong nahulagway diha sa pulongan “Ang Dios magpanalangin kanimo.” Kita makadungog niini sa matag higayon. Kon ikaw maghulog og kuwarta sa usa ka kulon sa panahon-sa-Pasko, usa-ka-tawo nga may usa ka kampanilya ug usa ka pahiyum moingon, “Ang Dios magpanalangin kanimo, igsoon.” Ang usa ka lalaki nga eskawot nagatabang sa makadiyut sa tigulang nga babaye latas sa karsada ug nagadawat sa usa ka “Ang Dios magpanalangin kanimo, dodong” agig balos. Ang pastor kinsa nagatindog diha sa pultahan sa simbahan sa Domingo sa buntag adunay usa ka “Ang Dios magpanalangin kanimo” para sa matag myembro sa kongregasyon. Unsa kapangahas! Unsa nga panahum! Sa unsang-paagiha si bisan-kinsa makapitik sa iyang mga tudlo ug magpakanaog sa divine nga panalangin? Unsa nga katungud nga anaa si bisan-kinsa sa pagsulti nga ang Dios mopanalangin ni bisan-kinsa pa? Ang panalangin maoy katungud sa Dios. Ang pastor makahimo sa pagtin-aw niini ngadto sa iyang kongregasyon sa *unsang-paagiha* ang Dios nagapanalangin, apan walay usa sa tinuuray ang makasulti og, “Ang Dios magpanalangin kanimo!”

Karon, kita tingali sa hilabihan nga manggihatagon ug magpapha sa “Ang Dios magpanalangin kanimo” isip usa ka idyom lamang para sa “daghang salamat,” apan kini usa ka *salawayon* nga idyom. Sa labing-maayo, kini nagakahulugan og wala; kon himoon bisan pa sa diyutayng tininuud-nga-paagi, kini sa makalilisang nga makapalibog.

Usa ka pastor mahimong mag-ingon “Ang Dios magpanalangin kanimo” sa dihang ikaw maghatag og usa ka gasa ngadto sa simbahan. Kini ba anaa sa likud sa imong hunahuna nga, kon ikaw mihatag og baynte dolyares, ang Dios mamahimong maghatag kanimo niadto nga kasabutan sa negosyo? O magpahimo sa imong uyab sa pagpakig-uli

sa maayong kabubut-on diha kanimo? Kon ikaw mihunahuna sa ingon-niini, kalimti kini. Ikaw dili gayud mapanalanginan tungud kay ikaw maghatag. Ang paghatag maoy usa ka kalihukan sa pagkaembahador; kini usa ka ekspresyon sa pagsimba.⁴⁸ Odi doktrina ang imong pangpadasig o ang imong paghatag dili makwenta. Ikaw magkansela sa produksiyon uban ang panghunahuna nga nagalaum sa pagkuha og usa-ka-butang agig balos. Unsay labaw pa, ang Dios wala gayud nagapanalangin ni bisan-kinsa para sa bisan-unsang espirituhanong produksiyon sa bisan-unsang matang—dili bisan pa para sa *lehitimo* nga produksiyon gikan sa *korek* nga pangpadasig!

Ayaw paghunahuna pagkakaran nga ang produksiyon dihinungdanon. Diha sa usa ka lokal nga simbahan, pananglit, daghang mga buluhaton ang kinahanglang pagahimoon sa tuman, sa propesyonal, ug sa makadaghan sa wapasalamat. Kadtong kinsa maghimo niini nga gikinahanglan nga mga trabaho maoy naglihok isip mga embahador. Sila kinahanglang magsabut nga ang ilang waykatapusang mga ganti—ug ang ilang mga ganti sa panahon—moabut tungud sa laing mga katarungan, *masmaayong* mga katarungan kay sa niadtong sila nakapuliki palibot sa simbahan! Sila pagagantihan ug panalanginan kon sila mag-abante isip mga pari; ang ilang pagkaembahador nga produksiyon gipadasig pinaagi sa kasibot ug kalit-nga-kadasig niana nga pag-abante.

Ang atong produksiyon nagapanalangin sa uban, apan ang Dios diha sa Iyang kaalam dili makatugot kanato nga mapanalanginan para sa pagpanalangin sa uban. Kana magbuhat og mini nga pangpadasig. Siya wala nagatinguha sa Iyang mga embahador nga naglihok sa palibot isip espirituhanong mga masuso o mga dipahingkod, nagtuktuk sa usag-usa, naghimo sa ilang-kaugalingon nga salawayon, nagsulay sa paghimo sa maayong mga butang para sa uban aron nga magantihan ilang-kaugalingon. Kana nga mainitong empasis diha sa maayong mga buhat maoy masduul ngadto sa plano ni Satanas kay sa Dios. Ang Dios nakatukod sa Iyang plano mao nga ang produksiyon maoy usa ka pagpakita sa espirituhanong pag-uswag. Ang produksiyon dili usa ka kapasikaran apan usa ka resulta sa espirituhanong pag-abante. Ang produksiyon dili usa ka kapasikaran sa panalangin; ang produksiyon dili gani usa ka resulta sa panalangin! Ang produksiyon maoy usa ka resulta sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa kalag ug nag-usbaw nga kalambigitan uban sa Dios.

Sa pagkapakyas sa hustong pagbulag sa pagkapari gikan sa pagkaembahador, ang Kristiyanismo karon gihadol sa idiya nga ang usa ka magtotoo napanalanginan tungud sa unsay iyang nahimo. Kini usa ka tataw-kaayo nga sayup. Sa usa ka bahin, kini nga masalaypong idiya nagalapas sa prinsipyo sa gisulud-sa-kapsula nga tuberiya, nagpaabot sa Dios sa pagbutang-sa-piligro sa Iyang perpekto nga integridad. Sa laing bahin, kini nga panahum nagahimo sa mga magtotoo nga madutlan ngadto sa espirituhanong mga madaogdaugon kinsa maggalgal kanila ngadto sa tanang matang sa ‘serbisyo’ ubus sa silot nga dili mapanalanginan sa Dios. Kana mibiktima sa mga Kristohanon nga magpuyo ubus sa usa ka nagmulo nga balatian sa wala pagbuhat sa igong kakugi, ug sila mag-ugmad og usa ka binuta nga pagkaarogante mahitungud sa unsa ka importante ang ilang mga buhat sa tinud-anay ngadto sa Dios. Kini ang esensiya sa legalismo. Kini nagaulipon sa mga magtotoo ngadto sa makita nga mga aktibidad samtang naghatag lamang og binaba

48. Thieme, *Paghatag: Gimik o Grasya?* (2017).

nga pangalagad ngadto sa kinatas-ang pagkaimportante sa Pulong sa Dios ug tinuud nga panghunahuna sa doktrina. Sa dihang ang mga magtotoo magsulay sa pagpahiuyon sa ilang mga kinabuhi ngadto sa masalaypon nga mga konsepto, sila mahimong malibog ngadto sa kinabuhi, nabulag gikan sa katinuuran, ug wamahiayon ngadto sa hustisya sa Dios.

Sa walay pagngiub o sa bisan-unsang paagi sa pagngitngit sa tinuud nga pagkaimportante sa lehitimo nga produksiyon sa embahador, ang pagkapari sa kanunay nagadawat sa kinatas-ang divine nga prayoridad. Kini ang basihanan para sa panalangin sa magtotoo gikan sa hustisya sa Dios ngadto sa pagkamatarong sa Dios diri kanato pinaagi sa gisulud-sa-kapsula nga tuberiya sa grasya. Kini ang basihanan para sa paghimaya sa Ginoo.

POTENSIYAL NAGABUNGAT OG KAPASIDAD

Natural, ang Dios wala midala kanimo dihaduha ngadto sa langit sa takna nga ikaw mitoo diha ni Kristo, apan tingali ikaw usab nakamatikud nga wala Siya sa kalit mipanalangin kanimo ngadto sa kinatas-an. Siya wala diha-dayon mihatag kanimo sa tanang mga kasulbaran sa tanan nimong mga problema, mipuno kanimo sa dimolubad nga kalipay, mihimo kanimo nga usa ka milyonaryo, mihatag kanimo og usa ka bana o asawa, mipataas kanimo ngadto sa kinatas-an sa imong propesyon, mipauswag sa imong pamilya ug mga higala tungud sa ilang pakig-uban kanimo, maghimo kanimo ngadto sa usa ka tinubdan sa makasaysayanong impak ug kalig-on para sa imong nasod. Nganong wala man? Niadtong unang tipik-sa-panahon ikaw nakabaton sa hingpit natukod nga tuberiya sa grasya ingon ka bug-os nga ikaw karon magbaton o mobaton gayud. Ang tinguha sa Dios mao ang paghatag kanimo nianang kauswagan ug labi pa kadaghan labot pa. Nan nganong wala man Siya nagaderetso ngadto sa tumong? Sa makausa pa, nganong langan man?

Kutub nga kita magpabilin niining kinabuhia, usa ka prinsipyo ang nagadumala sa atong relasyon uban sa integridad sa Dios: Potensiyal dugangan og kapasidad mahimong katinuuran. Ang *potensiyal* mao ang pagkahitarong; kana mao, ang pagkamatarong sa Dios giimpyut ngari kanato isip usa ka potensiyal nga nagabungat og implementasyon. Ang implementasyon nagatungha diha sa *katinuuran* sa tumoy sa talaid. Ang katinuuran maoy pagpatubo sa espirituhanong kinabuhi nga nagresulta diha sa mauyunong kalambigitan uban sa Dios nga nagaugmad sa atong kapasidad sa paghimaya Kaniya—ang divine nga tinguha sa Iyang plano sa eternidad nga milabay. Sa laing mga pulong, ang katinuuran nagalangkub sa labing-daghan nga panalangin nga giimpyut ngadto sa divine nga pagkamatarong diri kanato taliwala sa kalibutan sa yawa. Kini nga mga panalangin mao ang dakong wamasayri ngadto sa kadaghanan sa mga magtotoo, apan pinaagi sa *a fortiori* nga lohika, si Pablo nakapahimutang niini nga mga abot diha sa tinuud nga hustong-pananaw: Sila masmasayon kaayo para sa Dios sa pagsangkap kay sa potensiyal—ang giimpyut nga pagkamatarong—nga kita anaa na!

Ang rason nga ang mga panalangin sagad kaayo nga malisud-dakpon maoy makit-an diha sa *kapasidad* nga kapasikaran sulud sa pormula. Ang espirituhanong pagkahamtong nagahatag sa kapasidad para sa panalangin; kini ang sumpay tali sa potensiyal ug katinuuran diha sa kinabuhi sa Kristohanon.

POTENSIYAL	+	KAPASIDAD	=	KATINUURAN
Giimpyut nga Pagkamatarong		Doktrina sa Bibliya sulud sa Kalag		Mga Panalangin sa Panahon

Kapasidad ang *nawala* nga sumpay para sa kadaghanan sa mga magtotoo sa atong panahon! Sa dili pa ang hustisya sa Dios nagabubu sa mga panalangin, ikaw kinahanglang magbaton sa kapasidad para kanila. Kon walay kapasidad sa kalag, ang mga panalangin dili mga panalangin gayud; sila magpakusog lamang sa kalisdanan ug kagul-anan. Ang Dios dili mopataas kanimo o maghimo kanimo nga mauswagon kon ikaw mahimong mapadunot pinaagi niini nga mga butang. Kon unsay Iyang gihatag kanimo magguba lamang kanimo, Siya mahimong dili makiangayon. Ang Iyang integridad malapas gayud kon Siya mihatag kanimo sa piho nga mga butang diha sa sayup nga hugna sa imong espirituhanong pag-abante.

Ikaw tingali mag-inusara karong panahona, apan adunay usa-ka-butang nga daotan pa kaayo kay sa pagbati og diyutay nga kamingaw—pagbaton sa sayup nga paris, o bisan sa pagbaton sa husto nga paris diha sa sayup nga panahon! Ikaw tingali manghinaot nga ikaw adunahan. Kini ang kinasayonan nga butang sulud sa kalibutan para sa Dios sa paghulog og usa ka milyon nga dolyar diha sa imong paa, apan kana mahimo nga dimakiangayon nganha kanimo kon ang mga komplikasyon nga kanunay mag-uban og kamadagayaon mi-hatag kanimo sa mga ulser ug mihikaw kanimo sa malinawon nga pagkatulog sa kagabhion (Mga Salmo 4:8). Ang maong usa ka ‘panalangin’ mahimo nga kaugalingong-kapildihan. Bisan kon ikaw magtoo niini o dili, ikaw mawad-an gayud sa bintaha dihadiha.

Hinon, bisan kon ikaw anaay kapasidad o wala, ang Dios matinumnon sa Iyang kaugalingong pagkahingpit nga karon nagpuyo diha kanimo. Siya sa wayhunong nagabubu sa mga panalangin paingon sa ubus sa tuberiya sa grasya nganha kanimo, nagsugod sa kwarenta ka inisyal nga panalangin sa kaluwasan nga matuman dihadiha ang tuberiya natukod.⁴⁹ Human sa kaluwasan, ang mga panalangin sa grasya magpadayon diha sa duha ka kategoriya: sa lohistika nga mga panalangin ug espesyal nga mga panalangin.

Ang espesyal nga mga panalangin mao ang mga abot sa labawng-grasya. Sila maglakip sa espirituhanong mga panalangin, temporal nga mga panalangin, mga panalangin pinaagi sa panag-uban, makasaysayanon nga mga panalangin, mga panalangin nga may kalabutan sa wamahitakus nga pag-antos, ug sa katapusan, pagkamatay nga mga panalangin. Kini ang makapatagad nga mga bintaha nga magbungat og kapasidad sa kalag gikan sa pagpasulud sa doktrina sa Bibliya. Ang Dios nagahatag kanila sa dihang ikaw igo ang kahamtong sa pagdayeg-pag-ayo kanila nga dili masamok pinaagi kanila. Sa paghatag kanimo sa maong mga panalangin, ang Dios nagapakita sa Iyang gugma ug integridad sa hilabihan kadako nga Siya nagapuntos sa usa ka taktikanhong kadaugan diha sa anghelanong away, nagpahimulus sa istratohiyanhong kadaugan sa krus. Ang Dios sa hilabihan nagatinguha sa pagpanalangin kanimo sa espesyal ug sa dikasagarang mga paagi nga si Isaiah misulat:

49. Thieme, *Ang Plano sa Dios*, Pakapin-sa-basahon.

Ug busa ang GINOO mohulat ba, nga siya mahimong maloloy-on nganha kaninyo,

Ug busa siya matuboy ba, nga siya makabaton og kalooy diha kaninyo:

Kay ang GINOO *maoy* usa ka Dios sa paghukum [hustisya]:

Dalayegon *mao* tanan sila nga maghulat para kaniya. (Isaiah 30:18, KJV)

Bisan pa og ang Dios dili dihaduha maghatag kanimo sa espesyal nga mga panalangin, ang pagkamatarong sa Dios diha kanimo sa gihapon nagabungat nga ikaw mapanalanginan. Panahon sa kasamtangan tali sa kaluwasan ug pagkahamtong, busa, sa dihang ang Ginoo nagtukbil sa Iyang tiil nga naghulat sa pagpanalangin kanimo, Siya nagasuportar ug nagapalahutay kanimo uban sa lohistika nga grasya. Pipila niini nga suporta sa yano nagapabilin kanimo nga buhi sulud sa kalibutan sa yawa; ikaw magkinahanglan sa hangin, pagkaon, silonganan, mga sinina, mga higala, usa ka angel nga magbalantay. Apan ang labing mahinungdanon, ikaw magkinahanglan sa tanan nga Siya nagasangkap para sa imong espirituhanong pag-abante: ang nakompleto nga kanon sa Kasulatan, rebound, ang pagpuno sa Balaang Espiritu, ang andam nga pastor-magtutudlo, ang lokal nga simbahan diin ang doktrina gitudlo, transportasyon paingon sa Bibliya nga klase, tingali usa ka himan sa pagrekord, usa ka radyo, o usa ka laing paagi sa pagpaminaw sa doktrina sa pagkawala-diha sa usa ka lokal nga pastor.

Ang Dios nagasuportar sa nagkalainlaing katawhan diha sa nagkalainlaing mga paagi. Ang usa ka magtotoo tingali makabaton og makapadasig ug maunungon nga mga higala; ang iyang transportasyon tingali usa ka Bugatti; ang iyang pagkaon, *taas-og-matang* nga linutoan. Ang uban tingali nag-inusara; siya tingali magsakay sa usa ka karaang bisikleta ug usahay magwaldas-paggasto diha sa usa ka gipabugnawng pinutos nga pagkaon. Bisan kon ikaw magbiyahe pinaagi sa Bugatti o bisikleta, ang Dios mihatag kanimo niana nga transportasyon aron nga ikaw makaadto sa Bibliya nga klase!

Natural ang matag-butang nga ang Dios nagasangkap nagadala Kaniya og himaya. Siya nahimaya sa kinatas-an pinaagi sa pagpanalangin kanimo sa kinatas-an, dili lamang sa pagpalahutay kanimo. Ang imong positibong kabubut-on ngadto sa doktrina ug ang imong nagtubo nga kapasidad para sa mga panalangin magpagawasnon sa gugma ug integridad sa Dios “nga siya mahimong maloloy-on nganha kanimo, ug busa siya matuboy” (Isaiah 30:18a, KJV). Ang hustisya sa Dios dili makompromiso: “Kay ang GINOO *maoy* usa ka Dios sa paghukum [hustisya]: dalayegon *mao* tanan sila nga maghulat para kaniya [magpili sa pagkat-on sa doktrina sa Bibliya]” (Isaiah 30:18b, KJV). Ang sa lohistika nga grasya wala nagadala sa labing-dako nga himaya ngadto sa Dios tungud kay kini wala nagakinahanglan sa imong positibo nga kabubut-on; kini wala nagalambigit sa kapasidad nga kapasikaran. Ang Dios nagapabilin kanimo nga buhi kutub nga *Siya* nagapili.

Pinaagi sa lohistika nga mga panalangin, ang Dios naghatag kanato sa matag oportunidad sa pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Siya nagapabilin kanato nga buhi sa tumoy sa tuberiya sa grasya samtang kita magtukod sa doktrina sulud sa atong mga kalag, nag-andam para sa takna sa dihang ang gisaad nga mga panalangin “labaw sa tanan nianang kita makapangayo o makahunahuna” makasugod sa pag-agos (Mga Taga-Efeso 3:20, KJV). Pipila sa lohistika nga mga panalangin mao rag ang labing-dako nga kauswagan lamang tungud kay kita wala gayud makakita sa bisan-unsang masmaayo. Kita sa wayduhaduha gayud nga magpasalamat sa Dios para kanila, apan ang mga panalangin sa

pagkahamtong labaw pa kaayo sa lohistikang mga pagsangkap nga magdala kanato didto nga kita matintal sa pagsulti nga ang mga lohistika dili mga panalangin gayud! Ikaw tingali makadawat sa pipila sa kahibulungang mga butang diha sa dalan sa labawng-grasya, apan padayon sa pag-abante: Masdako nga mga butang pa ang moabut.

SULUD-SA-KAPSULA NGA KALIKUPAN

Sa kaluwasan ang Dios nagasangkap labaw pa kay sa yanong potensiyal para sa panalangin. Siya nahibalo nga ikaw mopuyo sa imong Kristohanong kinabuhi sulud sa kalibutan sa yawa. Siya usab nahibalo nga, masdaotan pa, ang matag selyula diha sa imong lawas mopadayon nga mahugawan sa kinaiyang makasasala. Ikaw natawo ubus niining duha ka pagmando, ug bisan pa kon ang Dios mibubu sa mga panalangin nganha kanimo sa katibuk-an sa Iyang abilidad, sulud sa unsang matang sa usa ka kalikupan sila mag-abut? Si Satanas wala sa eksakto nagasangkap sa maayo-kaayong butanganan para sa mga panalangin sa Dios, ug ang makasasalang hilig ni Adan sa wayduhaduha dili bantugang higala ug kaabin sa plano sa Dios!

Ang Dios sa waykatarungan wala nagatangtang niining duha ka tigpanglupig, bisan pa. Diha sa Iyang hustisya, Siya nagtugot sa anghelanong away sa pagpadayon sa iyang dagan. Si Satanas gihatagan sa matag oportunidad sa pagmatuud sa iyang arogante nga panghambog nga siya sama ka maayo sa Dios (Isaiah 14:14), apan ang yawa nagapadayon sa pagpamatuud sa iyang-kaugalingon nga angay lamang sa paghukum! Sa katapusan sa panahon, siya dili makabaton sa kinagamayang sugyot sa usa ka pamalibad para sa pagsalikway sa awtoridad ug plano sa Dios. Si Satanas maibog gayud sa pag-angkon nga siya makadaog unta sa anghelanong away kon ang Dios lamang nakahatag kaniya sa usa ka tsansa. Sa kanunay, ang divine nga hustisya nagtugot ni Satanas sa matag tsansa sa paghimo sa iyang kinamaayohan. Samtang si Satanas nagapahungaw sa kagun-uban, kagul-anan, ug inhustisya, ang Dios nagapakita sa Iyang kaugalingong perpekto nga gugma ug integridad ug nagamatuud sa Iyang waykinutuban nga himaya pinaagi sa pagpanalangin sa mga magtotoo diha sa grasya. Si Satanas, ang nalaglag nga mga anghel, ug ang tanan nga tawhanong mga dimagtotoo walay usa nga mapasanginlan kundili ang ilang kaugalingon nga negatibong kabubut-on para sa paggugol sa eternidad didto sa linaw sa kalayo.

Ang Dios nagatugot ni Satanas sa paglihok, apan ang Dios wala mag-apil-apil sa pagtabang sa yawa o sa pagpauswag o pagtabon-sa-kasaypanan sa gingharian sa yawa. Ang Dios dili makasupak sa Iyang-kaugalingon! Siya tungud-niini dili sa yano makadayandayan sa *cosmos diabolicus* ug magmugna og usa ka gamay nga dalangpanan sa perpekto nga kalikupan diha sa pagpanalangin kanimo. Walay Hardin sa Eden karon; ang iyang mga ganghaan nasirad-an na sa kahangturan. Apan usa-ka-butang nga masmaayo pa kay sa Eden ang gikasangkap para kanato; kita makakita nga bisan pa ni Satanas kita karon maghuput sa mga butang nga si Adan wala gayud mihunahuna!

Bisan pa niana, unsa ang kinaiyang makasasala? Unsaon sa Dios pagdumala niining peligroso nga tigpanglupig? Ang iyang tino nga hilig paingon sa sala nahukman na ibabaw sa krus, apan ang Dios nagatugot sa iyang laing duha ka hilig sa pagpadayon isip usa ka isyu diha sa anghelanong away. Tungud kay ang “maayo ug daotan” mao ang kalihukan sa kinaiyang makasasala, maingon usab ang paagi sa buhat ni Satanas, ang Dios wala

unta nagtugot sa espirituhanong gerra sa pagpadayon sa iyang dagan kon Siya sa yano mitangtang sa maayo ug daotan nga mga hilig sa kinaiyang makasasala. Ang kinaiyang makasasala matangtang lamang pinaagi sa pisiko nga kamatayon o sa Pagsakgaw. Kon ang Dios mopanalangin kanato sa *kalibutan*, Siya kinahanglang maghimo sa ingon-niini uban sa kinaiyang makasasala nga wahilabti—ug Siya nagahimo!

Bisan diha sa kalibutan sa yawa ug diha sa mipabiling presensiya sa kinaiyang makasasala, ang Dios nagasangkap og usa ka kalikupan nga husto para sa divine nga mga panalangin. Sa usa ka bahin, ang giimpyut nga pagkamatarong nagahimo sa sulud-sa-kapsula nga tuberiya ug mahimong potensiyal para sa tanang sunud nga mga panalangin; sa laing bahin, ang pito ka ministeryo sa kaluwasan sa Balaang Espiritu magbugto sa gahum sa duha ka tigpanglupig ubus niini kita natawo ug magsangkap sa potensiyal para sa usa ka sulud-sa-kapsula nga kalikupan sulud sa teritoryo sa yawa. Sa daklit sa pagtoo diha ni Kristo, ang Dios nga Balaang Espiritu nagahimo og pito ka butang: Siya nagasangkap sa epektibong grasya, nagapahimugso-pag-usab sa bag-ong magtotoo, nagabawtismo kaniya ngadto sa paghiusa uban ni Kristo, nagapuyo kaniya, nagapuno kaniya, nagaselyo kaniya, ug nagaapod-apod sa espirituhanong mga gasa.

Hangtod nga si Kristo nagabalik diha sa Ikaduhang Pag-abut sa pagtangtang ni Satanas ug sa pagpahimutang sa Iyaha mismong paghari sa milenyo, ang kalikupan nga ang Dios nagasangkap una sa tanan maoy suludnon—usa ka sulud-sa-kapsula nga kalikupan diha sa kalag, usa ka espirituhanong palibot nga kita magdala uban kanato waysapayan sa atong mga kasilinganan o mga sirkumstansiya. Sa wayduhaduha adunay panggawas, makita nga mga panalangin, sa ingon kita makakita, apan unsay anaa kanato sulud sa atong mga kalag maoy labaw pa kaayo kaimportante. Sulud sa atong kaugalingong mga kalag kita adunay praybasi gikan ni Satanas, apan didto ang hawud nga gahum sa kinaiyang makasasala kinahanglang mabugto. Ang pito ka ministeryo sa kaluwasan sa Espiritu maoy gidesinyo sa pagpakyas sa kinaiyang makasasala, sa pagpahilayo niini sa pag-impluwensiya ug pagkontrolar sa kalag. Kining pito ka panalangin magsangkap sa maayo-kaayo nga posibleng kalikupan diin sa pagdawat sa dugang pang divine nga mga panalangin sa panahon. Ang hustisya sa Dios human na nakahimo sa labaw pa para kanato sulud sa kalibutan sa yawa kay sa gihimo sa gugma sa Dios sa kalibutan ni Adan, ang Hardin sa Eden.

Sa makausa pa, maingon sa giimpyut nga pagkamatarong, kining pito ka panalangin sa kaluwasan mahimo nga imong permanente nga mga gipanag-iya sa takna nga ikaw unang magtoo diha ni Kristo, apan sila dili sa hingpit mapahimuslan sa kasinatian hangtod nga ikaw magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Sila magpahimutang kanimo para sa pag-abante ngadto sa labawng-grasya; sila maghatag kanimo sa potensiyal nga nagapahimo niini nga posible para kanimo sa pagtubo espirituhanon. Kita nakahulagway sa duha ka tigpanglupig uban sa tanang kasayuran; kita mahimo nga danghag kon kita wala mipatin-aw sa detalye sa atong potensiyal para sa paglupig kanila.

Isip mga myembro sa harianong pamilya sa Dios, kita adunay mga pribilihiyo nga wala matugyan ngadto sa mga magtotoo sa laing mga dispensasyon. Bisan pa og sila mga myembro sa pamilya sa Dios, sila dili *harianong* pamilya ug magdawat lamang og duha sa pito ka ministeryo sa Espiritu nga kita magdawat. Kining duha ka ministeryo, epektibong grasya ug pagkahimugso-pag-usab o ang bag-ong pagkatawo, maoy komon sa tanang dispensasyon. Unum sa pito ka ministeryo maoy dimabakwi; ang pagpuno sa Balaang Espiritu, nadawat sa sinugdan diha sa takna sa kaluwasan, maoy mabakwi sa dihang kita

makasala ug makuha-pag-usab sa dihang kita magrebound.

ANG MGA MINISTERYO SA KALUWASAN SA BALANG ESPIRITU

Epektibong Grasya. Ang ministeryo sa Balaang Espiritu nga nagahimo sa wala-ang-merito nga pagtoo sa usa ka dimagtotoo nga epektibo para sa waykatapusang kaluwasan maoy gitawag og epektibong grasya. Kon wala kining buhat sa Balaang Espiritu diha sa pagkabig sa dimagtotoo, ang kabubut-on lamang dili gayud makaresulta diha sa waykatapusang kinabuhi. Sa dihang ang dimagtotoo makadungog sa Ebanghelyo, siya maoy espirituhanong patay. Sa dihang siya nagatoo diha ni Jesu-Kristo, siya nagapakita sa pagtoo sa usa ka espirituhanong patay nga tawo. Unsaon man sa usa ka patay nga tawo sa pagdala sa iyang-kaugalingon ngadto sa kinabuhi? Unsay maayo sa pagtoo sa usa ka espirituhanong patay nga tawo? Ang dimagtotoo sa hingpit dimakahimo sa pagkab-ot sa waykatapusang kaluwasan pinaagi sa iyang espirituhanong patay nga kahimtang. Ang Dios nga Balaang Espiritu diha sa iyang dimatupngan nga grasya nagatungha sa pagtabang sa positibo nga dimagtotoo. Una, Siya nagahimo sa Ebanghelyo nga tataw. Unya Siya nagahimo sa pagtoo diha ni Kristo nga epektibo pinaagi sa pagsangkap sa divine nga gahum sa pagmugna sa gitinguha nga resulta ug katuyoan—kaluwasan.

Kay kamo naluwas gumikan sa grasya [epektibong grasya] pinaagi sa pagtoo [epektibo nga pagtoo]; ug kini [kaluwasan] dili gikan sa inyong-kaugalingon, *kini maoy* usa ka gasa gikan sa Dios; dili gikan sa mga buhat, aron dili ang bisan-kinsang tawo magpasigarbo. (Mga Taga-Efeso 2:8–9, gikorihiang paghubad)

Pagkahimugso-pag-usab. Pagkahimugso-pag-usab maoy espirituhanong pagkatawo sa takna sa kaluwasan sa dihang ang Balaang Espiritu nagabuhat og usa ka tawhanong espiritu diha sa magtotoo para sa impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi (Titus 3:5). Karon ang pagkahimugso-pag-usab gigamit sa makadaghan kaayo sa pagrepresentar sa kinatibuk-an sa kaluwasan nga ang kahibulungang kamatuuran sa atong bag-o nga pagkatawo nawala tungud sa kalubog sa usa ka kanunayng-gigamit nga pulong. Ang “natawo pag-usab” nahimong usa ka naabusaran nga pulongan. Ang katawhan kinsa walay idiya sa Tinubdan, sa katuyoan, o sa mga resulta sa pagkahimugso-pag-usab maghisgot sa pagkatawo pag-usab nga daw ang mensahe sa Ebanghelyo walay laing mga aspeto. Sa kadaghanan sa mga dimagtotoo, ang pagdani nga pangutana “Ikaw ba natawo pag-usab?” kini waykahulugan o masugyuton sa usa ka matang sa sikolohiya o emosyonal nga kausaban. Bisan pa sa dihang si Kristo Mismo mipatin-aw sa Ebanghelyo gikan sa baroganan sa pagkahimugso-pag-usab (Juan 3:3–4), ang tanan nga mahimo ni Nicodemus—kinaiyanhon sa aroganteng katawhan nga miatubang sa mga butang nga sila dili makasabut—sa pagkahimong matiawon: “Ang usa ka tawo ba makasulud sa ikaduhang higayon ngadto sa sabakan sa iyang inahan, ug mapakatawo?” Kita makakita unsaon sa pagkahimugso-pag-usab nagasibo ngadto sa plano sa Dios sa dihang kita magtoon sa tinuud nga impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi.

Bawtismo sa Balaang Espiritu. Diha sa Mga Taga-Roma 6, ang bawtismo sa Balaang Espiritu, nga nagabutang kanato diha sa paghiusa uban ni Jesu-Kristo, gipahimug-at isip ang paagi sa pagbugto sa gahum sa kinaiyang makasasala.

Busa, unsay atong hukum? Kita ba magpadayon diha sa sala [diha sa sobe-ranya sa kinaiyang makasasala] aron nga ang grasya sa Dios mamahimong mag-usbaw? Sa matin-aw dili! Kita, kinsa namatay sa sala [ang kinaiyang makasasala], unsaon man nga kita sa gihapon magpuyo uban niini? O kamo ba ignorante nga kitang tanan kinsa nabawtismohan ngadto ni Kristo, ngadto sa Iyang [espirituhanon] kamatayon nabawtismohan? (Mga Taga-Roma 6:1–3, gikorihang paghubad)

Ang bawtismo sa Balaang Espiritu maoy usa sa pito ka bawtismo o ilhanan nga gihisgotan diha sa Bibliya (Mga Hebreohanon 6:2a). Upat niini simbolikanhon o rituwal nga mga ilhanan; tulo maoy tinuud nga ilhanan.⁵⁰ Kini usa ka timaan sa apostata nga mga panahon diin kita magpuyo nga sa dihang ang mga magtotoo makakita sa pulong “bawtismo” sila dihadiha maghunahuna sa tubig. Gani padayon pang nahisalaag, sa dihang ang daghang magtotoo makatagbo sa bawtismo sa *Balaang Espiritu*, ang tanan nga sila makaimadyin mao ang naghingaping-pagbati, wayhunahuna nga pagkabanha sa mga Pentecostal ug mga karismatik. Dili ang bawtismo sa tubig ni ang gasa sa mga dila maoy nalakip diha sa bawtismo sa Espiritu. Bisan pa og pulos niini nga mga kalihukan misilbi sa limitado nga mga katuyoan sa sinugdanan sa Kapanahonan sa Simbahan, sila dili na magamit karon.

Ang gasa sa dimasabut nga mga sinultihan maoy usa ka espesyal nga pasidaan ngadto sa Israel sa nagkaduul nga divine nga disiplina (Isaiah 28:9–13).⁵¹ Uban sa kagun-uban sa Jerusalem sa A.D. 70, ang pasidaan wala nay dugang bili ug nahunong (1 Mga Taga-Corinto 13:8; 14:21). Sa ingon-usab temporaryo, ang bawtismo sa tubig diha sa nag-unang Simbahan maoy usa ka tabang sa pagpanudlo, gidesinyo sa pagtabang pagtudlo sa bawtismo sa Balaang Espiritu niadtong kinsa wala pa maghuput sa nakompleto nga kanon sa Kasulatan. Kining rituwal nga tabang sa pagpanudlo wala na kinahanglana human ang piho nga Bag-ong Testamento nga mga yugto nahasulat ug napakaylap (Mga Taga-Roma 6, ilabina, nahasulat sa mga A.D. 58). Gawas sa makasaysayanong rekord nianang una-sa-kanon nga panahon diha sa Libro sa Mga Buhat, ang Kasulatan nagahisgot sa bawtismo sa tubig makausa lamang (1 Mga Taga-Corinto 1:11–17) ug unya sa ingon mao ray usa ka tinubdan sa argumento ug pagkabahin taliwala sa mga magtotoo—maingon nga kini mao gihapon karon. Bisan og samtang kini gitugotan, ang bawtismo sa tubig walay kusog sa iyang kaugalingon; ang aktibidad mismo dili gayud makapaabante ni bisan-kinsa sa espirituhanon. Ang bugtong kamahinungdanon niini nga tabang sa pagpanudlo migumikan sa pagsabut sa doktrina nga kini mitudlo. Maingon sa kanunay, ang rituwal nga walay katinuuran maoy waykahulugan.

Si Satanas nagsulay sa tanan niyang malimbongon nga pagkamamugnaon sa pagbuhat sa perpekto nga kalikupan, apan siya sa wayhunong nagapakyas. Ang *cosmos diabolicus* ni Satanas ingon sa usa ka nagbalikbalik nga pagkapakyas nga aron sa pagpanalangin sa tawo, ang Dios kinahanglan sa pagsulud-sa-kapsula sa usa ka kalikupan. Unsa ka insulto para ni Satanas! Kini dili malisud sa pagsabut og ngano ang yawa—nahigawad, nasagmuyo, abubhoan, nasuko—nagatinguha sa paglubog sa bawtismo sa Balaang Espiritu

50. Thieme, *Mga Dila* (2017), Pakapin-sa-basahon.

51. *Ibid.*, 26–28.

pinaagi sa pagtuis niini ngadto sa emosyonalismo, haw-ang nga rituwal, mini nga doktrina, ug pagkaignorante.

Sa tinuud, sa walay saba o emosyonal nga dayandayan, ang Dios nga Balaang Espiritu nagabutang sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo ngadto sa paghiusa uban ni Kristo diha sa takna sa kaluwasan (1 Mga Taga-Corinto 12:13; Mga Taga-Galacia 3:26–28). Kini usa ka *tinuud*, ingon nga sukwahi sa usa ka *rituwal*, nga ilhanan; kita mahimong bukog sa Iyang bukog ug unud sa Iyang unud (Mga Taga-Efeso 5:30). Ang bawtismo sa Balaang Espiritu mao ang permanenteng ilhanan nga nagapaila-sa-kalainan sa Kristiyanismo gikan sa rilihiyon. Kristiyanismo maoy atong relasyon uban sa Dios tungud sa pagkahiusa uban sa Dios-tawo, Jesu-Kristo (2 Mga Taga-Corinto 5:17); ang rilihiyon sa kanunay maoy usa ka sistema sa waypulus nga tawhanong mga pagsulay sa pag-angkon sa pag-uyon sa Dios (Mga Taga-Colosas 2:16–21).

Ang bawtismo sa Espiritu nagaporma sa harianong pamilya sa Dios. Kini tungud-niini maoy waykaparehas sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang bawtismo sa espiritu unang nahitabo sa adlaw sa Pentekostes, mga A.D. 30 (Mga Buhat 1:5; 11:15–17), ug dili na gayud mahitabo human ang harianong pamilya makompleto diha sa Pagsakgaw sa Simbahan. Daghang mga kaliwat sa pagkahamili ug daghang titulado nga pamilya ang nabuhi sulud sa tawhanong kasaysayan, apan ang kinatapusang sistema sa pagkaharianon maoy waykaparehas. Gitukod sa Dios Mismo, ang iyang mga myembro nahiusa uban sa Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo. Kita maoy espirituhanong pagkaharianon pinaagi sa paghiusa uban ni Jesu-Kristo; kita mag-ambit sa Iyang panggubatang pagkaharianon, nga ang Amahan miganti Kaniya para sa pagpildi ni Satanas diha sa anghelanong away. Si Kristo midaog sa istratēhiyanhong kadaugan pinaagi sa Iyang espirituhanong kamatayon, pisiko nga kamatayon, paglubong, pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon diha sa toong kamut sa Dios nga Amahan (Mga Taga-Colosas 2:9–15).⁵² Diha ni Kristo, ang harianong pamilya sa Dios gilain gikan sa uban nga pamilya sa Dios. Ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo gihatagan sa usa ka mastaas nga espirituhanong posisyon kay sa mga magtotoo sa tanang lain nga mga dispensasyon! Kining dipareho nga mga pagkatudlo sa hingpit nga makiangayon; ang Dios perpektong hustisya.

Kita gitudloan karon sa paghunahuna nga ang tanang katawhan pareho, nga ang dato hakog ug ang pobre sa tiunay nga maligdong, nga ang pagkasaop halangdon, nga ang bisan-unsang matang sa tinuud nga kahawud kinahanglang mag-aghat sa usa ka pag-ila sa pagkasad-an, nga ang malampuson utangan ngadto sa dimalampuson. Kini nga mga tinoohan mao ang kabuang sa sosyalismo.

Kitang tanan natawo nga *dipareho*. Ang masdugay nga kita magpuyo, ang labi pang dipareho nga kita mahimo. Kadtong kinsa magbungat og pagkapareho wala magtinguha sa pagkapareho gayud; sila magtinguha sa kahawud! Imbis sa makugihong nag-aplay sa ilang-kaugalingon diha sa usa ka pinili nga natad aron sa pagkab-ot sa kadugayan og unsay ilang gipangandoy, sila magtinguha lamang sa gahum sa pagpatuman sa ilang pagkaarogante, pag-imposar sa ilang mga ilusyon diha sa uban, ug pag-angkon sa usa-kabutang nga walay bayad. Kita dili mahimong pareho, apan kita mahimong gawasnon. Sa pagkatinuud, ang kagawasan nagagarantiya sa pagkadipatas. Ang usa ka tawo adunay

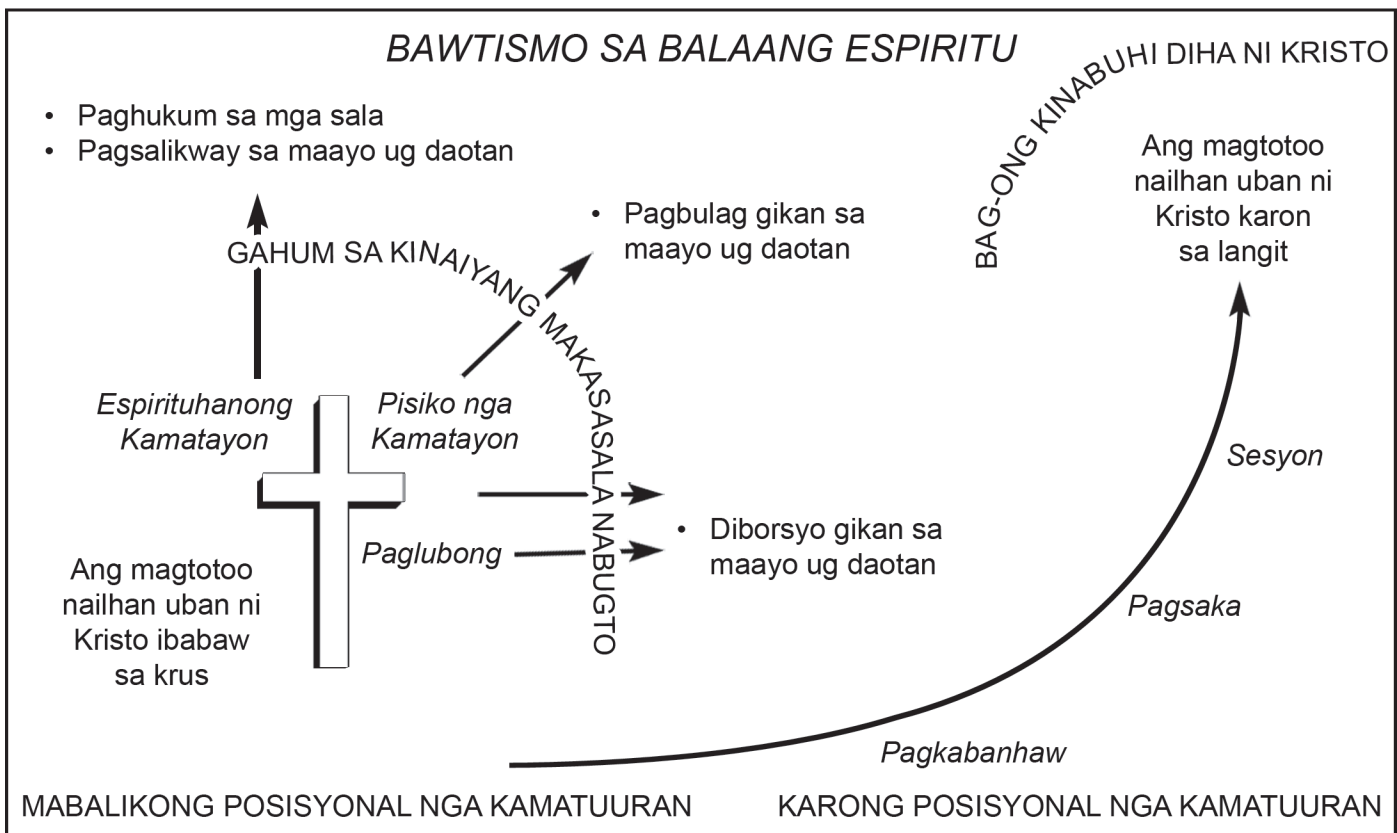
52. Thieme, *King of Kings and Lord of Lords* (2004); *Madaugong Proklamasyon*.

katungud sa pagpadayon hangtod sa iyang mga abilidad, mga sirkumstansiya, ug disiplina-sa-kaugalingon modala kaniya (basta lang siya wala nagadangup ngadto sa krimen), ug siya adunay katungud sa paghuput isip pribadong kabtangan sa mga bunga sa iyang mga kahago. Ang pagkapareho dili gayud ang isyu. Ang usa-ka-tawo nga may usa ka labing-minos nga abilidad kinsa nagatrabaho nga mapugsanon mosangpot sa layo pa kaayo diha sa kinabuhi kay sa usa ka talentado nga tawo kinsa nagakulang sa disiplina-sa-kaugalingon ug kaakohan.

Ang Dios nga Balaang Espiritu diha sa takna sa kaluwasan mihimo kanimo nga labaw sa posisyon kay sa tanang mga magtotoo sa tanang lain nga dispensasyon. Ang listahan makapataha: Abraham, Moses, David, Isaiah, ang bantugang Hudiyo nga mga heneral sa Kalisdanan, ang espirituhanong mga higante sa Milenyo. Bisan pa kini nga kalalakihan sa *Jeshurun*, milabay ug umaabot, nga may minus kaayo nga espirituhanong kapital alang sa pagbuhat kay sa kita anaa, magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong ug magdawat sa dikasagaran nga mga panalangin.

POTENSIYAL	+	KAPASIDAD	=	KATINUURAN
UNA: Giimpyut nga Pagkamatarong		Doktrina sa Bibliya sulud sa Kalag		Mga Panalangin sa Panahon
IKADUHA: Bawtismo sa Balaang Espiritu		Doktrina sa Bibliya sulud sa Kalag		Sulud-sa-kapsula nga Kalikupan para sa mga Panalangin sa Panahon

Ayaw gayud tugoti ang egalitarian nga panghunahuna karon nga magpahimo kanimo sa pagbati nga sad-an bahin sa kahawud nga ang Dios nakahatag kanimo. Ikaw usa ka espirituhanong aristokrata! Ang Dios nakasangkap og dako-kaayo nga mga kahinguhaan aron nga ikaw makahunahuna ug makalihok ug mabuhi sama sa pagkaharianon nimo. Apan hinumhumi ang *noblesse oblige*, “kahalangdon nagatuman-og-kaakohan.” Tungud kay ang usa kang kinsa dako ang gihatag, dako ang gipaabot; ang Dios nagapaabot kanimo sa pagtubo.

POTENSIYAL	+	KAPASIDAD	=	KATINUURAN
UNA: Giimpyut nga Pagkamatarong		Doktrina sa Bibliya sulud sa Kalag		Mga Panalangin sa Panahon
IKADUHA: Bawtismo sa Balaang Espiritu		Doktrina sa Bibliya sulud sa Kalag		Sulud-sa-kapsula nga Kalikupan para sa mga Panalangin sa Panahon

Bisan pa og ang tanang myembro sa harianong pamilya anaa sa mao ra nga posisyon diha ni Kristo, kita sa gihapon dipareho diha sa kahimtang diin kita magpahimulus sa atong bintaha. Sa laing mga pulong, ang bawtismo sa Espiritu diha sa kaluwasan nagasangkap og usa ka ikaduhang potensiyal.

Ang pormula nagapabilin nga mao gihapon apan adunay nagkalainlain nga mga kapasikaran nga gisumpay. Ang *una* nga potensiyal sa giimpyut nga pagkamatarong dugangan og kapasidad gikan sa doktrina mahimo nga katinuuran sa mga panalangin sa panahon. Ang *ikaduhang* potensiyal sa bawtismo sa Balaang Espiritu dugangan og

kapasidad gikan sa doktrina mahimo nga katinuuran sa usa ka sulud-sa-kapsula nga kalikupan. Bugtong ang kapasikaran sa kapasidad ang dili mausab: Samtang ikaw magkat-on sa doktrina, ang doktrina sulud sa imong kalag mahimong akselerador nga nagatugot sa Dios sa pagbalhin sa mga potensiyal ngadto sa mga katinuuran.

Ang bawtismo sa Balaang Espiritu nagabutang kanato ngadto sa paghiusa uban ni Kristo samtang Siya karon milingkod diha sa toong kamut sa Amahan ug, sa mabalikon, samtang Siya anaa ibabaw sa krus. Kita magtawag niini og *karong posisyonal nga kamatuuran* ug *mabalikong posisyonal nga kamatuuran*. Kita tungud-niini nailhan uban ni Kristo diha sa Iyang espirituhanong kamatayon, pisiko nga kamatayon, paglubong, pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon.

Ang atong posisyon diha ni Kristo sa labing-maayo masabtan sumala sa katangdian nga si Pablo nagakuha diha sa Mga Taga-Roma 7:1–4. Ang magtotoo susama sa usa ka asawa kinsa nagadiborsyo sa iyang unang bana ug nagaminyo sa laing lalaki. Karon, ang Mga Taga-Roma 6 ug 7 dili usa ka tratado sa kaminyoon; lahi nga mga yugto ang magtagad niana nga hilisgutan. Si Pablo wala nagdason ni nagsaway sa diborsyo. Siya naggamit lamang para sa usa ka panig-ingnan sa usa ka sinating pamaagi nga sa kasagaran nahitabo, aron sa tino nga pagpatin-aw sa iyang hilisgutan.

Diha sa katangdian, ang unang bana mao ang kinaiyang makasasala; kita naulipon ngadto sa iyang panglupig gikan sa takna sa pagkatawo sa dihang ang sala ni Adan giimpyut niini. Sa dihang kita magtoo diha ni Kristo, kita, sa tinuud, magdiborsyo sa kinaiyang makasasala ug magminyo ni Ginoong Jesu-Kristo. Ang diborsyo nagalambigit sa espirituhanong kamatayon, pisiko nga kamatayon, ug paglubong ni Kristo; ang pagminyo-pag-usab maoy pinasikad sa Iyang pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon.

Ang Mga Taga-Roma 6:3 nagapahimug-at sa atong ilhanan uban ni Kristo ibabaw sa krus; kita anaa sa paghiusa uban sa Tagadawat sa unang mahukmanon nga impyutasyon. Ang imong personal nga mga sala ug akoo, uban niadtong gikan sa tanang katawhan, maoy giimpyut ngadto Kaniya ug gihukman; kini ang Iyang espirituhanong kamatayon. Hinumdumi: Ang kinaiyang makasasala adunay *tulo* ka hilig.⁵³ Ang personal nga sala giimpyut ngadto sa atong Gino, apan ang produkto sa laing duha ka hilig—tawhanong kamaayo ug kadaotan—wala giimpyut. Wala gayud kitay mabasa nga si Kristo namatay para sa atong maayo nga mga binuhatan!

Si Kristo waysayup sa dihang Siya miadto sa krus. Siya walay kinaiyang makasasala, hain nagakahulugan nga dili lamang Siya wala gayud makasala kundili sa ingon-usab Siya wala gayud makabuhay og usa ka hunahuna, pulong, o binuhatan sa tawhanong kamaayo o kadaotan. Sa katibuk-an sa Iyang kinabuhi, Siya sa hingpit misalikway sa palisiya ni Satanas ug sa hingpit misubay ngadto sa plano sa Dios. Sa dihang si Kristo nagbitay ibabaw sa krus ug nag-antos sa mapulihon nga espirituhanong kamatayon para sa atong mga sala, Siya mipadayon sa pagsalikway sa maayo ug daotan. Matag-butang nga Siya mihimo, naglakip sa Iyang buhat sa kaluwasan, maoy divine nga kamaayo.⁵⁴ Diha sa paghiusa uban ni Kristo, kita usab nakasalikway sa maayo ug daotan, *sa posisyonal*. Bisan

53. Tan-awa sa ibabaw, panid 60.

54. Divine nga kamaayo maoy Kristohanong serbisyo o mga binuhatan nga gihimo sa usa ka magtotoo ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu. Bugtong divine nga kamaayo, nga adunay lunsay ug waykatapusang bili, maoy madawat ngadto sa perpektong mga sukaranan sa Dios ug nagadawat sa pag-ila ug ganti sa langit (1 Mga Taga-Corinto 3:12–13). Tan-awa sa Thieme, *Paghatag: Gimik o Grasya?; Rebound ug Padayon sa Pag-abante!*

pa og kita sa *kasinatian* magmugna kanila—bisan pa og kita sa matinguhaong magkrusada para sa milenyo sa nag-unang-kaaway—sumala sa atong *posisyon* diha ni Kristo ang may kalabutan, kita makasalikway sa “maayo ug daotan,” pulos isip ang kalihukan sa kinaiyang makasasala ug isip ang palisiya ni Satanas.

Gisalikway apan wala mahukman, ang maayo ug daotan magpabiling gawasnon sa paglihok diha sa anghelanong away. Ayaw gayud paghunahuna karong panahona nga sila dili mahukman. Walay produksiyon sa kinaiyang makasasala ang makaiskapo gayud sa divine nga paghukum. Ang kamaayo ug kadaotan modawat sa katapusang paghukum sa umaabot sa dihang ang anghelanong away matapos didto sa Bantugang Puti nga Trono nga Paghukum sa katapusan sa tawhanong kasaysayan. Didto, ang mga dimagtotoo maakusahan para sa ilang tawhanon nga maayong mga buhat (Pinadayag 20:12–15). Ang mga sala dili pagahisgotan didto sa Katapusang Pagkuhum; ang mga sala nahukman na sa makausa ug para sa tanan diha ni Kristo (1 Juan 2:2). Walay duha ka paghusay sa usa ka salaod.

Ang usa ka tawo kinsa nagasalikway ni Kristo isip Manluluwas nagaingon sa tinuud nga siya nagapili sa pagbarog diha sa katapusang lawak-hukmanan sa Dios uban sa tawhanong pagkamatarong imbis nga uban sa kaugalingong pagkamatarong sa Maghuhukum nga giimpyut ngadto kaniya. Unsa ka masulub-on nga talan-awon! Aniay usa ka dunot, sa hingpit sinilutan nga tawo nga nagsalig diha sa usa-ka-butang nga siya mao o nagahimo. Siya nagadahum sa usa ka waybili nga sistema sa tawhanong mga buhat ug tawhanong merito sa pagharong sa diikatanding mga sukaranan sa perpekto nga Dios! Sa dihang ang Dios nagausisa sa “mga libro, sumala sa ilang mga binuhatan” (Pinadayag 20:12) ug nagasukud sa mga binuhatan sa dimagtotoo batok sa sukaranan sa divine nga pagkamatarong, ang Iyang pagkamatarong makasalikway lamang kanila. Unsa ang pagkamatarong nagasalikway, ang hustisya nagasilot. Ang hustisya sa Dios makasentensiya lamang sa dimagtotoo sa pag-uban ni Satanas diha sa linaw sa kalayo (Pinadayag 20:14).

Sa kalainan, ang magtotoo dili mobarog atubangan sa bantugang puti nga trono (Mga Taga-Roma 8:1). Bugtong pagsalikway ni Kristo isip Manluluwas ang nagabutang sa usa ka tawo diha sa mga talaan-sa-kaso niana nga tribunal (Juan 3:18). Sa gihapon, ang kamaayo ug kadaotan sa magtotoo dili mapalingkawas gikan sa divine nga paghukum ingon sa dimagtotoo. Didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo, ang tawhanong kamaayo sa magtotoo masalikway ug masunog samtang siya mismo maluwas (1 Mga Taga-Corinto 3:15). Ang espirituhanong kamatayon sa atong Ginoo mibayad sa silot para sa sala apan misalikway sa tawhanong kamaayo ug kadaotan. Kita anaa sa paghiusa uban Kaniya, dili lamang diha sa Iyang espirituhanong kamatayon, kundili diha sa Iyang pisiko nga kamatayon ug paglubong usab.

Busa kita malubong uban Kaniya pinaagi sa bawtismo [sa Balaang Espiritu] ngadto sa Iyaha [pisiko] nga kamatayon. (Mga Taga-Roma 6:4a, gikorihiang paghubad)

Ang ilhanan uban sa pisiko nga kamatayon ni Kristo maoy sosama ngadto sa pagbulag gikan sa gahum sa kinaiyang makasasala, ug ang katumanan sa Iyang paglubong maoy sama sa diborsyo. Parehas ngadto sa babaye kinsa nagabulag nga gawasnon gikan sa panglupig sa usa ka dimaayo nga kaminyoon, ang magtotoo nagasalikway, nagabulag gikan

sa, ug nagadiborsyo sa kinaiyang makasasala. Ang sundanan sa diborsyo isip-pananglitan nagatin-aw sa atong mabalikon nga posisyon diha ni Kristo nga nagabugto sa soberanya sa kinaiyang makasasala sulud sa tawhanong kinabuhi.

Diha sa paghulagway sa diborsyo, si Pablo nagalarawan sa kanhi bana ug asawa maingon nga “patay” sa usag usa (Mga Taga-Roma 7:2–3b, KJV). Tanang relasyon, awtoridad, responsibilidad, ug pribilihiyo matapos. Bisan pa og ang duha ka hingtungdan buhi pa, ni ang usa adunay bisan-unsang katungud diha sa lain. Sa mao ra nga paagi, kita ‘namatay ug nalubong’ nunut sa kinaiyang makasasala (Mga Taga-Roma 6:5–7), bisan pa og sa kasinatian ang atong ‘kanhi bana o asawa’ buhi pa gayud. Uban sa iyang mga hilig paingon sa sala, kamaayo, ug kadaotan, siya sa gihapon nagapuyo uban kanato; ang iyang programa sa kamaayo ug kadaotan nagapugus-pagsulud gihapon sa atong mga kinabuhi. Sama sa usa ka kanhi-bana nga walay personal nga integridad, siya nagapadayon sa paggugol og panahon, wayhunong sa pagpanawag kanato, nagdapit kanato sa pagduaw para sa usa ka gamay nga sosyal nga kalihukan—“para sa kanhiay nga katarungan lamang.”

Kita sa wayhunong miatubang sa iyang mga pag-abante, gumikan niini kita makasulti og oo o dili (Mga Taga-Roma 6:11–13). Sa matag higayon nga kita makasala o maghimo sa mga buhat sa tawhanong kamaayo o kadaotan, kita nakahural. Ang atong mga kinabuhi dili na gayud mahimong gawasnon gikan sa personal nga mga sala samtang kita buhi pa (ang Dios nagasangkap sa diha-dayon nga pagbawi pinaagi sa rebound [1 Juan 1:8–10]); apan kita *mahimong* magawasnon sa hingpit gikan sa kamaayo ug kadaotan. Kini ang potensiyal sa sulud-sa-kapsula nga kalikupan, gipanalipdan gikan sa panglupig ni Satanas ug sa kinaiyang makasasala; kini mamahimong usa ka makanunayon, sa kasinatian nga katinuuran lamang pinaagi sa pag-abante ngadto sa pagkahamtong pinaagi sa pagpasulud sa doktrina sa Bibliya.

Kagawasan gikan sa tawhanong kamaayo ug kadaotan ang hilisgutan sa karong posisyonal nga kamatuuran, ang atong ilhanan uban ni Kristo diha sa Iyang pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon.

Sa tuyo nga maingon si Kristo nabanhaw gikan sa mga kamatayon [espirituhanon ug pisiko] pinaagi sa himaya sa Amahan, aron nga kita maglakaw diha sa kabag-ohan sa kinabuhi. (Mga Taga-Roma 6:4b, gikorihang paghubad)

Sa paghiusa uban sa nahimaya nga Kristo samtang Siya milingkod diha sa lugar sa kinatas-ang pasidungog (Mga Salmo 110:1; Mga Hebreohanon 1:13; 10:12), kita mag-ambit sa tanan nga Siya mao ug anaa. Kita mag-ambit sa Iyang pagpili (Mga Taga-Efeso 1:4), Iyang padulngan (Mga Taga-Roma 8:28, 30; Mga Taga-Efeso 1:5), Iyang pagkaanak (2 Mga Taga-Corinto 6:18; Mga Taga-Galacia 3:26), Iyang pagkamanunod (Mga Taga-Roma 8:16–17), Iyang pagkapari (Mga Hebreohanon 10:10–14), Iyang pagkanilain (1 Mga Taga-Corinto 1:2, 30), Iyang pagkaharianon (2 Pedro 1:11), Iyang pagkamatarong (2 Mga Taga-Corinto 5:21), ug Iyang waykatapusang kinabuhi (1 Juan 5:11–12).

Isip mga myembro sa harianong pamilya sa Dios, kita tinuuray maghuput sa doble nga bahin sa pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi sa Dios. Ang pagkamatarong sa Amahan giimpyut ngari kanato, maingon nga kini giimpyut ngadto sa mga magtotoo sa tanang dispensasyon, aron sa pagtukod sa tuberiya sa grasya. Dugang pa, pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu ug paghiusa uban ni Kristo, kita usab maghuput sa pagka-

matarong sa Ikaduhang Persona sa Trinidad (2 Mga Taga-Corinto 5:21). Usab maoy tinuud sa atong waykatapusang kinabuhi. Ang tanang magtotoo kinahanglang magbaton og waykatapusang kinabuhi aron sa pagpuyo uban sa Dios sa kahangturan; maoy hinungdan nga ang ministeryo sa Balaang Espiritu sa pagkahimugso-pag-usab para sa tibuok pamilya sa Dios ug dili lamang para sa harianong pamilya. Hinoon, ang pagkaharianon nagadawat sa doble nga bahin. Ang kinabuhi sa Amahan giimpyut ngari kanato, ug ang kinabuhi sa Anak mahimong maato (Juan 14:6) pinaagi sa karong posisyonal nga kamatuuran.

Imbis sa pagpuyo ubus sa pagmando sa kanhi-bana, ang kinaiyang makasasala, kita karon anaa sa usa ka posisyon sa pagpuyo alang sa Dios (Mga Taga-Roma 6:8–10; Mga Taga-Efeso 2:5–10). Ang posisyonal nga kamatuuran nagabungat sa usa ka bag-ong paagi sa kinabuhi, magkauyon sa nahimaya nga relasyon tali sa nabanhaw nga pagkatawo ni Kristo ug sa Dios nga Amahan, sa kansang too nga kamut Siya nagalingkod. Kini usa ka espirituhanong paagi sa kinabuhi, dili sumala sa mistisismo, apan sumala nianang kita mag-agad sa hingpit sa mga kahinguhaan sa Dios. Pinaagi sa doktrina, kita makat-on sa pagguwarnis ug paggamit sa divine nga mga kahinguhaan, ug pinaagi sa paghimo sa ingon niini, kita magpahimulus sa talagsaong katigayunan sa grasya sa Dios.

“Aron kita maglakaw” maoy anaa sa subjunctive mood, nagtumbok sa potensiyal. “Aron kita maglakaw diha sa kabag-ohan sa kinabuhi” mao ang potensiyal para sa sulud-sa-kapsula nga kalikupan. Pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu, kini nga potensiyal mao ang grasya nga pagsangkap sa harianong pamilya para sa pagdawat sa mga panalangin gikan sa hustisya sa Dios sulud sa kalibutan sa yawa. Ang atong “kabag-ohan sa kinabuhi” dako pa kay sa bisan-unsang-butang nga ang gugma mihatag ni Adan didto sa Hardin.

Ang mga panalangin sa grasya sa Dios dili mapausbaw pinaagi sa atong pagpadayon sulud sa soberanya sa kinaiyang makasasala (Mga Taga-Roma 6:1). Ang mga panalangin mapausbaw sa dihang kita mag-ugmad sa kapasidad pinaagi sa doktrina aron nga ang hustisya sa Dios makapabalhin sa mga potensiyal sa giimpyut nga pagkamatarong ug paghiosa uban ni Kristo ngadto sa katinuuran sa grasya nga mga panalangin diha sa usa ka sulud-sa-kapsula nga kalikupan. Sa posisyon, ang gahum sa kinaiyang makasasala nabugto; sa kasinatian, ang kanhi nga magmamando napakunhod ngadto sa pagpakilooy. Siya gayud maghulat kanimo sa pag-itsa kaniya sa diyutay nga mga lugas sa negatibong kabubut-on. Ako gusto nga magpahinumdom kanimo sa usa-ka-butang: Ang kinaiyang makasasala dili na ang imong magmamando. Sa dihang ikaw magbaliwala sa rebound ug sa pagpasulud sa doktrina sa Bibliya ug hinoon magsunud sa panghunahuna sa kamaayo ug kadaotan, *ikaw* mao ang tagsala. *Ikaw* nakapahimutang sa usa ka makililimos ibabaw sa trono sa imong kinabuhi! Sa pagpahayag sa kinutlo nga mga pulong ni Santiago, “Kini nga mga butang dili angay gayud!” (Santiago 3:10).

Pagpuyo sa Balaang Espiritu. Isip Iyang ikaupat nga ministeryo sa kaluwasan, ang Balaang Espiritu nagapuyo sulud sa lawas sa magtotoo.

O wala ba kamo mahibalo nga ang inyong lawas mao ang templo sa Balaang Espiritu kinsa anaa [nagapuyo] kaninyo, kang kinsa kamo magdawat gikan sa Dios, ug kamo wala magkaugalingon? Tungud kay kamo napalit nga may usa ka presyo; busa himayaa ang Dios diha sa inyong lawas. (1 Mga Taga-Corinto 6:19–20, gikorihang paghubad)

Ang unibersal nga pagpuyo sa tanang magtotoo waykaparehas alang sa harianong pamilya, ug kini gipropesiya ni Jesu-Kristo sa wala pa ang Kapanahonan sa Simbahan makasugod (Juan 7:37–39; 14:16–17). Unsa man ang iyang katuyoan? Ang Balaang Espiritu nagapuyo sa lawas sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa paghimo sa lawas sa Kristohanon nga usa ka templo og takus para sa pagpuyo ni Kristo, ang Shekinah nga Himaya (1 Mga Taga-Corinto 3:16; 2 Mga Taga-Corinto 6:16; cf. Mga Taga-Colosas 1:27).⁵⁵ Ang magtotoo sa iyang-kaugalingon dimakahimo sa pagsangkap og usa ka madawat nga dapit pinuy-anan para ni Kristo. Ang kinaiyang makasasala nga napanunud gikan sa nalaglag nga Adan nagahugaw sa lawas sa katibuk-an sa temporal nga kinabuhi sa magtotoo. Bugtong ang “pagbag-o pinaagi sa Balaang Espiritu” (Titus 3:5) ang nagapahimo sa “templo” nga angayan para ni Kristo sa pag-okupar. Ang pagkaanaa niining suludnon nga santuwaryo para ni Kristo nagahimo niini nga posible para sa magtotoo sa pagtuman sa mando sa “paghimaya ni Kristo diha sa inyong lawas.”

Kita kinahanglang maghinumdum sa kalahian tali sa pagpuyo sa Balaang Espiritu ug sa pagpuyo ni Kristo (Mga Taga-Roma 8:10). Ang pagpuyo sa Espiritu maoy pag-andam sa atong mga lawas isip mga templo; si Kristo nagapuyo diha sa atong mga lawas sa *pagpakita sa Iyang himaya* diha sa atong mga kinabuhi (2 Mga Taga-Corinto 3:18). Kanato si Kristo nagasangkap sa pagdasig (Juan 14:18–21), pangpadasig (Mga Taga-Efeso 3:17), ug kompiyansa (Mga Taga-Colosas 1:27).

Pagpuno sa Balaang Espiritu. Kita kinahanglang mag-ila sa kalainan tali sa pagpuyo sa Espiritu ug sa ikalimang ministryo, ang pagpuno sa Espiritu. Pagpuyo mao ang Iyang pagpanimuyo sulud sa lawas; pagpuno mao ang pagkontrolar sa Espiritu sa kalag. Kita dili gayud mawad-an sa pagpuyo nga presensiya sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Roma 8:9), apan sa dihang kita makasala, kita mawad-an sa pagpuno sa Espiritu. Tungud niini, kita gimandoan nga mapuno uban sa Espiritu (Mga Taga-Galacia 5:16; Mga Taga-Efeso 5:18)—usa ka mando sa pagrebound sa matag higayon nga kita makasala; apan kita wala gayud gisugo nga mapuy-an. Ang pagpuyo sa Espiritu maoy atong permanente nga gipanag-iya. Bisan og kita dili positibo ngadto sa Pulong sa Dios, kita gihapon gipuy-an sa tanang tulo ka myembro sa Trinidad (Dios nga Amahan—Juan 14:23; Mga Taga-Efeso 1:3, 6, 12; Dios nga Anak—Juan 16:13–14; 17:22; Mga Taga-Colosas 1:27; Dios nga Balaang Espiritu—1 Mga Taga-Corinto 3:16; 6:19–20).

Tungud kay ang kinaiyang makasasala patay ngari kanato sa posisyonal apan dili sa kasinatian, kita mag-atubang sa usa ka suludnong away samtang kita buhi pa (Mga Taga-Roma 8:2–4; Mga Taga-Galacia 5:16ff). Ang kinaiyang makasasala nagatinguha sa pagkontrolar sa kalag, nagasupak sa atong pagsunud sa plano sa Dios, ug nagabungkag sa atong pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Busa, ang Dios nga Balaang Espiritu nagapuno sa kalag sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa pagsangkap sa gahum nga gikinahanglan sa pagkombate sa napanunud, nanimuyo, ug aktibo sa

55. Sulud sa Kapanahonan sa Israel, ang wala-pa-magpakatawo nga Jesu-Kristo isip ang Shekinah nga Himaya mipuyo diha sa Tabernakulo o Templo (Exodo 25:21–22; Levitico 26:11–12; Mga Salmo 91:1; Mga Hebreohanon 9:5). Ang Shekinah nga Himaya mipakita isip usa ka panganod sa adlaw o usa ka haligi sa kalayo sa kagabhion, maingon usab nga usa ka magilakong kahayag ibabaw sa arka sa kasabutan. Ang presensiya sa Shekinah nga Himaya migarantiya sa saad sa Dios sa temporal ug waykatapusang mga panalangin ngadto sa Israel. Tan-awa sa Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan: Mga Dispensasyon ug ang Simbahan* (2018), 204–09.

wayhunong nga kinaiyang makasasala. Didto adunay usa ka mahangturong antagonismo tali sa atong kanhi-magmamando ug sa Ahente kinsa mipagawasnon kanato, tali sa kinaiyang makasasala ug sa Balaang Espiritu.

Kay, kamo makakita, ang unud [kinaiyang makasasala] naga-alsa sa pagprotesta batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unud; kay kini sa waypuas sukwahi sa usag usa, uban sa resulta nga kamo dili magpadayon sa paghimo sa mga butang [mag-abante ngadto sa pagkahamtong] nga kamo magtinguha sa paghimo. (Mga Taga-Galacia 5:17, gikorhiang paghubad)

Ang kalag sa magtotoo mao ang natad-sa-panggubatan sa anghelanong away, ug ang kaugalingong kabubut-on sa magtotoo nagadeterminar unsang bahina ang nagadaog diha sa iyang kinabuhi. Ang kinaiyang makasasala nagakontrolar sa kalag sa dihang ang magtotoo nagatahan ngadto sa tentasyon ug sa ingon niini nagapaguul (Mga Taga-Efeso 4:30) o nagapalong (1 Mga Taga-Tesalonica 5:19) sa pagpuno nga ministryo sa Balaang Espiritu. Nagpaguul sa Balaang Espiritu mao ang karnalidad, ang makausa-nahitabo nga sala nga gisundan sa rebound; nagpalong sa Balaang Espiritu maoy mahanturong karnalidad nga walay rebound, nga maoy rebersiyonismo. Ang karnalidad nagapahimug-at sa hilig sa kinaiyang makasasala paingon sa sala, samtang ang rebersiyonismo maoy karnalidad nga napakusog sa paglakip sa mga hilig paingon sa tawhanong kamaayo ug kadaotan. Ang rebersiyonista wala mapuno sa Balaang Espiritu, ug ang fellowship dili mahitabo sa dihang ang tawhanong kamaayo ug kadaotan magdominar sa kalag. Samtang ang rebersiyonista gawas sa fellowship ug nagabaliwala sa doktrina sa Bibliya, siya dili makalantaw ngadto sa salamin sa Pulong ug makakita sa midan-ag nga himaya ni Kristo. Ang Espiritu nagakontrolar-pag-usab sa kalag sa dihang ang magtotoo nagarebound pinaagi sa paghingalan sa iyang mga sala sa pribado ngadto sa Dios (Mga Salmo 32:5; 1 Juan 1:9). Sa higayon lamang nga ang magtotoo sa ingon-niini nahibalik ngadto sa fellowship, napuno sa Espiritu, ang Espiritu makasangkap pag-usab sa labaw-sa-kinaiyahan nga kusog para sa pagtuman sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Sa ingon-niini, ang rason nga ang Espiritu nagapuno kanato mao ang pagpuli sa tawhanong abilidad ug tawhanong kamaayo; Siya nagasangkap sa divine nga gahum ug abilidad nga gikinahanglan para kanato sa pagkabot sa matag tinguha diha sa Kristohanong kinabuhi. Ilabina, Siya nagasangkap sa atong espirituhanong IQ para sa pagkat-on sa doktrina, maingon usab sa atoa mismong abilidad sa pagsabut sa Pulong sa Dios (Juan 16:12–15; 1 Mga Taga-Corinto 2:9–16; 1 Juan 3:24).

Gawas kon kita nahibalo sa tukma nga doktrina, hinoon, ang suludnong away tali sa Balaang Espiritu ug sa kinaiyang makasasala walay tigi ug nagapabor sa kanhi nga tigpanglupig. Sa dili pa kita mahimong mapuno sa Espiritu, kita kinahanglang mahibalo *unsaon* aron mapuno sa Espiritu! Sa tataw, kita kinahanglang magkat-on sa doktrina sa rebound. Dugang pa, kon ang pagpuno sa Balaang Espiritu mapalahutay, kita kinahanglang magsabut sa mga konsepto sa grasya sa likud niini—ang doktrina sa panghunahuna ug ang mga tinguha sa Kristohanong kinabuhi. Unsay gikinahanglan mao ang usa ka hunahuna sa doktrina nga sundanan, usa ka sistema sa divine nga panghunahuna, usa ka malangkubon ug madetalyehon nga katukuran sa doktrina diha sa kalag. Ang usa ka panagsa nga mainitong pamalandong dili paigo! Kita kinahanglang magsabut sa mga doktrina nga ang Balaang Espiritu nagagamit sa pagkontrolar sa kalag.

Ang Dios sa kanunay nagakaplag sa oras sa pagpunting sa Iyang tibuuk nga pagtagad diha kanimo. Sa pagkatinuud, Siya sa kanunay nagpunting sa hingpit diha kanimo. Siya nahibalo-daan sa imong kinabuhi gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan ug mitipig sa matag-butang nga kita gayud magkinahanglan. Bisan og ikaw magputol sa imong pagpasulud sa doktrina ug maghimo sa usa ka espirituhang pagtiurok padulong sa rebersiyonismo, Siya gayud adunay hustong tipo ug hustong gidaghanon sa divine nga disiplina nga andam sa pagtagbo sa gikinahanglan. Siya nahibalo sa labing-angay nga paagi sa pagpanalangin kanimo, ug diha sa disiplina Siya nahibalo sa eksakto asa kini nagapasakit sa hilabihan. Bisan pa sa matag-butang nga Siya nahibalo bahin kanimo, bisan pa sa imong umaabot pa nga mga kapakyasan (nga magpakugang kanimo kon ikaw mahibalo bahin kanila), ang Dios sa hingpit maoy relaks bahin kanimo. Siya sa matinumanon nagasangkap sa tanang lohistika nga grasya nga gikinahanglan para kanimo sa pag-abante matag adlaw diha sa pagkat-on sa Pulong sa Dios.

Apan ngari kanato Siya wala nagalihok pinaagi sa Iyang kaugalingon nga dako-kaayong kahibalo; Siya nagalihok pinaagi sa doktrina nga kita nakakat-on. Ang doktrina nga kita magkat-on mao ang doktrina nga ang Dios nga Balaang Espiritu nakatudlo kanato isip atong Tigmatuto (Juan 14:26). Diin walay doktrina, walay divine nga sundanan sa hunahuna ug walay divine-nga-panglantaw nga basihan para sa gipalahutay nga kontrol sa Balaang Espiritu sa kalag. Dihadiha ang Balaang Espiritu sa bug-os nagakontrolar sa kalag sa dihang kita magrebound, apan kon walay doktrina nga nagapuyo didto isip usa ka sistema sa panghunahuna, ang kontrol sa Espiritu dimagdugay ug dikapuslan.

“Apan,” ikaw mangutana, “ang Dios nga Balaang Espiritu ba dili makapasal-ot og diyutay sa Iyang waykinutuban nga kahibalo sa laktod sulud sa atong mga hunahuna? Nganong Siya dili man lang magtabang kanato niana nga paagi?” Kon Siya mihimo, Siya magguba sa tibuuk sistema sa kagawasan ug kabubut-on diha sa anghelanong away. Ang Dios dili sa mahikanhon magtangtang sa tanan sa atong masalaypon nga mga idiya. Siya nagatigum sa doktrina sa Bibliya sulud sa atong mga kalag, dili pinaagi sa usa ka mistiko nga pagpadayag, kundili ubus sa suludnong awtoridad sa atong kaugalingon nga akademikong disiplina-sa-kaugalingon nga nagalihok ubus sa makita nga awtoridad sa pastor-magtutudlo nga nagsangyaw sa dimasayup nga Pulong sa Dios. Sa hinayhinay lamang ang usa ka doktrinal nga sundanan sa hunahuna, magamit pinaagi sa pagpuno sa Espiritu, makapapha sa karaang sundanan sa hunahuna nga naugmad sukad sa pagkabata. Ang suludnong away sa magtotoo maingon ka dako sa away tali sa sundanan sa hunahuna sa daotan ug sa sundanan sa hunahuna sa doktrina maingon nga sama kini tali sa kinaiyang makasasala ug sa Balaang Espiritu (Mga Taga-Roma 12:2).

Pinaagi sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug sa makanunayon nga panabut sa doktrina sa Bibliya, ang natad-sa-panggubatan nagasangpot ubus sa kontrol sa Dios. Siya unya gawasnon sa pagsangkap sa kahibulungang mga panalangin sa labawng-grasya. Natural, ang kamatuuran nga ang tanang mga magtotoo adunay kalagmitan sa mga panalangin wala magkahulugan nga sila mobaton gayud sa katinuuran. Bugtong ang hamtong nga magtotoo kinsa nakapahimulus sa kadaugan sa grasya ang nagahimaya sa Dios.

Sa Karaang Testamento diyutay ra nga mga magtotoo maoy gihatagan-og-katakus sa Espiritu. Ubus sa paghatag-og-katakus, ang Balaang Espiritu mipagahum sa mga kinabuhi sa mga propeta, mga magsusulat sa Kasulatan, ug laing mga tawo nga responsable para sa tino, kritikal nga mga kalihukan (Exodo 31:3; 35:31; Lukas 1:15). Hangtod sa Kapanahonan

sa Harianong Pamilya (Kapanahonan sa Simbahan), walay usa ang sukad napuy-an sa o napuno sa Balaang Espiritu. Diyutay lamang sa Kapanahonan sa Hudiyo nga mga magtotoo ang nawad-an sa paghatag-og-katakus nga ministeryo sa Espiritu (Mga Salmo 51:11), ug bugtong sulud sa Dispensasyon sa Hypostatic nga Paghiusa ang kadtong kinsa wala mihuput sa paghatag-og-katakus makapangayo para niini (Lukas 11:13). Karon, ang mga myembro sa harianong pamilya makapawala sa naglihok nga tabang sa Iyang pagpuno nga ministeryo, apan bisan pa niana sila sa gihapon magbaton sa Iyang pagpuyo. Kini maoy usa ka aspeto sa espirituhanong aristokrasya sa harianong pamilya.

Pagselyo sa Espiritu. Ang ikaunum nga ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu sa kaluwasan nagapahimug-at sa waykatapusang seguridad sa atong kaluwasan.

Karon Siya kinsa nagapahimutang kanamo uban kaninyo diha ni Kristo [baw-tismo sa Balaang Espiritu] ug midihog kanato [pagpuyo sa Balaang Espiritu] ang Dios, kinsa usab miselyo kanato. (2 Mga Taga-Corinto 1:21–22a)

Ang pagselyo nga ministeryo sa Espiritu maoy laing marka sa atong pagkaharianon; kini usa ka himan diha sa atong espirituhanong eskudo. Walay usa ang naselyohan sa Balaang Espiritu sa wala pa ang Kapanahonan sa Simbahan, ug ang mga pagselyo nga mahitabo human sa Simbahan maoy tangtangan—pananglitan, ang pagselyo sa 144,000 nga ebanghelista sulud sa Kalisdanan (Pinadayag 7:2–4)—magsilbi sa usa ka lahi nga katuyoan.

Sa karaang kalibutan, ang mga selyo maoy pirma nga mga garantiya sa mga patigayon ug balaoron nga mga dokumento nga nagtumbok og pagkatag-iya, sama ingon sa mga sulat-kasabutan, mga listahan sa mga pinalit, mga kontrata, mga balaod, ug mga sugo. Adunay nagkalainlaing mga selyo para sa matag-usa niini nga mga paggamit.

Ang transaksyon sa grasya nga mahitabo sa dihang kita mitoo diha ni Kristo maoy gigarantiya pinaagi sa atong pagselyo. Kita sa waykatapusang naluwas, mga myembro sa harianong pamilya sa kahangturan (2 Mga Taga-Corinto 1:22). Kita usab gipaila ingon nga gipanag-iya sa Dios. Isip Iyang timaan sa pagkatag-iya, ang selyo nagadeklarar sa atong posisyonal nga pagkanilain, atong permanente nga paghiusa uban ni Kristo. Tungud kay ang mga selyo mimatuud sa mga dokumento, ang pagselyo sa Espiritu nagapalambigit kanato ngadto sa divine nga dekrito. Sa laing mga pulong, ang Balaang Espiritu nagadason sa pagkamatuud nga ang Dios mihan-ay og usa ka plano para sa matag-usa kanato sa eternidad nga milabay, ug nga Siya miabaga niini sa Iyang-kaugalingon sa paghatag sa tanan sa lohistika nga suporta nga kita magkinahanglan aron sa pagtuman niini. Pagselyo maoy usa ka pasiunang bayad o usa ka saad ngadto sa harianong pamilya sa labawng-grasya nga mga panalangin nga nahasulat diha sa dekrito (Mga Taga-Efeso 1:13). Karnalidad, o nagpaguul sa Balaang Espiritu, maoy dimagkauyon sa atong pagselyo (Mga Taga-Efeso 4:30).

Pang-apod-apod sa Espirituhanong mga Gasa. Ang ikapito nga ministeryo sa kaluwasan sa Balaang Espiritu nagadeterminar unsaon nato isip mga embahador ni Kristo sa paglihok sulud sa atong mga kinabuhi sa kalibutan. Ang matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagadawat sa labing minus usa ka espirituhanong gasa, sa labawng-

kamandoan nga gihatag pinaagi sa Balaang Espiritu sa takna sa pagtoo diha ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 12:11). Ang gasa nagalakip sa usa ka espesyal nga abilidad diha sa usa ka piho nga natad. Unsa nga mga gasa ang ikahatag kang kinsa nga mga magtotoo sa hugut usa ka butang sa kinalabwang-kamandoan sa Dios. Walay usa ang adunay bisan-unsang ikasulti mahitungud sa unsa nga gasa siya nagadawat, ug sa wayduhaduha walay usa gayud ang mahitakus o angayan sa iyang espirituhanong gasa. Tungud kay ang tanang pito ka ministeryo sa Balaang Espiritu nga gihatag sa kaluwasan naapil diha sa kwarenta ka inisyal nga panalangin nga magkanaog sa tuberiya sa grasya, kita dili makakuha og dungog para sa bisan-unsang kanila. Sila sa hugut maggikan sa integridad sa Dios, niining kahimtanga, ang Dios nga Balaang Espiritu.

Aron sa paglikay sa mga pagtuis ug mga pagpraktis nga makapalinga sa daghan kaayong magtotoo gikan sa katuyoan sa Dios para sa ilang mga kinabuhi, kita kinahanglang mag-ila nga ang Balaang Espiritu wala na nagahatag sa piho nga mga gasa. Pipila sa temporaryo nga mga gasa, dugang pa sa permanente nga mga gasa nga maglihok sa gihapon, maoy gikinahanglan sa sinugdanan sa Kapanahonan sa Simbahan sa pagtabang sa pagsangyaw sa mga doktrina sa harianong pamilya o sa pagtukod sa awtoridad niadtong kinsa mitudlo (Mga Buhat 3:11–12; 6:8; 1 Mga Taga-Corinto 13:1–2). Maingon nga ang gasa sa dimasabut nga mga sinultihan nahimong dinamagamit sa dihang ang iyang katuyoan natuman, sa ingon-niini usab ang mga gasa sa pagkaapostol, propesiya, mga milagro, ug panambal maoy tanan natangtang sa panahon nga ang kanon sa Kasulatan nakompleto niadtong A.D. 96 (1 Mga Taga-Corinto 13:8, 10).

Si Pablo sa kaniadto miayo sa masakiton sa kaugalingong-kabubut-on (Mga Buhat 19:11–12). Kining labaw-sa-kinaiyahan nga tarheta mipanghimatuud sa iyang awtoridad diha sa usa ka bag-ong dapit isip usa ka tagsangyaw sa Pulong sa Dios (Mga Taga-Roma 15:19). Apan sama ka sayo sa A.D. 62, siya dili na makaayo bisan sa iyang mahal nga higala si Epaphroditus (Mga Taga-Filipos 2:25–27; 2 Timoteo 4:20). Niadtong panahona, ang awtoridad ni Pablo maayong-pagkatukod, ug ang gasa sa panambal natangtang na.

Sa ingon usab, ang gasa sa pagkaapostol wala mapalungtad. Diha sa 2 Timoteo 4:1–2, ang bantugang Apostol Pablo mipasa sa bandila sa lokal nga simbahan nga liderato ngadto sa usa ka pastor-magtutudlo, si Timoteo. Ang gasa sa pagkaapostol uban sa iyang kinatasang awtoridad sa kapin pa kay sa usa ka lokal nga kongregasyon milabay na sa eksena. Diha sa kamatayon ni Apostol Juan, human dayon siya misulat sa Pinadayag niadtong A.D. 96, ang kalihukan sa pagkaapostol opisyal nga naundang.

Ang permanente nga espirituhanong mga gasa, magamit sa gihapon, sa tin-aw nga gibatbat diha sa Kasulatan; ang pipila may labot sa operasyon sa lokal nga simbahan; ang uban maglihok gawas sa lokal nga simbahan (Mga Taga-Roma 12:6–8; 1 Mga Taga-Corinto 12:4–11; Mga Taga-Efeso 4:7–11). Natural, walay usa ang masayod sa iyang gasa sa dihang siya naluwas; siya nagaila niini lamang isip usa ka resulta sa espirituhanong pagtubo. Ang piho nga mga gasa nga kinahanglang mailhan sa absoluto mao kadtong magkinahanglan sa espesyal nga preparasyon sa dili pa sila mahimong mapalihok. Ang usa ka pastor-magtutudlo, labina, kinahanglang magpabatid sa daghang hilisgutan sa dili pa siya makahimo sa paglihok sa minatarong. Daghang gasa, sama sa mga tabang o kalooy, dili magkinahanglan sa tiningub nga preparasyon labaw sa normal nga adlaw-adlawng pagpasulud sa doktrina. Bisan pa og sila wala gayud sa tino makaplakan, sila maglihok sa awtomatik uban sa espirituhanong pagkahamtong. Ang imong pagpakabana busa dili

og “Unsa ang akong espirituhanong gasa?” Ang imong bugtong pagpakabana mao ang pagtubo diha sa grasya.

Ang Balaang Espiritu nagahatag sa mga gasa sa pagsangkap og usa ka espirituhanong kalikupan para sa panabut sa doktrina sa Bibliya; Siya nagatugyan sa usa ka sistema sa espirituhanong awtoridad sa sulud, apan gawas sa, kalibutan sa yawa. Ang gasa sa pastor-magtutudlo nagadala sa kinatas-an nga espirituhanong awtoridad nahibilin sa kinabuhi. Ang usa ka pastor nagamando sa matag lokal nga kongregasyon para sa duha ka katuyoan: sa pagsangyaw sa doktrina ngadto sa nahugpong nga mga magtotoo ug sa pagpanalipod sa ilang praybasi ug kagawasan sa pagkat-on (Mga Hebreohanon 13:7, 17). Ang gasa sa pagwali-sa-ebanghelyo nagalihok gawas sa lokal nga simbahan ngadto sa mga dimagtotoo (Mga Buhat 1:8; Mga Taga-Roma 15:20). Ang mga magtotoo nga may mga gasa sa mga tabang ug pangagamhanan magsilbi isip mga diyakono ug magtuman sa lainlaing pangdumala nga mga buluhaton nga gitugyan ngadto kanila pinaagi sa pastor-magtutudlo para sa masangputon nga operasyon sa simbahan.

TEMPORAL NGA SEGURIDAD

Ang pito ka ministeryo sa kaluwasan sa Balaang Espiritu magsangkap og usa ka sulud-sa-kapsula nga kalikupan para sa divine nga mga panalangin sa panahon. Samtang ang yawa nagamando sa kalibutan, kana nga kalikupan kinahanglan nga suludnon, apan kini dili lamang suludnon. Sa dihang ang Dios nagapanalangin kanimo, Siya nagatinguha nga ikaw magtagamtam ngadto sa kinadak-an sa unsa Siya nagahatag kanimo. Sa suludnon, ang usa ka kakulang sa kapasidad gikan sa doktrina maglikay kanimo sa pag-ila sa divine nga mga panalangin; busa, ang Dios nagahulat hangtod nga ikaw magkab-ot sa pagkahamtong sa dili pa Siya makaimpyut sa espesyal nga mga panalangin pinaagi sa tuberiya sa grasya (Isaiah 30:18). Tungud kay ang panggawas nga mga kapasikaran mamahimo usab nga makapanginlabut, Siya nagaputus sa imong mga panalangin pinaagi sa temporal nga seguridad. Ang suludnong kapasidad *para* sa mga panalangin ug ang makita nga seguridad sa mga panalangin maoy pulos kabahin sa pakete.

“Kamaayo ug kadaotan” ang palisiya nga nagapaila sa kalibutan hain kita magpuyo. Sa wayduhaduha, kita makadahum lamang sa gingharian ni Satanas nga dimakiangayon. Siya walay pagtagad para sa divine nga awtoridad o tawhanong kagawasan. Siya nagaataki sa awtoridad sa Dios ug nagatinguha sa pagputol sa kagawasan sa tawo aron sa pagpugong sa pagwali-sa-ebanghelyo ug sa kalihukan sa GAP (2 Mga Taga-Corinto 4:4). Siya sa wayhunong nagasulay sa pagpaibabaw sa iyang kaugalingon nga daotang mga desinyo diha sa kinaiyahan sa mga butang nga gidekrito sa Dios. Ang pagkaarogante nagadiborsyo gikan sa katinuuran bisan pa sa dako-kaayong salabutan sa labing manggialamon sa tanang binuhat!

Ang kamaayo ug kadaotan nga mga laang ni Satanas, gisuportaran pinaagi sa kamaayo ug kadaotan nga mga hilig sa kinaiyang makasasala, sa dikalikayan magtukod sa mga bul-og sa makasaysayanong kalit-nga-kalisdanan. Kita kinahanglang dili makuratan sa kamatuuran nga ang kamaayo ug kadaotan sa kasagaran mag-abut ngadto sa usa ka pungkay ug magbungkag latas sa pipila ka lugar sa kalibutan, nagguba sa matag-butang diha sa ilang dalan. Sa katapusan sa ikanapulong-walo nga siglo, ang halangdong-panahum sa “Kaugalingnan, Kaangayan, Praternidad” sa French nga Rebolusyon nahimong singgit

sa Reign of Terror. Panahon sa ikabaynte nga siglo, ubus sa makapadasig nga bandera sa “usa ka bag-o nga kalibutanong kahusay,” ang komunismo mipakuyanap sa panglupig, kaulipnan, ug kamatayon libot sa kalibutan sa ngalan sa “liberasyon.”

Ang tawag sa modernong sosyalismo para sa “kaangayan,” “parehong oportunidad,” ug “sa labing-dako nga kaayohan para sa kadaghanan” natisok diha sa Amerikanong panghunahuna. Ang maong mga idiya nakasugod sa pagkunhod sa naandan nga pagkaagresibo ug pagkamamugnaon sa mga Amerikano ngadto sa kinaubsang komon nga hiyas sa kadaghanan. Ang atong nasudhong kalig-on ug kauswagan nadunot gikan sa sulud.

Kini makapasubo—gani makapaguul—sa pagtan-aw sa atong nasod nga nagpadayon sa pag-us-us. Apan kita nahibalo nga ang gingharian ni Satanas napuno sa hilabihan nga mga kalamidad diin ang doktrina sa Bibliya ug ang mga balaod sa divine nga katukuran gibaliwala. Karon kita mag-atubang sa kalagmitan sa mapintas nga makasaysayanong kalisdanan; kita magpuyo diha sa tiilan sa usa ka bolkan.

Ang Dios wala nagabulag kanato gikan sa mga hilig sa tawhanong kasaysayan. Siya nagatuyo para kanato sa pagpuyo sulud sa kalibutan sa yawa ug sa pagsabut sa kapanahon nga kasaysayan sumala sa doktrina sa Bibliya sulud sa atong mga kalag. Tungud niini, kita makaaplay sa usa ka prinsipyo sa doktrina diha sa interpretasyon sa kasaysayan: Waysapayan og unsa ang laing kanasuran nga may nagkalainlaing mga ideyolohiya malagmit himoon, ang Dios sa gihapon nagapanalangin sa hamtong nga mga magtotoo ug nagagarantiya nga sila motagamtam sa tanang abot nga magsangpot kanato gikan sa tuberiya sa grasya.

Ang Dios human na makasangkap sa masdako—ang paghukum sa Iyang kaugalingon nga Anak para sa atong mga sala ug ang impyutasyon sa Iyang kaugalingon nga pagkamatarong ngari kanato. Kini nagasunud sa *a fortiori* nga Siya dili mohawid sa minus—mga panalangin sa panahon para kanato isip hamtong nga mga magtotoo. Alang sa pagpanalangin sa hamtong nga mga magtotoo maoy *masayon kaayo* para sa Dios kay sa pagsangkap sa krus. Kini nagapadayag unsa ka absoluto ang seguridad sa divine nga mga panalangin. Kita mahimong mapanalanginan diha sa *cosmos diabolicus*, sa atubangan sa yawa, bisan pa sa kamaayo ug kadaotan nga mga kalamidad. Kini ang taktikanhong kadaugan diha sa anghelanong away.

Ang hustisya isip usa ka dapit sa takdoanan maoy dako pa kay sa gugma isip usa ka dapit sa takdoanan sa bisan kanus-a. Ang hustisya sa Dios nagagamit sa daotang teritoryo sa yawa ug, pinaagi sa buhat sa Balaang Espiritu dugangan og doktrina sulud sa kalag, nagabuhat og usa ka masmaayong kalikupan kay sa Hardin sa Eden. Si Adan nahatagan sa perpekto nga kalikupan, apan diha sa pagpakasala siya mipatin-aw sa usa ka isyu: Perpektong kalikupan wala nagagarantiya sa kalipay. Kini nga prinsipyo mapakita pagbalik didto sa Milenyo sa dihang ang tawo moalsa batok bisan pa sa laing perpekto nga kalikupan. Nianang panahona, siya moalsa batok sa perpekto nga pangagamhanan ni Ginoong Jesu-Kristo (Pinadayag 20:7–10)! Wamahimugso-pag-usab ug rebersiyonista ang tawo dili gayud matagbaw.

Sa dihang ang hustisya sa Dios miilis sa gugma isip ang dapit sa takdoanan ug misilot sa tawo, ang sitwasyon daw mabangis. Ang pagmando sa kalibutan gitugotan sa pagbalhin gikan ni Adan ngadto ni Satanas, ug ang mga hilig sa kinaiyang makasasala gitugotan sa gawasnong kalihukan. Apan kita nakakita sa unsang-paagiha si Satanas nalingla gumikan

sa mga bunga sa iyang kadaugan. Ang integridad sa Dios milihok dihaduha, ug usa sa kinadak-ang mga butang nga ang Dios nakahimo sukad para sa tawhanong kaliwat mao ang pagpapahawa ni Adan ug Eba gikan sa Hardin ug pagtrangka sa mga ganghaan. Kini dili usa ka kapildihan diha sa plano sa Dios; ang plano sa Dios dili gayud mapakyas. Kini usa ka pag-abante!

Wala nay pagtan-aw pagbalik! Kini mahimo untang dikatoohan para sa tawo sa pagpuyo diha sa perpektong kalikupan nga gidesinyo para sa gugma, nga may usa ka kinaiyang makasasala nga madumala lamang pinaagi sa hustisya. Ang kahoy sa mga kinabuhi wala gayud gidesinyo para sa nalaglag nga tawo; ang atong kahoy mao ang krus ni Kristo. Ang Hardin sa Eden dili paigo para sa nalaglag nga tawo; ang perpektong kalikupan walay kahulugan para kanato ilalum sa kinaiyang makasasala, orihinal nga sala ni Adan, ug espirituhanong kamatayon. Ang atong kalikupan makit-an diha sa “kabag-ohan sa kinabuhi.”

Daghang sikologo, sosyologo, ug politiko ang magpasangil sa kalikupan para sa dimaihap nga mga nyurosis ug mga balatian ug, sa dikalikayan, magdangup sa kalikupan para sa kasulbaran sa mga problema sa kinabuhi. Ang sangputanan, usa ka dakong gidaghanon sa katawhan niini nga nasod—sa lainlaing mga sanga ug mga ahensiya sa gobyerno, sa mabungkagong aktibista nga mga organisasyon, hasta gani sa Kristohanong mga pundok—nagsulay sa pagpausbaw sa kalikupan sa tawo. Kinsa pa ang nagpadayon sa mao ra nga tinguha? Walay lain kay sa iyang kahalangdon ang yawa. Ang maong mga paningkamot sa pagbuhat sa perpektong kalikupan maoy kabahin sa mao rang palisiya nga miguba niini sa unang bahin! Ang kahoy sa kahibalo sa kamaayo ug kadaotan nagbunga gihapon og usa ka maayong ani! Ang sundanan wala mausab; ang mga pagsulay sa pagpausbaw sa kalibutan magbaliwala o magguba sa matag-butang nga tinuud ug maykatakus sa kinabuhi. Ang perpektong kalikupan dili ang tubag; ang sulud-sa-kapsula nga kalikupan sa temporal nga seguridad mao ang tubag.

Ang kapasidad ug seguridad tungud-niini maykalambigitan: Ang Dios nagahatag kanimo sa hustong mga panalangin sa hustong panahon, ug walay usa gawas sa Dios ang makakuha kanila (Job 1:21). Dili gani ang mapadayonong aktibidad sa imong kinaiyang makasasala makaguba sa seguridad sa labawng-grasya nga mga panalangin.

Si David maoy usa ka ehemplo niining konsepto sa pagsulud-sa-kapsula. Ang Dios mihatag ni David og usa ka masdakong matang sa mga panalangin kay sa gikahatag ngadto sa bisan-kinsang magtotoo sa tibuuk tawhanong kasaysayan. Isip usa ka hamtong nga magtotoo, siya usa sa labing-adunahan nga kalalakihan sa kalibutan. Ang iyang anak-lalaki, si Solomon, *mao* ang labing-adunahan nga lalaki sa kalibutan sa iyang panahon kay tungud lamang siya mipanunud sa katigayunan sa iyang amahan. Si David usab napanalanginan sa talagsaong propesyonal nga kauswagan isip ang komandante heneral sa Hudiyo nga kasundalohan ug isip ang magmamando sa Hudiyo nga nasod. Siya adunay dalaygon, maunungon nga mga higala; siya mipanag-iyas sa mga palasyo ug mga ranso; siya mikaon sa labing-maayo nga pagkaon, misakay sa maayo-kaayo nga mga kabayo; midaog sa mahukumon nga mga kadaugan, ug nakakita sa iyang katukuran nga mga palisiya nga magdala og kauswagan ngadto sa Israel.

Bisan pa sa iyang espirituhanong kahalangdon, si David karong-panahona maoy usa ka target sa pagdaot-sa-dungog. Ang mga legalista dili makasabut sa iyang matahum nga kalambigitan uban sa Ginoo tungud kay sila dili makapahaum sa iyang makusog nga kaibog sa kinabuhi ngadto sa ilang waykasibot, nagpakarelihiyoso nga mga sumbanan. Kini nga

mga magtotoo magtinguha lamang sa usa ka pamalibad aron sa pagsilot ni David sa grabe. Busa diha sa ilang pagkaarogante, pangabubho, pagsaway sa butang nga dili makab-ot, o yano nga pagkaignorante sa integridad sa Dios, ang maong matarong-sa-kaugalingon nga mga Kristohanon maghingusog nga niadtong adlaw si David nakakita ni Bathsheba gikan sa atop sa iyang palasyo, siya dihadiha mihunong nga mahimong usa ka magtotoo! “Sa wayduhaduha,” sila maghingusog, “walay usa ang hayan makabuhat sa panapaw ug pagbuno ug sa gihapon mahimong usa ka magtotoo!”

Unsa kasayup sila! Ang mga magtotoo tawhanon; sila makabuhat sa bisan-unsang sala nga ang usa ka dimagtotoo makabuhat.⁵⁶ Apan ang plano sa Dios dako pa kay sa personal nga mga sala ni bisan-kinsa, maingon nga kini dako pa kay sa bisan-unsang makasaysayanong kalit-nga-kalisdanan. Sa pagsulti nga ang sala nagapahimo sa usa ka magtotoo sa pagkawala sa iyang kaluwasan mao ang pagsulti nga ang buhat ni Kristo didto sa krus dili epektibo, nga ang divine nga dekrito puno sa mga buho, nga ang perpektong grasya nagaagad diha sa diperpekto nga tawo, nga ang hustisya dimakiangayon, nga ang Dios dili Dios. Sa laing mga pulong, kini mapasipad-anon.

Human ang usa ka tawo nagatoo diha ni Kristo, kana nga tawo naluwas sa khangturan (Juan 10:28). Karon si David labaw pa kay sa usa ka magtotoo lamang; siya usa ka *hamtong* nga magtotoo sa tanang-bahin sa tibuuk hitabo. Ang tanan nga katingalahang kauswagan nga ang Dios nakahatag kaniya sa wala pa siya nakakita ni Bathsheba nahisakup ngadto kaniya human sa panghitabo. Si David wala gayud nawad-an sa usa ka espesyal nga panalangin nga nakaabut kaniya ubus sa tuberiya sa grasya.

Natural, ang sala dili gayud ikapalabay. Ayaw himoang sayup, si David sa grabe nga gidisiplina, ug sulud sa kadugayon sa iyang silot sa bug-os wala makatagamtam sa iyang mga panalangin. Siya miantos para sa iyang mga sala sulud sa katuigan nga umaabot. Apan siya mao gihapon ang hari, usa ka malampusong heneral gihapon, usa ka tawo sa makapahinganghang personal nga kamadagayaon gihapon ug “usa ka tawo nga subay sa Akong [sa Dios] kaugalingon nga kasingkasing” gihapon (Mga Buhat 13:22, KJV). Ang Dios sa yano midugang sa disiplina alang sa kauswagan ni David.⁵⁷

Ang labawng-grasya nga mga panalangin nga magsangpot agi sa tuberiya sa grasya maoy siguro, ug ang kalikupan nga ikaw magtagamtam kanila maoy sulud-sa-kapsula, naputus, naprotektahan, nagarantiya. Sa dihang ikaw magtan-aw sa kagubot, kakuyaw, ug mga katahap nga nagtuyoktuyok libot sa kalibutan, ikaw wala gitawag aron sa pagkabalaka o pag-undang. Ikaw dili makaingon, “Nan tungud kay ang akong mga tsansa sa pagtagamtam sa labawng-grasya mahimong maguba, ako mamahimo usab nga maghikalimot bahin sa doktrina.” Dili! Atubanga ang tibuuk katinuuran. Gubat ug kakuyaw mahimong moabut; sa pagkatinuud, gawas sa laktod nga pagpataliwala ni Ginoong Jesu-Kristo, walay paagi sa hinanaling buhat-pagtahan aron ang gubat mahimong mapugngan. Ang Dios nagagarantiya, hinoon, nga *sa bisan-anus-a* ikaw magkab-ot sa labawng-grasya, Siya mosulud-sa-kapsula sa kalikupan para sa imong mga panalangin, ug Siya mohatag sa mga panalangin! Karon ang panahon sa pag-andam para sa unsay nagapatim-aw sa makasaysayanong kapunaw-punawan; pag-andam pinaagi sa pagpakusog sa imong pagpasulud sa doktrina sa Bibliya.

56. Thieme, *Reversionism*.

57. Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!*, 42–65.

Ang yawa mopadayon sa pagmando sa kalibutan, ug ang kinaiyang makasasala mopadayon sa pagmugna sa personal nga mga sala, apan walay dagan sa kasaysayan ug walay personal nga karnalidad ang makapapas sa bisan-unsang integridad sa Dios nakatuman na. Sa dihang ang Dios nagapanalangin, kana nga panalangin permanente.

Usab, sa dihang ako maglakaw sa usa ka anino-sa-kamatayon nga walog, Ako dili mahadlok sa daotan; tungud kay Ikaw [ang Ginoong Jesu-Kristo] uban kanako [hamtong nga magtotoo]; Imong latigo [disiplina] ug Imong baston [pagpalingkawas ug panalangin], sila maghupay kanako. Ikaw nakaandam atubangan kanako og usa ka lamesa taliwala sa presensiya sa akong mga kaaway [panalangin ug kauswagan sa pagkahamtong]; Ikaw nakadihog sa akong ulo sa lana [seguridad sa labawng-grasya nga mga panalangin]; Akong kopa [kapasidad para sa panalangin] nag-awas. Kauswagan ug grasya lamang ang mogukud kanako sa tanang mga adlaw sa akong kinabuhi, Ug ako mopabilin diha sa balay sa Ginoo sa kahangturan. (Mga Salmo 23:4–6, gikorihiang paghubad)

Ikalimang Impyutasyon: Waykatapusang Kinabuhi

Ang Dios nagatinguha sa mga panalangin sa panahon nga mahimong permanente, ug Siya nagahimo kanila nga permanente pinaagi sa pagbalhin kanila gikan sa panahon ngadto sa eternidad. Siya nagapatubo sa mga panalangin nga Siya nagahatag dinhi sa kalibutan ngadto sa masdakong mga panalangin ug mga ganti didto sa langit. Ang tinuud nga impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi, busa, nagapasabut og labaw pa kaayo kay sa nianang kita mabuhi sa kahangturan. Ang *mga dimagtotoo* mabuhi sa kahangturan! Apan didto sa impiyerno imbis sa langit.

Ang seguridad sa divine nga mga panalangin usa ka labing-hinungdanon nga prinsipyo luyo sa ikalimang sukaranon nga impyutasyon. Sa laing mga pulong, ang waykatapusang kinabuhi labaw pa kay sa kini mahimong makita diha sa gawas. Kita hapit na alang sa pagkaplag unsay nagapaluyo sa “natawo pag-usab” nga kanunayng-gigamit-nga-panultihon.

Ang Dios sa personal nagahatag sa tanang kinabuhi. Kita miila sa biyolohiyahong mga kalihukan nga ang Dios midesyano isip ang paagi sa pagpasa sa mga taras ug mga karakteristiko gikan sa mga ginikanan ngadto sa mga anak. Hinumdumi: ang tawhanong kinabuhi dili lamang biyolohiyahon. Maingon ngadto ni Adan sa mao gihapon sa tanang katawhan, ang Dios sa personal nagaimpyut sa kidlap sa kinabuhi. Human sa pagbuhat sa orihinal nga mga ginikanan, walay tawhanong kinabuhi ang nalalang hangtod ang Dios sa labawng-kamandoan nagahukum sa pag-impyut sa kalagnong kinabuhi sa higayon nga ang puya nagagula gikan sa sabakan. Dugang pa, walay kinabuhigayud ang malalang nga walay usa ka puy-anan nga mapuy-an; busa, ang tanang imputasyon sa kinabuhi kinahanglang tinuud nga mga impyutasyon.

Ang Dios nagahatag sa waykatapusang kinabuhi isip usa ka tinuud nga impyutasyon

tungud kay adunay usa ka kalambigitan tali sa waykatapusang kinabuhi ug sa tawhanong espiritu. Ang Dios nga Balaang Espiritu nagasugod niini nga kalambigitan o pagkauna sa dihang, sa Iyang ministryo sa pagkahimugso-pag-usab, Siya nagabuhat sa tawhanong espiritu sa takna sa kaluwasan. Niini nga puy-anan o target ang waykatapusang kinabuhi sa dungan giimpyut.

Maingon nga ang biyolohiyahong kinabuhi mao ang puy-anan o target para sa kalagnong kinabuhi nga nagporma sa tawhanong kinabuhi, sa ingon-niini usab ang Dios nagaandam sa tawhanong espiritu isip ang puy-anan para sa waykatapusang kinabuhi. Diha sa ilang gigikanan, pulos ang kalagnong kinabuhi ug ang tawhanong espiritu maoy mamugnaong mga lihok sa Dios. Pulos ang kalagnong kinabuhi ug ang tawhanong espiritu waypagkausab, dimaguba nga mga kamatuuran sa pagkaanaa.

Sa higayon nga ang Dios nga Amahan nagaimpyut sa kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyahong kinabuhi, kana nga impyutasyon dimabakwi, sa tataw, sa dihang Siya nagaimpyut sa waykatapusang kinabuhi ngadto sa tawhanong espiritu, kana nga paghanay usab maoy permanente. Ang giimpyut nga kinabuhi dili gayud mabulag gikan sa puy-anan diin kini giimpyut. Wala gayud kitay mahimo nga mopabungkag sa usa ka divine nga impyutasyon. Si Satanas ug ang tanan nga iyang mga demonyo dili makaguba bisan-hain sa kalagnong kinabuhi o sa waykatapusang kinabuhi. Hasta ngani ang Dios dili makapapas sa bisan-unsang Siya Mismo nakahimo.

Ang dimagtotoo nga anaa sa linaw sa kalayo, uban sa iyang kalagnong kinabuhi nga wamaunsa ug wamadaot, sa bug-os ug sa kanunay masayod sa iyang terrible nga sitwasyon. Sa ingon usab, ang buhi nga kalag sa magtotoo anaa sa hingpit nga paglihok taliwala sa kahimayaan sa langit. Ang kamatuuran nga ang katawhan maoy buhi karon, pulos mga magtotoo ug mga dimagtotoo, mao lamang ang pagpakita niining-panahona sa katinuuran nga sila mabuhi sa kahangturan. Apan labaw pa kay sa kalagnong kinabuhi maoy gikinahanglan kon kita maglikay sa Katapusang Paghukom ug magpuyo sa kahangturan uban sa presensiya sa Dios.

Duha ang gikinahanglan gayud nga matuman kon tugotan kita sa pagbaton sa usa ka waykatapusang relasyon uban sa Dios. Una, kita kinahanglan magbaton sa Iyang pagkamatarong; ikaduha, kita kinahanglan magbaton sa Iyang kinabuhi. Ang duha giimpyut ngadto sa magtotoo diha sa kaluwasan. Sa ingon, sukad sa takna sa pagtoo diha ni Kristo, kita makahuput sa duha ka matang sa kinabuhi. Usab, ang kamatuuran nga kita buhi karon, isip mga magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, maoy usa ka garantiya nga kita mopuyo uban sa Dios didto sa langit, tungud kay bisan karon kita anaa sa Iyang waykatapusang kinabuhi. Maoy hinungdan nga, sa dihang ang Dios nagaisip nga angay sa pagpapauli kanato, kini ingon ka yano sa usa ka butang sa “pagkawala gikan sa lawas, atubangan diha sa Ginoo” (2 Mga Taga-Corinto 5:8, gikorihiang pagbuhad). Sa tinuud, bisan pa og kita maghuput sa waykatapusang kinabuhi, kita wala maggamit niini karon. Ang waykatapusang kinabuhi mao unsay mohatag kanato sa kapasidad sa pagdawat ug pag-ila sa mga panalangin sa eternidad. Ang waykatapusang kinabuhi gipahimug-at sa eternidad; ang tawhanong kinabuhi, dinhi sa kalibutan.

Ang waykatapusang kinabuhi maoy kinabuhi sa Dios, usa ka hiyas sa Iyang esensiya, ang mismong kinabuhi nga Siya mao. Giimpyut ngari kanato, ang waykatapusang kinabuhi nagapasiguro kanato sa usa ka wala-gayuy-katapusan nga relasyon uban Kaniya. Didto sa Hardin sa Eden, si Adan ug ang babaye wala makabaton sa pagkamatarong sa Dios

ni sa Iyang kinabuhi, apan kita anaa sa duha. Isip perpekto nga katawhan, ang orihinal nga magtiayon wala makabaton og usa ka relasyon uban sa hustisya sa Dios; sila wala makabaton og seguridad atubangan sa Dios tungud kay ang ilang waybugto nga relasyon uban sa divine nga gugma miagad sa ilang kabubut-on. Sa kalainan, ang atong relasyon uban sa hustisya sa Dios nagaagad lamang sa Iyang grasya. Kita adunay seguridad pulos sa panahon ug sa eternidad tungud sa impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi.

Ang kinabuhi sa Dios sulud kanato wala lamang nagasugyot nga kita mopuyo uban Kaniya sa kahangturan, kundili kini usab nagagarantiya nga kita modawat sa usa ka lawas sa pagkabanhaw—maynus sa kinaiyang makasasala, maynus sa tawhanong kamaayo ug kadaotan—sa dihang ang harianong pamilya makompleto diha sa Pagsakgaw sa Simbahan. Kini ang kinatas-ang pagkanilain, ang waykatapusang kahimtang parehong gihuptan sa tanang myembro sa harianong pamilya sa Dios, waysapayan sa espirituhanong kahimtang dinhi sa kalibutan.

Pagkanilain ang labing-dako nga butang nga ang Dios hayan makahimo para sa tanang myembro sa harianong pamilya: Siya naghimo kanato sama sa Iyang Anak. Ang Dios nagatuman niini sa tulo ka hugna. Una, *posisyonal* nga pagkanilain: Sa dihang kita magtoo diha ni Kristo, ang Balaang Espiritu nagabutang kanato ngadto sa paghiusa uban ni Kristo mao nga sa posisyonal kita mag-ambit sa tanan nga Siya mao ug anaa. Ikaduha, sa *kasinatian* nga pagkanilain: Samtang kita magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong, ang doktrina sa Bibliya nagatuhup sa atong mga kalag mao nga ubus sa pagpuno sa Espiritu, ang hunahuna ni Kristo mamahimong atong hunahuna, nagpapha sa kamaayo ug kadaotan sa satanasnong panghunahuna. Ikatulo, *kinatas-ang* pagkanilain: Sa dihang ang harianong pamilya makompleto, matag-usa kanato modawat sa usa ka lawas sama sa Iyaha. Isip ang gibanhaw nga harianong pamilya ni Kristo, kita sa pisiko mahisama Kaniya, giandam sa pag-ambit sa Iyang kadaugan ug koronasyon sa Ikaduhang Pag-abut ug mahimong Iyang Pangasaw-onon sa kahangturan (Mga Taga-Filipos 3:20–21; Pinadayag 19:6–9).

Tungud sa unsay gihimo sa *Dios* pinaagi sa grasya, bisan pa ang labing legalista, ang labing waykaikag, ug ang labing mabatukon nga mga magtotoo adunay usa ka nagsapaw nga seguridad (2 Timoteo 2:13). Bisin pa sa ilang lainlain nga mga matang sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya, silang tanan modawat sa kinatas-ang pagkanilain sama ka siguro sa hamtong nga magtotoo. Naghuput sa mao ra nga waykatapusang kinabuhi, ang tanang mga magtotoo anaa sa mao ra nga garantiya. Kinatas-ang pagkanilain mao ang kinaminusan, kini wala nagalakip sa espesyal nga mga panalangin, walay espesyal nga mga ganti.

Daghang mga magtotoo mapakyas sa pagpahimulus sa ilang espirituhanon nga natawhang-katungud. Sila maggugol sa ilang mga kinabuhi diha sa rebersiyonismo. Nagpakyas sa pagrebound, nagpakyas sa pagpasulud sa makanunayon sa Pulong sa Dios, sila magsipyat sa tibuuk katuyoan sa kinabuhi. Ang ilang pagkawala-mahiayangay ngadto sa hustisya sa Dios nagapahimo niini nga imposible para sa Iyang hustisya sa pagpanalangin kanila. Ang pagbuut sa Dios para sa ilang mga kinabuhi wamapatuman; hinoon, sila sa nagkadako mag-antos sa mabangis nga disiplina hangtod sa katapusan sila mamatay sa miserable ubus sa sala paingon sa kamatayon.

Ang Dios wala mihatag kanato sa Iyang waykatapusan nga kinabuhi aron kita maka-sulti og, “Babay, Dios, magkita ta didto sa langit! Hangtod unya, ako mobuhat sa akong gusto!” Ang atong waykatapusang kinabuhi wala gayud gituyo alang mabutang diha sa usa

ka estante ug madayeg gikan sa halayo samtang kita maglakaw sa atong kaugalingong dalan. Kini gidesinyo aron mapahimuslan. Ang waykatapusang kinabuhi sama sa usa ka sudlanan, usa ka butanganan, usa ka kaban sa bahandi, usa ka tipiganan nga lugar diin ang mga panalangin sa panahon nadeposito. Kon walay labawng-grasya nga mga panalangin sa panahon, wala gayuy bisan-unsang sulud sa kaban sa bahandi nga mabalhin ngadto sa hawud-nga-grasya nga mga panalangin sa eternidad, labaw ug lapas sa kinatasang pagkanilain.

Ikaw sa wayduhaduha nasayod nga ang katawhan magkolekta sa mga butang lain kay sa mga prangkeyo; pipila magkolekta sa karaang mga bino. Ang bililhon nga mga bino gikan sa distrito sa Bordeaux sa piho inila nga mga pumupuyo diha sa bisan-unsang bodega. Ang ilang gibantog nga mga ngalan—Chateau Lafite-Rothschild, Chateau Latour, Chateau Margaux, Chateau Haut Brion, Chateau Mouton-Rothschild—nakapasidungog sa daghang lamesa sulud sa gatosan nga katuigan. Talamdon ug talagsaong mga nabillin gikan sa maskaraan nga mga bino, sa gihapon nag-agi gikan sa kolektor sa kolektor, magbungat sa mga presyo nga bililhon gayud!

Dili pa dugay, usa ka tawo ang mipalit sa usa ka maingon-ingon karaan nga botilya sa Lafite kapin sa \$14,000. Karon aniay usa ka mapakisayron nga butang bahin sa usa ka botilya sama niana. Ikaw makapadayag niini ug mag-ingon, “Oo, kini usa ka botilya sa Bordeaux,” samtang ikaw magdayeg sa iyang bahirig-nga-bahin (disama sa botilya sa Burgundynga nagahandag lamang). Ikaw makaila sa hulagway sa chateau diha sa marka. Ikaw makamatngun sa panuigon ug makahimo sa usa ka komentaryo o duha bahin sa unsay nahitabo niadtong tuiga sa kasaysayan. Apan human sa usa ka hamubo nga panagsulti, ang tanan nimong mahimo mao ang pagtan-aw sa botilya.

“Apan,” ikaw mag-ingon, ang “usa ka \$14,000 nga botilya sa bino gayud maayo-kaayo nga imnon!” Nan, kini sa yano dili. Sa unang bahin, kon ikaw ugaling miabli sa maong botilya, ang iyang balor nga makolekta maguba. Unsay daotan pa, ikaw tingali magkaplag nga ikaw nakapalit sa usa hinoon ka aristokratiko nga botilya sa suka—daotan pa kay sa suka! Milapas na sa iyang kinanindotan, ang bino kaniadto pa nadaot ug nahimong dimainum.

Daghang magtotoo karon sama sa mga kolektor sa karaang mga bino. Sa naghingaping personal nga sakripisyo—tibuuk-kinabuhi sa tawhanong enerhiya: nagtrabaho, nagkapuliki, nagsakripisyo, ‘naghimo og dakong mga butang para sa Dios’—sila mosangpot uban sa usa-ka-butang nga dili matagamtam sama nga kini unta gidesinyo. Ang hamili nga bino gihimo alang sa pag-inum, dili lamang sa pagtan-aw! Ang waykatapusang kinabuhi giimpyut nganha kanimo para kanimo sa pagsalmot, dili lamang para kanimo sa paghisgot, walay sapayan unsa ka masiboton ang mga termino.

Sa tataw, walay magtotoo nga kinahanglang mobitbit sa ‘nadaot nga bino’ sa langit. Didto, ang waykatapusang kaluwasan mohatag hasta gani sa rebersiyonista og kapasidad aron dili maghuput sa mga pagmahay ug aron dili mahimong abubhoan o wayhinungdan mahitungud sa hawud nga mga ganti sa hamtong nga mga magtotoo. Diha sa kinaminusan gayud, ang Dios mohimo sa matag magtotoo sa harianong pamilya sa pagbarog nga waysayup diha sa usa ka perpektong lawas sa pagkabanhaw, nga may perpektong kalipay ug walay pagbasol (Mga Taga-Roma 3:4; Jude 24; Pinadayag 21:4). Apan ang mga kinaminusan dili ang tinguha. Ang Dios mihatag kanimo sa kinaminusan sa takna nga ikaw naluwas! Siya *nagatinguha* sa paghatag kanimo sa kinadak-an. Maoy hinungdan nga Siya nagapabilin kanimo nga buhi dinhi sa kalibutan.

Matag myembro sa Iyang harianong pamilya adunay pareho nga oportunidad ug pareho nga pribilihiyo sa pagtuman sa Kristohanong kinabuhi. Ang mga pagpili nga ikaw maghimo—sa pagrebound, sa pagpabilin nga napuno sa Espiritu, sa pagkat-on ug pag-aplay sa doktrina sa Bibliya—maggarantiya sa pagkadipatas sa mga resulta sa imong espirituhanong kinabuhi ug sa eternidad. Bisan pa og ikaw adunay pareho nga espirituhanong oportunidad, ang imong kabubut-on nagapasiguro sa walay pagkapareho didto sa langit o dinhi sa kalibutan. Sa dihang ang Dios gawasnon sa pagpanalangin kanimo sa panahon, ikaw usab modawat sa mga ganti didto sa langit nga mohimaya Kaniya sa kahangturan—ug ang imong waykatapusang kinabuhi mosangkap sa kapasidad sa pagtagamtam niadto nga mga ganti. Sa dihang, hinoon, Siya dili makahimo sa pagpanalangin kanimo sa panahon, kon “ikaw napadpad gawas sa rumbo gikan sa grasya” (Mga Taga-Galacia 5:4, gikorihiang paghubad) pinaagi sa negatibong kabubut-on o rebersiyonismo, Siya dili makapanalangin kanimo didto sa eternidad. Ikaw dili makabaton og mga ganti, walay mga dayandayan, walay gatusan-ka-pilo nga ani, walay dako-kaayo nga mga kabtangan. Ikaw anaa sa ubus sa herarkiya didto sa langit. Apan ang mahimong usa ka igoigong sundalo wala nagakahulugan nga ikaw mapaus-us o mapasagmuyo. Ikaw sa kanunay mahimong usa ka myembro sa hamili nga harianong pamilya ni Kristo, pipila sa iyang myembro mahimong masdako gayud kay sa uban. Ayaw gayud kalimti nga ang tawhanong pagkapareho usa ka mito. Maingon nga walay pagkapareho dinhi sa kalibutan, wala gayud didto sa langit.

Kay kon pinaagi sa kalapasan sa usa [orihinal nga sala ni Adan], ang [espirituhanon] kamatayon mihari gumikan niadtong usa [Adan—ug kini mihari], labaw pa kadaghan sila kinsa magdawat diha sa kinabuhi niining sobra gikan sa grasya sa Dios [ang mga panalangin sa panahon ngadto sa hamtong nga magtotoo] ug sa gasa sa pagkamatarong sa Dios [giimpyut sa kaluwasan] labi pa gayud sila mohari gumikan sa Usa, Jesu-Kristo. (Mga Taga-Roma 5:17, gikorihiang paghubad)

Sa usa ka kapahayag, si Pablo nagapalugway sa tibuuk kalihukan sa divine nga hustisya isip ang dapit sa takdoanan sa Dios diri kanato. Ang kompleto nga plano sa Dios gitingub: gikan sa pagkalaglag sa tawo, gibalik sa matag tawhanong pagkatawo sa dihang ang kinaiyang makasasala nagahari pinaagi sa espirituhanong kamatayon, hangtod sa Milenyo sa dihang ang mga myembro sa harianong pamilya mohari uban ni Kristo. Sa Griyego nga teksto, ang Mga Taga-Roma 5:13–17 usa ka parentesis; diha niini, ang Apostol nagatigum sa doktrina hangtod siya nagaabut sa bersikulo 17 diin siya nagatipo niining tanan diha sa iyang ikaduha nga *a fortiori*.

Ang “sobra gikan sa grasya sa Dios” maoy usa ka hilabihang-kabuhong sa laktod nga panalangin gikan sa hustisya sa Dios. Kini wala matanggong sa eternidad; kini ang gipanagiya karon sa matag magtotoo kinsa nagabukas sa babag sa pagkahamtong. Ang nag-una ug ikaduha nga mga potensiyal mahimong mga katinuuran sulud sa *panahon* sa dihang ang doktrina sulud sa kalag nagasangkap sa kapasidad ug seguridad nga mga kapasikaran. Unya ang pagkamatarong sa Dios sulud kanato nagabungat nga ang divine nga hustisya magbubu sa labawng-grasya nga mga panalangin. Hinumdumi: Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagabungat, ang hustisya sa Dios nagapatuman. Kining pagbuhagay sa mga panalangin gikan sa hustisya sa Dios, labaw ug lapas sa mga panalangin sa kaluwasan, sa

katapusan gipatubo ngadto sa usa ka masdako pa nga kabuhong sa grasya, labaw ug lapas sa mga panalangin sa kinatas-ang pagkanilain.

Ang pagkadipatas sa mga panalangin nga gidawat sa hamtong ug dihamtong nga mga magtotoo mahimong tataw dihadiha human ang matag-usa kanato nagabalik sa kalibutan uban ni Kristo diha sa Iyang ikaduhang pag-abut. Ang usa sa pipila sa tinong gisaysay nga waykatapusang mga panalangin para sa harianong pamilya mao nga ang hamtong nga mga magtotoo lamang ang mohari uban Kaniya atol sa Milenyo (Pinadayag 5:10); ang napildi nga mga magtotoo maoy mga tigpaminaw.

Siguroha sa pagsabut nga sa dihang si Pablo nagahatag kanato sa usa ka *a fortiori* nga pag-aninaw sa eternidad isip gamay ra siya wala naghisgot bahin sa gidaghanon o kalidad apan bahin sa hugna sa paningkamot. Ang Dios wala nagahatag kanato sa gamay ra didto sa langit; Siya nagahatag sa unsay dili kaayo lisud sa pagsangkap! Didto sa langit, ang Dios wala nagakinahanglan sa pagpakigbatok sa atong negatibo nga kabubut-on, kinaiyang makasasala, o daotang panglupig ni Satanas. Busa, diin kini kinagamyang nga komplikado para Kaniya sa pagpanalangin kanato, ang mga panalangin mahimong dako kaayo ug maayo-kaayo nga sila maggawas gilayon sa tamdanan sa tawhanong pagsabut. Bisan-unsang katangdian nga nagarepresentar kanila mahimo lamang usa ka mahuyang-nga-pamahayag sa mga kamatuuran. Uban sa atong maykinutuban nga mga hunahuna, kita dimakahimo sa pagtan-aw likud sa gabon; kita dili makasabut sa mga detalye sa langit. Apan gikan sa atong kahibalo sa unsang-paagiha ang hustisya sa Dios nagalihok karon, kita masaligon nga ang labing-dako sa panalangin sama ka tinuud sa taytayan diin kita magbiyahe.

DUHA KA POTENSIYAL NGA IMPYUTASYON: MGA PANALANGIN SA PANAHOON UG ETERNIDAD

Kini gayud unta imposible sa pagpatin-aw sa lima ka sukaranong impyutasyon nga walay pagdangup sa ilang katuyoan. Ang katuyoan sa Dios para sa atong mga kinabuhi gikasaysay sa pipila ka detalye: panalangin, panalangin, ug daghan pang panalangin.

Tungud-niini napahitarong pinaagi sa pagtoo, kita magbaton sa kauswagan sa atubangan diha sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Kristo. (Mga Taga-Roma 5:1, gikorihiang paghubad)

Ang hortatory subjunctive mood diha sa Griyego nagapahayag og usa ka mando nga nagaawhag ug nagabaod sa boluntaryong pagtuman: “Kita magbaton sa kauswagan!” Kini dili usa ka yanong pamahayag diha sa indicative mood, ingon sa King James nga paghubad nagasugyot, ni ang pungan (*eirene*) sa husto nga gibadbad og “kalinaw.” Sama sa Hebreyo nga (*shalom*), kini nga Griyegong pulong sa timbaya nagapasabut og “kauswagan.”

Sa paglikay sa pagpalinga sa imong pagtagad gikan sa lima ka impyutasyon nga komon sa tanang magtotoo, ako nakapaabot hangtod karon sa paghingalan sa labaw-ug-lapas nga mga panalangin (Juan 10:10) sa panahon ug eternidad nga unsang-matanga sila. Sila duha ka dugang pang *impyutasyon*—ang ikaunum ug ikapito—gikan sa hustisya sa Dios.

Ang matag tawhanong linalang mao ang hinatagan diha sa pagkatawo sa unang duha

ka impyutasyon—kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyanhong kinabuhi ug orihinal nga sala ni Adan ngadto sa kinaiyang makasasala. Unya, kon si bisan-kinsa ang nagatoo diha ni Kristo, siya sa personal nagapanag-iya niadtong ikatulo nga impyutasyon—ang iyang personal nga mga sala giimpyut ngadto ni Kristo ibabaw sa krus para sa paghukum—plas, siya nagadawat sa ikaupat ug ikalima nga mga impyutasyon: pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi sa Dios.

Ang matag magtotoo kinsa nabuhi gayud nakabenepisyo sa tanang lima niining mga lihok gikan sa divine nga hustisya isip iyang dapit sa takdoanan uban sa Dios. Maingon nga ang kaluwasan nagadala sa plano sa Dios og usa ka natad labaw sa tawhanong kinabuhi ug espirituhanong kamatayon, busa adunay labaw pa nga natad likud sa kaluwasan. Kini ang pagbulot-an sa kinatas-ang panalangin gikan sa hustisya sa Dios. Para sa dimagtotoo, ang kaluwasan usa ka potensiyal lamang; sa ingon usab, ang espesyal nga mga panalangin usa ka potensiyal lamang para sa dihamtong nga magtotoo. Ikaw mabuhi sa kahangturan isip usa ka tawhanong linalang; ikaw naluwas sa kahangturan isip usa ka magtotoo diha ni Jesu-Kristo; apan ikaw mahimo o dili gayud makakita sa ikaunum ug ikapito nga mga impyutasyon.

Ikaunum nga Impyutasyon: Mga Panalangin sa Panahon

Ang ikaunum nga impyutasyon mahitabo sa dihang ang hustisya sa Dios nagabubu sa mga panalangin pinaagi sa tuberiya sa grasya ngadto sa pagkamatarong sa Dios diha sa hamtong nga magtotoo. Kini gihatag lamang ngadto sa magtotoo kinsa, pinaagi sa doktrina, nagahuput sa kapasidad para sa mga panalangin. Kini usa ka tinuud nga impyutasyon tungud kay adunay usa ka kalambigitan tali sa divine nga mga panalangin ug giimpyut nga divine nga pagkamatarong.

Duha ka *mahukmanong* impyutasyon maoy gikinahanglan sa dili pa mahitabo ang bisan-unsang nianang *tinuud* nga impyutasyon sa mga panalangin sulud sa panahon. Pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, kita, ingnon ta, mibaylo sa atong mga sala para sa pagkamatarong sa Dios aron nga kita sa tinuuray maghuput sa bahin sa integridad sa Dios. Sa higayon lamang nga kita magbaton sa Iyang pagkamatarong adunay usa ka pinuy-anan o target sulud kanato diin ang Dios makabubu sa mga panalangin sa dihang kita magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong.

Ang pagkamatarong sa Dios nagabungat og pagkamatarong diri kanato. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagadawat, ang Iyang hustisya nagapanalangin. Niining-paagiha, ang sanglitanan nagapabiling wamabugto bisan pa sa dihang ang Dios nagapanalangin *kanato*: Ang hustisya sa Dios makapanalangin lamang sa nagpuyo nga pagkamatarong sa Dios nga giimpyut sa takna sa kaluwasan. Ang Dios masubayon ug matinumanon; Siya nagapauswag kanato lamang sa dihang, sa paghimo sa ingon-niini, Siya nagalikay sa tanang posibilidad sa kompromiso sa Iyang karakter.

Ang espesyal nga mga panalangin sa panahon mahimutang ngadto sa unum ka kategoriya: espirituhanong mga panalangin, temporal nga mga panalangin, mga panalangin pinaagi sa panag-uban, makasaysayanong mga panalangin, mga panalangin nga may kalabutan sa wamahitakus nga pag-antos ug, sa katapusan, pagkamatay nga mga pangalangin. Kita sa lakbit mohulagway niini nga mga kategoriya sa paghatag kanimo sa usa ka idiya og

unsay gipasabut sa Pulong sa Dios nga “kita magbaton sa kauswagan!”

ESPIRITUHANONG MGA PANALANGIN

Tanang espirituhanon nga panalangin sa labawng-grasya madawat sa matag hamtong nga magtotoo. Ang usa ka tawo sa yano dili makabaton sa tanan nga doktrina diha sa iyang kalag nga walay pagka okupado uban ni Kristo, nga walay pagbaton sa kapasidad para sa kinabuhi, para sa gugma, para sa kalipay, para sa panalangin. Ang mismong kahimtang sa pagkahamtong nagadala sa impyutasyon sa usa ka hingpit nga pag-ila sa grasya, sa abilidad sa pagdumala sa bisan-unsang kalit-nga-kalisdanan o trahedyang mamahimong magpakita, sa abilidad sa pagbadbad sa kapanahon nga kasaysayan, sa kagawasan gikan sa kaulipan ngadto sa mga detalye sa kinabuhi, sa pagkamapailin-ilinon ngadto sa nagkausab nga mga sirkumstansiya, sa usa ka pag-ila sa seguridad bahin sa plano sa Dios para sa usa ka kinabuhi.

Samtang ikaw magkab-ot sa pagkahamtong, ang imong toong lingin-nga-kabahin natuhup sa doktrina; ang hunahuna ni Kristo mamahimo nga imong pakisayran sa pangisip; okupasyon uban sa persona ni Kristo mamahimo nga imong panglantaw sa kinabuhi. Kon ikaw sa kaniadto wayhunong nga talamayon, mapahimaslon, dimapuypuy, abubhoan, ug arogante, kini nga mga kalapasan malaya ilalum sa prinsipyo sa pagtutok diha sa Ginoo. Ang kaugalingong-minugna nga kagul-anan nga naaghat pinaagi niining panghunahuna nga mga sala usab mahanaw. Ikaw nakabuhi gikan sa usa ka tibuuk-kinabuhi nga pagkaulipon ngadto sa ‘karaang programa.’ Ang imong mga prayoridad natul-id; ang imong kahibalo sa Pulong sa Dios mamahimong usa ka personal nga gugma para sa Ginoong Jesu-Kristo. Kini nga personal nga gugma para ni Kristo adunay mga sangputanan ngadto sa katawhan: usa ka kalma, dipersonal nga gugma para sa tanan pinasikad sa lig-ong mga sumbanan ug mga sukaranan sulud sa imong kaugalingong kalag. Ikaw magkaplag nga ikaw dili na mabalaka mahitungud niadtong adunay mahuyang nga mga sukaranan kinsa magdaot-sadungog kanimo, maglibak bahin kanimo, ug sa kinatibuk-an salawayon para kanimo. Ikaw mahimong mahunahunaon, mainantuson, ug masinaboton; ikaw mag-ugmad og balansi ug sentido komon. Ikaw sa bug-os mahimong malig-on mahitungud sa mga kinahanglanon sa doktrina apan sa hingpit masanongon diha sa mga dikanahanglanon sa aplikasyon; sa ingon, ikaw mag-ugmad sa tinuud nga kalig-on sa kalag. Ikaw mabaliko, apan dili gayud mabali.

Ang mapatuyangong kompetensiya, ambisyon, ug mga pagbati mahulog sa daplin-sadalan. Ikaw dili na mahasol, mabalaka, o malinga sa pagkatalamayon ug pagkamapahimaslon nga ikaw sa dikalikayan makakita diha sa imong adlaw-adlaw nga mga kalambigitan sa katawhan. Ikaw napagawas gikan sa panglupig sa way-undang nga mga sala sa panghunahuna, ug pinaagi sa pagkahanaw niining dimakita nga mga kadena sa kalag nagaabut ang kagawasan gikan sa pagkaulipon sa binaba nga mga sala. Ang suludnong pagkamagun-ubon sa tawhanong kamaayo ug kadaotan sa bug-os nga natangtang, ug ang kadaot naayo. Ang espirituhanong mga panalangin magpahimutang sa pundasyon sa ug sa wayhunong magsuportar sa tanang laing kategoriya sa panalangin.

TEMPORAL NGA MGA PANALANGIN

Ako magduul sa hilisgutan sa temporal nga mga panalangin nga may mga kakulba. Ako nahibalo nga ako makahimo sa paglaktaw sa piho nga panalangin nga ang Dios anaa gitipigan para kanimo. Unya, sa dihang ikaw magbuak sa babag sa pagkahamtong ug magdawat niadto nga panalangin, ikaw matingala unsay nahitabo. Ayaw pagdahum nga tungud kay ikaw dili adunahan, o sa madamgohon nga nahigugma sa imong bana o asawa, o gipasaka labaw sa imong mga kasama, ikaw dili hamtong. Kini usa ka piligro sa trabaho sa mga tagsangyaw sa doktrina nga kadtong kinsa maminaw mahimong masayup-paggamit sa unsay gitudlo, apan kita magpadayon sa pag-asdang bisan pa niadtong kinsa determinado sa pagtuis ug paggamit-nga-sayup sa kamatuuran. Para sa pipila, walay bili sa pagpatin-aw ang mahimo.

Ang kamatuuran mao nga ang Dios nagaatiman kanato isip mga tawo. Ang Iyang plano para sa atong mga kinabuhi mahimo o dili maglakip og panalangin diha sa matag kategoriya ug sa wayduhaduha ang mga panalangin para sa matag hamtong nga magtotoo dili pareho. Walay 'pagkahamtong nga managsama.' Kini mahimong maghatag kanimo og usa ka timailhan sa pagtamay sa Dios para sa daotang panahum sa tawhanong pagkapareho. Ang pipila sa labawng-grasya nga magtotoo magdawat sa usa ka butang, ang pipila lahi sa usa. Ang usa mahimong magbaton og kamadagayaon, ang lain igo lamang sa pagbayad sa mga balayronon; apan ang duha hamtong nga mga magtotoo, ug ang duha napanalanginan sa nagkalainlaing mga paagi sa nagkalainlaing mga sirkumstansiya. Diha sa matag kahimtang hinoon, adunay usa-ka-butang nga maanindot. Ang Dios nahibalo unsay kinamaayohan nga ihatag alang kang kinsa, ug ang Dios sa kanunay nagahatag sa kinamaayohan. Hinumdumi nga ang kinadak-ang temporal nga panalangin sa hamtong nga magtotoo mao ang pagkatagbaw diha sa matag sirkumstansiya sa kinabuhi (Mga Taga-Filipos 4:11–12; 1 Timoteo 6:8–9; Mga Hebreohanon 13:5–6).

Dugang pa, ang espirituhanong pagkahamtong dili sama sa buntag sa Pasko sa dihang ang usa ka tawo nagadawat sa tanan niyang regalo sa samang higayon. Ang temporal nga mga panalangin iyabo diha sa pagkahamtong ug *human niana*. Hinumdumi nga ang Dios nagapili sa kinatas-an ug kinamaayohan para kanimo; kini tataw nga kabuang (sa wala pagsulti sa sala) para kanimo nga mahimong abubhoan sa tinong mga panalangin nga giimpyut ngadto sa laing mga magtotoo apan dili diha kanimo. Ayaw kabalaka kon pila ka mga butang-hinatag sa grasya wala nagsing-abot nganha kanimo; itutok ang imong mga mata diha ni Ginoong Jesu-Kristo ug luwasa imong-kaugalingon sa mga pagkadaot. Ang bisan-unsang divine nga mga panalangin nga giimpyut ngadto sa hamtong nga mga magtotoo gidesinyo sa paghimaya ug pagpahimuut sa Ginoo, ug Siya nahibalo unsaon, pinaagi sa unsay Iyang gihatag, sa pagdala sa kinatas-ang himaya ug kahimuut sa Iyang-kaugalingon. Busa relaks, padayon sa pagkat-on og doktrina, ug tan-awa ang himaya sa Dios.

Ang temporal nga panalangin nga tataw sa daghang hunahuna maoy kamadagayaon. Bisin kon gisukud pinaagi sa dolyares, pinaagi sa kayutaan, o pinaagi sa mga kabtangan, ang kamadagayaon giimpyut diha sa pipila ka hitabo. Abraham, David, ug Solomon maoy Karaang Testamento nga mga panig-ingnan sa kalakin-an nga may kahibulungang personal nga mga katigayunan. Ang giimpyut nga kamadagayaon mahimong madawat (sama pinaagi sa panulundon) o maangkong (sama pinaagi sa pagsaka sa ang-ang sa negosyo).

Bisan pa og ang katawhan dili magkonsiderar sa naangkong kamadagayaon nga usa ka impyutasyon gikan sa Dios, ang hamtong nga magtotoo mismo makakita sa iyang kaugalingong sitwasyon gikan sa divine nga panglangtaw ug nahibalo sa tinuud nga Tinubdan. Siya nahibalo nga siya dili gayud makaangkong nga usa ka binuhat-sa-kaugalingon nga tawo; bisan pa diha sa pagbulot-an sa tawhanong paningkamot sa dimagtotoo, wala kanang butanga nga binuhat-sa-kaugalingon nga tawo. Ang uban sa kanunay malambigit diha sa bisan-unsang pagtigum sa katigayunan sa tagsatagsa. Ang hamtong nga magtotoo nga napanalanginan sa naangkong nga kamadagayaon usab nahibalo nga sulud sa mga sirkumstansiya sa kinabuhi anaa kanang mga baryable nga gawas sa iyang kontrol nga mahimo gayud sa ingon kasayon maadto sa laing dalan. Si Jesu-Kristo nagakontrolar sa kasaysayan; Siya nagakontrolar niini nga mga baryable sa kinabuhi. Gawas sa grasya ug ang plano sa Dios, bisan gani ang naangkong nga kamadagayaon magpamatuud nga maidlas. Sa dihang ang hustisya sa Dios nagaimpyut sa kamadagayaon ngadto sa usa ka hamtong nga magtotoo isip usa ka panalangin sa panahon, kana nga kamadagayaon siguro. Kita miila niini nga prinsipyo diha sa kinabuhi ni David.

Ang pulos pagpanag-iya sa usa ka bahandi wala nagagarantiya sa kalipay, sa bisan-unsang-paagi. Ang espirituhanong panalangin sa kapasidad para sa kauswagan ug kalisdanan maoy nagapahimo sa dakong katigayunan nga usa ka maayo-kaayo nga bahandi. Ang ikaduhang kategoriya sa mga panalangin nagadangup sa nahiuna. Kini mahimong maglakip sa usa ka espesyal nga kapasidad para sa pagpamuhunan o para sa piho nga mga matang sa pagtag-iya o hasta gani sa usa ka kapasidad para sa paggasto. Sa dihang ang gikinahanglan nga kapasidad nagaugmad isip kabahin sa espirituhanong pagtubo, ang hustisya sa Dios gawasnon sa pag-impuyut og kamadagayaon. Diin ang kapasidad nagkulang apan ang kamadagayaon anaa gihapon (kon gumikan ba sa kagawasan sa pribadong patigayon nga mga balaod sa katukuran o isip usa ka panalangin pinaagi sa panag-uban), ang dato nga tawo dili malipayon. Ayaw hikalimti nga adunay duha ka matang sa dimalipayong katawhan dinhi sa kalibutan: ang dato ug ang didato. Diin ang kapasidad anaa, usab adunay duha ka matang sa malipayong katawhan: ang dato ug—tinuud kana—ang didato.

Karon, adunay daghang matang sa kalampanan, apan pipila ka klase ang mahimong maimpyut ilalum sa kategoriya sa temporal nga mga panalangin. Bisan-unsan man kini, kini mapadayag diha sa kaugalingong espera sa kinabuhi sa tawo. Kon ang espera sa usa ka tawo mao ang pagpatubo og mga petunya, siya mahimong malampusan diha sa hardin!

Promosyon maoy dugang pang panalangin para sa pipila ka hamtong nga magtotoo. Ang Dios nagaimpyut og kalamboan, apan Siya wala gayud nagapaabante kanimo labaw sa imong mga kapabilidad. Ikaw tingali mamahimong usa ka maayo-kaayong manedyer sa opisina apan usa ka dimaayo nga ehekutibo. Sa ingon nga kahimtang, ang Dios nagaila nga ikaw mahimong dimalipayon sa imong sitwasyon ug miserable sa usa ka ehekutibong posisyon. Busa, Siya mopataas kanimo sulud lamang sa pagbulot-an sa imong kapasidad ug sa divine nga hinatag nga mga abilidad. Dugang pa, ikaw mosaka nga wala nag-agad sa politika, nga wala naggugol sa imong panahon sa pagpakighigala sa tanan nga hustong katawhan ug pagsulti sa tanan nga hustong butang.

Ang kauswagan maoy usa ka panalangin nga mahimong maimpyut ngadto sa daghang mga espera sa kinabuhi. Dili tanan mahimong mausbawon sulud sa mao ra nga mga natad. Ang katilingbanong kauswagan nagakahulugan og pagbaton sa tinuud nga mga higala. Walay

usa nga adunay labaw pa kay sa pipila ka tinuud nga higala, apan kana nga eksklusibong pipila sa kasagaran maoy mga higala sa kahangturan. Kita nakamatngun nga ang suud nga mga paghigalahay mahimong kabahin sa lohistika nga grasya, apan uban sa masnindot nga kapasidad sa kinabuhi nga nagaabut isip usa ka espirituhanong panalangin diha sa pagkahamtong, ang mga paghigalahay nga nalakip diha sa katilingbanong kauswagan maoy labi pang maanindot ug makalingaw.

Hapit ang tanan adunay usa ka konsepto sa kamadagayaon o sa katilingbanong kauswagan. Ang tekniko nga kauswagan, hinoon, dili kaayo klaro nga usa ka kategoriya. Kini ang abilidad sa paghawud sa usa ka prospesyon sama sa siyensiya o inhenyeriya. Ang propesyonal nga kauswagan anaa sa prospesyon sa magtotoo, bisan-unsang man kini: medisina, balaod, pagpatuman sa balaod, ang kasundalohan, pagpanudlo. Usa ka halangdong propesyon nga sagad wahiilhi kanang pagka usa ka silbidor. Tinuuray nga propesyonal nga mga silbidor maoy gikinahanglan ug gitamud, bisan pa sa ditinuud ug madagmalong kangil-ad sa hunahuna sa mga sosyalista kinsa mag-alegar nga kini sa bisan-unsang-paagi makauulaw sa pagpanginabuhi pinaagi sa pag-alagad ug pagsilbi sa laing mga tawo. Akong pillion ang panag-uban sa pipila sa maayong mga silbidor nga akong nailhan kay sa niadtong daghan nga katawhan kinsa matod pa malampuson sa kinabuhi!

Ang kauswagan sa pangisip naimpyut isip usa ka salingsing sa espirituhanong pagtubo. Ang usa ka tawo dili makakat-on sa doktrina nga walay pag-ugmad sa maong panahon sa iyang konsentrasyon ug akademikong disiplina-sa-kaugalingon. Kini bililhon nga mga kaayohan sa kinabuhi. Kuyog sa usa ka nagkalapad nga pakisayran sa pangisip, sila magpauswag sa abilidad sa magtotoo sa paghunahuna, sa pagbansay sa pangatarungan, sa paggamit sa sentido komon. Ang kauswagan sa pangisip nga nagatungha uban sa espirituhanong pagkahamtong nagapasaka sa IQ sa magtotoo, nagapasamut sa iyang pagkamasabtanon, ug nagahatag kaniya sa usa ka interes diha sa daghang mga hilisgutan sa kinabuhi nga kaniadto wamasayri o dimadanihon ngadto kaniya.

Ang kulturahong kauswagan mahimong maglambigit sa kinatas-ang kasadya sa musika, arte, literatura, drama, ug kasaysayan. Kauswagan sa katukuran ang proteksiyon sa imong kagawasan, praybasi, ug kabtangan, naglakip sa proteksiyon gikan sa krimen ug panimalus.

Ang lig-ong-kusog sa liderato maoy usa ka giimpyut nga panalangin nga sa wayduhaduha dili para sa tanan. Ang abilidad sa pagpangulo sa uban sa tinuuray nagaabut diha sa nagkalainlaing mga paagi. Kini mahimong tiunay o naangkon pinaagi sa makugihong pagtoon ug obserbasyon. Kini usab mahimong maangkon diha sa pagkahimugso-pag-usab isip kabahin sa pagdawat sa usa sa liderato nga espirituhanong mga gasa. Ang abilidad sa pagpangulo usab mahimong magtungha isip usa ka impyutasyon ngadto sa hamtong nga magtotoo. Kon ang mga oportunidad sa pagpangulo, sa pag-angkon og awtoridad, sa pagdawat sa responsibilidad dili moabut sa imong dalan, ayaw paggawas sa imong dalan sa pagpangita kanila. Ang mapatuyangong ambisyon motukmod lamang kanimo gawas sa pagbuut sa Dios para sa imong kinabuhi. Siya mopataas kanimo sa dihang Siya andam na. Kon ikaw adunay liderato nga abilidad, pag-andam, pag-andam, pag-andam! Kon ikaw wala niini nga abilidad, ayaw pagbati nga nahikalimtan; ang Dios adunay laing mga panalangin para kanimo. Ang prinsipyo mao nga kon ang Dios wala nagapataas kanimo, ikaw wala mapataas; apan kon ang Dios nagapataas kanimo, ikaw sa wayduhaduha mapataas (Mga Salmo 75:6–7; 1 Pedro 5:6).

Dugang pa nga laing espera sa panalangin mao ang maayo o arang-arang nga pang-

lawas. Diyutay nga katawhan ang mag-ila sa iyang makasaysayanong bili. Sama ka importante sa kaugalingon ang maayong panglawas tingali ngadto sa matag tawo, kini usab nakahimo sa kalainan diha sa daghan nga sundalohong mga sirkumstansiya. Pananglitan, ang nahugnong panglawas ni Napoleon mipugong kaniya sa malahutayong pagmando sa Waterloo nga Kampanya. Siya napildi niadtong kinatapusang gerra bisan pa human nagmadaugon sa duha ka mahinungdanong pasiuna nga kadaugan didto sa Quatre Bras ug Ligny nga siya, sa nag-una pang katuigan ug sa masmaayong panglawas, dili gayud makatugot sa pagkabuhi sa iyang mga kamut nga wakapahimusli.

Ang enerhiya sa kusog usab maoy usa ka aspeto sa pisiko nga kauswagan nga diyutay ra ang makasabut. Si Gaius Julius Caesar adunay masdakong bodega sa enerhiya tingali kay ni bisan-kinsa pa nga sukad nabuhi; siya malampuson kaayo diha sa pito o walo ka lainlaing natad sa paninguha. Nalaray uban sa labing-bantugan nga mga kapitan sa tibuuk kasaysayan, siya wala gani misugod sa paggugol sa iyang-kaugalingon ngadto sa sundalohong propesyon hangtod nga siya dul-an og singkwenta ang panuigon. Si Moses maoy laing tawo nga may makapahibulong nga enerhiya. Ang iyang mga kalampusan dikasagaran isip usa ka sundalo, usa ka magsusulat, usa ka tagdumala, usa ka arkitekto, usa ka inhenyero, usa ka magmamando, usa ka kompositor, apan ilabina isip usa ka tawo sa Dios. Sa dihang 120 ang panuigon, siya milupig sa kalakin-an nga kaupaton sa iyang edad! Ang metabolismo sa matag-usa nagaagad sa kausaban sa matag karon ug unya—unsa kaanindot sa pagsaka ngadto sa sunud nga mashabog nga kahimtang isip usa ka divine nga impyutasyon!

Si Pablo nagatingub sa konsepto sa temporal nga mga panalangin, ang ikaduhang kategoriya sa giimpyut nga mga panalangin ngadto sa hamtong nga magtotoo sa panahon, diha sa iyang pag-ampo alang sa Mga Taga-Efeso.

Ug duul sa paghibalo [pagkahamtong nagaabut pinaagi sa kahibalo sa doktrina] sa hawud-nga-kahibalo nga gugma ni Kristo [okupasyon uban sa persona ni Kristo], aron kamo mahimong mapuno diha sa tanang pagkahingpit [*pleroma*] sa Dios [impyutasyon sa espirituhanon ug temporal nga mga panalangin ngadto sa hamtong nga mga magtotoo dinhi sa kalibutan]. Karon ngadto sa Usa, ang iyang-kaugalingon makahimo labaw pa gayud sa tanang butang sa pagbuhat sa waykinutuban labaw pa nianang kita makapangayo o makahunahuna sumala sa gahum [sa Pulong sa Dios], kay iyang-kaugalingon epektibo diri kanato, ngadto Kaniya ang himaya [ang Dios nahimaya niini nga mga impyutasyon] diha sa Simbahan [harianong pamilya] ug diha ni Jesu-Kristo nga may kalambigitan sa tanang henerasyon [kini nga mga panalangin maangkon sa matag henerasyon sa mga magtotoo] hangtod sa kahangturan [mga panalangin sa panahon adunay waykatapusang mga sangputanan]. (Mga Taga-Efeso 3:19–21a, gikorihang paghubad)

Isip usa ka hamtong nga magtotoo ikaw modawat sa imong kaugalingong temporal nga mga panalangin. Ikaw usab mahimutang diha sa kategoriya sa pag-antos gumikan sa panalangin, usa ka pagsulay nga gidesinyo sa Dios sa pagpaabante kanimo ngadto sa *pleroma* nga kahimtang. Waysapayan sa imong sunud nga panalangin, ikaw makabaton sa

kadaitan ug katagbawan diha sa matag sitwasyon.⁵⁸

Dili nga ako magsulti gumikan sa panginahanglan; kay ako nakakat-on nga matagbaw sa bisan-unsang mga sirkumstansiya kanako. Ako nahibalo unsaon sa pagpahiuyon pinaagi sa mapaubsanong paagi, ug ako usab nahibalo unsaon sa pagkinabuhi diha sa kauswagan; sa bisan-unsang ug sa matag sirkumstansiya ako nakakat-on sa sekreto sa pagkapuno ug pagkagutum, pulos sa pagbaton sa kabuhong ug pag-antos nga panginahanglan. (Mga Taga-Filipos 4:11–12)

MGA PANALANGIN PINAAGI SA PANAG-UBAN

Ang usa ka dakong bintaha sa espirituhanong pagkahamtong mao nga ang uban mapanalanginan pinaagi sa panag-uban kanimo. Ang mga panalangin mag-awas niadtong anaa sa imong kadaplinan.

Tungud kay walay usa sulud sa lokal nga kongregasyon ang makalabaw sa espirituhanong pagtubo sa iyang pastor-magtutudlo, ang pag-awas sa kauswagan sa dikalikayan nagasugod diha sa pastor. Ang pastor sa wayhunong, sa matubayon nga nagatoon ug nagatudlo, dili lamang aron siya makatubo sa personal lapas sa labawng-grasya ug padayon pa paingon sa kinalabwang-grasya, kundili usab aron ang iyang panon makatubo kaayo. Kon ang pastor hamtong, ang mga myembro sa iyang kongregasyon mapanalanginan sa duha ka paagi gumikan sa panag-uban kaniya: una, sa laktod—sila modawat sa iyang matinumanong komunikasyon sa doktrina sa Bibliya; ikaduha, sa dilaktod—ilang panag-uban diha kaniya, samtang nagaatubang lamang diha sa iyang kongregasyon, modala kanila sa ilang kaugalinon nga mga panalangin gikan sa Dios.

Kining laktod ug dilaktod nga mga aspeto magpabiling tinuud sa tanang panalangin pinaagi sa panag-uban. Sa usa ka bahin, ang hamtong nga magtotoo nahatagan og ingon kadako aron siya makatabang niadtong kinsa siya nagatinguha sa pagtabang, o ang iyang mga panalangin sa ingon nga sila mag-awas sa awtomatik ngadto sa iyang mga higala, mga paryente, ug mga kauban. Sa laing bahin, siya napanalanginan uban sa kahibalo nga kadtong minahal niya napauswag ug napanalipdan diha sa usa ka espesyal nga paagi sa Dios sa personal—tungud sa respeto para sa doktrina sulud sa iyang kalag.

Kita magkutlo og pipila ka ehemplo. Ang espirituhanong kadaplinan dili lamang sa yano ang pastor sa kongregasyon, ang hamtong nga mga magtotoo diha sa kongregasyon usab maoy usa ka tinubdan sa kauswagan para sa tibuuk organisasyon. Sa pagbulotan sa mga minahal, ang labawng-grasya nga mga ginikanan usa ka panalangin ngadto sa ilang mga anak. Ang mga anak mapanalanginan bisan kon sila magkab-ot o dili sa ilang-kaugalingon sa espirituhanong pagkahamtong. Sila mapanalanginan sa tibuuk nilang kinabuhi, bisan kon sila magpabiling mga dimagtotoo. Ang panalangin pinaagi sa panag-uban mopadayon human ang ilang mga ginikanan mipanaw aron makig-uban sa Ginoo. Sa taliwala sa pagkadimakiangayon ug mga kahimtang-dipiho sa kalibutan sa yawa, ang labing siguro nga panulundon nga ang mga ginikanan makapabilin ngadto sa ilang mga anak-lalaki ug mga anak-babaye mao ang personal nga pagpadayon pagpasulud sa doktrina ug

58. Thieme, *Christian Suffering*, 62–67.

sa pagbuak sa babag sa pagkahamtong. Kita dili makalaum sa ‘paghimo sa kalibutan nga usa ka masmaayong dapit para sa atong mga anak.’ Kita sa masaligon *maka* tugyan kanila ngadto sa espesyal nga pag-amuma sa Dios isip mga anak sa labawng-grasya nga mga bayani!

Kon ang mga ginikanan dili hamtong nga mga magtotoo apan ang mga anak mga hamtong, ang panalangin pinaagi sa panag-uban mahitabo sa laing paagi: Ang labawng-grasya nga anak-lalaki o anak-babaye mahimong usa ka kapasikaran sa panalangin ngadto sa tibuuk pamilya. Hasta gani ang mga binuhi sa pamilya mapanalanginan!

Kon ang usa ka hamtong nga magtotoo nagatrabaho diha sa usa ka eskwelahan, diha sa usa ka hospital, anaa sa kwerpo sa kapolisan, diha sa usa ka sundalohong organisasyon, diha sa usa ka simponiya nga orkestra, diha sa usa ka kompaniya sa abogasiya—diha sa bisan-unsang lehitimo nga organisasyon nga nagalambigit sa daghang katawhan sa pinahiluna nga aktibidad—kana nga organisasyon mapanalanginan pinaagi sa panag-uban. Ang pipila ka hamtong sa espirituhanon nga sakup sa kapolisan nga naghimo sa ilang mga trabaho maingon nga alang sa Ginoo makapanalangin sa tibuuk kwerpo. Ang panalangin pinaagi sa panag-uban makatugbang sa mga epekto sa dikatoohan nga mga palisiya sa departamento. Kini ang panalangin sa propesyonal nga kadaplinan.

Sa kalibutan sa negosyo, ang mga magtotoo nga nasakup sa usa ka kompaniya o industriya mahimong basihan para sa iyang kauswagan. Kini nagalakup sa mga tigpamuhunan, tagdumala, ug pamoo. Ang hunta direktiba tingali magpahalipay sa ilang-kaugalingon sa misaka nga mga ganansiya nga, sa tinuuray, ang Dios misangkap tungud sa doktrina sa usa ka labaw-sa-kasarangang-grasya nga dyanitor! Sa ingon-usab, diha sa katilingbanong dominyo, ang usa ka hamtong nga magtotoo sulud sa usa ka pundok sa mga higala makagahin og panalangin para sa tibuuk grupo o klub. Ang bisan-unsang hiyograpiyanhong lugar—gikan sa kasilinganan ngadto sa siyudad sa kondado sa istado sa nasod—mapanalanginan pinaagi sa presensiya sa hamtong nga mga magtotoo kinsa magpuyo o magtrabaho didto.

MAKASAYSAYANONG IMPAK

Unsay mahimo natong hukum gikan niining doktrina sa panalangin pinaagi sa panag-uban mahitungud sa hiyograpiyanhong lugar sa magtotoo, labina ngadto sa iyang nasod? Ang natural ug tinuud nga konklusyon nga ang labing makahuluganon nga hitabo sa kasaysayan sa bisan-unsang henerasyon mao sa dihang ang usa ka magtotoo nagakab-ot sa espirituanong pagkahamtong.

Kini dili usa ka pamahayag nga gihimo sa dinalian. Kini wala nagalaktaw sa tinuuray nga mahinungdanon, nag-usab-sa-kalibutan nga panghitabo nga sa matag karon ug unya mahitabo; ni kini nagabaliwala sa mga dagan sa kasaysayan. Ang mga hilig karong-panahona magkaplag sa nasudnong kaugalingnan diha sa pag-us-us ug ang sosyalismo ug terorismo anaa sa pagsaka. Ang sibilisasyon nag-atras. Ang Insik ‘naghingaping nagpadayag sa gahum militar’ samtang nagsulti sa kalinaw. Ang atong iwit, wakaayo molambong kanasuran nga mga kaparang ‘magladlad sa ilang mga ngipon sa kasuko.’ Ang nasudnong mga pangulo libot sa kalibutan maghimo sa daotang mga palisiya nga mag-angin sa minilyon. Ang mga kasundalohan magmartsa ilalum sa mga bandera sa panglupig—tanang samtang ang giingon nga mga kampeyon sa kagawasan magtan-aw sa pikas dalan. Labi pang

makahuluganon sa Dios labaw kay sa bisan-unsang pa niining daling-mosilaub nga dapit sa kapanahon nga kasaysayan mao ang usa ka magtotoo nga nagduyog sa laing hamtong nga mga magtotoo diha sa unsay gitawag og “ang nahabilin sumala sa pagpili sa grasya” (Mga Taga-Roma 11:5, KJV). Tungud niining nukleyo sa hamtong nga mga magtotoo, ang Dios nagapalig-on ug nagapausbaw sa usa ka nasod.

Adunay daghang tawhanon nga interpretasyon sa kasaysayan. Ang pipila sa tataw nga binuang; ang kadaghanan natukod palibot sa usa o duha ka grano sa kamatuuran. Ang Bibliya, hinoon, nagatanyag sa interpretasyon sa Dios sa kasaysayan. Bisan pa og ang Bibliya mismo dili usa ka basahon-ton-anan sa kasaysayan, kini nagarekord sa daghan nga makasaysayanong panghitabo aron sa pagtudlo og espirituhonong mga leksyon. Kini usahay nagapakita sa bugtong kahayag nga anaa gihapon diha sa lubog apan kritikal nga mga panghitabo. Usa ka tawo, si Shamgar, pananglitan, mipatipas sa bul-og sa Griyegong mga Katawhan sa Dagat gikan sa pagsanap sa bag-ohayng-namugna nga Hudiyong sinaligan nga nasod. Ang kinadak-an nga kalihukan sa mga Griyego misamok sa tibuuk kalibutan mga 1250 B.C., ug Bibliya lamang ang nagapatin-aw og ngano ang Israel wala masanapi uban sa iyang kasilinganan (Mga Maghuhukum 3:31). Sa ingon-usab, ang unang pipila ka kapitulo sa Genesis magrekord sa panghitabo nga gisugyot diha sa gawas-sa-bibliyanhong mga tinubdan apan sa tukma natanyag lamang diha sa mga panid sa Kasulatan.

Ang Pulong sa Dios nagapadayag sa divine nga panglantaw ug nagabatbat sa mga prinsipyo sa divine nga katukuran. Kini sa ingon nagahatag sa pakisayran sa pangisip nga kinahanglanon-kaayo para sa pagsabut sa mga kamatuuran sa milabay ug niining-panahona nga kasaysayan (ug bisan pa sa umaabot nga kasaysayan, gitawag og propesiya). Ang usa ka tawo mahimong mahibalo sa makasaysayanong mga kamatuuran, apan sa minatarong, sa tukma, ug sa waypihig nga magbabad kanila, siya nagakinahanglan og usa ka tinuud nga pakisayran sa pangisip, usa ka hugpong sa mga prinsipyo nga may kalabutan sa katinuuran—sa laing mga pulong, doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa iyang kalag. Ang usa ka magtotoo kinahanglan makasabut sa unsang-paagiha ang kasaysayan maykalabutan ngadto sa Dios, ngadto sa dimakita nga kalibutan sa mga anghel, ug ngadto sa makita nga kalibutan sa katawhan. Kon ang iyang pagsabut sa divine nga katukuran limitado, sa mao gihapon ang iyang kahait-og-panabut bahin sa mga dagan sa kasaysayan. Siya kinahanglan makahimo sa pag-ila sa kalainan sa tinuud nga moralidad gikan sa tawhanong kamaayo, sala gikan sa krimen, ug sala gikan sa daotan. Siya kinahanglan sa hingpit maantigo nianang mga kategoriya sa doktrina sama sa anghelanong away, sa krus, sa duha ka pag-abut ni Kristo, sa esensiya sa Dios, sa divine nga dekrito, sa mga sibilisasyon ug mga dispensasyon—naglakit sa tanang detalye sa Kapanahonan sa Harianong Pamilya sa Dios. Sa laktod, siya kinahanglan makasabut sa kasaysayan ug sa iyang kaugalingong dapit sa kasaysayan sumala sa mga tinguha sa Dios para sa tagsatagsa ug sa nasod.

Ang espirituhonong interpretasyon sa kasaysayan mao ang bugtong tukma ug tinuud nga butang tungud kay kini lamang sa minatarong ang nagalambigit sa kasaysayan ngadto sa usa kinsa nagakontrolar sa kasaysayan, ang Ginoong Jesu-Kristo Mismo.

Ang atong Ginoong nagakontrolar sa kasaysayan sa tulo ka paagi: sa laktod, pinaagi sa iyang divine nga esensiya; sa dilaktod, pinaagi sa atong kinabubut-ong pagtuman sa mga balaod sa divine nga katukuran; ug sa matuguton, pinaagi sa pagtugot sa anghelanong away ug negatibong kabubut-on sa pagpadayon sa ilang dagan. Matod pa sa ikaupat nga divine nga institusyon ubus sa mga balaod sa katukuran, ang Dios mibahin sa tawhanong

kaliwat ngadto sa mga nasod. Ang internationalism wala gayud gipasiugdahan sa Dios.⁵⁹ Sa kanunay, taliwala sa mga nasod sa kalibutan, usa ka bansa (o daghan pa) maoy usa ka sentro sa positibong kabubut-on niana nga henerasyon ug nagasilbi isip usa ka pari nga nasod o sinaligan nga nasod ngadto sa Dios (Exodo 19:6). Didto, ang kagawasan naprotektahan, ang doktrina sa Bibliya napatunhay ug natudlo, ang pagwali-sa-ebanghelyo nagalambo, ang mga misyonaryo napadala ngadto sa laing mga lugar sa kalibutan, ug usa ka dalangpanan gikasangkap para sa mga Hudiyo. Natukod diha o nagalihok ubus sa bibliyanhong mga prinsipyo, ang sinaligang mga nasod adunay usa ka espirituhang kapanulundanan nga nagaimpak sa dagan sa kasaysayan. Ang Dios nagabantay kanila sa mashugut labaw pa kay sa laing mga nasod; kana mao, ang panalangin nagaabut diha sa masdakong kabuhong, apan ang nasudhong disiplina usab mas paspas ug grabe para sa henerasyon nga nagaabuso sa iyang espirituhang natawhang-katungud.

Sa dihang ang usa ka sinaligang nasod nagakompromiso sa mga balaod sa divine nga katukuran hangtod nga ang rebersiyonismo ug kadaotan mahimong linihokan, kana nga nasod nagaani og divine nga masilutong aksiyon. Tanang kanasuran sulud sa kalibutan ni Satanas sa kadugayan maunlod, bisan og ang pipila maglungtad og dugay pa kay sa uban. Karong-panahona, ang United States anaa niining sa trahedyang kinaugalingong-binuhat nga kalisud. Ang atong mga magtutukod mipaugmad og usa ka Konstitusyon nga gidesinyo sa pagkuto sa gobyerno ngadto sa iyang tinuud nga bibliyanhong mga kalihukan. Apan human sa duha ka siglo, ang personal nga kagawasan, praybasi, ug kabtangan nangahimong mga hingtungdan sa pagpanghilabut ug pag-ataki sa gobyerno imbis nga mga hingtungdan sa panggobyerno nga proteksiyon. Sa pipila lamang ka lokal nga simbahan ang doktrina sa Bibliya sa matitud-anon nga gitudlo. Kita gihapon adunay kagawasan sa pagwali-sa-ebanghelyo, apan daghang ebanghelista magtanyag sa mini nga mga isyu ug magtuis sa Ebanghelyo. Ang atong mga misyonaryo tanan sagad kaayo magtumod ngadto sa laing nasod walay lain kundili legalismo, sosyalismo, o emosyonalismo. Bugtong ang atong maingon-ingon nga makanunayon, positibong batasan ngadto sa mga Hudiyo ug Israel ang nagapabilin diha sa atong pabor, ug maskin kana mao rag nga nagpalingpaling.

Ang unus sa mga panganod sa divine nga disiplina, busa, magpatim-aw ibabaw kanato. Gikan sa kapunawpunawan ngadto sa kapunawpunawan, sa bisan-asa kita magtan-aw, ang hulagway mangitngit. Sa pagkatinuud, ang pag-us-us niini nga nasod nakalabang sa punto diin ang tawhanong mga kasulbaran mamahimong magtalikud kanato. Ang bugtong paglaum para sa United States ug ang bugtong bidlisiw sa kahayag diha sa unus mao ang impyutasyon sa makasaysayanong mga panalangin ngadto sa hamtong nga mga magtotoo.

Ang hamtong nga mga magtotoo magpuyo sulud sa mata sa dakong-bagyo, diha sa seguridad sa sulud-sa-kapsula nga kalikupan; sila ang mahinungdanong-kahimtang, samtang ang rebersiyonistang mga magtotoo ang ubus-nga-kahimtang. Ang mahinungdanong-kahimtang mao ang nahabilin sa hamtong nga mga magtotoo diha sa bisan-unsang nasudhong linalang. Ang ubus-nga-kahimtang nagarepresentar sa mga magtotoo ilalum sa impluwensiya sa daotan diha sa usa ka hugna sa rebersiyonismo.

Kon ang mahinungdanong-kahimtang igo ang kadaghanon o adunay pipila ka *pleroma* nga magtotoo, ang nasod mapatunhay. Kon ang mahinungdanong-kahimtang gamay ra

59. Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalonghng Kadaugan*, 19–23.

kaayo ug walay *pleroma* nga mga magtotoo, ang nasod maguba samtang ang mahinungdanong-kahimtang sa hamtong nga mga magtotoo mapatunhay (Mga Salmo 33:18–22; Isaiah 36—37; Jeremiah 40:4ff). Ang labawng-grasya ug kinalabwang-grasya nga mga magtotoo mao ang “asin sa kalibutan” (Mateo 5:13), ang igpatunhay sa ilang nasod.

Ang makasaysayanong panalangin giimpyut ngadto sa hamtong nga mga magtotoo diha sa mahinungdanong-kahimtang atol sa mga panahon sa nasudnong kauswagan maingon usab sa mga takna sa katalagman ug nasudnong pag-us-us. Sa tinuud, ang nasudnong kauswagan nagapakita sa usa ka dako nga mahinungdanong-kahimtang: Ang divine nga panalangin nagaabut sa nasod tungud sa iyang hamtong nga mga magtotoo. Sa laing bahin, ang makasaysayanong kalit-nga-kalisdanan nagapakita sa usa ka diyutay nga mahinungdanong-kahimtang. Ang mga hangin sa personal ug hinugpong nga disiplina magsaka batok sa sinaligang nasod kansang mga magtotoo anaa sa rebersiyonismo.

Sa ingon niini, kita isip mga magtotoo adunay potensiyal para sa dako pa kaayo nga makasaysayanong impak—bisan hain sa positibo o negatibo—kay sa gani gibantog ug adunay-impluwensiya nga mga lider sa atong panahon. Kita tingali dili mamatikdan, mahibaloan, o mahinumduman sa katawhan, apan ang Dios mao ang usa kinsa nagahimog pag-ila. Maingon nga Siya naga respeto sa Iyang kaugalingon nga pagkamatarong sulud kanato, sa ingon niini usab Siya makapasidungog lamang sa Iyang kaugalingon nga Pulong sa dihang Siya makakita niini sulud sa atong mga kalag. Unya, dili lamang Siya nagasangkap sa atong kapasidad sa kalag uban sa dakong personal nga mga panalangin kundili, isip usa ka kategoriya sa espesyal nga mga panalangin sa panahon, Siya nagapauswag sa atong nasod usab.

Diha sa masamok nga mga panahon hain kita magpuyo, kini ang mahinungdanong responsibilidad sa matag magtotoo sa pag-abante ngadto sa pagkahamtong. Kini ang kinahanglanon nga kontribusyon sa matag magtotoo ngadto sa iyang nasod. Tingali ikaw nakadungog sa mga mamumulong o nakabasa og mga libro o mga sinulat mahitungud sa atong nag-us-us nga buylo isip usa ka nasod. Ang atong nasudnong pagkamadutlan nakapakugang kanimo; ang pagkadikalikayan sa usa ka makasaysayanong kagubot uban sa tanan niyang makahahadlok nga mga kakulian ug personal nga mga trahedya nakapalisang kanimo. Unsay imong mahimo? Unsay mahimo sa usa ka tawo? Pagsulat og mga sulat ngadto sa mga kongresista, paghatag sa imong boto, tingali maskin paglansad—kini imong mga katungud ug ang tukma nga paagi sa lungsuranong ekspresyon diha sa atong sistema sa gobyerno. Apan ikaw nakasulat sa binalikbalik, ug sa gihapon ang mga hilig sa kadaotan wala maliso. Ikaw sa wayduhaduha dili maglapas sa mga utlanan sa katukuran paingon sa aktibismo o rebolusyon; kana magpadali lamang sa atong pagkalaglag. Ang imong trabaho mao ang pag-adto sulud sa mata sa paspas nagkakusog nga unus ug magpabilin didto.

Ayaw kabalaka; ang unus niini nga ilustrasyon lahi kay sa tinuud nga dakong-bagyo: Kini nga mata dili mosibog. Ikaw lamang ang makasibog. Ang imoha lamang negatibong kabubuton ngadto sa doktrina ang makadala kanimo gawas sa mahinungdanong-kahimtang ug paingon sa ubus-nga-kahimtang. Kon ikaw magpabilin diha sa mahinungdanong-kahimtang, ikaw maghimo sa ingon tungud kay ikaw sa makanunayong positibo ug sa adlaw-adlaw nga naglahutay diha sa Pulong sa Dios. Didto, ubus sa prinsipyo sa sulud-sa-kapsula nga kalikupan, ikaw masulud sa usa ka dapit sa perpekto nga panalangin walay sapayan og unsay mahitabo sa makasaysayanong mga kondisyon.

WAMAHITAKUS NGA PAG-ANTOS

Nganong Mag-antos man ang Hamtong nga mga Magtotoo. Ikaw tingali makurat sa pagkaplag sa pag-antos nga anaa sa usa ka listahan sa divine nga mga panalangin. Sa pagkatinuud, ikaw tingali mahingawaon diyutay! “Unsa kahay gitagana sa Dios para kanako?” ikaw mangutana. “Abi ba nako og Siya buut magpanalangin kanako! Ako makatagbo og daghang pag-antos sa wala pagpadayon hangtod sa pagkahamtong sa pagpangita niini!”

Ang Dios buut sa pagpanalangin kanimo. Maskin ang mga dimagtotoo mag-ila, hinoon sa usa ka limitadong kahimtang, sa relasyon tali sa pag-antos ug panalangin. Usa ka Latin nga sanglitanan nagaingon, “Ang daotang-palad dili sa kanunay makadaot.”

Ang Dios gayud nahimaya diha sa atong mga kinabuhi pinaagi sa pagpadala og espesyal nga mga panalangin sa ubus sa tuberiya sa grasya, apan ang kauswagan sa labawng-grasya nga magtotoo *ug* ang iyang wamahitakus nga pag-antos pulos maggikan sa mao rang perpekto nga tinubdan—ang hustisya sa Dios. Ang duha maggikan pinaagi sa tuberiya. Ang duha magsumada ngadto sa mao ra nga butang: panalangin.

Ang kalahian mao nga ang panalangin nagagikan ubus sa nagkalainlaing mga sirkumstansiya, ang pipila maayo, ang pipila masakit. Sa dihang ang mga panalangin mag-abut kanato ubus sa maayo nga mga sirkumstansiya, kita sa diikatingala nga magpokus sa atong pagtagad diha sa mga panalangin. Apan, sa higayon nga ang malisud, masakit nga mga sirkumstansiya ang magpakita, ang kawalay-kahayahay nagapugus kanato sa pagtan-aw luyo sa pagkakaran ug sa pagpaabot sa talagsaong kauswagan nga gitagana para kanato diha sa sunud nga hugna sa plano sa Dios. Sa ingon, ang usa-ka-butang gikasangkap nga gawas-niini magkulang unta. Samtang sa gihapon nagpahimulus sa mga kalingawan ug mga panalangin sa kinabuhi dinhi sa kalibutan, kita gihatagan og usa ka sistema sa ignisyon sa pagpataas sa atong malaumong pagpaabot sa mga panalangin ug mga ganti sa eternidad.

Ang Mga Taga-Roma 8:18–27 maoy usa ka diskurso sa wamahitakus nga pag-antos; kini natukod palibot sa tulo ka “mga pag-agulo.” Una, isip usa ka katangdian, ang kinaiyahan gikaingon sa pag-agulo (Mga Taga-Roma 8:19–22), nag-ambit sa tunglo sa orihinal nga sala ni Adan (Genesis 3:17). Ikaduha, ang hamtong nga magtotoo sa literal nagaagulo ilalum sa wamahitakus nga pag-antos (Mga Taga-Roma 8:23–25). Sa katapusan, isip usa ka parenthesis, ang pag-agulo gipaangkon ngadto sa Balaang Espiritu diha sa Iyang ministeryo sa pangaliya para sa nag-antos nga hamtong nga magtotoo (Mga Taga-Roma 8:26–27). Ang “mga pag-agulo” sa kinaiyahan ug sa Dios nga Balaang Espiritu hinungdanon-kaayo ug makapaikag nga mga hilisgutan, apan kita kinahanglan magpalabay kanila niini nga pagtoon tungud kay kita nag-ugmad sa usa ka pakisusi sa Mga Taga-Roma 8:28. Ang konteksto nianang gibantog, sa makadaghan nasayup-paggamit nga bersikulo mao ang pag-agulo sa hamtong nga magtotoo diha sa Mga Taga-Roma 8:23–25.

Ug dili lamang kini [kinaiyahan], kundili usab sa atong-kaugalingon [kinsa hamtong nga mga magtotoo], bisan pa og naghuput sa unang mga bunga gikan sa Espiritu, maskin kita mag-agulo sulud sa atong-kaugalingon, sa matinguhaong nagpaabot sa pagsagup; kana mao, ang pagkabanhaw [katubsanan] sa atong lawas. (Mga Taga-Roma 8:23, gikorihiang paghubad)

Ang Griyegong punglihok (*echo*) niini nga bersikulo maoy usa ka concessive participle, gihubad og “bisan pa og naghuput.” Ang “unang mga bunga gikan sa Espiritu” sama ra sa tinuud nga impyutasyon sa mga panalangin diha sa pagkahamtong. Ang (*pneuma*), “gikan sa Espiritu,” maoy usa ka ablative of source. Kini nga gramatikanhong porma nagapasabut nga ang usa ka orihinal nga sitwasyon nakatampo sa usa ka paagi sa karong-panahona nga sitwasyon: Dinhi, ang pagpuno nga ministeryo sa Balaang Espiritu, maingon nga may kalabutan sa GAP, nakapasangpot sa kahimtang sa pagkahamtong diin ang divine nga mga panalangin giimpyut ngadto sa labawng-grasya nga magtotoo.

Sa dihang ang usa-ka-butang gikaingon alang sa pag-abut og una, kini sa kanunay nagasugyot nga daghan pang butang ang mosunud. Sa ingon, “ang unang mga bunga gikan sa Espiritu” maglarawan pulos sa *a fortiori* nga mga argumento ni Pablo. Ang “unang mga bunga” mismo mao ang unum ka kategoriya sa mga panalangin sa panahon. (Kita karon nagtoon sa kategoriya singko: wamahitakus nga pag-antos.) Kini nga mga panalangin maoy usa ka patinga sa mga ganti ug mga panalangin nga mosunud didto sa eternidad. Ang termino nga “unang mga bunga” nagadeklarar sa unang *a fortiori* ug nagapasabut sa ikaduha. Ang hamtong nga mga magtotoo kinsa maghuput og espesyal nga mga panalangin sa panahon sa yano maghulagway sa kamatuuran nga kini masmasayon para sa Dios sa pagpanalangin kanato human sa kaluwasan kay sa para Kaniya sa pagluwas kanato sa unang bahin. Dugang pa, kon ang Dios makapanalangin kanato sa panahon, kini nagasunud uban sa masdakong rason nga Siya dili mopanuko sa pagpanalangin kanato didto sa eternidad. Sa ingon, ang mga panalangin sa kalibutan maggarantiya sa katinuuran sa mga panalangin nga gitagana para kanato didto sa langit. Ang “unang mga bunga gikan sa Espiritu” mao ang labing-maayo nga mga butang sa kinabuhi; sila maghatag sa labawng-grasya nga magtotoo sa iyang unang pagtilaw sa unsay moabut.

Tingali kini wala gayud mahitabo kanimo, apan ang Ginoong Jesu-Kristo nahimaya sa labing-maayo nga mga butang sa kinabuhi! Kining maanindot nga mga butang napatubo ngadto sa waykatapusang mga ganti nga mohimaya Kaniya sa *kahangturan*.

Ako magbalik niini nga punto ug magpahimug-at niini pag-usab tungud kay ako gusto nga ikaw makakita sa hulagway: Bisan-unsang hamtong nga magtotoo nagadawat gikan sa Ginoo sa panahon nadesinyo sa paghimaya Kaniya sa panahon, sa anghelanong away. Apan kana kabahin lamang sa hulagway. Sa pagkatinuud, kana usa ka *gamay* nga bahin sa hulagway. Ang takna usa lamang ka tulo sa balde itandi ngadto sa eternidad ug, sumala sa *a fortiori* nga katin-awan ni Pablo, ang mga panalangin sa eternidad mahimong sa waykinutuban dako pa kay sa niadtong sa panahon. Isip usa ka resulta sa paghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo karon, ikaw mahatagan sa mga butang nga mohimaya Kaniya hangtod sa kahangturan—human ang tibuuk anghelanong away mahimo nga karaang kasaysayan, usa ka butang sukad kaniadto nga dugay na nasulbad ug dili na usa ka isyu.

Kana mao ang unsay atong himoon dinhi sa kalibutan. Tungud nianang halayo nga kaugmaon kita buhi pa karon, ugma, sa sunud adlaw, ug sa sunud pa. Kita naghimo og usa-ka-butang karon sa paghimaya Kaniya sa kahangturan. Ug unsay atong himoon? Kita sa adlaw-adlaw nagpasulud sa doktrina ubus sa matudloong ministeryo sa Balaang Espiritu aron kita sa hinayhinay makapahiuyon sa atong panghunahuna ngadto sa hunahuna ni Kristo, aron kita makabuak sa babag sa pagkahamtong, aron kita makadawat sa mga panalangin sa panahon ug sa katapusan mapanalanginan didto sa eternidad.

Karon, daghang katawhan wala makasabut nga ang pag-antos usa ka kinahanglanong

bahin niini nga sistema sa panalangin ug kalipay. Kita sa natural nga hilig sa pagsumpay sa kalipay uban sa unsa kita magkonsiderar nga maayong mga sirkumstansiya. Apan, ubus sa matugutong pagbuut sa Dios, kita magsinati sa pulos maayo ug dimaayo nga mga sirkumstansiya sulud sa kalibutan sa yawa; kini usa ka karakteristiko sa *cosmos diabolicus* sukad si Satanas miokupar didto sa pagkalaglag sa tawo. Sama sa usa ka dalan nga nagalibut latas sa makapalingaw nga mabugnaw nga kabukiran, nagalugsong sa matag karon ug unya ngadto sa init-kaayo nga yuta sa disyerto, unya nagasaka pag-usab paingon sa bukiran, sa ingon-niini ang panaw sa atong kinabuhi nagadala kanato pasulud ug pagawas sa maayong mga sirkumstansiya, pasulud ug pagawas sa pag-antos.

Sa dihang ang katawhan mag-antos, sa kasagaran sila magkisikisi, sila matay-og, sila mangita sa masmaayong mga kinabuhi, naglaum nga ang usa ka kausaban sa kalikupan mopahupay sa kasakit ug modala sa kalipay. Apan ang Dios nagadeklarar nga ang mga detalye ug mga sirkumstansiya sa kinabuhi dili hinungdanon. Bisan kon ikaw mag-antos isip usa ka tawo, isip usa ka myembro sa usa ka grupo, o isip kabahin sa usa ka nasudnong kalit-nga-kalisdanan, ang Dios nagabalhin maskin ang disyerto nga mga kasinatian ngadto sa dakong panalangin. Sa tinuud, Siya wala sa maayunong nagadelegar sa maong mga kasinatian ngadto sa Iyang matugutong pagbuut. Siya nagahimo sa laktod nga pagdumala sa hitabo pinaagi sa pagsangkap og wamahitakus nga pag-antos isip usa ka tinuud nga impyutasyon gikan sa Iyang hustisya ngadto sa Iyang pagkamatarong diha sa hamtong nga magtotoo. Siya nagasangkap sa pag-antos maingon usab sa panalangin niana nga pag-antos. Kini makiangayon tungud kay kini gikan sa Iyang hustisya. Ug sama sa tanang mga panalangin nga magkanaog sa tuberiya sa grasya, kini dili makab-ot o mahitakus.

Ang customary present tense sa (*stenazo*), “sa pag-agulo,” nagatimaan og unsay nandang mahitabo o unsay kasagarang gipaabot nga mahitabo sa dihang ang magtotoo gihatagan sa wamahitakus nga pag-antos. Ang kasakit tinuud: Pag-antos, aron mahimong pag-antos, kinahanglang masakit. Ang katuyoan sa pag-antos dili sa paglutos kanimo, dili sa pagtanggong kanimo, dili sa paglangkat gikan sa imong mga panalangin, dili sa pagpaulipon kanimo ngadto sa pag-antos ug, sanglit wahagoi, dili sa pagsilot o pagdisiplina kanimo.

Kita kinahanglan mag-ila sa kalainan sa wamahitakus nga pag-antos gikan sa divine nga disiplina nga *maoy* masiluton. Bugtong ang hamtong nga mga magtotoo, o kadtong gisulayan diha sa sinugdanan sa pagkahamtong, maoy sarang sa pagdawat og wamahitakus nga pag-antos uban sa laing mga panalangin sa labawng-grasya nga istado. Pulos ang hamtong ug dihamtong nga mga magtotoo, hinoon, adunay mga kinaiyang makasasala ug adunay-tulubagon para sa disiplina sa dihang sila makasala. Kon ang pag-antos mapantonon, rebound mao ang kasulbaran nga magamit sa pulos dihamtong ug hamtong nga magtotoo. Sa punto sa rebound, ang Dios mahimong magtangtang sa pag-antos, magpakunhod niini, o magpalungtad niini sa labing-ulahe nga kakusog. Bisan-unsang pag-antos ang magpadayon human sa rebound maoy gidesinyo para sa benepisyo sa magtotoo.⁶⁰

“Bisan pa og naghuput sa unang mga bunga gikan sa Espiritu,” kita moantos gihapon. Ang katuyoan sa Dios mao ang pagpakita nga walay sirkumstansiya sa kinabuhi nga dako pa kay sa Iyang plano, nga ang gahum sa Dios dako pa kay sa gahum sa magmamando niining kalibutana. Sa unsang paagiha gayud ang Dios nagapakita sa Iyang gahum? Pinaagi

60. Thieme, *Christian Suffering*.

sa imong paggamit sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa imong kalag. Busa sa pagpalahutay kanimo ubus sa kabug-at, Siya nagadaog sa lain nga taktikanhong kadaugan diha sa anghelanong away.

Ang impyutasyon sa wamahitakus nga pag-antos nagahimo sa labaw pa kay sa pagpildi ni Satanas; sa maong panahon kini nagabenepisyos sa magtotoo. Ang kalihukan sa magtotoo diha sa kinabuhi maoy espirituhanong pagtubo. Sa dihang ang mga kapit-os ug mga kalisud sa pag-antos magpugus sa magtotoo sa paggamit sa iyang suludnong mga kahinguhaan sa doktrina, ang iyang pagtubo napatulin. Kon ang usa ka magtotoo nagapadayon sa iyang buylo ug nagadumili nga mapalinga gikan sa doktrina, nahibalo nga ang pag-antos nagatungha isip usa ka panalangin gikan sa Dios, siya nagagamit sa iyang espirituhanon nga mga muskulo ug nagakab-ot og espirituhanong kalig-on.

Usa sa kinalisuran nga mga pagsulay sa nagtubo nga magtotoo mao ang pag-agwanta sa pag-antos samtang ang usa ka rebersiyonista nagauswag (Mga Salmo 37:1, 7). Ang kauswagan sa rebersiyonista tingali panalangin pinaagi sa panag-uban; kini tingali mini-nga-panalangin gikan sa mga kahinguhaan ni Satanas isip ang magmamando sa kalibutan. O, kini tingali gidesinyo sa tino sa Dios sa pagsulay sa nagtubo nga magtotoo. Siya ba mokabig sa iyang panan-aw ngadto sa rebersiyonista ug mahimong abubhoan? Ang antagonismo ug pagkamapait ba mosumpo sa iyang kaugalingon nga espirituhanong kusog? Ang kabug-at ba moaghat kaniya sa pagpangita sa dayag nga kauswagan imbis nga mapadayonon sa espirituhanong pag-abante? O siya ba mosulti uban ni Job, “Bisan pa og siya mopatay kanako, labaw pa ako nga mosalig diha kaniya” (Job 13:15, KJV)? Si Satanas sa matinguhaon nga interesado diha sa sangputanan niini nga pagsulay. Ang Dios, usab, sa wayduhaduha nga interesado, apan ang magtotoo mao ang mananaog. Siya nagaugmad og usa ka aplikasyon sa doktrina nga nagahukut kaniya ngadto sa palo sa labi pang siguro kay sa kaniadto gayud!

Ang labawng-grasya nga bayani nagahinumdom nga dili hinungdanon unsa ang tinubdan sa kauswagan sa rebersiyonista, ang iyang kakulang sa kapasidad nagaguba sa bisan-unsang kalagmitan sa pagtagamtam sa unsay anaa kaniya. Sa makadaghan, ang bugtong rason nga ang Dios nagapabilin sa usa ka rebersiyonista nga buhi pa mao ang pagsilbi isip usa ka pagsulay o usa ka tabang sa pagpanudlo para sa nag-abante nga mga magtotoo (Mga Proberbio 16:3–4). Kana dili sa tukma ang kinatas-ang Kristohanon nga tawag. Bisan pa sa tanang mga makita, tungud-niini, ang rebersiyonista sa wayduhaduha walay usa ka butang-kasinahan.

Adunay daghan pa luyo sa impyutasyon sa wamahitakus nga pag-antos ngadto sa hamtong nga magtotoo. Ang mga panahon sa pag-antos maghimo sa mga panahon sa kauswagan nga labi pang maanindot agi og kalainan. Ingon nga si Pablo nagasulti, “Ako nahibalo og pulos unsaon mahimong mapaubus, ug ako nahibalo unsaon sa pagkabuhong” (Mga Taga-Filipos 4:12, KJV). Pulos ang kinamaayohan ug ang labing-daotan magtungha ngadto sa hamtong nga magtotoo. Kon siya makadawat sa labing-daotan sa kinabuhi, siya sa wayduhaduha makadawat sa kinamaayohan. Ang mga kinakusgan magpakita sa kapasidad, kalig-on, ug kompiyansa sa espirituhanong pagkahamtong.

Masdako bisan pa ang kalainan gayud taliwala sa pag-antos mismo. Ang kalainan tali sa masakit sa gawas nga palibot ug sa suludnong kamadagayaon sa divine nga panglantaw nagapalig-on lamang sa okupasyon sa magtotoo uban ni Kristo; kini nagahimo nga labi pang tin-aw sa tanan nga espirituhanong mga panalangin sa magtotoo. Tungud kay ang

kapasidad sa hamtong nga magtotoo nagapasiguro nga walay kalit-nga-kalisdanan ang makapatanggong kaniya, ang Dios gawasnon sa pag-impyut og kalit-nga-kalisdanan ngadto kaniya matag karon ug unya isip usa ka panalangin nga nagapadako sa iyang pagtamud para sa Dios ug nagapatulin sa iyang espirituhanong pagtubo.

Sa pagmatuud sa kaigoan sa Dios, sa pagpildi ni Satanas, sa pagpatulin sa espirituhanong pagtubo, sa pagsulay sa hustong-panan-aw sa magtotoo, sa pagpanalangin pinaagi sa kalainan—maskin kini dili ang tibuuk istorya likud sa wamahitakus nga pag-antos sa magtotoo. Diha sa gikorihiang paghubad sa Mga Taga-Roma 8:23, “sa matinguhaong pagpaabot” mao ang Griyegong punglihok (*apekdechomai*), gigamit ni Pablo diha sa kahulugan sa malaumong pagpaabot. Kining hingpit nga kompiyansa mao ang batasan sa hamtong nga magtotoo ubus sa wamahitakus nga pag-antos. Unsa man ang hingtungdan sa hunahuna nga nagahatag niining usa ka batasan? “Pagsagup” maoy usa ka tekniko nga termino nga gihubit diha sa konteksto isip ang kinatas-ang pagkanilain sa magtotoo: “ang pagkabanhaw [katubsanan] sa atong lawas.” Kini dili ipakaingon nga katubsanan sa kalag. Ang kaluwasan pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo nagatubus sa kalag; pagkabanhaw diha sa Pagsakgaw nagatubus sa lawas. Hangtod nga kana mahitabo, ang matag karon ug unya nga wamahitakus nga pag-antos mopaaghat sa malaumon, mahinamhinamon nga pagpaabot sa hamtong nga magtotoo sa pagdawat sa lawas sa pagkabanhaw didto sa eternidad (Mga Taga-Colosas 1:27).

Sa ingon, ang wamahitakus nga pag-antos gidesinyo sa pagpalig-on sa pagpunting sa hamtong nga magtotoo diha sa talagsaong umaabot nga mga ganti sa langit. Ang maong usa ka pagpunting, naugmad ubus sa kabug-at ug gibalhin ngadto sa mga panahon sa kauswagan, nagapalig-on sa magtotoo diha sa kinabuhi. Sa tinuud, ang pagpaabot sa eternidad nagapadasig sa hamtong nga magtotoo sa kanunay, sa wayhunong nga paggukud sa masdako ug masdakong kahibalo sa Pulong sa Dios. Maingon nga daw og nagkasukwahi kini sa unang tan-aw, ang wamahitakus nga pag-antos sa panahon sa tinuuray maoy usa ka patinga didto sa eternidad diin ang pag-antos imposible (Pinadayag 21:4): Ang malaumon sa hilabihan nga panghunahuna nga makaatubang maskin sa kinadak-ang pag-antos nga walay pagsibog mao ang kinaduulan nga si bisan-kinsa dinhi sa kalibutan lagmit makaabut sa pagkasinati sa kusog sa panghunahuna sa langit. Sa tataw kini dili para ni bisan-kinsa apan sa hamtong nga magtotoo nga may usa ka kalag nga natuhup sa doktrina sa Bibliya. Ang tinguha sa Dios sa pag-impyut og wamahitakus nga pag-antos sa wayduhaduha dili sa paghimo sa magtotoo sa paglagapak (1 Mga Taga-Corinto 10:13). Isip usa ka patinga sa waykatapusang mga panalangin, gibayad lamang ngadto sa hamtong nga mga magtotoo kinsa adunay kapasidad sa pagdumala niini, ang maong pag-antos maoy usa ka garantiya niadtong umaabot nga mga ganti.

Hinumdumi nga ang wamahitakus nga pag-antos maoy usa ka kategoriya sa mga panalangin sa panahon. Ang mga panalangin dikasagaran; sila ang “mga butang nga gikaandam sa Dios para niadtong kinsa maghigugma Kaniya” (1 Mga Taga-Corinto 2:9, gikorihiang paghubad). Kon bugtong kauswagan ug maayong mga sirkumstansiya maoy giimpyut ngadto sa hamtong nga magtotoo, siya mamahimong mamiligro. Ang kauswagan maoy usa ka pagsulay nga daghang katawhan ang dili makalabang. Kon siya midawat sa walay lain kondili kauswagan, siya mamahimong mahinangup kaayo sa iyang kamadagayaon, iyang mga promosyon, iyang katilingbanong kauswagan, iyang mga panalangin pinaagi sa panag-uban ngadto sa uban palibot kaniya, iyang makasaysayanong impak, nga siya

mahimong mamiligro sa paghikalimot diin gikan kini nga mga panalangin. Maingon nga ang Dios wala nagaimpyut og pag-antos sa pagbuntog ug pagguba sa usa ka magtotoo, ni Siya nagadesinyo sa kauswagan sa pagpalinga sa usa ka magtotoo gikan sa doktrina.

Aniay lain pang pagpakita sa integridad sa Dios, ug usa ka dugang rason para sa wamahitakus nga pag-antos. Sa taliwala sa maanindot nga mga butang, ang kasakit sa wamahitakus nga pag-antos nagasilbi isip usa ka pahinumdom sa grasya. Ang kamatuuran nagasantup sa imong panumduman, ug ikaw mag-ingon, “Ako dili magpahibus niini nga kabug-at sa kahangturan! Ang tanang mga panalangin nga ako magdawat dinhi sa kalibutan maggikan sa Dios, ug Siya lamang ang mahimong tinubdan sa labaw pang mga panalangin sa umaabot.”

Ikaw makasabut, ang wamahitakus nga pag-antos nagakuha sa imong pagtagad. Human nga kini nakakuha sa imong pagtagad, kini nagapahinumdom kanimo nga ikaw anaay usa ka mahimayaong kaugmaon. Sa ingon, ang hamtong nga magtotoo wala nagailogay sa pag-ikyas sa kabug-at; siya wala nagasangpot sa usa ka nataranta nga pagpangita para sa kalipay; siya wala nagahimo og mga pamalibad ngadto sa iyang mga higala; siya wala nagagula ug nagapatin-aw sa sitwasyon niadtong kinsa magdaot-sa-dungog niya. Siya nagadawat sa pag-antos samtang kini nagaabut, maingon nga gikan sa Ginoo. Sa tataw, walay normal nga tawo ang nagapangita og pag-antos o nagapahimulus sa kasakit mismo, apan sa dihang ang bisan mapintas nga pag-antos mahimo lamang usa ka panalangin, ang magtotoo malampuson sa kinabuhi. Siya nagsakay sa tumoy sa balud. Ang maong panalangin nagalihok isip usa ka laser beam nga nagalagbas sa mga babag sa panahon ug nagadan-ag sa talagsaong umaabot nga katigayunan sa eternidad. Ang kaalam sa Dios sa absoluto makapahibulong sa pagkahibalo sa eksakto unsaon sa pagpanalangin niadtong kinsa adunay kapasidad para sa panalangin!

Introduksiyon sa Paglaum.

Kay mahitungud niadto nga paglaum [sa umaabot nga pagkabanhaw didto sa Pagsakgaw sa Simbahan] kita naluwas. (Mga Taga-Roma 8:24a, gikorihiang paghubad)

Kita naluwas para sa katuyoan sa pagbaton og usa ka mahimayaong kaugmaon, ug ang mga magtotoo diha sa Mga Taga-Roma 8:24 magbaton sa ilang panan-aw niana nga kaugmaon.

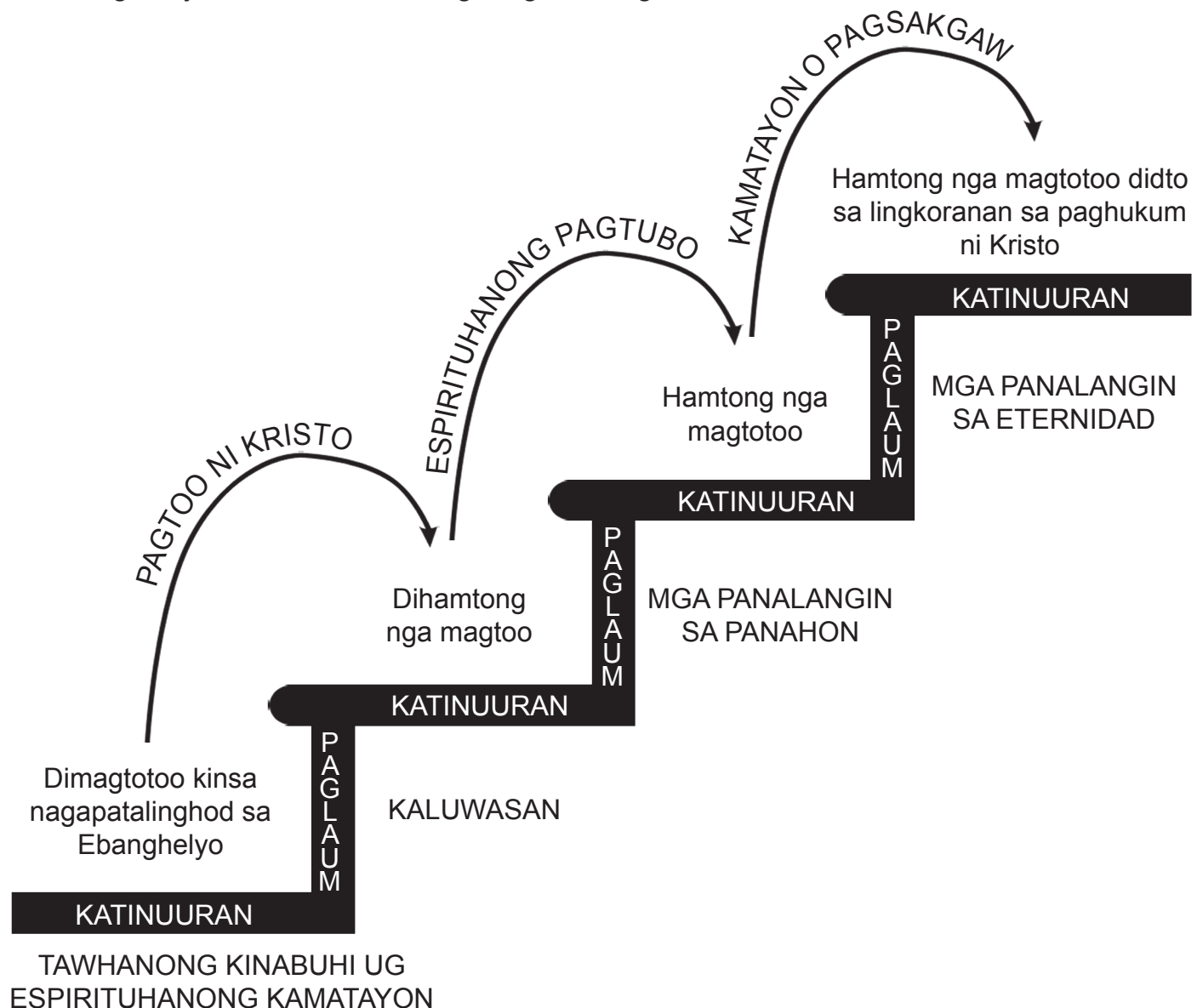
Sa wayswerte ang English nga pulong “paglaum” sagad nagapasabut og pagkaignorante. Pananglitan, kon ang usa-ka-tawo gipangutana “Ikaw ba moadto sa langit sa higayon nga ikaw mamatay?” ug nagatubag “Ako maglaum sa ingon,” siya nagapasabut nga siya wala mahibalo sa tinuud. Kini usa ka makalolooy nga kahimtang: pagkaignorante sa sukara-nong doktrina.

Sa dihang ang Pulong sa Dios, bisan kon Hebreyo o Griyego, nagapasabut sa eternidad ingon nga “paglaum” sa magtotoo, kini sa kanunay nagakahulugan og pagkahibalo, dili gayud pagkaignorante; sa kanunay kompiyansa, dili gayud sa dipiho. Pipila ka Hebreyo nga pungan ug punglihok ang may kalabutan sa paglaum o pagsalig. Sila sa labing-maayo gihubad og “kompiyansa—malaumong pagsalig, pagpaabot, o pagdahum”; sila tanan magpaila og usa ka pagsabut sa seguridad diha sa usa-ka-butang nga masdako pa kay

kanato. Sa kinatibuk-an, kanang “usa-ka-butang nga masdako” mao ang integridad sa Dios. Ang tawo nagasalig diha sa Dios para sa umaabot nga mga panalangin.

Ang Bag-ong Testamento nga bokabularyo para sa paglaum nagadala sa mao rang mga kahulugan sa Karaan. Sa klasiko nga Griyego, (*elpis*), ang “paglaum,” mipahayag sa popular nga idiya nga ang tawhanong pagkaanaa gihubit dili lamang sa pagkaron kundili sa nangaging-panahon ug sa umaabot usab. Ang paghunahuna sa nangaging-panahon maoy gitawag og panumduman, paghunahuna sa umaabot, paglaum.

Si Pablo usa ka henyo, usa ka *edukado* nga henyo. Gikan sa iyang buhong nga akademikong bakgrawon siya mikuha sa pulong *elpis*, gipasibantog ni Plato ug sa uban, ug miaplay niini ngadto sa Pulong sa Dios. Samtang ang klasiko nga mga magsusulat migamit sa *elpis* sa usa sa duha ka paagi—nagtan-aw sa unahan bisan-hain sa maayo o daotan, si Pablo nagagamit niini diha sa positibong kahulugan lamang—pagpaabot sa maayo. Sa katibuk-an sa koine nga Griyego sa Bag-ong Testamento, ang paglaum nagadala sa kaanindot sa pagsalig sa usa-ka-butang, sa pagpanagana sa usa-ka-butang, sa pagdahum sa usa-ka-butang nga kahibulungan ug mapuslanon. Ang paglaum maoy kasigurohan ug kahamugaway labot sa umaabot nga mga butang.

Karon sa dihang ang usa ka paglaum makit-an, kini dili usa ka paglaum; busa kinsa ang nagalaum tungud sa unsay iyang makita? (Mga Taga-Roma 8:24b, gikorihiang paghubad)

Kini nga bersikulo nagahubit sa paglaum isip usa ka *umaabot* nga gilauman, isip ang pagpaabot sa usa-ka-butang nga wala pa makita. Kon kana nga paglaum matuman—kon kanang umaabot nga hitabo mahimong usa ka katinuuran niining-panahona—kini dili na usa ka paglaum.

Gikan sa atong pagtoon sa doktrina sa Bibliya, kita nahibalo nga pihong mga butang maoy nagsingabot para kanato sa personal diha sa plano sa Dios. Kita nahibalo sa sunud nga tinguha nga ang Dios nakadesinyo para kanato sa pagkab-ot. Ang kompiyansa nga kita mokab-ot niana nga tinguha kon kita magsunud sa pamaagi nga giandam diha sa Pulong sa Dios mao ang unsay gipasabut sa paglaum. Paglaum maoy matinguhaong pagpaabot sa pagduul sa usa ka tumong. Sa dihadhiha nga kita magkab-ot sa tumong, hinoon, ang atong paglaum matapos nga usa ka paglaum. Dili na kompiyansa sa dimakita nga kaugmaon, kini mahimong kapuslanan sa pagkakaran nga kasinatian! Asa man kita mopadulong gikan didto? Kita ba magpabilin sa limbo? Dili! Gikan nianang bag-o nga katinuuran, kita magpadayon sa pag-abante diha sa plano sa Dios pinaagi sa paglakaw paingon sa *sunud* nga tinguha. Kita adunay usa ka bag-ong paglaum. Ang Dios sa kanunay nagapuli sa usa ka paglaum pinaagi sa usa ka bag-o nga paglaum sa dihang ang katinuuran mahitabo. Siya dili gayud mobiya kanato nga waypaglaum o nga walay usa ka tinguha sa kinabuhi; Siya sa kanunay nagatudlo sa agianan ngadto sa masdako ug masdako nga mga panalangin. Kita mamahimo gani maghulagway sa pag-uswag ug buylo diha sa espirituhanong kinabuhi ingon nga “gikan sa paglaum ngadto sa paglaum ngadto sa paglaum.” Kini nga pag-uswag sa katapusan nagasangko didto sa eternidad sa dihang kita magbaton sa kinapungkayan isip katinuuran ug wala na magkinahanglan og usa ka paglaum.

Mag-adto kita sa mga detalye. Adunay tulo ka paglaum diha sa plano sa Dios. Kita mamahimong maghulagway kanila ingon nga mga ang-ang sa usa ka hagdanan. Kitang tanan misugod didto sa ubus nga andana sa dihang ang tawhanong kinabuhi naporma pinaagi sa impyutasyon sa kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyahong kinabuhi ug orihinal nga sala ni Adan ngadto sa atong mga kinaiyang makasasala. Sa higayon nga kita nakapatalinghog sa Ebanghelyo isip mga dimagtotoo, kita adunay paglaum sa kaluwasan. Kita adunay kompiyansa nga kita mahimong maluwas pinaagi sa yanong pagtoo diha ni Kristo. Sa higayon nga kita milihok alang niana nga paglaum ug mitoo ni Kristo, ang paglaum maundang nga usa ka paglaum; kini nahimong usa ka katinuuran: Kita *maoy* naluwas sa waykatapusan. Ang paglaum sa kaluwasan nabiyaan; ang katinuuran nakapuli sa iyang dapit. Kita sa permanente nga gisulud ngadto sa harianong pamilya sa Dios, apan sama sa tanang lain pa, kita misulud isip dihamtong nga mga magtotoo.

Ang bag-ong paglaum alang sa pagpuli sa karaan—ang ikaduhang paglaum alang sa pagpuli sa nahiuna—mao karon ang gilauman sa pagbuak sa babag sa pagkahamtong, aron mapanalanginan sa panahon, sa nianang dapita naghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo. Kining ikaduha nga paglaum mamahimong tinguha sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Kita adunay hingpit nga kompiyansa nga kon kita magpadayon diha sa pagkat-on sa doktrina kita mopaugmad sa kapasidad para sa ikaunum nga impyutasyon, espesyal nga mga

panalangin dinhi sa kalibutan, ug samtang kita magtubo, kita sa matinguhaong magpaabot sa pagdawat sa mga butang nga Siya nakadesinyo para kanato.

Human kita magkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong ug magsugod sa pagdawat sa kahibulungang mga abot sa atong labawng-grasya nga mga parapo, ang ikaduhang paglaum mamahimong usa ka katinuuran. Sa makausa pa, ang usa ka paglaum naundang nga usa ka paglaum. Unsay sunud nagaabut diha sa plano sa Dios? Unsa ang atong tumong para sa nahabilin natong mga kinabuhi isip hamtong nga mga magtotoo? Ang ikatulong paglaum mao ang malaumong kasigurohan sa mga ganti ug mga panalangin didto sa langit nga mohimaya sa Dios sa kahangturan.

Diha sa pagpatin-aw sa wamahitakus nga pag-antos isip usa ka kategoriya sa mga panalangin sa panahon sa hamtong nga magtotoo, kita makatagbo sa usa ka doktrina nga nahimutang diha sa kinapusuran sa atong relasyon sa integridad sa Dios. Gawas kon kita makasabut sa doktrina sa paglaum, kita dili makapasinati ngadto sa plano sa Dios: Ang paglaum nagapaabot sa kalihukan sa integridad sa Dios. Samtang ang atong pagtoon sa divine nga integridad nagapadayon sa pagbutyag, kita mougmad og usa ka kompletong doktrina sa paglaum nga mahimong usa ka sumbanan sa kompiyansa diha sa kinabuhi.

Karon kon kita maglaum para sa unsa nga kita wala makakita [ug kita magla-um], pinaagi sa kalig-on-sa-kabubut-on kita magbarog diha sa matinguhaong pagpaabot. (Mga Taga-Roma 8:25, gikorhiang paghubad)

Ang pangutana mao, sa tulo ka paglaum diha sa plano sa Dios, unsa ang makita dinhi? Ang tubag mao ang ikatulong paglaum. Ang wamahitakus nga pag-antos maoy usa ka kategoriya sa panalangin nga giimpyut ngadto sa *hamtong* nga magtotoo sa paglihok isip usa ka supercharger diha sa iyang pagpaabot sa umaabot nga katinuuran.

Ang Mga Taga-Roma 8:23–25 dili usa ka paghulagway sa bisan-kinsa lamang nga magtotoo. Tungud kay kadaghanan sa mga magtotoo sa pagkaron nga henerasyon sa masulub-on dihamtong, ang Mga Taga-Roma 8:25 sa tinuuray nagahulagway lamang sa nahilabot nga pipila. Ang dihamtong nga magtotoo walay baluwarte sa doktrina sulud sa iyang kalag nga mohatag kaniya sa kalig-on-sa-kabubut-on ubus sa kabug-at. Ang iyang pag-antos maoy kaugalingong-minugna nga kagul-anan, divine nga disiplina para sa rebersiyonismo, o ang yanong pagkadimakahimo sa iyang tawhanong mga kahinguhaan sa pagsugakod sa mga kapritso sa kalibutan sa yawa. Siya walay kapasidad sa pagsagubang sa unus, labot pa nga mapanalanginan pinaagi niini. Sa kalainan, ang hamtong nga magtotoo wala lamang nagabenepisyo gikan sa wamahitakus nga pag-antos, siya sa matag karon ug unya nagakinahanglan niini. Kon dili man, siya mamahimong magtugot sa talagsaong mga panalangin sa panahon sa pagsalipod sa waykatapusang mga isyu. Ang hamtong nga magtotoo nagapabilin sa iyang buylo pulos sa kauswagan ug pag-antos pinaagi sa paggamit sa kategorikal nga doktrina sulud sa iyang kalag. Ang hamtong nga magtotoo lamang ang adunay kalig-on-sa-kabubut-on sa panahon sa krisis. Labaw pa kay sa kalig-on-sa-kabubut-on, siya adunay matinguhaong pagpaabot sa dili pa makita nga mga ganti ug mga panalangin nga siya nahibalo nga maimpyut ngadto sa iyang lawas sa pagkabanhaw didto sa langit. Siya sa hingpit, sa dimatay-og nga malaumon. Sama ka sakit sa iyang wamahitakus nga pag-antos tingali, ang maong pag-antos nagahimo lamang kaniya sa

pagsadya diha sa kamatuuran nga ang kinabuhi dinhi sa kalibutan dili permanente. Siya nahibalo sa waykatahap nga ang iyang divine nga mga panalangin sa panahon maggarantiya nga siya sa dikasagaran mapanalanginan didto sa eternidad.

PAGKAMATAY NGA GRASYA

Pagkamatay nga grasya mao ang ikaunum ug katapusang kategoriya sa panalangin nga ang Dios nagaimpyut ngadto sa hamtong nga magtotoo sa panahon. Ang tunglo sa kamatayon uban sa iyang kahadlok ug kasakit sa hingpit matangtang; ang kamatayon mismo mahimong usa ka panalangin og takus sa paghingpit sa usa ka kinabuhi sa mga panalangin. Ang kamatayon para sa hamtong nga magtotoo dili disyerto kundili hinam-is sa kinabuhi. Sa tinuud, ang pagkamatay nga grasya nagakaplag sa labawng-grasya nga magtotoo sa malaumong nagbarog ibabaw sa punto debista sa makapahingangha nga mga panalangin sa panahon uban sa iyang pagtan-aw diha sa kahibulungang mga gilauman sa eternidad; siya nianang-higayuna nagalatas sa hataas nga bulawanong taytayan paingon sa langit—gikan sa usa ka kauswagan paingon sa sunud! Ikaw makakita og ngano ang kamatayon wala nagapabaton og kakuyaw para kaniya.

Ako sa laing dapit nakapamulong sa detalye sa hilisgutan sa pagkamatay nga grasya;⁶¹ apan, sa lakbit, kini ang katapusang oportunidad sa Dios sa pagpanalangin sa hamtong nga magtotoo dinhi sa kalibutan, usa ka oportunidad nga ang Dios sa kanunay nagapahimulus ngadto sa kinadak-an.

Hamili diha sa panan-aw sa GINOO

Mao ang kamatayon sa Iyang mga santo [mga magtotoo]. (Mga Salmo 116:15, KJV)

Ang hamtong nga magtotoo anaa ang kinamaayohan sa kinabuhi, masmaayo diha sa kamatayon, ug masmaayo pa didto sa eternidad. Ang Dios nagapili sa takna, sa paagi, ug sa dapit sa kamatayon para sa matag magtotoo, ug diha sa matag hitabo ang Iyang desisyon perpekto, dili mahimong madaotan-sa-dungog o madudahan niadtong nahibilin.

Para sa kinalabwang eskalon sa hamtong-kaayo o *pleroma* nga mga magtotoo, ang Dios usahay nagatipon sa mga kategoriya singko ug says sa giimpyut nga mga panalangin sa panahon: wamahitakus nga pag-antos dugangan og pagkamatay nga grasya. Mahatungud niini, ang kinatas-ang pasidungog nga Siya makahatag sa usa ka Kristohanon sulud sa kalibutan sa yawa mao ang pagbalhin gikan sa panahon ngadto sa eternidad pinaagi sa pagkamartir. Kining usa ka kombinasyon sa mga panalangin mahatag lamang diin ang dakong kapasidad sa kalag anaa.

Sa tinuud, ang impyutasyon sa pagkamartir ngadto sa kinalabwang-grasya nga magtotoo maoy labi pa gani ka talagsaon kay sa kinalabwang-grasya nga mga magtotoo mismo! Niini nga punto kita mahimong danghag diha sa atong interpretasyon sa kasaysayan. Pananglitan, kadtong unang-siglo nga mga Kristohanon kinsa gitambog ngadto sa mga liyon o gisunog nga buhi alang sa pagsangkap og panuga gawas-sa-balay para sa mga

61. Thieme, *Pagkamatay nga Grasya* (2017).

salo-salo sa hardin ni Nero maoy tanan gitawag sa naandan nga mga martir. Sa tekniko nga kahulugan sa pulong, daghan dili mga martir gayud.

Ingon nga napamatud-an kaayo diha sa Bag-ong Testamento nga mga epistola, ang nag-unang kasimbahanan maoy mga tinubdan sa kalamboan sa pipila ka mahunahuna nga labing-daotang mga pagtuis sa doktrina. Diha sa yugto sunud sa yugto, ang mini nga doktrina gisupak ug kini o kana nga klase sa legalismo o antinomiyalismo naladlad. Daghan sa gitawag-nga mga martir mga rebersiyonista lamang nga nagdawat sa kinatas-ang divine nga disiplina—ang sala paingon sa kamatayon. Kini ang alternatibo ngadto sa pagkamatay nga grasya. Imbis nga mahimong “hamili diha sa panan-aw sa GINOO,” kini usa ka dimakahimuut nga buluhaton para sa Dios sa paghimo sa pagdumala sa katapusang disiplina ngadto sa rebersiyonista nga magtotoo. Walay hataas nga bulawanong taytayan para kaniya: Siya nagabalhin paingon sa langit agi sa ubus nga dalan sa kinadak-ang kasakit ug kagul-anan, ang liboan-ka-yarda sa hinay nga pagkamang ibabaw sa salog nga bildo. Naghukum pinaagi sa ilang pagsalikway sa doktrina sa Bibliya, kadaghanan sa mga magtotoo magpili niini nga ruta, hinoon kadaghanan sa mga magtotoo niini nga henerasyon.

Diha sa tibuuk kasaysayan sa Simbahan ang gidaghanon sa mga magtotoo kinsa napsidunggan sa pagkamartir masdiyutay kaayo kay sa kasagarang gidahum. Si Pablo sa wayduhaduha usa niadtong kinahamiliang praternidad. Gikan sa adlaw nga siya unang nakaamgo nga niining panahona siya dili na makabuhi gikan sa prisohan sa Roma (2 Timoteo 4:6–8), siya mitagamtam sa padasig sa pagkahibalo nga siya sa dimadugay mahimong “mawala gikan sa lawas ug maanaa sa pinuy-anan atubangan diha sa Ginoo” (2 Mga Taga-Corinto 5:8, gikorihang paghubad). Atol niadtong katapusan nga pipila ka semana sa malaumong pagpaabot, siya misulat sa iyang ikaduha nga epistola ngadto ni Timoteo, katapusang mga pulong sa usa ka bantugang tawo. Niadto nga Libro, siya wala nagapahayag og kalisang, walay pagkawala sa kapasidad para sa kinabuhi, walay mga pagmahay para sa milabay nga mga kapakyasan, walay mga sala sa panghunahuna batok niadtong kinsa nakabuhat lamang og panumpang-bakak batok kaniya (2 Timoteo 4:14–16), walay mga reklamo nga siya nasilotan nga wala gihusay-sa-hukmanan (2 Timoteo 2:9). Siya wala nagadason og mga demonstrasyon o tawag para sa pagpukan sa gobyerno nga mitratar kaniya sa dimakiangayon. Hinoon, siya nagaila sa kaimportante sa katukuran; siya nahibalo nga bisan pa diha sa labing dimakatarunganon ug daotang mga higayon sa kasaysayan, si Jesu-Kristo anaa gihapon sa pagkontrolar. Si Pablo nagahinumdom sa iyang mga higala; siya nagasugo pagpangita sa iyang paboritong mga libro ug para sa iyang mainit nga kupo aron nga siya mahimong komportable kutub sa mahimo. Siya nagaisyu og mga instruksiyon para sa gipadayong pagpakaylap sa doktrina ug nagarelaks diha sa iyang gipalig-on nga paglaum nga hapit na matuman.

Unya, sa gikatakda nga adlaw niadtong tingpamulak sa A.D. 68, siya giubanan agi sa mga ganghaan sa prisohan sa Mamertine ug gawas subay sa Via Appia paingon sa baybayon. Naghunong sa usa ka dapit taliwala sa Roma ug sa nagkapuliki nga dunggoanan sa Ostia, si Pablo mitan-aw sa lictor nga mitangtang sa atsa gikan sa bugkos. Unya si Pablo miluhud ug gilunggoan.

Ang paglunggo-sa-liog dimasakit. Ang mga ugat sa masayon giputol—sa mahinlo, sa madali. Ang bugtong posible nga problema mao ang panghunahuna nga pag-agulo sa pagpaabot, apan kana dili problema ngadto ni Pablo. Ang labing-bantugan nga apostol, ang tawo kinsa “nakigsangka sa maayong away,” “nakatapos sa dagan,” ug “mibantay sa

doktrina” (2 Timoteo 4:7, gikorihiang paghubad), mibiya gikan sa lawas nga may kinatas-ang mga pasidungog aron moatubang diha sa Ginoo.

Ikapito nga Impyutasyon: Mga Ganti sa Eternidad

ANG KATAPUSANG PAGTANTIYA

Sa dihang ang Ginoong Jesu-Kristo nagatantiya sa mga kinabuhi sa mga magtotoo ug nagaganti kanila sumala niana, Siya nagahimo sa ingon niini isip usa ka maghuhukum, isip ang Pangulong Maghuhukum sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit (Juan 5:22). Siya nagalihok isip usa ka maghuhukum tungud kay ang tanang divine nga panalangin, sa pagkatinuud tanang impyutasyon, maggikan sa hustisya sa Dios. Ang Dios nahimaya diha sa pagpakita sa iyang abilidad sa pagpanalangin sa tawo sa hingpit nga walay kompromiso sa iyang divine nga esensiya. Siya nahimaya sa hilabihan sa unsa nga Siya mohatag diha nianang katapusan nga impyutasyon.

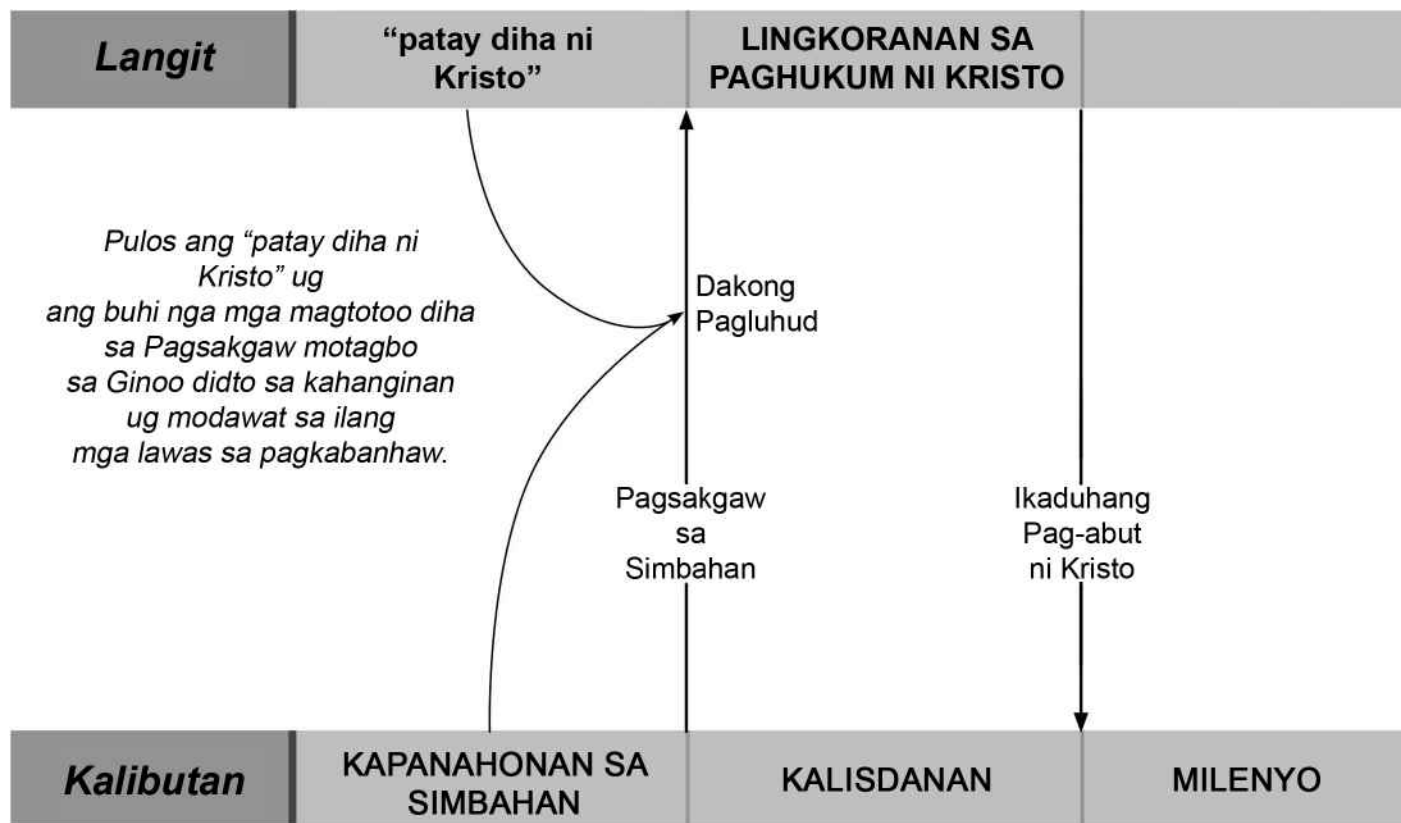
Sa tanang tinuud nga impyutasyon, duha ka kapasikaran maoy gikinahanglan: kapasikaran uno, unsay giimpyut; kapasikaran dos, iyang puy-anan o target. Diha sa ikapito nga impyutasyon, ang paglaum sa hamtong nga magtotoo mahimong katinuuran sa dihang ang waykatapusang mga ganti ug mga panalangin—kapasikaran uno—maoy gipaangkon ngadto sa iyang lawas sa pagkabanhaw—kapasikaran dos. Ang iyang paglaum sa panahon adunay doble nga pagpunting: paingon sa iyang hawud-nga-grasya nga mga panalangin ug paingon sa iyang lawas sa pagkabanhaw. Matag-usa niining duha ka kapasikaran maoy gitawag og usa ka paglaum (Mga Buhat 23:6; Mga Taga-Efeso 1:18).

Aron sa pagpaugbok sa iyang kompiyansa diha niining umaabot nga katinuuran, ang hamtong nga magtotoo kinahanglan mahimong sinati sa han-ay sa panghitabo nga nagsangko ngadto ug dihadhiha mosunud sa iyang katapusang pagtantiya. Walay sapayan kanus-a siya mamatay, siya dili pagatantiyahon hangtod nga siya nagadawat sa iyang lawas sa pagkabanhaw. Ang tinuud nga impyutasyon sa mga ganti ug mga panalangin dili mahitabo hangtod usa ka puy-anan o target ang maandam para kanila. Walay Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo ang pagatantiyahon hangtod ang tibuuk harianong pamilya maporma—ang linangkub nga pagkahingpit sa lawas ni Kristo. Ayha na mahitabo ang Pagkabanhaw o Pagsakgaw. Diha nianang daklit-nga-higayon, ang matag myembro sa harianong pamilya nagadawat og usa ka lawas sa tukma nga susama sa lawas sa pagkabanhaw ni Kristo, gawasnon gikan sa kinaiyang makasasala, gawasnon gikan sa kamaayo ug kadaotan.

Tungud kay ang pagkabanhaw dili mahitabo hangtod sa katapusan sa Kapanahonan sa Simbahan, unsa unya ang mahinabo ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo kinsa mamatay sa wala pa ang Pagsakgaw? Hinumdumi nga ang tinuud nga kaugalingon sa magtotoo mao ang iyang kalag ug tawhanong espiritu. Ang lawas maoy usa ka balay lamang o temporaryo nga pinuy-anan para sa tinuud nga tawo. Ang kalag ug tawhanong espiritu sa bag-ohayng-namatay nga Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, nga may waykatapusang kinabuhi nga wamaunsa, maoy gihiusa uban sa usa ka kasamtangang lawas (Lukas 16:19–31) sa pagpuyo didto sa langit uban sa Ginoo (2 Mga Taga-Corinto 5:1–6; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:23). Ang matag tawo sa hingpit may-

panimuut; sa tinuud, dili na limitado tungud sa usa ka mamatay nga lawas, iyang masabtanong abilidad napausbaw. Siya sa bug-os mailhan ug sa hingpit malipayon—apan hangtod karon kulangan sa usa ka lawas sa pagkabanhaw.

Sa Pagsakgaw, kining binilyon nga Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo, gitawag og “ang patay diha ni Kristo,” mouban sa Ginoo gikan sa langit paingon sa usa ka tigumanan sa kawanangan ibabaw sa kalibutan, diin sila pagaubanan sa buhi nga henerasyon sa mga magtotoo. Didto sila modawat sa ilang mga lawas sa pagkabanhaw (1 Mga Taga-Corinto 15:51–54; 1 Mga Taga-Tesalonica 4:14–17).

Dihadiha human sa Pagsakgaw, adunay usa ka panahon sa talagsaong kalipay ug kasaulugan, usa ka ‘panagtipon-pag-usab’ sa tibuuk harianong pamilya, gitigum sa unang higayon sa kinabubut-on nga kinadak-ang pag-ila ni Kristo. Ako magtawag niini og Dakong Pagluhud.

Kay kini nagapabiling nahasulat,
 “Samtang ako nagpadayon sa pagkabuhi, ug sa akong-kaugalingon ako nakapanumpa, ang matag tuhod moyukbo ngari Kanako [Kristo],
 Ug ang matag dila mosugid ngadto sa Dios [ang Amahan].” (Mga Taga-Roma 14:11, gikorihang paghubad)

Kining takna sa pagsimba ug sa pagsugod pagkanta moabut sa katapusan samtang si Kristo nagadala sa tibuuk harianong prosesyon balik ngadto sa langit. Human dayon ang Kapanahonan sa Simbahan makompleto, ang napakgang nga Kapanahonan sa Israel

mosugod-pag-usab para sa iyang katapusang pito katuig (Daniel 9:24–27), nailhan sa eschatology isip ang Kalisdanan. Samtang ang Kalisdanan nagapadayag dinhi sa kalibutan, si Jesu-Kristo moandam sa Iyang Pangasaw-onon alang sa pag-uban Kaniya diha sa Iyang ikaduhang pag-abut. Ang Pangasaw-onon ni Kristo mao ang titulo para sa harianong pamilya didto sa langit (Pinadayag 19:7–9; 22:17), maingon nga ang Lawas ni Kristo maoy usa sa iyang mga titulo dinhi sa kalibutan (Mga Taga-Colosas 1:18). Sa Ikaduhang Pag-abut, ang Hari sa mga hari mobalik alang sa pagbuntog ni Satanas ug sa pagtukod sa Iyang personal nga libo-ka-tuig nga paghari sulud sa kanhi gingharian sa yawa.

Diha niining umaabot nga han-ay sa panghitabo, usa ka halos makapakurat nga kalainan ang nagatungha sa dihang ang unang kasaulugan ug labing-dako nga kadasig sa pundok sa Dakong Pagluhud sa kalit maghatag luna ngadto sa grabeng pagkasolemne. Si Ginoong Jesu-Kristo mopatawag ngadto sa hukmanan.

Busa ang matag usa kanato mohatag og kuwentada sa iyang-kaugalingon ngadto sa Dios. (Mga Taga-Roma 14:12)

Niining kinabuhia kita magkalingaw, kita magbaguud, kita maglambigit diha sa naandan, kita magpasulud og doktrina karon, ugma, sa sunud adlaw, ug sa sunud (o kita magkina-hanglan). Kita makatagbo sa tanang matang sa mga pagsulay, mga distraksiyon, ug mga problema, apan kita magpadayon, magpabilin sa pagkonsentrar, ‘magpabilin sa pagpada-yon’ usa ka adlaw sa matag higayon. Walay usa-ka-butang nga makapaikag sulud sa hamubong panahon, walay espesyal nga pag-ila, walay hugyaw. Ang katuigan manglabay, ug sa kalit ang kinabuhi natapos na. Unya nagaabut ang dakong pangutana: Unsay atong nahimo?

Maingon nga ang kaluwasan adunay usa ka isyu, “Unsay imong hunahuna ni Kristo?” (Mateo 22:42, gikorihiang paghubad), sa ingon niini ang kinabuhi human sa kaluwasan adunay usa ka isyu, Unsay imong hunahuna sa doktrina?

Kay maingon nga siya [usa ka tawo] nagahunahuna diha sa iyang kasingkasing [toong lingin-nga-kabahin], sa ingon niini siya. (Mga Proberbio 23:7a, gikorihiang paghubad)

Unsay atong hunahuna maoy unsa kita. Ang plano sa Dios nakakita nga angay para kanato sa pag-ambit sa panghunahuna ni Kristo ug sa paggamit sa Iyang divine nga pasinati ngadto sa katinuuran diha sa atong paglakaw latas niini nga kinabuhi. Kon si Jesu-Kristo importante, nan bisan-unsang Siya nagahunahuna labi pang importante kay sa bisan-unsang pa diha sa kinabuhi. Apan unsa man ang nahimong importante ngari kanato?

Sa dihang kita mag-abut ngadto sa katapusan sa atong dalan ug magbalik pagtan-aw, kita makakita og usa ka nag-ikis-ikis nga dalan—gikan sa positibo ngadto sa negatibo ngadto sa positibo—samtang kita nakapausab-usab sa atong batasan ngadto sa Pulong sa Dios. Walay tawhanong linalang nga may usa ka kinaiyang makasasala ang makabaton og usa ka perpektong talaan; walay usa ang makasabay sa usa ka tul-id nga dalan. Ang pangutana mao, Unsay nakapatigbabaw? Kita ba nahimong positibo ngadto sa doktrina o sa makanunayong negatibo? Unsa kalayo ang atong positibong kabubut-on nakadala kanato? Kita ba nakabuak sa babag sa pagkahamtong? Kita ba nakaabante labaw sa

pagkahamtong? Kita ba nakapadayon sa pagkat-on og doktrina sa usa ka adlaw sa matag higayon, matag adlaw? Kita nahatagan og doktrina, ang grasya nga aparato para sa panabut, sa lohistika nga grasya, ug—walay labot ang espesyal nga panghitabo nga kita mohimo og paghisgot unya—igo nga panahon sa pagtubo sa espirituhanon. Unsaon man nato pagdumala niining tanan nga bahandi?

Ako dili makapahimug-at og sakto sa kamahinungdanon niini nga pangutana. Sa dihang ako maghunong sa paghunahuna og unsa ka sayon kini para sa katawhan sa pagpahilayo gikan sa doktrina ug unsa ka lisud kini nga mahimong makanunayon diha sa GAP, ang kamahinungdanon niini nga isyu mamahimong mapahimug-aton.

Ang plano sa Dios yano; ang mga isyu ug mga tinguha tataw. Apan, ang kinabuhi mahimong komplikado kaayo sa dihang kita maggama sa atong kaugalingon nga mga problema, sa dihang ang atong mga higala maggama og mga problema para kanato, sa dihang ang kinabuhi mismo nagadugang og mga problema ug mga distraksiyon sa iyang kaugalingon. Pananglitan, daghan sa Kristohanon nakamatikud ibabaw sa kapunawpunawan sa atong paspas-nagkaduul nga makasaysayanong krisis, ug sila nahadlok sa hilabihan. Kini nga mga magtotoo napalinga gikan sa labing importante nga butang sa kinabuhi pinaagi sa usa ka sitwasyon nga kritikal usab kaayo apan minus kaayo ka importante. Ang doktrina kinahanglan mahatagan sa unang prayoridad. Uban sa doktrina sulud sa imong kalag, ikaw nahibalo kinsa ang nagakontrolar sa kasaysayan, ug ikaw nahibalo sa imong dapit sulud niini. Ang doktrina nagapabilin maskin ang makasaysayanong mga kalit-nga-kalisdanan uban sa hustong-panan-aw ug nagapahimo kanimo sa paghunahuna imbis sa pagkalisang ilalum sa kabug-at. Bisan-unsang mahitabo sa umaabot, ikaw kinahanglan magpahimutang sa politika ug pakiggubat ug kalibutanong mga kalihukan maingon usab sa imong kaugalingon nga mga ambisyon, imong familyanhong kinabuhi, imong katilingbanong kinabuhi, imong patigayon nga kinabuhi, tanan ngadto sa ubus-pa nga mga prayoridad kay sa ikaw maghatag ngadto sa Pulong sa Dios. Samtang lehitimo ug importante kining uban nga mga butang tingali, doktrina mao ang waykatapusang isyu, ug kana nga doktrina kinahanglan anaa sa *imong* kalag. Kining uban nga lehitimong mga aspeto sa kinabuhi mahimong mabutang diha sa hustong panglantaw uban sa doktrina sulud sa imong kalag.

Didto sa lingkoranan sa paghukom ni Kristo ikaw mag-inusara sa imong kaugalingon sa pag-atubang sa Ginoo sa Himaya. “Matag usa” diha sa Mga Taga-Roma 14:12 nagakahulugan nga si Kristo modumala sa matag kaso sa tinagsa. Ang Kristiyanismo personal, ug ikaw kinahanglan magtubag para sa imong-kaugalingon. Sa kinabuhi, ikaw tingali makalikay sa responsibilidad para sa imong kaugalingon nga mga desisyon; ikaw tingali makakaplag sa uban aron mapasanginlan o masandigan; ikaw tingali makaugmad og usa ka katingalahang abilidad sa paghimo og mga pamalibad. Apan sa atubangan sa omniscient nga Hari sa mga hari, ikaw dili makahimo sa paglikay, sa pagbugti, sa pagtamay niini pinaagi pagkatawa, o pagpangita sa bisan-unsang pamalibad. Siya anaa sa tanang kamatuuran. Ang ebidensiya anaa tanan sa hunahuna ni Kristo. Siya nahibalo sa imong matag hunahuna atol sa imong matag daklit-nga-higayon dinhi sa kalibutan, ug kon ang doktrina nagapuyo sulud sa imong kalag, Siya nagaila sa iyang kaugalingon nga mga hunahuna sulud kanimo. Siya nahibalo sa imong tinuud nga batasan mahatungud sa iyang Pulong. Ang pagkawaypulus sa matag pamalibad nga ikaw sukad mihimo sa pagdumili sa pagkat-on og doktrina dili sekreto ngadto Kaniya. Kon ikaw maghunahuna nga ikaw nagtago og bisan-unsang mga sekreto gikan sa Dios, hikalimti kini. Siya nahibalo sa imong kalag, sa imong matag hunahuna, ug Siya

nakahibalo kanimo sulud sa binilyon ka tuig. Ikaw nagbarog sa atubangan sa Persona kinsa misangkap sa paagi sa paglupig maskin sa *lehitimo* nga mga pamalibad! Labaw pa kay sa kaniadto gayud, sa dihang ikaw mag-atubang Kaniya, ikaw makaingon lamang, “Walay pamalibad, Sir!” Tingali sa unang higayon, ikaw modawat sa *tibuuk* responsibilidad para sa imong kaugalingon nga mga desisyon.

Kini ba nagahimo kanimo nga dikomportable? Siguroha sa pagsabut nga ako wala naghisgoti bahin sa imong mga sala. Sila gihukman ibabaw sa krus ug dili na gayud pagahisgotan pag-usab. Ang mga hunahuna, mga desisyon, ug mga aksiyon nga ikaw maghatag gayud og usa ka kuwentada sa tinuuray walay kalabutan sa laktod sa sala. Ang sala dili ang isyu; ang isyu mao ang imong batasan ngadto sa doktrina. Ikaw mohatag og usa ka taho bahin sa tanang higayon nga ikaw miusik-usik diha sa tawhanong kamaayo, diha sa katilingbanong aksiyon, diha sa pagsulay sa pagbugti para sa usa ka pagkasad-an nga dinugtongdugtong. Ang imong pagkamatinuuron dili mahinungdanon diha sa Dios—ikaw sa matinuuron masaypanon. Ang pagkaignorante dili mahimong pamalibad—kini mahimong problema.

Ang Anak sa Dios mosumada sa tanang kamatuuran ug maggama sa usa ka katapusang ‘kamasangputon nga taho.’ Alang niadtong talagsaon nga mga hitabo diin ang usa ka tawo wala makabaton og igong panahon sa pagkab-ot sa pagkahamtong—pananglitan: usa ka bag-ong magtotoo sulud sa Pagsakgaw nga henerasyon, o usa ka tawo kinsa namatay sa pagkabata, o kinsa anaa sa kinaminusan nga salabutan, o kinsa gipauli og ‘sayo’ aron sa paghimaya sa Ginoo diha sa usa ka espesyal nga paagi—si Kristo diha sa Iyang omniscience sa yanong mobanabana labaw sa nahinabo paingon sa posible. Siya mosumada pulos sa nahibaloan ug sa wamahibalo. Sa laing mga pulong, ang Dios nahibalo sa waypihong-kahimtang sa kasaysayan. Siya nahibalo unsa kanang tawhana *unta* makatuman kun siya nahatagan lamang og igong higayon, ug Siya nagaganti kaniya sumala niana! Bisan og ang atong Ginoong Jesu-Kristo magdangup gayud sa Iyang piho nga kahibalo nga alang kanato maoy pangagpas, Siya sa hingpit nga makiangayon sa matag usa kanato. Ang Dios makiangayon karon; Siya sa wayduhaduha mahimong makiangayon nianang-tungura.

Sa higayon nga ikaw moabut sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo (sa pagkatinuud, sa dihang ikaw mamatay), kini ulahi na kaayo sa paghimo og bisan-unsang-butang labot sa imong pagtantiya. Walay paagi alang sa paghaylo sa Maghuhukum, walay paagi alang sa paglubog sa mga kamatuuran. Ang imong kamasangputon nga taho molakip sa tagal sa panahon tali sa imong kaluwasan ug sa imong pagbiya gikan sa kalibutan. Ang panahon sa pagkat-on sa doktrina mao karon.

Didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo, bugtong ang mga magtotoo kinsa midawat sa ikaunum nga impyutasyon ang modawat sa ikapito nga impyutasyon.

Kay kitang tanan kinahanglan magpakita atubangan sa lingkoranan sa paghukum [*bema*, “pagtantiya”] ni Kristo, aron ang matag usa mahimong magantihan para sa mga butang nga siya nakahimo pinaagi sa lawas [kana mao, atol sa iyang kinabuhi dinhi sa kalibutan], atubangan sa unsay iyang natuman, bisan kon maayo o waybili. (2 Mga Taga-Corinto 5:10, gikorihiang paghubad)

Kon ikaw wala mitubo sa espirituhanon ug busa wala mitugot sa Dios sa pagpanalangin kanimo sa panahon, ang imong pagtantiya mahimong masayon kaayo: “waybili.” Ang siro

nga giimpyut ngadto sa divine nga pagkamatarong sa panahon mahimong masiyot ngadto sa usa ka siro nga giimpyut ngadto sa imong lawas sa pagkabanhaw didto sa eternidad. Ang bugtong lain nga posibleng kamasangputon nga taho mao ang “maayong pagkabuhat, ikaw maayo ug matinumanon nga sulugoon” (Mateo 25:21, KJV). Kini ang katumanan sa plano sa Dios para sa imong kinabuhi. Sumala niini nga taho, ang mga panalangin nga giimpyut ngadto sa pagkamatarong sa Dios sa panahon mahimong mabalhin ngadto sa talagsaon gayud nga mga panalangin ug mga ganti nga moaninag sa himaya ni Ginoong Jesu-Kristo sa kahangturan.

Ang panukdanan para sa waykatapusang mga ganti dili ang unsay imong mamugna kundili ang imong batasan ngadto sa doktrina. Ikaw pagahukman sumala sa imong kalihukan ilalum sa GAP samtang usa ka magtotoo dinhi sa kalibutan.

Apan ang usa nga nagpangita sa perpektong balaod sa kagawasan [ang Bibliya sa dihang gitudlo], ug nagpadayon [ang kalihukan sa GAP], kanang usa nga wala mahimong usa ka tigpatalinghog sa paghikalimot kundili usa ka tagbuhat sa gisangon nga trabaho [usa kinsa nagatuman sa tinguha sa Dios para sa magtotoo—ang pag-abante ngadto sa pagkahamtong], kanang usa [ang magtotoo] mahimong magmalipayon sa paghimo sa ingon niini. (Santiago 1:25, gikorihang paghubad)

Sa lohistika nga suporta ug malaumong pagpaabot sa mga panalangin sa panahon ang moapura sa magtotoo sa pagtuman sa plano sa Dios, sa pagkab-ot sa pagkahamtong, ug paghuput sa kalipay sa ngadtongadto. Ang divine nga panalangin pinasikad sa doktrina sulud sa kalag dugangan sa iyang bag-ong paglaum sa masdakong mga panalangin didto sa eternidad mosugyot og ganti ug kalipay didto sa eternidad.

Busa pagpadayon sa pagsulti ug busa pagpadayon sa paghimo, maingon kani-la kinsa pinaagi sa balaod sa kagawasan [ang Bibliya sa dihang gitudlo] maoy hapit na modawat sa pagtantiya [ang lingkoranan sa paghukum ni Kristo]. Kay ang pagtantiya walay kalooy [walay espesyal nga mga ganti didto sa langit] para niadtong wala nagmugna sa kalooy [kadtong kinsa napakyas sa pagdawat sa mga panalangin sa panahon gikan sa Dios]; kalooy [mga panalangin sa panahon], sa laing bahin, adunay kadasig sa pundok didto sa pagtantiya [ang lingkoranan sa paghukum ni Kristo]. (Santiago 2:12–13, gikorihang paghubad)

Matuud, sa tukmang nadasig nga produksiyon maoy usa ka natural nga sangputanan sa usa ka panghunahuna nga gibag-o pinaagi sa doktrina, napasinati ngadto sa grasya, ug naokupar uban ni Kristo. Ang atong Ginoong isip Maghuhukum nagaderetso ngadto sa kinauyokan sa hitabo, nagganti sa hinungdan, dili sa mga resulta.

Sa tataw, tanang tawhanong kamaayo ikasalikway didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagasalikway, ang hustisya sa Dios nagasilot. Walay produksiyon sa kinaiyang makasasala ang makaiskapo sa paghukum: Ang personal nga mga sala gihukman didto sa krus ug tawhanong kamaayo ug kadaotan maoy hukman didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo. Sila gisunog sama sa kahoy, dagami, ug tuod (1 Mga Taga-Corinto 3:11–15).

Kon ang buhat ni bisan-kinsa hain siya nakagama nagapabilin, siya modawat og usa ka ganti. Kon ang buhat ni bisan-kinsa nasunog, siya mosinati og kapildihan [walay mga ganti didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo]; apan siya mismo maluwas, bisan pa ingon nga pinaagi sa kalayo. (1 Mga Taga-Corinto 3:14, gikorihiang paghubad)

Ang hustisya sa Dios mao ang tinubdan sa divine nga panalangin, tanan niini nagagula pinaagi sa tuberiya sa grasya. Ang integridad sa Dios nagasulud-sa-kapsula niadto nga tuberiya. Ang bisan-unsang pagsulay sa pagkab-ot, pagkahitakus, o pagbuhat para sa panalangin gikan sa Dios maoy tawhanong kamaayo, nga dili lamang mapakyas sa paglagbas sa sulud-sa-kapsula sa panahon kundili sa hingpit gun-ubon sa eternidad.

Ang pagkawala sa ganti, hinoon, wala nagapasabut og pagkawala sa kaluwasan. Si Pablo nagapahimug-at niini nga punto pinaagi sa pagkutlo og pipila ka linya gikan sa usa ka doktrinal nga imno nga popular sa nag-unang Simbahan, giulohan og “Matinumanon Mao ang Pulong” (cf. 1 Timoteo 1:15; Titus 3:8).

Matinumanon mao ang Pulong:

Kay ikaw makakita kon kami mamatay uban ni Kristo [ug kita mamatay, pinaagi sa mabalikong posisyonal nga kamatuuran], sa maong panahon usab kita mabuhi gayud uban Kaniya;

Kon kita mag-agwanta sa pag-antos [ang hamtong nga magtotoo ilalum sa wamahitakus nga pag-antos], kita mohari uban Kaniya [isip usa ka timailhan sa pagkahamtong, wamahitakus nga pag-antos maoy usa ka garantiya sa ganti sa eternidad];

Kon kita [ang rebersiyonista, negatibo ngadto sa doktrina] magbiya sa Ginoo, ang mao ra nga usa [Jesu-Kristo] modumili usab kanato [walay ganti didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo];

Kon kita dilimatnumanon, Siya nagapabiling matinumanon [kaluwasan maoy sigurado]; kay ikaw makakita, Siya dili makahikaw sa Iyang-kaugalingon. (2 Timoteo 2:11–13, gikorihiang paghubad)

Kita sa permanente nga maghuput og usa ka bahin sa integridad sa Dios; busa, para sa Dios sa paghikaw kanato sa kaluwasan maoy paghikaw gayud sa Iyang-kaugalingon.

Ang *a fortiori* nga paagi paingon sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo nagaliyok sa unsay atong naton-an diha sa Mga Taga-Roma 5:15–17 ug nagatan-aw niini gikan sa baroganan sa iyang katapusang resulta. Ang pagpatubo sa mga panalangin sa panahon ngadto sa mga panalangin sa eternidad maoy sayon pa kaayo para sa Dios sa pagtuman kay sa pagsangkap niadtong temporal nga mga panalangin sa unang bahin. Dugang pa, ang pagpanalangin kanato sa panahon maoy minus kaayo ang kalisud kay sa pagpalit sa atong kaluwasan. Sa laing mga pulong, kita makahimo sa pagpakita atubangan sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo imbis sa atubangan sa bantugang puti nga trono—ang dapit sa katapusang paghukum sa dimagtotoo—tungud lamang sa krus. Bisin kon gitantiya og “maayong pagkabuhat” ug gihatagan sa mga ganti o “waybili” ug wala gihatagan, kita sa kanunay naluwas.

MGA PAGHULAGWAY SA WAYKATAPUSANG MGA GANTI

Maayong mga Ani ug Dakong mga Kayutaan. Tanang bibliyanhon nga paghulagway sa mga ganti didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo maoy gikuha gikan sa karaang kalibutan. Nagsunud sa usa ka sukaranong prinsipyo sa hermeneutics, ang siyensiya sa interpretasyon ug katin-awan, kita kinahanglan magsabot niini nga mga paghulagway sumala sa mga panahon diin sila nahasulat.

Ang Judea adunay usa ka ekonomiya sa agrikultura niadtong panahon ni Kristo. Ang mag-uuma sa trigo, o ang magpupugas nga siya misuhol, mag-itsa sa mga liso pinaagi sa kamut gikan sa usa ka sako nga gipakaw-it ilalum sa iyang bukton. Ang mga liso nga gipugas nangahulog sa nagkalainlaing klase sa yuta ug busa mihatag og nagkalainlaing mga abut. Ang pipila ka yuta mihatag og “treynta, saysenta, ug usa ka gatus-ka-pilo” (Markos 4:3–21), samtang ang uban mihatag lamang sa unsay nangalaya sa adlaw ug nangamatay. Sa ingon usab, adunay halapad nga mga kalainan diha sa waykatapusang mga ganti ug mga panalangin nga giimpyut ngadto sa mga magtotoo didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo (2 Mga Taga-Corinto 5:10) pinasikad sa ilang tubag ngadto sa hunahuna ni Kristo sa panahon.

Ang Bibliya usab nagahisgot sa mga siyudad isip mga ganti (Lukas 19:17; Mga Hebreohanon 11:16). Didto sa karaang kalibutan ang mga siyudad-istado maoy naandan nga politikanhong mga linalang. Lakip kanila, ang Athens (o Attica) tingali maoy labing nahibaloan nato, apan adunay daghang lain pa. Ang Sodom ug Gomorrah maoy duha ka siyudad sa lima-ka-siyudad sa Canaanite nga alyansa sulud sa Walog sa Arabah (Genesis 13). Ang lima ka siyudad-istado sa mga Philistine, natukod isip Griyego nga mga kolonya ibabaw sa kapatagan daplin sa baybayon gani una pa sa pag-abut ni Abraham sa Yuta, maglarawan sa hilabihan sa kasaysayan sa Israel. Ang Roma, usab, misugod isip usa ka siyudad-istado nga, sama sa Athens, milakip sa tanang-anaa palibot niini ug sa kadugayan nahimong usa ka imperyo.

Usa ra ka magmamando ang mahimong magkontrolar sa pipila ka siyudad, sama ni Herod the Great. Sa dihang siya namatay, ug human nga si Augustus mikompirmar sa iyang testamento, daghang siyudad-istado sa Levant gibilin o giimpyut ngadto sa iyang mga manununod. Pipila niini nga siyudad maoy nahibaloan diha sa Kasulatan, sama sa Gadara ug Caesarea Philippi.

Ang usa ka siyudad mirepresentar og dakong awtoridad ug kamadagayaon para sa iyang magmamando. Sa ingon niini, ang hamtong nga magtotoo kinsa gihatagan og napulo, baynte, o usa ka gatus ka siyudad didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo maoy gilarawan ingon nga nagdawat sa dimasukod nga kamadagayaon. Si Ginoong Jesu-Kristo motugyan kaniya og usa ka personal nga kayutaan gisukod pinaagi sa binilyon ka light-year. Ang dimasukod nga wanang sa uniberso mahimo nga iyang waykatapusang teritoryo, nagdala sa wakanhi-madungog nga katigayunan ug sa pagmando niadtong mga magtotoo kinsa, negatibo sa mga ganti sa ilang kaugalingon, mopuyo sulud sa iyang mga pagbulot-an (Mga Hebreohanon 11:10, 16; 13:14).

Sundalong mga Simbolo-pagpasidungog. Isip dugang ekspresyon sa mga kalainan sa waykatapusang mga ganti, ang sistema sa mga simbolo-pagpasidungog sa Romanhong kasundalohan maoy gipasibo ngadto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo. Kita hinoon

medyo sinati sa moderno nga sundalohong mga simbolo-pagpasidungog. Ang Medalya sa Pasidungog gitugyan pinaagi sa Presidente sa ngalan sa Kongreso isip atong kinatas-ang ganti para sa kaisog diha sa kombate labaw ug lapas sa tawag sa katungdanan. Ang Victoria Krus uban sa iyang dagtom-pula nga laso ug bronse nga medalyon (gihapon sa tinagsa gihimo gikan sa mga kanyon nga nahipos didto sa gerra sa Sevastopol sa Gubat sa Crimea) mao ang kinalabwan nga sundalohong pasidungog sa England. Sa France, si Napoleon mitukod sa Kasundalohang Pasidungog uban sa daghang han-ay, sa pulos kasundalohan ug sibilyan. Sa wala pa ang Germany nahimong usa ka nasod, si Frederick the Great sa Brandenburg-Prussia misugod sa *Pour le Mérite* o “Blue Max,” nga gipalungtad human si Kaiser Wilhelm mihiusa sa Germany. Si Wilhelm II mitanyag niini isip ang kinatas-ang simbolo-pagpasidungog sa German nga Imperyo. Si Hitler mitamay sa karaang sistema ug naglagot-pag-ayo sa dihang iyang mga heneral misul-ub sa Blue Max atubangan sa iyang presensiya. Siya mipuli niini pinaagi sa Krus sa Kabalyero nga adunay pipila ka nagsaka nga mga ranggo. Ang hawud nga simbolo-pagpasidungog sa matag nasod nagalabaw sa tibuok herarkiya sa masminos nga mga ganti.

Ang sundalohong mga simbolo-pagpasidungog sa karaang Roma lahi diyutay gikan sa karong-panahona: Sila labaw pa kaayo ka mapuslanon! Si Pablo nahibalo tanan bahin kanila. Isip usa ka piniriso nga adlaw-adlaw magkita uban sa Romanhong mga sundalo, siya nakakat-on og daghan bahin sa ilang personal ug propesyonal nga mga ambisyon, apan dili nianang dapita siya unang nakakat-on bahin sa mga korona sa kasundalohan. Kini wala mikinahanglan sa espesyal nga kasinatian sa paghibalo sa ilang kamahinungdanon; unsay ilang gipasabut maoy kasagaran nga kahibalo sa katibuk-an sa Romanhong kalibutan. Dili lamang si Pablo, kundili sila Pedro, Juan, ug Santiago usab mikaplag niini nga natural sa paghulagway sa hawud nga grasya pinaagi sa Romanhong mga korona.

Kadaghanan sa mga Kristohanon karon nasayod nga ang mga korona nahisgotan diha sa Bibliya. “Aduna bay bisan-unsang bitoon diha sa akong korona?” maoy usa ka linya gikan sa usa ka imno, hataas diha sa kasibot apan hamubo diha sa pagkatukma. Ang usa ka korona sa hari, gitawag og usa ka (*diadema*), mamahimong maadornohan pinaagi sa usa ka bitoon o duha, apan ang atong waykatapusang mga ganti gilarawan isip ang *stephanos*, ang “lukong” nga gisuut ibabaw sa mga ulo sa Romanhong mga bayani.

Ang pipila ka matang sa mga lukong mao ang kinalabwan nga sundalohong mga simbolo-pagpasidungog. Sila gisul-ub sa kinaibabwan sa lawas; sila mitimaan sa kinatas-ang personal nga kaisog ug misimbolo sa kinatas-ang himaya sa SPQR. Ang masminos nga mga ganti gisul-ub sa mas-ubus: mga medalyon nga gisab-it sa liog, bronse o plata nga mga bugkos palibot sa bukton, mga medalya nga gitahi ngadto sa usa ka panit nga bakos-sa-abaga babag sa dughan.

Diha sa pagsulat-sa-kaagi sa Punic nga mga Gubat, ang magsasaysay nga si Livy nagahatag kanato sa ngalan sa usa sa labing napasidunggan kaayo nga mga bayani sa Romanhong kasaysayan. Si Spurius Ligustinus maoy usa ka propesyonal nga opisyal, makaupat ka pilo ang labaw nga senturyon kay sa iyang lihiyon. Sulud sa baynte-dos ka tuig sa serbisyo siya tinuuray nakadaog og treyntay-kuwatro ka simbolo-pagpasidungog, naglakip sa unum ka lungsudnon nga korona! Ang iyang uniporme matahum, apan labi pa kamatahum mao ang gitipon nga istipendiyo nga nahiapil ngadto sa iyang mga ganti. Siya tingali makakuha og ikaupat-nga-bahin sa usa ka milyon nga dolyar matag-tuig samtang siya buhi pa, uban sa dugang nga mga rasyon ug kinitaan gikan sa dagkong wanang sa

yuta nga giganti ngadto kaniya. Pipila sa labing-adunahan nga mga lungsuranon sa SPQR mikuha sa ilang kamadagayaon diha sa natad-panggubatan. Nahibalo niini ug napatuhup tungud sa pasidungog sa lihiyon, ang mga sundalo inspirado sa pagbansay sa hilabihan ug sa paghimo sa mga bayanihong-buhat sa dikasagarang kaisog diha sa gerra.

Adunay labing minus unum ka kategoriya sa mga lukong. Ang kinatas-ang han-ay mao ang *corona obsidionalis*, usab gitawag og *corona graminea*, ug hinimo sa bulawanong mga lanot sa sagbot. Kini nga lukong giganti lamang para sa talagsaong mga binuhatan sa kinalabwang kaisog, kini halos dili gayud makit-an. Sunud diha sa han-ay miabut ang *corona civica* nga hinimo sa bulawan nga mga dahon sa robles. Ang “lungsudnon” nga korona sa kapin kun kulang katumbas ngadto sa Medalya sa Pasidungog o Victoria Krus. Ang ikatulong kategoriya mao ang *corona navalis*, ang kinatas-ang simbolo-pagpasidungog diha sa Romanhong panakayang-iggugubat, kasagaran giganti ngadto sa kinaunhang marino kinsa misakay sa usa ka kaaway nga barko o ngadto sa usa ka komandante kinsa miguba sa usa ka kaaway nga mga bapor sa dagat.

Corona muralis, ang ikaupat nga korona, maoy giganti ngadto sa kinaunhang sundalo nga makakatkat sa paril sa usa ka gihugpaan nga siyudad. Ang ikalima nga han-ay, *corona castrensis*, sa kasagaran giganti ngadto sa kinaunhang sundalo nga makaabut sa usa ka kota sa kaaway o kampo sa usa ka pagsulong. Ang ikaunum nga *stephanos* mao ang *corona triumphalis*, gihatag ngadto sa mga komandante sa kasundalohan human sa usa ka madaugong kampanya; kini ikatandi ngadto sa atong Bantugang Medalya sa Serbisyo.

Si Gaius Julius Caesar nakadaog sa usa ka lukong nga gitagik sa bulawanong sagbot nga gidala uban niini ang titulo nga “Imperator” ug mibungat nga ang tanan, waysapayan sa ranggo, magsaludo sa taggamit. Ang iyang lalaki-nga-apo-sa-igsoon nga si Octavius, gitawag og Augustus, mibutang niini ibabaw sa iyang kaugalingon nga ulo ug miingon, “Mabuhi, Imperator!” Sukad niadto, ang Imperator nahimong usa ka titulo sa emperador, samtang adunay apilyido ni Caesar, mao nga ang tibuuk imperyal nga titulo ni Octavius maoy Augustus Caesar Imperator. Hasta gani ang titulo sa emperador mismo migikan sa usa ka bahin sa sistema sa sundalohong mga simbolo-pagpasidungog nga sinati kaayo ni Pablo.

Ang mga magsusulat sa Kasulatan mibuhat sa usa ka halos makapakurat nga hulagway sa dihang sila mihulam sa konsepto gikan sa Romanhong kasundalohan ug milatid sa usa ka sistema sa Kristohanong mga lukong, nga ikaganti sa umaabot ni Ginoong Jesu-Kristo. Ang mga lukong gitinguha kaayo ug gihuptan uban sa kahibulong. Sa dihang ang unang-siglo nga mga magtotoo tinuuray nakakita sa usa niadtong talagsaon nga mga sundalo nga nagsuut og usa ka korona, sila nahibalo kaayo gayud nga aniay usa ka tawo nga may naghingaping kamadagayaon. Karon sila maghulagway sa ilang-kaugalingon diha sa iyang mga sapatos!

Si Pablo nagaila-sa-kalainan sa tulo ka korona. Kita sa kapin kun kulang maglaray kanila diha sa mga ang-ang sa pagkahamtong ug magtawag kanila og ang Alpha nga Krus, ang Bravo nga Krus, ug ang Ultra nga Krus sa pagtakdo diha sa labawng-grasya ug kinalabwang-grasya. Kining tulo ka simbolo-pagpasidungog para sa esprituhanong kaisog wala magpahayag sa tanang-butang nga ang hamtong nga mga magtotoo modawat didto sa lingkoranan sa paghukom ni Kristo; sila magrepresentar sa usa ka sistema sa mga ganti nga uban diha kanila ang usa ka halapad sa kalainlain nga waykatapusang mga panalangin.

Ang Alpha nga Krus, o lukong sa pagkamatarong, maoy mapuslan ni bisan-kinsa

nga nagatuman sa potensiyal sa giimpyut nga pagkamatarong pinaagi sa pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Si Pablo nagahisgot niini diha sa katapusang kapitulo nga siya misulat sa wala pa ang iyang silot sa kamatayon.

Ako nakigsangka nianang madungganong away [nag-abante lahus sa matag ang-ang sa espirituhanong pagtubo], ako nakahuman sa dagan, ako nakaguwardiya sa doktrina [nagpuyo sulud sa kalag]; sa umaabot [eternidad] usa ka lukong [*stephanos*] niana nga pagkamatarong [*dikaaiosune*, ang tibuuk katumanan sa tanang espirituhanon nga pag-uswag] maoy gitagana para kanako, bisan-hain nga lukong ang Ginoo, ang matarong nga Maghuhukum, moganti kanako nianang adlaw [ang lingkoran sa paghukum ni Kristo]; ug dili lamang ngari kanako, apan sa tanan niadtong kinsa mangalipay sa iyang pagtungha [hamtong nga mga magtotoo kinsa, gikan sa madetalyehong sistema sa doktrina sulud sa ilang mga kalag, sa matinguhaong magpaabot sa Pagsakgaw, nga mouna sa lingkoran sa paghukum ni Kristo]. (2 Timoteo 4:7–8, gikorihiang paghubad)

Sunud, ug tingali medyo mastaas nga simbolo-pagpasidungog, mao ang Bravo nga Krus, o “lukong sa kinabuhi.”

Bulahan mao ang [kalipay sa] tawo kinsa nagalahutay ilalum sa pagsulay [ang hamtong nga magtotoo nga nagdawat sa impyutasyon sa wamahitakus nga pag-antos]; siya modawat sa lukong sa kinabuhi, nga ang *Dios* nakasaad niadtong sa waypuas naghigugma Kaniya. (Santiago 1:12, gikorihiang paghubad)

Ang okupasyon sa magtotoo uban ni Kristo gihulma ug gilig-on sulud sa ‘dipiho nga dapit’ sa pagsulay sa labawng-grasya, pinaagi niini ang hamtong nga magtotoo kinahanglang mag-abante paingon sa kinalabwang-grasya. Ang Bravo nga Krus giganti sa tino tungud sa paggamit ug pag-aplay sa doktrina taliwala sa wamahitakus nga pag-antos.

Ayaw kahalok niadtong mga butang nga ikaw hapit na mag-antos [wamahitakus nga pag-antos]. Tan-awa, ang yawa hapit na magtambog sa pipila kaninyo ngadto sa bilangoan, aron nga ikaw masulayan, usab ikaw adunay kabug-at ug kasakit sa napulo ka adlaw. Pagmatinumanon hangtod sa kamatayon, ug Ako mohatag kanimo sa lukong sa kinabuhi. (Pinadayag 2:10, gikorihiang paghubad)

Sa kanunay, ang pastor-magtutudlo mashamtong sa espirituhanon kay ni bisan-kinsa nga nagalingkod ilalum sa iyang pagtulon-an sa bisan-unsang kadugayon sa panahon. Ang Ultra nga Krus, o “lukong sa himaya” (1 Pedro 5:4)—ang kinatas-ang simbolo-pagpasidungog—busa adunay kalambigitan ngadto sa gasa ug kalihukan sa pastor, bisan pa og ang tanang magtotoo makadaog niini pinaagi sa pagkab-ot sa kinalabwang-grasya. Ang pastor napahimuut-pag-ayo niadtong kinsa maminaw sa iyang pagtulon-an matag adlaw, matag tuig, napadasig pinaagi sa usa ka kasibot para sa doktrina nga nagabuyon sa iyang kaugalingon. Siya modawat, ingnon ta, og usa ka pongpong sa dahon sa robles nga gipatapat ngadto

sa iyang kaugalingong Ultra nga Krus para sa matag myembro sa iyang panon kang kinsa siya nagadala ngadto sa kinalabwang-grasya. Siya gumikan-niini nagadahum sa kahimuut sa pagpaila sa hamtong nga mga myembro sa iyang kongregasyon didto sa lingkoranan sa paghukom ni Kristo ug sa pagtan-aw kanila nga magdawat sa kahibulungang katigayunan, wanang-kaayong mga dapit sa langit, ug dimaihap nga waykatapusang mga panalangin (1 Mga Taga-Tesalonica 2:19–20).

Busa, akong kaigsoonan, mga hinigugma, gitinguha sa hilabihan nga mga butang, akong kalipay, akong kadaugan nga lukong [ang Ultra nga Krus], niining paagiha padayon sa pagkalig-on pinaagi sa Ginoo, mga tawo nga takus sa gugma [hamtong nga mga magtotoo]. (Mga Taga-Filipos 4:1, gikorihang paghubad)

Ug sa dihang ang Pangulong Pastol [Jesu-Kristo] mopakita [ang Pagsakgaw], ikaw [dinhin nga konteksto, mga pastor lamang] modawat sa dimolubad nga lukong sa himaya. (1 Pedro 5:4, gikorihang paghubad)

Atletikanhong mga Lukong. Si Pablo sa makadaghan nagapasumbingay ngadto sa Romanhong sundalonhon nga mga lukong, apan usa ka lahi nga matang sa lukong mao ang premyo para sa mga mananaog diha sa karaang Mga Dula—bisan kon ang Olympic, ang Pythian, ang Nemean, ang Isthmian, o usa sa magdadapit sa dikaayo inila nga mga tigi. Ang matag siyudad sa bisan-unsang kamahinungdanon sulud sa Griyego og Romanhong mga kalibutan mipasiugda sa iyang kaugalingon nga mga dula.

Si Pablo nagagamit niini nga pasabut sa *stephanos* diha sa pipila ka yugto. Sama sa sundalohong korona, ang atletikanhong korona taas pa kay sa usa lamang ka girnalda nga sagbot o mga dahon. Kini ang gikaibgan nga tsapa sa kadaugan, ug kini misimbolo sa mismong hinungdanon nga mga ganti nga gihatag sa kampeyon nga maglulumba, maglalayog, pentathlete, boksingiro, o karetiro.

Usa ka malipayong kasaulugan ang gihatag kaniya maskin wala pa siya mibiya sa dapit sa iyang kadaugan, apan ang tinuud nga ganti misangpot sa dihang siya miabut sa iyang dakbayan. Ang korona sa mga dahon ug laing mga pasidungog nga gihatag didto sa mga dula maoy sama sa mga panalangin sa panahon sa lig-ong magtotoo; ang mga ganti sa pinuy-anan maoy sama sa iyang mga panalangin sa eternidad. Ang lukong lamang maoy gipatubo ngadto sa usa-ka-butang nga katingalahan ug permanente didto sa dapit diin siya mibatton sa iyang pagkalungsuranon.

Una sa tanan, ang ordinaryo nga dalan ngadto sa lungsod dili igo ang kamaayo para sa usa ka bantugan kaayong bayani. Ang usa ka seksiyon sa paril sa siyudad gilumpag para sa iyang agianan unya gitukod-pag-usab ug giselyohan uban sa usa ka inskripsiyon sa iyang ngalan. Ang karuwahe sa siyudad ug ang tibuuk populasyon mihulat kaniya sulud sa paril, ug ang iyang parada sa kadaugan misugwak taliwala sa mga karsada. Ang panaghudyaka sa hilabihan dikapugngan nga si Cicero mireklamo nianang mga parada para sa mga mananaog sa dakbayan sa Olympic nga mga Dula milabaw sa mga prosesyon sa kadaugan sa nagmadaugong mga heneral sa Roma.

Ang atleta gihatagan og usa ka ganti nga salapi gikan sa \$10,000 hangtod sa \$50,000 ug usa ka tibuuk-kinabuhi nga pases sa mga dula. Usa ka magbabalak midayeg kaniya pinaagi

sa usa ka balak; usa ka eskultor natudlo sa pagtukod og usa ka estatwa alang kaniya nga nakigsangka diha sa iyang lumba. Dugang pang maayo-kaayo, ang iyang mga anak gibuhi ug giedukar nga gasto sa publiko, apan ang kinamaayohan sa tanan, siya waylabot sulud sa tibuuk-kinabuhi gikan sa tanang buhis sa kinitaan.⁶²

Ang mga mananaog lamang maoy gigantihan sa ingon-niini. Ang usa ka mananaog kinahanglan magbansay, ug magbansay sa hilabihan. Ang usa ka tawo nga may natural nga atletikanhong talento dili makatamak ngadto sa lumbaan, swerte kaayo, ug magdala sa ila og usa ka lukong. Ni ang magtotoo mahimong swerte kaayo diha sa Kristohanong kinabuhi. Ang *mga pildiro* mag-agad sa swerte, sa pagkapangdol ngadto sa usa ka kulon sa bulawan, sa pagkahulog lamang sulud sa divine nga mga panalangin. Ang usa ka mananaog nagakugi sa pagbuhat, ug ang Kristohanon kinahanglan, ingon sa sinugdan, magbansay sa higpit-kaayo pinaagi sa makugihong pagpasulud sa Pulong sa Dios. Kana ang bugtong paagi nga mahimong usa ka mananaog didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo.

Diha sa duha ka yugto, si Pablo nagatandi sa Kristohanong paagi sa kinabuhi ngadto sa atletikanhong pagbansay.

Karon kon si bisan-kinsa sa tinud-anay nakigbangga diha sa atletikanhong mga dula, siya dili makadawat sa lukong sa usa ka mananaog gawas kon siya nagabansay sumala sa mga lagda. (2 Timoteo 2:5, gikorihiang paghubad)

Estriktong mga lagda ang midumala sa karaang mga dula, ug matag atleta kinahanglan magsunud kanilang tanan alang sa pag-apil gayud sa bangga. Sa ingon-usab, kita dili makahimo sa pagbansay diha sa bisan-unsang paagi sumala sa atong gusto. Ang atong mga kinabuhi gidumala pinaagi sa waygidapigan, matinuuron-sa-kawsa nga mga lagda nga gipahimutang para sa espirituhanong pagtubo sa tawo pinaagi sa absoluto nga hustisya sa Dios. Kita makakita og mga pagkabuyon diha sa matag atletikanhong lagda para sa magtotoo kinsa nanglimbasog sa pagbuak sa babag sa pagkahamtong ug nagtinguha sa pagdaog sa lukong sa waykatapusang mga panalangin gikan sa hustisya sa Dios.

Ang atleta kinahanglan magparehistro ug magsulud sa usa ka himnasyo sa istado—usa ka dako, giparil nga lugar sa mga lumbaan, mga lugar sa pag-ehersisyo, mga langyab alang sa dula, ug mga edipisyo. Alang sa pagsulud siya kinahanglan nga usa ka lungsuranon sa Greece, nga may purong Hellenic nga kagikanan, o, unya, usa ka lungsuranon sa SPQR. Sa ingon-usab, ang hustisya sa Dios nagakinahanglan nga ang usa ka tawo mahimong usa ka magtotoo diha ni Kristo sa dili pa siya makasugod sa iyang espirituhanong pagbansay.

Adunay duha ka matang sa mga atleta diha sa karaang kalibutan. Ang (*agonistes*) miadto sa lokal nga himnasyo sa pagpabilin sa iyang-kaugalingon sa takus nga kahimtang inubanan sa panagsa nga ehersisyo ug sa pagpaluwat sa iyang mga panahum ngadto sa mga diskusyon sa kanunay gipadayon sa laing mga tawong nag-usik-usik sa panahon didto. Siya susama sa magtotoo nga negatibo ngadto sa doktrina. Tingali siya sa liningawlingaw mibansay makausa o makaduha sa usa ka semana, apan siya dili usa ka tinuud nga atleta ug dili kalipikado para sa mga dula. Ang (*athletes*), sa laing bahin, mipuyo sa himnasyo,

62. Gihubad gikan nila Naphtali Lewis ug Meyer Reinhold, eds., *Roman Civilization, Sourcebook II: The Empire* (New York: Harper & Row, 1966), 236–37.

misunud sa iyang mga lagda, ug mibansay para sa bangga. Siya sama sa positibo nga magtotoo.

Ang mga atleta kinahanglan magpuyo sa himnasyo sulud sa napulo ka bulan una pa ang bangga; ang magtotoo kinahanglan magpaila sa iyang-kaugalingon diha sa iyang husto nga pastor-magtutudlo ug magsulud sa dugay (sa tibuuk-kinabuhi) nga akademikong disiplina sa lokal nga simbahan. Ang atleta mapalagpot kon siya migawas sa mga paril; ang magtotoo dili makaako sa pagdagan gikan sa usa ka pastor ngadto sa lain nga pastor. Siya kinahanglan mag-ila sa awtoridad sa iyang husto nga pastor, magpuyo, ug magkat-on sa Pulong sa Dios pinaagi sa piho nga sistema sa iyang kaugalingon nga pastor sa kategorikal nga pagpaugmad. Ang mga tipik ug mga piraso gikan sa usa ka dosena sa nagkalainlain nga mga tinubdan dili maghimo og usa ka sistema!

Atol niadtong napulo ka bulan sa hilabihan nga pagbansay, ang atleta gikinahanglan sa pagtubag sa tanang tawag sa trompeta, pulos ang pasidaan nga mga tawag ug ang asembliya nga mga tawag. Wala kanang butanga sama sa pagkatulog lapas sa takna. Ang pasidaan nga mga tawag mahimong matandi ngadto sa rebound isip ang paagi sa pagbawi sa pagpuno sa Espiritu, gimando para sa pagpasulud sa doktrina. Ang asembliya nga tawag mipahiusa sa tanang magtitigi maingon nga ang komunikasyon sa pastor nagapatapok sa tanan niadtong anaa sa kongregasyon. Pulos diha sa natad sa pagbansay ug sulud sa lokal nga simbahan, ang disiplina-sa-kaugalingon—sa pagkonsentrar—ug hugpong nga disiplina—sa paglikay nga makasamok sa uban—maoy gibungat kong si bisan-kinsa mag-abante diha sa iyang pagbansay.

Sa unang pagtawag sa trompeta, ang mga tigbansay mihaplas sa mga atleta sa lana ug pino nga balas sa Africa. Kini mao lamang ang 'sinina' nga gitugot sa mga atleta diha sa natad sa pagbansay, bisan kon ang temperatura ubus sa 10° o labaw sa 100°. Ang lana miandam sa mga muskulo, ikatandi ngadto sa pagpuno sa Espiritu nga nagapahimo sa GAP sa paglihok; ang balas, bisan pa og makagaras, maoy managsama nga kabahin sa naandang pagpangandam ingon nga ang akademikong disiplina-sa-kaugalingon maoy usa ka kabahin sa bisan-unsang sitwasyon sa pagkat-on.

Ang batid sa bansaybansay miatiman sa talamdan sa pagbansay sa himnasyo. Ang tanang atleta, walay sapayan og unsay ilang espesyal nga mga lumba, kinahanglan magbansay ilalum sa iyang direksiyon. Kon ang talamdan mitawag para sa lima-ka-milya nga dagan, ang matag-usa gidagan ang distansiya, naglakip sa mga maglalabay sa diskas ug mga shot-putter. Kon ang usa ka ehersisyo sa pabug-at makita sa talamdan, ang mga dumadagan anaa didto kuyog sa mga pagbug-at nga kalakin-an.

Ang usa ka magdadagan sa distansiya kinsa misukol sa awtoridad ug mireklamo nga ang mga bansaybansay sa kusog magguba sa iyang lakang pagatugotan sa pagpraktis sa iyang bililhong lakang gawas mismo sa atubangang ganghaan sa himnasyo, nagtugyan sa lukong sa kadaugan ngadto sa kalakin-an nga may masmaayong karakter. Diha sa lokal nga simbahan, ang matag magtotoong-pari nagapaminaw nga may susamang disiplina-sa-kaugalingon ug pagkamapadayonon sa positibong kabubut-on ngadto sa matag hilisgutan nga nagapakita diha sa yugto nga gitudlo, walay sapayan unsa ka puul o mao rag waylabot. Siya dili makapili ug makabuut sa mga doktrina nga magpahiuyon sa iyang gusto nianang higayona ug sa maong panahon magbaton og kalig-on ug magtubo sa espirituhanon.

Pipila sa mga magtotoo kinsa mao rag positibo (ug kinsa maghunahuna sa ilang-kaugalingon nga positibo) adunay makalilisang nga sayup tungud sa pagbasi sa ilang

pagpasulud sa doktrina diha sa ilang personal nga mga problema. Sila magpunting lamang diha sa mga punto nga magamit o nianang mahimong matuis sa paggamit ngadto sa ilang dihadhiha nga mga kalisud. Hinoon, ubus sa pagpuno sa Espiritu, kita kinahanglang magpraktis sa usa ka hinlo nga gamayng kalaki sa dihang kita magtambong sa Bibliya nga klase: Ibilin ang personal nga mga problema diha sa pultahan (Mga Taga-Roma 12:3; 2 Mga Taga-Corinto 10:5).

Kini gikinahanglang-pag-ayo nga kita magpunting diha sa matag-butang nga gitudlo kon kita magpasinati ngadto sa awtoridad sa pastor ug sa yugto nga giandam. Ang doktrina mismo—dili ang pipila karon, mausab-usabon nga sitwasyon sa atong mga kinabuhi—kinahanglang matugotan sa pagpinig sa mga kinahanglangan gikan sa mga dikinahanglangan. Kon kita mapakyas sa pagpahiluna sa matag doktrinal nga tisa nga gikinahanglang sa divine nga bluprin, kita dili makabaton og katukuran gayud! Kon kita isip Kristohanong mga atleta mag-ehersisyo lamang para sa usa ka paboritong lumba, kita arogante tungud sa pagdahum nga kita mas nahibalo pa kay sa Dios sa unsay kinahanglang makat-onan ug subhetibo alang sa paghingusog nga ang matag-butang nagaalirong palibot sa atong kaugalingon nga sukaranan sa panghunahuna. Kita magbulag sa atong-kaugalingon gikan sa katinuuran gikan sa unsa ang usa ka yugto nagatudlo pinaagi sa pagpahinunot niini ngadto sa atong karon nga mga problema. Isip usa ka resulta, kita mapakyas sa pagkat-on sa doktrina ug mapakyas sa pag-abante sa espirituhanon—walay sapayan pila ka oras kita magsulud sa Bibliya nga klase. Sa laing mga pulong, ang positibong kabubut-on labaw pa kay sa pagtambong lamang. Kita kinahanglang magtungha nga andam sa pagpadaplin sa atong mga problema para sa usa ka oras o sa kapin kun kulang; kita kinahanglang maandam sa pagkat-on sa bisan-unsang ug matag-butang nga mahisgotan. Adunay daghang oras sa paggamit sa unsay atong nakat-onan; sa dili madugay, ang *matag* hilisgutan nga gitudlo pagakinahanglangan para sa aplikasyon. Kita kinahanglang magkat-on kanilang tanan.

Isip usa ka dugang nga lagda diha sa himnasyo, ang mga magtitigi gidid-an sa pagpakighilawas. Ang tanang kalambigitan sa kaatbang nga sekso gidili atol sa napulo-kabulan nga pamanton-sa-panglawas. Walay mga distraksiyon ang gitugotan, ug bisan pa kining piho nga pagdili, natural, dili tukma sa pagkat-on sa doktrina, ang prinsipyo nagapabilin. Sa dili madugay, ang matag magtotoo makasugat sa mga distraksiyon gikan sa usa kinsa siya nagahigugma. Kon (sa pagsagup sa pangisip sa lalaki) ang babaye labi pang importante ngadto kaniya kay sa doktrina, kon siya mapakyas sa paglangkub sa iyang gugma para kaniya ngadto sa dakong hulagway nga nagahatag sa kinatas-ang importansiya ug unang prayoridad ngadto sa Pulong sa Dios, siya dili gayud magmalipayon kaniya sa hingpit. Kini masulub-on nga ang katawhan sa yanong mapakyas sa pag-ila nga ang doktrina sulud sa kalag mao ang pundasyon para sa bisan-unsang relasyon; ang doktrina nagahatag sa kahibulungang kapasidad, kaalam, ug pagkasensitibo nga maghimo sa usa ka tawo nga usa ka bantugang taghigugma. Kon walay kapasidad sa kalag, ang usa ka lalaki dili makaatiman sa tawo nga siya nagahigugma pinaagi sa pulos kalig-on ug kalumo nga siya nagakinahanglang, ni ang iyang dikalikayan nga pagkadili-malipayon gumikan sa pagkaignorante sa doktrina mahimong mapawagtang bisan pinaagi pa niining tawhana nga siya nagahigugma. Ang usa ka atleta gikinahanglang ang disiplina-sa-kaugalingon, ug walay disiplina-sa-kaugalingon nga dako pa kay sa pagpugong gikan sa kahibulungang panagubanan sa kaatbang nga sekso sa dihang ang tinuud nga kapasidad para sa gugma anaa.

Ang mga lagda sa pagbansay milakip sa diyeta usab. Trigo, waytambok nga karne,

keso, ug mga igos lamang maoy gidalit; mga bino ug mga tam-is nga pagkaon wala gitugot. Ang batan-ong lalaki kinsa ganahan sa niluto sa panimalay sa iyang inahan kinahanglan magpadaplin sa iyang mga gusto ug magsunud sa pangdiyeta nga programa sa himnasyo. Sa dihang ang doktrina gitudlo, kita usab kinahanglan magpadaplin sa gihunahuna-daan nga mga ideya ug legalistang mga pagpihig gikan sa atong bakgawon. Ang pagkawaypihig diha sa pagkat-on maoy mamandoon. Kita dili makadahum sa pag-abante sa espirituhanon kon kita maglingkod ug magkurogkurog sa matag panahon nga ang pastor nagatudlo og usa ka doktrina nga nagayatak sa atong kinaham nga lugar sa kinaugalingong-pagkamatarong. Sa dihang ang estudyante sa doktrina anaa sa panagsupak sa doktrina, siya maoy sayup. Ang doktrina sa kanunay maoy husto.

Sa katapusan, ang pagbansay “sumala sa mga lagda” nga si Pablo nagahisgot maoy gipatuman sa magmamando sa himnasyo, gitawag og (*gumnasiarches*). Ang iyaha maoy usa ka madungganong propesyon. Siya mitagamtam sa hataas nga dungog diha sa komunidad, ug ang iyang mga tsapa sa awtoridad—ang puti nga mga sandalyas ug morado nga kupo—nailhan sa tanang dapit. Retirado nga mga heneral ang sagad mihuput sa maong mga pwesto ug mipahinungud sa ilang-kaugalingon sa pagmugna og mga atleta kinsa magdala og kadungganan alang sa siyudad ug alang sa himnasyo. Siya mitugyan sa awtoridad ngadto sa mga maghuhukum ug mga marsyal kinsa mipatuman sa mga lagda. Sa higayon nga sila makabuhat og usa ka kalapasan, sila mipalagpot sa maong atleta gikan sa bangga. Para sa magtotoo, ang pagkadili-takus maoy divine nga disiplina para sa rebersiyonismo: Ang kakulang sa mga panalangin sa panahon nagakahulugan og kakulang sa mga ganti sa eternidad. Ikaw isip usa ka magtotoo kinahanglan maghan-ay sa imong kaugalingon nga kinabuhi sumala sa divine nga mga tinguha, o ang Dios mohan-ay sa imong kinabuhi para kanimo pinaagi sa divine nga disiplina. Odi ikaw magpahiyon ngadto sa hustisya sa Dios o ang hustisya sa Dios mopahiyon kanimo.

Kamo ba wala makahibalo nga kadtong kinsa magdagan diha sa lumba tanan managan, apan usa ra ang nagadawat sa premyo [nga bisan pa og tanang magtotoo magpuyo sa kalibutan, pipila ang magpahimulus sa ilang espirituhanong potensiyal ug magdawat og usa ka ganti]? Pagdagan sa ingon nga ikaw mahimong makadaog. Ug ang matag-usa kinsa nakigbangga diha sa mga dula nagapakita og disiplina-sa-kaugalingon diha sa tanang butang. Sila *maghimo niini* alang sa pagdawat og usa ka madunot nga lukong, apan kita maghimo niini alang sa pagdawat sa usa ka dimadunot nga lukong. Busa ako magdagan sa maong paagi, dili ingon sa walay usa ka tumong; ako magsumbag sa maong paagi, dili ingon sa pag-igo sa hangin [magsipyat sa akong mga suntok]; ug ako magdisiplina sa akong lawas ug ako magpadayon niini pinaagi sa pagbansay [makanunayong GAP], tingali hinoon sa pagproklamar [pagwali] ngadto sa uban, ako mismo mapadili-takus gayud [gikan sa waykatapusang mga ganti]. (1 Mga Taga-Corinto 9:24–27, gikorihiang paghubad)

Unsay “naproklamar” diha sa atong pagtoon hangtod dinhi? Atong ilakbit-pag-asoy. Ang integridad sa Dios gilangkuban sa iyang pagkamatarong ug hustisya. Ang pagkamatarong mao ang prinsipyo sa integridad sa Dios, hustisya ang kalihukan. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagasalikway, ang hustisya sa Dios nagasilot. Busa, ang Dios dili makahigugma sa

personal sa usa-ka-tawo nga labing *dimatarong* ingon sa usa ka makasasala, tawhanong-kamaayo, daotan nga dimagtotoo kinsa “kulang[an] sa himaya sa Dios” (Mga Taga-Roma 3:23, KJV). Sa dihang kita magdahum nga ang Dios sa personal nagahigugma kanato, kita mag-angkon og dako-dako nga kadungganon diha sa atong-kaugalingon, nagpakita, bisan kon sa tinuyo o dili, og usa ka mapangahason nga kinaugalingong-pagkamatarong nga kana mismo makapasilag ngadto Kaniya.

Bisan kon ang Dios sa personal *makahigugma* sa unsay makapaluud sa hingpit ngadto Kaniya (nga Siya dili makahimo), Siya dili gayud makahimo pagtugot sa Iyang gugma sa paghaylo sa Iyang hustisya ug pagkamatarong; kana *dili* ang paagi nga Siya nagaluwas kanato! Ang perpektong plano ug perpektong mga aksiyon sa Dios ngadto sa espirituhanong patay nga tawo dili ug dili mahimong kalihukan sa Iyang personal nga gugma lahi kay sa pagpahimuut sa Iyang hustisya ug pagkamatarong. Busa, ang atong kaluwasan pinasikad sa dipersonal nga gugma sa Dios, dili sa usa ka pagkompromiso sa Iyang integridad.

Ang pagkamatarong sa Dios mao ang sumada sa Iyang pagkahingpit. Ang Dios nagadawat lamang sa unsay nagatagbaw niining perpekto nga sukaranan; Siya nagasalikway sa bisan-unsang kakulang. Ang hustisya sa Dios nagapanalangin odi nagatunglo; kini dili gayud nyutral, naghimo sa wala. Unsa ang Iyang pagkamatarong *nagadawat*, ang Iyang hustisya magpanalangin gayud. Unsa ang Iyang pagkamatarong *nagasalikway*, ang Iyang hustisya magtunglo gayud; ug ang Iyang gugma nagasangkap sa divine nga kasulbaran nga gipahayag pinaagi sa grasya.

Ang unang sala sa tawo mipakanaog sa divine nga pagtunglo. Ang pagsilot miabut isip usa ka yano nga butang sa kamaangayon, sa waygidapigan nga hustisya sa Dios nga nagtuman sa mga panginahanglan sa absolutong pagkamatarong. Sa pagsangkap sa kasulbaran ngadto sa pagkasinilutan sa tawo, ang Dios mibalhin sa atong mga sala ngadto sa Dios-tawo, Jesu-Kristo, ang madawat sa pagkamatarong sa Dios ug takus lamang sa panalangin, ug mihukum kanila aron nga ang utang batok kanato mabayran sa hingpit. Ang Dios karon makakredito sa Iyang kaugalingon nga pagkamatarong ngadto ni bisan-kinsa nga nagatoo diha ni Kristo. Kita karon *maghuput* sa pagkamatarong sa Dios! Pinaagi ni Kristo, kita karon sa hingpit madawat ngadto sa pagkamatarong sa Dios! Sa dihang kita magtoo diha ni Kristo, ang hustisya sa Dios *kinahanglan* magpakanaog sa kaluwasan nga mga panalangin diri kanato—usa ka yano nga butang sa kamaangayon.

Ang Dios miusab sa kahimtang sa hingpit—gikan sa pagtunglo ngadto sa panalangin—ang tanan ingon nga usa ka butang sa hustisya ug hingpit nga kahimtang-nahauyon-sa-uban. Ang atong kabutang uban sa Dios sama ka lig-on ug permanente sa Iyang kaugalingon nga integridad.

Unsay atong gihuptan tungud ni Kristo dili usa ka resulta sa pagkamapihigon, sa sentimental-nga-pagbati, o sa pagpahinunot sa atong matinuuron nga maayong mga binuhatan. Sa unsang-paagiha kita makasabut sa kahawud sa unsay anaa kanato pinaagi ni Kristo? Pinaagi lamang sa pagtandi niini ngadto sa usa-ka-butang nga kita nahibalo nga kahibulungan kaayo: Kita anaay usa-ka-butang *karon* nga labaw pa kalig-on, labaw pa kasiguro, labaw pa kabililhon kay sa bisan-unsang posible diha sa makapahimuut nga pagkahingpit sa Hardin sa Eden! Ang Dios mihigugma ni Adan ug sa babaye tungud kay Siya mibuhat kanila nga perpekto. Ang Dios nagahigugma kanato tungud kay kita maghuput sa Iyang perpekto nga pagkamatarong nga giimpyut diha sa daklit-nga-higayon sa kaluwasan pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo.

Pinaagi sa sistema sa lima ka sukaranong impyutasyon, hain ang matag magtotoo usa ka hinatagan, ang integridad sa Dios nakasulbad sa mga problema nga maykalabutan sa pagkalaglag sa tawo ug nakapataas kanato labaw pa kay sa orihinal nga kahimtang sa pagbuhat ni Adan. Ang hustisya sa Dios *nagapadayon* nga ang atong dapit sa takdoanan diha Kaniya; kaluwasan mao lamang ang sinugdanan! Karon kita, sama sa mga atleta sa kakaraan, nga miparehistro diha sa himnasyo, makakonsentrar diha sa mga tumong nga ang Dios nagatinguha kanato sa pagkab-ot. Ang tumong sa Dios para kanato sa panahon mao nga kita mapanalanginan ngadto sa kinatas-an—ang ikaunum nga impyutasyon. Ug ang Iyang tinguha para kanato sa eternidad sa literal nga walay ikatandi. Ang mga Kasulatan limitado sa paggamit sa mga katangdian ug *a fortiori* nga lohika maskin pagsugyot sa hataas nga kalidad sa mga panalangin nga mopuno sa han-ay sa panghitabo nga gilaraw diha sa propesiya: ang lingkoranan sa paghukum ni Kristo, ang Ikaduhang Pag-abut, ang Milenyo, ug lapas pa. Pinaagi sa atong wala-ang-merito nga positibong kabubut-on ngadto sa doktrina karon, kita mag-angkon sa kapasidad para sa panalangin nga nagatugot sa hustisya sa Dios sa pag-impuyut niining itaas-ug-labaw nga mga panalangin ngari kanato. Mao kini ang paagi nga kita maghimaya ug magpahimuut Kaniya sa kahangturan.

Ang mga doktrina nga atong naton-an hangtod karon nakatudlo sa dalan nga kita magdagan aron sa pagdaog sa premyo sa plano sa Dios. Kita kinahanglan magkat-on niini nga mga doktrina sa detalye, magtoon kanila, magtoon-pag-usab kanila, magbag-o sa atong mga hunahuna (Mga Taga-Roma 12:2) pinaagi kanila aron sa pagbaton og usa ka sukaranong pakisayran sa pangisip mahitungud sa asang-dapita ang Dios nagdala kanato. Hinoon, kita nakalukup og igong kahibalo nga kini tingali malisud sa paghulagway sa tibuuk kurso diha sa usa ka matalan-awanong pag-aninaw. Tingali kita nawala diha sa mga detalye. Unsay atong gikinahanglan, isip usa ka giya sa atong padayon nga pagpasulud ug aplikasyon sa doktrina, mao ang pipila ka paagi sa usa ka pagpasiplat sa tanang tataw nga mga latid sa plano sa Dios. Diha sa doktrina sa paglaum, nga mao ang konteksto para sa Mga Taga-Roma 8:28, kita makakita nianang usa ka espirituhanong mapa.

INTEGRIDAD UG PAGLAUM

ANG KOMPIYANSA SA KRISTOHANON

ANG INTEGRIDAD SA DIOS, naglihok alang sa atong kaayohan pinaagi sa pito ka impyutasyon, maoy nagapahimo sa kinabuhi nga maanindot. Ang mga impyutasyon mao ang laraw sa atong mga kinabuhi. Sa dihang kita makasabut niini nga sistema, nga sa hingpit mabubayon sa perpektong esensiya sa Dios ug pinaagi niini ang Iyang hustisya nagapanalangin kanato, kita mag-angkon og kompiyansa diha sa plano sa Dios. Kita napadasig sa pag-abante sa unahan; kita sa matinguhaong magpaabot sa sunud nga impyutasyon. Kini nga kompiyansa diha sa umaabot maoy unsa ang Bibliya nagapasabut sa paglaum.

Kita nakamatngun nga adunay tulo ka paglaum diha sa plano sa Dios. Ang unang paglaum (paglaum₁) nahisakup ngadto sa dimagtotoo kinsa nakadungog sa Ebanghelyo ug nakahibalo nga kon siya sa yano nagatoo diha ni Kristo, siya mohuput sa waykatapusang kinabuhi. Ang ikaduhang paglaum (paglaum₂) mao ang pangpadasig sa nagtubo nga magtotoo kinsa nahibalo nga kon siya nagapadayon sa pagkat-on og doktrina, siya modawat sa ikaunum nga impyutasyon, temporal nga mga panalangin diha sa pagkahamtong. Ang ikatulong paglaum (paglaum₃) mao ang batasan sa hamtong nga magtotoo; siya sa malaumong nagatan-aw likud sa mga babag sa panahon ngadto sa iyang dimahulagway nga mga ganti didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo.

Samtang kita mag-abante diha sa Kristohanong kinabuhi, kita mag-abante gikan sa paglaum₁ ngadto sa paglaum₂ hangtod sa paglaum₃—gikan sa usa ka tinguha ngadto sa sunud ngadto sa sunud pa. Human ang usa ka tumong nakab-ot, kita magpadayon sa unahan gikan didto; kita dili magpahinay o maghunong. Kita magtutok sa atong mga mata ug sa atong pokus diin kita naglakaw diha sa plano sa Dios. Kita maghimo niini pinaagi sa pagpadayon sa pagkat-on sa Pulong sa Dios. Pananglitan, human kita magtoo diha ni Kristo, kita mag-usik-usik gayud sa atong panahon dinhi sa kalibutan nga ang Dios nakagahin kanato kon kita mipadayon sa pagpangita sa kaluwasan. Isip mga magtotoo, kita magkinahanglan labaw pa kay sa pagpaminaw sa Ebanghelyo sa makadaghan; kita kinahanglan maminaw sa tibuuk

pagbulot-an sa doktrina nga gitudlo sa masistemahon. Sa higayon nga ang Ebanghelyo nasabtan, adunay usa-ka-butang nga paaboton labaw pa kay sa kaluwasan, ug kana mao ang pagpaabot sa mga panalangin sa panahon nga maykalabutan sa atong human-sa-kaluwasan nga espirituhanong kinabuhi. Dugang pa, adunay usa-ka-butang nga masdako pa kay sa pagpaabot sa daghang kategoriya sa kauswagan sa panahon, ug kana mao ang matinguhaong pagpanagana sa mga panala-ngin sa eternidad samtang *nagtagamtam* sa mga panalangin sa panahon!

Mahitungud sa paglaum [niining kahimtanga, ang ikatulong paglaum], pagpa-dayon sa pagsadya. (Mga Taga-Roma 12:12a, gikorihiang paghubad)

Ang Dios mao ang tagmugna sa paglaum—hain nagakahulugan nga ang integridad sa Dios nagahatag sa atong mga kinabuhi og kahulugan, katuyoan, kahubitan.

Diha sa paglaum sa waykatapusang kinabuhi, nga ang Dios, kinsa dili makapamakak, misaad sa wala pa ang mga panahon nga waykatapusan. (Titus 1:2, gikorihiang paghubad)

Ang Dios mimugna sa tulo ka paglaum sa eternidad nga milabay sulud sa divine nga dekrito. Unsa ang anaa sa pag-aninaw diha sa Titus 1:2? Paglaum₁. Ang Dios misaad sa *kaluwasan* “sa wala pa ang mga panahon nga waykatapusan.” Maoy hinungdan nga isip mga dimagtotoo kita makahimo sa pagtoo nga may kompiyansa diha sa Ebanghelyo. Ang usa ka dimagtotoo lamang makabaton og usa ka *paglaum* sa waykatapusang kinabuhi; ang mga magtotoo *nakabaton* na og waykatapusang kinabuhi. Hinumdumi ang kahubitan sa paglaum diha sa atong gikorihiang paghubad sa Mga Taga-Roma 8:24: “Karon sa dihang ang usa ka paglaum makit-an kini dili usa ka paglaum; nan kinsa man ang nagalaum para sa unsay iyang makita?” Ang doktrina sulud sa kalag maoy labing piho kay sa unsay atong makit-an pinaagi sa atong mga mata (2 Pedro 1:15–21); kita *makakita* pinaagi sa doktrina nga kita nakabaton na og waykatapusang kinabuhi. Busa ang malaumong pagpaabot sa pagdawat sa waykatapusang kinabuhi mahisakup lamang ngadto sa usa kinsa wala pa nagahuput niini. Ang Dios mao ang tagmugna sa paglaum₁, ug ang Dios usab ang tagmugna sa paglaum₂ ug paglaum₃.

Kang kinsa ang Dios midekrito sa pagbutyag unsa ang katigayunan sa Iyang himaya [ang ikaunum ug ikapito nga mga impyutasyon] niini nga misteryo [ang himaya sa Dios ingon nga gipakita diha sa harianong pamilya, wala gipadayag hangtod sa Kapanahonan sa Simbahan] diha sa mga Hentil [hentil nga mga magtotoo—ang Kapanahonan sa Simbahan nakapahunong sa Kapanahonan sa Hudiyos], nga si Kristo anaa kaninyo, ang paglaum [malaumong pagpaabot] sa himaya. (Mga Taga-Colosas 1:27, gikorihiang paghubad)

Dili lamang ang Dios nga Amahan nailhan isip ang tagmugna ug magsusugod sa paglaum, apan usab ang Ginoong Jesu-Kristo. “Si Kristo anaa kaninyo” mao ang pagpuyo ni Kristo nga nahisakup lamang ngadto sa harianong pamilya sa Dios. Si Kristo nagapuyo sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Ang paglaum sa paghimaya ni Kristo

nahisakup lamang niadtong kinsa nag-abante diha sa plano sa Dios.⁶³ Gumikan-niini, ang paglaum nga anaa sa pag-aninaw diha sa Mga Taga-Colosas 1:27 nagalakip pulos sa ikaduha ug ikatulo nga mga paglaum. Ang atong tinguha mao ang pagpaugmad sa kapasidad nga nagapagawasnon sa Dios sa pagpanalangin kanato; kini ang impyutasyon sa mga panalangin nga nagapahimaya ni Ginoong Jesu-Kristo.

Daghang magtotoo magkutlo og “si Kristo anaa kaninyo, ang paglaum sa himaya” nga wala mahibalo unsay gipasabut niini. Kini sa yano nagapaila sa gigikanan sa himaya human sa kaluwasan ug sa kinatapusang tinguha sa esprituhanong kinabuhi. Si Kristo mao ang gigikanan sa himaya; Siya mao ang usa kinsa nahimaya; Siya atong paglaum, atong kompiyansa. Ang Iyang personal nga pagpuyo sulud kanato nagapalig-on sa atong kompiyansa. Ang Iyang persona ug ang Iyang nagluwas nga buhat didto sa krus magpor-ma sa hingtungdan sa paglaum₁, ug human sa kaluwasan Siya ang basihan para sa atong paglaum sa mga panalangin, pulos karon (paglaum₂) ug sa kahangturan (paglaum₃). Kita mag-ugmad og kapasidad pinaagi sa pagkat-on sa hunahuna ni Kristo; ang atong unang panalangin diha sa ikaunum nga impyutasyon mao ang okupasyon uban ni Kristo; ug, diha sa ikapito nga impyutasyon, ang mismong Kristo kinsa nagapuyo mobutang ibabaw sa atong mga ulo sa mga lukong sa taktikanhong kadaugan.

Ang Dios mao ang tagmugna sa paglaum, apan doktrina mao ang tinubdan sa paglaum. Ang Dios wala nagasangkap sa paglaum diha sa bisan-unsang paagi. Usa pa nga inila-pag-ayo apan sa dimaayong nasabtan nga yugto nagapatin-aw sa relasyon tali sa doktrina ug paglaum.

Sa pagkatinuud ang doktrina [pagtoo] mao ang katinuuran diin kita padayong nagdawat sa paglaum, ang pruyba sa mga butang nga dili makit-an. (Mga Hebreohanon 11:1, gikorihiang paghubad)

Diha sa iyang English nga paghubad, ang Mga Hebreohanon 11:1 sa kasagaran naalaan para sa usa ka kahubitan sa pagtoo. Apan dinhi ang pulong nga pagtoo, (*pistis*), maoy gigamit diha sa iyang panawat nga kahulugan; kini nagakahulugan og “unsay gitoohan, ang hingtungdan sa pagtoo, doktrina sa Bibliya.” Ang doktrina sa Bibliya nagapadayag sa plano sa Dios. Ubus sa Iyang plano, Siya nagahimaya sa Iyang-kaugalingon pinaagi sa pagpanalangin kanato. Siya makapanalangin kanato lamang tungud sa usa ka serye sa sukaranong mga impyutasyon. Kini nga mga impyutasyon, ilabina ang impyutasyon sa divine nga pagkamatarong, magbuhat og usa ka potensiyal para sa panalangin. Hinoon, ang atong potensiyal nagapabiling wamahibalo kanato gawas sa pagkat-on sa doktrina, ug kon wamahibalo, wamatuman. Kon kita gayud maggamit sa atong hinatag-sa-Dios nga kabubut-on sa pagpahiuyon sa atong panghunahuna, atong mga aksiyon, atong mga kinabuhi ngadto sa plano sa Dios, nan ang atong pagkaignorante mahimo gayud nga pagkahibalo; atong kahimtang-dipiho, ang kompiyansa; atong potensiyal, ang paglaum. Ang Mga Hebreohanon 11:1 sa tinuud maoy usa ka kahubitan sa paglaum.

Pagbaton “sa paglaum” maoy pinasikad diha sa pagbaton og usa ka potensiyal; ang tinuud nga paglaum maoy pinasikad diha sa katinuuran. Tungud-niini, maingon nga kita

63. Tan-awa sa ibabaw, panid 119.

adunay tulo ka sunudsunud nga mga paglaum, kita usab adunay tulo ka sunudsunud nga mga potensiyal. Maingon nga ang matag paglaum, sa dihang matinuud, maoy gipulihan sa usa ka bag-ong paglaum, matag potensiyal, sa dihang matuman, maoy gipulihan sa usa ka bag-ong potensiyal. Kita dili gayud mawad-an sa lugar nga para sa pagtubo. Sa dihang ang usa ka potensiyal matuman, kita mag-angkon og usa ka masdako pa nga potensiyal kansang katumanan unya mamahimong atong sunud nga tinguha sa kinabuhi.

Kita natawo uban sa atong unang potensiyal. Ang Dios adunay usa ka plano para sa *tibuuk* tawhanong kaliwat. Siya nagapakita niana nga kamatuuran, una sa tanan, pinaagi sa pag-impuyut sa kalagnong kinabuhi sa matag-usa kanato diha sa pagkatawo, ug ikaduha, pinaagi sa pag-impuyut sa dungan ngari kanato sa orihinal nga sala ni Adan para sa katuyoan sa atong sunud, nga pagsilot sa hingpit. Ang pagsilot kinahanglang mag-una sa kaluwasan. Ang hustisya sa Dios napakita dihadiha nga maoy atong dapit sa takdoanan. Sa ingon niana ka lig-on ang atong una nga potensiyal: Ang tanang buhat napatuman diha sa atong pagkatawo ug ibabaw sa krus. Ang Dios tungud sa Iyang perpekto nga gugma ug integridad nagatinguha nga ang tanan kanato mahimong maluwas (2 Pedro 3:9); kita kinahanglan lamang magtoo diha ni Kristo. Ang atong ikaduha nga potensiyal naangkon diha sa higa-yon sa kaluwasan. Ang hustisya sa Dios nagaimpuyut sa pagkamatarong sa Dios ngari kanato. Tungud kay ang pagkamatarong sa Dios sulud kanato mao ang nagdawat sa tuberiya sa grasya, kita takus para sa mga panalangin sa panahon tungud kay og unsa ang pagkamatarong sa Dios nagabungat, ang hustisya sa Dios nagapatuman. Sa katapusan, ang atong ikatulo nga potensiyal—ang potensiyal para sa mga panalangin sa eternidad—natukod sa dihang kita maghuput sa mga panalangin sa panahon, giimpuyut sa pagkahamtong ug sa human-niana. Usa ka kategoriya sa panalangin nagagarantiya sa sunud.

Tungud-niini, adunay usa ka potensiyal para sa dimagtotoo, usa para sa dihamtong nga magtotoo, ug usa para sa hamtong nga magtotoo. Ang pagbaton og usa ka potensiyal sa yano maoy grasya; kini dili usa ka pag-abante diha sa plano sa Dios. Ang matag tig-a nga dimagtotoo ug matag rebersiyanista nga magtotoo adunay usa ka potensiyal, apan siya walay paglaum ug walay umento. Bugtong ang pagpasulud sa doktrina nagapaabante kanato sa unahan. Ang doktrina sa Bibliya nagapadayag sa plano sa Dios, nagapakita sa atong mga tinguha, ug nagapasiguro kanato nga kita sa tinuud makakab-ot kanila. Doktrina lamang ang nagapabalhin sa potensiyal ngadto sa paglaum.

Ang Mga Hebreohanon 11 nagapresentar og usa ka serye sa mga talaan sa kasaysayan nga maghulagway og unsaon sa doktrina paghimo sa kalainan tali sa potensiyal ug paglaum. Ang tibuuk kompiyansa sa magtotoo diha sa kinabuhi—diha sa matag-butang nga siya nagahunahuna, nagahukum, o nagahimo—maoy pinasikad diha sa kamatuuran nga siya nakakat-on og doktrina sa Bibliya.

Kay pinaagi niini [doktrina sulud sa kalag], ang kalakin-an sa unang-panahon midawat og pagtugot [mibuak sa babag sa pagkahamtong ug midawat sa ikaunum nga impuyutasyon]. Pinaagi sa doktrina kita makat-on nga ang mga dispensasyon napahiusa pinaagi sa dekrito sa Dios, uban sa usa ka resulta nianang unsay makit-an [ang pagbutyag sa kasaysayan] wala mahitabo gikan niadtong mga butanga nga makita. Pinaagi sa doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag si Abel mihalad ngadto sa Dios og usa ka masdakong sakripisyo kay ni

Cain. . . . Pinaagi sa doktrina si Enoch nabalhin. (Mga kinopyang-sinulat, Mga Hebreohanon 11:2-5, gikorihiang paghubad)

Diha sa matag hitabo, doktrina ang mihimo sa kalainan. Kini mipabalhin sa potensiyal sa matag magtotoo ngadto sa paglaum, ug kana nga paglaum mihatag kaniya sa kompiyansa nga midala kaniya ngadto sa pagkahamtong ug lapas pa. Ang matag magtotoo mipahayag sa iyang pagkahamtong diha sa lainlaing mga paagi sa lihok nga girekord niining taas nga talaan sa mga ngalan.

Ug walay doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag kini imposible sa pagpahimuut sa *Dios*, kay kon ang usa naokupar uban sa Dios siya makombinser gayud nga Siya naokupar [ang doktrina sa divine nga integridad], ug *nga* Siya mamahimong usa ka tigganti niadtong kinsa sa makugihong magpangita Kaniya. (Mga Hebreohanon 11:6, gikorihiang paghubad)

Diha sa Mga Hebreohanon 11:6 kita makabasa sa tibuuk istorya. Pagpangita sa Dios mao ang mapadayunon, makanunayon, disiplinado sa akademiko—makugihon—sa pagpasulud sa Pulong sa Dios. Kita mangita tungud kay kita adunay usa ka paglaum sa pagkaplag, ug ang Dios nakasangkap nianang kita magkaplag Kaniya sulud sa mga panid sa Kasulatan. Ang Dios “mamahimong usa ka tigganti niadtong kinsa sa makugihong magpangita Kaniya” sa dihang, gikan sa doktrina nga karon nagpuyo sulud sa atong mga kalag, kita adunay kapasidad sa pagdawat sa mga ganti; kana mao, sa dihang kita naokupar uban sa Maghahatag. Diha unya sa pagpanalangin kanato, ang Dios napahimuut ug nahimaya.

Kini ako magbalik sa hunahuna [paghinumdum sa unsay natudlo],
 Busa ako adunay paglaum [paglaum₂].
 Ang grasya nga mga kalihukan sa Ginoo dili gayud maundang [sa lohistika nga grasya],
 Kay ang Iyang mga kalooy dili gayud magpakyas [Siya nagapasaylo kanato matag higayon nga kita magrebound].
Sila bag-o sa matag buntag [Ang Dios nagahatag kanato og usa ka adlaw sa matag higayon sa pag-abante ngadto sa pagkahamtong];
 Hilabihan ang Imong pagkamatinumanon [integridad].
 “Ang Ginoo akong kabahin,” nagaingon akong kalag,
 “Busa ako adunay paglaum diha Kaniya [paglaum₂].”
 Ang Ginoo maayo [mga panalangin sa panahon] niadtong kinsa maghulat diha [magsalig diha] Kaniya,
 Sa kalag kinsa nagapangita Kaniya [gipalungtad nga positibong kabubut-on ngadto sa pagtulon-an sa doktrina]. (Mga Pagbangutan 3:21–25, gikorihiang paghubad)

Samtang kita magkonsentrar, ubus sa pagpuno sa Espiritu, diha sa unsay gitudlo sa pastor, ang katibuk-an sa doktrina sulud sa atong mga kalag sa wayhunong nagatubo, bisan pa kon kita mao rag wala naghimo og pag-uswag. Kita mag-ugmad og usa ka doktrinal nga pakisayran sa pangisip; kita magtukod og usa ka teknikong bokabularyo nga nagapahiangay

sa bibliyanhong mga konsepto; ang atong mga sukaranan sa hinayhinay nga maglaray diha sa mga sukaranan sa Dios. Ang pagbag-o sa atong mga hunahuna dili usa ka kalit-kaayo nga proseso. Ang Bibliya dili usa ka misteryo nga nobela; kita dili mahimong magpakli ngadto sa katapusang panid ug makakaplag sa tanang tubag. Ang doktrina kinahanglang masil-sil og diyutay karong-adlaw, diyutay ugma, sa matag adlaw. Samtang kita magtubo diha sa atong kahibalo sa doktrina, ang atong kompiyansa mamahimong maslig-on—kini mao ang kompiyansa diha sa kamatuuran. Kita magsugod sa pagbarog diha sa unang hugna sa usa ka kompiyansa nga ako magtawag og *pagtoo-pahulay*.

Ang pagtoo-pahulay maoy tulo-ka-hugna nga pamaagi nga kita mohulagway unya,⁶⁴ apan ang unang hugna maoy limitado taman sa pag-angkon sa mga saad nga gisaysay sa tino diha sa Bibliya. Ang dihamtong nga mga magtotoo kinahanglan magsalig niini nga mga saad gawas sa pagtoon-pag-ayo sa mga doktrina diin ang mga saad nahimo. Human kita magkat-on og usa ka punto o duha ug magsugod sa pag-angkon og mga doktrina, ang atong kompiyansa nagairog paingon sa pagbulot-an nga mahimong usa ka paglaum. Unya ang atong kompleto nga kasigurohan mahitungud sa umaabot nagagikan sa pagkahibalo og tukma nga doktrina, gikan sa pagsabut, pananglitan, nga ang atong dapit sa takdoanan sa Dios mao ang Iyang hustisya ug nga ang Iyang hustisya mao ang mismong tuburan sa tuberiya sa grasya.

Pinaagi sa doktrina nga nagpuyo sulud sa kalag si Noah, napasidan-an bahin sa mga butang nga dili makit-an [paggun-ub sa kalibutan pinaagi sa tubig] . . . mihimo og usa ka arka [Si Noah miatubang sa makasaysayanong krisis nga may doktrina sulud sa iyang kalag]. . . . Pinaagi sa doktrina sulud sa kalag, sa dihang si Abraham gitawag siya misunud [Si Abraham, usab, adunay kompiyansa gikan sa doktrina sa dihang ang Ikatulong Dinastiya sa Ur hapit na malaglag ug ang Dios misugo kaniya sa paghawa para sa usa ka wahiilhi nga yuta]. . . . Pinaagi sa doktrina siya [Abraham] mipuyo isip usa ka temporaryong molupyo mahitungud sa Yuta, samtang diha sa usa ka langyaw nga *yuta*, nagpuyo diha sa mga tolda . . . kay siya mismo mipadayon sa pagpaabot nga may pagdahum para sa usa ka siyudad nga may mga pundasyon, kansang tigdesinyo ug magtutukod mao ang Dios. (Mga kinopyang-sinulat, Mga Hebreohanon 11:7–10, gikorihang paghubad)

Ang Dios misaad ni Abraham og usa ka siyudad isip kabahin sa iyang ikapito nga impyutasyon. Si Abraham nahibalo kaayo nga siya magdawat og waykatapusang mga ganti nga, bisan pa og siya midako diha sa usa ka bantugang siyudad, siya mipuyo sa iyang tibuuk-kinabuhi diha sa usa ka tolda. Ang Dios mipauswag kaniya mao nga siya nahimong usa ka tawo sa hilabihang kamadagayaon. Siya makapatukod gayud sa iyang kaugalingon nga siyudad. Hinoon, siya mipahayag sa iyang paglaum₃ pinaagi sa pagdumili sa pagpuyo diha sa permanenteng mga edipisyo, malipayon sa paghulat para niadtong waykatapusan nga permanenteng mga edipisyo gikan sa Ginoo. Sa hunahuna ni Abraham, kon ang una ug ikaduhang mga paglaum mahimong katinuuran, sa ingon niini usab ang ikatulo, tungud kay

64. Tan-awa sa panid 225.

ilabina ang matag sunudsunud nga katinuuran—kaluwasan, mga panalangin sa panahon, mga panalangin sa eternidad—maoy sayon pa para sa Dios sa pagsangkap.

Paglaum mao ang buylo nga pasikaran diha sa plano sa Dios; kini ang pangpadasig sa pag-irog sa unahan. Ang paglaum nagatan-aw *ngadto-sa-unahan* nga may susamang pagkasiguro nga kita anaa sa pagbalik pagtan-aw. Kining absoluto nga seguridad mahitungud sa umaabot, bisan kon duul o layo, nagahatag kanato sa atong kompiyansa ug seguridad karon: Ang mao ra nga Dios kinsa mipanalangin kanato sa kaluwasan kaniadto, ug kinsa mopanalangin kanato sa waykatapusang mga ganti sa umaabot, dili gayud motugot sa dugang pang kabug-at o kauswagan nga moabut sa atong mga kinabuhi labaw pa kay sa atong doktrinal nga pagkaandam sa pagdumala (1 Mga Taga-Corinto 10:13).

Ang paglaum₃ sa hamtong nga magtotoo adunay espesyal nga mga pagsangasanga. Kita nakakita nga, disama sa paglaum₁ ug paglaum₂, ang iyang kaayohan nagagikan dili sa doktrina lamang kundili gikan sa doktrina dugangan og wamahitakus nga pag-antos. Dugang pa, ang paglaum₃ nagapunting sa katapusang tinguha sa Dios diha sa pagbuhat sa tawo—ang ikapitong impyutasyon; paglaum₃ busa mao ang kinatas-ang pangpadasig sa kinabuhi.

Ang kompiyansa sa magtotoo diha sa plano sa Dios sa tarong nagalambigit kaniya ngadto sa makasaysayanong mga sirkumstansiya; ang ikatulong paglaum nagaawas gikan sa tagsatagsa paingon sa nasod. Sa dihang ang usa ka nasod nakapaus-us lapas sa usa ka piho nga punto (Ezra 10:2), kini lamang adunay usa ka nahabilin nga paglaum, kadtong diyutay nga *Jeshurun* o *pleroma* nga mga magtotoo. Sa dihang walay mahinungdanong-kahimtang sa hamtong nga mga magtotoo, ang paglaum sa nasod nagapuyo, sa literal, diha sa kinalabwang-grasya nga mga magtotoo. Halayo na kaayo para sa mga balaod sa divine nga katukuran sa pagbaton og epekto, ang iyang paglaum mao ang paglaum₃ nga ang iyang hamtong nga mga magtotoo magdala sulud sa ilang mga kalag. Ang ilang kahinam sa pagbarog atubangan sa tribunal sa paghukum ni Kristo nagadala nianang mao ra nga Usa kinsa nagakontrol sa kasaysayan sa pagpatunhay sa ilang nasod, o sa pagpatunhay kanila kon ang ilang nasod kinahanglan pagahukman. Sa atubangan sa Ginoo, ang tibuuk nasod gipas-an sa mga abaga sa iyang hamtong nga mga magtotoo.

Sa kalainan, ang rebersiyonistang mga magtotoo maoy usa ka tunglo pinaagi sa panagubanan; sila mao ang ubus-nga-kahimtang nga nagapawataswatas sa ilang nasod. Ang mga rebersiyonista sa kanunay adunay usa ka paglaum, apan ang ilang paglaum waypulus ug waygahum. Sila magbutang sa ilang kompiyansa diha sa mga butang nga walay basihanan para sa kompiyansa; ang ilang paglaum sa kanunay magmatuud nga mini.

“Sa ingon mao ang mga dalan sa tanan kinsa maghikalimot sa Dios [mga rebersiyonista kinsa wamagtagad sa doktrina ug tungud-niini maghikalimot sa esensiya, integridad, mga palisiya, plano sa grasya sa Dios], Busa ang paglaum sa waydios [ang magtotoo nga may mini nga doktrina or walay doktrina] mapakyas, Kansang kompiyansa mahuyang, Ug kansang pagsalig usa ka lawalawa sa kaka.” (Job 8:13–14, gikorihiang paghubad)

Pananglitan, ang magtotoo kinsa matod pa nagasulti sa dimasabut nga mga sinultihan

adunay kompiyansa diha sa unsay iyang gihimo. Siya nagadahum nga ang iyang emosyonal nga aktibidad usa ka espirituhanong pag-abante; siya sigurado nga siya nakalapus sa usa ka ‘mastaas nga espirituhanong ang-ang.’ Siya mosulti kanimo tanan bahin niini, ug sa pagpaminaw kaniya, ikaw mohunahuna nga siya adunay usa ka paglaum. Ang trahedya mao nga siya nakapahimutang sa iyang paglaum diha sa usa ka satanasnong paagi sa buhat. Ang kamaayo-ug-kadaotan nga istrategiya ni Satanas maoy waypaglaum atubangan sa plano sa Dios, ug kini nga paglaum sa apostata nga magtotoo maoy ingon nga waypaglaum. Kini sama ka huyang sa “lawalawa sa kaka.”

Sa dihang ang usa ka magtotoo nagasalikway sa paagi sa buhat nga gituboy sa integridad sa Dios, siya nagatukod sa iyang kompiyansa ibabaw sa usa-ka-butang sa dimasukud nga masmahuyang. Wala sa dimasabut nga mga sinultihan, ni paghatag-og-ikanapulo, ni pagsakripisyo, ni pagkadisipulo, ni maayong mga binuhatan, ni bisan-unsang bibliyanhong gimando nga Kristohanong serbisyo, ni *bisan-unsang* sa tawhanong adunay-merito nga aktibidad, ang nagahatag kanato sa usa ka basihanang para sa pagpaabot og kaluwasan, pag-uyon, o mga ganti gikan sa Dios. Ang basihanang para sa paglaum mao ang atong pagkahibalo unsay gihimo sa Dios, dili ang iyang pagkahibalo og unsay atong buhaton.

Tungud sa unsay nabuhat sa Dios diha sa kaluwasan, bisan ang rebersiyonistang magtotoo adunay katinuuran sa usa ka permanente nga relasyon uban sa Dios. Bisan ang magtotoo kinsa nagapalambo og mini nga mga paglaum sa kalibutan mopuyo sa langit sa kahangturan. Ang dimagtotoo, hinoon, nagalakaw latas sa kinabuhi “nga walay paglaum ug walay Dios sa kalibutan” (Mga Taga-Efeso 2:12). Nagsalikway sa paglaum, siya walay basihanang para sa laktod nga panalangin gikan sa Dios. Walay laing tinubdan sa permanenteng panalangin ug walay laing basihanang para sa tinuud nga paglaum. Sa dihang ang kinabuhi sa dimagtotoo dinhi sa kalibutan matapos, ang potensiyal, nga siya midumili sa pagbalhin ngadto sa usa ka katinuuran, mahanaw sa kahangturan. Sa dihang ang usa ka hinigugma kinsa usa ka magtotoo mamatay, kita magbangutan, sa wayduhaduha, apan kita dili magbangutan “sama sa gihimo sa uban [mga dimagtotoo] kinsa walay paglaum” (1 Mga Taga-Tesalonica 4:13).

Ang pagbuot sa Dios *dili* aron ang katawhan mapakyas, dili ilabina nianang dimatapos nga makalilisang nga paagi sa pagsalikway ni Kristo isip Manluluwas. Siya nagatinguha nga kita magtoo ug maglampos diha sa pagkab-ot sa espirituhanong pagkahamtong. Ang doktrina sa paglaum nagapahimo kanato nga napunting diha sa husto nga direksiyon, usa ka direksiyon nga gidibuho diha sa Mga Taga-Roma 8:28.

LARAWAN SA HAMTONG NGA MAGTOTOO

Ug kita nahibalo nga ang tanang butang magtambayayong para sa kaayohan alang kanila nga maghigugma sa Dios, alang kanila kinsa gitawag sumala sa *iyang* katuyoan. (Mga Taga-Roma 8:28, KJV)

Diha sa mga Kristohanon, ang Mga Taga-Roma 8:28 nahimong usa ka pulongan nga ang tanan nahibalo, sama ka sinati sa aspirin sulud sa usa ka kaban sa medisina. Daghang nawad-an-sa-kadasig, nasayup-ang-pagtoo, naminghoy nga mga magtotoo maghimo sa Mga Taga-Roma 8:28 daw og kini *maoy* usa ka espirituhanong aspirin! Sa usa-ka-paagi kini nagahimo sa kasakit nga mahanaw. Apan mao ba kana ang katuyoan niini nga bersikulo?

Kini ba mipasabut nga usa ka tambal-sa-tanan para sa komplikado nga mga sintoma sa usa ka kakulang sa doktrina sulud sa kalag? Dili, dili gayud!

Kita kinahanglan magduul sa Pulong sa Dios uban sa hilabihang pag-amping. Dili gayud kita sa mapaturagason magkuha og usa ka pulongan dinhi ug usa ka bersikulo didto ug maggamit kanila sa pagpahiyon sa atong gusto. Kita gayud sa kanunay magtuki sa Kasulatan sumala sa tino nga mga prinsipyo sa interpretasyon. Sa pagtoon sa mga siyudad ug mga korona, kita sa mabuhong nagantihan pinaagi sa pagsubay sa usa niana nga prinsipyo: Ang Bibliya kinahanglang pagahubaron pinasikad sa mga panahon hain kini nahasulat. Karon, sa paglikay sa sayup-nga-paghubad sa “tanang butang magtambayayong para sa kaayohan,” kita kinahanglang magsunud sa dugang pa nga prinsipyo sa hermeneutics: Ang matag yugto kinahanglan mabadbab sulud sa iyang konteksto.

Pinaagi sa paglangkub sa Mga Taga-Roma 8:28 diha sa iyang konteksto, kita magkaplag uban sa atong katingala nga kasagaran sa ‘kahamugaway’ gikan niining bersikuloha maoy malansison. Diha sa iyang estrikto nga interpretasyon, ang Mga Taga-Roma 8:28 wala nagaaplay sa tanang magtotoo; kini nahisakup lamang sa hamtong nga magtotoo! Sa pagtuki niini nga yugto sa Kasulatan, ako wala nagsulay sa paghikaw ni bisan-kinsang ‘nag-antos nga santo’ sa iyang bugtong kahupayan sa kinabuhi. Halayo sa tinuud! Ako interesado diha sa tinuud nga kahulugan sa usa ka hinungdanon-kaayo nga yugto. Kon sa tukmang nabadbab, kini nga bersikulo nagasulud sa usa ka gahum, usa ka pagdasig; usa ka katigayunan sa doktrina nga wala sa tarong napatina-aw niini nga henerasyon.

Ikaw maghinumdum gikan sa atong pagtoon sa wamahitakus nga pag-antos nga ang konteksto sa Mga Taga-Roma 8:28 mao ang Mga Taga-Roma 8:23–25 (ang mga bersikulo 26 ug 27 adunay parenthesis). Kini nga konteksto nagahulagway sa hamtong nga magtotoo.

Diha sa atong gikorihang paghubad sa Mga Taga-Roma 8:23, “naghuput sa unang mga bunga gikan sa Espiritu” nagapadayag nga ang kategoriya sa mga magtotoo nga makita mao kadtong kinsa nakapaugmad na sa gikinahanglang kapasidad gikan sa doktrina alang sa pagdawat sa labawng-grasya nga mga panalangin sa panahon. Unsa nga kategoriya sa mga magtotoo kana? Hamtong nga mga magtotoo. Kining “unang mga bunga” maoy usa ka pagtilaw lamang sa labing dako nga mga panalangin didto sa langit nga moabut sa magtotoo kinsa mibansay ug milahutay ug midisiplina sa iyang-kaugalingon dinhi sa kalibutan sa paglatas sa tumong sa espirituhanong pagkahamtong.

Dugang pa, ang wamahitakus nga pag-antos, gihulagway isip usa ka “pag-agulo” diha sa Mga Taga-Roma 8:23, mao ang ikalima nga kategoriya sa mga panalangin sa panahon, giimpyut sa ug nasinati sa hamtong nga magtotoo lamang. Kining temporaryo nga kasakit maoy usa ka garantiya sa mga panalangin sa eternidad; kini ang sistema sa ignisyon nga nagapasibaw sa paglaum sa hamtong nga magtotoo. Apan unsa nga paglaum ang makita? Ang iyaha dili ang unang paglaum, ang pagpanagana sa umaabot nga kaluwasan. Siya dili na usa ka dimagtotoo. Ni kini ang ikaduhang paglaum, tungud kay siya nagahuput na sa ikaunum nga impyutasyon—mga panalangin sa panahon. Siya dili na usa ka dihamtong nga magtotoo. Ang paglaum sa hamtong nga magtotoo mao ang ikatulong paglaum, ang masaligong pagpaabot sa mga panalangin nga matuman diha sa lawas sa pagkabanhaw didto sa lingkoranan sa paghukom ni Kristo. Kini nga paglaum nahisakup lamang ngadto sa labawng-grasya nga magtotoo.

Ang sunud nga bersikulo, Mga Taga-Roma 8:24, nagabalikbalik sa kamatuuran nga bugtong ang hamtong nga magtotoo maoy makita. Ang kinatas-ang tinguha sa Dios diha

sa pagluwas sa mga myembro sa tawhanong kaliwat mao nga Siya mahimong mag-impuyut usab og kahibulungang mga ganti ug mga panalangin ngari kanato pinaagi sa atong lawas sa pagkabanhaw. Ang bugtong mga tawo kinsa makatuman niining divine nga tinguha mao ang hamtong nga mga magtotoo, kansang mga panalangin sa panahon magatubo ngadto sa mga panalangin sa eternidad. Kini ang mga magtotoo kinsa maghimaya sa Dios pulos karon ug sa kahangturan.

Sa makausa pa, diha sa Mga Taga-Roma 8:25, ang *hamtong* nga magtotoo ubus sa wamahitakus nga pag-antos adunay “kalig-on-sa-kabubut-on”; ang usa ka magtotoo maynus og doktrina kinsa nagasangpot ilalum sa kabug-at nagagunit sa mga uhut, nagapanunut sa paglimbong-sa-kaugalingon, nagareak uban sa usa ka nagkabuang nga pagpangita sa kalipay—sa laktod, nagahugno ang pagbati. Dugang pa, ang kalig-on sa hamtong nga magtotoo dili usa ka butang sa pagkagot sa iyang mga ngipon. Ang kasakit sa giimpyut nga pag-antos tinuud, apan kini nagapapunting sa iyang pagtagad diha sa masdako nga mga panalangin nga wala pa moabut ug nagapahimo kaniya sa “pagbarog diha sa matinguhaong pagpaabot.” Ang kabug-at nagapakusog sa doktrina sulud sa iyang kalag ug nagapahimo niini nga usa ka tin-aw nga katinuuran. Kana dili mahimong masulti ni bisan-kinsa gawas sa magtotoo nga may kinadak-ang pagkasinati sa plano sa Dios.

Karon, gikan niining mga bersikuloha kita makakita nga ang Mga Taga-Roma 8:28 wala sa kalit nagatungha gikan sa wahiilhing-dapit o nagapakaylap sa iyang konteksto ug magbukas sa iyang-kaugalingon ngadto sa tanang magtotoo walay sapayan unsa ka rebersiyonista o ignorante sa doktrina. Si bisan-kinsa makasag-ulo ug makakutlo sa Mga Taga-Roma 8:28, apan kini mao ang lehitimong kabtangan sa hamtong nga magtotoo lamang. Ang dihamtong nga magtotoo o rebersiyonista adunay gamay o walay pasikaran para sa pag-angkon niini nga bersikulo. Ang tanang butang *dili* “magtambayayong para sa kaayohan ngadto kanila kinsa” negatibo ngadto sa doktrina sa Bibliya!

“Ug kon kamo dili para sa tanan niini mopatalinghog kanako, apan maglakaw nga sukwahi kanako;
nan ako molakaw sukwahi kaninyo usab diha sa kapungut.” (Levitico 26:27–28a, KJV)

Kini dili ikasugilon, tungud lamang kay ang tanang magtotoo mahisangko didto sa langit o tungud kay ang divine nga disiplina sagad nagakombinser sa rebersiyonista sa pagrebound, nga ang “tanang butang magtambayayong para sa kaayohan.” Ang rebersiyonista nga mga magtotoo *mag*-adto sa langit. Ang disiplina *makapatul-id* sa masalaypon nga myembro sa harianong pamilya. Ang konteksto sa Mga Taga-Roma 8:28, bisan pa, mao ang *wamahitakus* nga pag-antos—usa ka kategoriya sa panalangin, dili takus sa masilutong aksiyon. Ang “tanang butang magtambayayong para sa kaayohan” dili mahimong hubaron isip usa ka hulagway sa divine nga disiplina, naglakip sa sala paingon sa kamatayon! Ang “tanang butang” wala maglakip sa disiplina gikan sa hustisya sa Dios.

Ang Talaid sa Paglaum

Unsay nagapahimo sa Mga Taga-Roma 8:28 nga klaro mao ang ikatulong paglaum.

Ang hamtong nga magtotoo mibilin sa una ug ikaduha nga mga paglaum. Para kaniya, ang unang paglaum dugay nang napulihan sa katinuuran sa kaluwasan ug waykatapusang kinabuhi. Ang iyang ikaduhang paglaum sa ingon usab nakahatag luna sa katinuuran sa mga panalangin sa panahon. Ang iyang panan-aw karon napahimutang sa sunud nga tinguha diha sa plano sa Dios. Siya sa matinguhaong nagapaabot sa mga ganti ug mga panalangin nga maghulat kaniya isip escrow didto sa langit tungud kay siya nahibalo nga ang “tanang butang magtambayayong para sa kaayohan.”⁶⁵

Ang Mga Taga-Roma 8:28 nagahulagway sa labawng-grasya nga magtotoo kinsa naglantaw sa ikapito nga impyutasyon. Siya nahibalo nga ang katuyoan sa Dios sa paghatag sa mga butang ngari kanato aron nga sila magtambayayong paingon sa kinatasang impyutasyon nga mohimaya Kaniya sa kahangturan. Ang “kaayohan” *mao* ang ikapito nga impyutasyon. Ang ikatulong paglaum sa magtotoo mao ang absoluto nga kompiyansa nga ang “tanang butang” naglihok paingon niana nga tumong.

Ang tanang butang magtambayayong para sa ikapito nga impyutasyon.

Ang “tanang butang,” nga anaa sa kinabuhi sa hamtong nga magtotoo magsumada ngadto sa himaya sa Dios, magsugod diha sa punto sa tinuud nga pagsabut sa Mga Taga-Roma 8:28 ug magpadayon hangtod nga siya nagabiya gikan sa kalibutan pinaagi sa kamatayon o sa Pagsakgaw. Ang Mga Taga-Roma 8:28 nagahatag kanato sa basihan para sa paghimo og usa ka pormula nga nagalaraw sa plano sa Dios para sa tawo gikan sa pagkatawo hangtod sa eternidad.

Kita makahimo pagsulat niini nga pormula pinaagi sa porma sa usa ka talaid. Ang “tanang butang” mahimong mabahinbahin ngadto sa tulo ka sukaranong mga parte o mga radikal. Kita mohubit sa usa ka radikal ingon nga usa ka sukaranon nga mahinungdanong-sangkap, usa-ka-butang nagaporma nga kabahin sa usa ka tibuuk nga konsepto. Kita magngalan sa tulo ka sukaranon nga mga mahinungdanong-sangkap diha sa plano sa Dios isip X radikal, Y radikal, ug Z radikal. Tungud-niini:

X + Y + Z magtambayayong para sa ikapito nga impyutasyon.

O, labing laktod pa:

X + Y + Z mahimong ikapito nga impyutasyon.

Karon tingali ang matematika dili sa eksakto ang kinamaayohan sa imong mga adlaw sa tulunghaan. Tingali, maskin pa, ang imong labing tin-aw nga handumanan sa paggraduwar

65. Escrow maoy usa ka katangdian nga gidesinyo sa pagpatin-aw sa labing-dako nga mga panalangin nga ang tagtugyan, Dios nga Amahan, sa dimabakwi mideposito “sa wala pa ang pundasyon sa kalibutan” (Mga Taga-Efeso 1:4) ngadto sa pagbantay sa ikatulong partido, ang Ginoong Jesu-Kristo, ang escrow nga opisyal ug magbalantay niini nga mga panalangin, nga ihatag sa panahon ug eternidad ngadto sa gihatagan-sa-tanyag, matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo (1 Pedro 1:4), sa pagbuhat og katumanan sa tino nga mga kondisyon—ang pagtuman sa plano sa Dios ubus sa konsepto sa pareho nga pribilihiyo ug pareho nga oportunidad. Kon ang magtotoo mapakyas sa pagtuman sa waykaparehas nga espirituhanong kinabuhi atol sa iyang tibuuk-kinabuhi, ang mga panalangin dimaapod-apod, dimatugyan, madeposito sa kahangturan didto sa langitnong lawak-tigumanan sa mga talaan isip usa ka handumanan sa nawala nga oportunidad. Tan-awa sa Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*, 157–62.

mao ang pagpanamilit sa mga magtutudlo sa hiyometriya ug alhebra ug sa pagbiya, sa katapusan ug sa kahangturan, niadtong masamok nga gagmayng demonyito nga gitawag og mga axiom, mga postulate, mga teyorema, ug mga talaid. Kon sa ingon niini, ayaw tugoti ang atong matimatikanhon nga pormat sa paglisang kanimo. Ako sa yano naggamit sa mga konsepto nga sinati na kanato aron nga kita makakita dayon kanila sa klaro.

<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Impyutasyon sa Kalagnong Kinabuhi ngadto sa Biyolohiyahong Kinabuhi Nagbuhat sa Tawhanong Kinabuhi sa Pagkatawo </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Potensiyal para sa Kaluwasan </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Paglaum/Kompiyansa sa Waykatapusang Kinabuhi </div>
$X \left[(TK + OSA = Po_1) + E = Pa_1 \right] +$		
<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Impyutasyon sa Orihinal nga Sala ni Adan </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Ang Ebanghelyo </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Impyutasyon sa Waykatapusang Kinabuhi </div>

<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Mahukmanon nga Impyutasyon sa Tanang Sala ngadto ni Kristo </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Potensiyal sa Pagtuman sa Plano sa Dios </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Paglaum/Kompiyansa sa Escrow nga mga Panalangin sa Panahon </div>
$Y \left[(M_1 + M_2 = Po_2) + D = Pa_2 \right] +$		
<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Mahukmanon nga Impyutasyon sa +P ngadto sa Magtotoo </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Tukma nga Doktrina </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Impyutasyon sa Escrow nga mga Panalangin sa Panahon </div>

<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Impyutasyon sa Waykatapusang Kinabuhi </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Potensiyal para sa Escrow nga mga Panalangin diha sa Waykatapusang Kahimtang </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> Paglaum/Kompiyansa sa Escrow nga mga Panalangin sa Eternidad </div>
$Z \left[(WK + EPP = Po_3) + D = Pa_3 \right] = \text{Ang Ikapito nga Impyutasyon}$		
<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Impyutasyon sa Escrow nga mga Panalangin sa Panahon </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Tukma nga Doktrina </div>	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> Escrow nga mga Panalangin sa Eternidad, ang Plano sa Dios, ang Himaya sa Dios </div>

Sa tinuud, kini nga pormula maoy usa ka mapa sa plano sa Dios para sa matag usa, usa ka dugukan diin ang tanang kategoriya sa doktrina mogunit, usa ka giya diin ang doktrina mahimong magamit sa tarong, usa ka kasangkapan para sa waypihig nga panghunahuna bisan pa ubus sa kabug-at. Ang matag radikal nagarepresentar og usa ka tipik sa plano sa Dios nga gidesinyo sa paggiya sa magtotoo ngadto sa espirituhanong pagkahamtong ug *pleroma*, ang kinatas-ang pagkab-ot sa espirituhanong kinabuhi.

X [kinabuhi isip usa ka dimagtotoo] +

Y [kinabuhi isip usa ka dihamtong nga magtotoo] +

Z [kinabuhi isip usa ka hamtong nga magtotoo] = Ang Ikapito nga Impyutasyon

Ang X radikal nagalakip nianang kabahin sa kinabuhi sa matag tawo nga gigugol isip usa ka dimagtotoo. Daghang myembro sa tawhanong kaliwat dili gayud mag-abante labaw niini nga hugna; ang uban magpuyo kadaghanan sa ilang mga kinabuhi dinhi sa wala pa nagtoo ni Kristo; apan ang uban mahimong mga magtotoo sa sayo nga panuigon ug magtala lamang sa diyutay nga katuigan sa pagkabata diha sa X radikal. Ang Y radikal mao ang kinabuhi sa dihamtong nga magtotoo. Sa waysuwerte, kadaghanan sa mga magtotoo dili gayud mag-abante og labaw pa niini nga hugna sa plano sa Dios. Kana, hinoon, dili makapausab sa lyang plano; ang Z radikal mao gihapon ang tinguha sa Dios para sa katawhan dinhi sa kalibutan. Ang Z radikal mao ang kinabuhi sa hamtong nga magtotoo.

Ang matag radikal nagasulud og usa ka paglaum. Ang X radikal nagalakip sa paglaum₁, ang masaligong pagpaabot nga sa higayon nga ikaw magtoo diha ni Kristo ikaw makabaton sa waykatapusang kinabuhi. Ang Y radikal, paglaum₂, nagalakip sa paglaum sa mga panalangin sa panahon. Ang Z radikal, paglaum₃, mao ang masaligong pagpaabot sa waykatapusang mga panalangin nga giimpyut didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo.

Diha sa matag hitabo, ang paglaum nagapaabot sa kalihukan sa integridad sa Dios. Ug sa unsang-paagiha ang integridad sa Dios sa nagalihok? Niining panahona ikaw kinahanglang makasabut sa hingpit. Ang integridad sa Dios nagalihok pinaagi sa impyutasyon! Ang panalangin *gipaabot* pinaagi sa paglaum; ang panalangin *napatuman* pinaagi sa impyutasyon.

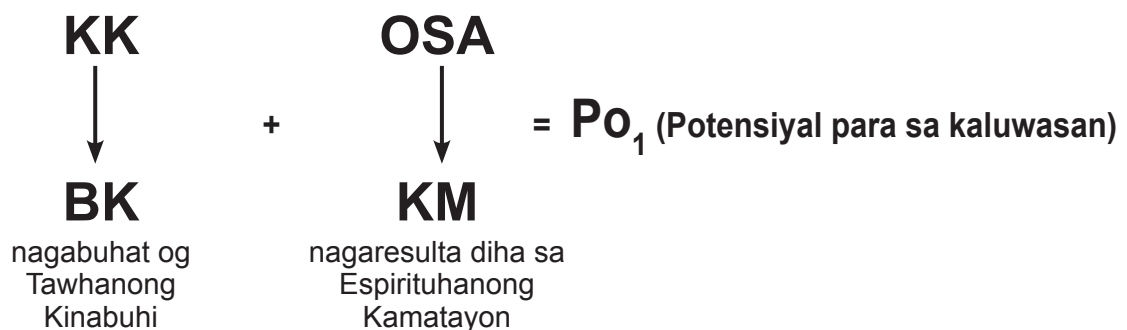
Ang unang unum ka impyutasyon maoy gihugpong ngadto sa tulo ka paris. Ang matag paris nagasugod og usa ka radikal. Duha ka impyutasyon magsangkap sa basihan para sa matag paglaum, ug ang matag paglaum nagapaabot sa sunud nga duha ka impyutasyon.

Kini nga sundanan nagapadayon hangtod sa ikatulong paglaum, nga nagalantaw ngadto sa waykaparehas nga ikapitong impyutasyon, kompiyansa sa mga panalangin sa eternidad. Ang ikapito nga impyutasyon nagabarog nga nag-inusara isip ang kinatapusang paghimaya sa Dios.

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{X} \quad [\text{Impyutasyon} + \text{Impyutasyon} \longrightarrow \text{Paglaum}_1] \\
 \mathbf{Y} \quad [\text{Impyutasyon} + \text{Impyutasyon} \longrightarrow \text{Paglaum}_2] \\
 \mathbf{Z} \quad [\text{Impyutasyon} + \text{Impyutasyon} \longrightarrow \text{Paglaum}_3] = \text{Ang Ikapito nga Impyutasyon}
 \end{array}$$

Ang plano sa Dios para sa tawo nagasugod diha sa tinuud nga impyutasyon sa kalagnong kinabuhi (KK) ngadto sa biyolohiyanhong kinabuhi (BK) diha sa higayon sa pagkatawo nga nagresulta sa tawhanong kinabuhi. Nahugpong uban niining una nga impyutasyon mao ang ikaduha: ang dungan nga impyutasyon sa orihinal nga sala ni Adan (OSA) ngadto sa genetic naporma nga kinaiyang makasasala (KM).

Hinumdumi, sukad sa orihinal nga sala ni Adan ug sa babaye, divine nga hustisya ang nahimong dapit sa takdoanan sa tawo didto sa Dios. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagasilot, ang hustisya sa Dios nagahukum; unsa ang pagkamatarong sa Dios nagaaprobar, ang hustisya sa Dios nagapanalangin. Ang pagkamatarong sa Dios nagasilot sa tanang katawhan diha sa pagkatawo pinaagi sa impyutasyon sa orihinal nga sala ni Adan ngadto sa kinaiyang makasasala; ang hustisya sa Dios miimpyut sa mga sala sa tanang katawhan ngadto ni Jesu-Kristo didto sa krus ug mihukum sa matag usa kanila. Kini nga pagsilot ug paghukum magpagawasnon sa gugma sa Dios sa pagsangkap sa kasulbaran pinaagi sa Iyang grasya (Mga Taga-Efeso 2:8–9). Ang tawo dili makakuha og kadunggan ug dili makasakmit og himaya para sa unsay nahimo sa Dios. Tungud kay ang tawo ditakus sa hingpit ug sinilutan sa hingpit, siya kalipikado para sa nagluwas nga grasya. Kon kita dili pa sinilutan sa hingpit, kita dili gayud matubus! Ang hustisya sa Dios nagasangkap niini nga pagsilot dihadiha sa pagkatawo pinaagi sa pagsilot kanato tungud sa sala ni Adan. Mao nga, ang duha ka tinuud nga impyutasyon diha sa pagkatawo diha-dayon magbuhat sa potensiyal para sa kaluwasan. Kini ang unang potensiyal sa tawo; kita mopamubo niini og Po_1 .

Ang usa ka potensiyal waybili, hinoon, kon ang usa ka tawo wala masayod nga kini anaa. Kini nga kamatuuran nagadala paingon sa talaid sa pagsabut nga kaniadto atol sa imong kinabuhi ikaw nasayod nga ang Dios anaa. Ang matag-usa nagaabut sa pagkahibalo-sa-Dios—bisan lamang ang matag-usa labaw sa kinaminusan nga salabutan ug edad (Mga

Taga-Roma 1:19–20). Sa dihang ikaw makaabut sa pagkahibalo-sa-Dios, ikaw anaa nay potensiyal para sa usa ka waykatapusang relasyon uban Kaniya! Kon ikaw mitubag pinaagi sa positibong kabubut-on, ang Dios obligado sa paghatag kanimo sa inpormasyon sa Ebanghelyo aron nga ang imong potensiyal mahimong matinuud. Ang Ebanghelyo mipahibalo kanimo nga ikaw *mahimo* nga maluwas. Sa dihang ikaw nakadungog ug nakasabut sa pipila ka sukaranong mga panalangin sa kaluwasan ug sa mekanika sa pagkuha kanila, ikaw adunay kompiyansa nga kon ikaw motoo diha ni Kristo ikaw sa pagkatinuud maluwas gayud. Kini ang mipadasig kanimo sa pagtoo. Natural, ikaw makaila niini nga kompiyansa: Kini ang paglaum₁.

Dinhi ang talaid nagahatag kanato og usa ka pakisayran sa pangisip para sa una-sa-kaluwasan ug sa kaluwasan nga mga ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu. Balaang Espiritu lamang ang makahimo sa Ebanghelyo nga masabtan ngadto sa dimagtotoo; ang Balaang Espiritu lamang ang nagapahimo sa dimagtotoo sa pagbaton og paglaum₁. Sa teyolohiyanhon, kini gitawag og komon nga grasya. Ang dimagtotoo nagalihok ubus sa iyang sa divine gisangkap nga kompiyansa diha sa Ebanghelyo sa dihang siya nagatoo diha ni Kristo. Ang Balaang Espiritu nianang-tungura nagapahimo sa wala-ang-merito nga pagtoo sa espirituhanong patay nga dimagtotoo nga epektibo para sa kaluwasan; kini ang epektibo nga grasya. Ang buhat sa positibong kabubut-on sa dimagtotoo nagaresulta diha sa katinuuran sa kaluwasan; nianang higayon sa pagtoo diha ni Kristo, ang pito ka ministeryo sa kaluwasan sa Espiritu—kuyog ang uban sa kwarenta ka inisyal nga mga panalangin sa kaluwasan—mahimong usa ka permanente nga katinuuran.

Busa, ang *potensiyal* para sa kaluwasan mabalhin ngadto sa *paglaum* sa kaluwasan, kinsa iyang-kaugalingon nabalhin ngadto sa *katinuuran* sa kaluwasan. Potensiyal, paglaum, katinuuran! Ang paglaum mamahimong usa ka katinuuran pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, apan unsay nakaingon sa potensiyal nga mahimong usa ka paglaum? Niini nga hitabo, ang Maayong Balita bahin sa mapulihong panghimayad ni Ginoong Jesu-Kristo ibabaw sa krus—ang Ebanghelyo!

$$Po_1 + \text{ang Ebanghelyo} = \text{Paglaum}_1$$

Karon kon kita magtipon niining katapusang duha ka mubong talaid, isulat sila diha sa usa ka linya, ug isulud ang tibuok resulta sa mga braket, kita anaay kompleto nga X radikal.

$$X [(TK + OSA = Po_1) + E = Pa_1]$$

Kini maoy usa ka hulagway sa plano sa Dios para sa dimagtotoo. Ang Dios mihatag kaniya og tawhanong kinabuhi ug espirituhanong kamatayon diha sa pagkatawo, busa nagabuhat sa potensiyal para sa kaluwasan. Sa dihang ang Ebanghelyo (E) nahimong tin-aw ngadto sa dimagtotoo ug siya positibo, kini nga potensiyal mabalhin ngadto sa paglaum o masaligong pagdahum nga siya *mahimong* maluwas kon siya nagatoo diha ni Kristo. Kining una nga paglaum (Pa₁) mahimong maglungtad og pipila ka segundo o pipila ka katuigan nga nag-agad diha sa kabubut-on sa magtotoo. Sa dihadhiha nga siya nagahimo sa desisyon sa pagtoo, siya nagagawas sa X radikal, nagabutang og usa ka marka sa pagdugang (+) sunud niini, ug nagabalhin ngadto sa Y radikal.

$$Y [(TK + OSA = Po_1) + E = Pa_1] +$$

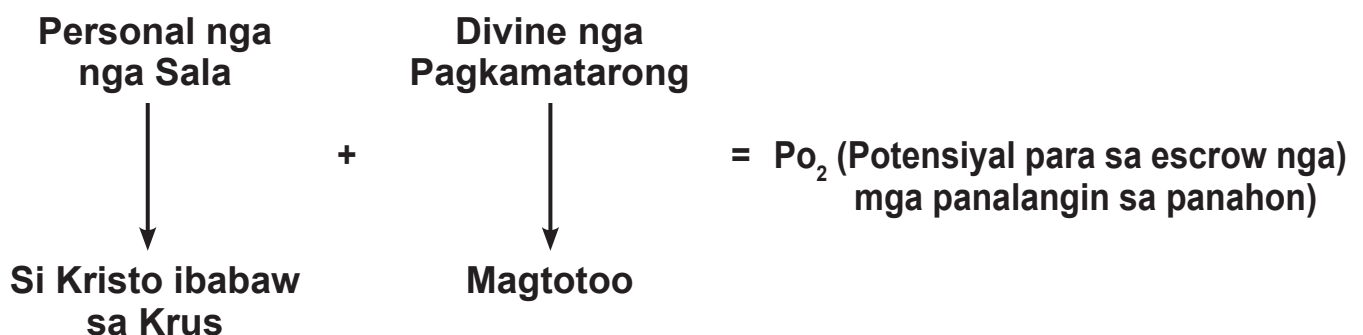
Y [kinabuhi isip usa ka dihamtong nga magtoto]

Ang marka sa pagdugang gawas sa braket nagarepresentar sa kamatuuran nga ang katinuuran mipuli sa unang paglaum; kini ang kaluwasan nga pagpahiyon sa hustisya sa Dios—pagtoo lamang diha ni Kristo lamang. Hinumdumi nga ang panalangin gipaabot pinaagi sa paglaum, apan ang panalangin napatuman pinaagi sa impyutasyon. Ang mga impyutasyon—usab usa ka hugpong sa duha—nga magpatinuud o magpatuman sa paglaum, makit-an sa sinugdanan sa Y radikal. Sa tinuud, ang Ebanghelyo nagahulagway niining duha ka impyutasyon! Sila lakip sa mga panalangin hain ang dimagtotoo nagabutang sa iyang paglaum sa dihang siya nagatoo diha ni Kristo.

Ako maglaum nga ikaw nagsugod na sa pagkakita sa mga butang nga nahiluna. Kon wala, balik ngadto sa sinugdanan sa talaid ug susiha pag-usab unsay atong natigum hangtod dinhi. Kini nga pormula maoy usa ka matalan-awanong hulagway sa integridad sa Dios nga naglihok. Kon ikaw makat-on niini pag-ayo, kini mosilbi kanimo sa tuman sa umaabot nga mga panahon.

Ang Y radikal nagasunud sa mao rang sundanan sa X radikal: mga impyutasyon, potensiyal, doktrina, paglaum, katinuuran. Karon, kita magsugod sa duha ka mahukmanong impyutasyon. Sa dihang ang usa ka tawo nagatoo diha ni Kristo, siya nagadawat sa mapulihong sakripisyo ni Kristo didto sa krus alang sa iyang kaayohan. Didto, ang tanang personal nga mga sala sa katawhan giimpyut ngadto sa perpekto nga persona ni Kristo ug gihukman. Ang kamatuuran nga ang atong mga sala nahukman nagakahulugan nga ang Dios gawasnon sa pag-impyut sa mahukmanon sa Iyang kaugalingon nga pagkamatarong ngadto ni bisan-kinsa nga nagatoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo ug sa pagdeklarar nianang tawhana sa makausa ug para sa tanan nga nahitarong. Ang usa ka mahukmanon nga impyutasyon nagatangtang sa atong utang sa sala samtang ang lain nagapakredito sa atong kuwentada sa labing bililhon nga bahandi sa uniberso—pagkamatarong sa Dios, ang mismong prinsipyo sa Iyang integridad.

Pinaagi sa pagbaylo sa atong mga sala para sa pagkamatarong sa Dios, usa ka hugpong sa mga impyutasyon sa matag karon ug unya makabuhay og usa ka potensiyal (Po₂). Diha sa kahimtang isip nakadawat sa tuberiya sa grasya, ang divine nga pagkamatarong nga nagpuyo sulud kanato nagakahulugan nga kita kalipikado para sa mga panalangin sa panahon. Ang giimpyut nga pagkamatarong maoy usa ka potensiyal nga nagabungat og implementasyon.

Human na nato naton-an ang pagkabalhin niini nga potensiyal ngadto sa katinuuran ubus sa usa ka labi pang gipasayon nga talaid: Potensiyal plas kapasidad mahimong katinuuran.⁶⁶ Unsa man kanang nagapalig-on sa atong kapasidad sa pagdayeg-pag-ayo sa divine nga mga panalangin, sa pagtagamtam kanila, ug sa pagbenepisyo gikan kanila? Kahibalo sa doktrina sa Bibliya, natural. Ang atong kalihukan ubus sa GAP nagabuhat sa kapasidad sulud sa atong mga kalag nga nagapahimo sa Dios sa pagpanalangin kanato sa panahon.

Samtang nagapaingon sa pagkahamtong, kita kinahanglang mapadasig—sa pagpadayon ug bisan pa sa pagpatubo sa atong espirituhanong buylo. Kini nga pangpadasig nagagikan sa pagkahibalo sa piho nga mga doktrina. Samtang ang X radikal limitado mahitungud sa Ebanghelyo, ang tukma nga doktrina dinhi sa Y radikal nagalakip sa tibuuk sistema sa kamatuuran nga maykalabutan sa kinabuhi sa magtotoo dinhi sa kalibutan. Magamit ilabina kadtong Bag-ong Testamento nga mga doktrina mahitungud sa kahimtang ug paagi sa buhat sa harianong pamilya. Kini ang human-sa-kaluwasan nga espirituhanong kinabuhi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo. Kita napadasig pinaagi sa pagkahibalo asa kita paingon diha sa plano sa Dios ug pinaagi sa atong matinguhaong pagdahum sa pagdawat sa mga panalangin sa higayon nga kita moabot didto. Sa laing mga pulong, ang atong pangpadasig sa pagpadayon sa pagpaugmad og kapasidad para sa masdakong mga panalangin dili minos kay sa paglaum₂ (Pa₂).

$$Po_2 + \text{doktrina sa Bibliya} = Pa_2$$

Kini nga paglaum ang lig-on nga kahibalo nga kon kita magpadayon sa pagkat-on ug paggamit sa doktrina sa Bibliya, kita modawat sa ikaunum nga impyutasyon ug pinaagi-niana maghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo. Diha sa Y radikal, maingon usab diha sa X radikal, ang tukma nga doktrina sa Bibliya (D) nagabalhin sa potensiyal ngadto sa paglaum. Para sa nagtubo nga magtotoo ang kahibalo sa doktrina wala lamang nagabuhat sa paglaum, kini nagatukod sa iyang kapasidad usab.

Sa pagsulat sa radikal sa nagtubo nga magtotoo, ako gusto nga magpahimug-at sa waykaparehas ug sa hingpit madramahong kinaiya sa duha ka impyutasyon nga naapil. Kita mopamubo kanila og M₁ ug M₂ isip usa ka pahinumdom nga kini ang bugtong *mahukmanon* nga mga impyutasyon.

$$Y [(M_1 + M_2 = Po_2) + D = Pa_2]$$

Dinhi, niining tungura, mao ang plano sa Dios para sa dihamtong nga magtotoo tali sa kaluwasan ug sa espirituhanong pagkahamtong. Ang katinuuran sa kaluwasan, nga mipatibawas sa X radikal, nagalakip og duha ka pasikaran: una, ang paghukum sa atong mga sala ug, ikaduha, ang atong pagpanag-iya sa kaugalingong pagkamatarong sa Dios. Ang *prinsipyo* sa divine nga integridad nagapuyo alang sa atong katuyoan diha sa tuberiya, ug and *kalihukan* sa divine nga integridad nagalihok alang sa katuyoan sa Dios. Bugtong ang kapasidad gikan sa doktrina maoy gikinahanglan sa dili pa ang atong potensiyal para

66. Tan-awa sa ibabaw, panid 103.

sa mga panalangin sa panahon mahimong mapatuman—itaas ug labaw sa tanan nga kita makapangayo o makahunahuna gayud.

Samtang kita magkat-on sa doktrina ug mag-abante sa espirituhanon, kita masayod sa esensiya sa Dios, sa divine nga dekrito, ang kamatuuran nga ang Iyang tinguha mao ang pagpanalangin kanato sulud sa kalibutan sa yawa. Pinaagi unya sa pagpanalangin kanato, ang Dios nagamadaugon sa taktikanhong kadaugan sa anghelanong away nga nagapahingpit sa istratohiyahong kadaugan ni Jesu-Kristo ibabaw sa krus. Kita makat-on nga Siya midaog niadto nga istratohiyahong kadaugan pinaagi sa unang mahukmanon nga impyutasyon nga mibukas sa Y radikal para sa matag usa kanato!

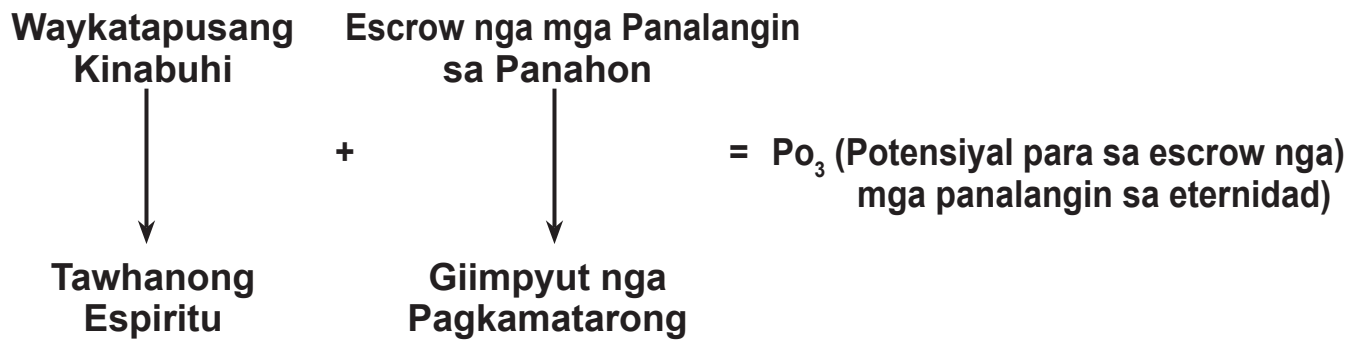
Ang doktrina nagasulti kanato nga walay makapahunong sa plano sa Dios ug kanang kalihukan sa GAP mao ang pinaigo nga pamaagi sa Dios sa paghatag kanato og kapasidad para sa panalangin. Ang doktrina nagatudlo kanato sa leksyon sa *a fortiori*. Kon ang Dios nakapatuman na sa labing malisud nga butang didto sa krus, Siya dili mopugong sa labing sayon nga buluhaton sa pagpanalangin kanato niining kalibutana (Mga Taga-Roma 8:32). Sa laing mga pulong, bisan pa sa mga kalisud, mga kabug-at, mga kapalaw, ug mga distraksiyon subay sa panghitabo, ang pagsilsil sa doktrina nagabuhat sulud sa nagtubo nga magtotoo og usa ka dimatay-og nga kompiyansa aron ang sunud nga hugna sa plano sa Dios *mahimong* mahitabo. Kini nga paglaum nagapadako sa kompiyansa samtang ang kapasidad nagadako, hangtod ang hamtong nga magtotoo nagakab-ot sa iyang labing katulin sama sa usa ka atleta nga nagdagan-og-makusog para sa katapusang premyo.

Sa balikbalik, ang katinuuran nagapulit sa paglaum. Ang plas nagapaila sa pagkahamtong nga pagkahiayon ngadto sa hustisya sa Dios; ang karong hamtong nga magtotoo nakairog ngadto sa Z radikal. Ang plas sa X radikal (waykatapusang kinabuhi) nagatipon sa plas sa Y radikal (escrow nga mga panalangin sa panahon) nagresulta diha sa pag-abante ngadto sa Z radikal. Ang duha ka plas magsumada ngadto sa katapusang potensiyal, ang Z radikal nga mao ang *kinatas-ang* escrow nga mga panalangin sa eternidad. Hunahunaa kini, mga panalangin gikan sa Dios ngari kanato sulud sa usa ka lawas sa pagkabanhaw sa kahangturan! Kini ang absoluto nga kompiyansa sa hamtong nga magtotoo.

$$Y [(M_1 + M_2 = P_{O_2}) + D = P_{A_2}] +$$

$$Z [\text{kinabuhi isip usa ka hamtong nga magtotoo}]$$

Diha sa Z radikal, kita sa balikbalik makakita og usa ka hugpong sa tinuud nga mga impyutasyon. Ang tinuud nga impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi ngadto sa tawhanong espiritu diha sa kaluwasan, plas ang tinuud nga impyutasyon sa espesyal nga mga panalangin ngadto sa divine nga pagkamatarong sa hamtong nga magtotoo, nagabuhat sa ikatulo nga potensiyal: ang potensiyal para sa kinatas-ang escrow nga mga panalangin ug mga ganti sa eternidad.

Kita maghuput og waykatapusang kinabuhi karon, apan ang waykatapusang kinabuhi mahimong mapalihok sa hingpit lamang sulud sa lawas sa pagkabanhaw. Ang giimpyut nga kinabuhi sa Dios mosangkap sa hamtong nga magtotoo sa kapasidad para sa malungtarong mga ganti nga siya modawat didto sa langit. Hunahunaa: kita maghuput na sa kapasidad nga pasikaran para sa katinuuran sa mga panalangin didto sa langit! Ang bugtong pasikaran nga kinahanglang mapuno mao ang panalangin sa panahon. Ang mga panalangin sa panahon mismo maoy pagausbon ngadto sa panalangin sa eternidad. Sa makausa pa, duha ka impyutasyon ang makapatukod sa usa ka potensiyal.

Ang ikatulo nga potensiyal nabalhin ngadto sa ikatulong paglaum pinaagi sa kahibalo sa tukma nga doktrina. Labinang maylabot mao ang piho nga mga doktrina nga maykalabutan sa umaabot nga panghitabo. Ang hamtong nga magtotoo nahibalo bahin sa lawas sa pagkabanhaw ug bahin sa waykatapusang mga panalangin nga ikaimpyut niini. Siya sa hingpit napahimangnoan mahitungud sa Pagsakgaw sa dihang siya modawat sa iyang bag-o nga lawas, ug mahitungud sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo diin ang ikapito nga impyutasyon mahitabo. Natural, kini nga mga kamatuuran sa eschatology maoy kabahin sa pakisayran sa pangisip nga ang magtotoo nagaugmad samtang siya nagauswag lahus sa Y radikal. Diha sa Z radikal, pipila ka eschatological nga doktrina maoy gibalhin ngadto sa plataporma sa iyang kalag aron mahimong hingtungdan sa iyang ikatulo nga paglaum.

Ang XYZ nga talaid anaa sa perpekto nga balansi. Ang matag radikal nagasulud og usa ka hugpong sa mga impyutasyon, usa ka potensiyal, usa ka katibuk-an sa tukma nga doktrina, ug usa ka paglaum. Sa dili pa kita mahinangup diha sa katakdo sa usa ka maayong-pagkahan-ay, nagkabagay nga talaid, hinumduman nato ang prinsipyo: Ang konteksto sa “tanang butang” diha sa Mga Taga-Roma 8:28 maoy usa ka paglarawan sa wamahitakus nga pag-antos.

Ang Mga Taga-Roma 8:28 sa hugut maoy usa ka paghulagway sa hamtong nga magtotoo diha sa Z radikal. Para kaniya ang tanan diha sa talaid maoy usa na ka katinuuran, gawas sa ikapito nga impyutasyon, nga mao ang pagtugyan sa escrow nga mga panalangin sa eternidad. Para kaniya ang “tanang butang” sa hingpit nasinati—gikan sa unang impyutasyon sa kalagnong kinabuhi diha sa iyang pisiko nga pagkatawo sa X radikal hangtod sa impyutasyon sa iyahang labing bag-o nga panalangin sa panahon diha sa Y radikal—ug siya nahibalo sa eksakto sa unsang-paagiha sila “magtambayayong para [ang katuyoan sa] sa kaayohan.” Sa tinuud, “ang kaayohan”—ang plano sa Dios, ang himaya sa Dios, ang katapusang impyutasyon sa eternidad—mao ang hingtungdan sa iyang kompiyansa ug pangpadasig sa kinabuhi.

Ang hamtong nga magtotoo sa matinguhaong nagapaabot sa ikapito nga impyutasyon, ug siya nagahimo sa ingon nga may “kalig-on-sa-kabubut-on” tungud kay siya nakakat-on

sa kasakit sa wamahitakus nga pag-antos. Ang wamahitakus nga pag-antos maoy usa ka kategoriya sa panalangin nga nahisakup ngadto sa ikaunum nga impyutasyon, nalakip na sulud sa talaid isip kabahin sa PP, mga panalangin sa panahon. Ang konteksto nagabutang og espesyal nga empasis diha niining espesyal nga klase sa pag-antos isip ang pasikaran nga nagapaaghat sa ikatulong paglaum.

Kon napalibutan sa walay lain kondili kaharuhay ug walay giatubang nga hagit aron sa paggamit sa doktrina, kita mahimong sa espirituhanon ‘tambok ug danghag,’ naanad sa kauswagan ug malimtanon sa plano sa Dios. Kita mahimong mapalinga kaayo sa pagkakaran nga kita mahikalimot asa kitang dapita—sulud sa kalibutan sa yawa—ug mahikalimot asa kita padulong—ngadto sa himaya. Kita dili makaako nga mahisama sa estudyante-nga-babaye, nahigugma sa unang higayon, kinsa nanghinaot nga kining higayona magpadayon unta sa kahangturan. Ang kinabuhi wala nagapuyo para ni bisan-kinsa; kita kinahanglan magpadayon sa unahan. Ang wamahitakus nga pag-antos mao ang nagasakmit kanato gikan sa usa ka kalibutan sa ilusyon ug nagapahimo kanato sa pag-abante. Kini nagatukod—ug nagalig-on—sa ikatulong paglaum sulud sa kalag.

Busa, kita kinahanglan makasabut nga ang Z radikal nagalakip sa wamahitakus nga pag-antos. Kini nga pasikaran, dugang pa sa tukma nga doktrina, nagabalhin sa *potensiyal* sa waykatapusang mga ganti ngadto sa *paglaum* o matinguhaong pagpaabot niadto nga mga ganti. Para sa empasis, busa, kita mosulat niining bahina sa Z radikal alang sa paglakip sa wamahitakus nga pag-antos sa dili pa kita mobalik pag-usab ngadto sa husto nga pagkabagay sa tibuuk talaid.

$$Po_3 + D + \text{Wamahitakus nga Pag-antos} = \text{Paglaum}_3$$

Karon atong kompletohon ang Z radikal.

$$Z [(WK + EPP = Po_3) + D = Pa_3]$$

Waykatapusang kinabuhi (WK) plas divine nga mga panalangin sa panahon (EPP) magbuhat sa *potensiyal* para sa waykatapusang mga panalangin. Ang kahibalo sa eschatological nga mga doktrina, nga magtag-an sa Pagsakgaw ug sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo, maghimo sa hamtong nga magtotoo nga masayod niining ikatulo nga *potensiyal* (Po_3). Ang maong usa ka pahimangno nagaandam kaniya para sa umaabot ug nagatugot kaniya sa pag-atubang nga may hingpit nga kompiyansa og unsay nagapatim-aw pag-una diha sa plano sa Dios, samtang ang matag karon ug unya nga wamahitakus nga pag-antos mao ang nagatukmod kaniya sa pagpunting diha sa Ginoo ug sa matinguhaong naglaum (Pa_3) para nianang katapusan nga tumong!

Ang Z radikal sa wayduhaduha dili kabtangan sa rebersiyonista nga magtotoo. Siya negatibo ngadto sa doktrina ug busa dili gayud modawat og espesyal nga mga panalangin sa panahon o eternidad. Siya dili gayud makabaton og usa ka paglaum luyo sa paglaum₁. Ang iyang pagkaignorante sa doktrina nagapugong kaniya gikan sa pagpaabot sa mga panalangin sa panahon. Bisang pa og siya adunay susama ka dako sa usa ka *potensiyal*₂ sa bisan-kinsang magtotoo, ang paglaum₂ usa ka pakyas para kaniya. Ang paglaum₃ sa hingpit wala maapil.

Bisan pa niana, ang rebersiyonista adunay usa ka paglaum—sa nagkalainlaing matang. Gikan sa pagpaminaw sa Ebanghelyo (ug tingali siya nagatambong sa usa ka simbahan matag Domingo diin siya nawalihan-sa-ebanghelyo matag semana!) siya nakakat-on og usa-ka-butang bahin sa langit. Busa, taliwala sa pasidaan nga disiplina, gipakusgan nga disiplina, ug pagkamatay nga disiplina, siya nagapaabot sa pagdawat sa lawas sa pagkabanhaw. Sa usa ka dapit sa matag hitabo ang rebersiyonista makapunit og pipila ka inportasyon basin sa Pagsakgaw mao nga sa dihang siya masakitan pag-ayo, siya mangandoy sa Pagsakgaw. Siya sa mainitong nagatinguha niini nga mahitabo *karon dayon!* Siya sa hinakog nagatuis sa pag-ampo sa katapusan sa Pinadayag paingon sa usa ka makalooloy, masakit nga paghangyo: “Bisan pa niana, anhi dinhi Ginoong Jesus!”

Para kaniya ang Pagsakgaw dili kabahin sa “tanang butang” nagtambayayong para “sa kaayohan.” Para kaniya ang Pagsakgaw maoy lain lamang nga dakong aspirin!

Karon, siya adunay kabubut-on, ug siya gawasnon aron dimanumbaling diha sa Pulong sa Dios. Kon kana maoy unsa niyang gusto buhaton, siya makapadayon ug magsulay sa pagpuli sa sistema sa Dios gikan niining tulo ka paglaum sulud sa talaid nga maykalabutan sa panahon ug eternidad pinaagi sa iyang kaugalingon nga desperadong paglaum para sa gamhanan-kaayo-nga-aspirin nga motapos niining tanan. Apan sa pagpili nianang paagi sa lihok, nianang pagkalibog sa kinabuhi, maoy mapasipad-anon, sa walay pagpasabut dimakatarunganon. Ang Dios nagapabilin kanato nga *buhi* para sa usa ka katuyoan!

Kini makapaikag sa pagtagad nga ang wamahitakus nga pag-antos nagapunting sa paglaum sa hamtong nga magtotoo diha sa lawas sa pagkabanhaw, samtang ang *nahitakus* nga pag-antos ug ang tanang sistema sa divine nga disiplina magpugus sa rebersiyonista sa pagpunting nianang susama nga lawas sa pagkabanhaw. Bisan pa niining komon nga pagpunting, ang rebersiyonista wala nagapuyo sulud sa Z radikal.

Ang Z radikal mao ang pagbulot-an diin ang hamtong nga magtotoo sa maong panahon nagatagamtam sa labawng-grasya nga mga panalangin ug sa masaligong nagapaabot sa iyang siguradong hawud nga grasya nga mga panalangin. Sa ingon, ang Z radikal nagadala sa ikaduhang *a fortiori* nga argumento ni Pablo ngadto sa XYZ nga pormula. Sa pagpanalangin sa usa ka magtotoo kinsa adunay usa ka kinaiyang makasasala ug kinsa nagapuyo sulud sa kalibutan sa yawa nagakinahanglan og dako pa kaayong paningkamot diha sa kabahin sa Dios kay sa gikinahanglan sa pagpanalangin sa usa ka magtotoo kinsa adunay usa ka lawas sa pagkabanhaw, kinsa nagapuyo sa langit, kinsa nahibalo sa tanang doktrina, ug kinsa adunay perpekto nga kalambigitan diha sa Dios. Kon ang Dios nakasangkap sa mga panalangin sa panahon, nga ang hamtong nga magtotoo nagatagamtam matag adlaw, kini nagasunud sa *a fortiori*—“nga may dako pang rason”—nga Siya mopanalangin nianang mao ra nga magtotoo sa eternidad. Ang magtotoo nga nagpuyo sulud sa Z radikal nagalantaw sa eternidad, apan siya nagapadayon sa pagpasulud sa doktrina, sa kanunay nag-abante diha sa plano sa Dios. Siya nagapadayon sa paghimaya sa Dios sulud sa *cosmos diabolicus* hangtod nga ang Dios nagaisip nga angay sa pagtawag kaniya pauli.

Sa dihang ang ikatulong paglaum natuman didto sa lingkoranan sa paghukom ni Kristo, wala gayuy bag-ong paglaum alang sa pagpuli niini. Ang paglaum matapos diha nianang katapusan nga pagtantiya. Sugod nianang higayona, adunay katinuuran lamang sa kahangturan.

Kita karon adunay kompleto nga talaid.

X [(TK + OSA = Po₁) + E = Pa₁] +

Y [(M₁ + M₂ = Po₂) + D = Pa₂] +

Z [(WK + EPP = Po₃) + D = Pa₃] =

**Ang
Ikapito nga
Impyutasyon**

Ako dili gani kinahanglan magpahimug-at unsa ka importante kini nga talaid isip usa ka kasangkapan para sa pagsistema sa imong kahibalo sa doktrina sa Bibliya, apan ang talaid sama ka maayo lamang sa imong panabut sa unsay girepresentar niini. Nan kita magbuhat og usa ka hamubo nga timan-anan sa tanan niyang mga termino ug mga minubo.

X radikal: ang kinabuhi sa dimagtotoo gikan sa pagkatawo hangtod sa kaluwasan

TK: tawhanong kinabuhi naporma pinaagi sa impyutasyon sa kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyanghong kinabuhi diha sa pagkatawo (ang unang impyutasyon)

OSA: orihinal nga sala ni Adan nga giimpyut ngadto sa kinaiyang makasasala (ang ikaduhang impyutasyon)

Po₁: potensiyal sa kaluwasan para sa hingpit nga sinilutang katawhan

E: ang Ebanghelyo

Pa₁: paglaum sa kaluwasan diha sa pagtoo ni Kristo

+: paglaum₁ pagapulihan sa katinuuran sa waykatapusang kinabuhi isip usa ka resulta sa pagtoo diha ni Kristo

Y radikal: ang kinabuhi sa magtotoo human sa kaluwasan hangtod sa pagkahamtong

M₁: mahukmanon nga impyutasyon sa mga sala ngadto ni Kristo ibabaw sa krus (ang ikatulong impyutasyon)

M₂: mahukmanon nga impyutasyon sa pagkamatarong sa Dios ngadto sa magtotoo diha sa higayon sa kaluwasan (ang ikaupat nga impyutasyon)

Po₂: potensiyal para sa mga panalangin sa panahon nga giimpyut ngadto sa nagpuyo nga pagkamatarong sa Dios

D: tukma nga doktrina sa Bibliya

Pa₂: paglaum alang sa mga panalangin diha sa pagkab-ot sa pagkahamtong

+: paglaum₂ pagapulihan sa katinuuran sa escrow nga mga panalangin sa panahon

Z radikal: ang kinabuhi sa magtotoo gikan sa pagkahamtong hangtod sa kamatayon o Pagsakgaw, bisan-unsang mahitabo og una

WK: waykatapusang kinabuhi nga giimpyut ngadto sa tawhanong espiritu diha sa kaluwasan (ang ikalima nga impyutasyon)

EPP: escrow nga mga panalangin sa panahon nga giimpyut ngadto sa divine nga pagkamatarong diha sa pagkahamtong (ang ikaunum nga impyutasyon)

Po₃: potensiyal para sa masdakong mga panalangin ug mga ganti sa eternidad

D: tukma nga doktrina sa Bibliya, naglakip sa eschatology

Pa₃: paglaum sa escrow nga mga panalangin sa eternidad didto sa lingkoranan sa

paghukum ni Kristo (ang *bema*, trono sa grasya alang sa pagtantiya)
=: kasangkoan sa plano sa Dios diha sa katapusang tinguha:

Ang Ikapito nga Impyutasyon: escrow nga mga panalangin sa eternidad giimpyut ngadto sa lawas sa pagkabanhaw sa hamtong nga magtotoo; “ang kaayohan” sa Mga Taga-Roma 8:28; ang waykatapusang paghimaya sa Dios.

Ang Exegesis sa Mga Taga-Roma 8:28

Ang *konteksto* sa Mga Taga-Roma 8:28 maoy usa ka diskurso sa hamtong nga magtotoo nga malahutayon sa wamahitakus nga pag-antos. Ang *konsepto* sa Mga Taga-Roma 8:28 napahayag diha sa XYZ nga pormula. Karon para sa *exegesis*.

Ang unang butang nga kita kinahanglan mag-ila nga kining inila-pag-ayo nga bersikulo nagahisgot sa usa-ka-butang nga hilabihanay kaimportante: Ania ang mga rasyon sa emerhensiya sa magtotoo para sa krisis sa wamahitakus nga pag-antos. Sa ingon, ang Griyego nga partikula (*de*) labi pang mapahimug-aton kay sa naandan. Isip usa ka transitional conjunction, kini sagad sa hustong gihubad og “ug” sa ingon kita makakita niini diha sa King James Version, apan kana kulang kaayo para sa Mga Taga-Roma 8:28. Ang tininud nga paggamit sa partikulo kinahanglan pagahubaron og “sa pagkatinuud.” Niining paagiha kita magsakmit sa konsepto sa kalig-on-sa-kabubut-on ug matinguhaong pagpaabot sugod sa tumoy sa bersikulo 25 ug mag-uswag ngadto sa usa ka mapahimug-atong aplikasyon.

Nagasunud ang punglihok (*oida*), “kita nahibalo.” Ang perfective present tense nagatum-bok og usa ka kamatuuran nga nalalang sa nangaging panahon apan gipahimug-at ingon nga usa ka katinuuran sa pagkakaran. Ang mga magtotoo nga nag-aninaw nakasabut na sa X + Y + Z ug naglaum na para sa ikapito nga impyutasyon. Sila lapas pa sa pagpatubo og sukaranong doktrina. Kini nga punglihok nagasugyot nga sila nakalabang na sa X ug Y nga mga radikal. Usab, ang Mga Taga-Roma 8:28 mao ang kabtangan sa hamtong nga magtotoo.

“Kita nahibalo sa kamatuuran nga” Gikan sa Griyego, kita magkaplag dihadia nga ang King James Version nasayup-pagbutang sa usa ka pulongan. Unsay nagasunud diha sa orihinal nga han-ay sa pulong dili ang “tanang butang” kundili ang present active participle nga (*agapao*), “sa paghigugma, sa paghimuut-pag-ayo sa, sa pagtahod.”

Kini nga participle ug ang iyang definite article anaa sa dative case, nagtumbok og duha ka butang. Una sa tanan, ang dative case nagapakita sa kansang mga interes ang nakataya; kita magtawag niini og dative of advantage. Ang aksiyon sa bersikulo—ang tanang butang nagtambayayong para sa kaayohan—pagahimoon para sa benepisyo sa magtotoo. Ang ikaduha, ang definite article gigamit dinhi isip usa ka demonstrative pronoun, “para niadto,” nagtawag og espesyal nga pagtagad sa hamtong nga mga magtotoo. “Para niadtong kinsa maghigugma sa Dios” nagapaila sa hamtong nga mga magtotoo ingon niadtong kinsa naokupar diha ni Kristo, usa sa espirituhanong mga panalangin nga nalakip diha sa ikaunum nga impyutasyon.

Ang nagtubo nga mga magtotoo—diha sa Y radikal—anaa sa proseso sa pagkat-on sa paghigugma sa Dios. Ang atong kapasidad sa paghigugma Kaniya nagatubo samtang kita magkahamtong sa espirituhanon. Siya nagahigugma kanato, apan kita kinahanglan

magkat-on sa paghigugma Kaniya. Karon ayaw panghambog sa imong kinaugalingong-pagkamatarong ug maghingusog nga ikaw sa awtomatik maghigugma Kaniya! Bugtong sa pagkahamtong kita makabaton og igong doktrina sa *paghibalo* sa Dios; pinaagi lamang sa labing-daghan nga doktrina kita makahuput sa kinadak-ang *kapasidad* para sa gugma nga nagapahimo kanato nga maokupar diha Kaniya. Kita magkinahanglan sa pagpadayon pagtubo, dili magdahum nga kita nakalampos.

Ang generic definite article (*ho*) uban sa *theos*, gihubad og “ang Dios,” nagapahimug-at sa pagkawaykaparehas sa divine nga mga hiyas, ang gigikanan sa waykaparehas nga plano sa Dios. Dinhi, sa tinuud, si Pablo misal-ot sa doktrina sa divine nga esensiya. Ang sumada sa mga hiyas sa Dios, gipadayag diha sa doktrina sa Bibliya, nagabunga og kahibulong, respeto, ug gugma sa kaulahian.

“Kita nahibalo sa pagkatinuud nga para niadtong kinsa maghigugma sa Dios . . .”

Nakamemorya kaniadto pa sa King James Version nga paghubad sa Mga Taga-Roma 8:28, kita magdahum niining puntoha sa pagkaplag sa nasinating kinauyokan sa bersikulo. Maghiling kita sa Griyego nga teksto—ug mahiagum sa kakugang! Kita magtan-aw sa sinugdan ug hangtod sa katapusan gikan sa Griyego ngadto sa King James English ug mahibulong naunsa man kini! Maingon nga mahimo kon nasayup-pagbutang sa usa ka pulongan dili kaayo daotan, ang sunud nga duha ka pulong sa diikabalibad nga nasayup-paghubad sa mga inilang tawo sa 1611.

Walay usa nga mahimong usa ka eksperto sa Griyego nga gramatika sa kalit-kaayo, apan sa pagtan-aw unsa ang gitudlo sa Mga Taga-Roma 8:28, ikaw kinahanglan unang mahibalo og usa ka butang o duha mahitungud sa unsang-paagiha ang Griyego nga mga kapahayag nahiusa. Diha sa usa ka sukaranan sa Griyegong kapahayag, sama diha sa English, adunay usa ka hinungdan, usa ka punglihok, ug usa ka hingtungdan. Ang hinungdan nagamugna sa aksiyon sa punglihok; ang hingtungdan nagadawat sa aksiyon sa punglihok. Ang pagkahibalo og unsa ang unsa sa absoluto nga gikinahanglan-pag-ayo para sa hustong interpretasyon sa Pulong sa Dios.

Ang hinungdan ug ang hingtungdan maoy mga pungan, ug pinaagi niini nga mga pungan ang Griyego nagapakita sa iyang daghang-butang. Ang usa ka English nga pungan makita diha sa usa o duha ka ludlis lamang (pangusahan o daghanan), apan ang usa ka Griyego nga pungan makabaton og kalainlaing mga ludlis. Uban sa iyang daghan nga taponggikit, kini makapakita dili lamang sa pangusahan o daghanan kundili sa laing mga butang usab, naglakip sa unsa ang papel niini diha sa usa ka kapahayag. Sa dali kita makaila sa hinungdan tungud kay kini anaa sa ludlis sa nominative case; ang hingtungdan, anaa sa accusative case. Kini walay kalainan gayud og asang-dapita ang pulong nagapakita diha sa usa ka kapahayag—sa una, ikaduha, o uban pa; kita sa kanunay makakaplag pinaagi sa pagsusi sa iyang case og unsa ang papel sa pungan. Hinungdan: nominative case. Hingtungdan: accusative case. Hangtod dinhi maayo kaayo.

Uban niini nga lagda sa piho nga ania karon, kita mobalik ngadto sa gihubad nga pahayag, “tanang butang magtambayayong.” Kining upat ka English nga pulong magrepresentar lamang sa duha ka Griyego nga pulong: (*panta sunergei*). Ang *panta* usa ka daghanan nga ludlis sa pungway (*pas*), nagkahulugan og “tanang.” Kini nga pungway gigamit dinhi

isip usa ka substantive—sama sa usa ka pungan—ug tungud kay kini anaa sa nyutro nga henero, kini sa husto nga gihubad og “tanang butang.” Unsa gayud ang papel nga buhaton sa “tanang butang” niini nga kapahayag? Kini ba ang hinungdan o ang hingtungdan? Kita sa waylangan maghubot sa atong lagda: Susiha ang case. *Panta* mao ang *nominative* neuter nga daghanan sa *pas*, apan ang *accusative* neuter nga daghanan sa *pas* maoy *panta* usab! Asa man niini? Ang atong lagda dili makatabang gayud. Sa wayduhaduha kita kinahanglan mag-usisa og dugang pa.

Ang punglihok nagatabang kanato. Ang *sunergei* usa ka ludlis sa (*sunergeo*), “sa pag-bulig, sa pagtambayayong uban.” Sa dihang kita magtuki sa *sunergei*, kita makalista og usa ka buhong nga inpormasyon. Ang tense: present. Ang voice: active. Ang mood: indicative. Ang person: third. Ang gidaghanon: pangusahan. Sa pagdukiduki pinaagi niini nga analisis, kita sa katapusan matunong diha sa usa-ka-butang nga mapuslanon sa pagsulbad sa problema kon ang “tanang butang” ba mao ang hinungdan o ang hingtungdan.

Ang usa ka sukaranong lagda sa Griyego ug English nga gramatika nagasaysay nga ang *gidaghanon* sa *hinungdan* kinahanglan magkauyon sa *gidaghanon* sa *punglihok*. Ang usa ka pangusahan nga punglihok kinahanglan adunay usa ka pangusahan nga hinungdan; usa ka daghanan nga punglihok, usa ka daghanan nga hinungdan. Unsa man ang gidaghanon sa punglihok nga *sunergei*? Pangusahan. Unsa sa “tanang butang”? Daghanan!

Walay pangusahan nga punglihok gayud ang nagagamit og usa ka daghanan nga hinungdan. Kana mahisama sa pagsulti og, “They has a problem,” o “Young pups is smart.” Tungud sa usa ka rason, bisan pa sa ilang pagkasalabutanon, ang King James nga mga maghuhubad miguba niining kahibulungan nga bersikulo gumikan gayud nianang kulang sa kahibalo nga paagi. Sila miingon, sa tinuud, “All things works together for good.” Kana dimaayo nga English; kini mahimong ngil-ad-kaayo nga Griyego.

Nan unsa ang atong konklusyon? Ang “tanang butang” mahimo lamang nga hingtungdan, dili ang hinungdan, sa “nagatambayayong.” Ang usa ka pangusahan nga punglihok *mahimo* nga makagamit og usa ka daghanan nga hingtungdan: “He (pangusahan) has (pangusahan) problems (daghanan)” sa hingpit nga madawat. Kana mao rag naghusay sa hilisgutan—hangtod nga kita sa kalit makaamgo nga kita lamang adunay usa ka punglihok ug usa ka hingtungdan. Asa man ang hinungdan? Kita magsusi pag-usab ug walay usa nga nakaplag; aduna ray duha ka pulong dinhi: *panta sunergei*. Usa-ka-tawo o usa-ka-butang ang kinahanglan gayud magmugna sa aksiyon niini nga punglihok; ang mga punglihok dili magtungha sa wala damha. Kita adunay laing misteryo sa atong mga kamut. Asa man kita mangita sa kasulbaran?

Sa mapalaron, ang Griyego usa ka labi pang mapadayagon nga pinulongan kay sa English. Ang Griyego nga mga punglihok adunay kabahin-sa-gambalay nga mga hinungdan. Diin kita kinahanglan magsangkap og usa ka lahi nga hinungdan, ang mga Griyego makalaktaw niini, nahibalo gikan sa taponggikit sa punglihok kinsa nagmugna sa aksiyon. Walay tugbang niining sistema sa mga taponggikit diha sa English, apan diha sa punglihok nga *sunergei*, ang taponggikit nga-*ei* nagatudlo sa hinungdan nga kita nagpangita. Nailhan na nato kini nga taponggikit diha sa atong analisis: kini ang third person nga pangusahan. Sa laing mga pulong, ang hinungdan sa “nagatambayayong” mahimo ang “he,” “she,” o “it.” Unsaon nato pagdeterminar hain ang sibo dinhi? Ang sunud nga konteksto nagasulti kanato.

“ . . . para niadtong kinsa maghigugma sa Dios, (he, she, it) nagapatambayayong sa tanang butang . . . ”

Ang pulonganon usa ka maskulino nga pungan; ang hustong paghubad sayon-makaplagan. “Siya [Dios] nagapatambayayong sa tanang butang para sa kaayohan!” Gani, pipila sa karaang mga manuskrito sa tinuuray magpuno sa kulang pinaagi sa *ho theos*, “ang Dios”—diha sa nominative nga pangusahan sa pagtumbok nga ang Dios mao ang hinungdan.

Aduna o wala ang tino nga kalambigitan sa Dios, bisan pa, ang Griyego nga sintaksis sa waylalis klaro. Ang “tanang butang” dili ang hinungdan; “Siya” (Dios) mao. Ang tanang butang dili kinahanglan magtambayayong para sa atong kaayohan. Hinoon, ang *Dios* nagapatambayayong sa tanang butang para sa kaayohan sa hamtong nga mga magtotoo, para niadtong kinsa napahiuyon ngadto sa Iyang hustisya, para niadtong kinsa napasinati kaayo ngadto sa doktrina sa Bibliya mahitungud sa paghibalo ug paghigugma Kaniya.

Nganong para lamang sa hamtong nga mga magtotoo (ug para niadtong nagkaduul sa pagkahamtong)? Ang Dios sa wayhunong nagapatambayayong sa tanang butang para sa Iyang *kaugalingon* nga himaya; *kana* ang tinguha sa Iyang plano. Kini tungud kay kita nakapahiuyon ngadto sa Iyang waypagtipas nga hustisya aron Siya, sa maong panahon, makapatambayayong sa mga butang para sa atong kaayohan. Siya wala gayud sa usa ka higayon nagakompromiso o nagabiya gikan sa Iyang tumong; kita sa yano magsagup sa Iyang tumong para sa atong kaugalingon samtang kita magbag-o sa atong mga hunahuna pinaagi sa divine nga panglantaw. Ang plano sa Dios nagapadayon sa unahan, ug ang hamtong nga magtotoo nakasakay sa pag-uswag. Ang Dios wala nagapahiuyon kanato pinaagi sa pagpanalangin kanato; kita magpahiuyon ngadto Kaniya ug mag-ani sa unsay Iyang gipugas.

Karon nga napatul-id nato ang paghubad, kita makakat-on sa labi pang detalyado nga interpretasyon sa *panta sunergei*. Ang “tanang butang” maglakip sa labaw pa kay sa panalangin sa wamahitakus nga pag-antos nga konteksto (Mga Taga-Roma 8:17–39); kini nagapahimug-at sa dakong matang sa labawng-grasya nga mga panalangin nga magpaila sa kinabuhi sa hamtong nga magtotoo sulud sa Z radikal. Maskin ang espesyal nga mga panalangin sa ikaunum nga impyutasyon usa lamang ka piraso sa tibuuk nga sululbaron. Hinoon, ang “tanang butang” maglakip sa matag pasikaran diha sa napiho-daan nga plano sa Dios para sa katawhan.

Kini nga plano nagapahayag sa tinguha sa Dios para sa matag-usa kang kinsa Siya nagaimpyut sa kalagnong kinabuhi ug sala ni Adan. Ang plano sa Dios nagasugod diha sa pagkatawo; walay usa ang nabaliwala. Ang integridad sa Dios nagasangkap sa tanang piraso alang sa sululbaron; ang atong wala-ang-merito nga positibong kabubut-on ngadto sa Ebanghelyo ug tanang sunud nga doktrina nagapahiusa kanila. Ang mga piraso maglakip sa unang unum ka impyutasyon, sa tulo ka potensiyal, tanang tukma nga mga doktrina, ug tanang tulo ka paglaum, maingon usab ang palibot ug mga sirkumstansiya sa adlaw-adlaw nga kinabuhi sa tagsatagsa diin kining mga pasikaran mahitabo. Para sa hamtong nga magtotoo diha sa Mga Taga-Roma 8:28, ang sululbaron nahugpong sa hingpit; ang “tanang butang” napahiluna.

Ang hamtong nga mga magtotoo sa pagkatinuud maghuput nianang katapusang, hingpit nga kompiyansa sa ilang umaabot nga mga ganti, paglaum, ug sa matag-butang nga nag-

una niini. Para sa mga dimagtotoo ug dihamtong nga mga magtotoo, hinoon, pipila sa mga piraso wala pa napahaum ngadto sa pormula. Ang pulongan “tanang butang” dili pa maaplay niadtong anaa pa sa X o Y radikal.

Ang *sunergeo*, diha sa present active indicative, maoy usa ka tinipon nga punglihok nga inapilan sa pangdugtongan nga (*sun*), “uban, kuyog,” ug ang punglihok nga (*ergazomai*), “sa paglihok.” Ang customary present tense nagatumbok sa unsay naandan nga hitabo o unsa sa makatarunganon ang mapaabot nga mahitabo. Tungud sa waykinutubang pagkamatinumanon sa Dios, ang hamtong nga magtotoo mahimong malaumon mahitungud sa tanang-butang nga mahitabo ngadto kaniya: Kini para sa usa ka divine nga katuyoan. Kini nagakahulugan nga siya makapaabot og pag-antos matag karon ug unya isip ang sistema sa ignisyon para sa ikatulong paglaum. Ang wamahitakus nga pag-antos nagapatuman sa katuyoan, taliwala sa divine nga kauswagan sulud sa kalibutan sa yawa, sa paghimo sa hamtong nga magtotoo sa paghinumdum sa plano sa Dios ug sa pagpaugbok sa iyang kompiyansa diha lamang sa Ginoo.

Sa higayon nga ikaw magsugod sa pagsabut sa XYZ pormula, kini mamatikdan nimo nga ang wamahitakus nga pag-antos dili mopahimo og kagul-anan o motibhang sa imong mga panalangin; kini *modugang* sa imong mga panalangin. Sa pagkatinuud, si Pablo usa ka mauswagon kaayo nga magtotoo nga ang Dios mihatag kaniya og wayhunong nga pag-antos, diin ang bantugang Apostol mipas-an diha sa iyang mga abaga sama sa usa ka *pleroma* nga kapa sa pasidungog (Mga Taga-Roma 8:18, 35; Mga Taga-Filipos 4:12). Si Moses, usab, nahatagan gayud nianang usa ka kinalabwang-grasya sa *Jeshurun* nga kalupo, nga mipabilin sa iyang paglantaw diha sa Ginoo ug diha sa umaabot nga mga ganti (Mga Hebreohanon 11:24–26).

Ang yawi ngadto sa Mga Taga-Roma 8:28 mao ang pangdugtongang pulongan “para sa kaayohan.” Ang pangdugtongan nga *eis* sagad gigamit diha sa accusative case sa pagpahayag og katuyoan; sa ingon, ang pulongan sa hustong gihubad og “para sa katuyoan sa kaayohan.” Ang pulongan kulang og usa ka definite article, niining bahina ang English ug Griyego sukwhi sa katibuk-an. Sa English, kita magdugang og usa ka definite article alang sa pagbuhat og empasis—“*ang* kaayohan”—samtang ang mga Griyego milaktaw sa definite article sa mao ra nga epekto. Kon ang usa ka Griyego nga artikulo makit-an uban sa (*agathos*), “kaayohan,” kini magatudlo sa *kailhanan* sa kaayohan, apan ang anarthrous construction hain kita sa tinuud magkaplag dinhi nagapahimug-at sa hataas nga *kalidad* sa kaayohan. Ang *agathos* sa mismo nagakahulugan og “kaayohan nga may lunsay nga bili.”

Busa, ang kinatas-ang kalidad sa lunsay labing bililhon nga mga panalangin ug mga ganti nagalangkub sa labing-mahinungdanong katuyoan sa Dios para kanimo. “Ang kaayohan” mao ang sumada sa tanan nga ang Dios sa kanunay mitinguha para sa tawhanong kaliwat. Kini *mao* ang plano sa Dios. Sa panahon, “ang kaayohan” mao ang hingtungdan sa ikatulong paglaum; sa eternidad, kini ang katinuuran sa ikapito nga impyutasyon. “Ang kaayohan” maoy labing-daghan nga panalangin; kini pagadawaton gikan sa kamut ni Jesu-Kristo Mismo; kini ikaganti ngadto sa hamtong nga magtotoo sulud sa lawas sa pagkabanhaw. Labaw sa bisan unsa pa, “ang kaayohan” mao ang himaya sa Dios. Ang Dios nahimaya diha sa pagpanalangin kanato.

Si Pablo sunud nagasugod og *unsaon* ang plano sa Dios, ug siya nagapadayon sa paghulagway niining divine nga mga mekanika pinaagi sa Mga Taga-Roma 8:29–30. Unsaon

man sa Dios sa paghimo sa “tanang butang” sa pagtambayayong para “sa kaayohan”? Sa bisan-unsang paagiha nga Siya nagahimo, ang Dios wala nagapugus sa kabubut-on sa tawo. Ang tawo kinahanglang gawasnon sa pagtoo diha ni Kristo o sa pagpabiling diluwas, sa pagrebound o sa pagpabiling karnal, sa pagkat-on og doktrina o sa pagpabilin nga espirituhanong dihamtong. Ang Dios wala gayud nagalapas sa imong gawasnong pagbuut, apan kuyog sa kagawasan nagaabut ang responsibilidad. Ang Dios nagahimo kanimong responsable sa personal sa pagsubay ngadto sa Iyang plano pinaagi sa pag-uswag gikan sa X ngadto sa Y hangtod sa Z.

Ang imong kabubut-on ug ang plano sa Dios magkuyog sulud sa divine nga dekrito, natukod sa eternidad nga milabay (Mga Taga-Efeso 1:11).⁶⁷ Tungud kay ikaw sulud sa panghunahuna sa Dios binilyon ang katuigan sa wala pa ikaw matawo, Siya nahibalo nga ikaw mahimong mahinangpon alang sa pagkahibalo-sa-Dios ug nga Siya sunud-niana magsangkap sa inpormasyon sa Ebanghelyo. Ang Ebanghelyo nagahimo og usa ka kapilian: *Ikaw* kinahanglan magdesidir.

Sa eternidad nga milabay, ang Dios nahibalo sa eksakto nga detalye unsay mahitabo kanimo kon ikaw midumili sa pagtoo ni Kristo, maingon nga Siya nahibalo unsay mahitabo kon ikaw mitoo. Lakat sa pagkahingpit sa imong kinabuhi, unsa nga alternatibo ang mahimong mahinabo nga katinuuran? Ang Dios sa wayduhaduha wala mihimo sa pagpili para kanimo! Siya, hinoon, nahibalo asa nga agianan *ikaw* magdesidir. Ang Dios nahibalo sa eternidad nga milabay nga, gihatagan sa oportunidad, ikaw mag-ingon, “Oo, ako magtoo diha ni Kristo isip akong Manluluwas.” (Ako magdahum nga ang bisan-kinsang nakaabut niini kalayo sa usa ka pagtoon sa integridad sa Dios bisan nahimong usa ka magtotoo gikan sa sinugdanan o niining panahona.) Sa pagkahibalo nga ikaw mag-ingon og oo ngadto sa Ebanghelyo, Siya midekrito nga ang *imoha* nga positibong kabubut-on sa tinuuray mahitabo, ug tungud kay kini mahitabo, Siya mihimo og usa-ka-butang pa para kanimo nga Siya nagahimo para sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo.

Ang pungan (*kletos*), “gitawag,” maoy usa ka tekniko nga termino nga nagpaila sa tahas sa Dios nga Balaang Espiritu sa pulos komon ug epektibo nga grasya. Kini ang unang duha ka hugna sa pagpatuman sa divine nga dekrito sa eternidad nga milabay. Isip kabahin sa komon nga grasya, ang Balaang Espiritu mihimo sa Ebanghelyo nga masabtan diha kanimo isip usa ka dimagtotoo sa dihang ikaw mipahayag og positibong kabubut-on diha sa pagkahibalo-sa-Dios. Sa dihang ikaw midesidir sa pagtoo diha ni Jesu-Kristo, ang Balaang Espiritu midala sa imong pagtoo, ang pagtoo sa usa ka patay gihapon sa espirituhanon nga tawo, ug mihimo niini nga epektibo para sa kaluwasan og nagpasulud kanimo ngadto sa harianong pamilya sa Dios uban sa kahibulungang potensiyal para sa mga panalangin (potensiyal₂ padulong sa potensiyal₃).

“Para niadtong kinsa maoy mga tinawag” sa ingon-usab usa ka dative of advantage nga naghulagway niadtong kansang interes and Dios nagalihok sa X, Y, ug Z nga mga radikal “nga magtambayayong para sa kaayohan.” Tungud kay ang tanang Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo “gitawag,” adunay-epekto sa higayon sa pagtoo diha ni Kristo, kini nga paghulagway sa wayduhaduha nagaaplay ngadto sa hamtong nga mga magtotoo sulud sa konteksto. Ang nagtubo nga mga magtotoo ug bisan ang mga dimagtotoo makabaton

67. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon B.

og pagsalig gikan sa pagkahibalo nga kadtong kinsa karon miuswag sa ingon kalayo maoy mismo sa kaniadto anaa sa likud sa ganghaan paingon sa harianong pamilya. Adunay usa ka paglaum para sa matag buhi nga tawhanong linalang dinhi sa kalibutan! Sa pagkatinuud, ang Griyegong pungan (*prothesis*), “napiho-daan nga plano,” nagalukup sa tanang bahin sa plano, gikan sa X ngadto sa Y ngadto sa Z hangtod sa katapusang paghimaya sa Dios diha sa ikapito nga impyutasyon.

Sa gikorihang paghubad, ang Mga Taga-Roma 8:28 karon nagakahulugan:

Kita nahibalo sa pagkatinuud nga niadtong [hamtong nga mga magtotoo] kinsa maghigugma sa Dios, Siya nagapatambayayong sa tanang butang [X + Y + Z] para sa katuyoan sa kaayohan [ang ikapito nga impyutasyon], para niadtong kinsa mga tinawag [pinaagi sa komon ug epektibo nga grasya] sumala sa napiho-daan nga plano [X + Y + Z = ang ikapito nga impyutasyon]. (Mga Taga-Roma 8:28, gikorihang paghubad)

PAGGAMIT SA TALAID

Ang Talaid ug Pagpahiuyon ngadto sa Hustisya sa Dios

Wala lamang ang Mga Taga-Roma 8:28 nagalarawan sa integridad sa Dios nga naglihok sa waypuas alang sa atong kaayohan, wala lamang kini nagatukod sa dugukan hain kita maggama og usa ka tinuud, masistemahon nga teyolohiya sulud sa atong mga kalag, kundili kini usab nagalaraw asang-dapita kita gikan, asang-dapita kita, ug asang-dapita kita paingon sa kinabuhi. Ang XYZ nga talaid nagatabang kanato sa pagtingub og bag-ong mga doktrina ug sa paghinumdum niadtong kita nakakat-on na; kini usa ka kasangkapan nga nagaorganisar sa atong panghunahuna. Aron mahimong batid diha sa paggamit niining kasangkapan sa doktrina kita kinahanglang magpraktis sa pag-aplay niini. Ang nahibilin niini nga kapitulo busa gikapahinungud alang sa paggamit sa XYZ nga talaid. Kita makakita sa lainlaing mga kategoriya sa doktrina sa Bibliya nga nagbuligay ubus sa naorganisar nga prinsipyo nga gipresentar diha sa Mga Taga-Roma 8:28.

Ang XYZ nga talan-awon sa plano sa Dios nagasaysay sa prinsipyo hain kita nakahisgot sukad kaniadtong kita nakakita sa mga Athenian nga nagpahiuyon sa ilang-kaugalingon ngadto sa dimausab nga *dikaiosune* ni Solon. Sa waykinutuban labi pang waykausaban kay sa hustisya ni Solon, ang hustisya sa Dios dimausab; kini nagapadayon, anaa o wala kita. Ang atong pagkahiayon ngadto sa hustisya sa Dios maoy Iyang kagawasan sa pagpanalangin kanato.

Unsa ang praktikal nga aplikasyon niini nga punto sa doktrina? Unsa ang atong kinahanglan buhaton sa pagpagawasnon sa Dios sa pagpanalangin kanato? Kita kinahanglang maghimo og tulo ka pagpahiayon: una, kaluwasan nga pagpahiayon; ikaduha, rebound nga pagpahiayon; ug ikatulo, pagkahamtong nga pagpahiayon. Ang una gikinahanglan niadtong anaa sa X radikal. Ang ikaduha gikinahanglan diha sa Y ug Z nga mga radikal. Ang ikatulo mao ang tinguha sa Y radikal ug ang katinuuran sa Z radikal. Ang kaluwasan ug rebound maoy diha-dayon nga mga pagpahiayon: kaluwasan, makausa ug para sa tanan; rebound, sa matag higayon nga gikinahanglan. Pagkahamtong maoy usa ka anam-anam

nga pagpahiayon. Busa, ang rebound ug ang pag-abante ngadto sa pagkahamtong (ug labaw pa) mahimong sukaranong mga kalihukan sa kinabuhi sunud sa kaluwasan.

	X	Y	Z
Kaluwasan	✓		
Rebound		✓	✓
Pagkahamtong		✓	✓

PAGPAHIUYON NGADTO SA HUSTISYA SA DIOS

Kita nakatoon sa kaluwasan nga pagpahiayon uban sa pipila ka detalye, tanan gikan sa pagkalaglag sa tawo (makita diha sa ikaduhang impyutasyon), ngadto sa krus (ang ikatulong impyutasyon), ngadto sa atong pagkasayod sa atong una nga potensiyal (Po_1) pinaagi sa pagpaminaw sa Ebanghelyo (E), ngadto sa pagpaabot sa kaluwasan (Pa_1), sa tinuuray nagtoo diha ni Kristo (+), ngadto sa pagdawat sa pagkamatarong sa Dios (ang ikaupat nga impyutasyon) ug waykatapusang kinabuhi (ang ikalima nga impyutasyon).

Unsa man ang atong parte diha sa kaluwasan? Wala. Unsaon man nato sa paghimo niini nga pagpahiayon? Sa hingpit walay merito. Ang kaluwasan nagasangpot sa hingpit nga walay bayad; kita *walay* ikatampo. Tungud kay ang integridad sa Dios dili mahimong makompromiso, usa-ka-tawo ang gikinahanglan sa pagbayad para sa atong kaluwasan. Kanang tawhana mao ang atong waysama nga Manluluwas, Jesu-Kristo.

Ang kaluwasan perpekto; kita dili makapaarang-arang niini. Kini kompleto; kita walay ikadugang niini. Kita magdawat niini sulud sa usa ka daklit nga higayon pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, ug kini dili gayud mahimong kuhaon gikan kanato. Kon kita adunay kalabutan sa pagkab-ot sa kaluwasan, tingali kita mahimong mawad-an niini. Apan tungud kay kini sa kinatibuk-an nga buhat sa Dios, ang kaluwasan nagaagad lamang diha sa Dios, ug Siya dili gayud mosukwahi sa Iyang-kaugalingon. Sa higayon nga kita magbiya sa X radikal, kita dili gayud makahimo sa pagbalik.

Ang matag pagkahiayon ngadto sa hustisya sa Dios adunay usa ka nahisibong pagkawala-mahiayon. Ang kaluwasan nga pagkawala-mahiayon mao ang pagsalikway ni Kristo isip Manluluwas: negatibong kabubut-on ngadto sa Ebanghelyo o ngadto sa Dios diha sa pagkahibalo-sa-Dios. Ang negatibong kabubut-on nagadala og daghang mga porma, gikan sa dihadiha nga antagonismo ngadto sa bisan-unsang malinglahong mga paagi diin ang katawhan magsulay sa pagdugang og tawhanong mga buhat ngadto sa buhat sa Dios. Kon kita magdumili sa pagtuman sa Dios sa kinatibuk-an sa Iyang mga gikaigoan—yanong wala-ang-merito nga pagtoo diha ni Kristo—kita wala magtuman Kaniya gayud. Aron nga maluwas, walay usa nga kinahanglan maglakaw sa usa ka pasilyo, mag-isa sa kamut, magbiya sa mga sala, magsugid sa publiko, 'magsulti sa dimasabut nga mga sinultihan,' magpabawtismo, magpasakup sa simbahan. Ang rason mao nga kita dili magduul sa Dios; Dios ang nagaduul kanato. Ang mini nga mga isyu magpalubog sa tubig. Ang Pulong sa

Dios nagapatin-aw niini nga ang usa ka tawo kinsa nagatoo diha ni Kristo sa kahangturan nga naluwas bisan kon siya wala gayud nagasulti sa laing tawo bahin niini!

Ang usa ka tawo makatoo ug dihadiha pagkahuman malambigit sa sayup nga doktrina mao nga siya nagapasidungog sa iyang kaluwasan sa usa ka mini nga sistema. Waysapayan sa unsa siya tingali karon mag-angkon, siya naluwas pinaagi lamang sa pagtoo diha ni Kristo. Hinoon, kon ang usa-ka-tawo nagadawat sa mini nga doktrina samtang *usa ka dimagtotoo* ug nagasulay nga maluwas pinaagi sa mga buhat, mga saad, penitensiya, o reporma, siya wala maluwas. Ang ikatulong impyutasyon paigo, arang, epektibo, kompleto: ang kaluwasan makaabut pinaagi sa pagtoo lamang—pinaagi sa pagdawat sa unsay gihimo ni Kristo. Ang Dios adunay integridad; ang integridad sa Dios wala nagadawat og tawhanong linalang gawas ni Kristo; ang Dios dili makadawat bisan pa sa atong labing matinuuron nga maayong mga binuhatan bisan pa og Siya sa masibuton-kaayo nagatinguha nga kitang tanan maluwas.

“Apan,” ikaw mangutana, “kon ang usa ka ebanghelista o usa-ka-tawo diha sa personal nga pagsaksi nagapresentar og usa ka kombinasyon sa tinuud ug mini nga inpormasyon, unsa may mahimo sa alaot nga dimagtotoo?” Ang Dios mipanagana sa problema ug misulbad niini kaniadto sa wala pa kita mihunahuna sa pagkabalaka bahin niini. Ang Dios wala gayud nagapaubus sa iyang mga sukaranan, apan Siya nagagarantiya sa matag-usa og usa ka makiangayong oportunidad sa pagsalig diha ni Kristo.⁶⁸ Ang Dios nga Balaang Espiritu nagalihok pinaagi sa doktrina, dili sa bakak; busa, naglihok isip ilis sa tawhanong espiritu, Siya nagakuha sa tinuud gikan sa mini ug nagapatin-aw lamang sa unsay waysayup. Tungud-niini, bisan pa sa mini nga mga konsepto, ang dimagtotoo makahimo sa pag-atubang sa tinuud nga isyu. Ang Ebanghelyo nagabarog; ang mga dimagtotoo pagaluwason; ang plano sa Dios nagapadayon; ang Dios adunay integridad—bisan pa sa tawhanong mga pagtuis ug apostasiya.

“Apan,” ikaw mangutana, sa gihapon nabalaka, “unsay gidaghanon sa pagtoo ang gikinahanglan para sa usa ka tawo aron maluwas?” Labaw lamang og diyutay kay sa walay pagtoo gayud. Kon sa bisan-unsang panahon, bisan sa makadiyut, ang usa ka tawo nagatoo ni Kristo isip iyang Manluluwas, kanang tawhana nakapagawasnon sa integridad sa Dios sa pagluwas kaniya ug sa pagbalhin kaniya gikan sa X ngadto sa Y radikal. Siya nakahimo sa iyang unang pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios. Sa permanente.

Ang pagkawala-mahiayon sa kaluwasan, hinoon, sa kadugayan nagaresulta diha sa pagkaut-ut sa dimagtotoo (Mga Taga-Roma 1:18–32). Ang dimagtotoo kinsa nagasalikway sa unsay tinuud nagapuno sa haw-ang sulud sa iyang kalag pinaagi sa bisan-unsang mini ug nagasulay sa pagpahiuyon sa kinabuhi niana nga basihanan. Kini nagapatin-aw sa daghang kagul-anan ug trahedyas sa tawhanong kasaysayan. Sa katapusan, ang pagkawala-mahiayon sa kaluwasan nagaresulta diha sa paggugol sa eternidad didto sa linaw sa kalayo (Juan 3:18, 36; Pinadayag 20:12–15). Ang tawhanong mga tagilungsod sa gingharian ni Satanas kinsa magdumili sa pagdawat sa libre nga pagkalungsuranon sa gingharian sa Dios moambit sa kapalaran sa ilang kamaayo-ug-kadaotan nga magmamando.

Kini bisan-hain sa pagkaignorante o sa pagkawalay-kaulaw para sa katawhan sa pagpangutana og, “Ngano man ang usa ka mahigugmaong Dios makapadala sa iyang

68. Thieme, *Hetenismo*.

mga binuhat ngadto sa impiyerno?” Kini nga reklamo (unang natala ni Satanas—usa ka kamatuuran nga puno sa kahulugan) nagaataki sa mismong basihan sa Dios para sa pagdala ni bisan-kinsa ngadto sa *langit!* Sa diikalimud kini usa ka kalit-nga-kalisdanan sa dihang si bisan-kinsa maoy itambog ngadto sa impiyerno. Dili kana kaduhaduhaan. Apan ang Dios gawasnon sa paghukum sa mga dimagtotoo nga wala naglapas sa Iyang perpekto nga karakter. Sa pagkatinuud, ang Iyang perpekto nga karakter nagaobligar kaniya sa paghukum kanila; kini husto ug makatarunganon.

Ang Dios nagatlok sa matag posibilidad sa pagtinguha alang sa pagluwas kanato (Mga Taga-Roma 2:4), nagbilin sa waykatapusang pagsilot isip ang bugtong alternatibo sa waykatapusang kaluwasan. Ang hustisya nagapanalangin odi nagatunglo, ug kon ang usa ka tawo sa iyang kaugalingon nga kabubut-on nagadumili sa pagpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios, ang hustisya sa Dios magpahiuyon gayud ngadto kaniya—pinaagi sa pagtunglo. Kon ang Dios wala mipabiling masubayon diha sa kalihukan sa Iyang hustisya (Mga Taga-Roma 2:11), Siya dili gayud Dios. Siya wala gayud untay integridad. Nagkulang og integridad, ang Iyang absoluto nga garantiya sa atong kaluwasan mahimong waybili; wala untay waykatapusang seguridad. Ang mga magtotoo kinsa magsupak batok sa kinaugalingong-pagbuut sa waykatapusang paghukum sa dimagtotoo pinaagi sa pagpasangil sa Dios wala makaamgo nga sila makanunayong naglutos batok sa kahintang sa ilang kaugalingon nga kaluwasan. Ang usa ka mahigugmaong Dios wala nagasalikway sa dimagtotoo, ang dimagtotoo nagasalikway sa gugma sa Dios nga gipakita ibabaw sa krus sa dihang si Jesu-Kristo namatay isip usa ka puli para sa tanang katawhan.

Sunud sa kaluwasan, ang atong ikaduha nga pagpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios maoy kabahin sa suludnong away tali sa kinaiyang makasasala ug sa Balaang Espiritu. Human kita makatugot sa kinaiyang makasasala sa pagkontrolar sa atong mga kalag pinaagi sa usa ka personal nga sala, kita magkinahanglan og usa ka paagi sa pagbawi sa pagpuno sa Espiritu ug pagkahiuli ngadto sa fellowship uban sa Dios. Ako nakamugna sa termino nga “rebound” para sa teknik nga ang usa ka magtotoo nagabalik dayon gikan sa karnalidad ngadto sa espirituwalidad pag-usab. Kita maggawas sa fellowship sa dihang kita maka-sala; kita magbalik sa fellowship sa dihang kita magsitar niana nga sala sa pribado ngadto sa Dios. Kining kinahanglanon ug sukaranong teknik sa Kristohanong kinabuhi napatina-aw sa malukpanon pinaagi sa laing mga publikasyon;⁶⁹ dinhi kita sa lakbit mopakita sa iyang kalambigitan ngadto sa divine nga hustisya, atong dapit sa takdoanan uban sa Dios.

Kon kita magsugid [magsitar, maghingalan, mag-angkon] sa atong mga sala, Siya [Dios] matinumanon [Siya sa kanunay nagahimo sa mao ra nga butang] ug matarong [kini masubayon sa Iyang hustisya] sa pagpasaylo kanato sa *atong* mga sala, ug sa paghinlo kanato gikan sa tanang dipagkamatarong. (1 Juan 1:9, KJV)

Ngano man nga kining masayon nga pamaagi masubayon sa hustisya sa Dios? Ang konteksto sa 1 Juan 1:9 nagahatag kanato sa atong pakisayran sa pangisip. Una, ang kinaiyang makasasala nagapabiling aktibo samtang kita buhi pa (1 Juan 1:8). Ikaduha,

69. Thieme, *Rebound ug Padayon sa Pag-abante!*, *Rebound Giduaw-pag-usab* (2017); *Paghiklin sa Sala* (2016); *Ang Mawaldason nga Anak* (2019); *Ang Plano sa Dios*.

sa tanang bahin sa atong mga kinabuhi kita mopadayon sa paggamit sa atong kabubut-on sa pagbuhat og personal nga mga sala (1 Juan 1:10). Ang tanan natong *mga sala* nahukman na (1 Juan 1:7b); sila dili na usa ka isyu diha sa atong *waykatapusang relasyon* uban sa Dios. Dili ingon nianang atong *kabubut-on* nga kanunay usa ka isyu diha sa anghelanong away: Kita dili makahimo og sayup nga mga desisyon nga walay kadaot. Ang negatibong kabubut-on nga nagatugot sa tentasyon ug nagabutang kanato ubus sa kinaiyang makasasala nagaputol sa atong *temporal nga fellowship* uban sa Dios. Human kita makasala, kita maggamit og positibong kabubut-on pag-usab pinaagi sa pagsitar niana nga sala ngadto sa Dios isip butang nga ang Iyang hustisya human na nakadumala. Kita nagpaila niana nga sala pinaagi sa krus. Sa tinuud kita nagsitar sa kaso sa hukmanan diin kadto nga sala nadala sa paghusay, giimpyut ngadto ni Jesu-Kristo alang sa atong dapit, ug gihukman. Bisan pa og ang hustisya sa Dios nakaatiman sa tanan natong mga sala sa makausa ug para sa tanan ibabaw sa krus, kita usab kinahanglang mag-atiman kanila pinaagi sa atong kaugalingon nga gawasnong pagbuut samtang kita magbuhat kanila sulud sa panahon.

Kon kita maghukum gayud sa atong-kaugalingon [magpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios, kana ang, pag-ila nga kita nakabuhat og usa ka sala nga gihukman didto sa krus], kita dili gayud pagahukman [divine nga disiplina nakanselar]. (1 Mga Taga-Corinto 11:31, KJV)

Sa kanunay, hustisya ang atong dapit sa takdoanan diha sa Dios. Samtang ang usa ka magtotoo nagahunahuna nga gugma sa Dios ang atong dapit sa takdoanan, siya dili gayud modayeg-pag-ayo sa rebound. Ang mismong kamatuuran nga kita dili perpekto ug makasala maoy kabahin sa rason nga ang gugma sa Dios *dili* mahimong Iyang dapit sa takdoanan uban kanato. Tanang panalangin ug disiplina maggikan sa hustisya sa Dios. Ang divine nga hustisya nagapanalangin kanato pinaagi sa kaluwasan ug pinaagi sa hinanaling pagkabawi gikan sa sala diha sa pagrebound.

Ang rebound ba mao rag masayon kaayo? Maingon nga kita midawat sa Ebanghelyo pinaagi sa pagtoo, sa ingon usab kita gayud magdawat sa rebound pinaagi sa pagtotoo. Diha sa Ebanghelyo, ang Dios nagasaad nga kon kita sa yanong magtoo diha ni Kristo kinsa nahukman didto sa krus para sa atong mga sala, kita maluwas. Diha sa rebound, ang Dios nagasaad nga kon kita sa yanong mag-ila sa kaugalingong sala nga kita makabuhat, kita pagapasayloon tungud kay kini nahukman didto sa krus. Mao ra nga mga impyutasyon nga magporma sa basihanang para sa atong kaluwasan ang magporma usab sa basihanang para sa atong pagbalik padulong sa temporal nga fellowship. Ang rebound masayon alang sa usa ka katuyoan: Ang Dios nagatinguha kanato nga sulud sa fellowship uban Kaniya.

Diha sa rebound, sama sa kaluwasan, kita magtuman sa Dios pinasikad sa Iyang tinguha, dili sa atoa. Kita maghingalan sa atong mga sala ngadto sa Dios—tapos! Sa ingon niana ang perpektong hustisya nagabungat; kita walay ikadugang niini. Sa dihang kita magsulay sa paglakip sa lain pang butang diha sa rebound, kita nagsulti sa Dios nga ang atong mga sukaranan taas pa kay sa Iyaha.

Ang mga magtotoo gustong moapil sa pagbuhat pinaagi sa pagbasol sa ilang mga sala, pinaagi sa pagsaad sa Dios sa dili na pagbuhat kanila pag-usab, pinaagi sa paghimo sa usa ka matang sa penitensiya. Kon kita mahimo rang magpalihok sa paghinulsul sulud sa atong-

kaugalingon, kon kita mahimo rang magsugid sa atong mga sala sa publiko o makasulti sa usa ka klerigo o pari bahin kanila, nan kita *magsinati* nga nahinlo ug napasaylo. Tungud-niini mas *nagabati* susama nga kita nahibalik sa fellowship kon kita *magbuhat* og usa-ka-butang alang sa pagkab-ot niini. Unsa ka legalistang pagtuis! Ang rebound dili usa ka matang sa katarsis sa sikolohiya. Diha sa rebound, ang pangutana dili sa unsang-paagiha kita magbati mahitungud sa atong mga sala kundili unsay gibuhat sa Dios mahitungud kanila. Ang Iyang pagkamatarong ug hustisya sa hingpit natagbaw pinaagi sa buhat ni Kristo didto sa krus. Ang tibuuk idiya sa rebound mao ang pagpahiayon sa unsa ang divine nga hustisya nakatuman na. Ang sistema sa grasya sa integridad mao ang paghingalan niini, paghikalimot niini, ug padayon sa pag-abante. Ang lain pa maoy pagkawala-mahiayon sa rebound.

Kita wala magkinahanglan sa pagbasol, tungud kay ang usa ka pagkasad-an nga dinugtongdugtong mismo usa ka sala sa panghunahuna. Ang Dios wala nagamando nga kita magpakasala isip kabahin sa pagbawi sa fellowship! Ni Siya nagamando nga kita maghulat hangtod kita magsinati og usa ka matang sa emosyon; ang emosyon dili gayud usa ka sumbanan sa espirituhang kinabuhi. Dugang pa, kita dili makasaad sa Dios nga kita dili na gayud makasala pag-usab; ang usa ka saad sama lamang kamasaligan sa tawo kinsa nagahimo niini—sa atong kahimtang, dili kasaligan (1 Juan 1:8, 10). Kon ang piho nga sala maoy atong lugar sa kahuyang, ang mga saad mahimong kataw-anan. Kita disarang sa paghimo sa bisan-unsang-butang gawas sa pagdawat sa grasya.

Ang penitensiya, usab, kataw-anan. Ang Dios dili buut nga kita magkamang. Siya buut nga kita magtubo aron nga Siya makapanalangin kanato! Labot pa, wala gayud kitay mabuhat sa lagmit nga makahimo kanato sa pagpahimuut sa Dios; si Kristo lamang ang kalipikado sa pag-antos nga masangputon para sa atong mga sala. Kita mag-insulto sa Ginoo sa dihang kita magtandi sa atong mga buhat ngadto sa Iyaha. Sa dihang kita magsugid ngadto sa usa ka klerigo imbis sa Dios diritso, kita nagsulti sa Dios, “Salamat kaayo, apan kami magpili sa pagbaliwala sa among kaugalingon nga harianong pagkapari ug posisyon diha ni Kristo.” Kini *dili* husto sa paglapas sa sistema sa Dios! Pulos ang klerigo kinsa nagapaminaw ug ang parokyano kinsa nagasugid maoy harianong mga pari; walay usa ang makahimo og labaw pa kay sa uban. Labawng-daotan pa, sa pagsugid sa atong mga sala ngadto sa usa ka pastor, kita magguba sa praybasi nga ang Dios midesyono alang sa pagpanalipod kanato. Sa higayon nga ang maong pastor nagabarog sa pagtudlo sa Pulong sa Dios, kita sagad mawad-an sa pagkawaypihig naghunahuna nga sanglit ang pastor nahibalo sa atong mga sala, siya hayon magwali bahin kanato imbis nga nagtudlo sa Kasulatan.

Gumikan kay ang pagpuno sa Espiritu gikinahanglan sa tanang mga aspeto sa Kristohanong kinabuhi, ang mekanika sa rebound pinaagi niini kita magbawi sa pagpuno sa Espiritu mahimong usa ka hinungdanon-kaayo nga isyu. Kita kinahanglan magsugod sa paggamit niini nga teknik dihadiha human sa kaluwasan. Ang kamatuuran nga kita kinahanglan lamang mag-angkon o maghingalan sa atong mga sala dili usa ka lisensiya sa pagpakasala. Ang rebound usa ka lisensiya sa pagtubo! Sa paglakip sa atong personal nga mga pagbati ngadto sa yanong paagi sa grasya dili usa ka demonstrasyon sa pagkamatinuuron, gugma, ug dedikasyon alang sa Ginoo; kini ang pagkawala-mahiayon ngadto sa hustisya sa Dios ug mapasipad-on ngadto sa integridad sa Dios.

Ang kaluwasan daklit ug permanente. Ang rebound daklit ug epektibo hangtod kita makasala pag-usab. Sa kalainan, ang pagkahamtong nga pagpahiayon diha sa hustisya sa Dios usa ka inananay nga proseso. Ang Y ug Z nga mga radikal magpatin-aw niini nga proseso:

Pinaagi sa matinumanong pagpasulud sa doktrina sa Bibliya kita magtuman sa talagsaong potensiyal para sa mga panalangin nga ang Dios mihatag kanato sa dihang Siya miimpyut ngari kanato sa Iyang pagkamatarong. Ang doktrina nagamugna og kompiyansa bahin sa umaabot nga mga panalangin, ug kana nga kompiyansa o paglaum mamahimo nga atong pangpadasig ug buylo sa kinabuhi. Samtang kita magpahiuyon sa atong panghunahuna subay sa panghunahuna sa Dios, kita sa ngadtongadto magpagawasnon sa hustisya sa Dios sa pag-impyut niadtong gisaad nga mga panalangin ngari kanato, una sulud sa panahon, unya sa eternidad. Ang Dios nagasangkap sa matag kapasikaran alang sa atong kalamboan, ug ang resulta mao ang Iyang kahimayaan.

Pagkahamtong nga pagkawala-mahiayon, sa laing bahin, mao ang pagsalikway o kawalay-pagtagad sa doktrina, nagresulta sa rebersiyonismo ug ang paghunahuna sa kadaotan. Dimapinig gikan sa mga dimagtotoo, ang rebersiyonistang mga magtotoo sagad lakip sa labing-daotan nga mga ditakus dinhi sa kalibutan. Sila dili lamang magtampo sa dakong kadaghanon sa mga kalisud sa kalibutan, kundili ang ilang personal nga ganti, sumala sa atong makita, mao ang divine nga disiplina sulud sa panahon ug kakulang sa espesyal nga mga panalangin sa eternidad. Para kanila, tungud sa ilang kaugalingon nga negatibong kabubut-on, ang Dios sa tinuud dili makapatambayayong sa tanang butang alang sa kaayohan! Bisan pa niana, ang grasya sa Dios nagagarantiya nga wala gayuy permanenteng pagbasol, kaulaw, o kasagmuyo didto sa langit human sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo—dili ngani sa mga rebersiyonista (Pinadayag 21:4).

Basin hinoon kita mahisalaag usab sa layo kaayo, atong ipasinati-pag-usab ang atong-kaugalingon ngadto sa pasikaran nga kita nagtuki. Kita bag-ohay lang nakapraktis paggamit sa XYZ nga talaid sa pagpatin-aw sa atong espirituhanon nga mga responsibilidad atubangan sa Dios. Gikan sa unang impyutasyon diha sa pisiko nga pagkatawo sulud sa X nga radikal hangtod sa katapusang impyutasyon human sa kamatayon sulud sa Z nga radikal, ang plano sa Dios para sa atong mga kinabuhi mao nga kita mahiuyon sa Iyang hustisya. Pinaagi sa pagsud-ong sa atong-kaugalingon sumala sa Iyang tibuuk nga plano, kita makahimo sa pagsabut og unsay kinahanglanon ug unsay dikinahanglanon. Ang pagtoo diha ni Kristo, rebound, ug GAP maoy kinahanglanon, o, himoon sa tumang kasayon, unsay gikinahanglanon mao ang doktrina sa Bibliya. Ang lain pa nga butang gayud sa kinabuhi, sa mashataas o masminos nga matang, maoy dikinahanglanon. Daghang butang nga gitoo-hang importante diha sa Kristohanong kinabuhi sa pagkatinuud dili gayud. Ang mga sayup-nga-pagsabut makalambo ilalum sa mapihigon, hanap, o mini nga mga idiya mahitungud sa unsay tinud-anay nga mga tumong sa Dios. Malagmit pipila niining mga sayup-nga-pagsabut gikaladlad sa XYZ ingon nga wala gayud mahitabo kaniadto.

Atong sulayan ang talaid pag-usab, naggamit niini sa makausa pa isip usa ka kasangkapan para sa pagpatin-aw sa atong panghunahuna, para sa pag-usa ug paghinumdum sa mga kategoriya sa doktrina. Sa unsang-paagiha ang Dios nagapalahutay kanato? Hangtod nga kita makat-on sa Iyang Pulong, ang paagi nga ang Dios nagaatiman kanato nagapabiling usa ka misteryo, apan ang X, Y, ug Z nga mga radikal maghatag kanato sa usa ka basihanon para sa pagkategoriya sa Iyang palisiya para sa atong kabuhian ug proteksiyon. Sa tanang hitabo, samtang kita buhi pa, kita magkinahanglan sa espesyal nga pag-amuma.

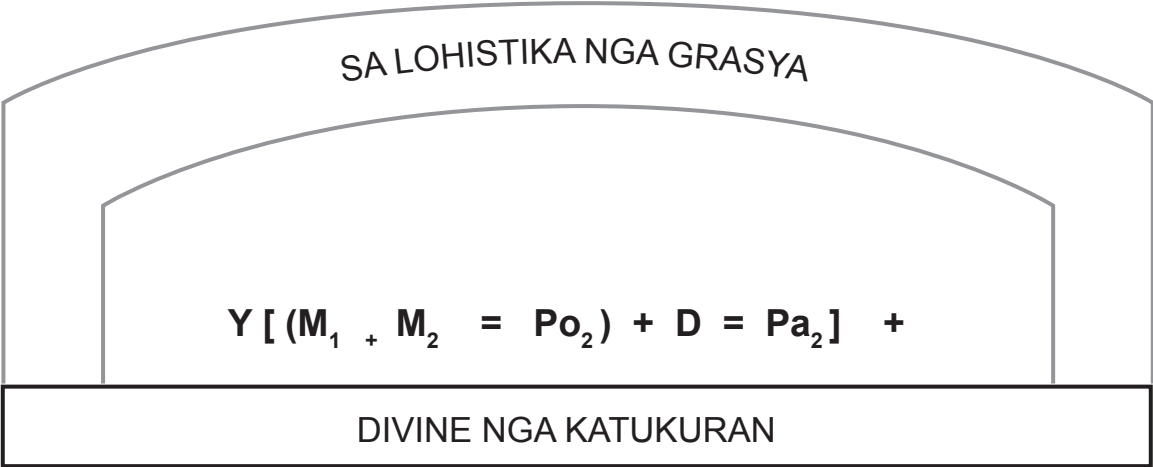
Ang Talaid ug Divine nga Proteksiyon

Ang Dios nagaprotekta kanato sa tanang-bahin sa atong mga kinabuhi sa bisan-hain nga radikal kita magpuyo. Ang dimagtotoo sulud sa X radikal nasuportahan, napalahutay, ug naprotektahan—ug ang tawhanong kaliwat napalungtad—pinaagi sa mga balaod sa divine nga katukuran. Ang Dios midesyonyo niini nga mga balaod para sa pulos mga magtotoo ug mga dimagtotoo. Tungud-niini, ang matag lungsuranon adunay usa ka katungdanan ngadto sa iyang nasod. Ang patriyotismo, dili internasyonalismo, maoy katungdanan sa tanan. Ang nasod adunay awtoridad sa pagprotekta sa kagawasan, praybasi, ug kabtangan niadtong kinsa magpuyo sulud sa iyang mga utlanan, ug ang maong kagawasan gikinahanglan para sa pagwali-sa-ebanghelyo. “Ang Dios dili *ang tagmugna* sa kalibog” (1 Mga Taga-Corinto 14:33, KJV); Siya mitugyan sa mga balaod sa katukuran sa pagsangkap sa diyutayng kahusayan nga gikinahanglan para sa tawhanong kauswagan ug kalungtaran, ug para sa kausbawan sa plano sa grasya diha sa tawhanong kasaysayan. Ang mga balaod sa divine nga katukuran magkinahanglan sa paggamit sa atong kabubut-on. Kon ang usa ka nasod wala nagasunud uyon kanila, ang puli nga mga balaod sa divine nga disiplina magpahamtang batok nianang nasura (Levitico 26:14–31). Sa ingon-niini ang kamahinungdanon sa paghatag ngadto ni Caesar sa mga butang nga alang ni Caesar (Mateo 22:21).

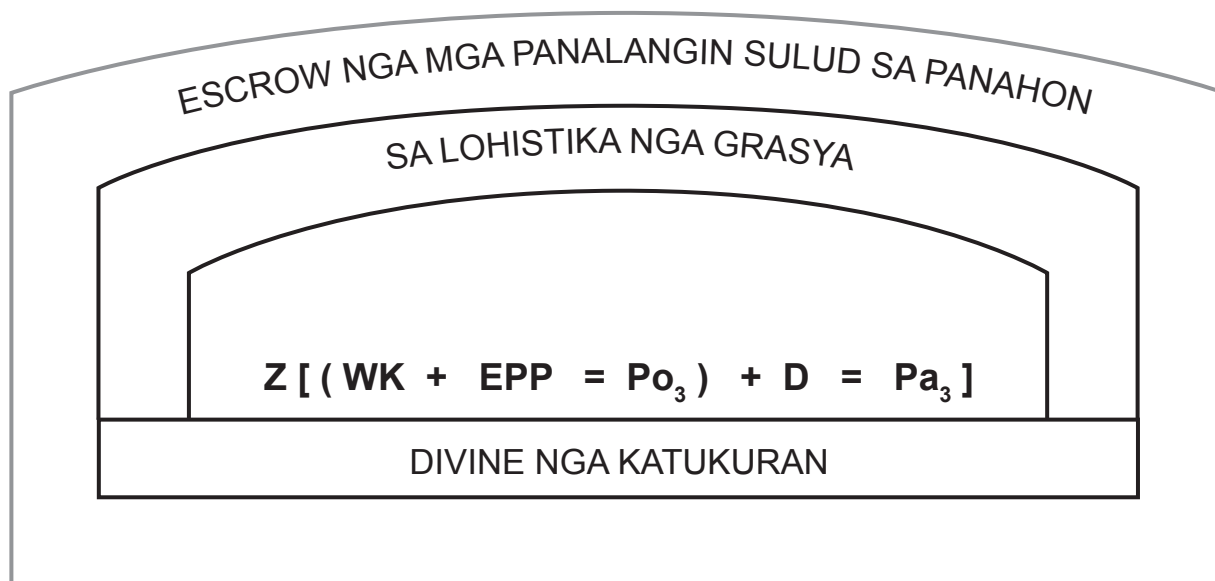
$$X [(TK + OSA = Po_1) + E = Pa_1] +$$

DIVINE NGA KATUKURAN

Sa dihang kita nawalihan-sa-ebanghelyo ug sa gawasnong maghukum sa pagbalhin ngadto sa Y radikal, kita magpadayon sa pagpuyo ubus sa katukuran (tanang magtotoo gayud unta ang mga nag-unang manlalaban sa katukuran nga kagawasan, mapasalamaton sa iyang kabahin alang sa ilang kaluwasan). Para sa mga magtotoo adunay dugang nga divine nga proteksiyon. Ang mga panalangin sa lohistika nga grasya gikan sa Dios mopabilin kanatong buhi sulud sa kalibutan sa yawa ug mopahimo kanato sa pag-abante diha sa plano sa Dios. Lahi gikan sa mga balaod sa katukuran, ang sa lohistika nga grasya wala nagaagad sa atong kabubut-on. Ang Dios nagapabilin kanatong buhi tungud kay *Siya* nagapili.

Sa dihang kita makalusut sa babag sa pagkahamtong paingon sa Z radikal, kita sa gihapon magpuyo sulud sa lagda sa divine nga katukuran; kita sa gihapon mapakalma sa lohistika nga grasya; apan ang yanong sa lohistika nga grasya karon napatubo ngadto sa ikaunum nga impyutasyon nga may escrow nga mga panalangin sulud sa panahon. Ang Dios nagapabalhin sa dagan gikan sa pagpalahutay lamang kanato ngadto sa paghatag kanato og espesyal nga mga panalangin. Sulud sa Z radikal, kita pulos napalahutay ug napanalanginan.

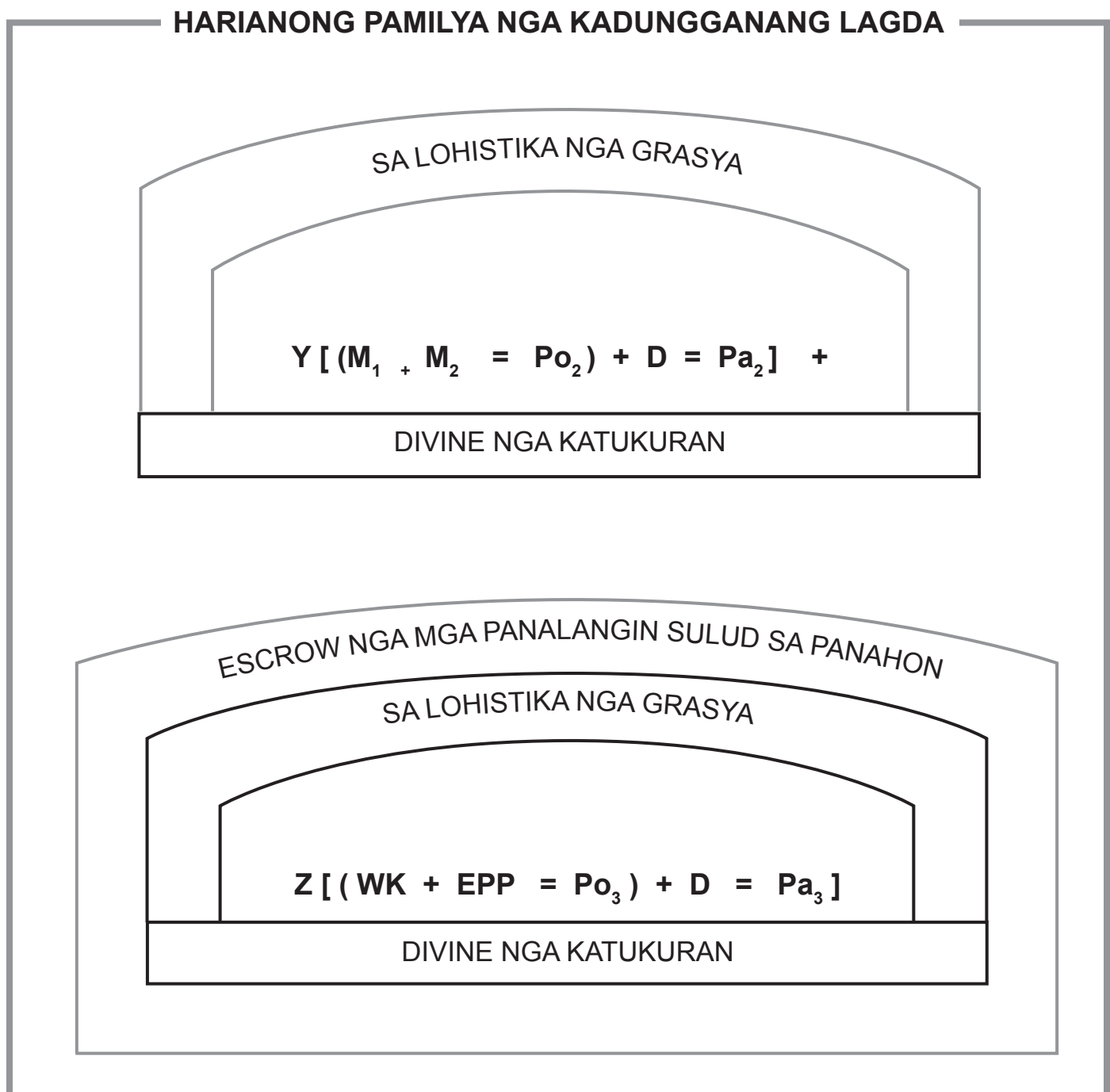

Samtang kita maggamit sa positibong kabubut-on ingon nga nag-abante nga mga magtotoo sulud sa Y ug Z nga mga radikal, kita magkinahanglan og dugang pa alang sa pagpalahutay kanato, pagprotekta kanato, ug paggiya kanato bahin sa paggamit sa atong gawasnong pagbuut kay sa mga prinsipyo lamang sa katukuran. Sa paggamit sa atong kabubut-on sa tarong, bisan-hain sa taas nga panahon sa pagplano unsay atong buhaton sa kinabuhi o sa mubo nga panahon sa paghimo sa matag-adlaw nga mga desisyon, kita kinahanglan magbaton sa tukma nga inpormasyon. Ang laktod nga tumong sa plano sa Dios mao nga kita *magbaton* nianang inpormasyon—doktrina sa Bibliya—ug gikan niini maglinya sa atong kabubut-on sumala sa pagbuut sa Dios. Isip ubus sa katukuran, dinhi usab, ang kagawasan ug awtoridad magtagbo. Kita ubus sa awtoridad sa Dios: Kita dili maghimo sa palisiya; kita magsunud sa palisiya. Ang atong mga desisyon kinahanglan magsubay sa iyang palisiya.

Ang Dios adunay katuyoan para sa matag-usa kanato, ug kita kinahanglan makasabut sa labing madali—labing minus sa kinadaghanan—unsay iyang pagbuut ug tinguha para sa atong mga kinabuhi. Kita kinahanglan mahimong sinati sa plano sa Dios, diha sa mga tumong sa Dios para kanato. Kita magtino gayud nga ang pagkat-on sa doktrina sa Bibliya adunay kinatas-ang prayoridad. Ang doktrina nagapausab sa atong panghunahuna, nagapapha sa kadaotan, nagasumpo sa kinaiyang makasasala, nagabalhin sa mga potensiyal ngadto sa mga paglaum ug sa mga paglaum ngadto sa mga katinuuran, ug nagapahimaya sa Dios diha sa anghelanong away. Busa, ang palisiya sa Dios mao ang pagsiguro para sa matag magtotoo sa kinadak-an nga posibleng oportunidad alang sa pagkat-on og doktrina—sa

paghamtong sa espirituhanon (Y radikal) ug sa pagpadayon pagtubo labaw sa pagkahamtong (Z radikal). Ang kagawasan, awtoridad, ug *panalangin* magtagbo diha sa espirituhanong pagtubo!

Ang komon nga mga tumong sa tanang mga magtotoo sa pulos Y ug Z nga mga radikal mao ang espirituhanong pagkahamtong ug ang kinatas-ang paghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo. Ang Dios nagapalahutay ug nagaprotekta kanato ug nagapahimo kanato sa pagpadayon pag-abante paingon niini nga tinguha pinaagi sa paghatag kanato sa usa ka serye sa mga prinsipyo alang sa pagsunud. Kining praktikal nga mga gabayan maglangkub sa kadungganang lagda para sa harianong pamilya sa Dios.

Ang XYZ nga talaid mao ang prinsipyo sa plano sa Dios; ang harianong pamilya nga kadungganang lagda mao ang kalihukan. Sa pagkatinuud, ang kadungganang lagda *mao* ang Kristohanong paagi sa kinabuhi.

Kini natural gawas sa sangkad niining libroha sa pagtudlo sa Kristohanong kinabuhi uban sa tanan niyang kasayuran, apan ang talaid nagatugot kanato hinoon sa pagtingub sa pipila ka sukaranong mga konsepto og unsaon nato sa pagdumala atong-kaugalingon isip mga magtotoo ubus sa integridad sa Dios. Pinaagi sa pagsunud sa kadungganang lagda, kita dili lamang magpadayon sa atong relasyon uban sa integridad sa Dios, kundili kita usab mag-ugmad og integridad sa atong-kaugalingon!⁷⁰ Ang kahugpungan kompleto na. Ang hustisya nagabungat og hustisya, apan ang hustisya usab *nagapatuman* sa hustisya.

Ang Talaid ug ang Harianong Pamilya nga Kadungganang Lagda

HATAAS NGA MGA SUKARANAN PARA SA PAGKAHARIANON

Kita espirituhanong mga aristokrata, natawo pag-usab sulud sa harianong pamilya sa Hari sa mga hari ug Ginoong sa mga ginoong. Kita gikan sa daghan-kaayong nagkalainlain nga tawhanong mga bakgawon, apan isip mga magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, kitang tanan kinahanglan magkat-on sa paghunahuna sama sa pagkaharianon, mapadasig sama sa pagkaharianon, sa paghimo og mga desisyon sama sa pagkaharianon, sa paglihok sama sa atong pagkaharianon.

Ang sinosyalista ug pinaangay nga katilingban magapatoo kanato nga ang pagkaharianon daotan; nga ang mga myembro sa pagkahamili mobati gayud nga sad-an bahin sa pagbaton og mga pribilihiyo; nga ang panghunahuna sa mga aristokrata maoy pagkaarogante, kahakog, waypagkasensitibo ngadto sa uban, panglupig. Apan ang sukwahi maoy tinuud. Ang *sosyalismo* maoy pagkaarogante. Ang sosyalismo nagadumili sa pag-angkon sa pagkaanaa sa kinaiyang makasasala, labot pa kini nagadapig sa sala, tawhanong kamaayo, ug kadaotan. Isip usa ka paagi sa pag-angkon og gahum para sa pipila, kini nagaawhag ug nagahulhog sa mga sala sa pangabubho, kahakog, ug kapintas niadtong kinsa sa aroganteng magdahum sa ilang-kaugalingon nga may katungud sa usa-ka-butang nga walay bayad. Alang niadtong kinsa wala makasabut sa tawhanong kagawasan o mag-ila sa hustong kalihukan sa kalag sa tawo, ang sosyalismo maayo paminawon; kaangayan ug kauswagan para sa tanan! Ang kulbahinam nga mga pulong maghimo sa masupakong mga idiya nga popular, apan ang mga pulong dili makausab sa kamatuuran. Ang sosyalismo nagadugmok sa kabubut-on ug pagkatalagsaon. Kini nagapabulag sa katawhan gikan sa katinuuran. Kini sa masistemahong nagatulis kanila sa kapasidad para sa kinabuhi. Kini nagahimo kanila nga mga binuhi sa istado, ug tungud-niini nagapahimo kanila nga manunuton ngadto sa mga kapritso sa malupigong mga lider. Ang banwahanong mentalidad sa sosyalismo maoy daotan; ang gipaugmad nga panghunahuna sa doktrina sa espirituhanong aristokrasya mao “ang kaayohan” sa Mga Taga-Roma 8:28.

Pulos sa espirituhanon ug sa temporal nga mga pagbulot-an, ang aristokrasya usa ka dalaygon nga pulong. Kini nagatimaan og kalampanan. Ang mga aristokrasya nga anaa

70. Thieme, *Kristohanong Integridad*.

sa tanang kanasuran (bisan ang United States gikasalikway ra ang dayag nga mga titulo) magtumbok nga usa-ka-linalang mibarog sa pag-atubang sa usa ka krisis o pagdawat sa usa ka hagit ug mihimo sa usa-ka-butang nga labaw kaayo sa kasagarang mga aktibidad sa iyang mga kapanahon. Siya mipahimutang sa iyang kalampusan sulud sa usa ka piho nga lugar o ngadto sa usa ka piho nga grupo sa katawhan ug mikab-ot sa pribilihiyo nga matawag og usa ka aristokrata. Ang aristokrasya maoy aristokrasya dili gumikan sa pagkasakup sa hamiling banay, kundili gumikan sa pagbaton og hawud nga mga sukaranan—mga sukaranan sa panghunahuna, kaisog, liderato, kalampusan, responsibilidad.

Sa kaulahian, tanang kaliwatan sa tawhanong pagkahamili mag-us-us. Ang mga anak-lalaki ug mga anak-babaye sa kasagaran mashuyang ug minos ka manggialamon kay sa ilahang bantugan nga mga katigulangan. Ang pipila magbalhin sa ilang napanunud nga mga posisyon ngadto sa daotang katuyoan. Sa daghang mga hitabo ang gahum nagapadaotan. Apan basta ang hataas nga mga sukaranan napasa gikan sa henerasyon sa henerasyon, ang mga responsibilidad ug mga obligasyon sa aristokrasya mapatuman ug ang kaliwatan mapabilin. Alang sa nagsunud nga mga henerasyon, ang mga sukaranan magdala sa panagway sa usa ka lagda, usa ka lagda sa dungog.

Sa unsang-paagiha ang usa ka batan-ong manununod lahi gikan sa usa ka dihalangdong-tawo? Mao ang hataas ug mabudlay nga pagbansay sa halangdon nga batan-on diha sa kadungganang lagda (o sa hataas nga matang sa katilingban) sa pamilya. Ang iyang pagbansay nagasugod halos sa pagkatawo. Siya gibansay ug gibansay sa tanan gikan sa maayong-pamatasan ug panglihok hangtod sa moral nga kaisog ug personal nga integridad. Sa higayon nga siya sa katapusan nagaapil sa publikong buluhaton, malagmit diha sa katapusan sa iyang pagkatin-edyer o sayo sa pagkabaynte, kini dili aksidente nga siya usa ka kalma, matinahuron nga hamiling-tawo nga nabansay sa paghunahuna sa minatarong ug andam sa pagdawat sa iyang pampubliko nga mga responsibilidad.

Kita mga aristokrata dili pinaagi sa atong kaugalingon nga mga kalampusan kundili pinaagi sa grasya, pinasikad sa mga kalampusan ni Ginoong Jesu-Kristo, ang Prinsipe-nga-Magmamando sa Simbahan. Atol sa iyang unang pag-abut, si Kristo mikab-ot sa harianong titulo sa Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo (1 Timoteo 6:15) maingon sa mga komandante sa kasundalohan sa tanang-bahin sa tawhanong kasaysayan nagantihan og mga titulo sa pagkahamili para sa ilang mga kadaugan. Gikan sa mga marsyal ni Napoleon, pananglitan, si Murat, Grand Duke sa Burg, nahimong Hari sa Naples; si Davout, ang Duke sa Auerstädt ug Prinsipe sa Eckmühl; si Bertier, ang Prinsipe sa Neuchatel; bisan si Ney, ang Duke sa Elchingen ug Prinsipe sa Moscow, ug si Bernadotte, Prinsipe sa Ponte-Corvo, unya nahimong si Haring Charles XIV sa Sweden. Si Almirante Nelson sa Britain nahimong Lord Nelson gumikan sa iyang maisog nga mga kalampusan batok sa mga iggugubat-nga-barko ni Napoleon.

Ang atong Ginoong Jesu-Kristo mipildi ni Satanas didto sa krus. Gumikan sa pagdaog sa istratohiyang kadaugan diha sa anghelanong away, ang Dios nga Amahan mihatag Kaniya sa titulo nga labaw sa tanang mga titulo ug mipahimo sa pagkatawo ni Kristo nga makalingkod diha sa dapit sa kinatas-ang pasidungog, ang toong kamut sa Dios. Ang kadaugan sa atong Ginoo batok ni Satanas mao ang tinubdan sa atong pagkaharianon; kini ang magtutukod sa harianong pamilya. Ang pagkaharianon ni Kristo waykatapusan; samtang ang titulado nga kabanayan sa Europe tanan nangawagtang, ang atong aristokrasya pinaagi ni Jesu-Kristo magalahutay sa khangturan.

Isip mga myembro sa Iyang waykatapusan nga espirituhanong dinastiya, kita usab adunay usa ka kadungganang lagda sa paggiya sa atong mga kinabuhi dinhi sa kalibutan sulud sa Y ug Z nga mga radikal. “Ang hustong panghunahuna nagaresulta sa hustong pangpadasig,” nagaingon ang harianong pamilya nga kadungganang lagda. “Ug ang hustong pangpadasig nagaresulta sa hustong aksiyon.” Sa kanunay, *panghunahuna* mao ang hinungdanong isyu diha sa aristokrasya. Ang Kristohanong paagi sa kinabuhi dili ingon kadako sa unsay atong buhaton kay sa unsay atong hunahunaon. Ang binuhatan *nagasunud* sa panghunahuna. Ang hustong panghunahuna, hustong pangpadasig, hustong aksiyon—tanang mag-agad diha sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa atong mga kalag ug diha sa pagpuno sa Balaang Espiritu, kinsa ang atong Tigmatuto ug Magtutudlo. Busa, walay bisan-unsang gayud ang magpalinga kanato o magpugong kanato gikan sa pagkat-on og doktrina, ug kita kinahanglan walay buhaton nga magsanta sa uban diha sa ilang pagpasulud sa Pulong sa Dios. Ang kadungganang lagda nadesinyo aron ang tanang kanato makauswag gikan sa espirituhanong pagkamasuso paingon sa espirituhanong pagkahamtong.

Ang Kahawud sa Harianong Pamilya nga Kadungganang Lagda. Ang usa ka kadungganang lagda gikinahanglan tungud kay ang tawo dili mahimong mag-inusara sa pagpuyo ug tungud kay kini tawhanong kinaiya nga mahimong arogante, kinaugalingong-kamatarong, mapahimaslon, tikasan, dimahunahunaon, ug dimahinungdanon. Tawhanong kinaiya mao ang kinaiyang makasasala! Ang matag-butang nga kita magbuhat samtang kita mag-abante paingon sa Z radikal nabuhat nga nagbinuligay uban sa laing mga myembro sa harianong pamilya. Ang matag-usa kanato diperpekto sa iyang kaugalingon nga paagi, ug walay duha kanato nga sa katibuk-an susama ang kahimtang sa espirituhanong pagtubo. Kining nagkalainlain ug sagad dimanagsamang duut-sa-katawhan kinahanglan maghimo sa panagtigum ug pagpaminaw sa pagtulon-an sa Pulong sa Dios nga walay pagkasubhetibo, kasungian, ug panag-away. Kita kinahanglan nga waypihig diha sa pagkat-on og doktrina; ang kadungganang lagda tungud-niini nagakinahanglan og pagkamahunahunaon, pagkamanunuton, ug pagsinabtanay sa usag-usa. Ni kining pasensiyoso nga pagkawaypihig taliwala sa mga magtotoo mapabilin diha sa pultahan sa simbahan; kini kinahanglan magpadayon gikan sa Bibliya nga klase paingon sa mashalpad nga mga pagbulot-an sa Kristohanong fellowship. Dugang pa, ang matag magtotoo kinahanglan magdala niini bisan sa gawas sa Kristohanong mga relasyon paingon sa pagbulot-an sa *tanang* nga mga kalambigitan diha sa *tanang* nga katawhan. Samtang kita magpuyo sulud sa kalibutan sa yawa, ang matag-usa kanato uban sa atong kaugalingon nga kinaiyang makasasala kinahanglan maghan-ay sa atong mga kinabuhi pinasubay sa kamatuuran nga ang espirituhanong pagtubo maoy atong labing mahinungdanon nga pakabana.

Unsa man ang pipila ka sukaranong mga karakteristiko sa usa ka maayo nga kadungganang lagda? Ang usa ka kadungganang lagda kinahanglan tataw kaayo sa pagsilsil og kaalam sa unsay kinahanglan buhaton ug unsay kinahanglan likayan—alang sa pagdasig sa integridad ug kamatuuran. Kini nga pilosopiya sa integridad kinahanglan magpadayon hangtod sa kinagamyang detalye, kinahanglan mahimong usa ka gawi ug usa ka paagi sa kinabuhi. Apan ang lagda kinahanglan dili kaayo kasagaran maingon sa pagpahiyon mismo ngadto sa higpit, legalistang mga interpretasyon nga maghingusog diha sa wayhinungdan ug wakinahanglana nga mga detalye. Pananglitan, ang pipila gipakaingon ang sistema sa pasidungog sa gibantog nga kadungganang lagda sa West Point diha sa mga gikinahanglan

sa katungdanan. Kini nga panabut maoy kataw-anan. Kon kini tinuud pa, ang kadete kinsa mapakyas sa pagpasinaw sa iyang mga sapatos nakahimo og usa ka paglapas sa kadungganang lagda. Apan kon ang usa ka opisyal mangutana sa usa ka kadete kon siya ba nakapasinaw sa iyang mga sapatos, ang kadete adunay-kaakohan sumala sa dungog sa paghatag sa hustong tubag apan walay kaakohan sumala sa dungog para magapasinaw sa mga sapatos sa unang bahin. Kini nagapahimug-at sa kalainan tali sa usa ka paglapas sa dungog ug sa usa ka paglapas sa mga reglamento. Ang lagda kinahanglan sa kanunay mag-ila tali sa mga kinahanglanon ug sa mga dikanahanglanon. Ang usa ka nabansay nga mata alang sa pagmatikud sa mga kinahanglanon sa bisan-unsang sitwasyon usa ka tabang dili lamang atol sa pagbansay sa usa ka kadete didto sa akademya kundili labi pa gayud diha sa pag-atubang sa tinuud-nga-kalibutan sa mga kabug-at ug mga desisyon sa higayon nga siya nagasul-ub sa asul nga panapton sa Kasundalohan. Ang usa ka maayong lagda sa dungog nagaatubang sa katinuuran.

Walay bisan-usa kanato ang perpekto; busa, ang lagda kinahanglan mag-ila sa pagka-anaa sa kinaiyang makasasala. Niining paagiha ang usa ka kadungganang lagda wala nagatugot sa mga makita nga magapuli alang sa katinuuran. Ang usa ka dimaayong lagda magtugot og kutob-sa-pulong lamang nga pangalagad aron madawat puli sa matuud nga integridad; ang katawhan magmanipula sa sistema samtang sa kanunay nag-angkon nga halangdon.

Ang harianong pamilya nga kadungganang lagda hawud tungud kay kini nagatan-aw sa katawhan og kinsa sila; kini nagahatag kanato og usa ka magamit sa hingpit nga palisiya, ang tukmang paagi para sundon sa bisan-unsang sitwasyon. Ang Dios nakaila kanato ug nagaatiman kanato gikan sa Iyang integridad; Siya nagabungat nga kita mahibalo sa doktrina sa Bibliya ug makigsabot diha Kaniya, ang atong-kaugalingon, ug ang uban gikan sa atong kadungganang lagda nga integridad.

Ang relasyon tali sa harianong pamilya nga kadungganang lagda ug sa Kristohanong pangpadasig sa tataw nagapakita nga ang lagda tinud-anay ug wala nagahimo sa bisan-unsang sayup nga mga paghunahuna labot sa katawhan. Diha sa XYZ nga talaid kita magkaplag nga ang atong pangpadasig sa kinabuhi maoy gitawag og paglaum—paglaum₁, paglaum₂, paglaum₃. Mahitungud sa unsa ang atong gilauman? Unsa man ang atong gipaabot sa matinguhaon? Sa wayduhaduha ang dihinakog nga kamatabangon wala nagapauswag kanato ug nagapadasig sa atong espirituhanon nga buylo. Ang atong kadungganang lagda wala nagakinahanglan nga kita maghiklin sa atong kaugalingon nga mga interes. Tugoti ako sa paghulagway.

Sagad sa kasaysayan, ang mga sundalo maggikan sa labing-ubus nga istado sa katilingban; ang kasundalohan ni Napoleon ngadto sa Italian nga Kampanya mao ang mga yamukmuk sa katilingban, apan kini hinoon ang madaugon. Kini nga mga sundalo wala mapadasig pinaagi sa halangdong pag-ila sa katungdanan ug patriyotismo nga kita usahay magsagubang og mga kabalaka sa tanang kasundalohan. Ang usa ka komandante sa batalyon, nagpahimangno niadtong mga tropa sa wala pa ang panag-away, dili gayud magaingon, “Kasundalohan, atakiha kanang gipalig-on nga posisyon ug itugyan ang inyong mga kinabuhi alang sa reputasyon sa Direktoryo!” Ang maong usa ka hangyo lapas gayud sa ilang gitas-on sa panghunahuna. Walay usa ang magasunud gayud! Hinoon, ang komandante magpunting sa tumong, tingali usa ka kota nga siyudad anaa sa usa ka tumoy-sa-bungtod, ug mag-ingon, “Kasundalohan, sulud niana nga siyudad mao ang dako-

kaayong katigayunan! Kon kamo magdaog niini, kamong tanan mahimong adunahan! Ang inyong *bayad* anaa niana nga siyudad!” Ug ibabaw sa bungtod sila magsaka.

Karon, ang labing-mahinungdanon diha sa kinabuhi—ug ang katuyoan sa kinabuhi—mao ang paghimaya ni Ginoong Jesu-Kristo; kana mao “ang kaayohan.” Sa dihang kita magsulud sa Kristohanong kinabuhi, kita, susama sa mga sundalo nga walay gugma para sa nasod, wala makaila sa Dios, maghigugma Kaniya, o bisan sa pagrespeto sa tinuuray Kaniya. Tungud kay Siya nahimaya sa higayon nga Siya makapanalangin kanato, ang atong tinguha sa pagdawat og mga panalangin mamahimong usa ka lehitimo nga Kristohanong motibo.

Ang harianong pamilya nga kadungganang lagda wala nagakinahanglan nga kita maglakip sa usa ka mini nga kamapaubsanon ug mag-ingon, “Buyno, ako sa tinuud wala magkinahanglan sa bisan-unsang para sa akong-kaugalingon. Ako lamang gusto sa pagpasidungog ni Jesus.” Sa ngadtongadto, kita *mahimong* maokupar sa persona sa atong Ginoo ug motinguha lamang sa paghimaya Kaniya, apan kana nagasangpot *human* sa pagkat-on og daghang divine nga panglantaw, ang hunahuna ni Kristo, sulud diha sa Kasulatan. Sa pagkakaran, kon ang usa ka tawo dimahimong masaligan atubangan sa Ginoo bahin sa iyang tinguha para sa panalangin, sa kang kinsa siya mahimong masaligan? Hunahunaa ang legalistang kahigawad, minaut nga kutob-sa-pulong lamang nga pangalagad, ug *pagpakaulaw* nga magtubo gawas sa usa ka lagda nga midumili sa pag-ila og normal nga tawhanong pangpadasig!

Maingon nga dihamtong nga mga magtotoo kita sa kanunay espirituhanong pagkaharianon. Ang mga aristokrata wala damha sa pagpuyo ubus sa pagpakaaon-ingnon; kita gipa-abot sa paghunahuna og katinuuran. Ang Dios gusto nga kita sa talagsaon mapanalanginan; kita gipa-abot sa pagtuman sa Iyang mga tinguha. Sa dihang kita magpahiuyon sa Iyang hustisya, Siya gawasnon sa pagpanalangin kanato nga walay kompromiso sa Iyang esensiya. Sa ingon niana ang taktikanhong mga kadaugan diha sa anghelanong away mapadaog pinaagi sa tawhanong kabubut-on. Kini usa ka maanindot nga kahupayan sa pagkasayod nga ang mga linya sa karaang imno, “dili tungud sa ganti . . . kundili tungud sa Ginoo,” maoy nagkasumpaki. Ang “ganti” ug “ang Ginoo” magkauyon. Ang mini nga kamapaubsanon sa kinaugalingong-pagsaway nga nagadumili sa ganti mao ang aroganteng pagtutok diha sa kaugalingon nga nagadumili sa Ginoo.

Ang XYZ nga talaid nahisakup sa tanang magtotoo sa tanang dispensasyon. Si Adan mipuyo ubus niini human siya nalaglag; Noah, Abraham, Moses, ug David; ikaw ug ako; mga magtotoo sa milenyo—kitang tanan magpuyo ubus niini. Kini ang plano sa Dios para sa nalaglag nga katawhan. Walay kapasikaran sulud sa talaid nga waykaparehas ngadto sa harianong pamilya. Hinoon, nagkadungan diha sa atong pagsulud ngadto sa Y radikal, kita magkaplag sa waykaparehas nga kapasikaran nga nagahimo sa atong harianon nga lagda. Sa higayon nga kita nahatagan sa pagkamatarong sa Dios kita usab napahimutang ngadto sa paghiusa uban ni Kristo pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu. *Kana* nagapahimo kanato og pagkaharianon. Ang tanan nga si Jesu-Kristo anaa ug mao mamahimo nga atoa. Ang atong doble nga bahin sa divine nga pagkamatarong, ang pulos *gikan* sa Amahan ug sa kang Ginoong Jesu-Kristo, mao ang basihanang para sa kadungganang lagda. Kon ang giimpyut nga pagkamatarong nagahimo og usa ka potensiyal para sa mga panalangin sulud sa panahon (Po_2), ang atong hawud nga posisyon diha sa paghiusa uban sa Hari sa mga hari nagahatag kanato og *doble nga potensiyal* para sa mga panalangin! Kini mao ang

pribilihiyo diin kita sa espirituhanon natawo.

Ang atong harianon nga kalihukan sa tradisyonal gitawag og Kristohanong paagi sa kinabuhi, apan kana nga termino nagakahulugan og lahi nga mga butang sa lahi nga katawhan. Kini tingali magpukaw sa mga idiya mahatungud sa pag-oberbar og mga gidili, sa pagtuman sa Napulo ka mga Kamandoan, sa pagkamoral, sa pagkawalay lingawlingaw, sa pagkapugus sa pagbuhat diha sa usa ka programa sa simbahan, sa pagkamaayo nga madayganon, sa pagpahinungud sa kaugalingon alang sa Kristohanong serbisyo, sa pagbuhat sa usa ka kalihukan sa sikolohiya, sa paglambigit diha sa aktibismo. Ang matag-usa niini giisip sa pipila ka grupo o sa lain nga mao ang Kristohanong kinabuhi—apan walay bisan usa. Ang lagda sa dungog sa magtotoo sama ra kalabaw kaayo kay sa bisan-asa niining mga sayup-nga-pagsabut maingon nga ang pagkasinati sa katinuuran labaw pa kay sa hunahuna nga gipangandoy nga matuman!

Ang lagda nga gimugna para kanato hawud bisan sa *tinuud* nga mga sistema diin ubus ang mga magtotoo nga nanimuyo sa nangaging mga dispensasyon.⁷¹ Walay usa diha sa Balaod ni Moses, sa rituwal ug sakripisyo, sa divine nga katukurang moralidad, ang makatumbas sa paagi sa kinabuhi nga gilaraw para kanato. Ang atong kadungganang lagda natukod ubus sa katinuuran og unsa, sa nangaging mga dispensasyon, mao lamang ang anino sa umaabot nga mga butang. Ang krus, ang istrategiyahong kadaugan batok ni Satanas, ug ang panggubatan nga pagkaharianon ni Kristo karon maoy makasaysayanong mga kamatuuran. Ang Kapanahonan sa Simbahan sa pagkakaroon nakapahunong sa Kapanahonan sa Israel—ang Dios nagporma sa usa ka harianong pamilya para sa atong madaugon nga Ginoo—ug ang absolutong kahawud sa atong pagkahiusa uban sa Dios-tawo nagapabaliwala sa matang. Ang lagda sa dungog para nianang usa ka harianong pamilya nagakinahanglan dili lamang sa moralidad kundili integridad—integridad nga napasinati sa katinuuran. Katinuuran mao ang waykaparehas nga plano sa Dios para sa Kapanahonan sa Simbahan.

Duha ka pasikaran ang magdeterminar kon kita ba nagpuyo ubus sa integridad sa lagda o sa yanong nagsubay sa usa ka sumbanan sa moralidad. Una, para sa hustong panghunahuna ug hustong pangpadasig kinahanglan adunay doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa kalag. Ang isyu mao, Unsay imong hunahuna sa doktrina? Ikaduha, para sa aplikasyon sa nagpuyo nga doktrina kinahanglan adunay pagpuno sa Balaang Espiritu. Ang isyu mao, Unsa ka paspas ug ka makanunayon ang imong paggamit sa rebound? Gumikan kay ang kadungganang lagda napatuman pinaagi sa doktrina uban sa gahum sa Balaang Espiritu, ang usa ka magtotoo kinsa ignorante sa doktrina o kinsa mapakyas nga mapuno sa Espiritu wala nagpuyo sumala sa lagda. Kining duha ka pasikaran mao rag sinati gayud. Sila ang duha ka pagpahiayon sa magtotoo ngadto sa hustisya sa Dios sulud sa Y ug Z nga mga radikal.

Ang Kadungganang Lagda ug Divine nga Katukuran. Ang kalainan tali sa integridad ug moralidad makit-an diha sa relasyon tali sa harianong pamilya nga kadungganang lagda ug sa mga balaod sa divine nga katukuran. Ang kadungganang lagda nagasugod diha sa tawhanong kagawasan, nagpadayon diin ang divine nga katukuran nagahunong.

71. Thieme, *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan*.

Kagawasan mao ang sukaranong konsepto sa divine nga katukuran, ug ang katukuran nagaprotekta sa kagawasan pinaagi sa paggarantiya matag-usa sa iyang kinahanglanon nga mga parte: kabubut-on, praybasi, kabtangan, ug awtoridad. Walay kagawasan nga posible kon bisan usa sa iyang mga parte ang mawala.

Ang kadungganang lagda, usab, nagaprotekta sa atong kagawasan, pinaagi sa pagbu-ngat nga kita magrespeto sa kalihukan sa upat ka kinahanglanong parte sa kagawasan diha sa espirituhanong pagbulot-an usab. Una sa tanan, mahitungud sa kabubut-on, ang Dios nagsulbad sa anghelanong away pinaagi sa pagtugot sa tawo, sama sa mga anghel, sa paggamit sa gawasnong pagbuut. Pinaagi sa Iyang kahibalo-sa-kaugalingon ang Dios sa kanunay nahibalo sa Iyang-kaugalingon nga magmadaugon sa anghelanong away, walay sapayan bisan-unsang-butang o ni bisan-kinsa, Siya nasayod nga Siya mahimaya. Siya nagapakita sa Iyang himaya tungud kay ang Iyang plano *mopatigbabaw*. Siya tungud-niini wala gayud nagapugus sa atong gawasnong pagbuut; Siya wala nagakinahanglan gayud! Kon ang labawng-kamandoan nga Dios nagarespeto sa mga desisyon sa katawhan, kita kinahanglan magbuhat usab. Walay dapit alang sa pagdaogdaog diha sa Kristohanong kinabuhi.⁷²

Ikaduha, ang atong praybasi napasiguro pinaagi sa harianong pagkapari.⁷³ Kita sa tinagsa magrepresentar sa atong-kaugalingon atubangan sa Ginoo; isip mga ordinaryong katawhan kita magkat-on og doktrina diha sa praybasi sa usa ka kongregasyon; kita magrebound sa atong-kaugalingon; kita napanalanginan sa tinagsa. Ang Dios nakadesinyog-pinatuyo og espesyal nga mga panalangin alang sa matag-usa kanato sa personal. Ang praybasi sa pagkapari maoy usa ka sukaranong pagsangkap sa lagda. Tungud niana kita magrespeto sa praybasi sa laing mga magtotoo ug nganong kini nga mga panglapas sama sa paglibak, paghukom, ug pagdaot-sa-dungog nahilakip sa labing-daotan nga mga sala (Mga Proberbio 6:16–19; Santiago 3:5).

Sunud, respeto para sa kabtangan usab nagapadayon gikan sa katukuran ngadto sa harianong pamilya nga kadungganang lagda. Walay simbahan, relihiyosong organisasyon, o tawo sa bisan-kanus-a nga gitugotan sa paglapas sa imong kabtangan. Tanan nga espirituhanong paghatag, bisan-hain sa imong panahon, imong kuwarta, o imong serbisyo, maoy usa ka butang sa gawasnong pagbuut. Kini dili gayud usa ka butang sa pagpugus, bisan pa unsa kalisud-ilhon, ni sa paamot, bisan kon gitawag og ikanapulo o wala.⁷⁴

Ang kadungganang lagda nga prinsipyo nga nagadumala dinhi mao nga walay Kristohanong produksiyon sa binsan-unsang matang gayud ang tinubdan sa divine nga panalangin. Bisang nadasig sa minatarong ang paghatag *maoy* gimando sa mga magtotoo, ang atong paghatag dili ang hinungdan og ngano kita magdawat og mga gasa gikan sa Dios. Kita walay mahimong mga pagtabang sa Dios. Ang grasya dili para baligya. Sa dihang kita gipanalanginan sa espesyal kini tungud kay kita adunay kapasidad gikan sa doktrina alang sa pagpahimulus nianang espesyal nga panalangin!

72. Ayaw saypa ang paggamit sa awtoridad alang sa pagdaogdaog, bisan kon ikaw magdala sa awtoridad o ubus niini. Ang mga ginikanan, pananglitan, maoy responsable ngadto sa Dios alang sa pagkontrolar ug pagbansay sa ilang mga anak. Ang pagmugna og balaod alang sa inyong mga anak *dili* gayud pagdaogdaog.

73. Tan-awa sa ibabaw, panid 97.

74. Thieme, *Paghatag: Gimik o Grasya?*, 6–9.

Ang kadungganang lagda nagaingon nga kita walay mahimo sa pagkab-ot o angayan sa mga panalangin gikan sa Dios. Ang divine nga mga panalangin magkanaog ubus sa tuberiya sa grasya nga ang *Dios* mitukod ug nga Siya nagaputus ug nagaprotekta batok sa tanan nga tawhanong panglapas. Ang paagi sa kinabuhi nga gisugo sa lagda dili susama sa pagpaninguha alang sa pagkab-ot sa pag-uyon sa Dios kundili susama sa pagpahiyon ngadto sa Iyang hustisya; ang Iyang *hustisya* nagapanalangin kanato. Ang lagda nagaingon, “Abante ngadto sa pagkahamtong! Ikaw mapanalanginan sa walay laing paagi!” Ang pagkaignorante sa atong kaugalingon nga lagda sa dungog nagadala kanato sa matinud-anong pagbuhat sa mga butang nga dili maghimo og pagkahamtong.

Ang ikaupat nga pasikaran sa tawhanong kagawasan—awtoridad—nahubit sa daghang natad sa kinabuhi pinaagi sa mga balaod sa divine nga katukuran. Ang kadungganang lagda, usab, nagabungat nga kita magpasinati ngadto sa katukuran nga awtoridad sa matag-usa niini nga mga natad. Dugang pa, adunay sa divine nga gitugyang espirituhanon nga awtoridad: ang nahasulat nga kanon sa Kasulatan ug ang pastor-magtutudlo diha sa lokal nga simbahan. Kita magtuman gayud uban ang akademikong disiplina-sa-kaugalingon ngadto sa komunikasyon ug paghimog-palisiya nga awtoridad sa pastor-magtutudlo diha sa lokal nga simbahan (Mga Hebreohanon 13:7, 17). Siya ang bugtong responsable alang sa pagpanudlo sa hustong doktrina ug alang sa pagpatuman sa mga palisiya diha sa iyang kongregasyon nga magpasiguro sa katungud sa matag-usa alang sa pagkat-on.

Ibabaw sa pundasyon sa katukuran, tungud-niini, ang Dios nagatukod para kanato og usa ka lagda nga labaw pa kaayo sa katukuran. Ang katukuran nagakinahanglan sa moralidad; ang kadungganang lagda nagabungat og integridad. Adunay dako-kaayong kalainan. Ang katukuran nagaprotekta lamang sa kagawasan; ang lagda nagasulti kanato og unsaon sa paggamit ang kagawasan nga anaa kanato. Ang katukuran nagahatag sa usa kakahimtangan. Ang lagda nagapaila sa tumong sulud nianang kakahimtangan: “ang kaayohan,” nianang katapusan nga impyutasyon didto sa eternidad diha sa katapusan sa usa ka panaw sa makapatagad nga mga impyutasyon sulud sa panahon. Moralidad sa katukuran mao ang paglikay sa mga pagbuhat og mga aktibidad nga magguba sa kagawasan, praybasi, kabtangan, ug awtoridad. Kadungganang lagda nga integridad mao ang kamalahutayon diha ug pagkamatinumanon ngadto sa usa ka prinsipyo, usa ka pagpunting sa tumong nga ang Dios midesinyo alang kanato sa eternidad nga milabay.

“Di ba ang imong kahibulong sa *Dios* ang imong kompiyansa,
Ug di ba ang imong paglaum ang integridad sa imong mga paagi?” (Job 4:6,
gikorihiang paghubad)

Diha sa Job 4:6 atong makita nga ang integridad maykalabutan sa pagpunting diha sa tumong; kita usab makakita asang-dapita ang integridad sa magtotoo nagahaum sulud sa XYZ nga talaid. Ang paglaum maoy masaligong pagpaabot sa umaabot nga mga panalangin, ug nalakip ingon nga kabahin sa mga paglaum sa magtotoo mao ang paagi sa pagkab-ot niadtong umaabot nga mga gilauman. Doktrina mao ang paagi sa pag-abante diha sa Kristohanong kinabuhi. Busa, doktrina mao ang kinahanglanon; doktrina mao ang baluarte sa atong harianon nga integridad. Ang harianong pamilya nga kadungganang lagda wala nagasalikway sa moralidad; kini nagalabaw sa moralidad. Ang bisan-kinsang dimagtotoo makapaugmad og tawhanong moralidad; pinaagi lamang sa doktrina ug sa pagpuno sa

Balaang Espiritu ang harianong pamilya makapalambo og Kristohanong integridad.⁷⁵

MGA KINAHANGLANON UG MGA DIKINAHANGLANON

Samtang padulong sa tumong sa mga panalangin sulud sa panahon, sa mga panalangin didto sa eternidad, ug sa paghimaya ni Kristo, kita gimandoan pinaagi sa lagda sa paglikay sa pipila ka butang ug pagbuhat sa uban. Mahitungud sa atong-kaugalingon kita kinahanglan maglikay sa kaarogante nga nagatungha ubus sa kalisud pinaagi sa porma sa kalooy-sa-kaugalingon ug ubus sa kauswagan pinaagi sa porma sa kinaugalingong-pagkamatarong. Mahitungud sa uban adunay usa ka serye sa mga prinsipyo nga kita kinahanglan magsunud.

Una, kita kinahanglan mahibalo sa kalainan tali sa mga kinahanglanon ug sa mga dikinahanglanon. Kita sa bug-os nga dimausab diha sa mga kinahanglanon sa kinabuhi, apan kon ang usa ka dikinahanglanon anaa sa kakuyaw, kita gayud sama ka manunuton kutub sa gikinahanglan. Niining-paagiha kita maglikay sa pagkatalamayon, kinaugalingong-pagkamatarong, ug paghukum—ug paglihok nga ‘kulang-sa-pangandam’—samtang nagtugot sa uban nga mga magtotoo sa kagawasan sa pagpakabuhi sa ilang kaugalingon nga mga kinabuhi atubangan sa Ginoo.

Kita wala gitugyanan og kaakohan sa pag-usab o pagreporma sa uban; ang doktrina sa Bibliya nagapausab—sa hingpit nga kahimtang (Mga Taga-Roma 12:2)!

Usab hunong sa pagpahiuyon [paghulma] subay niining panahona, apan pag-usab pinaagi sa pagbag-o sa imong hunahuna, aron ikaw makamatuud og unsa ang pagbuhat sa Dios, kining mosunud, ang maayo [nga may lunsay nga bili], makapahimuut-kaayo [mahibagay diha sa divine nga plano], ug kompleto [pagkab-ot sa tumong, mao ang, pagkahamtong nga pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios]. (Mga Taga-Roma 12:2, gikorihiang paghubad)

Ang atong paghulhog gikan sa gawas nagamugna og usa ka mini nga sitwasyon sulud sa kalag sa ‘biktima’. Kini nagapugus sa iyang kabubut-on ug sa kasagaran nagatukmod kaniya palayo gikan sa bugtong tinuud nga tinubdan sa pagtubo, *ang* kinahanglanon, ang dimasayup nga Pulong sa Dios.

Ubus sa lagda, busa, kita sa makadaghan magnunut gayud sa dihamtong nga mga magtotoo kinsa adunay mga idiya, mga taras, o mga gawi nga salawayon para kanato sa personal. Ang bag-ong magtotoo kinsa positibo ngadto sa doktrina nagabantay nga mainiton-kaayo; siya mahilig sa paghukum ug pagdaot-sa-dungog niadtong kinsa dili gayud haum sa iyang idiya og unsang-matanga ang usa ka Kristohanon gayud unta (Mga Taga-Roma 14:3b). Ang wamasayri niya, daghan kanila nga siya tingali magsaway labaw pa kaayo kahamtong kay kaniya; sila nakabiya sa ilang bakgrawon nga mga pagpihig, legalistang mga gidili, ug mga gumonhap. Alang sa dihamtong nga magtotoo, busa, ang kadungganang lagda nagapunting sa praybasi sa pagkapari ug nagaingon, “Ayaw pagdaot-sa-dungog.”

Ang hamtong nga magtotoo ubus sa pangataki sa usa ka dihamtong nga magtotoo

75. Thieme, *Kristohanong Integridad*.

nagaatubang og usa ka lahi nga problema. Ang iyang tumong dili sa pagdaot-sa-dungog kundili ang dimaayunon (Mga Taga-Roma 14:3a). Siya matintal sa kalit-nga-pag-asdang ug tul-iron ang talamayong tigpakaaron-ingnon! Ang lagda nagapugong kaniya sa daklit, nag-ingon, “Antosa ang mashuyang nga igsoon. Pagmanunuton diha sa mga dikinahanglanon.” Ang lig-on nga magtotoo gimandoan sa pagkamahunahunaon ug pagkamasinaboton. Siya dili alang sa pagtay-og sa dali-pa-mabuak nga kompiyansa sa huyang nga magtotoo o pagbugnaw sa iyang kasibot. Sa wayduhaduha siya dili uyon sa paggamit sa iyang kaugalingon nga kagawasan alang sa pagpakugang sa bag-ong magtotoo. Kon ang usa sa normal ug lehitimo nga mga kalihukan sa kinabuhi sa hamtong nga magtotoo ubus sa balaod sa gahum-pagpili nagapasilo sa huyang nga magtotoo, ang lagda nagaingon, “Ayaw buhata kini sa iyang atubangan (1 Mga Taga-Corinto 8:4, 9).⁷⁶ Pagmainampingon. Ayaw panghambog sa imong kagawasan atubangan niadtong kinsa mapakugang ug wala pa mahibalo unsaon sa paggamit ang ilang kagawasan diha ni Kristo.” Kini ang balaod sa gugma (1 Mga Taga-Corinto 8:13); kini katungdanan sa hamtong nga mga magtotoo. Tungud kay ang bag-ong mga magtotoo kinsa, pinaagi sa doktrina, nagsugod pa lamang sa pagpapha sa mga kadena sa legalismo, ang balaod sa gugma nagahatag og masdakong responsibilidad niadtong kinsa mashamtong. Gumikan-niini, ang prinsipyo: Ang kadungganang lagda nagabungat og labaw pa sa lig-on kay sa huyang.

Karon kita ang lig-on [hamtong nga mga magtotoo] obligado [ubus sa kadungganang lagda] sa pagpadayon pag-awanta sa mga kaluyahon sa huyang ug dili sa pagpagusto sa atong-kaugalingon. (Mga Taga-Roma 15:1, gikorihiang paghubad)

Ang hamtong nga magtotoo mahimong manunuton tungud kay siya nahibalo nga sa tukmang panahon ang gipadayon nga pagpasulud sa doktrina modala sa dihamtong nga magtotoo subay diha sa kamatuuran. Ang tanan nga mabuhay gayud sa hamtong nga magtotoo sa higayon nga giatubang sa usa ka mainiton-kaayo, kulang-sa-nakat-onan nga bag-ong magtotoo mao ang paghinumdum unsa ka daghan sa katawhan ang mitugot sa iyaha mismong dikaayo-maayo nga mga idiya samtang siya nagtubo sa espirituhanon!

Doktrina sa Bibliya mao ang tubag, apan walay tawo ang makat-on sa tanan dihaduha. Ang pagkamanunuton diha sa mga dikinahanglanon nagakahulugan og pagtugot; ang pagtugot nagakahulugan sa pagpakabuhi ug tugoti ang uban sa pagpakabuhi. Ang pagtugot ubus sa kadungganang lagda nagakahulugan sa pagpakabuhi ug tugoti ang uban sa pagpakabuhi maingon nga alang sa Ginoo.

DUHA KA MATANG SA GUGMA

Ang sunud nga pagtolon-an sa lagda nagasunud sa kasagaran gikan sa prinsipyo sa

76. Ang balaod sa gahum-pagpili, nga gitumong sa kaugalingon, nagahatag sa magtotoo pulos sa kagawasan diha sa iyang paagi sa buhat ug kagawasan sa pagsilbi sa Dios. Ang balaod sa gahum-pagpili wala, tungud-niini, nagahatag og kagawasan sa pagpakasala. Ang magtotoo adunay katungud sa paghimo sa piho nga mga butang nga dili mopatugaw sa iyang espirituanong kahimtang o mopahimo kaniya sa pagpakyas sa Ginoo. Hinoon, ang balaod sa gahum-pagpili pagailisan gayud sa balaod sa gugma kon ang usa ka sitwasyon nagakinahanglan.

pagtugot. Ang lagda nagabungat dili lamang nga kita maghigugma sa tanan nga mga magtotoo—“maghigugmaay sa usag-usa”—kundili usab kita maghigugma sa tanang katawhan—“higugmaa ang imong silingan” ug “higugmaa ang imong kaaway.” Apan sa unsang-paagiha kita makabaton sa hataas nga mga sukaranan kon kita kinahanglan maghigugma sa matag-usa? Sa unsang-paagiha ang usa ka magtotoo makabaton sa personal nga integridad ug sa susamang panahon magsulay sa pagpakita sa mao ra nga gugma ngadto sa usa ka salawayon kaayo nga istranghero nga siya anaa alang sa usa ka dalayegon nga higala? Usa pa ka talagsaong-dungog sa kadungganang lagda maoy kinahanglang-buhaton. Ang personal nga gugma nagapahimug-at sa hingtungdan sa gugma; ang dipersonal nga gugma, ang hinungdan.

Higugmaa ang imong silingan ingon sa imong-kaugalingon. (Mga Taga-Roma 13:9b, KJV)

Ang pulongan nga “ingon sa imong-kaugalingon” sagad gigamit sa kahulugan “sama sa *paghigugma nimo* sa imong-kaugalingon,” apan walay basihanan diha sa Griyego nga teksto alang niini nga interpretasyon. Ang atong batasan mahitungud sa atong-kaugalingon sagad mao ang tukmang-pananglitan sa pagkamahuyang; ang absoluto nga pagkamatarong sa Dios dili gayud maghimo sa mausab-usabon kaayo ug nagkasukwahi nga sukaranan alang sa atong paagi. Sa usa ka tipik-sa-panahon ikaw mahimong arogante ug puno sa layo-sa-kamatuuran, hinambog nga gugma-sa-kaugalingon. Ikaw ba unya uyon sa pagpuyo sulud sa usa ka kalibutan sa ilusyon labot sa uban nga katawhan, usab? Kana gayud usa ka maanindot nga paagi para matikasan sa tanan nimong gipanag-iya, apan kana dili ang Kristohanon nga paagi sa kinabuhi. O, sa sunud tipik-sa-panahon, ikaw tingali magmahay sa usa ka binuang nga butang nga ikaw nakahimo ug kasilagan ang imong-kaugalingon sa pagkasusama sa usa ka tuhay nga kuwanggol. Ikaw ba magtamay sa imong silingan? Ikaw ba, nawad-an sa kamahigalaon, mogamit sa imong sipa ngadto sa usa ka tawo sa silingan sa matag higayon nga ikaw gustong magsaway sa imong-kaugalingon? Dili gayud. Kana dili ang tinguha sa yugto.

Ang Mga Taga-Roma 13:9 nagakahulugan sa tukma og unsay gisulti niini. “Sama sa imong-kaugalingon” nagapunting ngadto sa tinubdan sa gugma: imong kaugalingon nga kalag, ang tinuud nga ikaw, ang dapit diin ang imong kaugalingon nga mga sumbanan ug mga sukaranan magpuyo. Kini nga gugma nagapahimug-at sa hinungdan, ang usa kinsa nagahimo sa paghigugma, imbis ang hingtungdan, ang usa kinsa gihigugma. Sa tinuud, ang usa kinsa nagahigugma dili kinahanglan gani sa pag-ila sa hingtungdan sa bisan-unsang matang sa personal nga paagi. Kini ang dipersonal nga gugma. Ikaw gimandoan pinaagi sa kadungganang lagda sa paghigugma sa *tanang* pinasikad og kinsa *ka*, gikan sa imong mga sukaranan, gikan sa imong integridad, dili isip usa ka reaksiyon o tubag sumala sa unsa-nga-matang sila.

“Higugmaa ang imong silingan ingon sa imong-kaugalingon” wala nagahimo sa gugma-sa-kaugalingon isip usa ka sukaranan; kini nagamando nga ikaw maghigugma sa uban gikan sa hataas nga mga sukaranan sa doktrina nga ikaw anaa sulud sa imong kalag. Busa kini malig-on ug masubayon. Ang dipersonal nga gugma nagabungat sa usa ka batasan *dihang kanimo*, ang pagkawala sa mga sala sa panghunahuna, ang kalmang panghunahuna nga gisangkap ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu. Kon ang usa-ka-tawo nagadaot sa

imong dungog, ikaw dili mag-us-us sa imong-kaugalingon alang sa pagpanimalus (Mga Taga-Roma 12:17a). Pinaagi sa imong integridad sa kadungganang lagda ikaw magdumili sa paglambigit diha sa dikinahanglanon nga mga panaglalis. Ikaw magpadayong labaw sa nagsiyagit nga maggubutong-panon maingon nga ikaw aristokrata. Ang imong tumong sa kinabuhi, ang hingtungdan sa imong paglaum ug kompiyansa, ang tinubdan sa imong pangpadasig ug espirituhanong buylo, nagadan-ag sa magilakon kaayo sa unahan nga ang divine nga mga mando sa pagdumili pagbalos sa daotang buhat, sa pagpakaon sa imong kaaway, sa pagpasalamat niadtong kinsa magdaogdaog kanimo, mahimong usa ka masabtan sa hingpit nga parte sa kadungganang lagda.

Nganong kinahanglan man kita, mga magtotoo, magbaton ilabina sa dipersonal nga gugma para sa tanan? Tungud kay ang matag magtotoo nagahuput sa pagkamatarong sa Dios. Ang Dios nagarespeto sa prinsipyo sa Iyang kaugalingon nga integridad nga nagpuyo sulud sa matag magtotoo waysapayan nianang personal nga mga taras, mga gawi, o mga idiya sa usag-usa. Sa pagkatinuud, ang pagkahitarong gihubit ingon nga pag-ila sa Dios sa giimpyut nga pagkamatarong diha sa matag magtotoo. Kita, usab, morespeto sa pagkamatarong sa Dios bisan-asa kini makaplagan.

Tungud kay ang Dios nakadawat kaniya. Kinsa man ikaw nga nagahukum sa sulugoon sa ubang tawo? (Mga Taga-Roma 14:3b–4a, KJV)

Kana dili tinuud sa pag-ingon nga ang Ginoo wala gayud nagadisiplina niadtong kinsa maghuput sa giimpyut nga pagkamatarong. Siya nagadisiplina, ug Siya lamang.

Alang sa iyaha mismong agalon siya nagalahutay o mapukan. (Mga Taga-Roma 14:4b, KJV)

Ang Dios nagakuha gikan sa atong mga kamut sa responsibilidad alang sa pagkastigo sa mga magtotoo kinsa wala mahasubay. Sa dihang kita maghukum sa uban, kita magpaangkon sa atong-kaugalingon og pagkatumbas diha sa hustisya sa Dios! Ang paghukum maoy katungud sa Dios, ug kita magsulud sa linya alang sa disiplina sa atong-kaugalingon sa dihang kita magsulay sa pag-angkon-og-katungud sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit (Mga Taga-Roma 2:3, cf. 14:10).

Ang kadungganang lagda, tungud-niini, nagabungat og panabut, ug kita kinahanglan mag-ila-sa-kalainan tali sa positibong dihamtong nga mga magtotoo ug sa negatibong mga rebersiyonista. Kita mosunud og usa ka managlahing palisiya alang sa usag-usa. Samtang kita mag-agwanta sa nagtubo nga magtotoo “alang sa katuyoan sa kaayohan [aron siya makaabut sa katapusang tumong sa plano sa Dios]” (Mga Taga-Roma 15:1–2, gikorihiang paghubad), kita kinahanglan magpalayo sa atong-kaugalingon gikan niadtong kinsa “hinungdan sa mga pagkabahin ug mga pagpasakit nga sukwahi ngadto sa doktrina” ug kinsa “magsilbi dili sa atong Ginoong Jesu-Kristo, kundili sa ilang kaugalingon nga tiyan [mga emosyon]; ug pinaagi sa maayong mga pulong ug makiangayong mga sinultihan magilad sa mga kasingkasing sa wayhibangkaagan” (Mga Taga-Roma 16:17–18, KJV). Hingpit nga pagkabulag gikan niadtong kinsa naulipon sa ilang mga emosyon pinaagi sa matod pa pagsulti og dimasabut nga sinultihan maoy masubayon kaayo diha sa dipersonal nga

gugma, ug usab usa ka pananglitan sa pagkadimausab diha sa mga kinahanglanon sa doktrina.

Ang dipersonal nga gugma usab mamahimong basihanon para sa personal nga gugma. Ang personal nga gugma usa ka eksklusibo kaayo nga gugma. Kini nagapahimug-at dili sa hinungdan—ikaw—kundili sa hingtungdan—ang tawo nga ikaw maghigugma. Ang espesyal nga katawhan kinsa mga hingtungdan sa personal nga gugma maglakip ni Ginoong Jesu-Kristo, bana o asawa, pamilya, ug mga higala. Ang personal nga gugma nagakinahanglan sa susamang integridad sa dipersonal nga gugma, apan daw og daghan pa ang gidugang. Ikaw nadani sa usa-ka-tawo; ikaw nakaila ug nagdayeg pag-ayo nianang espesyal nga tawo. Ikaw naokupar diha kaniya; ikaw adunay usa ka emosyonal nga pagbati alang kaniya. Walay bisan-usa gikan niini ang mga karakteristiko sa dipersonal nga gugma.

Ang magtotoo kinsa wala gayud matudloan bahin sa pag-ila-sa-kalainan tali sa personal ug dipersonal nga gugma, kinsa nasulti-an hinoon sa paghigugma sa tanang katawhan pinaagi sa mao ra nga gugma, nagapabug-at pag-ayo sa iyang kalag. Siya nagasangko bisan-hain sa usa ka matig-a nga hinawayon, usa ka halawum-kaayo nga pagpakaaron-ingnon, o sa usa ka kaluya sa kusog. Sulud sa nahibilin sa iyang kinabuhi siya mayamiron diha sa Kristiyanismo ngadto sa usa-ka-butang nga dili gani Kristiyanismo! Ang atong tinuud nga paagi sa kinabuhi maoy pinasikad diha sa kamatuuran nga ang gugma sa Dios sa kanunay gipasibo diha sa Iyang pagkamatarong ug hustisya. Bisin pa kon ang tawhanong gugma gitugotan sa paglihok nga walay tawhanong integridad, kana nga gugma mamahimong magun-ubon.

PAGBINASLANAY

Sa haum nalambigit ngadto sa mga pagsangkap sa kadungganang lagda alang sa gugma mao ang prinsipyo sa pagbinaslanay. Ang unang-siglo nga mga magtotoo didto sa Macedonia mihukum nga may kahimuut sa paghatag og usa ka dakong kantidad sa salapi ngadto sa Hudiyong mga magtotoo kinsa nanimuyo sa halayong Jerusalem, kinsa misulti sa usa ka lahi nga pinulongan, ug kinsa adunay usa ka lahi nga kultura sa katibuk-an—katawhan nga sila dili gayud makakita (Mga Taga-Roma 15:27). Dugang pa, ang Hudiyong mga magtotoo didto sa Jerusalem mga rebersionista ug mga legalista; sila sa dimadugay magkombinser hasta gani ni Pablo sa paghikalimot makadiyut sa grasya (Mga Buhat 21:18–26). Sa wayduhaduha sila dili angayan sa pagkamanggihatagon. Ang Macedonian nga mga magtotoo, hinoon, nagtuman sa harianong pamilya nga kadungganang lagda. Ang mga Hudiyo mao ang orihinal nga mga piniyalan sa Pulong sa Dios. Ang Dios mipili sa Hudiyong mga propeta alang sa pagdawat ug pagsulat sa mga Kasulatan. Ang labing-bantugan nga mga magsasangyaw sa doktrina mga Hudiyo. Si Kristo Mismo usa ka Hudiyo. Ang mga Macedonian miila sa ilang dako nga utang niining waykaparehas nga katawhan. Ang mga Hentil nakabenepisyo gikan sa mga Hudiyo pinaagi sa doktrina, bisin pa sa kadaotan niadtong panahona naghitak didto sa Judea. Karon, gikan sa doktrina sulud sa ilang mga kalag, kini nga Macedonian nga mga Griyego nadasig sa pagbalos pinaagi sa pagpaambit sa ilang salapi didto sa timawa nga Hudiyong mga magtotoo. Pinaagi niini kita makakita sa sukaranong pasikaran sa kadungganang lagda: Hustong panghunahuna nagaresulta diha sa hustong pangpadasig, ug hustong pangpadasig nagaresulta diha sa hustong aksiyon.

USA KA BATASAN ALANG SA PAGKAMATAY

Ang kadungganang lagda nagatak-up uban sa usa ka masaligong pag-aninaw sa kamatayon. Ang kaayohan sa X + Y + Z nagahatag kanato sa usa ka hustong-panan-aw diha sa katuyoan alang sa atong kinabuhi dinhi sa kalibutan. Samtang kita mag-abante, kita moabut sa pagdayeg-pag-ayo sa katinuuran sa gisaad nga waykatapusang mga panalangin nga gigahin alang kanato didto sa langit. Ang paglaum₃ nagakahulugan nga kita dili mahadlok sa kamatayon. Kon ang mga sirkumstansiya magbungat niini, kita walay mga kakulba mahitungud sa pagrisgo sa atong kinabuhi alang sa uban nga mga myembro sa harianong pamilya sa Dios. Kining kinadak-an nga ekspresyon sa dipersonal nga gugma ug pagbinaslanay maoy usa ka pagsangkap sa kadungganang lagda (Mga Taga-Roma 16:4).

Ang harianong pamilya nga kadungganang lagda mao ang bugtong lehitimong sistema nga nagalakip sa pagkamatay isip usa ka parte sa pagpakabuhi. Ang kamatayon dili eksepsiyon sa kinabuhi; kini usa ka kinahanglanon nga parte sa kinabuhi dinhi sa kalibutan. Busa, ang magtotoo kinsa nagakinabuhi pinaagi sa lagda nagaharong sa kamatayon, sa higa-yon nga kini moabut, uban sa susamang integridad nga siya anaa diha sa pag-atubang sa bisan-unsang-butang sa kinabuhi. Alang sa hamtong nga magtotoo, ang pagkamatay nga grasya usa ka dalaygon nga impyutasyon gikan sa hustisya sa Dios mao nga ang kamatayon dili usa-ka-butang nga kahadlok. Kon kita makasabut nga ang Dios mihunahuna bahin kanato didto sa eternidad nga milabay ug sa nangaging panahon miplano sa tukmang panahon, dapit, ug paagi sa kamatayon alang sa matag-usa kanato, kita makahibalo nga kita anaa sa perpektong pag-amuma. Waykahadlok sa kamatayon, kita makahimo sa pag-puyo sulud sa kalibutan sa yawa nga may kinatas-ang kompiyansa.

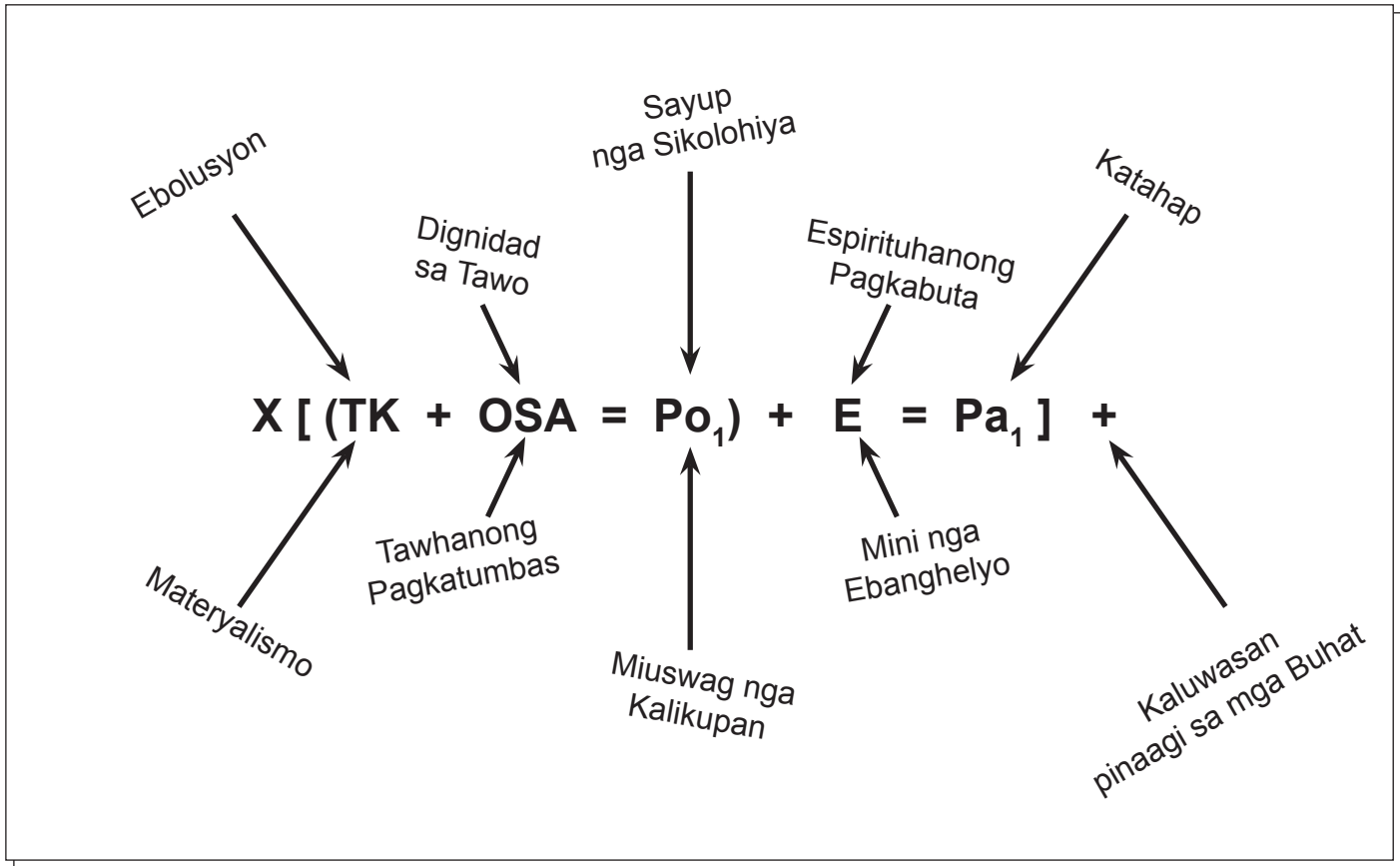
Ang Talaid ug Kadaotan

Kita nagpasinati sa atong-kaugalingon sa unsang-paagiha ang XYZ nga talaid nagalihok. Kita migamit niini alang sa pagpatin-aw sa atong espirituhanon nga mga responsibilidad ubus sa plano sa Dios, nagtan-aw ngano ug unsang-paagiha kita kinahanglan magpahiyon ngadto sa Iyang hustisya. Kita migamit niini alang sa pagkategoriya sa nagkalainlaing mga paagi diin ang Dios nagapalahutay kanato sulud sa gingharian sa yawa—katukuran, sa lohistika nga mga panalangin, labawng-grasya nga mga panalangin, ug ang harianong pamilya nga kadungganang lagda. Kita mahimong magpadayon, sa pagpakita sa daghang mga kategoriya sa doktrina sa Bibliya diha sa ilang makatarunganon nga relasyon nganha sa plano sa Dios. Pananglitan, ang mga magtotoo kinahanglan makasabut sa bibliyanhong doktrina sa kadaotan. Ang prinsipyo sa talaid nailhan-pag-ayo ni Satanas. Gumikan kay siya usa ka magsosoon, ug gumikan kay ang talaid nagalaraw sa plano sa Dios, kita makasabut pag-ayo sa istrategiya ni Satanas sa kadaotan kon kita mag-ila og unsang-paagiha siya nagaataki o nagasulay sa pag-awat sa matag pasikaran sulud sa talaid.

Diha sa X radikal, ang impyutasyon sa kalagnong kinabuhi nga nagresulta diha sa tawhanong kinabuhi gikontra pinaagi sa mapamasinon kaayo nga pangagpas sa ebolusyon ug sa pilosopiya sa materyalismo.⁷⁷ Ang impyutasyon sa orihinal nga sala ni Adan giataki

77. Thieme, *Pagbuhat, Kaguliyang, ug Pag-ayo* (2017), 3–4, 24, 31, 39.

pinaagi sa nasayup nga panahum sa tiunay nga dignidad sa tawo ug sa iyang sangputanan nga doktrina sa halangdon nga tawhanong pagkatumbas. Ang potensiyal para sa way-katapusang kaluwasan napalubog pinaagi sa nagkalainlaing mga sistema sa sikolohiya, naglakip sa idiya nga ang miuswag nga kalikupan mao ang kasulbaran sa mga problema sa kinabuhi.

SATANASNONG MGA ATAKI DIHA SA X RADIKAL

Natural, ang Ebanghelyo usa ka paborito nga target para sa satanasnong mga ataki (2 Mga Taga-Corinto 4:3–4); si Satanas adunay usa ka mini nga ebanghelyo nga iyaha mismo (2 Mga Taga-Corinto 11:3–4). Sa tanang tulo ka radikal ang tukma nga doktrina gikontra sa laktod pinaagi sa negatibong kabubut-on, o sa dilaktod pinaagi sa dimaihap nga mga distraksiyon o pagsalikway sa awtoridad sa magsasangyaw. Ang paglaum napahuyang paingon sa katahap. Ang unang plas (kaluwasan nga pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios) giataki sa bisan-unsang sistema sa kaluwasan pinaagi sa mga buhat.

Diha sa Y radikal, ang mahukmanong impyutasyon sa tanan natong sala ngadto ni Kristo gilubong ilalum sa mga paglimud sa birhen nga pagkatawo ni Kristo o ilalum sa pagsimba ni Mary, o gituis paingon sa usa ka dikatoohan nga mistisismo diha sa literal nga dugo ni Kristo.⁷⁸ Ang mahukmanong impyutasyon sa pagkamatarong sa Dios gikalikway alang pagbulig sa kinaugalingong-pagkamatarong sa matinuuron nga mga magtotoo kinsa magpakong sa ilang mga ulo batok sa tuberiya sa grasya.

78. Thieme, *Ang Dugo ni Kristo*.

Kita mahimong makapadayon, sa pag-ila sa satanasnong pakigbatok sa matag pasikaran sulud sa talaid, apan sa akong hunahuna ikaw sugod na sa pagkakita sa mga posibilidad. Ikaw unta makahimo sa pagtapos niini nga pangusisa sa kadaotan sa imong-kaugalingon. Ako gustong motapos sa atong pagtoon sa talaid diha sa usa ka lahi nga pag-ila.

Ang Talaid ug Pagtoo-Pahulay

Ang Mga Taga-Roma 8:28 nagapahimo sa komplikado nga doktrina ngadto sa tumang kasayon tungud sa usa ka rason. Ang hamtong nga magtotoo, sa kalit maigo sa wamahitakus nga pag-antos, nagakinahanglan sa pag-angkon sa usa-ka-butang nga masayon. Siya tingali miabante sa espirituhanon, apan siya dili perpekto. Ang hamtong nga mga magtotoo tawo sa gihapon. Sa dihang ang kalit-nga-kalisdanan o trahedya nagaigo—ilabina kon kini nagatungha nga walay pasidaan—ang hamtong nga mga magtotoo ingon ka dali-matandog sa kahadlok ug kakugang sa bisan-si-kinsa pa (1 Mga Hari 19:1–3). Unsa man ang mabuhat sa kahadlok? Kini nagahiklin sa rasyonal nga paghunahuna. Ang sentido komon nawala na. Ang kalig-on sa pangisip nagabalhin ngadto sa kakugang. Ang emosyon ug imahinasyon mag-okupar sa kalag. Sa dihang siya sa kalit dili makapanagang, ang hamtong nga magtotoo mahimong mapakyas sa iyang oportunidad nga mahimong inila nga tawo nianang panahona; imbis nga naghimaya sa Ginoo diha sa usa ka malisud nga sitwasyon, ang magtotoo anaa sa kakuyaw sa pagdala og kaulawan sa iyang ngalan.

Ang Ginoo nagatinguha kanato sa paggamit og doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa atong kalag; si Satanas ug ang mga puwersa sa kadaotan magtinguha sa pagpugong kanato gikan sa paggamit niini. Usa sa paboritong mga taktika ni Satanas sa paghimo sa nanimuyong doktrina nga dimakab-ot mao ang pagbuhat og kahadlok, ilabina kahadlok sa kamatayon. Ang usa ka magtotoo kinsa nagatahan ngadto sa kahadlok dili makahunahuna sa tin-aw. Aron sa paghunahuna, siya kinahanglan magdala sa iyang kahadlok ubus sa pagkontrolar.

Ang usa ka personal o nasudnong kalit-nga-kalisdanan, uban sa kahingawa nga kini nagahatag, usa ka komplikado nga sitwasyon. Kon ang usa ka natugaw ug nahadlok nga magtotoo moangkon-pag-usab sa iyang kalig-on sa pangisip ug balansi, siya kinahanglan maghimo sa iyang kinabuhi ngadto sa iyang hilabihan nga kasayon. Sunud niana, napasinati-pag-usab ug naghunahuna sa tin-aw sa makausa pa, siya makaatiman sa komplikadong sitwasyon pinaagi sa doktrina. Alang lamang sa maong mga kalagmitan, ang Dios naga-sangkap og usa ka anam-anam nga teknik alang sa pagbuntog sa kahadlok ug alang sa paspas nga pagbawi sa kalig-on sa pangisip. Pinaagi sa pagsunud niini nga paagi, ang hamtong nga magtotoo makaaplay sa doktrina nga siya nahibalo sa dili pa ang oportunidad mawala, sa dili pa siya matagak sa pagsulay.

Pagtoo-pahulay mao ang teknik nga ang magtotoo nagagamit diha sa usa ka sitwasyon sa kabug-at. Siya nagakab-ot pinaagi sa iyang pagtoo ug nagaangkon sa usa ka bibliyanhong saad. Ang resulta mao ang pagkadihadiha-dayong “kapahulayan” nga gihulagway diha sa Mga Hebreohanon 4.⁷⁹

79. Thieme, *Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi* (2016); *Christian at Ease!* (1993).

Tungud-niini atong kahadlok, hinoon, ang usa ka saad nga gikabilin *kanato* diha sa pagsulud ngadto sa iyang kapahulayan, si kinsa kaninyo gayud daw og magkulang niini. (Mga Hebreohanon 4:1, KJV)

Ang bugtong butang nga kita magbaton og kahadlok mao ang pagkapakyas sa pag-angkon sa mga saad sa Dios. Mga saad sa Dios lamang ang makapaundang sa atong mga kahadlok (Isaiah 41:10; Mga Taga-Filipos 4:6–7). Ang pagtoo sa hamtong nga magtotoo una nagahawid sa usa ka saad, unya nagasugod sa paghunahuna mahitungud sa prinsipyo, ug sa katapusan nagasangpot ngadto sa doktrinal nga mga konklusyon.

Kini nga teknik alang sa pagbuntog sa kahadlok-kakugang nga taktika ni Satanas napaila diha sa Mga Taga-Roma 8:28–32. Kining mga bersikuloha maghatag sa divine nga mga kahinguhaan nga ang hamtong nga magtotoo nagakinahanglan sa higayon nga ang wadamhang kalit-nga-kalisdanan—bisan-hain sa personal o hinugpong—nagatambog kaniya sa makadiyut sa malisud-nga-kahimtang. Atong ipadayon ang konteksto gikan sa Mga Taga-Roma 8:25, waylabot ang parentesis nga gisal-ot diha sa mga bersikulo 26 ug 27.

Karon kon kita maglaum [ug gibuhat nato, paglaum₃] mahitungud sa bisan-
 unsa nga kita wala makakita, pinaagi sa kalig-on-sa-kabubut-on [bisan pa sa
 hilabihan nga pag-antos] kita magbarog uban sa matinguhaong pagpaabot. .
 . . Sa pagkatinuud, kita nasayod [paglaum₃] nga niadtong kinsa maghigugma
 sa Dios [hamtong nga mga magtotoo], Siya nagapatambayayong sa tanang
 butang alang sa katuyoan sa kaayohan, alang niadtong kinsa natawag sumala
 sa usa ka napiho-daan nga plano [X + Y + Z = ang kaayohan]. (Mga Taga-
 Roma 8:25–28, gikorihang paghubad)

Ang Mga Taga-Roma 8:28 nagadahum-daan sa usa ka mapadayonong pagpasulud sa doktrina. Ang mga magtotoo nga gihisgutan nakat-on sa tanan nga angayang mga doktrina maylabot sa paglaum₃, sila nahibalo sa divine nga esensiya ug sa pagkawaykaparehas ni Kristo kaayo mao nga sila nahigugma Kaniya; sila nasinati sa tanang butang nga ang Dios nagpatambayayong alang sa kaayohan; sila nakasabut sa kahibulungang potensiyal para sa mga panalangin, ang espesyal nga mga pribilihiyo sa harianong pamilya, ug ang mga detalye sa napiho-daan nga plano sa Dios. Apan kining tanan nga kabuhong sa doktrina sulud sa ilang mga kalag sa hingpit waypulus diha sa krisis kon ang kahadlok-kakugang nga taktika nagabangil sa iyang aplikasyon. Maingon nga ang konsentrasyon gikinahanglan sa pagkat-on og doktrina, sa samang-paagi usab nianang pareha nga konsentrasyon maoy gikinahanglan sa paghubot sa doktrina sulud sa kalag. Ang usa ka tawo kinahanglan makahimo sa pagkonsentrar kon siya mogamit sa doktrina ngadto sa kasinatian. Ako magtawag niini og atras nga konsentrasyon: Imbis nga nagsulud, ang doktrina milihok *pagawas* sa pagtuman sa mga panginahanglan dihadiha. Ang atras nga konsentrasyon posible lamang kon ang hunahuna mapalig-on.

Pananglitan, hunahunaa ang imong-kaugalingon sulud sa usa ka ayroplano naghinayhi-nay paglupad sa 35,000 piye. Kamong tanan gibaksan ug hamugaway, nagbasa og usa ka malukmayong libro o nalingaw sa mga porma sa panganod sa ubus, sa dihang ang usa ka pagbuto sa kalit nagapauyog sa ayroplano. Ang usa ka makina napalong. Adunay kalayo gawas sa mga bintana. Karon *kana* usa ka wadamhang kalit-nga-kalisdanan!

Walay sapayan unsa ka hamtong ikaw nga magtotoo, ang imong unang reaksiyon mao ang mahadlok. Ngano man? Tungud kay ikaw tawo! Samtang ang ayroplano nagatiurok, ikaw kasukaon. Ikaw namanhod ug natanggong. Ang tanan nakugang. Ang katawhan misugod sa pagdanguynguy. Ang usa-ka-tawo nagasiyagit. Ang kahadlok mamahimong makatakud. Ang multo sa kamatayon ug hingpit nga pagkawaymahimo magsilab sa wamapugnging kalisang. Ang tanan nga doktrina sa Bibliya sulud sa imong kalag—naglakip niining tanan nga doktrina kita nagtoon—maoy waypulus alang kanimo kon ang rasyonal nga panghunahuna mangapapas. Taliwala sa histerya, ang imong atras nga konsentrasyon sa yano wala naglihok. Ngano man?

1. Ang dugang pa nimong pagtahan sa kahadlok, ang dugang pa ikaw magpalungtad sa kahadlok.
2. Ang dugang pa nimong pagpalungtad sa kahadlok, ang modako pa imong kapasidad alang sa kahadlok.
3. Ang modako pa nimong kapasidad alang sa kahadlok, ang dugang pa ikaw magpataas sa gahum sa kahadlok diha sa imong kinabuhi.
4. Ang dugang pa nimong pagpataas sa gahum sa kahadlok diha sa imong kinabuhi, ang dugang pa ikaw magpuyo sa kahadlok.
5. Ang dugang pa nimong pagpuyo sa kahadlok, ang dugang pa ikaw mahadlok sa kinabuhi.

Sa dihang ang labing malisud nga sitwasyon nagatumaw, unsa man ang kalainan tali sa katalawan ug kaisog? Ang maisog nga tawo *nagahunahuna* ubus sa kalisud samtang ang talawan wala gayud. Usa sa labing-halangdon nga mga kaligdong sa kinabuhi mao ang abilidad sa paghunahuna sa tin-aw sulud sa usa ka krisis. Kana mao ang kasangkapan sa aristokrasya! Ang pagkahadlok maoy normal, apan ang pagtahan ngadto sa kahadlok ug ang pagkapakyas sa pagkontrolar sa kahadlok sa bug-os wakinahanglana. Dinhing dapita ang Mga Taga-Roma 8:28 ug ang XYZ nga talaid magsulud.

Ang Mga Taga-Roma 8:28 dili lamang usa ka prinsipyo alang sa pagsabut, kini usa ka saad alang sa pag-angkon. Kon ikaw usa ka hamtong nga magtotoo, ang *kamatuuran* mao nga ang Dios nagapatambayayong sa tanang butang alang sa kaayohan—para kanimo! Busa, kining makalilisang nga pagsakay sa ayroplano usa-ka-butang nga Siya naghimo alang sa imong benepisyo ug alang sa Iyang kahimayaan. Kana nga saad ang imong gikinahanglan aron sa paglig-on sa imong hunahuna. Nan kon ang kahadlok-kakugang nga taktika nagapadayon pagsakmit sa imong kalag, padayon gayud sa pag-angkon sa Mga Taga-Roma 8:28. Angkona kini hangtod nga kini nagatapat ug ikaw magsugod sa pag-angkon-pag-usab sa imong balansi sa pangisip pinaagi sa pagtan-aw niining wadamhang kalit-nga-kalisdanan gikan sa divine nga panglantaw. Dili lamang balikon ang mga pulong sama sa usa ka pag-ampo-sa-hinduwismo. Kon ako mag-ingon, “Angkona ang usa ka saad,” akong pasabut paghunahuna—ipunting ang imong panghunahuna og unsa ang saad *nagakahulugan*.

Kamo ba karon nakakita sa kalainan tali sa King James Version sa Mga Taga-Roma 8:28 ug sa gikorihang paghubad? Ang tanang butang *dili* magtambayayong alang sa kaayohan; kana ang hunahuna nga gipangandoy nga matuman ug paglimbong-sa-kaugalingon! Ang tinuud nga doktrina mao nga ang *Dios* nagapatambayayong sa tanang butang alang sa

kaayohan. Kana ang nagapahimo sa tanang kalainan diha sa usa ka malisud nga sitwasyon. Ang tanan nagaagad diha sa Usa kinsa maoy naglihok. Sulud sa usa ka krisis, tungud sa paghawid sa kahadlok, ikaw kinahanglan alisto sa pagpunting-pagbalik diha sa abilidad ug integridad sa Dios.

Unsa man ang buhaton sa integridad sa Dios? Unsaon man Niya paghimo sa tanang butang nga magtambayayong alang sa kaayohan? Pinaagi sa mga impyutasyon. Ang matag impyutasyon sulud sa XYZ nga talaid nagatampo sa imong kalig-on ubus sa kalisud. Unsaon man nimo pagpadayon sa pag-angkon ang Mga Taga-Roma 8:28 hangtod nga kini nagatapat? Pinaagi sa paggamit sa talaid. Diha sa X radikal, ang Dios miimpyut og kalagnong kinabuhi diha kanimo tungud kay Siya adunay usa ka plano para sa imong kinabuhi. Kana nga plano nagapadayon. Tungud lamang kay ang usa ka ayroplano naghagiyos paingon sa yuta wala nagakahulugan nga ang Dios miusab sa Iyang plano sa kalampusan. Ang impyutasyon sa sala ni Adan *nagapamatuud* nga ang Dios adunay usa ka plano para kanimo. Ang Dios miabut ngadto sa kasamok tungud sa pag-impyut sa sala sa laing tawo diha kanimo, aron nga ikaw makalipikar para sa grasya, samtang nagtubus sa imong mga sala puli ang krus. Ang bugtong katin-awan sa ingon niini nga butang mao nga Siya adunay katuyoan para sa imong kinabuhi! Ang nahibilin sa X radikal—potensiyal₁ (ang posibilidad sa kaluwasan), ang Ebanghelyo, ug paglaum₁ (ang pagdahum sa kaluwasan)—nagasugod sa paghubit niana nga katuyoan.

Sa Y radikal, ang unang mahukmanon nga impyutasyon nagasulti kanimo diha nga kon ang Dios mipahamtang sa hustisya batok sa Iyang kaugalingon nga Anak, ang Dios sa wayduhaduha mopahamtang sa hustisya diha kanimo. Gumikan kay ikaw adunay giimpyut nga pagkamatarong ug usa ka hamtong nga magtotoo, ang hustisya nagakahulugan og mga panalangin. Ang perpekto nga Dios maykaakohan sa Iyang kaugalingon nga pagkahingpit ug integridad sa paghatag kanimo sa lohistika ug espesyal nga mga panalangin! Kini nagasugod sa pagsantup sa imong hunahuna samtang ang ayroplano nagatiurok paingon sa yuta, nga ang *Dios* maoy responsable sa pagpabilin kanimong buhi ug kana nga *Dios* mao ang bugtong kinsa nagahukum kanus-a ang imong panahon sa pagbiya gikan niining kinabuhia. Ang tibuuk sitwasyon anaa sa Iyang mga kamut; Siya sa kanunay makahimo sa bisan-unsang-butang ilalum sa pagkontrol sa hingpit.

Niining higayona ikaw magsugod sa pagbawi sa imong balansi; ang atras nga konsentrasyon makasugod sa pagbira pagawas sa doktrina nga gitipigan ilalum sa XYZ sulud sa imong toong lingin-nga-kabahin. Didto ikaw maglingkod sulud nianang nagdilaab, nagtuliyok nga ayroplano, usa ka hamtong nga magtotoo, adunay kahimuut. Ikaw *naghunahuna* bisan pa ang katawhan nagsinggit ug nangabungkag sa bisan-asa libot kanimo. Kon ang Ginoo nagpapauli kanimo, kana maayo-kaayo.

Ang mga pasikaran sulud sa Z radikal magsulti kanimo nga ikaw adunay waykatapusang kinabuhi sa dimatangtang nga giimpyut ngadto sa imong tawhanon nga espiritu, ug kanang espesyal nga mga panalangin gikan sa hustisya sa Dios maghimaya Kaniya sulud sa panahon. Sa pagkatinuud, ang pagkamatay nga grasya maoy katapusang kategoriya sa mga panalangin sulud sa panahon. Sa makausa pa ikaw makasabut sa kamatuuran: Ang pagkahagsa sa ayroplano nagapahimaya sa Ginoo! Ikaw maggamit sa mga bahandi sa doktrina sulud sa imong kalag sa paghimo niining mga panahon sa hudyaka ug tumang kalisdanan nga labing kahibulungang kasinatian sa imong tibuuk kinabuhi. Ang potensiyal₃ nagapahinumdom sa ikaduhang *a fortiori*: “Kon ang Dios makapanalangin kanako pinaagi

nianang makapahingangha nga kasibot ug katin-aw sa hunahuna diha sa pagkahagsa sa ayroplano, sa wayduhaduha Siya adunay dimahubit nga maayo-kaayong mga butang alang kanako sulud sa perpektong mga sirkumstansiya sa langit!” Ang doktrina nga maylabot sa langit nagapadasig sa ikatulong paglaum; ikaw sa masaligon, sa bug-os, sa piho *nahibalo* nga sulud sa pipila ka gutlo ikaw moabut sa atubangan ni Ginoong Jesu-Kristo.

Kon kini nga ayroplano *dili* ang paagi sa Ginoo alang sa pagpapauli kanimo, ikaw mabuhi. Ug kana maayo-kaayo, usab. Ang ayroplano mobawi sa pagpatighulog, sa malampusong nagpatugpa-sa-hinanali, ug magpahiluna kanimo ibabaw sa uga nga yuta. Ikaw maykatakus sa kaugalingon pagtan-aw ngadto sa langit nga ikaw bag-ohay lang nadaotan, ug ikaw mahibalo pag-usab nga ang Dios nagapadayon sa usa ka plano alang kanimo niining kinabuhia. Kini gayud usa nga dugang pa sa maanindot nga mga kasinatian sa kinabuhi. Sa matag-higayon nga ikaw mag-atubang sa kakuyaw, ikaw moadto bisan-hain sa langit o mopadayon sa imong kinabuhi dinhi sa kalibutan isip usa ka hamtong nga magtotoo. Bisansa kini nagasangpot—nan mahinungdanon ba? Unsay kalainan ang mahimo niini? Anaa sa Ginoo ang kapilian; tanan nimong buhaton mao ang pagsakmit sa Mga Taga-Roma 8:28 ug paghimo sa imong panghunahuna nga tataw. Ang Dios nagapatambayayong sa tanang butang alang sa kaayohan.

Diha sa usa ka pagkahagsa sa ayroplano, sa dihang gikan sa grabeng gihabogon, tingali ikaw wala nay panahon sa pagtukod-pag-usab sa imong kalig-on sa pangisip. Tingali ikaw makasuhid sa dinalian sa katunga sa XYZ nga talaid sa dili pa ang ayroplano nagatibugsok. Apan sulud sa usa ka krisis nga nagahatag kanimo og daghang panahon—ikaw adunay makamatay nga kanser, ang usa ka espesyal nga minahal namatay, nawad-an ka sa imong nahipos nga salapi sa pagpakabuhi, ikaw usa ka dinakpan panahon sa gubat—dugang divine nga mga bahandi ang ihatag.

Ang Mga Taga-Roma 8:29–30 usa ka anam-anam nga salabutanong paagi sa pagpalihok sa atras nga konsentrasyon. Sa laing mga pulong, human sa pag-angkon sa Mga Taga-Roma 8:28 ug pagtangtang sa kahadlok-kakugang nga taktika, unsay sunud? Ikaw magsugod sa usa ka sistema sa lohika: unang punto, ikaduhang punto, ikatulong punto, ikaupat nga punto, ikalimang punto; imong isunud kini sa duha ka konklusyon sa doktrina diha sa Mga Taga-Roma 8:31–32. Kini mamahimong usa ka sukaranong paagi, usa ka imbentaryo nga gamiton sa matag-higayon sa bisan-unsang matang sa kalit-nga-kalisdanan o kabug-at, bisan kon dako o gamay, nga nagamugna sa kahadlok ug nagahiklin sa waypihig nga panghunahuna.

ANG PAGTOO-PAHULAY NGA TEKNIK
pinasikad diha sa Mga Taga-Roma 8:28–32

1. Pag-angkon og usa ka saad nga nagapalig-on sa imong hunahuna.
Ang Dios nagapatambayayong sa tanang butang alang sa kaayohan.
2. Paggamit og atras nga konsentrasyon uban sa usa ka lohikal nga makatarunganong-pasikaran.
 - a. *Nag-unang-kahibalo*: Ang Dios mihunahuna bahin kanako didto sa eternidad nga milabay.
 - b. *Kapalaran*: Ang Dios adunay usa ka plano para kanako sukad pa sa eternidad nga milabay.
 - c. *Ang Tawag*: Ang Dios nagasangkap sa komon ug epektibo nga grasya isip kahimanan alang sa pagdala sa akong umaabot nga potensiyal ngadto sa katumanan.
 - d. *Pagkahitarong*: Ang Dios makahimo pagpanalangin kanako karon (unang *a fortiori*).
 - e. *Kahimayaan*: Ang Dios mopanalangin kanako didto sa langit (ikaduhang *a fortiori*).
3. Pagkab-ot sa doktrina nga mga konklusyon.
Kon ang Dios alang kanato, kinsa ang makabatok kanato?

Kon ang Dios nakahatag sa Iyang kaugalingon nga waykaparehas nga Anak isip usa ka puli para sa tanan, nganong dili man Siya pinaagi Kaniya sa gawasnon mohatag kanato sa tanang butang?

Ikaw kinahanglan mahibalo niini nga sistema ug maandam sa paggamit niini sulud sa dihadiha dayong pahibalo. Hunahunaa ang labing-daotan nga sitwasyon, ang usa nga ingon og labing mangil-ad para kanimo—kakulian sa lawas, panglugos, tortyur, kamatayon sa usa ka minahal, bisan-unsang—ug gamita kini nga teknik para niini. Bisan sa imong imahinasyon wala gikinahanglan ang pagsunudsunod ngadto sa kahadlok-kakugang nga taktika. Kon ang Dios makaatiman sa labing-daotan, Siya makaatiman sa bisan-unsang gamay ra nga butang.

Kay kita nahibalo niadtong kinsa Siya daang-nakahibalo. (Mga Taga-Roma 8:29a, gikorihang paghubad)

Ang bersikulo 28 nagahatag sa punghihok nga wagiapil diha sa eliptiko nga istilo sa bersikulo 29. “Kita nahibalo” mao ang panghunahuna nga nagasugod sa paggamit gikan sa tinubdang tipiganan sa doktrina sulud sa kalag. Human sa pagpalig-on sa atong mga hunahuna pinaagi sa pag-angkon sa tumang kasayon nga saad sa Mga Taga-Roma 8:28, kita magsugod sa unang paagi nga may tin-aw nga panghunahuna. Kita maghinumdum nga ang Dios nahibalo bahin niini nga krisis sa eternidad nga milabay (Mga Salmo 139:1–6; Mateo 6:8; Mga Buhat 15:8, 18; Mga Hebreohanon 4:13). Mao kana ang basihan alang

sa kahamugaway. Kon Siya nahibalo bahin niini, Siya mihimo og usa-ka-butang bahin niini. Ang Dios misulbad sa tanang mga problema sa magtotoo didto sa eternidad nga milabay.

Kang kinsa Siya daang-nakahibalo, Siya usab unang-midestino. (Mga Taga-Roma 8:29b)

Imong makita nga kini usa ka sistema sa pagbawi, dili usa ka kronolohiyahong paglarawan sa divine nga dekrito. Ang ubang mga yugto magpakita sa han-ay sa omniscience-dekrito-nag-unang-kahibalo nga hilabihan kaimportante sa teyolohiyahon (Mga Buhat 2:22–23).⁸⁰ Ang Mga Taga-Roma 8:29, hinoon, nagalukso gilayon ngadto sa mga pinatiknga-talaan sa divine nga kompiyuter: nag-unang-kahibalo; kapalaran, ang tawag.

Pinaagi sa paghinumdum sa kapalaran (usab gitawag og pagpahimutang-daan o pagkapiho-daan), ikaw maggamit sa salabutanong paagi: Kon ang Dios mihunahuna bahin kanimo didto sa eternidad nga milabay, Siya adunay usa ka plano para kanimo. Ang bisan-unsang katalagman nga nagahapak sa wadamha ug nagatambog kanimo ngadto sa kakugang nagasangpot ingon nga dili sorpresa para sa Dios. Siya milakip niini diha sa Iyang plano para kanimo. Kini usa sa “tanang butang” nga Siya nagpatambayayong alang sa kaayohan.

Ang plano sa Dios nadesinyo alang sa paghimaya sa Dios. Ang plano nagakinahanglan Kaniya alang sa paglihok sa imong kaayohan. Siya nagagamit sa tanang mga impyutasyon, mga potensiyal, mga doktrina, ug mga paglaum, nagatipon kanila uban sa mausab-usabong mga sirkumstansiya sa imong kinabuhi, nag-ila sa tanan nimong mga hunahuna, mga desisyon, ug mga aksiyon, ug nagapatuman sa usa ka perpekto, kompleto nga resulta. Siya midesinyo niini nga plano didto sa eternidad nga milabay. Ang imong kinabuhi, tungud-niini, mahimong usa ka kombinasyon sa daghang mga butang—kauswagan ug kalisdanan, maanindot nga mga kasinatian ug wadamhang mga kalit-nga-kalisdanan—apan ang mga kombinasyon ug mga kausaban dili magpabalhin sa plano sa Dios bisan-usa ka lugas. Sila *ang* plano sa Dios! Walay sapayan unsay mahitabo, ang Dios mitukod og usa ka panalipod gikan sa kaaway palibot kanimo (1 Pedro 1:5a). Ang Iyang plano sa katibuk-an malangkubon ug sa kanunay nagapabiling mao gihapon. Ikaw gawasnon apan luwas sa hingpit. Bugtong Dios ang makatuman niana.

Ang napiho-daan nga plano sa Dios nagakinahanglan kanato sa pag-angkon sa atong pangpadasig ug espirituhanong buylo gikan sa doktrina sa Bibliya. Kini nga pangpadasig ug buylo nadesinyo sa paglihok ubus sa tanang kondisyon, lakip sa kalit-nga-kalisdanan. Samtang ang hamtong nga magtotoo nagahinumdom niini, ang iyang atras nga konsentrasyon nagasugod sa pagsinati og katulin.

Hinumdomi ang kanhing mga butang nga dugay na kaayo,
 Kay Ako ang Dios, ug wala nay lain;
 Kay *Ako ang* Dios, ug wala gayuy susama Kanako,
 Nagdeklarar sa katapusan gikan sa sinugdanan
 Ug gikan sa karaang mga panahon mga butang nga wala gayud mabuhat,

80. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon B.

Nag-ingon, ‘Akong dekrito pagatukuron,
Ug Ako mopatuman sa Akong maayong tinguha.’” (Isaiah 46:9–10, gikorihiang paghubad)

Bisan pa sa negatibong kabubut-on o oposisyon gikan sa mga tawo o mga anghel, bisan pa sa tanang kalit-nga-kalisdanan sa kinabuhi sulud sa teritoryo sa yawa, ang Dios sa hilabihan ka maalamon, makatarunganon, ug makagagahum nga Siya nagapatambayayong sa bisan-unsang-butang alang sa pagpatuman sa Iyang maayo nga tinguha. Ang Mga Taga-Roma 8:29 nagapadayon sumala sa masangkarong panan-aw og unsa ang maayong tinguha sa Dios.

Kay [kita nahibalo nianang] kinsa Siya daang-nahikabalo, Siya usab unang-midestino *aron mahimong* mahisama ngadto sa imahen sa Iyang Anak, aron Siya mamahimong kinamagulangan diha sa daghang kaigsoonan [Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo]. (Mga Taga-Roma 8:29)

“Mahisama ngadto sa imahen sa Iyang Anak” nagapasabut ngadto sa lawas sa pagkabanhaw, apan ang pagkasama nagasugod sulud sa panahon. Diha sa kaluwasan, kita mabutang sulud sa paghiusa uban ni Kristo ug tungud-niini mahimong mga myembro sa Iyang harianon nga pamilya. Kini ang posisyonal nga pagkanilain. Nganha sa posisyonal nga pagkanilain nadugang ang sa kasinatian nga pagkanilain samtang ang doktrina sa Bibliya nagapabag-o sa atong mga hunahuna: Ang atong panghunahuna mahisama ngadto sa panghunahuna ni Kristo pinaagi sa pagkat-on sa hunahuna ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 2:16). Ang proseso makompleto sa higayon nga ang kinatas-ang pagkanilain mahitabo sa harianong pamilya diha sa Pagsakgaw; unya kitang tanan “mapahisama ngadto sa imahen sa Iyang Anak” pinaagi sa pagdawat sa mga lawas sa pagkabanhaw susama sa Iyaha.

Ang plano sa Amahan, dili ang tawhanong paningkamot, maoy nagapahimo kanatong mahisama ni Jesu-Kristo. Gikan sa panahon ang Dios nahibalo nga kita magatoo diha ni Kristo—kana ang, gikan sa eternidad nga milabay—kini sa kanunay ang napiho-daan nga plano sa Dios nga kita makabaton gayud sa mga lawas sa pagkabanhaw. Kini nga kama-tuuran, gisal-ot dinhi sa imbentaryo sa pagbawi, nagasugod sa pagpatapo sa tibuuk-talanawon diha sa usa ka sitwasyon. Ang tumong alang sa eternidad nga umaabot napahimutang didto sa eternidad nga milabay isip usa ka bug-os nga pagkasiguro. Bisan kon ang usa ka magtotoo nagaabante paingon sa pagkahamtong o mamahimong usa ka daotang rebersiyonista, siya modawat gihapon og usa ka lawas sa pagkabanhaw. Kini nagahulagway sa integridad sa Dios diin kita mag-agad sa hingpit. Bisan pa sa mga trahedyang mahimong maghasol kanato, bisan pa gani sa atong kaugalingon nga mga kapakyasan, “sa ilalum mao ang malungtarong mga bukton” (Deuteronomio 33:27).

Adunay usa ka masdako pang katuyoan likud sa napiho-daan nga tumong sa Dios kay sa yanong paghatag sa matag magtotoo og usa ka bag-o, matahum, dimagun-ub, ug perpekto nga lawas. Gikan sa unsay atong naton-an mahitungud sa mga impyutasyon, imo na gayud untang mailhan og unsay naglambo og anam-anam. Mahinumduman ba nimo asang-dapita ang lawas sa pagkabanhaw nagapakita diha sa XYZ nga talaid? Ang Dios midekrito sa usa ka lawas sa pagkabanhaw alang kanimo aron sa pagpahimutang og usa ka kalambigitan, usa ka sistema sa pagkauna. Ang Iyang kinadak-an nga gitinguha mao ang pagbuhat sa

usa ka tinuud nga impyutasyon, ang ikapito nga impyutasyon—“ang kaayohan”!

Ang imong lawas sa pagkabanhaw labing-taas og matang sa iyang-kaugalingon, apan ang Dios nagatinguha sa paggamit niini isip usa ka target para sa pag-impuyut diha kanimo sa waykatapusang mga panalangin nga gani masmaanindot pa! Ang kapalaran, tungud-niini, isip ang ikaduhang artikulo diha sa pagbawi-sa-krisis nga imbentaryo, nagapahinumdum kanato sa usa ka talagsaon nga ikatulong potensiyal (Po_3) ang Dios nakahatag kanato ug nagahatag sa pasikaran alang sa perpektong kompiyansa sulud sa panahon. Unsa man kana nga kompiyansa? Unsa man kanang lig-on nga panghunahuna nga ang hamtong nga magtotoo nagarekober human siya nagakontrolar sa kahadlok-kakugang nga taktika? Hus-to kana, paglaum₃. Bisan pa diha sa usa ka makapakugang nga kalit-nga-kalisdanan, ang hamtong nga magtotoo makabaton og absolutong kompiyansa nga, didto sa lingkoranan sa paghukom ni Kristo, ang integridad sa Dios moimpyut sa waykatapusang mga panalangin ug mga ganti diha sa iyang lawas sa pagkabanhaw. Ang katapusang katuyoan nasiguro.

Sa unsang-paagiha kini magamit ubus sa kalisud dihadiha? Sa higayon nga ang hamtong nga magtotoo nakapalig-on sa iyang mentalidad pinaagi sa pag-angkon sa Mga Taga-Roma 8:28, siya sa dinalian nagasuhid sa imbentaryo, nagsugod diha sa Mga Taga-Roma 8:29, ug sa daklit nagahinumdum sa sigurado nga masangkarong kasulbaran sa Dios. Gikan niana nga kasulbaran, siya nagalihok pagbalik: Kon ang Dios mosangkap sa lawas sa pagkabanhaw ug kinatas-ang pagkanilain waysapayan sa personal nga mga kapakyasan o mga kalampusan, sa wayduhaduha anaa gayuy kasulbaran alang sa ubus-og-matang nga problema sa umaabot.

Ang sunud nga artikulo diha sa imbentaryo nagapadayon gikan sa pulongan “aron Siya [Kristo] mamahimong kinamagulangan diha sa daghang kaigsoonan”: Ang plano sa Dios nagakinahanglan sa panggubatan nga pagkaharianon sa atong Ginoo nga matuman diha sa harianong pamilya. Ang atong pagkaharianon—ang “balaanong propesyon” sa kinabuhi (2 Timoteo 1:9) subay niini kita “magapahisama”—nagabungat nga kita magpadayon sa atong espirituhanon nga buylo, bisan pa kon mabiktima sa kahadlok-kakugang nga taktika. Kita kinahanglan magdumala sa atong-kaugalingon susama nga kita mga aristokrata. Tungud kay ang atong harianong pribilihiyo usa ka pribilihiyo sa grasya, kita magsunud gayud sa kadungganang lagda nga prinsipyo nga kita dili gayud takus o angayan sa mga panalangin gikan sa Dios.

Sa laing mga pulong, kon kita mabiktima gayud pinaagi sa kahadlok-kakugang nga taktika, kita wala gitawag alang sa pagbaton og usa ka pagkasad-an nga dinugtongdugtong bahin niini o magbasol sa atong-kaugalingon o magsulay sa pagbayad sa atong kapakyasan. Ang kahadlok usa ka sala; ang rebound nagasulti sa paghingalan lamang sa sala ngadto sa Dios ug magpadayon sa unahan. *Doktrina*, dili ang waysala nga pagkahingpit, ang atong espirituhanon nga buylo. Ang mabug-at nga sitwasyon nagakinahanglan sa *paghunahuna*. Kita kinahanglan dili mag-usik og panahon pinaagi sa pagpasangil-sa-kaugalingon. Ang atong panghunahuna kinahanglan waypihig, dili subhetibo. Imbis nga pagbasol, ang sulud sa atong hunahuna kinahanglan kadto gayud nga ang Dios adunay usa ka espesyal nga katuyoan alang kanato dinhi sa kalibutan, diin kini nga katuyoan maykalabutan sa pagdaog sa anghelanong away, diin kita mabuhi pa aron mapanalanginan, ug diin ang Dios lamang nagasangkap sa mga panalangin taliwala sa bisan-unsang kalit-nga-kalisdanan nga mahimong moabut sa atong kahimtang. Ang atras nga konsentrasyon nagakahulugan og hustong panghunahuna, hustong pangpadasig, hustong mga desisyon, hustong aksiyon—bisan

pa ilalum sa posible nga labing-daotan nga mga kondisyon.

Ug kang kinsa Siya unang-midestino, kining susama nga mga tawo Siya usab mitawag [pinaagi sa komon ug epektibo nga grasya]. Mga Taga-Roma 8:30a, gikorihiang paghubad)

Ang punghihok nga (*kaleo*), “sa pagtawag, pagpaatubang, pag-agda” (gikan sa mao rang tinubdan sama sa *kletos* nga gigamit sa Mga Taga-Roma 8:28), nagapahimug-at sa tahas sa Balaang Espiritu diha sa pagpatuman sa divine nga dekrito. Didto sa eternidad nga milabay ang Dios nahibalo nga ikaw mahinangpon gayud sa Ebanghelyo diha sa pagkahibalo-sa-Dios, busa Siya misangkap og paagi alang sa pagtuman sa Iyang plano. Ang Dios nga Balaang Espiritu, isip kabahin sa komon nga grasya, mipahimo sa inpormasyon sa Ebanghelyo nga tin-aw diha kanimo. “Gitawag” mao ang imbitasyon sa Dios diha kanimo sa pagtoo diha ni Jesu-Kristo. Sa dihang ikaw, usa ka patay sa espirituhanon nga dimagtotoo, maggamit sa imong kabubut-on sa pagtoo diha ni Kristo lamang alang sa kaluwasan, ang Balaang Espiritu nagapahimo sa imong pagtoo nga epektibo alang sa kaluwasan. Pagtimaan sa sa-labutanong pagkasunudsunod: Una, ikaw anaa sa hunahuna sa Dios didto sa eternidad nga milabay (nahibaloan-daan), sunud-niana Siya midekrito sa usa ka umaabot nga padulngan alang kanimo didto sa langit uban sa usa ka lawas sa pagkabanhaw (kapalaran), unya Siya misangkap sa paagi sa pagdala nianang umaabot nga ikatulong potensiyal (Po_3) sa katumanan pinaagi sa ministryo sa Balaang Espiritu sulud sa panahon (komon ug epektibo nga grasya).

Ug kang kinsa Siya mitawag [pinaagi sa komon ug epektibo nga grasya], kining mao ra nga mga tawo Siya usab mideklarar nga matarong. (Mga Taga-Roma 8:30b, gikorihiang paghubad)

Kini sinati nga hilisgutan, ug ang sinati nga hilisgutan sa tukma kita nanginahanglan diha sa usa ka mabug-at nga sitwasyon. Ang punghihok nga (*dikaioo*) sa kasagaran gihubad og “aron mapahitarong,” ug atong nakita nga ang pagkahitarong maoy timbre sa pag-uyon sa Dios. Ang Dios miimpyut sa Iyang pagkamatarong diri kanato, nianang-tungura mihimo ug mideklarar kanato nga matarong. Tungud-niini, ang pagkahitarong nagakompleto sa ikaduha nga mahukmanong impyutasyon (M_2) sulud sa Y radikal. Kita maghuput sa Iyang pagkamatarong, ang prinsipyo sa Iyang integridad; Siya nagaila nga kita maghuput sa usa-ka-butang nga nahisakup Kaniya.

Mao kana og unsa *ang* pagkahitarong, apan ang *katuyoan* sa pagkahitarong aron nga kita mahimong mapanalanginan. Kini ang unang *a fortiori*: Kon ang Dios makapatuman sa labing malisud nga butang pinaagi sa pagdeklarar sa makasasalang katawhan nga matarong, nagasunud niini ang masdakong rason nga Siya makapatuman sa dikaayo lisud nga tahas sa pag-impyut sa mga panalangin ngadto sa Iyang kaugalingon nga pagkamatarong nga anaa kanato. Sulud sa usa ka krisis, ang matang nga maghapak gayud sa laktod sa hamtong nga magtotoo mao kining kaugalingong mabug-at nga sitwasyon sa pagkatinuud mao ang panalangin sa wamahitakus nga pag-antos nga giimpyut ngadto sa divine nga pagkamatarong sulud kaniya! Ang pagkamatarong *nagabungat* og implementasyon pinaagi sa hustisya sa Dios, ug kana nga implementasyon nagapahimaya sa Dios.

Ug kang kinsa Siya mipahitarong [gideklarar nga matarong], kini nga susamang mga tawo Siya usab mipahimaya. (Mga Taga-Roma 8:30c, gikorihiang paghubad)

Ang pagpadayag sa himaya sa Dios nagapasiguro sa kinatas-ang himaya alang sa Iyang mga binuhat. Sa higayon nga Siya makaimpyut sa espesyal nga mga panalangin diri kanato, kita nakaabut sa hingpit nga katumanan sa espirituhanong kalamboan, kana maoy, espirituhanong pagkahamtong. Human nagkab-ot niining halangdon nga tumong, kita, sa mapasalamaton, dili gayud mahutdan sa potensiyal; kita magpadayon sa pag-abante sa *pagkahamtong* pinaagi sa pagpadayon sa pagpasulud sa doktrina. Ang mga panalangin magkadako samtang kita mag-abante, apan ang labing-daghang panalangin sulud sa panahon sa gihapon sinugdanan lamang; maingon sa atong nakita, ang ikaunum nga impyutasyon gibalhin ngadto sa ikapito. Ang waykinutuban nga masdakong mga panalangin sa eternidad maghimaya sa Dios sa kahangturan. Sa masulub-on, kini—ang tibuuk katuyoan sa plano sa Dios—wamakit-i sa modernong Kristiyanismo. Ang pagkabalhin sa mga panalangin ug kauswagan sa kalibutan ngadto sa mga ganti didto sa langit maoy pamaagi nga kita maghimaya sa Dios ug Siya kanato.

Niini Siya midekrito didto sa eternidad nga milabay aron mahimong Iyang plano. Kita wala mabuhi una sa tanan sa pagbuhat alang sa Dios; kita nabuhi aron mapanalanginan sa Dios. Ang pagbuhat usa lamang ka *resulta* sa pagsunud sa Iyang plano. Ang lugway diin ang kadaghanan sa mga magtotoo nasukwahi diha sa plano sa Dios halos dili mahulagway; ang ilang kakulang sa mga kahinguhaan para sa usa ka krisis makalolooy gayud. Ang Bibliya nagasulti kanato unsaon sa pagkab-ot sa panag-uyon ug pagpabilin sa panag-uyon ug unsaon sa pagtigum sa divine nga mga bahandi sa pagpalihok: Pagtoo diha ni Kristo, rebound samtang gikinahanglan, ug padayon pagkat-on sa Pulong sa Dios.

Ang retoriko nga paagi alang sa pagbukas sa atras nga konsentrasyon karon kompleto na. Ang lima-ka-ang-ang nga proseso misugod pinaagi sa usa ka pag-aninaw balik-sa-nangagi sulud sa eternidad nga milabay; kini nagatapos sa karon nga panahon uban sa pagpanagana sa eternidad nga umaabot. Kon kita sulud sa hunahuna sa Dios binilyon ka tuig ang miagi, kita sulud sa Iyang plano; kon sulud sa Iyang plano, sulud sa hinatagag-katungud nga harianong pamilya. Kon gitawag, ang unang *a fortiorari* nagaaplay: Pagkahitarong mao ang basihan para sa mga panalangin sulud sa panahon. Kon ang mga panalangin diha sa panahon giimpyut ngadto sa pagkamatarong sa Dios sulud kanato, ang ikaduhang *a fortiori* usab nagaaplay: Mga panalangin sulud sa panahon maggarantiya sa mga panalangin sa kahangturan.

Ania kita taliwala sa usa ka waykasulbarang kalit-nga-kalisdanan; apan nianang-panahona sa makausa pa, ania kita sulud sa taliwala sa makapahingangha nga plano sa Dios! Kita nahibalo asang-dapita kita, diin kita gikan, asa kita paingon. Kita nahibalo ug maghigugma sa Usa kinsa sa hingpit nagkontrolar. Tungud kay ang kalig-on sa hunahuna mibalik, tungud sa doktrina nga gigamit gikan sa atong mga kalag pinaagi sa atras nga konsentrasyon, kita makaatiman sa problema nga moabut uban sa kalma ug masaligon nga pagkawaypihig. Ang doktrinal nga mga konklusyon nga kita magkab-ot magtugot kanato aron anaa sa hingpit nga pagkontrolar.

Sa unsa nga konklusyon kita mapugus, sa atubangan niining mga butanga?
(Mga Taga-Roma 8:31a, gikorihiang paghubad)

Adunay usa lamang ka posibleng konklusyon. Kini napadayag pinaagi sa eliptiko, nga walay mga punghok, nagsundog sa kalit nga paghunahuna sa usa ka tawo nga nagpalig-on taliwala sa usa ka katalagman.

Kon ang Dios alang kanato, kinsa ang batok kanato? (Mga Taga-Roma 8:31b, gikorihiang paghubad)

Ang plano sa Dios maslabaw pa kay sa bisan-unsang posible nga oposisyon. Ang “Dios alang kanato” nagatingub sa nahibaloan-daan, nahukman-daan, natawag, napahitarong, ug nahimaya. Ang esensiya sa Dios nagagarantiya sa Iyang plano; ang integridad sa Dios nagapatuman niini. Sa dihang kita nag-abante nga may buylo diha sa plano sa Dios pinaagi sa pagpahiuyon ngadto sa Iyang hustisya, ang Dios alang kanato, ug Siya wala gayuy mga kaatbang.

Maslabaw pa siya [Dios nga Balaang Espiritu] kanang anaa kanimo, kay kaniya nga anaa sa kalibutan. (1 Juan 4:4b, KJV)

Kon, taliwala sa usa ka mabug-at nga sitwasyon, ikaw nahadlok sa gihapon human nakakita sa makatarunganong-pasikaran sa likud niining una nga konklusyon, ikaw dili pa usa ka hamtong nga magtotoo. Apan ayaw kadismaya! Kitang tanan magsugod nga dihamtong nga may daginotong mga kahinguhaan sa doktrina sulud sa atong mga kalag. Ang Dios sa gihapon adunay usa ka plano para sa imong kinabuhi; ikaw lamang kinahanglan makasabut niana nga kamatuuran sa mashingpit aron nga ikaw masmaayong maandam sa pag-atubang sa sunud nga krisis kon kini nagatungha. Ang pagkapakyas sa usa ka pagsulay mahimo untang usa ka matinuurong pahinumdom sa panginahanglan alang sa pagpadayon pagkat-on sa doktrina.

Unsa man kanang nagaingon nga ang Dios *dili* alang kanato? Pagkaarogante, kalooy-sa-kaugalingon, kinaugalingong-pagkamatarong, kakugang, emosyon, kalisang, pagkahisalaag gikan sa kamatuuran. Kon ikaw magpadayon sa pagkahadlok taliwala sa usa ka mabug-at nga sitwasyon, ikaw nag-ingon sa tinuud nga ang Dios dili makaatiman sa sitwasyon, ug ang imong kahadlok mamahimong mapasipad-on. Ikaw nagdaot-sa-dungog sa karakter sa Dios.

Didto sa eternidad nga milabay—wala pa si Adan, wala pa ang mga anghel, wala pa gani ang uniberso mabuhay, sa higayon nga walay bisan-usa ang nabuhi gawas sa Dios lamang—ang Dios nahibalo sa Iyang-kaugalingon. Siya nahibalo sa Iyang kaugalingon nga kusog, Iyang kaugalingon nga kaalam, Iyang kaugalingon nga integridad. Siya sa kanunay nasayod sa Iyang-kaugalingon nga dilimitado, perpekto, sa hingpit dalayegon, ug dimausab. Tungud sa Iyang kahibalo-sa-kaugalingon, Siya nahibalo, kon Siya magbuhay sa mga anghel ug katawhan, nga Siya makahimo gayud sa pagkontrolar sa tibuok sitwasyon walay sapayan og unsay ilang mamahimong hunahunaon, hukum, o buhaton; walay sapayan og unsa kalayo sila mahimong mahisalaag; walay sapayan og unsang kadaotan ilang mahimong maimbento; walay sapayan unsa ka magun-ubon ang mga kalit-nga-kalisdanan

sa kasaysayan o sa personal nga kinabuhi kang bisan-kinsa. Unsay labaw pa, Siya nahibalo nga sa matag sirkumstansiya Siya makapadayag sa Iyang karakter ug mahimaya pinaagi niining tanan! Ang imong wamasumpo nga kahadlok nagapadayag og pagkaignorante diha sa Dios ug sa Iyang plano. Ang kamatuuran nga ang Dios waykinutuban, walay kapariha; ang mga kasulbaran nga Siya nagasangkap sa waykinutubang labaw pa kay sa mga problema nga ilang sulbaron.

Kini ra unta gayud ang gikinahanglan ni bisan-kinsa aron sa pagpalig-on taliwala sa usa ka malisud nga sitwasyon, apan ang Dios nagasangkap og dugang pa nga ikaduhang doktrinal nga konklusyon. Gidesinyo sa pag-andam sa abilidad sa hamtong nga magtotoo alang sa paghunahuna sa tin-aw ubus sa kalisud, kining katapusan nga konklusyon nagadugang og piho nga mga detalye ngadto sa kinatibuk-ang konklusyon sa bersikulo 31.

Kinsa [Dios nga Amahan] wala gani mipalingkawas sa Iyang kaugalingong waykaparehas nga Anak, apan mitugyan Kaniya alang sa kaayohan natong tanan, nganong Siya dili pinaagi Kaniya mohatag ngari kanato sa tanang butang? (Mga Taga-Roma 8:32, gikorihang paghubad)

Ania ang divine nga pagdasig. Ania usab ang Kristohanong pangpadasig! Ang duha ka *a fortiori* nga argumento magpadasig sa magtotoo; adunay paglaum bisan pa sa atong makitang pagkaignorante, bisan pa sa atong mga kinaiyang makasasala, bisan pa nagpuyo sulud sa kalibutan sa yawa. Adunay maayong rason sa pagpaningkamot alang sa tumong! Ang Mga Taga-Roma 8:32 nagabalikbalik niining tin-aw nga linya sa *a fortiori* nga panghunahuna, hain una natong nakit-an diha sa Mga Taga-Roma 5:12–17. Dili lamang ang kahadlok ug kalisang masalikway, kundili ang tumong—labawng-grasya nga kauswagan—sa madramahon nahimong tin-aw, nagpadasig kanato sa pag-atubang sa mabug-at nga sitwasyon pinaagi sa doktrina ug sa pagpadayon pag-abante diha sa plano sa Dios.

Tan-awa ang Mga Taga-Roma 8:32 sa makadiyut. Nakit-an ba nimo unsay anaa didto? Ang divine nga integridad! Ang integridad sa Dios nahasulat sa katibuk-an niining bersikuloha.

Ang punghok nga (*paradidomi*) nagakahulugan og “sa pagtugyan” sama sa usa ka maghuhukum nga nagatugyan sa usa ka hinukman nga kriminal ngadto sa berdugo. Kita nagtoon sa panghunahuna niini nga Maghuhukum: “*dikaiosune theou*” ang pagkamatarong ug hustisya sa Dios. Sa dihang ang wadamhang kalit-nga-kalisdanan o wapaabuta nga kabug-at nagahasol kanato paingon sa usa ka kahimtang nga dimakahunahuna, ang teknik sa pagbawi nagapukaw sa atong panumduman, nagpahinumtum kanato sa laing ‘krisis.’

Adunay tipik-sa-panahon diin ang Dios, sumala sa Iyang absoluto, waykatapusan, waykinutuban, ug perpekto nga esensiya, gikinahanglan sa paghimo og usa ka labing-hinungdanon nga desisyon. Unsay napilian Niya mao, alang kanato, ang kinatas-an sa gugma ug pagdasig. Ang Amahan gikinahanglan sa pagtino kong hukman ba o dili ang Iyang hinigugma nga Anak. Kadto usa ka labaw-kaysa-kasagaran, malukpanong desisyon. Apan didto sa eternidad nga milabay, ang Dios mipiho sa Iyang hukum sa “dili bisan sa pagpalingkawas sa Iyang kaugalingong waykaparehas nga Anak” (Mga Taga-Roma 8:32a, gikorihang paghubad); Siya nahigugma kanato kaayo sa hilabihan (Juan 3:16). Niadtong A.D. 30 Siya mipatuman sa maong desisyon. Ang krus sa kanunay nahimong usa ka kamatuuran mahatungud sa divine nga dekrito, ug sulud sa nangaging duha ka libo ka tuig, kini usab nahimong usa ka kamatuuran diha sa kasaysayan. Ang gugma ug integridad

sa Dios misangkap sa atong kaluwasan—niadtong eternidad nga milabay, sa nangaging kasaysayan, karon, ug sa kahangturan.

Ang Dios dili gayud sa personal makahigugma kanato gumikan sa atong-kaugalingon, apan Siya mihigugma sa personal sa bugtong waysala nga tawo kinsa gayud nabuhi. Kita angayan sa paghukum, apan ang Dios mitinguha sa pagpakita sa Iyang kaugalingon nga himaya pinaagi sa *pagpanalangin* kanato, dili pinaagi sa *paghukum* kanato. Ang kahenyo sa divine nga integridad misangpot sa paglihok. Ang Amahan mipili sa pag-impuyut sa matag tawhanong sala ngadto ni Jesu-Kristo alang sa paghukum “isip usa ka puli alang kanatong tanan” (Mga Taga-Roma 5:8b, gikorihiang paghubad). Ang Anak mipili sa pagpuli kanato, nag-uyon ngadto sa hingpit nga kaulawan ug dimahulagway nga pagdagmal.

Kita walay masulti sa unsay napatuman para kanato, apan ang paghukum ug kaulawan dili ang kinatapusang tumong! Kon ang Dios mihimo sa labing malisud nga butang pinaagi sa paghukum sa Iyang Anak gumikan sa mga sala nga wala nagagikan sa Iyang kaugalingon, nan uban sa masdakong rason, kon kanang susama nga mapadayonong hustisya nagangpot kanato, kini dili makulangan sa pagpanalangin niadtong kinsa makadawat pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang sa nakompleto nga buhat didto sa krus. Diha sa madramahon og waydayandayan nga mga pulong sa atong gikorihiang paghubad sa Mga Taga-Roma 8:32, “nganong dili Siya pinaagi Kaniya sa maloloy-ong mohatag ngari kanato sa tanang butang?”

Ang punglihok nga (*charizomai*) nagakahulugan og “sa maloloy-ong paghatag, sa mapuslanong paghatag, sa paghatag sumala sa grasya”; kita mahimo gani mohubad niini og “sa pagpanalangin.” Gikan sa panahon sa kaluwasan, ang Dios nagaalirong kanato pinaagi sa grasya—ug unsa man ang grasya? Grasya mao ang palisiya sa divine nga gugma ug integridad pinaagi sa pagpanalangin kanato. Tungud sa hustisya—sa tino tungud kay ang hustisya miimpuyut sa pagkamatarong sa Dios diri kanato—ang Dios karon makahigugma ug nagahigugma kanato uban sa perpekto, personal nga gugma. Apan, sa gihapon, ang hustisya nagapabilin nga atong dapit sa takdoanan diha sa Dios. Ug kita gayud magkinahanglan niini dili sa laing paagi. Ang hustisya miatiman sa labing-daotan kanato; ang hustisya karon makatunol na kanato sa kinamaayohan sa Dios nga walay paglaktaw bisan gamay.

Unsa man “ang tanang butang” nga ang Dios nakasaad kanato? Kita magbalik og tanaw lamang sumala sa Mga Taga-Roma 8:28 sa pagpangita sa tubag. Ang integridad sa Dios nagapatuman sa plano sa Dios nga nagapadayon sa waypuas. Kini nagakinahanglan kanato sa pag-uswag diha sa susamang direksiyon! Ang Dios nagapatambayayong sa tanang butang alang sa kaayohan alang sa usa kinsa nag-uswag diha sa direksiyon sa plano sa Dios, kana, alang sa hamtong nga magtotoo.

“Tanang butang” mao ang mga pasikaran sulud sa XYZ nga talaid. Silang tanan mag-sangpot ngadto sa katapusang impuyutasyon (escrow nga mga panalangin nga itugyan didto sa eternidad) ug sa waykatapusang himaya ni Ginoong Jesu-Kristo. Tungud kay ang Mga Taga-Roma 8:32 nagabalikbalik sa unang *a fortiori*, apan, “ang tanang butang” nagapunting diha sa mga panalangin nga giimpuyut sulud sa panahon ngadto sa divine nga pagkamatarong nga nagpuyo sulud kanato pinaagi sa impuyutasyon.

Sa mga panahon sa krisis, ang hamtong nga magtotoo nagapalig-on sa iyang hunahuna pinaagi sa Mga Taga-Roma 8:28. Unya, pinaagi sa atras nga konsentrasyon nga gilaraw diha sa Mga Taga-Roma 8:29–30, siya nagadangup sa mga kahinguhaan sa doktrina nga natigum sulud sa iyang kalag. Ang katibuk-an nga konklusyon, Mga Taga-Roma 8:31, mao

nga ang integridad sa Dios alang kanato; wala gayud ug walay usa ang makabatok kanato. Sa labi pang tino, diha sa Mga Taga-Roma 8:32, kon ang integridad sa Dios napamatud-an nga “alang kanato” taliwala sa labing malisud nga sitwasyon didto sa krus, nan kanang susama nga integridad ang naglihok alang sa atong kaayohan taliwala sa diyutay nga krisis karong panahona. Sa pagkatinuud, ang Dios *nagadala* kanato sulud sa krisis nga mga sitwasyon, maingon nga Siya sa tinuyo midala sa mga Hudiyo ngadto sa tumoy sa Red Sea, aron nga kita makagamit sa doktrina nga nakat-onan nato. Ang Dios nagapanalangin kanato pinaagi sa mga oportunidad sa pagbansay sa paghunahuna ubus sa kalisud.

Ang katibuk-ang tumong sa kinabuhi mao ang pagkalipikar para sa mga panalangin didto sa eternidad pinaagi sa pagpanalangin dinhi sa kalibutan. Kon kita mipadulong nianang sa bug-os maayo-kaayong mga ganti gikan sa kamut sa atong nahimaya nga Ginoo, ang bisan-unsang kasamok nga nagahasol kanato subay sa panghitabo dili hinungdan sa pagkawagtang sa atong balansi sa pangisip o sa pag-undang pagpakabuhi pinaagi sa Pulong sa Dios sulud sa atong mga kalag. Ang hamtong nga magtotoo nagalahutay nga may pagkawaypihig ug tin-aw nga panghunahuna sa divine nga panglantaw. Siya natuboy pinaagi sa pagkamatarong sa Dios (Isaiah 41:10), napanalanginan pinaagi sa Iyang hustisya (Isaiah 30:18b), ug nadasig ug naawhag pinaagi sa Iyang gugma (1 Juan 4:19).

KONKLUSYON

KANSANG PAGKAMATARONG?

ANG DIVINE-NGA-PANGLANTAW NGA PANGHUNAHUNA nagabarog diha sa usa ka simpleng pasikaran: Ang Dios adunay integridad, ug Siya miimpyut tipik sa Iyang integridad ngadto sa matag magtotoo. Sa atong henerasyon, uban sa nangaging mga henerasyon sa ubang kanasuran kansang apostasiya sa kaulahian nanginahanglan sa divine nga paghukum, kini nga pasikaran sa grasya gikapadaplin. Kini sayon kaayo para sa arogante.

Ang aroganteng katawhan labi pang komportable kon ang kinabuhi komplikado. Adunay daghan pang luna alang sa pagpadako-sa-kaugalingon kon ang mga kahimtang hanap ug lisud-sabton, ilabina kon sa maigmat o sa madanihong lisud-sabton. Ang katawhan makahunahuna nga sila masmalantip-og-salabutan o masmamugnaon pa kay sa tinuuray nga pagkasila kon ang tibuuk talan-awon hanap. Tungud-niini, sila magsaway sa pagkamasayon ingon nga pagkataphaw bisan og ang pagkamasayon mao ang bug-os nga kahenyo sa plano sa Dios. “*Giimpyut* nga pagkamatarong?” ang katawhan mag-ingon. “Sayon ra kaayo kana!” Digustong makakita nianang usa-ka-butang anaa na nila nga labaw pa kaayo kabililhon kay sa bisan-unsa nga sila makapaugmad diha sa ilang kaugalingon, ang mga magtotoo magtukmod sa divine nga pagkamatarong pagawas sa ilang panghunahuna ug maghalad sa ilang-kaugalingon sa pagpahimutang sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong.

Kay ako magmatuud nga sila [ang mga Hudiyo sa henerasyon ni Pablo] adunay kadasig alang sa Dios, apan dili isip usa ka resulta sa kahibalo [sa doktrina]. Tungud kay wala nasayod sa pagkamatarong sa Dios, ug pinaagi sa pagtinguha sa pagpahimutang sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong, sila dili masunoron ngadto sa pagkamatarong sa Dios [sila wala mapahiuyon diha

sa hustisya sa Dios para sa kaluwasan]. (Mga Taga-Roma 10:2–3, gikorihiang paghubad)

Si Pablo naghulagway sa iyang isigka tagilungsod niadtong A.D. 58; sila nahimutang na sulud sa sindroma sa pagkaarogante nga makapapugus sa kalaglagan sa A.D. 67–73. Bisan pa og ang Hudiyong mga dimagtotoo maoy gihulagway, kining yugtoa nagaaplay usab sa mga Kristohanon niining nasura kinsa napuno sa kadasig apan wala napuno sa doktrina. Ang ilang apostasiya makatukmod sa United States paingon sa ngilit sa nasudnong paghukum.

Sa bisan-asa kita magtan-aw sa Kristiyanismo karong-panahona, kita makakita sa katawhan nga magtukod sa ilang mga kinabuhi ibabaw sa mga balas sa tawhanong pagkamatarong imbis nga ibabaw sa gahi nga yuta sa pagkamatarong sa Dios sulud kanila. Usa sa kinadak-ang mga rason sa paghimo niini, ingon sa makita nato, mao nga ang mga magtotoo nasinati ngadto sa gugma sa Dios isip ang dapit sa takdoanan imbis nga Iyang hustisya. Tungud kay ang pagkaarogante kinaiyanhon sa tawhanong mga linalang, ang mga magtotoo magsalikway sa grasya, samtang desperadong nagsulay sa paghimo nga takus sa gugma sa Dios. Karon *kana* usa ka komplikado nga pasikaran, dili usa ka simple nga butang. *Kana* mao ang pasikaran sa Kristohanong pagkataphaw nga mamahimong trahedya tungud sa rebersiyonismo. Usa ka butang nga ang giimpyut nga pagkamatarong nagahimo mao ang pagpapha sa bisan-unsang posibilidad nga ang tawhanong pagkamatarong mahimo gayud nga madawat atubangan sa Dios.

Apan sa bisan asa, ang mga magtotoo nagtrabaho ug naghimo ug nagbuhat ug nanglimbasog. Pinaagi niining tanan sila magtinguha sa pagpahimutang sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong. Sila tingali adunay usa ka paboritong lugar sa legalismo—nga maoy ilang kaugalingong kalihukan ug ilang kaugalingong problema atubangan sa Ginoo—apan sila dili maggamit niini sa ilang kalihukan. Sila magmantala niini, maghisgot niini, mag-imposar niini ngadto sa uban, ug niining-paagiha magtinguha sa pagpahimutang sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong. Sila sagad maghimo niini sa ngalan sa paghatag og usa ka maayong panig-ingnan, apan kana usa ka pagpakasalabutanon. Ang mga magtotoo maghatag og panig-ingnan bahin sa espirituhanong mga butang dili pinaagi sa pag-imposar sa ilang mga pagpihig, mga hilig, ug mga kahuyang ngadto sa uban, kundili pinaagi sa pagpatin-aw sa integridad sa Dios.

Daghan kaayong mga magtotoo karong-panahona nga maghimo og usa ka mapiliong sukaranan sa pagkamatarong, ug pinaagi sa pagtuman niana nga sukaranan, sila sa margabohong natagbaw sa ilang kaugalingon nga mga kinabuhi. Sila magpuyo sa usa ka bakak; sila magpuyo sa usa ka pagpasipala gumikan sa pagkahimuut diha sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong samtang nagsalikway sa absolutong pagkamatarong sa Dios. Sila magtukod og usa ka matahum nga edipisyo sa walay paghunahuna nga sila diay naggama og usa ka prisohan. Sila magbilanggo sa ilang-kaugalingon sulud sa usa ka selda sa bakak nga kahamugaway.

Ang kinabuhi puno-sa-kahulugan ug puno sa kahubitan ug katuyoan para sa mga magtotoo nga nasinati ngadto sa integridad sa Dios, apan dili alang niadtong kinsa magsira sa ilang-kaugalingon pinaagi sa ilaha mismong kinaugalingon-nga-pagkamatarong, napahiklin gikan sa kamatuuran sa Dios. Sagad sila maayo-kaayo, madanohon nga katawhan, apan ang kalainan tali niadtong kinsa nagtukod sa ilang mga kinabuhi ibabaw sa pagkamatarong sa Dios ug niadtong kinsa magtukod ibabaw sa tawhanong pagkamatarong dili gayud

gumikan kay ang usa ka grupo madanihon ug ang lain maot. Hinoon, ang nagpabulag nga linya mao ang tali sa pagkahibalo ug pagkaignorante nianang ikaduha nga mahukmanong impyutasyon sa pagkamatarong sa Dios ngadto sa matag magtotoo diha sa kaluwasan.

Ayaw liboga ang imong-kaugalingon pinaagi sa paggamit sa sayup nga han-ay sa mga sukaranan. Bisan pa o dili ang mga magtotoo maayo-kaayo, maangayon, dalayegon nga katawhan dili gayud mao ang sumbanan. Ang mga magtotoo wala panalangini sa hustisya sa Dios tungud kay sila maayo-kaayo, mahigugmaon, ug buutan. Maingon nga gidayeg-pag-ayo kini nga mga taras, ang mga dimagtotoo makahimo sa paghuput kanila, samtang ang hamtong nga mga magtotoo mahimong makabaton sa makalanggos ug salawayon nga mga personalidad. Ang Dios nagatantiya sa mga magtotoo dili mahitungud sa makitang mga karakteristiko, kundili mahitungud sa doktrina sulud sa ilang mga kalag (1 Samuel 16:7).

Ang sukaranan mao kana diin kita magtugyan gayud sa paghukum ngadto sa Dios. Wala gayuy luna alang sa mga kapunungan sa baslanay nga admirasyon, diin kita mag-ulog-ulog niadtong kinsa makig-ambit sa atong mga kalig-on ug magdaot-sa-dungog niadtong adunay awtoridad o niadtong kansang mga kahuyang kita wala makig-ambit.

Kini sayon alang sa pagtandi sa atong-kaugalingon nga madapigon batok sa dayag nga mga kapakyasan sa uban, nga mahimong kritikal ug waypailub, apan walay usa kanato nga perpekto. Kitang tanan makasala samtang kita buhi pa. Bisan pa ang sala dili gayud pamalibad, ang sala dili isyu. Ang Dios wala makapanalangin kanato tungud lamang kay kita mag-undang sa pagpakasala o tungud kay kita moral kaayo sa pipila ka paagi. Kitang tanan makagamit og ubay-ubay nga tawhanong pagkamatarong, apan ang atong pagkamatarong dili ang isyu gayud. Ang isyu mao ang pagkamatarong sa Dios.

Ang kinaugalingong-pagkamatarong nagagikan sa pagkaarogante, ug ang pagkaarogante nagapuyo sulud kanatong tanan sa dipiho nga kadak-on. Kini ang labing sukaranon, labing makalagot-kaayo, ug labing-maayong takuban sa tanang mga sala. Kita makamatikud sa iyang dayag nga mga pagpakita diha sa uban, apan kita dikanunay makakita niini sa atong-kaugalingon. Dugang pa, kita mapakyas sa pagkakita sa kaarogante niadtong kinsa mag-ulog-ulog kanato o kinsa magpadayag sa usa ka espesyal nga kalantip-sa-salabutan o makadani-nga-hiyas. Ang madanihon, maayo-kaayo nga katawhan nga may gitagoan nga pagkaarogante makapalinga kanato gikan sa Pulong sa Dios. Ang doktrina kinahanglan adunay nag-unang prayoridad.

Ang kamatuuran sa doktrina mao ang atong bugtong paglaum. Kita waypaglaum ug waymahimo og wala kini; doktrina mao ang atong duulanan diha sa labing-mahinungdanong katinuuran. Mahitungud niini, ang grabeng kalantip-sa-salabutan, bisan pa ang henyo, walay ikatabang. Ang masabtanong *abilidad* sa hunahuna dili ang importante nga butang; unsay gikinahanglan mao ang *sulud* sa hunahuna. Kon ang doktrina o katukuran nga kamatuuran wala nagapuyo sulud sa kalag, ang bakak mopuno sa haw-ang-nga-luna. Sa higayon nga mahitabo kana, ang usa ka taas nga IQ mamahimong usa ka kabilinggan, nagbaton sa gahum alang sa pagpupu og daghang kadaotan. Kini ang sugilanon sa daghang mga liberal kinsa adunay maalamong mga hunahuna apan kansang mga kalag nawad-an sa kamatuuran pulos sa temporal ug espirituhanon nga mga butang. Kon ang pagkasinati sa katinuuran mao ang sumbanan para sa kaalam, ang maong salabutanon kaayo, sa personal madanihon, girespeto pag-ayo nga mga liberal maoy mga buang (Mga Taga-

Roma 1:21–22). Ang kamatuuran wala kanila. Uban sa usa ka ditinuud nga pakisayran sa pangisip, sila dimakasabut sa sukaranong mga prinsipyo sa katukuran; ang espirituhanong mga kamatuuran maoy imposible. Kanang katawhan kinsa maghingusog sa paghatag og dako-kaayong bili sa pangatarungan dili madani pinaagi sa katarungan. Sila patay sa tin-aw nga panghunahuna.

Ang kadaotan sa kanunay magun-ubon-sa-kaugalingon, ug ang magun-ubon-sa-kaugalingon nga agianan sa liberal mao ang alternatibo paingon sa dalan sa giimpyut nga pagkamatarong: Siya nagsunud sa agianan sa tawhanong pagkaarogante, nagpahimutang sa iyang kaugalingon nga pagkamatarong. Salamat sa Pulong sa Dios, basta lang kita sinati ngadto sa integridad sa Dios kita dili mahisalaag paingon sa kinaugalingong-pagkamatarong.

Unsaon man nimo pag-ila sa imong kaugalingon nga mga pagsulay sa pagpahimutang sa imong kinaugalingong-pagkamatarong? Adunay usa ka dimasayup nga timailhan. Ikaw kritikal sa usa ka tinuud o hinanduraw nga kapakyasan sa laing tawo. Ikaw mosaway kaniya—sagad pinaagi sa lisud-ilhon nga mga paagi—gumikan sa pagbuhat sa piho nga mga butang ug sa pagdumili-pagbuhat sa uban, nagsugyot nga siya dili makabuhat niana ug maghimaya sa Ginoo. Ikaw nalimot nga ikaw usab adunay usa ka kinaiyang makasasala nga ikaw kinahanglan mag-atiman sumala sa praybasi sa imong kaugalingon nga pagkapari pinaagi sa rebound ug GAP. Ikaw sa wayduda wala makahunahuna nga ang imong kaugalingon nga kadasig alang sa pagkamatarong nagagikan sa hilig paingon sa tawhanong kamaayo sa imong kinaiyang makasasala!

Ikaw dili lamang mosaway sa uban kon mahatagan og oportunidad, kundili ikaw usab mosaway sa Dios. Ignorante sa persona ug plano sa Dios, huyang sa espirituhanon, nagsulay sa pagsunud sa labing-bag-o nga malamboong sulbad sa magtutudlo alang sa espirituhanong kusog, ikaw sa waypagkahibalo mahimong usa ka espirituhanong Xantippe. Ikaw mag-ingon, “Tan-awa unsay akong gihimo, Dios. Tan-awa unsay akong natuman para Kanimu. Tan-awa kining mga panahon sa pag-ampo, kining bag-o nga mga kinabig nako, kining ikanapulo ug kining sakripisyo. Tan-awa ang akong buhat diha sa nag-ilaid sa kapit-os; tan-awa unsa nako kamahal kadtong kinsa dimadanihon alang kanako. Karon, Dios, higugmaa ako gumikan sa akong mga kalampusan ug panalangini ako! Hatagi ako og unsay akong gusto!”

Ang piho nga hustisya sa Dios dili magtubag. Ang Iyang gugma wala nagalihok sa makaugalingnanon gikan sa hustisya. Ang kadasig sa ignorante nga magtotoo alang sa Dios nagapalubog sa integridad sa Dios. Ang Kristiyanismo naghitak uban nianang maayog-tuyo nga mga ‘Pariseyo.’

Unsaon man nato isip mga magtotoo nga mahimong “masunoron ngadto sa pagkamatarong sa Dios”? Kita kinahanglan *masayod* nga kita *aduna* sa Iyang pagkamatarong ug nga kita nakabaton niini sukad pa sa panahon sa atong kaluwasan. Kini mao ang basihan alang sa divine personal nga gugma. Kita kinahanglan makasabut nga kita dili makapausbaw niini. Ang kasulbaran alang sa pagpanaway sa Dios mao ang pagsilsil sulud sa atong mga kalag sa doktrina sa mga impyutasyon, ang dugukan alang sa usa ka nagtubo, masistemahon nga pagsabut sa Iyang Pulong.

Ang pagpanaway sa uban mapahiklin ilalum sa mga sumbanan sa harianong pamilya nga kadungganang lagda. Sa dihang ang pagkamatarong sa Dios anaa sa tin-aw nga panan-aw, ang huyang nga magtotoo nagahunong pagbantay diha sa lig-on nga magtotoo uban sa

usa ka kritikal nga batasan, ug ang lig-on nga magtotoo wala nagatratar sa mashuyang nga igsoon uban sa pagtamay ug pagkadili-makaantos. Ang dikalikayan nga mga panagbangi sa kinaugalingong-pagkamatarong masulbad pinaagi sa pag-ila nga ang Dios nagahigugma sa Iyang pagkamatarong nga nagpuyo diha sa *matag* magtotoo, ug nga ang hustisya nagaimpyut ngadto sa pagkamatarong tukma sa unsa ang Dios nagaisip nga husto.

Ang bugtong rason sa bisan-kinsa kanato nga buhi pa ug milahutay niining kinabuhia mao nga kita adunay Iyang pagkamatarong nga nagpuyo kanato. Ang integridad sa Dios maoy responsable alang kanato sa matag adlaw sa atong mga kinabuhi. Siya nagasangkap sa matag-adlaw; sa pagkaon, pinuy-anan; ug mga sinina; sa kahigayonan alang sa pagtubo espirituhanon pinaagi sa pagsulay; sa tanan. Siya nagahatag sa bisan-unsang atong gikinahanglan, ug tanan niining pagkadihadiha-dayon sa lohistika nga suporta maoy gimpyut gikan sa hustisya sa Dios ngadto sa unsa? Ngadto ba sa pagkamatarong nga kita magpahimutang? Ngadto ba sa hilig paingon sa tawhanong kamaayo sulud sa atong mga kinaiyang makasasala? Ngadto ba sa tawhanong moralidad nga gikinahanglan sa mga magtotoo ug mga dimagtotoo pareho? Natural dili gayud! Ang Dios pinaagi sa Iyang hustisya makaimpyut sa lohistika nga mga panalangin ug espesyal nga mga panalangin ngadto lamang sa Iyaha mismong pagkamatarong. Ang tanan nga kita anaa gumikan sa kortesiya sa integridad sa Dios.

Kini ang tinuud nga hustong-panan-aw sa grasya. Ang grasya dili usa ka linya sa pagtulon-an nga nagapasaylo lamang sa atong mga kapakyasan. Ang grasya dili gayud sentimental-nga-pagbati. Ang grasya wala nagabungat sa tawhanong mga buhat, ni ang grasya hanap o dimatugkad. Ang matahum kaayong kutub-sa-pulong nga pangalagad uban sa grasya nagapalubog lamang sa integridad sa Dios. Grasya mao ang ekspresyon sa gugma ug integridad sa Dios. Kon ang grasya natudlo ingon sa usa ka dimapasabut, hanap nga kahibulungang divine nga sentimento, ang reputasyon sa tawo nga nagtudlo napalig-on, apan ang reputasyon sa Dios nabaliwala.

Ang integridad sa Dios tataw. Ang atong komplikado nga mga opinyon walay kwenta. Kita kinahanglan magpahiyon sa opinyon sa Dios. Ug unsa man Iyang opinyon? Ang plano sa Dios ingon ka simple nga kini labawng-maayo kaysa kasagaran: Adunay usa ka perpekto ug dimapugngan nga kalabutan tali sa pagkamatarong sa Dios sulud kanato ug sa makapahingangha nga mga panalangin sa Iyang hustisya. Samtang kita magpadayon sa pagkat-on sa Pulong sa Dios, kita magpahisama sa atong panghunahuna subay sa Iyaha. Ang doktrina nagapabag-o sa atong mga hunahuna. Ang kinabuhi sa hinayhinay nagasagup sa usa ka makapatagad nga hustong-panan-aw. Kita magugmad sa kapasidad sa kalag alang sa pagpahimulus sa espesyal nga mga panalangin nga labaw pa kaayo kay sa bisan-unsang-butang nga kita mahimong makahanduraw. Kita nakalingkawas gikan sa imposible nga paningkamot ug pagpugus alang sa pag-angkon sa pag-uyon sa Dios tungud kay ang *Iyang* integridad *nagahatag* ug ang *Iyang* integridad *nagadawat*. Ang integridad sa Dios nagapanalangin sa mismong integridad sa Dios!

Tanang himaya iya sa Dios. Dili na kinahanglan alang kanato sa pagpugus-pagsulud diha sa atong pagpadako-sa-kaugalingon nga mga dugang-kadaot. Kita gipaani lamang isip mga benepisyaryo, *harianong* mga benepisyaryo. Samtang kita makaamgo nga ang atong mga kinabuhi kinahanglan matukod ibabaw sa lig-on nga bato sa divine nga pagkamatarong ug personal nga gugma para sa Dios, kita magpahiyon gayud ngadto sa Iyang hustisya ug

mapadasig sa wayhunong nga pagtugyan sa atong-kaugalingon ngadto sa pagtulon-an sa Bibliya. Samtang kita magkat-on sa doktrina sa Bibliya, unsay nagadan-ag sa hilabihang kamagilakon sulud sa atong kalag mao ang sumada sa himaya sa Dios, ang atong hamili nga Manluluwas ug Ginoo, si Jesu-Kristo. Kon wala Siya kita dili gayud makabaton sa bisan-unsang-butang. Pinaagi Kaniya kita makabaton sa “tanang butang.”

ANG DOKTRINA SA DIVINE NGA ESENSIYA

KINATIBUK-AN NGA LARAW SA DOKTRINA

- I. Sukaranong Pagkaanaa sa Dios
- II. Kahubitan
- III. Ang Dios Nagapadayag sa Iyang-kaugalingon
- IV. Ang Konsepto sa Divine nga Personalidad
- V. Kinaugalingong-Pagkinabuhi
- VI. Divine nga mga Hiyas Gipaila
- VII. Ang mga Hiyas sa Dios
 - A. Kinalabwang-kamandoan
 - B. Pagkamatarong
 - C. Hustisya
 - D. Gugma
 - E. Waykatapusang Kinabuhi
 - F. Omnipresence
 - G. Omniscience
 - H. Omnipotence
 - I. Pagkadimausab
 - J. Kamatinuuron
- VIII. Mga Kategoriya sa Kontra sa Pagtoo-sa-Dios nga mga Teyoriya

ANG DOKTRINA SA DIVINE NGA ESENSIYA

- I. Ang sukaranong pagkaanaa sa Dios dili gayud sa hingpit mahubit o masabtan sa maykinutuban nga katawhan. Tungud sa way-utlanan, perpekto nga kaanindot ug kaambong sa Iyang absoluto nga pagkaanaa, Siya diikatangdi sa tinuuray (Isaiah 55:8–9). Tungud lamang kay Siya nagapadayag sa Iyang-kaugalingon ngari kanato pinaagi sa Bibliya kita, diha sa usa ka limitado nga paagi, makasabut sa Iyang persona ug kinaiya.
- II. Kahubitan
 - A. Gikuha gikan sa Griyego nga pungan (*ousia*), “pagkaanaa, substansiya,” ang esensiya nagakahulugan og suludnon o tiunay nga kinaiya, tinuud nga substansiya, mga kalidad o mga hiyas sa usa ka persona. Kini nga sukaranong mga kalidad dimakita apan mailhan pinaagi sa gipadayag nga mga hunahuna ug mga aksiyon sa usa ka tawo.
 - B. Ang esensiya nahubit isip ang sukaranong sangkap sa usa ka butang, ang tiunay nga hiyas sa usa-ka-butang; kanang nagapailalum sa tanang dayag nga mga pagpakita ug pulos permanente ug waypagkausab, ingon nga nalahi sa unsay ditinuyo, lumalabay, o taphaw. Ang esensiya nagapasabut sa pagkaaduna o pagkaanaa ug kaugalingon.
 - C. Ang esensiya sa Dios nagapasabut sa Iyang mga kalidad ug mga pagkahingpit nga napinig isip mga hiyas ug sa kanunay maanaa: kinalabwang-kamandoan, pagkamatarong, hustisya, gugma, waykatapusang kinabuhi, omniscience, omnipotence, omnipresence, pagkadimausab, ug kamatinuuron. Ang tibuuk sumada sa mga hiyas sa Dios mao ang Iyang esensiya.
 - D. Ang esensiya nagapabiling malig-on sa bisan-unsang kausaban. Busa, og walay esensiya, ang usa ka butang dili unta mao og unsa kini sa tinuuray. Og wala ang Dios nagbaton og esensiya, ang Dios dili mahimong Dios.
 - E. Adunay Dios ug ang mga hiyas nga nahisakup sa Iyang esensiya napadayag pinaagi sa unsay Iyang nabuhat (Mga Taga-Roma 1:20), pinaagi sa Iyang mga aktibidad sulud sa tawhanong kasaysayan, ug pinaagi sa Iyang dimasayup nga Pulong (Juan 1:1).
 - F. Ang Dios usa ka espiritu (Juan 4:24); Iyang sukaranong pagkaanaa usa ka espirituhanong pagkalalang. Ang Griyego nga pungan (*pneuma*), “espiritu,” nagakahulugan og “ginhawa,” usa-ka-butang nga dimakita apan tinuud; ang espiritu busa nagakahulugan nga ang Dios dimakita apan tinuud.
 - G. Gumikan kay ang Dios usa ka espiritu, ang Iyang mga hiyas dimakita ngadto sa tawhanong mata. Ang Iyang mga kalidad dili masabtan pinaagi sa empirisismo o sa rasyonalismo; sila, hinoon, mahimong masabtan pinaagi sa ikatulong sistema sa panabut nga gitawag og pagtoo.
 - H. Ang Magbubuhay dimateryal; sa pagtangdi, ang Iyang salabutanon nga mga binuhat maoy usa ka kombinasyon sa materyal ug dimateryal—lawas ug kalag (2 Mga Taga-Corinto 4:7, 16). Bisan pa og ang Dios dimateryal ug dimakita, kini wala nagapugong Kaniya gikan sa pagkalabi pang tinuud kay sa makita, materyal nga mga butang. Bisan pa ang Iyang mga hiyas dimakita, ang Iyang mga kalidad sa tin-aw napadayag diha sa binuhat ug sa natural nga kalibutan aron nga

walay tawhanong linalang ang adunay usa ka pamalibad alang sa pagdumili sa pagkaanaa sa Dios o sa pagsalikway sa buhat ni Jesu-Kristo isip Manluluwas (Mga Taga-Roma 1:20–21).

- I. Ang tanang hiyas sa divine nga esensiya anaa diha sa Dios, apan ang tanan dili sa kanunay magpakita sa mao rang higayon. Kini nahulagway pinaagi sa kahayag. Ang tanang kolor sa makita nga ispektro nagpuyo sulud sa usa ka bidlisiw sa puti nga kahayag, apan ang tagsatagsa ka mga kolor makit-an lamang ubus sa nagkalainlaing mga sirkumstansiya sa aninag ug pinatipas-nga-silaw.
 - J. Sa dihang ang divine nga esensiya mao ang hilisgutan, ang Dios napadayag ug naton-an ingon nga usa ra. Ang Bibliya nagaingon nga ang Dios usa ra (Deuteronomio 6:4). Ang pagkausa sa Dios, gitawag og Iyang himaya, mao ang managsamang esensiya o karakter diha sa tulo ka persona sa kinaiya-sa-Dios (Juan 10:30). Diha sa pagkausa sa Dios, adunay usa lamang ka esensiya, usa ka substansiya. Busa, ang Dios usa ra sa esensiya, tulo ka persona.
 - K. Sa dihang ang divine nga mga persona ang hilisgutan, ang Dios napadayag diha sa tulo ka bulag ug lahi nga mga persona kinsa napaila sa katibuk-an sa Kasulatan (Isaiah 48:16; Juan 10:30; cf. Mga Salmo 110:1; 2 Mga Taga-Corinto 13:14; 1 Pedro 1:2). Ang pulong “Trinidad” maoy gigamit alang sa pagpahayag sa tulo ka persona sulud sa usa ka kinaiya-sa-Dios. Sulud sa Trinidad, adunay tulo nga katumbas, parehang-waykinutuban, parehang-waykatapusan nga persona sulud sa usa ka esensiya: ang Amahan (1 Mga Taga-Corinto 8:6; Mga Taga-Efeso 1:3); ang Anak (Juan 10:30; 14:9; Mga Taga-Colosas 2:9); ug ang Balaang Espiritu (Exodo 31:3; Isaiah 6:8–9; cf. Mga Buhat 28:25–26; Isaiah 11:2; Jeremiah 31:31–34; cf. Mga Hebreohanon 10:15–17).
 - L. Walay hilisgutan nga labaw pang gipataas diin ang tawhanong hunahuna makahimo pagtagad sa iyang-kaugalingon kay sa pagpalandong ug pagkasayod sa persona ug karakter sa Dios. Kini dili usa ka dimatugkad nga hilisgutan. Ang esensiya sa Dios mao ang pagtoon sa Iyang pagkaaduna ug sa Iyang mga hiyas. Sa walay kahulugan ang magtotoo nagabati sa iyang mga limitasyon nga labaw pa sa dihang miatubang sa responsibilidad sa pag-ila sa tukma sa esensiya sa Dios. Apan ang esensiya sa Dios gikapadayag aron masabtan. Si Moses gimandoan sa paghubo sa iyang mga sapatos tungud kay siya mibarog ibabaw sa balaang yuta sa dihang miatubang sa esensiya sa Dios (Exodo 3:5).
- III. Ang Dios Nagapadayag sa Iyang-kaugalingon
- A. Ang mga hiyas sa Dios masabtan lamang ngari kanato sa ingon nga ang Dios mipadayag kanila diri kanato pinaagi sa Kasulatan. Ang kalisud diha sa pagtoon sa divine nga esensiya mao nga kini nagadala sa maykinutuban nga tawhanong hunahuna ngadto sa wayhunong nga pagpalandong ug konsentrasyon diha sa waykinutuban.
 - B. Alang sa mashingpit nga pagsabut sa dimakita, dimateryal, waykinutuban, dilimitado nga esensiya sa Dios, ang magtotoo maagaron diha sa dimasayup nga Pulong sa Dios—ang kanon sa Kasulatan—ug sa pagpuno sa Balaang Espiritu. Walay pakisayran sa pangisip diha sa atong karakter, o diha sa kinabuhi ni bisan-kinsa nga nailhan nato, o diha sa tibuuk tawhanong kaliwat nga makatabang kanato sa pagsabut o bisan sa hustong paghulagway sa perpektong karakter sa Dios.

Kini sa hingpit dili nato makab-ot, ug samtang adunay usa ka pagkasama tali sa esensiya sa Dios ug sa kalag sa tawo, ang pagkasama limitado. Ang esensiya sa Dios dimakita; ang kalag sa tawo dimakita. Ang esensiya sa Dios tinuud; ang esensiya sa tawo tinuud. Ang divine nga esensiya adunay daghang hiyas sama sa kinalabwang-kamandoan, pagkamatarong, hustisya, gugma, waykatapusang kinabuhi, omniscience, omnipotence, omnipresence, pagkadimausab, ug kamatinuuron; ang kalag sa tawo adunay mga hiyas sama sa pagkahibalo-sa-kaugalingon, mentalidad, ug kabubut-on. Ang pagkaaduna sa Dios dimakita ug tinuud nga may mga hiyas; gawas niana wala nay pagkasama tali sa divine nga esensiya ug sa tawhanong kalag.

- C. Ang Dios pinaagi sa grasya nakapadayag sa Iyang-kaugalingon, ug unsay gikapadayag sa esensiya sa Dios gikapadayag aron masabtan pinaagi sa ministeryo sa Balaang Espiritu. Ang magtotoo makahimo ug kinahanglan magkat-on pag-ayo sa inpormasyon nga nasangkap sa Dios mahitungud sa Iyang mga hiyas.
- IV. Ang Konsepto sa Divine nga Personalidad
- A. Ang esensiya dili lamang og unsa ang Dios subay sa Iyang karakter, kundili og unsa Siya subay sa Iyang personalidad.
- B. Ang katawhan adunay personalidad tungud kay siya nahimo sumala sa imahen sa Dios, kana ang, pagbaton sa tinuud apan dimakita nga mga hiyas (nga, natural, dili pareha sa mga hiyas sa Dios).
- C. Ang pamahayag nga ang “Dios mibuhat sa tawo sumala sa Iyang kaugalingon nga imahen” (Genesis 1:27) sagad wahisabti ug natuis. Ang tawo wala matawo sumala sa imahen sa Dios; siya gibuhat sumala sa imahen sa Dios. Ang “Dios mibuhat sa tawo sumala sa Iyang kaugalingon nga imahen” nagapasabut nga ang tawo nagahuput sa tanang hiyas sa personalidad, dili nga ang tawo nagahuput sa pagkadios.
- D. Ang personalidad sa tawo pinasikad diha sa esensiya sa iyang kalag. Ang kalag uban sa iyang mga karakteristiko maoy pangsulud; ang personalidad maoy pang-gawas. Ang personalidad maoy usa ka pagpakita sa unsang-paagiha ang kalag nagalihok.
- E. Adunay daghang katawhan sa tawhanong kaliwat, apan ang tanan adunay mao ra nga esensiya. Kita mahimong magsulti nga ang katawhan usa ra sa esensiya apan daghan-kaayo diha sa personalidad. Ang Trinidad usa ra sa esensiya apan tulo lamang ka personalidad. Ang matag-usa ka myembro sa kinaiya-sa-Dios maoy usa ka personalidad.
- F. Samtang ang katawhan mihuput sa hinungdanong mga elemento sa personalidad ug maantigo sa ilang normal nga gamit sulud sa usa ka limitadong espera, Dios mao ang tinubdan ug hulagway niining hinungdanon nga mga elemento nga Siya nagahuput sulud sa espera sa pagkawalay-kinutuban ug sa usa ka dilimitadong kahimtang.
- G. Hapit matag panid sa Bibliya nagapahayag sa personalidad sa Dios. Kita magkuha sa atong pagsabut sa personalidad sa Dios gikan sa pagpakita sa nagkalainlaing mga kombinasyon sa Iyang mga hiyas sa katibuk-an sa Pulong sa Dios.
- H. Ang Dios nagadesinyo, nagapatuman, ug nagapagahum; kini ang mga aktibidad sa Iyang personalidad.

- I. Ang Dios nagahunahuna ug nagahimo sa mga desisyon. Kini ang mga aktibidad sa persona sa Dios, ang hataas-nga-katukuran sa Iyang esensiya.
- J. Ang labing sukaranon nga mga parte sa personalidad mao ang pagkahibalo-sa-kaugalingon ug kinaugalingong-pagbuut. Ang usa kinahanglan unang masayod nga siya anaa, nan siya makahimo og mga desisyon nga may relasyon niana nga pagkahibalo.
 1. Ang Dios nagapaila sa Iyang-kaugalingon sama sa “Ako” o “Ako, bisan Ako” sa makadaghan diha sa Kasulatan (Genesis 6:17; Exodo 20:2; Levitico 26:28; Isaiah 43:11, 25). Busa, ang Dios nahibalo-sa-kaugalingon.
 2. Ang Dios nagapahayag sa Iyang mga hunahuna, mga tinguha, ug mga desisyon, busa Siya adunay kinaugalingong-pagbuut (Exodo 20:2–17; Isaiah 55:8–9).
- K. Ang Dios nagaila sa Iyang-kaugalingon nga usa ka persona, ug sa ingon Siya nagalihok uban sa perpektong integridad ug perpektong pagkasalabutanon. Ang personalidad kinahanglan adunay integridad ug pagkasalabutanon. Ang pagkasalabutanon nagakahulugan nga ikaw maghunahuna, ug ang integridad nagakahulugan nga ikaw maggamit og unsay imong gihunahuna. Ang Dios maoy perpektong integridad ug waykatapusang kaligdong, nga ang Bibliya nagatawag og pagkabalaan.
- L. Ang personalidad sa Dios sa kanunay masubayon. Siya dili mausab. Ang Dios dili gayud magbuhat sa pagpahiuyon subay sa atong mga personalidad. Kita ang magpahiuyon subay Kaniya. Ang Dios waykinutubang personalidad; kita may-kinutubang personalidad. Ang waykinutuban wala gayud nagapahiuyon ngadto sa maykinutuban.
- M. Ang tawo nagahuput sa usa ka limitadong kahimtang sa pagkahibalo-sa-kaugalingon ug kinaugalingong-pagbuut. Kita tungud-niini takus sa pagbaton og usa ka tino ug permanenteng relasyon uban sa Dios pinasikad sa grasya.
- N. Ang absolutong pagbuut ug absolutong pagkahingpit sa Dios magpaila sa Iyang pangpadasig ug desinyo maingon sa katumanan usab (Mga Taga-Efeso 1:9, 11).
- O. Dios ang, sa usa ka absolutong kahimtang, tanan nga nagalangkub sa personalidad.
- P. Ang Dios nahibalo sa Iyang-kaugalingon nga dili matupngan sa bisan-unsang mga binuhat. Siya dili gayud mahulga sa bisan-unsang binuhat o sitwasyon. Ang Dios adunay absolutong pagtahod-sa-kaugalingon. Kini nga pagtahod-sa-kaugalingon dili pagkaarogante; kini maoy perpektong personalidad labaw pa kaayo sa atong diperpekto nga kahimtang.
- Q. Ang kahibalo sa kanunay usa ka parte sa personalidad kang bisan-kinsa. Gumikan kay ang Dios nahibalo sa tanan, ang Iyang kahibalo absoluto ug parte sa Iyang personalidad (Isaiah 44:6; 45:5–6; 1 Timoteo 1:17).
- R. Ang divine nga motibo alang sa Iyang kaugalingon nga himaya, dili alang sa kinaugalingong-pagdayeg. Kini dili pagkaarogante; kini sa hingpit mahiangay diha sa Iyang waykinutuban nga mga hiyas. Ang Dios nagaila sa Iyang kaugalingong himaya, ug nagaangkon sa Iyang himaya alang sa kaayohan sa absolutong kamatuuran.
- S. Busa, ang tanang butang nalalang para sa himaya sa Dios. Gawas niini nga kamatuuran ang tanang butang dili unta malalang; tungud niini sila nalalang (Exodo

- 33:18; Mga Salmo 19:1; Isaiah 6:3; Mateo 6:13; Mga Buhat 7:2; Mga Taga-Roma 1:23; 9:23; Mga Hebreohanon 1:3; 1 Pedro 4:14).
- T. Kita magkuha sa atong pagsabut sa personalidad sa Dios gikan sa Iyang kaugalingong-pagpadayag sa Iyang mga hiyas sa katibuk-an sa dimasayup nga Pulong sa Dios.
- V. Kinaugalingong-Pagkinabuhi
- A. Ang Dios anaa sa waykatapusan, wagipalahutay pinaagi sa Iyang-kaugalingon o pinaagi sa bisan-unsang tinubdan. Ang Dios walay sinugdanan. Ang Iyang Karaang Testamento nga pangalan, (*JHWH*), *Yahweh*, nagakahulugan og “ang kinaugalingong-nalalang nga Usa.” Siya ang tinubdan sa pagpalahutay apan wala nagakinahanglan aron mapalahutay Iyang-kaugalingon. Sa laing mga pulong, Siya sa waykatapusan anaa isip usa ka waykinutubang persona kinsa wala nagakinahanglan og panabang gikan ni bisan-kinsa. Kita, sa laing bahin, kinahanglan adunay panabang gikan Kaniya; gumikan kay Siya ang waykinutubang tinubdan nga may waykinutubang kapasidad, Siya nagasangkap sa atong mga gikinahanglan.
- B. Ang pagkaanaa sa Dios waykausaban. Tungud niana kita magpahiyon subay Kaniya ug Siya wala nagapahiyon subay kanato. Dugang pa, Siya ang sinugdanan sa tanang pagkaanaa gawas sa Iyang-kaugalingon, apan Siya walay sinugdanan sa Iyang-kaugalingon. Agig aplikasyon niini nga prinsipyo, kon ang Dios mao ang tinubdan sa tanang enerhiya ug mipahimo kanato sa pagdawat sa Iyang kinabuhi, Siya adunay waykinutubang abilidad sa paghatag kanato sa pipila sa Iyang enerhiya: Ang tinubdan sa enerhiya nga imong gihunahuna pagkakaroon mao ang Dios.
- C. Kita, isip mga magtotoo, adunay usa ka waykatapusang relasyon uban sa Dios, ug wala gayuy labaw pa nga relasyon sulud sa uniberso. Wala gayuy labaw pa sa Dios—ang relasyon uban Kaniya mao ang kinatas-an. Ang Bibliya nagakategoriya sa personal nga mga relasyon nga anaa ang Dios uban sa katawhan (Genesis 5:22–24; Exodo 33:11). Sa higayon nga kita mihimo sa atong kinaunhan nga pagpahiyon ngadto sa Iyang hustisya pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, kita misulud ngadto sa perpektong relasyon. Kita nalambigit ngadto sa Usa kinsa walay gigikanan ug walay sinugdanan. Siya *mao* ang sinugdanan, apan Siya *walay* sinugdanan. Siya, dugang pa, sa hingpit nasinati diha sa matag ikaduha nga sinugdanan gawas sa Iyang-kaugalingon, hain nagapasabut nga Siya nakabaton sa matag hiyas nga gikinahanglan alang sa paghimo Kaniya nga perpektong Maghuhukom sa Kinatas-ang Hukmanan.
- VI. Divine nga mga Hiyas Gipaila
- A. Mga hiyas mao kadtong mga kalidad ug mga pagkahingpit nga nahisakup sa Dios; “ang dimakitang mga butang diha Kaniya [Iyang mga hiyas] . . . sa tataw makitan, masayon sabton pinaagi sa mga butang nga Siya mibuhat [ang lihok alang sa pagbuhat maoy usa ka kalihukan sa Dios isip usa ka persona]” (Mga Taga-Roma 1:20*b*, gikorihang paghubad). Kini nga kahan-ayan-sa-pulong nagahulagway sa personalidad sa Dios ug, likud sa Iyang personalidad, ang iyang tinubdan sulud sa mga hiyas sa Iyang esensiya.
- B. Gumikan kay ang grasya sa Dios ug ang buhat sa Dios maoy mga pagpakita sa

Iyang hinungdanong mga kalidad—iyang mga hiyas, kini importante sa pagsabut kinsa ug unsa ang Dios (kana mao, ang pagsabut sa Iyang mga hiyas). Dugang pa, gumikan kay si Jesu-Kristo Dios—ang makitang persona sa kinaiya-sa-Dios (Juan 1:18)—alang sa pagsabut Kaniya kita kinahanglan makasabut sa divine nga esensiya. Human sa kaluwasan kita *mahisakup* sa Dios; busa, kita nadesinyo alang sa pagsabut sa mga hunahuna ug mga kalihukan sa Dios.

VII. Ang mga Hiyas sa Dios

A. Kinalabwang-kamandoan

1. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios maoy Iyang waykatapusan, waykinutuban, waypagkausab nga pagbuut nga gipahayag diha sa doktrina sa divine nga dekrito didto sa eternidad nga milabay.⁸¹ Isip ang Labawng Makagagahum sa uniberso (Deuteronomio 4:39), ang Hari sa langit ug sa yuta (Mga Salmo 47:2; 93:1–2), ang Dios adunay absolutong katungud ug kabubut-on.
2. Ang Dios waykatapusan (Mga Salmo 93:2); ang Dios waykinutuban (Mga Salmo 8:1; Mga Buhat 5:39; Mga Hebreohanon 6:13); ang Dios makabuut-sa-kaugalingon (Job 9:12; Mga Salmo 115:3; 135:6; Mga Proberbio 21:1; Daniel 4:35). Tungud-niini, ang kinalabwang-kamandoan sa Dios maoy waykatapusan, waykinutuban, ug makabuut-sa-kaugalingon.
3. Sumala sa divine nga dekrito, ang kinalabwang-kamandoan sa Dios ug ang gawasnong pagbuut sa tawo dungang-anaa sulud sa tawhanong kasaysayan. Pulos dimakita, hinoon kita makakita sa ilang mga resulta (Juan 7:17; Mga Taga-Filipos 2:13; 2 Pedro 3:9).
4. Ang labawng-kamandoan nga pagbuut sa Dios gikan sa eternidad nga milabay alang sa tawhanong kaliwat napahayag diha sa Mga Taga-Efeso 1:5 (KJV), “Naghukum-daan kanato ngadto sa pagsagup sa kabataan pinaagi ni Jesu-Kristo mismo, sumala sa maayong tinguha sa iyang pagbuut,” ug diha sa 2 Pedro 3:9 (KJV), “Ang Ginoo dili tapolan mahitungud sa iyang saad, samtang ang pipila sa katawhan mag-isip nga pagkatapolan; kundili mapailubon alang-kanato, dili mauyunon nianang si bisan-kinsa malaglag, kundili aron ang tanan magsangpot gayud unta sa paghinulsul.”
5. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan napahayag diha sa gikorihang paghubad sa Mga Taga-Colosas 1:27, “Kay ang Dios mipili sa pagbutyag ngadto sa mga Hentil sa mahimayaong mga bahandi niini nga misteryo, nga si Kristo anaa kaninyo, ang paglaum sa himaya.” Ang Dios sa labawng-kamandoan mipili alang sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sa waykaparehas nga espirituhonong kinabuhi, ug wala lamang Siya nagapadayag ngadto kaniya sa “mga bahandi” nianang waykaparehas nga espirituhonong kinabuhi, kundili si Jesu-Kristo nagapuyo sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo isip “ang paglaum [kompiyansa] sa himaya.”
6. Ang mga kalihukan sa divine nga kinalabwang-kamandoan
 - a. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios mao ang katapusang katuyoan sa

81. Tan-awa sa Pakapin-sa-basahon B.

- tanang butang; Siya mibuhat ug nagabantay sa uniberso (Mga Taga-Colosas 1:15–16).
- b. Ang labawng-kamandoan nga pagbuut sa Dios midekrito alang sa pagpa-dayag sa Iyang-kaugalingon diri kanato pinaagi sa doktrina sa Bibliya (Mga Hebreohanon 4:12).
 - c. Ang labawng-kamandoan nga pagbuut sa Dios midekrito alang sa pag-atiman kanato pinaagi sa usa ka palisiya sa grasya, ug sa paghatag sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo sa labing kahibulungan ug waykaparehas nga plano sa tibuuk panahon nga gikasangkap ngadto sa mga magtotoo sa bisan-unsang dispensasyon.
 - d. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios nga Amahan mipadala ni Jesu-Kristo ngadto sa krus alang sa pagsangkap sa atong waykatapusan nga kaluwasan (Juan 3:16).
 - e. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios sa kanunay nagalihok alang sa Iyang kaugalingon nga himaya. Busa, ang tanang butang nalalang alang sa kahimayaan sa Dios (Exodo 33:18; Mga Salmo 19:1; Isaiah 6:3; Mateo 6:13; Mga Buhat 7:2; Mga Taga-Roma 1:23; 9:23; Mga Hebreohanon 1:3; 1 Pedro 4:14).
 - f. Ang Dios wala gayud nakahimo og usa ka dimaayong desisyon. Ang tanang divine nga mga desisyon gikan sa kinalabwang-kamandoan sa Dios nahimo gikan sa usa ka posisyon sa waykatapusan ug waykinutubang kalig-on. Ang tanang divine nga mga desisyon pinasikad diha sa Iyang waykatapusan nga kaalam ug omniscience. Busa, kini imposible alang sa Dios sa paghimo og usa ka sayup nga desisyon.
 - g. Ang Dios pinaagi sa Iyang kinalabwang-kamandoan nagapahayag sa kinatas-ang pamunoan, kaalam, ug grasya diha sa Iyang mga desisyon nga maykalabutan kanato. Kon mahitungud sa panahon sa atong pagkamatay, ang takna, paagi, ug dapit sa atong kamatayon nadeterminar pinaagi sa mga desisyon gikan sa kinalabwang-kamandoan sa Dios. Ang Dios dili gayud makahimo og usa ka sayup o usa ka dimaayong desisyon mahitungud sa atong pagpakabuhi, ug Siya nungka nagahimo sa usa ka dimaayong desisyon mahitungud sa takna, paagi, ug dapit diin kita magbiya gikan niining kinabuhia.
7. Mga prinsipyo nga maykalabutan ngadto sa kinalabwang-kamandoan sa Dios
 - a. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios nagalihok sa hingpit nga pagkabagay uban sa tanan Niyang lahi nga mga hiyas.
 - b. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios nagalihok uban sa Iyang omniscience. Ang Dios adunay kaalam sa pagpatuman sa Iyang pagbuut. Wala gayuy nahitabo nga higayon sa eternidad nga milabay ug wala gayuy higayon nga ang Dios wala makahibalo sa matag hunahuna, motibo, desisyon, ug aksiyon sa matag salabutanong binuhat, anghelanon o tawhanon. Tungud-niini, ang Dios adunay kompleto ug hingpit nga kahibalo, nga nagapahimo sa Iyang kinalabwang-kamandoan ug mga desisyon nga perpekto, tungud kay Siya nakabaton sa tanang kamatuuran. Ang Dios wala gayud nakahimo og usa

- ka dimaayo o sayup nga desisyon. Ang tanan Niyang desisyon pinasikad sa waykatapusang kaalam ug omniscience.
- c. Gumikan kay ang Dios waykatapusan ug dimausab, Siya wala gayud nanginginanglan sa pagbali sa usa ka desisyon. Ang Iyang mga desisyon perpekto didto sa eternidad nga milabay ug sila perpekto sulud sa panahon.
 - d. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios nagalihok uban sa Iyang omnipotence. Ang Dios adunay gahum sa pagpatuman sa Iyang pagbuut ubus sa tanang kondisyon. Ang labawng-kamandoan nga pagbuut ug gahum sa Dios dili gayud malupigon.
 - e. Ang divine nga kinalabwang-kamandoan ug tawhanong responsibilidad dili sukwhi sulud sa tawhanong kasaysayan gumikan kay ang Dios sa labawng-kamandoan midekrito sa kalihukan sa gawasnong pagbuut sa tawo. Kini nga parte sa plano sa Dios nadesinyo alang sa pagsulbad sa anghelanong away pinaagi sa pagpakita ngadto ni Satanas ug sa tanang nangalaglag nga mga anghel nga ang paghukum sa Dios kanila didto sa una-sa-kasaysayan nga mga panahon (Mateo 25:41) sa absoluto, sa kompleto, sa hingpit nga makiangayon.
 - f. Ang Dios sa labawng-kamandoan nagatinguha nga ang tanang katawhan makahibalo sa pagluwas ni Jesu-Kristo (2 Pedro 3:9). Bisan pa niana, ang gawasnong pagbuut sa pipila sa katawhan modumili sa maloloy-ong gasa sa Dios sa kaluwasan nga nagresulta diha sa ilang waykatapusan nga pagkasinilutan (Juan 3:18, 36). Sa dihang ang usa ka tawo nagasunud sa pagbuut sa Dios pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo lamang, siya makabaton og waykatapusang kaluwasan (Juan 3:16). Ang Dios nagagamit sa tawhanong kabubut-on alang sa pagpatuman sa Iyang pagbuut ug katuyoan, apan ang Dios wala gayud nagapugus sa gawasnong pagbuut sa tawo.
 - g. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios wala nagapakunhod o nagapakompromiso sa tawhanong responsibilidad sulud sa kasaysayan. Walay usa ang mabuhi sa makaugalingnanon gikan sa kinalabwang-kamandoan sa Dios. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios nagaimpyut sa kalagnong kinabuhi ngadto sa biyolohiyanhong kinabuhi nga naghimo sa tawhanong kinabuhi diha sa pagkatawo ug nagapabilin nimong buhi alang sa pagsalikway o sa pagdawat sa Iyang pagbuut. Ang bisan-unsang tawhanong pagsulay sa pagpakabuhi sa makaugalingnanon gikan sa Dios mao ang kinahingpitan sa pagkaarogante.
 - h. Ubus sa kinalabwang-kamandoan sa Dios, ang bisan-kinsang tawo nga matay nga wala makaabut sa punto alang sa kaakohan diha sa pagkahibalo-sa-Dios maluwas sa awtomatik tungud kay ang iyang gawasnong pagbuut wala pa nakabaton sa oportunidad alang sa pagdawat o pagsalikway ni Kristo.
8. Ang awtoridad sa Dios
 - a. Ang awtoridad sa Dios gikuha gikan sa tanan Niyang hiyas.
 - b. Ang Dios adunay absolutong awtoridad ngadto sa pulos mahimong mahitabo ug sa nahinabo.
 - c. Ngadto sa mahimong mahitabo nga mga butang, ang Dios labawng-

kamandoan gumikan kay Siya nagatugyan kanila ingon nga mahimong mahitabo lamang o nagadekrito kanila nga mahimong mahinabo alang sa usa ka piho nga punto sa umaabot.

- d. Ang Dios wala nagahatag og kuwentada kang bisan-kinsa. Siya nagalihok subay sa Iyang kaugalingon nga perpektong karakter ug wala nagakonsulta kang bisan-kinsa alang sa pagtambag o pagdasig. Siya perpekto ug walay higayon nga diperpekto sa bisan-unsang desisyon nga Siya nagahimo.
- e. Ang tanang porma sa pagkaanaa sulud sa tumong sa kagamhanan sa Dios. Dios mao ang katapusan ug absoluto nga Awtoridad (Mga Salmo 145:14; Mateo 20:15; 1 Timoteo 6:15). Ang Dios nagatugyan ug nagapahimutang og mga sistema sa awtoridad diha sa tawhanong kaliwat; kita magtawag niining mga sistema sa gitugyan nga awtoridad og ang mga balaod sa divine nga katukuran. Nadesinyo alang sa mga magtotoo ug mga dimagtotoo pareho, kini nga mga awtoridad gikinahanglan alang sa pagpalungtad sa tawhanong kaliwat. Pananglitan, ang matag tawo nagahuput og awtoridad diha sa iyang-kaugalingon pinaagi sa paggamit sa disiplina-sa-kaugalingon; kini ang mekanika alang sa paggamit sa iyang hinatag-sa-Dios nga gawasnong kabubut-on. Sa ingon-usab, diha sa kaminyoon, ang lalaki adunay awtoridad labaw sa babaye; diha sa pamilya, ang mga ginikanan adunay awtoridad labaw sa ilang mga anak. Ang balaod ug pagpatuman sa balaod, maingon usab ang kasundalohan, mga sistema sa awtoridad ubus sa prinsipyo sa nasudnong linalang.
- f. Ang awtoridad sa Dios nagasandig sa tulo ka kamatuuran:
 - 1) Dios mao ang Magbubuhat (Genesis 1:1–3). Ang Dios mihatag og kinabuhi sa matag binuhat ug sa tanang butang; tungud-niini, ang Iyang awtoridad nagalukup ngadto sa tanang binuhat. Uban sa Iyang pagkamatarong ug hustisya, ang Dios pinaagi sa Iyang kinalabwang-kamandoan adunay katungud sa pagluwas o paghukum, pagganti o pagdisiplina. Ang Dios tungud-niini mapugus sa pagdisiplina sa rebersiyonista kinsa ubus sa impluwensiya sa kadaotan. Siya usab mapugus sa pagpanalangin ug pagganti sa hamtong nga magtotoo kinsa ubus sa impluwensiya sa doktrina. Kining paggamit sa awtoridad sa kanunay masubayon diha sa Iyang kaugalingon nga esensiya ug plano.
 Ang absoluto ug labawng-kamandoan nga pagpanag-iya sa Magbubuhat sa tanang binuhat gikatandi diha sa ikaduhang mga katungud nga ang katawhan mag-ila pinaagi sa pagpanag-iya sa pribadong kabtangan ubus sa mga balaod sa divine nga katukuran. Ang tanang katigayunan sa kalibutan nahisakup sa Dios (Mga Salmo 50:10). Masubayon diha sa Iyang pagbuut ug perpektong karakter, Siya makahatag sa mga panalangin o makatangtang kanila sumala sa Iyang personal nga pagdumala sa matag usa maingon nga kanang tawhana napahiuyon o wamahiyon ngadto sa divine nga hustisya (Job 1:21).
 - 2) Ang Dios mitubus kanato; Siya mipalit kanato gikan sa merkado sa ulipon sa sala. Siya mipagawasnon kanato didto sa krus, naghatag kanato sa katungud sa pagpili alang sa o batok sa Iyang plano sa kaluwasan

ug, sunud niana, sa pagpili alang sa o batok sa doktrina sa Bibliya. Siya mipalit kanato uban sa usa ka presyo; tungud-niini, Siya adunay awtoridad ngari kanato.

- 3) Ang Dios misangkap sa doktrina sa Bibliya. Ang awtoridad sa Dios napahayag pinaagi sa doktrina, ug ang atong pagkamasinugtanon ngadto sa Iyang awtoridad maykalabutan sa gidaghanon sa doktrina nga nagpuyo sulud sa atong mga kalag. Kon kita magpasakup diha sa awtoridad sa Dios, adunay dako-kaayong panalangin, ug kon kita magsalikway sa Iyang awtoridad, dako-kaayong pagtunglo.

9. Ang kagawasan sa Dios

- a. Ang kagawasan sa tinuuray dili usa ka hiyas; ang kinalabwang-kamandoan sa Dios mao gayud. Ang bugtong pagdili ngadto sa kagawasan sa pagbuut sa Dios maoy kinaugalingong-pagpahamtang aron mahimong masubayon uban sa tanan Niyang lahi nga mga hiyas.
- b. Ang Dios kinahanglan masubayon diha sa Iyang-kagaulingon; Siya dili makakompromiso sa Iyang esensiya.
- c. Ang inkarnasyon ug espirituhanong kamatayon ni Kristo mao ang bugtong paagi nga ang kinalabwang-kamandoan sa Dios makadekrito sa kaluwasan alang sa tawo. Sa laing mga pulong, ang Dios gawasnon lamang sa pagpanalangin sa tawo kon ang tawo napahiuyon ngadto sa Iyang hustisya, una sa tanan diha sa kaluwasan, sunud-niana diha sa rebound, ug sa katapusan diha sa espirituhanong pagkahamtong.

B. Pagkamatarong

1. Ang Dios perpekto, pulos diha sa Iyang persona ug diha sa Iyang karakter, tungud-niini tanan Niyang mga hiyas perpekto (Deuteronomio 32:4; Mga Salmo 7:9; 11:7; 97:6; 113:3; 119:137; Jeremias 23:6; Juan 17:25; Mga Taga-Roma 1:17; 10:3; 1 Juan 2:29).
2. Ang Dios sa hingpit gawasnon gikan sa sala. Ang Dios dili sa bisan-unsang paagi mahimong malambigit sa sala gawas sa paghukum niini.
3. Ang Dios nagahuput sa waykatapusan, waypagkausab, ug absolutong pagkamatarong. Ang Iyang pagkamatarong uban sa kombinasyon sa Iyang perpekto nga hustisya nahulagway isip pagkabalaan o integridad (Exodo 15:11; 19:10–16; Isaia 6:3).
4. Pagkamatarong mao ang prinsipyo o sukaranan sa divine nga integridad. Tanan nga ang Dios nagabuhat nagasubay niining sukdanan sa pagkahingpit.
 - a. Ang pagkamatarong sa Dios perpekto ug nagabungat sa perpekto nga hustisya.
 - b. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagabungat, ang hustisya sa Dios nagapatuman.
5. Pagkamatarong mao ang magbalantay sa divine nga hustisya.
6. Tanan nga hustisya gikapahamtang gikan sa perpektong pagkamatarong sa Dios (Levitico 19:2; 1 Samuel 2:2; Mga Salmo 22:3; 47:8; 119:9; Juan 17:11; Pinadayag 3:7; 4:8; 6:10).
7. Ang Dios absolutong kamaayo. Kini dili usa ka bahin sa moralidad nga kamaayo, dili usa ka legalistang kamaayo, dili usa ka natuis nga kamaayo gikan sa

kinaiyang makasasala nga panahum diin ang tawo nagasulay sa paghaylo sa Dios ug katawhan pinaagi sa unsa ka maayo siya. Ang absoluto nga pagkamaayo sa Dios maoy usa ka kamaayo nga may lunsay nga bili kana ang perpektong pagkamatarong (Mga Salmo 25:8; 34:8; 86:5; 119:68; Lukas 18:19). Ang Dios sa waykinutuban nga perpekto. Siya dili matintal sa pagpakasala, ni Siya makasala. Ang sala adunay mga utlanan, mga sukaranan, ug mga sukdanan, apan ang Dios labaw pa sa mga sukaranan ug mga sukdanan ug busa dili makasala. Ang Dios dili makapatintal kang bisan-kinsa sa pagpakasala, apan Siya makaila sa sala sulud kanato.

8. Ang Dios dili makomplikado sa pagkaignorante o mga pagkasalikwaot, sama ra gayud sa tentasyon, sala, o ang pag-uyon sa sala.
9. Ang salabutan ug karakter sa Dios perpekto; ang Iyang pagkahingpit nagalambigit sa absolutong kamatuuran, gugma, hustisya, ug pagkamatarong.
10. Ang mismong kaugalingon ngapagkamatarong sa Dios maoy giimpyut sa matag magtotoo sa panahon sa kaluwasan (Genesis 15:16; 1 Mga Taga-Corinto 5:21) isip ang target alang sa panalangin gikan sa Dios.

C. Hustisya

1. Ang Dios perpekto nga hustisya: absoluto ug dimadunot nga kamaangayon (Deuteronomio 10:17; Mga Taga-Roma 2:11). Kini imposible para sa Dios nga mahimong dimakiangayon sulud sa kalihukan sa divine nga hustisya.
2. Ang tulo ka myembro sa Trinidad maglingkod ngadto sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit; busa; ang hustisya nagalambigit sa tanang tulo ka persona sa kinaiya-sa-Dios. Ang divine nga hustisya nagadumala sa sistema sa divine nga mga balaod nga magkauyon sa divine nga pagkamatarong ug kinalabwangkamandoan. Hustisya mao ang kalihukan sa integridad sa Dios. Isip ang Maghuhukum sa katawhan, ang hustisya sa Dios nagahimo sa adlaw-adlaw nga mga desisyon didto sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit mahitungud sa tanang myembro sa tawhanong kaliwat.
3. Ang Dios usa ka matarong ug makiangayon nga maghuhukum sa katawhan. Kini imposible para sa perpekto nga Dios sa paghatag og usa ka dimaayong desisyon isip maghuhukum.
4. Ang hustisya sa Dios nagapahamtang sa mga silot ug mga panalangin nga gibungat sa Iyang perpekto nga pagkamatarong (Deuteronomio 32:4; 2 Cronicas 19:7; Job 37:23; Mga Salmo 19:9; 50:6; 58:11; 89:14; Isaia 45:21; Jeremia 50:7; Mga Taga-Roma 3:26; Mga Hebreohanon 10:30–31; 12:23).
5. Ang mga pagsilot sa Dios dili mapahimaslon kundili makapalingkawas. Gumikan sa waypagkausab nga sala ug kadaotan adunay waypagkausab nga pagsilot ug paghukum; busa, ang Dios napamatud-an nga masubayon.
6. Ang hustisya sa Dios nahulagway diha sa labing madramahong paagi didto sa krus diin si Kristo nahukman isip usa ka puli alang kanato. Ang atong Ginoo wala gayud misulti sa bisan-unsa bahin sa dimakiangayong paghukum alang kanato.
 - a. Si Jesu-Kristo isip ang Nating-karnero sa Dios maoy sarang sa pag-adto sa krus tungud kay wala lamang Siya natawo nga perpekto nga walay kinaiyang makasasala ug wala ang impyutasyon sa orihinal nga sala ni

Adan, Siya usab mipabilin sa absoluto nga perpekto, waysayup diha sa Iyang pagkatawo sulud sa Iyang treyntay-tres ka tuig ibabaw sa kalibutan. Wala bisan makausa Siya nawad-an sa Iyang pagkawaysayup diha sa pagkahimong sala alang kanato (Mga Hebreohanon 12:2).

- b. Busa, Siya sarang nga mahimong pangsakripisyo nga Nating-karnero sama sa gihulagway sa Karaang Testamento nga mga sakripisyo. “Tan-awa, ang Nating-karnero sa Dios kinsa nagakuha sa sala sa kalibutan!” (Juan 1:29b).
 - c. Sulud sa katapusang tulo ka oras ibabaw sa krus, ang hustisya sa Dios miimpyut sa tanang personal nga mga sala nga mabuhat sa bisan unsang higayon sa tawhanong kaliwat ngadto ni Ginoong Jesu-Kristo ibabaw sa krus ug mihukum sa matag usa kanila. Wala gayuy nabuhat nga usa ka sala sulud sa kasaysayan sa tawhanong kaliwat nga wala mahukmi ibabaw sa krus.
 - d. Tungud kay ang perpektong pagkamatarong sa Dios nagabungat sa paghukum sa sala, ang tanang sala sa tawhanong kaliwat kinahanglan mahukman ibabaw sa krus.
 - e. Ang hustisya ug pagkamatarong sa Dios mao ang mga dapit sa takdoanan diha ni Jesu-Kristo sulud sa hypostatic nga panaghiusa ibabaw sa krus. Ang Iyang pagkatawo kinahanglan mahukman puli sa atong mga sala alang sa pagtagbaw sa divine nga pagkamatarong. Kini ang hinungdan nga Siya misulti, nianang gabii sa wala pa ang Iyang paglansang, “Kini nagarepresentar sa Akong lawas nga gihatag [isip usa ka puli] alang kaninyo; kuha ug kaon gikan-niana” (Lukas 22:19b, gikorihiang paghubad).
 - f. Ang hustisya sa Dios mao ang magbalantay sa divine nga esensiya bahin sa pag-atiman sa nalaglag nga tawo.
7. Tungud-niini, gikan sa takna nga kita matawo patay sa espirituhanon, ang hustisya sa Dios mao ang atong dapit sa takdoanan, ug nagapadayon nga atong dapit sa takdoanan human sa kaluwasan.
 8. Ang pagkamatarong sa Dios mao ang prinsipyo sa divine nga integridad; ang hustisya sa Dios mao ang kalihukan sa divine nga integridad. Unsa ang pagkamatarong sa Dios nagabungat, ang hustisya sa Dios nagapatuman.
 9. Ang grasya sa Dios nahatag pinaagi sa Iyang hustisya. Ang Dios nagahimo sa matag-butang alang sa tawo pinasikad sa nagluwas nga buhat ni Jesu-Kristo didto sa krus. Ang katawhan dili gayud makatuman o makakab-ot sa paguyon o pagpabor sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingon nga mga paningkamot, buhat, enerhiya, o moralidad. Tungud kay ang pagkamatarong sa Dios napa-tagbaw didto sa krus, ang Iyang hustisya ug pagkamatarong nga gitapo diha sa Iyang gugma gawason sa paghatag sa Iyang dimabugtian nga pabor diha sa makasasalang katawhan.

D. Gugma

1. Gugma ang absolutong kaligdong ug pagkamaloloy-on sa panghunahuna ug mga aksiyon sa Dios. Ang Dios gugma maingon sa unsa Siya nagabuhat (1 Juan 3:16; 4:7, 16). Maingon sa tanang hiyas sa Dios, ang gugma nahisakup ngadto sa kinaiya sa Dios ug dili mahimong mapahilayo gikan sa Iyang waykatapusang personalidad (1 Juan 4:8). Ang Iyang gugma wala

gayud nagakunhod o nagauswag. Ang Iyang kinaiya mao ang paggasa sa Iyang-kaugalingon, sa paghatag sa Iyang-kaugalingon (Juan 3:16; Mga Taga-Efeso 1:5; 2:4–7, 10; 1 Pedro 3:18; 1 Juan 4:9–10).

2. Ang Dios gugma bisan kon Siya anaa o walay usa ka binuhat nga higugmaon. Ang Iyang gugma usa ka tiunay nga kalidad nga wala nagakinahanglan og inspirasyon.
3. Sa katibuk-an sa eternidad ang Dios adunay usa ka perpektong hingtungdan sa Iyang gugma Mismo. Wala gayuy bisan usa ka higayon nga ang matag myembro sa Trinidad wala mihigugma sa Iyang kaugalingon nga pagkamatarong ug sa pagkamatarong sa laing duha ka persona sulud sa kinaiya-sa-Dios. Ang bugtong hingtungdan gayud nga takus sa gugma sa Dios mao ang kaugalingong waykatapusan, waypagkausab nga pagkamatarong sa Dios. Ang gugma sa Dios dili minos tungud kay walay anghelanon o tawhanon nga mga hingtungdan, ug ang gugma sa Dios wala miusbaw sa dihang adunay mga binuhat nga angay higugmaon.
4. Ang gugma sa Dios waykinutuban ug dimausab; ang divine nga gugma wala nagausbaw o nagakunhod, nagakadako o nagakagamay. Walay matang sa binuhat nga pagkasad-an, kapakyasan, pagduhaduha, o pagsalikway nga makapausab, makaepekte, o makasugyot og usa ka reaksiyon gikan sa gugma sa Dios.
5. Ang gugma sa Dios lahi sa tawhanong gugma, hain ang Dios wala nagahuput. Bisin pa kita makasabut sa tawhanong gugma, kana dili garantiya nga kita makasabut sa gugma sa Dios. Ang divine nga gugma sa Iyang katibuk-an dili maabot sa atong pagsabut. Ang Iyang gugma, pananglitan, wala nagalakip sa emosyon. Ang emosyon maayo-kaayo diha sa tawhanong gugma, apan ang waykinutuban nga Dios wala nagabaton og emosyon. Ang Iyang gugma wala nagakinahanglan og suporta; ang atoa nagakinahanglan. Dugang kalainan: Diha sa gugma sa Dios walay paglimbong—bugtong ang dikapasipad-an nga panginahanglan sa perpekto nga kamatuuran ug integridad—samtang ang atong gugma buta sa kanunay. Dugang pa, samtang ang gugma sa Dios walay hingtungdan, ang atong gugma dili gugma gawas kon adunay usa ka hingtungdan. Ang gugma sa Dios parte sa Iyang dimausab nga kinaiya bisan pa sa mga hingtungdan o mga oportunidad.
6. Ang gugma sa Dios dili emosyonal o sentimental.
 - a. Tungud kay Siya omniscient, ang Iyang gugma dili mapakomplikado gumikan sa pagkaignorante o mga pagkasalikwaot.
 - b. Tungud kay Siya matarong ug makiangayon, ang Iyang gugma dili gayud maypinalabi o mapihigon.
7. Ang gugma sa Dios nagaagad diha sa Iyang integridad ug gidumala pinaagi sa Iyang integridad (Mga Salmo 89:14a; Jeremiah 9:24).
8. Mga kategoriya sa gugma sa Dios.
 - a. Gugma-sa-kaugalingon ug gugma alang sa laing mga myembro sa Trinidad.

- 1) Ang Dios nagahigugma sa Iyang kaugalingon nga integridad (Mga Salmo 33:4–5a).
 - 2) Gugma-sa-kaugalingon sa Dios mao ang perpekto ug waykatasang balansi, pagsalig-sa-kaugalingon, pagkamakalmahon, ug kasigurohan-sa-kaugalingon nga gihuptan sa matag myembro sa Trinidad. Kon ang Dios wala mihigugma sa Iyang-kaugalingon, wala gayuy rason alang kanato sa paghigugma Kaniya.
 - 3) Tungud sa Iyang waykinutubang kahibalo Siya nasayod sa Iyang-kaugalingon nga sa hingpit walay makatupong, takus sa admirasyon alang sa usa ka waykinutubang kahimtang.
 - 4) Dili lamang ang tagsatagsa nga myembro sa Trinidad nagahigugma sa Iyang-kaugalingon, kundili ang tanang tulo maghuput sa perpektong integridad ug kapasidad alang sa paghigugma ug higugmaon sa laing mga myembro sa Trinidad.
 - 5) Wala gayuy bisan usa ka higayon nga ang Dios nga Amahan wala mihigugma sa Dios nga Anak ug sa Dios nga Balaang Espiritu; o nga ang Dios nga Anak wala mihigugma sa Dios nga Amahan ug sa Dios nga Balaang Espiritu; o nga ang Dios nga Balaang Espiritu wala mihigugma sa Dios nga Amahan ug sa Dios nga Anak (Juan 17:24).
- b. Gugma alang sa katawhan. Ang gugma sa Dios alang sa katawhan napinig sulud sa duha ka kategoriya: *divine personal* nga gugma ug *divine dipersonal* nga gugma.
- 1) Ang waykinutuban, waykatapusan, dimausab nga *personal nga gugma* sa Dios gipunting lamang ngadto sa perpektong pagkamatarong.
 - a) Ang *divine personal* nga gugma tungud-niini maoy *kondisyonal*; kini nagapahimug-at sa pagkamadanihon sa hingtungdan. Aron mahimong tagadawat sa *divine personal* nga gugma, ang hingtungdan kinahanglan maghuput og perpektong pagkamatarong.
 - b) Ang Dios metikuloso kaayo bahin kang kinsa Siya sa *personal* nagahigugma ug nagadawat sulud sa langit. Si Jesu-Kristo mao lamang ang bugtong takus, ug pinaagi lamang sa Iyang mga merito kita madawat. Wala gayud kitay mahimo sa bug-os alang sa pagdawat sa *personal* nga gugma sa Dios o katungud alang sa pagpuyo uban Kaniya sa kahangturan; kita sarang lamang tungud sa wala-ang-merito nga pagtoo diha ni Kristo.
 - c) Kita mahimong mga tagadawat sa *personal* nga gugma sa Dios sa panahon nga kita magtoo diha ni Kristo ug magdawat sa impyutasyon sa mismong kaugalingon nga pagkamatarong sa Dios (Genesis 15:6; Mga Taga-Roma 5:3).
 - 2) Ang waykinutuban, waykatapusan, dimausab nga *dipersonal nga gugma* sa Dios wala nagaagad diha sa merito sa hingtungdan, kundili diha sa merito, sa integridad sa hinungdan.
 - a) Ang *divine dipersonal* nga gugma tungud-niini maoy *dikondisyonal*, pinasikad sa kaugalingon nga perpektong karakter sa Dios ug sa

Iyang gugma sa Iyang-kaugalingon.

- b) Ang Dios nagahigugma sa patay sa espirituhanon, waypagtoong katawhan tungud sa kinsa ug unsa Siya, dili kinsa ug unsa kita.
 - c) Ang dipersonal nga gugma sa Dios mao ang labing gamhanan nga gugma nga nahitabo sa tibuuk panahon; kining gugmaha misangkap kanato sa hilabihan-kadako nga kaluwasan (Juan 3:16).
9. Ang gugma sa Dios napadayag pinaagi sa grasya. Ang maloloy-ong pagtanyag sa Dios sa Iyang Anak mao ang kinadak-ang demonstrasyon sa Iyang gugma ngadto sa katawhan (Mga Taga-Roma 5:8).
- a. Bisan pa og *dili* usa ka hiyas, grasya mao ang ekspresyon sa divine nga gugma ug integridad.
 - b. Grasya mao ang palisiya sa Dios alang sa paghatag sa Iyang dimabug-tian nga pabor diha sa makasasalang katawhan. Grasya mao ang tanan nga ang Dios gawason sa paghimo alang sa katawhan pinasikad sa nagluwas nga buhat ni Jesu-Kristo didto sa krus. Ang katawhan dili ga-yud makatuman o makakab-ot sa pag-uyon o pabor gikan sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingon nga mga paningkamot, buhat, enerhiya, o moralidad. Ang pundasyon alang sa grasya mao ang pagkamatarong, hustisya, ug gugma sa Dios.
 - c. Kalooy maoy grasya nga naglihok, ang waykinutubang gugma sa Dios ngadto sa mga hingtungdan sa divine nga pagbati (Titus 3:5). Tungud-niini, ang kalooy sa Dios nagalugway isip dipersonal nga gugma ngadto sa tanan Niyang mga binuhat ug isip personal nga gugma ngadto sa mga magtotoo kinsa maghuput sa Iyang kaugalingon nga perpektong pagkamatarong.
- E. Waykatapusang Kinabuhi
1. Ang Dios kinabuhi (Jeremiah 10:10; Juan 1:4; 14:6; 1 Mga Taga-Tesalonica 1:9); ang Dios buhi. Siya wala nagahuput sa kinabuhi sama kanato—kinabuhi nga misugod sa usa ka punto. Wala gayuy bisan usa ka higayon nga ang Dios wala mabuhi. Siya sa kanunay anaa; ang Iyang kinabuhi gitawag og waykatapusang kinabuhi. Ang waykatapusang kinabuhi walay sinugdanan ug walay katapusan. Sa pagtangdi, ang waykatapusang kinabuhi nga gihatag ngadto sa magtotoo sa teknikal gitawag og malungtarong kinabuhi; mao nga, kini walay katapusan apan misugod diha sa takna sa kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang (Juan 3:36).
 2. Sama sa tanang divine nga mga hiyas, ang waykatapusang kinabuhi nagaaplay ngadto sa personalidad, ang mismong esensiya sa Dios. Ang waykatapusang kinabuhi nagakahulugan nga Siya sa kanunay nabuhi ug sa kanunay mabuhi; wala gayuy bisan usa ka higayon nga Siya wala mabuhi. Siya walay usa ka sinugdanan gayud; walay bisan-unsang-butang nga nahiuna Kaniya; wala gayuy nakaingon sa pagsangpot sa pagkalalang sa Dios. Ang panahon Iyaha lamang imbensiyon alang sa kasayon diha sa Iyang mga binuhat.
 3. Tungud kay ang Dios mao ang mihimo ug gigikanan sa panahon, Siya dili

ulipon sa panahon (Deuteronomio 32:40; Mga Salmo 90:2; 102:27; 1 Mga Taga-Corinto 2:7; Mga Taga-Efeso 1:4; 1 Timoteo 1:17). Siya miimbento sa panahon aron nga Siya makapakita sa Iyang waykatapusan nga kinabuhi diri kanato, ug kita makapahiuyon sa waykatapusang Dios pinaagi sa paghuput sa Iyang waykatapusang kinabuhi pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo. Sa gihapon, kita magpadayon sa paghunahuna pinasikad sa panahon, ug, sa pagkatinuud, kita dili mabuhi kon walay panahon.

4. Ang panahon, bisan pa walay substansiya, maoy usa ka butang sa mga binuhat sa Dios. Gumikan kay ang Dios maloloy-on ug mahunahunaon kaayo alang sa paghatag kanato og panahon, kita gayud maghatag sa panahon og balik ngadto Kaniya. Sa laing mga pulong, ang sukaranong paghatag diha sa Kristohanong paagi sa kinabuhi mao ang paghatag sa panahon. Sa matag-higayon nga kita magsimba sa Dios sa bisan-unsang paagi ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu, kita naghatag og panahon ngadto Kaniya. Tanan nga Kristohanong pangalagad, naglakip sa paghatag og kuwarta, ikaduha lamang. Ang nag-unang paagi diin kita maghatag sa atong panahon sa dihang kita maggahin og panahon alang sa pagsimba sa Dios pinaagi sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya. Ang atong waykatapusang kinabuhi nagasugod diha sa duha ka hugna: temporal nga kinabuhi dinhi sa kalibutan ug waykatapusang kinabuhi didto sa langit. Dinhi sa kalibutan, ang Dios nagahatag kanato og usa ka adlaw matag higayon, ug kita gayud mag-ila nga ang usa ka tipik nianang adlaw nahisakup Kaniya alang sa pagkat-on sa Iyang Pulong.
5. Ang Dios wala sa panahon, apan ang panahon anaa sa Dios.
6. Ang Dios labaw sa tanang mga binuhat, naglakip sa panahon. Alang Kaniya, ang “usa ka adlaw susama sa usa kalibo ka tuig, ug ang usa kalibo ka tuig susama sa usa ka adlaw” (2 Pedro 3:8b).
7. Ang Dios salabutanon ug tungud-niini wala nagakinahanglan nga mahimong kronolohiyanhon (Mga Taga-Roma 12:2), apan Siya mahimong kronolohiyanhon kon Siya niining-paagiha nagapili. Pananglitan, ang panahon misugod diha sa pagbuhat, ug gumikan kay ang pagsunudsunod sa kasaysayan mahitabo sa tinuuray, ang Dios, kinsa nagatan-aw sumala sa kamatuuran, nagaila sa panahon. Ang Dios sa kanunay *nagapatuman* sulud sa panahon og unsay *angay nga himoon* sulud sa panahon isip parte sa Iyang plano. Sa ingon, ang mga kalainlain nga panalangin ug kalisdanan nga mag-abut sa atong adlaw-adlaw nga pagkinabuhi parte lamang sa usa ka tibuuk plano alang sa pagpanalangin kanato didto sa eternidad, maingon usab sa pagsangkap sa seguridad ug panalangin alang kanato sulud sa panahon.
8. Ang panahon, nga maykinutuban, pulos adunay pagsunudsunod ug kadugayon. Ang kadugayon sa panahon nasukud pinaagi sa iyang pagsunudsunod; pananglitan, ang kadugayon sa usa ka adlaw nasukud pinaagi pagsunudsunod sa mga minuto o mga oras.
9. Sa pagtangdi, ang eternidad, nga waykinutuban, adunay kadugayon lamang. Ang kadugayon nga walay pagsunudsunod maoy kadugayon giha-

pon, apan kini dimasukud. Busa, ang waykinutuban, waykatapusan nga Dios adunay kadugayon lamang. Sa pagkatinuud, ang eternidad *maoy* pagkawalay-kinutuban bahin sa iyang kalambigitan sa panahon. Ang panahon usa ka kutay sa pagsunudsunod sumala sa panahum sa tawo ang maykalabutan, apan ang eternidad lapas pa sa panabut sa tawo, nag-abut ngadto sa pagkawalay-kinutuban.

10. Ang waykatapusang kinabuhi sa Dios giimpyut ngadto sa tanan kinsa magtoo diha ni Kristo (Juan 3:16, 18, 36; 10:10; 14:6; 20:31; 1 Juan 5:11–12). Si Jesu-Kristo “ang dalan, ug ang kamatuuran, ug ang kinabuhi” (Juan 14:6). Siya *ang* kinabuhi; wala gayuy bisan usa ka higayon nga Siya, diha sa Iyang pagkadios, wala mabuhi (Juan 1:1). Ang waykatapusang kinabuhi sa kanunay anaa Kaniya: “Kini ang nahisulat, ang Dios mihatag ngari kanato sa waykatapusang kinabuhi, ug kining kinabuhia anaa sa Iyang Anak. Siya kinsa anaa ang Anak adunay kinabuhi; Siya kinsa wala ang Anak walay kinabuhi” (1 Juan 5:11–12, gikorihiang paghubad). Dugang pa, isip ang Magbubuhat, ang Ginoong Jesu-Kristo mao ang tinubdan sa tanang kinabuhi (Mga Hebreohanon 1:2). Ang Dios nga Amahan tinubdan usab sa kinabuhi, dili gikan sa baroganan sa pagbuhat, kundili isip ang usa kinsa nagahuyup sa “kidlap sa kinabuhi” ngadto sa puya sa dihang kini nagagula gikan sa sabakan diha sa pagkatawo. Usab, ang Dios nga Balaang Espiritu mao ang tinubdan sa kinabuhi isip ang ahente sa pagkahimugso-pag-usab (Titus 3:5) ug isip ang usa kinsa nagabutang sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo sulud sa paghiusa uban ni Kristo sa panahon sa pagtoo diha sa Ebanghelyo. Pinaagi sa bawtismo sa Balaang Espiritu sa panahon sa kaluwasan, ang waykatapusang kinabuhi ni Jesu-Kristo mamahimong atoa nga waykatapusang kinabuhi. Gumikan-niini ang mga myembro sa Trinidad maykalabutan sa kinabuhi pinaagi sa piho, lainlain nga mga paagi nga dili gayud magkasumpaki sa usag-usa ug sa hingpit magkauyon diha sa operasyon sa kinaiya-sa-Dios.

F. Omnipresence

1. Ang Dios sa waykatapusan, sa hingpit, ug sa dungan anaa sa tanang dapit (Deuteronomio 4:39; Mga Salmo 139:8; Mga Proberbio 15:3; Mga Buhat 17:27).
2. Kini dili panteyismo, gumikan kay ang panteyismo nagadumili sa pagkaanaay kinabuhi ug personalidad sa Dios. Panteyismo mao ang tinoohan nga ang Dios anaa sa matag butang busa naghimo sa Dios nga usa ka dipersonal nga puwersa ug nagpakadios sa kinaiyahan.
3. Dios mao ang katibuk-an sa Iyang esensiya. Sa walay pagkakatatag, pagpadako, pagpadaghan, o pagkabahin, Siya nagasuhot ug nagapuno sa tibuuk uniberso ug sa tanan nga gawas sa uniberso hangtod sa pagkawalay-kinutuban (Mga Salmo 139:7; Jeremias 23:23–24; Mga Buhat 17:27).
4. Ang Dios gawasnon nga magpakalokal. Siya uban ni Moses ibabaw sa bukid (Exodo 19:18, 20); Siya mipuyo sulud sa Balaan sa mga Balaan sulud sa Templo isip ang Shekinah nga Himaya (Exodo 40:34; Levitico 16:2). Siya “nahimong tawo, ug mipuyo uban kanato” (Juan 1:14 gikorihiang paghubad)

samtang sa susamang panahon anaa sa bisan-asa sa tibuuk kawanangan ug lapas pa sa tibuuk kawanangan. Siya nasayod sukad-sa-sinugdan sa atong mga kahuyang, atong mga problema, atong mga sirkumstansiya. Siya sa personal interesado ngari kanato matag tipik-sa-takna nga kita anaa sa panahon, ug Siya andam sa pagtabang kanato dihadiha. Siya ang perpektong magtatambag—Siya sa kanunay adunay panahon para sa tanan sa samang-higayon. Ang omnipresence nagakahulugan nga Siya diha sa personal, usa ka saksi sa matag aktibidad sa atong mga kinabuhi ug sa tanang tawhanon ug anghelanong kasaysayan.

5. Ang omnipresence nagahulagway sa kawanangan mahitungud sa kalambigitan sa Dios; ang pagkawalay-sukud nagahulagway sa Dios mahitungud sa kalambigitan sa kawanangan.
 - a. Ang Dios dili ubus sa mga balaod sa kawanangan. Ang Dios miimbento ug mibuhat sa kawanangan sama nga Siya miimbento ug mibuhat sa panahon. Ang kawanangan dako, apan dili sama ka dako sa Dios.
 - b. Ang Dios dili mahimong molabaw o mominos pa kay Kaniya.
 - c. Dios mao ang hinungdan nga may kawanangan. Siya mibutang og kahan-ayan sa kawanangan, nga nagalukup sa dimasukud nga mga lightyear. Ang kawanangan usa sa duha ka utlanan nga gikahatag sa Dios ngadto sa mga binuhat, ikaduha mao ang panahon. Tali sa atong kaluwasan ug sa pisiko nga kamatayon, kita ingon nga mga magtotoo maglihok sulud sa kawanangan ug sa panahon sama sa dimagtotoo sa tanang-bahin. Sa dihang ang katawhan magpanaw paingon sa kawanangan, sila makatagbo sa ilang-kaugalingon sulud sa usa ka ‘waysinugdanan ug waykatapusan’ nga sitwasyon, apan sila sa gihapon sulud sa panahon. Kita dili gayud makalikay sa panahon o kawanangan, ug kini mahimong usa ka kalit-nga-kalisdanan alang sa paghimo sa ingon—ang atong tibuuk kasinatian sa kinabuhi nadugtong ngadto sa panahon ug kawanangan. Pananglitan, sa dihang ang Dios nagamando kanato sa “ayaw talikdi ang inyong panagtigum sa pagsimba [sa pagkat-on sa Pulong sa Dios]” (Mga Hebreohanon 10:25a, gikorihang paghubad), Siya kinahanglan para sa pagsangkap kanato sa mga paagi sa pagtuman sa Iyang sugo. Siya mihatag kanato sa kawanangan ug panahon aron nga kita mahimong mabutang sa tukmang dapit diha sa tukmang panahon.
 - d. Bahin sa kawanangan, ang Dios anaa-sa-tibuuk-uniberso—sa kawanangan, ug labaw-sa-tanan—gawas sa kawanangan.
 - 1) Pagkaanaa-tibuuk-uniberso nagakahulugan nga ang Iyang tibuuk esensiya sa kanunay anaa sa tanang-dapit sa kinaiyahan, sa kasaysayan, sa tanang panghitabo sa katawhan (Jeremiah 23:23–24; Mga Buhat 17:27–28).
 - 2) Pagkalabaw-sa-tanan nagakahulugan nga Siya makaugalingnanon gikan sa binuhat nga uniberso mao nga walay piho nga dapit sa katibuk-an nagapugong Kaniya (Mga Salmo 113:5–6; Isaiah 55:8–9; Juan 8:32).
 - e. Kon ang kawanangan gihubit ingon nga adunay mga utlanan, ang

Dios labaw gayud niana nga mga utlanan sa pagkawalay-kinutuban tungud kay ang Dios mao ang Magbubuhay, ang hinungdan nga may kawanangan. Gumikan kay ang Dios adunay abilidad sa pagtagik sa panahon ug kawanangan ug sa sulud kanila maingon man sa gawas kanila, Siya usab adunay abilidad sa pag-atiman sa masgamay nga mga problema sama sa atong mga pag-antos ug mga kalisud. Ang atong personal ug nasudnong mga problema halayo ra sa kalisud para sa Dios sa pagdumala ingon nga kini alang Kaniya susama ra sa pag-imbento sa adlaw o sa piye kuwadrado. Sa pagkasayod niini, kita walay hinungdan nga mabalaka.

- f. Ang Dios nagapuno sa kawanangan ug panahon pinaagi sa Iyang presensiya, nagapalahutay sa duha, ug nagahatag sa duha sa katuyoan ug bili. Siya ang Ginoo sa panahon ug sa kasaysayan. Ang Iyang omnipresence nagalambigit sa kamatuuran nga si Jesu-Kristo nagakontrolar sa kasaysayan ug sulud sa panahon ang mga plano ug mga katuyoan sa Dios matuman.
6. Ang Dios lagmit mipugong-sa-kaugalingon, maingon sa kahimtang sa nagpakatawo nga persona ni Jesu-Kristo sulud sa hypostatic nga paghiusa. Ang Griyegong pulong (*kenoo*) gigamit ni Kristo diha sa Mga Taga-Filipos 2:7 nagakahulugan og “aron pagahikawan sa kalihukan sa pagkadios.” Ubus sa doktrina sa kenosis, ang Dios-tawo miuyon ngadto sa plano sa Amahan. Pinaagi sa pagdawat sa tinuud nga pagkatawo, Siya sa kinabubut-on mipakunhod sa Iyang-kaugalingon ug nahimong waykaparehas nga persona sa uniberso. Karon si Kristo dili lamang Dios, katumbas sa Amahan ug sa Balaang Espiritu, kundili Siya usab tinuud nga pagkatawo, lahi gikan sa uban nga mga myembro sa kinaiya-sa-Dios.

Ang pagkawalay-kinutuban sa Dios maoy hingpit imbis nga masangkaron. Kana mao, ang Dios dili pagaisipon lamang ingon nga naglungtad sa waykinutuban lapas sa panahon ug kawanangan kundili naghuput sulud sa Iyang-kaugalingon sa waykinutubang mga kahinguhaan. Siya ang perpektong persona kinsa nagalabang ibabaw sa tanan nga talagsaong-panghitabo ug nagamugna sa basihan alang sa tanan, samtang naghuput sulud sa Iyang-kaugalingon sa usa ka way-utlanang suplay sa waykinutubang enerhiya sa Iyang espirituhang kinabuhi ug personalidad.

G. Omniscience

1. Ang Dios maalamon; Siya adunay perpektong kaalam. Siya nasayod sa hingpit ug sa waykatapusan sa tanan nga mahibaloan, bisan-hain sa nahinabo o sa mahimong mahitabo lamang. Ang matag-butang nga nahibaloan o mahibaloan pa—pananglitan, ang matag pagkaplag tungud sa pag-uswag sa siyensiya—nahibaloan na sa Dios sukad pa sa eternidad nga milabay. Wala gayuy bisan usa ka higayon nga Siya wala mahibalo sa tanan nga mahibaloan. Sa laing mga pulong, ang Dios makapasar sa bisan-unsang pasulit sa bisan-unsang sabdyek sa bisan-unsang panahon o sa tanang sabdyek sa susamang panahon, ug Siya makahimo gayud sa ingon didto sa eternidad nga milabay. Dugang pa, ang Dios wala gayud nagakat-on sa

- bisan-unsang-butang tungud kay Siya sa kanunay nahibalo sa tanan; Siya nahibalo sa katapusan gikan sa sinugdan (Mga Salmo 33:13–15; 139:1–4; 147:4–5; Mga Proberbio 15:3; Malachi 3:16; Mateo 6:8; 10:29–30; Mga Buhat 15:8; Mga Hebreohanon 4:3, 13; 1 Juan 3:20).
2. Ang omniscience mahimong makategoriya sa tulo ka paagi:
 - a. Waykatapusan: Tungud kay ang Dios waykatapusang kinabuhi ug omniscient, Siya sa kanunay nasayod sa tanan (Mga Buhat 15:18).
 - b. Dimatukib: Ang waykinutuban maoy dimatukib nato, apan tungud sa Iyang pagkawalay-kinutuban, ang matag-butang masabut sa Dios sa tin-aw. Ang Bibliya nagapadayag lamang sa diyutay nga tipik sa kahibalo sa Dios (Mga Taga-Roma 11:33).
 - c. Maalamon: Ang hingpit nga kaalam maingon man ang hingpit nga kahibalo nahisakup ngadto sa omniscience sa Dios (Mga Taga-Efeso 3:10).
 3. Ang matag detalye sa tanang binuhad ug kasaysayan anaa sa hunahuna sa Dios sa tanang panahon ug sa kanunay anaa gikan pa sa eternidad nga milabay. Kini ang mentalidad sa Dios nga maylabot sa Iyang pagkawalay-kinutuban.
 4. Busa, ang umaabot sama ka tin-aw nganha sa Dios sa nangaging-panahon.
 5. Ang Dios nahibalo-daan sa umaabot. Gumikan kay ang tanang panghitabo matuman sumala sa Iyang pagtambag, ang divine nga dekrito, Siya nahibalo-daan, apan ang Iyang pagkahibalo-daan dili ang pagpiho-daan. Siya nasayod sa matag lakang nga imong himoon, apan Siya wala gayud nagahilabut sa imong kabubut-on (cf. Pakapin-sa-basahon B).
 6. Ang Dios nahibalo-daan sa kalihukan sa matag gawasnong pagbuut; Siya nahibalo unsay pilion sa laing mga linalang. Siya nahibalo nga kita adunay usa ka gawasnong pagbuut—sa pagkatinuud Siya mihatag kanato sa atong kabubut-on—ug Siya nahibalo asang dalana kita mopili pinaagi sa kalihukan sa atong gawasnong kabubut-on diha sa matag sitwasyon sa kinabuhi.
 7. Bisan pa og Siya wala gayud nagahilabut sa gawasnong pagbuut, ang Dios maloloy-on ug maalamon-kaayo. Busa, Siya wala gayud lamang maglingkod diha sa daplin. Siya mahimong magdeterminar unsa ang pilion pinaagi sa Iyang maloloy-on nga impluwensiya, pananglitan, pinaagi sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa kalag sa magtotoo o pinaagi sa Iyang pagkontrolar sa mga baryable sa kinabuhi nga lapas pa sa tawhanong pagkontrol—sagad sa masaypanong gitawag og kapalaran o swerte.
 8. Ang kahibalo sa Dios dili ubus sa kaugmaran, pangatarungan, pagbasol, o katahap. Ang Iyang kahibalo sa kanunay hingpit ug perpekto; tungud-niini ang Iyang kahibalo dili mapaugmad labaw sa unsay anaa na. Ang Dios nahibalo sa tanang konklusyon maingon man sa tanang pasikaran; tungud-niini, bisan pa og Siya sa hingpit makatarunganon ug rasyonal diha sa tanang butang, Siya wala gayud nagakinahanglan sa paghunahuna og kasulbaran sa mga butang. Kini usab nagakahulugan nga kita dili gayud makahimo-sa-pagsaway sa Dios; dili gayud kita makapaarang-arang sa Iyang sistema. Kita sa pagkatinuud makasunud lamang diha sa Iyang maalamon kaayong palisiya, nga nagbaton sa atong kaayohan sulud sa hunahuna. Unsa kaha

kon kita magpili sa dili pagsunud sa divine nga paagi? Ang Iyang plano nagapadayon bisan wala kita.

Si Satanas ang kinamaayohang panig-ingnan og unsay mahitabo sa usa-ka-linalang kinsa nagasulay sa pagtonto sa Dios. Ang tibuuk istrategiya sa yawa nahisama ngadto sa usa ka pagsulay sa pagtonto, pagsaway, ug paglupig sa Dios. Si Satanas nagatoo nga siya adunay usa ka masmaayong plano kay sa Dios ug nagatinguha sa pagpatuman niini ug sa pagpuli sa Dios. Ang resulta sa maalam hinoon aroganteng mga paningkamot ni Satanas alang sa pagpalambo sa divine nga plano mao ang kalibog ug kadaotan nga atong makita sa kalibutan karong-panahona. Sa katapusan ang matigiong plano ni Satanas moresulta diha sa iyang kaugalingon nga kagun-uban pinaagi sa linaw sa kalayo sa kahangturan. Bisn og ang mga magtotoo dili gayud makakita sa linaw sa kalayo, ang ilang diperpekto ug kulang-sa-kaalam nga mga plano makamugna og kagul-anan alang sa ilang-kaugalingon ug sa uban.

Gumikan kay ang panghunahuna sa Dios dili ulipon sa mga pagmahay, katahap, o depresyon, ang tanan nga Siya nahibalo dili gayud makahimo Kaniya nga masulub-on. Kon kita nakahibalo sa pipila lamang sa mga detalye nga ang Dios nahibalo, kon kita makakita lamang sa umaabot, kita dihadiha mataranta.

H. Omnipotence

1. Ang Dios makagagahum-sa-tanan; ang Iyang gahum waykinutuban. Ang omnipotence nagapahimug-at sa waykatapusang pagkalabing-hataas nga gahum sa Dios (Genesis 17:1; 18:14; 2 Cronicas 16:9; 25:8; Job 26:7; 42:2; Mga Salmo 24:8; 74:13; 93:1; 147:5; Isaiah 40:26; 43:13; 50:2; Jeremiah 27:5; 32:27; Mga Taga-Roma 19:6).
2. Ang omnipotence sa Dios nagagarantiya nga “wala gayuy imposible sa Dios” (Lukas 1:37; cf. Mateo 19:26*b*; Markos 10:27).
3. Ang Dios makahimo sa pagbuhat sa tanang butang kutob sa maabot sa Iyang balaan nga karakter; mao nga, Siya makahimo sa tanang butang nga dili supak-sa-kaugalingon o supak sa Iyang kaugalingon nga kinaiya. Alang Kaniya ang pagbuhat sa sukwahi nga mga butang dili gayud magpasabut og gahum apan ang pagkadili-hingpit ug pagkadili-makahimo.
4. Ang Dios dili gayud mohimong husto sa sayup, ni Siya molihok sa binuang. Siya wala gayud nagaabuso sa Iyang gahum; ang Iyang gahum diperpekto ug dimaabot sa atong pagsabut (Isaiah 44:24; 2 Mga Taga-Corinto 4:6; Mga Taga-Efeso 1:19–20; 3:20; Mga Hebreohanon 1:3).
5. Kon ugaling ang Dios limitado sa pila ka higayon, kini tungud sa usa ka kinaugalingong-pagpahamtang nga limitasyon subay sa Iyang plano ug esensiya.
6. Ang Dios makahimo sa tanan nga Siya nagatinguha sa paghimo, apan Siya mahimong dili magtinguha sa paghimo sa tanan nga Siya makahimo.
7. Ang waykinutuban nga enerhiya ug gahum nahisakup ngadto sa Dios (Mga Salmo 8:3). Siya dili matulog; Siya dili gayud kapuyon. Human sa binilyon ka tuig Siya wala gihapon maluya, ug Siya dili gayud maluya. Kita

nanginahanglan sa pagpahiuyon niana: Ang Dios manggiloy-on, apan Siya dili dimasabut—busa ayaw pagdahum Kaniya alang sa pagsimpatiya diha sa imong mahuyang nga pamalibad nga ikaw gikapoy kaayo alang sa pagkat-on og doktrina ug pagtuman sa imong mga responsibilidad sa kinabuhi. Kon ikaw magkinahanglan og enerhiya alang sa paghimo sa Iyang pagbuut, Siya nagasangkap sa enerhiya. Pinaagi sa paggamit og unsay atong nahibal-an mahitungud sa pagkawalay-kinutuban sa Dios, kita makakita nga ang Dios sa kanunay mosangkap ug aron kita gayud magpadayon walay sapayan unsay atong gibati. Ang Dios wala gayud nagakonsentir og pag-undang. Sa dihang ikaw magsugod sa paghimo og mga pamalibad, ikaw magsugod sa pagpalambo sa mga pagkawala-mahiayon ngadto sa grasya ug gahum sa Dios.

8. Ang uniberso gigunitan sa susamang-panahon pinaagi sa omnipotence ni Jesu-Kristo (Mga Taga-Colosas 1:16–17).
 9. Ang Dios mihimo sa Iyang divine nga gahum nga magamit sa matag Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo alang sa pagpatuman sa waykaparehas nga espirituhanong kinabuhi (1 Mga Taga-Corinto 2:5; Mga Taga-Efeso 1:19–20; 3:6; Mga Taga-Colosas 1:1; 2 Mga Taga-Tesalonica 1:11; 1 Pedro 1:5; 2 Pedro 1:3):
 - a. ang gahum sa Pulong sa Dios nga nagliyok sulud sa atong mga kalag;
 - b. ang waykaparehas nga mga bahandi sa Kapanahonan sa Simbahan;
 - c. ang pagpuno sa Balaang Espiritu;
 - d. ang kalihukan sa espirituhanong mga gasa.
- I. Pagkadimausab
1. Ang Dios waypagkausab. Siya dili mausab; ang tawhanong mga linalang mausab (Mga Salmo 33:11; Malachi 3:6; Mga Hebreohanon 13:8; Santiago 1:17).
 2. Ang Dios dili mahimong masmaayo o masdaotan kay sa Iyang esensiya. Siya wala gayud nakabaton og usa ka adlaw nga Siya nahimong masmaayo o masdaotan, sa pagtangdi ngari kanato, sa kang kinsa ang matag adlaw maoy masmaayo o masdaotan. Adunay dako-kaayong kalainan tali sa binuhat ug Magbubuhat; ikaw dili makahatag sa Dios og usa ka maayong adlaw o usa ka daotang adlaw, apan Siya sa wayduhaduha makahatag kanimo sa bisan-hain.
 3. Bisin pa ang anthropopathic nga mga representasyon alang ni Ginoong Jesu-Kristo diha sa Kasulatan, sama sa *paghinulsul*, magrepresentar lamang sa Iyang perpekto nga batasan ngadto sa mga pagkabalhin sa tawo, sa kasaysayan, ug sa panahon. Ang Dios daw og magpakita nga mausab apan Siya dili gayud. Siya nagpahayag lamang sa Iyang karakter sa laing paagi maingon sa gikinahanglan sumala sa mga kalainan ug mga kausaban sa tawo o kasaysayan. Sama sa usa ka girimpula nga dili mausab iyang porma samtang nagtuyok uyon sa pagbalhin sa hangin, sa maong-paagiha ang Dios nagapakita lamang sa nagkalainlaing aspeto sa Iyang dimausab nga persona ug plano sa higayon nga kita mausab. Siya nagaatiman sa matag tawo sa tagsatagsa ug sa matag makasaysayanong sitwasyon

sumala sa mga kamatuuran sa hitabo (Mga Salmo 33:13–15; 139:1–18, 23–24; 147:4–5).

Ang Dios adunay abilidad alang sa pagdumala sa bisan-unsang sitwasyon sa kinabuhi uyon sa bisan-unsay gikinahanglan; tungud-niini, ang kamatuuran nga Siya nagatagbo sa usa ka hugpong sa mga sirkumstansiya pinaagi sa disiplina ug sa laing hugpong pinaagi sa pagpalingkawas wala nagakahulugan nga ang Iyang pagkadimausab nakompromiso. Kini nagakahulugan hinoon nga Siya maalamon ug makiangayon ug nga Siya nasayod kon unsay buhaton. Siya wala nagaatiman sa matag-butang sa mao rang paagiha—kana mahimo nga pagkawalay-hibangkaagan, dili pagkadimausab! Ang Dios nagaatiman sa matag-butang sumala sa inpormasyon nga Siya nagahuput, nga maoy kompleto.

Maykalabutan sa piho ngadto sa Kinatas-ang Hukmanan sa Langit, ang Pangulong Mahistrado perpekto nga walay mga kasukwahian. Siya dimausab apan makahimo sa pagtantiya sa nagkalainlaing mga sitwasyon diha sa nagkalainlaing mga paagi. Gumikan kay Siya sa waypagkausab perpekto, ang Iyang mga pormal-nga-pamahayag sa kanunay perpekto.

4. Ang pagkadimausab maoy masubayon diha sa kagawasan ug wayhunong nga aktibidad sa Dios. Ang Dios sa samang higayon nagaatiman sa minilyon ug minilyon nga katawhan kinsa giisip nga ubus sa Iyang espesyal nga atensiyon. Siya nagadiktar kanato; kita dili magdiktar Kaniya. Alang sa gikatak dang mga aktibidad, Siya mitugyan sa pipila sa Iyang awtoridad ngadto sa mga pastor-magtutudlo (mga nagkalainlaing lalaki nga mga magtotoo ang nahatagan niini nga espirituhanong gasa sa higayon sa kaluwasan), ug kita magpahiuyon ngadto sa waykinutuban, dimausab, sa wayhunong nga aktibong awtoridad sa Dios pinaagi sa pagpahiuyon ngadto sa awtoridad sa angay nga pastor-magtutudlo.

Ang Dios gawasnon sa paglihok sumala sa Iyang esensiya. Ang kamatuuran nga Siya dimausab nagakahulugan nga Siya dili makausab sa Iyang kaugalingon nga kinaiya, dili tungud kay Siya dili makabuhat sama sa Iyang divine nga kinaiya nagadiktar. Tungud-niini, ang Dios sa kanunay anaa sa Iyang labing-maayong kahimtang. Adunay usa ka mining doktrina hain nagaingon nga tungud kay ang tawo napakyas sulud sa Hardin, ang kaluwasan maoy ikaduhang labing-maayo sa Dios. Sumala-sa-gitooan ang Iyang una nga labing-maayo mao ang pagpalungtad nianang perpekto nga kalikupan. Ang katapusang konklusyon sa maong mini nga pagtulon-an mao nga kon kita buutan ug maayo kaayo, kita sa umaabot-nga-panahon mahimong takus sa unang labing-maayo sa Dios, ug Siya motukod sa laing Eden.⁸² Kana dili lamang mapasipad-on ug legalista, kini satanasnong

82. Ang sa milenyo nga paghari ni Jesu-Kristo, ang katapusang usa kalibo ka tuig sa kasaysayan nagsugod sa Ikaduhang Pag-abut, dili ang bag-o nga Eden. Kini usa ka panahon sa perpektong kalikupan sulud sa kalibutan alang sa katawhan nga may usa ka kinaiyang makasasala, ingon nga sukwhi ngadto ni Adan ug sa babaye kinsa walay kinaiyang makasasala sulud sa Hardin. Sa katapusan sa Milenyo sa dihang si Satanas mapagawas gikan sa pagkabilanggo, ang mga dimagtotoo moapil sa Gog Rebolusyon batok sa perpektong kalikupan (Pinadayag 20:1–3, 7–9) busa nagpakita nga ang perpektong kalikupan dili ang kasulbaran sa mga problema sa tawo.

kadaotan. Ang Dios sa kanunay anaa sa Iyang labing-maayong kahimtang. Walay karakteristiko sa Dios nga mausab; Iyang hustisya, ang magbalantay ngadto sa tanan Niyang mga hiyas, nagapasiguro niana sa dihang Siya nagaatiman sa tawo.

5. Sugod sa pagkadimausab sa Dios nagagumikan ang Iyang pagkamatimumanon.
 - a. Siya matimumanon sa pagpasaylo (1 Juan 1:9).
 - b. Siya matimumanon sa pagpabilin kanato nga naluwas (2 Timoteo 2:12–13).
 - c. Siya matimumanon sa pagpalingkawas diha sa kalisud (1 Mga Taga-Corinto 10:13).
 - d. Siya matimumanon diha sa pag-antos (1 Pedro 4:19).
 - e. Siya matimumanon diha sa pagsangkap og usa ka panagkauban diha ni Kristo, matimumanon diha sa Iyang plano (1 Mga Taga-Corinto 1:9).
 - f. Siya matimumanon sa pagsangkap og eternidad (1 Mga Taga-Tesalonica 5:24).
 - g. Siya matimumanon sa pagpalig-on sa magtotoo (2 Mga Taga-Tesalonica 3:3).
- J. Kamatinuuron
 1. Kamatinuuron nagakahulugan nga ang Dios absolutong kamatuuran, ang ekspresyon sa Iyang integridad (Deuteronomio 32:4b). Ang Iyang kamatinuuron makita diha sa Iyang mga paagi, Iyang paagi sa buhat (Mga Salmo 25:5, 10; 86:15; Pinadayag 15:3); sa Iyang mga buhat (Mga Salmo 33:4; 111:7–8; Daniel 4:37); ug pinaagi sa Iyang Pulong (2 Samuel 7:28; 1 Mga Hari 17:24; Mga Salmo 19:9; 119:142, 151; 138:2; Juan 8:45; 17:17; 2 Mga Taga-Corinto 6:7; Mga Taga-Efeso 1:13).
 2. Ang kamatinuuron sa kinaiya-sa-Dios
 - a. Ang Amahan (Mga Salmo 31:5; Isaiah 65:16; Jeremiah 10:10a; Juan 3:33; 17:3; Mga Taga-Roma 3:4)
 - b. Ang Anak (Juan 1:14; 8:32; 14:6; 1 Juan 5:20; Pinadayag 16:7; 19:11)
 - c. Ang Balaang Espiritu (Juan 14:27; 15:26; 16:13; 1 Juan 5:6)
 3. Dili lamang matinuuron ngadto sa uban nga mga linalang, ang Dios matinuuron sa Iyang-kaugalingon. Ang kamatuuran nga ang Dios kamatinuuron ngadto sa uban maoy ikaduha. Ang nag-unang kamatuuran mao nga didto sa eternidad nga milabay sa wala pa ang bisan-unsang binuhat malalang, ang matag myembro sa Trinidad matinuuron sa Iyang-kaugalingon ug busa adunay perpektong integridad. Ang matag myembro sa kanunay mihuput og perpektong integridad pinasikad sa kamatuuran. Ang tawo nagaingon, “Ako nagsulti sa kamatuuran”; ang Dios nagaingon, “Ako *mao* . . . ang kamatuuran” (Juan 14:6). Ang tawo sagad nagakaplag niini nga dilisud alang sa pagpahiuyon ngadto sa uban pinaagi sa mga bakak ug limbong, apan ang Dios wala gayud mihimo niana nga pagpahiayon.
 4. Ang Dios wala nagahuput sa kamatuuran maingon nga daw Siya nakadawat; Siya *mao* ang kamatuuran sukad sa eternidad nga milabay. Ang

kamatuuran wala gayud makonhuran o makompromiso diha Kaniya; Dios mao ang tinubdan sa kamatuuran. Busa, Dios mao ang tinubdan sa doktrina sa Bibliya. Gikan sa kamatuuran nga mao ang Dios nagagikan ang kamatuuran nga kita anaa pinaagi sa mga sinulat. Ang matag porma sa kahibalo, matag kamatuuran, nagapuyo diha sa Dios uban sa pagkaabsoluto, isip ang masaligong-pamahayag sa doktrina sa Bibliya. Ang divine nga hiyas sa kamatinuuron nagagarantiya nga ang divine nga pagpadayag sa bisan-unsang porma—binaba (una-sa-kanon) o sinulat (Kanon)—maoy tukma, perpekto, ug absoluto (Deuteronomio 32:4; Juan 6:32; Mga Hebreohanon 8:2; 1 Juan 5:20).

5. Adunay usa ka dimatugkad nga gidaghanon sa kamatuuran nga dili ikapadayag hangtod nga kita makaabot sa langit, apan bisan-unsang nga ang Dios nakapadayag ngari kanato sulud sa panahon nadesinyo nga pagakat-onon ug pagasabton. Kon kita uyon sa pagpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios, kita kinahanglan makaangkon og kamatuuran sulud sa atong mga kalag pinaagi sa adlaw-adlaw nga kalihukan sa grasya nga aparato para sa panabut (GAP). Kita wala sa kinaiyanhon maghuput sa kamatuuran sulud sa atong-kaugalingon; kita natawo nga mga bakakon tungud sa kinaiyang makasasala nga nagapuyo sulud kanato (Mga Taga-Roma 3:4). Busa, ang bisan-unsang integridad nga kita anaa dili mahimong ikatandi diha sa integridad sa Dios.
6. Bisan pa og ang katawhan sagad magpahiuyon sa usag-usa pinaagi sa pamakak, kita dili makailad sa Dios; kita kinahanglan magpahiuyon sa Iyang hustisya pinaagi sa kamatuuran; ang kamatuuran sa Ebanghelyo, ang kamatuuran sa rebound, ug ang kamatuuran sa doktrina sa Bibliya.
7. Kamatinuuron ug Pagkamatinumanon
 - a. Ang Dios waykinutubang pagkahingpit diha sa kamatinuuron ug pagkamatinumanon, nga gikapahayag ngari kanato pinaagi sa doktrina sa Bibliya.
 - b. Diha sa kamatinuuron, ang Dios nagapasidungog sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa kalag sa magtotoo. Kini usa sa bantugang mga prinsipyo nga makuha gikan sa doktrina sa divine nga esensiya: Dios *maoy* kamatinuuron isip usa ka hiyas ug Siya tungud-niini magpasidungog gayud sa kamatuuran nga nagpuyo sulud sa atong mga kalag. Ang Dios nagapasidungog sa Iyang Pulong sa bisan-asa kini makaplagaan; ang labing-daghang doktrina sulud sa kalag nagamugna og pagkahamtong nga pagpahiayon ngadto sa hustisya sa Dios o mauyonong kalambigitan diha sa integridad sa Dios. Tungud niini kini tataw gayud og nganong kita dili makatubo pinaagi sa atong mga buhat o maayong mga binuhatan, dili bisan pa pinaagi nianang sa kasagaran lehitimong mga buhat sama sa pagsaksi, paghatag, pag-ampo, ug uban pa. Ingon nga usa ka butang sa kamatinuuron sa Dios, ang espirituhanong pagtubo mahimong makab-ot lamang pinaagi sa makanunayon, mapadayonong pagpasulud sa doktrina sa Bibliya (2 Pedro 3:18). Gumikan kay ang Dios nagapasidungog sa Iyang Pulong, ang Iyang Pulong sulud sa mga kalag

sa mga magtotoo mao ang bugtong butang nga mopalingkawas sa nasod gikan sa rebersiyonismo ug sa mga liyok sa disiplina.⁸³

- c. Diha sa pagkamatinumanon ang Dios nagatuman sa tanan Niyang mga saad; kini ang basihan sa atong kompiyansa diha Kaniya (Deuteronomio 7:9; 1 Mga Taga-Corinto 1:9; 10:13; 2 Mga Taga-Tesalonica 3:3; 1 Juan 1:9). Ang Dios nagapasidungog sa doktrina sulud sa atong mga kalag ug nagasangkap sa divine nga lohistika alang sa pagsuportar kanato dinhi sa kalibutan atol sa atong higayon sa espirituhanong pagtubo. Gumikan-niini kita makahimo sa pagpadayon sulud sa kasaysayan ug pagpadayon sulud sa GAP walay sapayan og unsa ang makasaysayanong kahimtang-sa-panahon nga mahimong mahitabo. Bisan pa sa usa ka panahon sa nasudnong pag-us-us ug kagun-uban, ang Dios sa matinumanon naga-amuma kanato: Ang kamatayon dili makahilabot sa magtotoo hangtod nga ang Dios andam na sa pagpapauli kaniya. Dili lamang ang magtotoo gipanalipdan taliwala sa kahimtang sa kalit-nga-kalisdanan, apan usa sa mga panalangin ngadto sa hamtong nga magtotoo ang makasaysayanong impak. Ang magtotoo kansang kalag napuno sa doktrina, kinsa sa hingpit napahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios, kinsa nagahuput og mauyonong kalambigitan uban sa Dios, nahisama sa usa ka Atlas nga nagsuportar sa kalibutan. Kini ang kahimtang, bisan kon nahibal-an o wamahibal-i niadtong sa palibot kaniya.

- VIII. Mga Kategoriya sa Kontra-sa-pagtoo sa Dios nga mga Teyoriya: Si Satanas adunay daghang paagi diin siya nagasulay sa pagguba sa atong panabut sa karakter sa Dios.
 - A. Politismo ang tinoohan sa pagkadaghan sa mga diyosdiyos, maingon sa Phoenician, Griyego, ug Romanhon nga mga panteyon.
 - B. Panteyismo mao ang pilosopiya nga ang Dios ug ang uniberso usa ra, nga ang uniberso misugod isip usa ka tibuuk *maoy* Dios. Kini nagasupak sa pagkalabaw-sa-tanan sa Dios, ang kamatuuran nga ang Dios anaa gawas sa uniberso. Kini nagabutang og mga kinutoban diha sa Dios. Ang panteyismo usab nagasupak sa personalidad sa Dios, nanghingusog hinoon nga Siya anaa lamang isip ang tibuuk sumada sa tanang mga puwersa ug mga balaod sa nalalang nga uniberso. Kini ang tinoohan sa mga Hindu. Ang panteyismo sa sayup nagapahayag nga gumikan kay ang Dios wala nagalihok gawas sa uniberso, Siya wala mibuhat sa uniberso.

83. Maingon nga ang Dios nagadisiplina sa matag-usa sa mga magtotoo sa dihang sila karnal, Siya usab nagadisiplina sa kanasuran. Ang lima ka liyok sa disiplina maoy mauswagong mga hugna, ang matag-usa mahimong magkagrabe para sa dimatumanon nga nasod.

Unang Liyok sa Disiplina: kadaot sa panglawas; pag-us-us sa kauswagan sa agrikultura; panghasi; kahadlok ug kamatayon sa kombat; pagkawala sa personal nga mga kagawasan gumikan sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya (Levitico 26:14–17).

Ikaduhang Liyok sa Disiplina: ekonomikanhong pagkunhod ug depresyon; mitubo nga personal ug tagsatagsa nga disiplina tungud sa gipadayon nga negatibong kabubut-on bisan pa sa unang pasidaan (Levitico 26:18–20).

Ikatulong Liyok sa Disiplina: kapintas ug pagkabungkag sa balaod ug kahusay; ang mga siyudad nangalaglag (Levitico 26:21–22).

Ikaupat nga Liyok sa Disiplina: sundalanhong pagkabuntog ug/o langyaw nga pag-okupar; pagkanihit sa pagkaon (mikunhod ngadto sa usa-sa-napulo sa normal nga suplay); ang pagkabulag sa mga pamilya (Levitico 26:23–26).

Ikalima nga Liyok sa Disiplina: pagkagun-ub sa usa ka nasod gumikan sa kinatas-ang pagsalikway sa bibliyanhong mga prinsipyo (Levitico 26:27–39).

- C. Materyalismo mao ang matang sa ateyismo nga nagadumili sa pagkaanaa sa Dios ug nanghingusog hinoon nga ang materyal nga substansiya mao ang basihan sa ug katin-awan alang sa tanang butang. Ang materyalismo nagalantugi nga imbis ang kalagnong kinabuhi maoy giimpyut sa Dios ngadto sa biyolohiyang kinabuhi, ang tawhanong kinabuhi maoy usa ka produkto og unsay materyal. Kini usa ka pilosopiya sa komunismo.
- D. Ang deyismo nagapahayag nga ang Dios personal, waykinutuban, balaan, ug ang Magbubuhat sa uniberso, apan nanghingusog nga Siya sa personal mibiya sa Iyang binuhat sa dihang nakompleto. Sa ingon, Siya milaraw sa uniberso nga mahimong mapadayonon-sa-kaugalingon ug nagpauswag-sa-kaugalingon pinaagi sa mga puwersa nga nagpuyo sulud niini. Ang deyismo nagasalikway sa Pulong sa Dios ug sa bisan-unsang sugyot nga Siya nagapanginlabot diha sa tawhanong kalihukan. Isip usa ka rasyonalistang kalihukan sa ikanapulog-pito ug ikanapulog-walo nga mga siglo, ang mga dumadapig sa deyismo milakip nila Thomas Paine, David Hume, Thomas Jefferson, Edward Gibbon, ug Voltaire.
- E. Ang ideyalismo usa ka sistema sa panghunahuna hain nagalantugi nga ang hunahuna mao ang bugtong linalang ug nga ang materyal nga uniberso dili molabaw pa kay sa usa ka impresyon o ilusyon sa hunahuna. Pipila sa mga ideyalista magtoo sa Dios apan magdumili sa Iyang pagbuhat sa materyal nga mga butang. Ang ilang pilosopiya nagabunga og asetisismo.
- F. Ang ebolusyon nagaingon nga ang cosmos naugmad gikan sa usa ka natural, managsamang materyal paingon sa iyang makita nga lainlain ug miuswag nga kahimtang pinaagi sa iyaha mismong nagpuyo nga mga puwersa.
1. Ang teyista nga ebolusyon nanghingusog nga bisan pa og ang Dios maoy Magbubuhat sa orihinal nga mga materyal, ebolusyon mao ang paagi diin ang tanang kaugmaran nahimo gikan sa usa ka gitoohan nga kinaunhang kahimtang ngadto sa usa ka pagkakompleto.
 2. Ang ateyistang ebolusyon nagasalikway sa pagkaanaa sa Dios ug nagaangkon nga ang materya waykatapusan ug kinaugalingong-nag-ugmad.
- G. Ang positibong-kahimtang usa ka sistema sa panghunahuna nga nagadawat isip tinuud sa unsa lamang ang mahimong mapamatud-an pinaagi sa literal nga pagtudlo niini. Kini nga panahum sa pilosopiya nanghingusog nga ang pangatarungan pulos pagbalikbalik, ug kini nagasulay sa pagdasok sa tanang panghunahuna sulud sa usa ka sistema sama sa matematika. Ang positibong-kahimtang nagabaliwala pulos sa Dios ug sa tawhanong kalag.
- H. Ang monismo nagasagup sa panahum nga adunay usa lamang ka matang sa substansiya o katinuuran imbis sa duha (pananglitan, hunahuna ug materya—duwalismo) o daghan pa (pananglitan, ang pagkadaghan sa makaugalingnanong mga substansiya—kahimtang-nga-daghan).
- I. Pagtoo sa usa-ka-dios mao ang tinoohan nga adunay usa lamang ka dios, sa pagtangdi sa bibliyanyong teyismo nga nagatoo diha sa usa ka Dios sa esensiya apan tulo ka personalidad: Dios nga Amahan, Dios nga Anak, ug Dios nga Balaang Espiritu. Pagtoo sa usa-ka-dios mao ang panahum sa Islam, Sikhs, ug Hudayismo.

ANG DOKTRINA SA DIVINE NGA DEKRITO

KINATIBUK-ANG LARAW SA DOKTRINA

- I. Kahubitan ug Paghulagway
- II. Ang Mekanikal nga Kalihukan sa Kompiyuter
- III. Ang mga Karakteristiko sa Divine nga Dekrito
- IV. Ang Pagbuut sa Dios ug ang Divine nga Dekrito
- V. Ang Panalangin sa Tawo ug ang Divine nga Dekrito
- VI. Ang Himaya sa Dios ug ang Divine nga Dekrito
- VII. Tawhanong Kagawasan ug ang Divine nga Dekrito
- VIII. Ang Praktikal nga Aplikasyon sa Divine nga Dekrito
- IX. Lainlaing Teyolohiyanhon nga mga Panahum sa Divine nga Dekrito Mahitungud sa Pagpili

ANG DOKTRINA SA DIVINE NGA DEKRITO

I. Kahubitan ug Paghulagway

A. Ang dekrito sa Dios mao ang Iyang waykatapusan, balaan, maalam, ug labawng-kamandoan nga katuyoan, *nagsabut* sa dungan sa tanang butang nga nahitabo gayud o mahitabo pa pinaagi sa ilang mga hinungdan, mga paagi, mga kondisyon, mga pagsunudsunod, ug mga kalambigitan ug *nagdeterminar* sa ilang piho nga umaabot.

Ang matag pulongan niining hamubo, teknikal nga kahubitan nagadala og usa ka buhong nga inpormasyon. Pipila sa hiyas sa esensiya sa Dios maykalabutan ngadto sa Iyang “katuyoan” para sa anghelanon ug tawhanon nga kasaysayan. Ang tinubdan sa divine nga dekrito nailhan isip ang omniscience sa Dios “nagsabut” sa tanang butang didto sa eternidad nga milabay. Ang divine nga kabubut-on nahulagway isip “nagdeterminar” o nagpili, sa wala pa ang bisan-unsang-butang nalalang, unsang mga butanga sa tinuuray mahimong makasaysayanong panghitabo. Ang doktrina sa divine nga dekrito nagaugmad sa daghang aspeto gikan niini nga kahubitan.

B. Ang nagkadaiyang mga sulud niining usa ka waykatapusang katuyoan, tungud sa mga limitasyon sa atong mentalidad ug alimpatakan, kinahanglan sabton nato pinaagi sa tipik nga mga aspeto sa pulos salabutanon ug gipadayag nga mga kalambigitan gikan sa Kasulatan. Tungud niini nga rason kita sagad maggamit sa daghanan “mga dekrito” alang sa pagpahayag sa daghang dagway sa malangkubon-sa-tanan nga plano sa Dios. Sa pagkatinuud kining tanan *usa ra* ka dekrito, gihatag didto sa eternidad nga milabay sulud sa minos pa sa usa ka segundo ug naglakip sa matag-butang sa tanan sa unsa nga para kanato maoy milabay, pagkakaran, ug umaabot nga kasaysayan (Mga Salmo 2:7; 148:6; Daniel 9:24). Niadtong panahon sa dekrito, ang tanang anghelanon ug tawhanon nga kasaysayan umaabot pa.

C. Ang dekrito sa Dios mao ang Iyang waykatapusan ug dimausab nga pagbuut mahitungud sa umaabot nga pagkalalang sa panghitabo nga mahitabo sulud sa panahon ug mahitungud sa tukmang pagkahan-ay ug paagi sa ilang kahitaboan.

Dinhi, ug sa katibuk-an sa doktrina sa divine nga dekrito, kita maggamit sa termino nga “pagbuut sa Dios” sumala sa usa ka teknikal nga kahulugan. Sa kagawian sa katilingban, ang pagbuut sa Dios nagapasabut sa unsay tinguha sa Dios sa usa ka tawo o grupo diha sa usa ka piho nga sitwasyon,⁸⁴ apan kana dili mao nga pagbuut ang gihulagway dinhi. Ang pagbuut sa Dios dinhi nagapasabut sa desisyon nga Siya mihimo didto sa eternidad nga milabay, gikan sa Iyang hiyas sa kinalabwang-kamandoan, nga mipahimutang nianang piho nga mga butang sa tinuuray modangat sa pagkalalang samtang ang uban nga mga butang dili gayud. Kini ang Iyang labawng-kamandoan sa pagpili mahitungud sa unsay mahitabo sulud sa panahon. Kita maagaron kaayo diha sa Dios nga walay usa ang malalang gawas sa desisyon sa Dios alang sa paglalang niini!

84. Thieme, *Divine nga Paggiya* (2016).

Daghan sa mga butang nga mahitabo maoy mga resulta sa anghelanon o tawhanon nga gawasnong pagbuut nga naglihok sukwahi sa mga tinguha sa Dios. Siya bisan pa niana mihukum o mibuut nga kining mga butanga mahitabo. Gumikan-niini, Siya nagahimo sa atong kabubut-on nga gawason sa tinuuray. Sa unsang-paagiha Siya makahimo niini nga walay pagkompromiso sa Iyang perpekto nga esensiya mao ang istorya sa pagkamatarong ug hustisya sa Dios.

Ang usa ka ehemplo sa usa-ka-bahin nga ang Dios mibuut aron malalang mao *ikaw!* Ikaw usa ka responsable, rasyonal, kaugalingong-kabubut-on nga tawo kinsa nagapuyo karong panahona. Ikaw ug ang imong kagawasan, ug uban pa, nadekrito binilyon nga katuigan ang milabay. Ikaw anaa karong-adlaw tungud kay ikaw kabahin sa usa ka karaan kaayong, divine nga plano.

- D. Ang divine nga dekrito mao ang waykatapusang plano diin ang Dios nakahimo sa piho sa tanang panghitabo sa uniberso, naglakip pulos sa anghelanon ug tawhanon nga kasaysayan—nangaging-panahon, pagkakaran, ug umaabot. Ang dekrito sa Dios mihimo sa tanang butang ingon nga sigurong mahitabo; Siya mihukum nga sila *mahimong* malalang. Sa pagbuhat sa ingon niini, Siya wala mihilabut sa anghelanon o tawhanon nga gawasnong pagbuut. Sa pagkatinuud, Siya midekrito nga kita makabaton sa gawasnong pagbuut! Sa paghatag kanato og kabubut-on, Siya usab midekrito nga ang atong mga desisyon, sa bisan-unsang matang, sigurong mahitabo—bisan pa niadtong sukwahi sa Iyang mga tinguha. Sa pagka omniscient, Siya nahibalo una sa panahon sa tukma og unsay atong mahimo nga hukum. Siya wala lamang midekrito aron kadto nga mga desisyon mahitabo kundili Siya usab midekrito sa eksakto nga paagi, uyon diha sa Iyang karakter, diin Siya magdumala sa atong mga desisyon.
- E. Ang dekrito sa Dios mao ang pinili ug gisagup nga plano sa tanang buhat sa Dios.
- F. Ang dekrito sa Dios maoy Iyang waykatapusan nga katuyoan, sumala sa mga laraw-sa-buhat sa Iyang kaugalingon nga pagbuut, diin alang sa Iyang kaugalingon nga himaya Siya mipahimutang-daan sa bisan-unsang mahitabo.
- G. Ang dekrito sa Dios mao ang labawng-kamandoan nga pagpili sa divine nga pagbuut (Iyang hiyas sa kinalabwang-kamandoan) ug mentalidad (Iyang omniscience) diin ang tanang butang nadala sa pagkalalang ug pagkontrolar, gihimong hinungdan alang sa Iyang kahimuut, ug nagmugna sa Iyang kahimayaan (Isaiah 46:10; Mga Taga-Efeso 1:9). Ang Dios walay gigikanan. Ang Amahan, ang Anak, ug ang Balaang Espiritu nauna-daan sa bisan-unsang-butang. Walay bisan usa nga labaw Kanila; walay usa nga mihimo Kanila. Bisun-unsang nga ang mga myembro sa Trinidad maghukum sa paglalang nahukman pinaagi sa duha ka konsepto sa hunahuna.
1. Sa bisan-unsang ang Trinidad nagahukum maoy alang sa ilang *kahimuut*. Kita magbuhat sa kalainlain nga mga butang alang sa atong kahimuut o ka-lingawan, apan ang kahimuut sa Dios sa waykinutuban mashalpad diha sa tumong. Ang Iyang perpekto nga kalipay kabahin sa Iyang waykinutuban nga karakter, mao nga ang Iyang kahimuut dili mapiliton, emosyonal, o binuang. Hinoon, Siya misulti ug binilyon sa binilyon ka light-year sa kawanangan dihadiha nalalang. Unya Siya mihimo sa mga binuhat nga may gawasnong pagbuut—matahum, gamhanan nga mga binuhat nga gitawag og mga ang-hel. Ang ilang kasaysayan

ubay-ubay ang wagikabutyag ngari kanato, apan sa ngadtongadto, gikan sa ilang kaugalingon nga gawasnong mga desisyon, pipila niini nga mga binuhat mirebelde—ang pagkalaglag ni Satanas ug ang pag-alsa maoy misugod sa anghelanong away.

Ang Dios sa kanunay nahibalo nga pipila sa mga anghel ang moalsa. Busa, sulud sa mao rang tipik-sa-panahon nga Siya midekrito sa pagbuhat sa uniberso ug sa mga anghel, Siya usab midekrito nga sa usa ka piho nga punto sa panahon Siya mohimo sa laing matang sa binuhat. Sama sa mga anghel, kining bag-o nga tawo magbaton og gawasnong pagbuut ug madesinyo alang sa pag-ambit sa kalipay sa Dios. Apan siya, ug ang iyang mga liwat, mahimo usab nga demonstrasyon sa pagkahingpit sa esensiya sa Dios alang niadtong mga anghel kinsa misaway sa karakter sa Dios. Nan, alang sa kahimuut sa Dios, Siya mibuhat ni Adan. Karon, sa dugay na human sa pagkalaglag ni Adan, ang kahimuut sa Dios mao ang atong pagpahiyon ngadto sa hustisya sa Dios. Ang kaluwasan, espirituwalidad, ug espirituhanong pagkahamtong magsangkap sa kapasidad alang sa mga panalangin gikan sa Dios.

2. Sa bisan-unsang ang Trinidad nagahukum usab alang sa ilang *himaya*. Ang Dios sa kanunay anaa uban sa perpektong himaya; bisan-unsang ang himoon Niya nagapakita sa Iyang himaya ug nagaresulta diha sa Iyang kahimayaan. Ang Dios wala nagasalig kanato alang sa Iyang kahimuut o sa Iyang himaya; Siya mitagamtam sa kahimuut ug himaya didto sa eternidad nga milabay sa dihang wala pay nalalang bisan usa. Ang Dios nagapahayag sa Iyang himaya ug kahimuut diri kanato ug alang kanato: Kita anaa dinhi isip kabahin sa kahimuut ug himaya sa Dios.
 3. Kini ang kahimuut sa Dios sa pagtugot sa mga binuhat sa paggamit sa gawasnong kabubut-on. Kita kinahanglan wala gayuy mga ilusyon bahin sa atong-kaugalingon. Kita anaa dinhi, dili alang sa paghimaya sa atong-kaugalingon, dili alang sa paghaylo sa Dios, kundili alang sa paglumbay uyon sa Iyang kahimuut ug himaya.
- H. Paglarawan sa dekrito sa Dios ingon nga usa ka higanteng kompiyuter. Didto sa eternidad nga milabay ang Dios mihungit sa mga kamatuuran gikan sa Iyang omniscience sulud sa kompiyuter. Kini nga mga kamatuuran gilainlain sugod sa pulos nga kalagmitan, ang mga alternatibo, nga Siya usab nasayod pinaagi sa Iyang omniscience apan wala gidekrito. Ang mga kamatuuran maglakip sa matag hunahuna nga ikaw gayud magbaton, matag desisyon nga ikaw gayud maghimo, matag aksiyon nga ikaw gayud magbuhat. Sa dihang Siya midekrito (o mihungit sulud sa kompiyuter) ang kamatuuran nga ikaw magpuyo isip usa ka gawasnong ahente, Siya usab midekrito—sa dungan—nga ang imong matag hunahuna, desisyon, ug aksiyon mahitabo gayud. Siya mihungit sulud sa kompiyuter sa mga desisyon nga Siya nahibalo nga ikaw gayud maghimo bahin sa sala, bahin sa rebound, bahin sa tawhanong kamaayo ug kadaotan, bahin sa pagtoo diha ni Kristo, bahin sa paglakaw ngadto sa dalan, bahin sa mga balaod sa divine nga katukuran, bahin sa doktrina, bahin sa espirituhanong produksiyon, bahin sa bisan-unsang-butang. Siya usab mihungit sa uban nga mga kamatuuran sulud sa kompiyuter. Pinasikad sa pagkahibalo sa unsang-paagiha ikaw maggamit sa imong

gawasnon nga pagbuut, Siya mihungit sa lohistika nga grasya ug, alang niadtong kinsa mag-abante paingon sa pagkahamtong, espesyal nga mga panalangin sulud sa panahon. Siya nahibalo sa matag sitwasyon nga ikaw mag-atubang—matag problema, matag sakit-sa-kasingkasing, matag personal o makasaysayanong kalit-nga-kalisdanan, matag kapakyasan o kalampusan—ug Siya misangkap sa kasulbaran alang sa matag problema. Dugang pa, Siya mihatag sa tanan nga ikaw gayud magkinahanglan alang sa pag-atubang sa tanang problema diha sa kompletong seguridad nga may perpektong pasinati ug suludnong kalipay. Ang kapasidad para sa kalipay nagagikan sa pagsabut niini nga mga butang, tungud sa pagbaton og doktrina sulud sa imong kalag. Usa ka tataw nga konklusyon: Wala gayuy pasumangil alang sa pagreklamo.

- I. Ang kompiyuter sa divine nga dekrito nagapatik sa mga kamatuuran bahin sa mga magtotoo ubus sa mga kategoriya sa pagpili, pagkahibalo-daan, ug kapalaran. Kini usab nagapatik sa mga kamatuuran bahin sa mga dimagtotoo ubus sa mga kategoriya sa pagsilot, pagkasinalikway, ug bayad. Walay dimagtotoo gayud nga hinukman-daan paingon sa impiyerno.
- J. Ang dekrito sa Dios mao ang tibuuk sumada sa plano sa Dios, nadesinyo sa eternidad nga milabay, naglambigit sa tanang panghitabo sa tanang klasipikasyon, gikolekta ngadto sa usa lamang ka tibuuk malukpanon-sa-tanan pinaagi sa omniscience sa Dios.
- K. Ang omniscience sa Dios mao ang yawi alang sa pagsabut sa dekrito. Ang Dios adunay tulo ka matang sa kahibalo:
 1. Kahibalo-sa-kaugalingon: Ang Dios kaila sa Iyang-kaugalingon; Siya wala gayud mikinahanglan alang sa pag-ila sa bisan-unsang bahin sa Iyang-kaugalingon; ang Iyang kahibalo-sa-kaugalingon sa kanunay hingpit, perpekto, kompleto. Siya nasayod sa Iyang kaugalingon nga esensiya ug sa dilimitadong mga kapabilidad sa matag myembro sa Trinidad. Waykinutuban ug subhetibo diha sa kahibalo-sa-kaugalingon, ang mga myembro sa Trinidad kaila sa usag-usa.
 2. Omniscience: Ang Dios nahibalo sa dungan sa tanang butang gawas sa Iyang-kaugalingon. Ang Dios nahibalo sa tanang butang bahin sa mga magtotoo ug mga dimagtotoo, pulos sa *nahinabo*—nga Siya Mismo mipahimutang-daan, midekrito, miprograma sulud sa kompiyuter—ug sa *posible*—nga mahitabo unta apan wala mahitabo. Ang Dios nahibalo didto sa eternidad nga milabay nga ikaw dili gayud mohimo niana nga desisyon ug Siya wala midekrito niini, wala mipasulud niini ngadto sa kompiyuter.
 3. Pagkahibalo-daan: Kining ubus-nga-kategoriya sa kaalam sa Dios nagaila lamang sa unsay nadekrito, apan ang pagkahibalo-daan wala nagapahimo sa dekrito nga asegurado. Kini usa ka pinatik-nga-talaan sa kompiyuter sa nahinabong mga kamatuuran, dili mga kalagmitan lamang, mahitungud sa kabubut-on sa magtotoo. Ang termino nga “nahibaloan-daan” gigamit sa Kasulatan lamang diha sa mga magtotoo ug ni Jesu-Kristo. Ang pagkahibalo-daan sa Dios maykalabutan lamang ngadto sa nahinabo.
- II. Ang Mekanikal nga Kalihukan sa Kompiyuter
 - A. Hugna Uno, ang Omniscience sa Dios
 1. Pinaagi sa Iyang omniscience, ang Dios kahibalo sa hingpit, sa waykatapusan,

- ug sa dungan sa tanan nga mahibaloan, pulos sa mahinabo ug sa posible.
2. Ang maong panabut ug pagkamaalamon sa hingpit magkauyon diha sa Iyang esensiya. Ang Dios dili mahimong Dios kon wala Siya sa kanunay nahibalo sa tanan bahin sa bisan-unsang-butang.
 3. Ang Dios waykatapusan: Ang Iyang kahibalo waykatapusan. Siya labawng-kamandoan; ang Iyang kahibalo adunay kontrol ug hawud. Ang dugtong tali sa Iyang hawud nga kahibalo ug sa atong ubus nga kahibalo mao ang doktrina sa Bibliya.
 4. Ang kahibalo sa Magbubuhay sa waykinutuban nga hawud kay sa kahibalo o salabutan sa binuhay.
 5. Matag gamatoy nga detalye sa pulos anghelanon ug tawhanon nga mga binuhay sa kompleto ug sa hingpit anaa sa Iyang hunahuna sa tanang higayon.
 6. Ang omniscience sa Dios nagaila sa gawasnon ingon nga gawasnon, sa gikinahanglan ingon nga gikinahanglan, uban sa tanan nilang mga hinungdan, mga kondisyon, ug mga kalambigitan, isip usa ka dimabahing sistema sa mga butang, ang matag dugtong niini maoy hinungdanon ngadto sa integridad sa katibuk-an. Ang matag hinungdan ug epekto maykalambigitan sa laing hinungdan ug epekto ug sa lain ug lain pa. Dinhi niining usa, malukpanon-sa-tanan, nagsinaligay nga sistema sa hinungdan ug epekto, ang kabubut-on sa tawo mao ang dipasikaran nga hinungdan sa tawhanong kalihukan mao nga ang dagan sa kasaysayan maingon nga tawo ang nagahunahuna niini, nagabuut niini, nagabuhay niini. Sa dihang ikaw makasabut niini, ikaw makaamgo nga ikaw walay rason alang sa pagreklamo, gumikan sa pagkahugno taliwala sa usa ka krisis, o gumikan sa pagbati nga gihikalimtan ug pagkalooy sa imong-kaugalingon. Ang Dios wala gayud nagahilabut sa imong kabubut-on; ang kapalaran wala nagapasabut nga Siya nagapugus kanimo ngadto sa usa ka paagi sa lihok, apan gumikan kay Siya nahibalo didto sa eternidad nga milabay og unsay imong buhaton ug busa midekrito niini.
 7. Ang panahon wala nagapakunhod sa kahibalo sa Dios. Alang Kaniya, ang umaabot sama ra ka tin-aw sa nangaging-panahon.
 8. Ang omniscience sa Dios nahibalo sa mga alternatibo sa kasaysayan—ang posible maingon usab sa nahinabo.
 9. Ang Dios nahibalo unsay malambigit gayud sa matag hitabo diin ang desisyon sa usa ka tawo mahimong lahi unta gikan sa unsay nahitabo. Hunahunaa nga ikaw miatubang sa baynte ka posibleng mga paagi sa lihok ug kinahanglan magpili og usa ra. Bisan pa og ang Dios nahibalo unsa nga paagi ikaw magpili sa paglihok ug midekrito lamang nianang usa aron mahimong tinuud, Siya nahibalo sa tanang sangputanan sa matag alternatibo.
 10. Ang omniscience maoy usa sa tulo ka kategoriya sa divine nga kahibalo.
 11. Ang omniscience nahibalo sa matag hunahuna, desisyon, ug aksiyon sulud sa tawhanong kasaysayan, unsang-paagiha silang tanan maykalambigitan sa usag-usa, ug sa unsang-paagiha sila maglambigit sa tanan nga posibleng mga alternatibo.
 12. Ang pagkahibalo-daan sa Dios wala nagapahimong siguro kundili nagaila lamang og unsay siguro. Ang Iyang pagkahibalo-daan nahibalo og unsay anaa

na sulud sa dekrito mahitungud sa mga magtotoo lamang.

13. Alang sa mga magtotoo, adunay sa labing minus tulo ka kategoriya sa mga pinatik-nga-talaan gikan sa kompiyuter: pagkahibalo-daan, pagpili, ug kapalaran (usahay gitawag og pagpahimutang-daan).
 14. Pagkahibalo-daan nagakahulugan nga walay mahimong siguro hangtod kini unang gidekrito; ayha na ang unsay *mahimong* mahitabo unang-nahibaloan. Ang Dios nahibalo sa tanang tinuud nga panghitabo sama ka siguro sa umaabot tungud kay Siya midekrito kanila nga mahimong siguro sa umaabot.
 15. Ang dekrito sa Dios nagalambigit sa samang-paagi sa tanang umaabot nga panghitabo sa tanang matang—ngadto sa gawasnong mga aksiyon sa moral nga mga ahente maingon usab ngadto sa mga aksiyon sa gikinahanglang mga ahente; ngadto sa makasasala, tawhanong-kamaayo, ug kadaotan maingon usab ngadto sa husto sa pamatasan, divine-nga-kamaayo, ug halangdon.
 16. Ang dekrito lamang nagapahimutang og pagkasiguro. Alang sa magtotoo, ang pagpahimutang-daan ug kapalaran maoy samag-kahulugan diha sa dekrito.
 17. Ang pagpahimutang-daan maoy usa ka lihok sa waykinutubang salabutanon ug maalamon nga Dios diha sa pagdeterminar sa piho nga umaabot sa mga hitabo diha sa kinabuhi sa magtotoo.
- B. Hugna Dos, ang Dekrito Mismo
1. Ang omniscience sa Dios mihungit sulud sa kompiyuter sa mga kamatuuran lamang.
 2. Kini natuman didto sa eternidad nga milabay sa dungan, dili pinaagi sa mga hugna.
 3. Ang dekrito nahimong kompleto ug natuman nga katungud sa kinalabwang-kamandoan sa Dios og nagdeterminar sa piho nga umaabot-nga-hitabo sa tanang butang sulud sa tawhanong kasaysayan.
 - a. Walay dekrito ang mahimong kompleto nga wala ang kinalabwang-kamandoan sa Dios. Tungud kay Siya nahibalo sa katapusan gikan sa sinugdanan, ang Dios nagabuut sa piho nga mga butang nga mahitabo.
 - b. Gumikan kay, didto sa eternidad nga milabay, ang Dios migamit sa Iyang katungud sa paghimo sa mga butang nga siguro, kon kita mag-ingon og “pihong umaabot” nga panghitabo, kita magpasabut sa panghitabo nga umaabot gikan sa eternidad nga milabay. Gumikan-niini, kita magpasabut sa tanang panghitabo sa tanang bahin sa panahon. Daghang natad sa dekrito ang natuman sumala sa kasaysayan, hangtod karon ug naglakip niining panahona; apan ang tanan maoy umaabot sa higayon nga gidekrito, naglakip niadtong umaabot pa karong-panahona.
 - c. Tungud sa unsa sa waykinutuban ka komplikado kini nga dekrito, kita makahukum gayud uban sa usa ka waykatapusang kamatuuran: Ang Dios masmalantip-og-salabutan kay kanato!
 4. Walay hitabo sa laktod natuman o nahimo pinaagi sa dekrito. Ang dekrito nagapahimutang lamang og unsay mahimong mahinabo, apan ang dekrito mismo dili ang hinungdan. Ang kamatuuran nga ang usa ka hunahuna o aksiyon sa imong kabahin nahasulud sa dekrito wala nagakahulugan nga dekrito ang nakaingon kanimo sa paghunahuna o pagbuhat niini. Ang hinungdan mao ang

imong kaugalingon nga gawasnong pagbuut. Ang imong panghunahuna anaa sulud sa dekrito tungud kay, didto sa eternidad nga milabay, ang Dios adunay kaalam sa paghibalo *unsay* imong hunahunaon ug sa dili paglaktaw gikan sa iyang pagplano sa kamatuuran nga ikaw *gayud* maghunahuna niini!

5. Apan ang dekrito mismo nagasangkap diha sa matag kahimtang aron ang panghitabo mapatuman pinaagi sa mga hinungdan nga naglihok sa usa ka paagi nga masubayon diha sa matang sa hitabo nga gihisgutan. Isip usa ka ehemplo niini nga prinsipyo, ang hinungdan sa pipila ka panghitabo mao ang gawasnong pagbuut sa tawo.
6. Diha sa kahimtang sa matag kaugalingong-kabubut-on nga lihok sa usa ka moral nga ahente, ang dekrito mismo nagasangkap sa mao rang panahona sa mosunud:
 - a. *Ang ahente kinahanglan usa ka gawasnong ahente.* Layo gikan sa pag-pugus sa kabubut-on ni bisan-kinsa, ang dekrito nagapahimutang sa kabubut-on tungud-niana naghimo sa tanan nga adunay tulubagon alang sa iyang kaugalingon nga mga desisyon.
 - b. *Ang mga kagikan ug ang tanang kagikan sa lihok nga gihisgutan kinahanglan mao og unsa sila.* Sa matag-higayon ang usa ka desisyon nahimo, kini gayud mao ang resulta sa mga desisyon nga gihimo kaniadto. Sa higayon nga usa-ka-butang ang mahitabo, mao gayud kana. Kini kabahin sa sistema sa hinungdan ug epekto; kini mamahimong kabahin sa basihan alang sa laing mga butang nga nagpanghitabo sa hingpit. Ang hunahuna nga gipangandoy nga matuman dili makapausab og *unsay* nahitabo na.
 - c. *Tanang makita nga mga kondisyon sa lihok mao gayud og unsa sila.* Ang Dios dili maghimo sa katinuuran sa kalit mahanaw o mahimong lahi o sukwahi sa iyang-kaugalingon. Ang Dios nagapahimo kanato sa pagpasinati sa katinuuran ug sa pag-atubang sa mga kamatuuran. Kon ang atong pagkaarogante o ang yanong pagkaignorante nagadala kanato sa paghimo og mga desisyon nga malaktawan ang piho nga mga kamatuuran, kadto nga mga kamatuuran hinoon mao og unsa sila. Pananglitan, kon kita dili magpahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios, ang hustisya sa Dios sa kanunay usa ka katinuuran, ug ang iyang hustisya mopahiuyon ngari kanato pinaagi sa disiplina.
 - d. *Ang lihok kinahanglan sa hingpit nga dipinugos ug gawason diha sa kabahin sa ahente.*
 - e. *Ang lihok kinahanglan siguro sa umaabot.* Kana nga, kini sa wayduha-duha mahitabo, diha sa usa ka piho nga panahon, human ang dekrito gikahatag. Kining lima ka punto sa hingpit magdili sa teyolohiya sa hyper-Calvinism ug Arminianism. Ang hyper-Calvinism nagatuis sa kinalabwang-kamandoan sa Dios hangtod sa punto nga nagsalikway sa gawasnong pagbuut sa tawo. Kini maoy patalismo, lahi ngadto sa piho nga mga pagtulon-an sa Pulong sa Dios mahitungud sa divine nga kinalabwang-kamandoan ug tawhanon nga gawasnong pagbuut. Si Arminius ug ang iyang mga sumusunod mituis sa kinalabwang-kamandoan sa Dios sa sukwahi nga direksiyon. Sila nanghingusog nga ang kabubut-on sa tawo dimakontrol sa Dios, nga ang tawo

makahimo sa mga butang nga wala diha sa divine nga dekrito. Kini sa hingpit ditinuud; wala gayuy mahimong piho hangtod ang Dios nagadekrito niini nga mahimong piho.⁸⁵

7. Ang dekrito bugtong gitugyanan pinaagi sa pagbuut sa Dios unsay Iyang mga binuhat gayud. Pananglitan, bugtong ang Dios mihukum didto sa eternidad nga milabay og unsa ang tawhanong mga linalang mahisama: Kita mahimong rasyonal nga mga binuhat uban sa gawasnong pagbuut. Ang atong mga kalag magbaton og pagkahibalo-sa-kaugalingon, mentalidad, kabubut-on, ug konsensiya; si Adan mahimong lawas, kalag, ug espiritu tungud kay siya gikan sa kamut sa Magbubuhat. Pinaagi sa usa ka kataw-anan nga ilustrasyon, ang Dios wala mihukum sa paghatag kanato og duha ka ulo, lima ka tiil, usa ka treynta-pulgada nga ikog, ug mga utok sa usa ka kabayo. Ni Siya midesyono kanato uban sa usa ka kinaiyang makasasala; nga miabot gikan sa negatibong kabubut-on ni Adan.
 8. Tungud kay ang Dios dili makasukwahi sa Iyang kaugalingon nga kinaiya, ang esensiya ug mga hiyas sa Dios mipakinahanglan sa Iyang pagbuut sa kinatas-an ug kinamaayohan alang sa katawhan. Sa dihang ang Dios mibuhat sa tawo, Siya mibuhat sa kinatas-an ug kinamaayohan nga mahibagay sa Iyang plano. Si Adan dili labaw pa kay sa mga anghel, apan ang iyang lawas, kalag, ug espiritu ug ang iyang kalikupan tanan sa bug-os nga perpekto. Natural, pipila sa kinatas-an ug kinamaayohan nga ang tawo midawat didto sa pagbuhat nangahanaw pinaagi sa pagkalaglag. Ang mao ra nga perpektong Dios kinsa mibuhat sa katawhan karon nagasilot kanato. Apan Siya sa gihapon nagabuut sa kinatas-an ug kinamaayohan gumikan kay Siya karon nagatanyag sa perpektong kaluwasan ug hamiling mga panalangin sulud sa panahon ug sa eternidad. Tungud kay kita adunay gawasnong pagbuut, kita mahimong mawad-an niining tanan, apan kini sa kanunay anaa.
- C. Hugna Tres, ang mga Pinatik-nga-talaan
1. Ang pinatik-nga-talaan gikan sa kompiyuter sa divine nga dekrito, hain nagalambigit sa mga magtotoo, nagalakip sa pagpili, pagkahibalo-daan, kapalaran.
 2. Kapalaran, pagpahimutang-daan, ug pagkapiho-daan maoy mga kapulong ug magpasabut ngadto sa dekrito. Kini nga mga termino maghulagway sa lihok sa waykinutuban, waykatapusan nga omniscience sa Dios nga mideterminar sa pihong umaabot nga panghitabo nga maykalabutan ngadto sa magtotoo.
 3. Pagkahibalo-daan dili susama sa omniscience kundili maslimitado ang kadak-on sa buhat. Ang omniscience nahibalo sa pulos mahinabo ug sa posible; ang pagkahibalo-daan nagalakip sa mahinabo lamang ug maykalabutan sa mga magtotoo lamang.
 4. Sa pagkaomniscient, ang Dios nahibalo sa tanan nianang mahimong malambigit kon Siya misagup sa bisan-asa sa usa ka waykinutubang gidagha-non sa mga plano sa lihok. Siya usab nahibalo sa tanang sangputanan kon ang tawo mipili sa usa ka lahi nga paagi sa lihok sulud sa pagbulot-an sa iyang

85. Alang sa dugang pang mga panahum sa divine nga dekrito, tan-awa sa panid 298.

kaugalingon nga kabubut-on.

5. Ang pagkahibalo-daan nagapasabut lamang niadtong mga butang diin ang Dios *mihimo* og dekrito o misagup ingon nga plano sa Dios—kadtong mga butanga maykalabutan sa magtotoo lamang.
6. Bugtong ang dekrito nagapahimutang og pagkasiguro o katinuuran; katinuuran lamang ang mahimong mahibaloan-daan; wala gayuy mahimong mahibaloan-daan hangtod nga gidekrito pag-una. Atong makit-an asa-dapita ang Arminianism nagatipas gikan sa bibliyanhong teyolohiya: Kini nagapadayong diti-nuud nga ang panghitabo mahimong mahitabo nga wala gidekrito sa Dios nga mahitabo.
7. Ang dekrito sa Dios wala gayud nagagikan sa Iyang pagkahibalo-daan. Bisan pa og ang tulo maanaa sa dungan sulud sa hunahuna sa Dios, omniscience, ang dekrito, ug pagkahibalo-daan kinahanglan mabulag ngadto sa usa ka salabutanong han-ay aron kita makasabut kanila. Unang nagasangpot ang omniscience, sunud ang dekrito, unya ang pagkahibalo-daan. Ang dekrito pinasikad sa omniscience; ang pagkahibalo-daan pinasikad sa dekrito.
8. Pagpili mao ang plano sa Dios para sa mga magtotoo lamang. Ang tanan nga pinili mga magtotoo. Ang pagpili nagakahulugan og “pinili, gipili, gilain alang sa pribilihiyo.” Sa teknikal, ang pagpili maoy hingpit nga panag-uyon sa Dios diha sa Iyang kaugalingon nga pagkahibalo-daan—Siya sa yano nagauyon sa Iyang-kaugalingon (pagkahibalo-daan) ug nagabutang sa usa ka timbre sa pagtugot (pagpili) diha sa unsay Iyang gidekrito (1 Pedro 1:2). Ang Dios gipili o mipili sa mga magtotoo pinaagi sa pagsabut, una, nga Siya *nakahibalo* una sa panahon nga, kon hatagan sa gawasnong pagbuut, sila sa gawasnong magpili sa pagtoo diha ni Kristo; ikaduha, nga Siya *midekrito* nga ang maong usa ka buhat sa pagtoo sa tinuuray mahitabo; ikatulo, nga Siya *miuyon* dili lamang nga ang ilang positibong kabubut-on ngadto sa Ebanghelyo mahitabo sa usa ka piho nga punto sa panahon kundili usab nga ang tanang panalangin sa kaluwasan plas piho nga waykaparehas nga mga panalangin mahimo nga ilang waykatapusan nga mga kabtangan (Mga Taga-Efeso 1:4; 2 Mga Taga-Tesalonica 2:13). Adunay tulo ka pagpili alang sa pribilihiyo:
 - a. Ang waykaparehas nga pagpili ni Kristo (Isaiah 42:1; 1 Pedro 2:4, 6). Ang pagpili ni Kristo mao ang basihanan para sa laing duha ka pagpili.
 - b. Ang pagpili sa Israel (Isaiah 45:3b–4).
 - 1) Ang maloloy-on ug dikondisyonal nga mga kasabutan sa Dios ngadto sa Israel mahimong mapatuman lamang ngadto sa mga pinili—alang niadtong sa pisiko nga mga Hudiyong kinsa usab espirituhang mga Hudiyong pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, ang Mesiyas. Ang tinuud nga Hudiyong dili lamang sa pisiko nga binhi ni Abraham kundili ang espirituhang binhi usab. Gawas kon ang kaliwatanong Hudiyong nagasunud sa sumbanan ni Abraham sa kaluwasan, siya dili pinili (Genesis 15:6; Mga Taga-Roma 4:3). Ang usa ka gikorhiang paghubad sa Mga Taga-Roma 9:6a nagapatin-aw sa unsang-paagiha ang Dios makabaton sa usa ka pinili nga nasod: “Tanan [kaliwatanon] nga Israel dili [espirituhang] Israel.”
 - 2) Ang dikondisyonal nga mga kasabutan sa Israel maoy mga saad para sa

pinili nga mga Hudiyo lamang, kana ang, para niadtong kinsa mitoo diha ni Kristo ug gumikan-niini maghuput sa giimpyut nga pagkamatarong ug waykatapusang kinabuhi sa Dios. Ang mga kasabutan sa Israel waykatapusan; ang ilang mga tagadawat ug mga benepisyaryo kinahanglan adunay waykatapusang kinabuhi. Sa pagkahimong usa ka pisikong Hudiyo apan dili usa ka espirituhanong Hudiyo maoy usa ka dakong trahedyo.

- c. Ang pagpili sa Simbahan (Mga Taga-Efeso 1:4; Mga Taga-Colosas 3:12; 1 Mga Taga-Tesalonica 1:4; 2 Timoteo 1:9).
 - 1) Ang pagpili sa Simbahan nagalakip pulos sa pareho nga pribilihiyo ug pareho nga oportunidad para sa matag magtotoo.
 - a) Ubus sa pagpili, ang pareho nga pribilihiyo mao ang harianong pagkapari.
 - b) Ubus sa pagpili, ang pareho nga oportunidad mao ang lohistika nga grasyang suporta ug panalangin para sa pulos mga mananaog ug mga pildiro.
 - 2) Ang pagpili *nadeklarar* pinaagi sa pagkahibalo-daan; ang pagpili maoy usa ka *kalihukan* sa kapalaran. Ang kapalaran sa permanenteng naga-palambigit sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo ngadto sa plano sa grasya (2 Timoteo 1:9). Dugang pa, ang kapalaran nagakahulugan nga, diha sa paghiusa uban ni Kristo pinaagi sa mabalikon ug karon nga posisyon sa kamatuuran, ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo nagaambit sa padulngan ni Kristo (Mga Taga-Efeso 1:5). Kita usab mag-ambit sa pagpili ni Kristo nga nahitabo didto sa eternidad nga milabay (1 Pedro 2:4, 6).

III. Ang mga Karakteristiko sa Divine nga Dekrito

- A. Ang dekrito nagalakip sa tanang kamatuuran sa kasaysayan. Kini ang mga kamatuuran nga gihungit sulud sa kompiyuter pinaagi sa omniscience sa Dios.
- B. Adunay usa ka malukpanon-sa-tanan nga pagbuut ug katuyoan sa Dios mahitungud sa tanan nga nahitabo gayud o sa mahitabo pa. Hunahunaa nga kini maingon sa usa ka sintas sa kompiyuter. Ang imong tibuuk kinabuhi anaa sulud sa sintas. Ang imong sintas nagasugod diha sa imong unang ginhawa, ug tanan diha sa imong kinabuhi sugod dinha narekord sulud sa sintas. Ikaw wala mahibalo unsa ang giandam sa umaabot para kanimo, apan ang Dios nahibalo. Siya mirekord niini didto sa eternidad nga milabay.
- C. Kini nga divine nga pagbuut ug katuyoan misugod sa katibuk-an sulud sa Iyang-kaugalingon sa wala pa ang bisan-unsang mga binuhat nalalang. Ang sintas anaa sulud sa hunahuna sa Dios; Siya lamang ang midesinyo niini sa hingpit para sa Iyang kahimuut, nahiuyon sa Iyang esensiya, ug maykalabutan sa Iyang waykatapusang himaya. Kini nagapahimuut sa Dios sa pagpadagan sa imong sintas hangtod sa katapusan. Siya nahibalo unsay sulud niini, ug Siya nagpadagan niini para kanimo.
- D. Kawanangan ug panahon mao ang panggubatan, ang tibuuk palibot diin kita magpuyo. Kining halapad nga mga konsepto anaa sulud sa dekrito, nga maingon usab ang mga detalye hain mag-abut hangtod sa kinagamyang detalye sa

- kinabuhi. Bisan pa ang gamay nga detalye sa pagkalaglag sa usa ka balinsasayaw nahibaloan sa Dios; ang matag buhok nga matagak gikan sa imong ulo nalakip diha sa dekrito (Lukas 12:6–7).
- E. Ang doktrina sa prosesyon nagahulagway sa unsang-paagiha ang mga myembro sa Trinidad maglihok ubus sa dekrito: Ang Amahan nagapadala sa Anak (Juan 3:17); ang Amahan ug ang Anak magpadala sa Balaang Espiritu (Juan 14:16, 26; 15:26; 16:7). Diha sa ilang-kaugalingon, ang mga myembro sa kinaiya-sa-Dios maglihok diha sa usa ka paagi nga anaa-sa-tibuuk-uniberso (kompleto ug waypagkabalhin), tiunay (sulud sa kinaiya-sa-Dios), ug subhetibo (ang pagkasubhetibo perpekto kon ang Dios nag-atiman sa Iyang-kaugalingon).
- F. Unsang-paagiha ang kinaiya-sa-Dios nagapabilin ug nagasuportar sa magtotoo maoy lumalabay (ang sintas nagapadayon sa pagdagan), gikan-sa-gawas (kini nga mga lihok mahitabo gawas sa kinaiya-sa-Dios), ug waypihig (ang atong dapit sa takdoanan mao ang sa hingpit makiangayon nga hustisya sa Dios).
- G. Ang dekrito epektibo. “Epektibo” nagapasabut ngadto sa laktod nga buhat sa Dios: Iyang buhat sa kanunay nagalampos sa pag-angkon sa iyang gitinguha nga epekto; ang dekrito sa tinuuray nagadeterminar sa tanan nga mahitabo gayud o sa mahitabo pa.
- H. Ang dekrito nagagarantiya og pagkasiguro. Ang pagkahibalo-daan sa Dios wala nagahimo nga piho; kini nagaila lamang sa unsa *maoy* piho.
- I. Ang omniscience sa Dios nagahungit sa mga kamatuuran ngadto sa kompiyuter samtang ang pagkahibalo-daan nagabasa sa unsa ang kompiyuter nagapatik.
- J. Ang dekrito sa Dios malukpanon-sa-tanan. Wala sa labing-gamay nga kalibog ang mahitabo maingon nga bisan pa ang usa sa kinagamyang panghitabo dili gayud magpalibog sa tanang panghitabo. Ang tanang panghitabo nagkahablon ug nagsinaligay. Ikaw tingali maghunahuna nga ang dekrito nagapapas sa pagpanginahanglan para sa pag-ampo, apan kana dili tinuud. Ang Dios nagadungaw sa mga koridor sa panahon alang sa pagtino og unsay pangayoon sa mga magtotoo diha sa pag-ampo. Ang epektibo nga pag-ampo nagahimo og mga hangyo diin ang Dios nagatubag; kini nga mga tubag—ang mga butang nga kita mangayo sulud sa panahon—nalangkub sulud sa dekrito didto sa eternidad nga milabay (Isaiah 65:24). Ang pag-ampo usa ka gamhanang hinagiban diha sa anghelanong away kon gigamit sa hamtong nga magtotoo kinsa nahibalo og unsay iyang gibuhat (Mga Taga-Filipos 4:6; Mga Taga-Colosas 4:2).⁸⁶
- K. Ang dekrito usab waykatapusan, nga nagakahulugan nga ang Dios wala gayud nagadawat sa kahibalo.
- L. Unsay nahibaloan sa Dios diha sa bisan-unsang panahon Siya sa kanunay nakahibalo.
- M. Kini nagakahulugan nga ang tanang dekrito nadekrito sa dungan didto sa eternidad nga milabay. Ang Dios dili gayud masorpresa sa bisan-unsang-butang nga buhaton nato o mapakyas sa pagbuhat. Siya nakahibalo sa tanan sa samanghigayon, migama sa divine nga mga kasangkapan diha sa gawasnong mga pag-

86. Thieme, *Pag-ampo* (2019).

pili nga kita maghimo, ug milakip sa tibuuk plano sulud sa dekrito binilyon nga katuigan ang milabay. Ang dekrito nalalang sa wala pa ang tawo, sa wala pa ang mga anghel, sa wala pa ang paglalang sa uniberso; ang dekrito naunang-nalalang sa matag binuhat ug matag butang.

- N. Ang dekrito sa Dios diperpekto. Ang Dios diperpekto; ang plano sa Dios diperpekto. Ang bugtong linalang nga diperpekto diha sa plano sa Dios mao ang tawo.
- O. Ang diperpektong plano sa Dios nagalakip sa tanang diperpekto nga mga tawo, apan Siya nagapabilin sa Iyang pagkahingpit ug integridad pinaagi sa Iyang palisiya sa grasya. Ang Dios dili gayud mawad-an sa Iyang pagkahingpit, ug ang Iyang plano dili gayud mapakyas bisan pa og ang tawo diperpekto ug sa kanunay mapakyas. Tungud kay kita diperpekto nga mga binuhat sulud sa usa ka diperpektong plano, ang plano kinahanglan pinasikad sa integridad sa Dios. Kini maoy hinungdan nga kita kinahanglan magtoo diha ni Kristo, nganong kita kinahanglan magrebound, nganong kita kinahanglan mag-abante ngadto sa pagkahamtong. Kita kinahanglan magpahiuyon sa Iyang diperpekto nga hustisya.
- P. Ang dekrito sa Dios waypagkausab ug piho. Wala gayuy motumaw alang sa pagkinahanglan og usa ka kausaban diha sa dekrito. Ang tanan nahibaloan ug nadekrito (gihimong piho) didto sa eternidad nga milabay. Ang dekrito sa Dios waypagkausab tungud kay kini maykalabutan lamang sa katinuuran. Kini piho tungud kay ang omniscience sa kanunay nakahibalo nga kining mga butanga mahitabo ubus sa mga sirkumstansiya sa ilang kaugalingong panahon sa kasaysayan. Ang waypagkabalhin sa dekrito maoy usa sa dako-kaayong mga panalangin sa lohistika nga grasya. Wala gayuy mga pinalaan, mga koreksiyon, o mga pagpapas; walay katapusang-gamay-kaayo nga mga pag-usab; walay kahigayonan nga mahimong mahanaw tungud sa paglahugay. Tanan nga mga kasangkapan alang sa tanan natong mga kinahanglanon sa bug-os seguridad.
- Kon ikaw dili magdawat niana nga pamahayag, ang imong pagsalikway niini nahibaloan sa Dios ug nadekrito nga mahitabo sa tinuuray karong panahona isip ang imong kaugalingon nga ekspresyon sa imong gawasnong pagpili. Apan ang Dios usab nahibalo nga ang pamahayag hinoon tinuud.
- Q. Ang dekrito mao ang gawasnong pagpili sa divine nga kinalabwang-kamandoan. Ang Dios walay kaakohan sa pagsunud sa usa ka kinahanglanong sumbanan o paagi, apan sa makausa nagdekrito niini didto sa eternidad nga milabay, sa makausa nag-ingon “Mao na kini,” ang Dios maykaakohan sumala sa Iyang waykinutuban nga pagkamatinumanon, kamatuuran, ug pagkadimadunot alang sa pagkompleto og unsay Iyang nasugdan. Ang Dios mopadagan sa imong sintas hangtod sa katapusan. Sa higayon nga Siya midekrito kanimo nga malalang, kana nahimong plano; ang umaabot nga panghitabo sa imong kinabuhi *mahitabo*—ugma, sa sunud nga adlaw, ug sa sunud pa. Ikaw dili gayud sa kalit mohunong sa pagkinabuhi. Ang Dios maykaakohan sumala sa Iyang waykatapusan, waykinutuban, diperpekto nga esensiya sa pagpadagan sa imong sintas.
- R. Ang Dios nakadekrito sa mga katuyoan maingon man sa mga paagi, mga hinungdan maingon man sa mga epekto, mga kondisyon ug mga himan maingon man ang panghitabo nga mag-agad diha kanila.

Kita maggamit sa usa ka ehemplo gikan sa karaang kasaysayan. Ang pagsaka

ug pagkalaglag sa mga imperyo ug ang mga paglihok sa tibuuk mga populasyon maoy malukpanon sa kadak-on ug makapakabig gikan sa atong tawhanon nga panan-aw. Apan sila sama ra sulud sa dekrito sa inadlaw nga mga hitabo sa atong tagsatagsa ka mga kinabuhi.

Una pa kaayo nga Siya mibuhat sa uniberso, ang omniscience sa Dios nakahibalo sa tanan bahin sa makasaysayanong tahas nga pagasalmotan sa mga Assyrian. Wala lamang Siya midekrito nga sila mahimong usa ka bantugang gahum, kundili—sulud sa mao rang tipik-sa-panahon—Siya usab midekrito nga ang tanan nga makasaysayanong mga dagan nga mipasangpot sa ilang labaw-nga-gahum mahitabo usab. Kini milakip sa usa ka dugtongdugtong nga han-ay sa mga hitabo. Ang sa kasadpan nga mga Aryan (o mga Indo-Aryan) maggula gikan sa kabukiran sa Asya alang sa pagdominar sa mga Hurrian kinsa mipuyo sa Mesopotamia, samtang ang sa silangan nga mga Aryan milakaw sa habagatan paingon sa India sa pagbuntog sa mga Dravidian. Sa Mesopotamia, kining mga Indo-Aryan ug mga Hurrian (nagkauban sa pagporma sa dako-kaayong gingharian sa Mitanni) mahimong maut-ot. Gikan sa maslayo padulong sa kasadpan (karon gitawag og Turkey) maglugsong ang nag-ataki nga mga Hittite kinsa, human sa pagbuntog sa Mitanni, sa mysteryosong magbalik pauli, nagbilin og usa ka kahawang sa gahum. Gikan niini nga kahaw-ang magtungha ang mga Kassite gikan sa habagatang Mesopotamia, ug kining mga tawhana malakip ngadto sa mga Assyrian.

Walay mga aksidente sa kasaysayan. Ang Dios nakahibalo tanan bahin niini nga mga kalamboan sulud sa karaang kalibutan binilyon nga katuigan sa wala pa sila mahitabo. Siya nakahibalo sa mga hinungdan, mga kondisyon, ug mga pagsunudsunod sa kasaysayan. Siya nakahibalo unsang-paagiha kining tanan nga mga hitabo maykalabutan sa usag-usa ug unsa ang ilang maingnan nga mga epekto gayud diha sa mga Hudiyos (kinsa niining panahona nagpuyo sulud sa Yuta human sa Exodo) ug diha sa ubang katawhan sa tanang-bahin sa tawhanong kasaysayan. Bisan pa og ang pipila niini nga mga hitabo nauna sa uban sa kronolohiyanhon, bisan pa og ang pagsaka sa Assyria nagaagad sa pagkalaglag sa Mitanni, ang tanan nadekrito sa Dios sulud sa mao rang tipik-sa-panahon.

Isip usa ka aplikasyon gikan niining aninag sa makasaysayanong paghunas ug pagtaub, kita makabaton og kompiyansa diha sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ang Dios sa kasaysayan, kinsa hamili kaayo sa Iyang kagamhanan maingon nga nagpahimo sa bisan-unsang-paagi sa tawo nga mahuyang kon itandi. Kon kita napahiuyon ngadto sa hustisya sa Dios, kinsa ang mahimong magbatok kanato (Mga Taga-Roma 8:31)?

- S. Pipila ka butang ang Dios midekrito maylabot sa Iyang-kaugalingon. Kita magtawag niini og “laktod” nga mga butang, sa pagtangdi sa “gipaagi” nga mga butang diin Siya midekrito nianang pipila ka lahi nga ahensiya, sama sa gawasnong pagbuut sa tawo, nga maghimo. Pananglitan, ang pagbuhat maoy “laktod.” Kinahanglan adunay usa ka dapit alang sa mga binuhat sa Dios nga pagapuy-an, busa Siya mibuhat sa kawanangan. Ang kawanangan sa dimatukib dako-kaayo, makapasibaw-sa-pangisip sa gidak-on. Alang sa usa ka sukaranong barahan sa sukdanan kita kinahanglan maggamit sa distansiya ang kahayag nagapanaw

sulud sa usa ka *tuig*, ug unya kita kinahanglan mag-isip pinasikad sa *binilyon* ka light-year og sa gihapon walay katapusan diha sa panan-aw! Ang atong sa talagsaong makagagahum nga Dios mimugna sa kawanangan sulud sa usa ka pagpiloc aron ang mga anghel ug tawo makabaton og usa-ka-dapit nga mapuy-an. Ang mga anghel magpuyo sa tibuuk kawanangan, samtang kita magpuyo sulud sa usa ka labing gamay nga parte niini alang sa pagsulbad sa anghelanong away. Dinhi niining planetaha ug dinhi niining planetaha lamang ang anghelanong away pagasulbaron.

Ang Dios usab midekrito nga Siya “diha-dayon” magbuhat sa panahon. Siya mipahimutang sa kalibutan diha sa iyang pagtuyok ug orbeta sa paghatag kanato sa atong sukaranan alang sa pagsukud sa panahon. Dugang pa sa kawanangan ug panahon, ang kaluwasan usab nadekrito nga gisangkap sa Dios Mismo. Sa ingon-usab, ang pagkontrolar sa kasaysayan ni Jesu-Kristo maoy “laktod”—Siya sa kanunay sa laktod nagaatiman sa usa ka hitabo imbis nga nagdelegar sa matag-butang ngadto sa ikaduha nga mga hinungdan.

- T. Ang Dios nagapatuman sa pipila ka butang, apan, pinaagi sa aksiyon sa ikaduha nga mga hinungdan nga naglihok ubus sa balaod sa kinahanglanon. Busa, ang dekrito nagalakip pulos sa una ug ikaduha nga mga hinungdan.
 - U. Ang uban nga mga butang nadekrito sa Dios alang sa pagpasiugda o pagtugot sa gawasnong mga ahente sa paghimo pinaagi sa paggamit sa ilang kaugalingon nga gawasnong pagbuut ug kinaugalingong-paghukum. Sa usa ka bahin, ang kaugalingong kabubut-on sa tawo maoy responsable sa sala, tawhanong kamaayo, ug kadaotan gikan sa kinaiyang makasasala. Sa pikas nga bahin, ang tawo gawasnong sa pagtoo diha ni Kristo pinaagi sa wala-ang-merito nga positibong kabubut-on nga nagresulta sa waykatapusang kaluwasan.
 - V. Usa nga kategoriya sa panghitabo nahimo pinaagi sa dekrito sa Dios sama ra gayud katinuud sa umaabot sa bisan-unsang laing kategoriya. Ang tanang panghitabo managsama ka piho nga mahitabo bisan kon sa laktod gumikan sa kinalabwang-kamandoan sa Dios o gumikan sa gawasnong pagbuut sa tawo. Una, ikaduha, o ikatulo, ang matag hinungdan sa matag hitabo maoy managsama diha sa dekrito ug mahitabo *gayud*. Tungud-niini, ang kinalabwang-kamandoan sa Dios ug ang gawasnong pagbuut sa tawo sa dungan-anaa sulud sa tawhanong kasaysayan isip usa ka sumpay sa anghelanong away.
- IV. Ang Pagbuut sa Dios ug ang Divine nga Dekrito
- A. Adunay usa ka malukpanon-sa-tanan nga pagbuut o katuyoan sa Dios mahitungud sa tanan nga nahitabo o sa mahitabo pa gikan sa sinugdanan sa tawhanong kasaysayan hangtod sa iyang pagkatapos diha sa katapusang adlaw sa Milenyo. Ang Dios nakahibalo sa matag hunahuna, desisyon, ug aksiyon nga nahitabo gayud o mahitabo pa; kining tanan nga butang nalalang pinaagi sa divine nga dekrito. Pinaagi sa atong kompiyuter nga analohiya, daghang butang ang napatik pinaagi sa kompiyuter sa divine nga dekrito, apan nahauna silang tanan *sulud* sa kompiyuter.

Hinumdumi nga kita wala nagpasabut sa pagbuut sa Dios sumala sa kahulugan sa divine nga paggiya alang sa kinabuhi sa magtotoo. Pinaagi sa “pagbuut sa Dios” kita magpasabut sa iyang labawng-kamandoan nga desisyon mahitu-

- ngud sa unsay mahimong malalang, sa laing mga pulong, ang divine nga dekrito.
- B. Kini nga pagbuut ug katuyoan sa Dios misugod sulud sa Iyang-kaugalingon una pa kaayo sa bisan-unsang binuhat sa bisan-unsang matang ang nalalang. Ang Iyang pagbuut sa kanunay masubayon diha sa Iyang perpekto nga esensiya.
- C. Ang pagbuut ug katuyoan sa Dios—ang divine nga dekrito—sa makiangayong nadesinyo alang sa Iyang kaugalingon nga himaya, kahimuut, ug katagbawan.
- D. Ang tanang binuhat napahimutang sulud sa kawanangan ug panahon; ang tanang panghitabo nga maykalabutan sa kawanangan ug panahon sa daklit ug sa dungan nadekrito. Ang kamatuuran nga ang tanang panghitabo nadekrito nagaresulta sa divine nga aksiyon. Natural, ang divine nga aksiyon nga labing makapahinam kanato mao ang Iyang buhat sa grasya—ang palisiya sa Iyang gugma ug integridad diha sa pagpanalangin sa mga magtotoo. Apan adunay daghang lain pang mga kategoriya sa divine nga aksiyon; sila mahisakup sa duha ka klasipikasyon.
1. Divine nga mga aksiyon sulud sa kinaiya-sa-Dios maoy anaa-sa-tibuuk-uniberso, tiunay, ug subhetibo.
 2. Divine nga mga aksiyon nga maykalabutan sa mga binuhat maoy lumalabay, anaa-sa-gawas, ug makiangayon.
- E. Ang Dios wala midekrito sa Iyang-kaugalingon gayud. Ang Dios anaa sa wala pa ug gawas sa dekrito, mao nga ang divine nga dekrito wala nagalihok alang sa Dios; Siya nagalihok alang sa dekrito.
- F. Ang dekrito sa Dios epektibo—nagbaton sa gahum sa paghimo sa gitinguha nga epekto: Kini sa tinuuray nagadeterminar sa tanan nga nahitabo gayud o sa mahitabo pa. Ang dekrito nagalakip sa direktiba nga pagbuut, matuguton nga pagbuut, ug nagpatigbabaw nga pagbuut sa Dios. Kining tulo ka kategoriya sa divine nga pagbuut mohulagway sa paagi diin ang kinalabwang-kamandoan sa Dios nagakontrolar sa kasaysayan; sila mga ubus-nga-kategoriya sa divine nga aksiyon ingon nga maykalabutan sa Iyang mga binuhat. Sa linaing-paagi, kining tulo ka kategoriya magpakita sa unsang-paagiha ang divine nga kinalabwang-kamandoan nagaatiman sa tawhanong kabubut-on. Ang pagbuut sa Dios (mahitungud sa unsay mahitabo, kana, ang divine nga dekrito) nagakinahanglan sa pagbuut sa Dios (Iyang hiyas sa kinalabwang-kamandoan) alang sa paglihok ngari kanato sa piho nga mga paagi:
1. *Sa laktod* nagpahayag og unsa Siya nagatinguha alang kanato;
 2. *Sa matuguton* nag-uyon kanato sa paghimo sa atong kaugalingon nga paagi;
 3. *Nagpatigbabaw* sa atong mga desisyon—wala nagtugot kanila pagbaton sa ilang gitinguha nga mga resulta—aron sa pagpanalipod kanato ug sa uban nga katawhan gikan sa atong kaugalingon nga negatibong kabubut-on ug alang sa pagpatunhay ug pagpalungtad sa Iyang kaugalingon nga maayo-kaayong plano.
- G. Ang tanang butang mag-agad diha sa pagbuut sa Dios (ang dekrito), ug wala gayuy piho gawas sa pagbuut sa Dios.
- H. Ang dekrito sa Dios nagagikan sa Iyang kaugalingon nga omniscience, ug didto sa eternidad nga milabay ang dekrito mibulag sa kamatuuran gikan sa tumotumo.
- I. Kita kinahanglan magpatin-aw sa kalainan tali sa omniscience sa Dios ug sa Iyang pagkahibalo-daan.

- J. Ang dekrito sa Dios wala nagagikan sa Iyang pagkahibalo-daan.
- K. Ang pagkahibalo-daan sa Dios wala gayud nagapahimo nga piho; kini nagaila lamang og unsa ang nahimo sa dekrito nga piho. Ang propesiya wala gayud nagadeterminar sa kasaysayan.
- L. Wala gayuy mahibaloan-daan hangtod nga kini unang nadekrito.
- M. Pagkahibalo-daan mao ang pag-ila sa Dios sa unsay nadekrito Niya mahitungud sa mga magtotoo. Diha sa salabutanong pagkahan-ay: Ang omniscience naga-programa sa kompiyuter sa divine nga dekrito, ug ang kompiyuter nagapatik sa nagkalainlaing mga kategoriya sa inpormasyon alang sa pagbasa sa pagkahibalo-daan.
- N. Kita kinahanglan usab mag-ila-sa-kalainan tali sa dekrito sa Dios ug sa mga tinguha sa Dios. Ang dekrito nagapanghimatuud lamang sa mga kamatuuran sa kasaysayan; daghang butang nga nalakip hain ang Dios wala nagatinguha. Sila nasulud sa dekrito tungud kay ang omniscience sa Dios nakahibalo nga, gihatagan sa gawasnong pagbuut, ang Iyang mga binuhat magsalikway sa divine nga desinyo. Ang tanang sala maoy mga buhat sa kabubut-on, ug bisan pa ang Dios wala gayud nagaaprobar sa sala, Siya mibutang kanila sulud sa dekrito tungud kay Siya nakahibalo nga kita magbuhat kanila. Ang dekrito maykalabutan diha sa katinuuran, diha sa pagkasiguro, diha sa unsay tinuuray mahitabo. Tungud lamang kay ang Dios nagadekrito sa usa ka piho nga hitabo ngadto sa pagdangat wala nagapasabut nga Siya nagaaprobar niini.
- O. Ang sala, tawhanong kamaayo, ug kadaotan dili ang tinguha sa Dios, apan sila nasulud sa dekrito tungud kay ang katawhan magbuhat niining mga butanga gikan sa ilang kaugalingon nga kabubut-on.
- P. Ang Dios nagatinguha sa Iyang perpekto nga pagbuut, apan ang mga anghel ug katawhan maggamit sa ilang hinatag-sa-Dios nga kagawasan alang sa paglapas sa mga tinguha sa Dios. Ang mismong kamatuuran nga ang sala ug kadaotan nasulud sa dekrito maoy pruyba nga ang atong kabubut-on tinuuray nga gawason. Ang dekrito mao ang malukpanon-sa-tanan nga pagbuut sa Dios; kini nagasulud sa tanang kamatuuran sa kasaysayan—pulos ang mga desisyon nga magpahimuut sa Dios ug kadtong dimagpahimuut Kaniya.
- Q. Ang Dios wala nagatinguha sa pagtambog sa Iyang mga binuhat ngadto sa linaw sa kalayo, apan kini nadekrito maingon nga piho para sa tanang katawhan kinsa magsalikway ni Kristo isip Manluluwas (2 Pedro 3:9). Ang Iyang tinguha nga ang tanang dimagtotoo mosangpot ngadto sa usa ka pag-usab sa hunahuna mahitungud ni Kristo. Alang niadtong may negatibong kabubut-on diha sa pagkahibalo-sa-Dios o sa pagkadungog-sa-Ebanghelyo, ang linaw sa kalayo nadekrito ug mamahimong usa ka pinatik-nga-talaan sa kompiyuter nga gitawag og bayad.
- R. Ang Dios wala nagatinguha sa pagdisiplina sa mga magtotoo, apan kini nadekrito maingon nga piho para sa tanang magtotoo sulud sa rebersiyonismo o karnalidad. Hinumdumi kini nga prinsipyo sa dili pa ikaw magsugod sa sayup-nga-paggamit sa doktrina ug mag-ingon nga tungud kay ang Dios gugma Siya dili gayud maghimo kanimo og kagul-anan ug kasakit. Ang Dios nagatinguha sa pagpahayag sa Iyang perpekto nga hustisya nganha kanimo; kon ikaw dili magtugot sa Iyang hustisya sa pagpanalangin kanimo, ang Iyang hustisya dili mopanuko sa pagdisiplina

- kanimo. Kita nabuhat isip gawasnong mga ahente nga responsable para sa atong kaugalingon nga mga desisyon. Kita ba magpahiyon ngadto sa hustisya sa Dios o ang hustisya sa Dios mopahiyon ngari kanato.
- S. Kita kinahanglan mag-ila-sa-kalainan sa dekrito sa Dios didto sa eternidad nga milabay gikan sa mga aksiyon sa Dios sulud sa panahon. Ang aksiyon sa Dios sulud sa panahon mao ang pagpatuman sa dekrito.
- T. Ang pagpatuman dili ang dekrito kundili sa salabutanong nagasunud sa dekrito.
- U. Ang kalainan kinahanglan usab himoon tali sa dekrito sa Dios ug sa mga balaod sa Dios.
- V. Ang mga balaod sa divine nga katukuran maghan-ay sa tawhanong pamatasan; sila gihimo alang sa tawhanong kabubut-on sa pagtuman. Pinaagi sa pagpanalipod ug pagpalungtad sa tawhanong kaliwat, kini nga mga balaod maghatag sa matag-usa kanato og usa ka kahigayonan nga mawalihan-sa-ebanghelyo ug, human sa pagtoo diha ni Kristo, kita adunay oportunidad sa pagtubo espirituhanon nga walay pagbabag o pagpugus. Ang mga balaod sa katukuran mahimong pakyason pinaagi sa atong kabubut-on, apan ang dekrito dili gayud mahimo.
- W. Kita dili makahimo paglapas sa dekrito tungud kay ang bisan-unsang desisyon nga himoon nato maoy nahibaloan didto sa eternidad nga milabay ug nalakip sulud sa dekrito.
- X. Ang dekrito mao ang malukpanon-sa-tanan nga pagbuut sa Dios ug sa tipik lamang napadayag diha sa Kasulatan; ang mga balaod sa Dios maghan-ay sa pamatasan sa tawo sulud sa panahon ug kawanangan ug sa hingpit nga napadayag.
- V. Ang Panalangin sa Tawo ug ang Divine nga Dekrito
- A. Ang omniscience sa Dios diha sa pag-ila sa pagkalaglag sa tawo sa maloloy-ong misangkap og usa ka plano alang sa pagpanalangin sa tawo pinasikad sa mga impyutasyon gikan sa divine nga hustisya.
- B. Kini nga plano nagalambigit sa omniscience sa Dios nga naghungit ngadto sa kompiyuter sa divine nga dekrito sa pito ka impyutasyon nga magsangkap sa kinatas-ang panalangin alang sa katawhan sulud sa panahon ug sa eternidad.
1. Ang impyutasyon sa tawhanong kinabuhi diha sa pagkatawo.
 2. Ang impyutasyon sa orihinal nga sala ni Adan diha sa pagkatawo.
 3. Ang impyutasyon sa tanang personal nga mga sala ngadto ni Kristo ibabaw sa krus.
 4. Ang impyutasyon sa divine nga pagkamatarong diha sa takna sa kaluwasan.
 5. Ang impyutasyon sa waykatapusang kinabuhi diha sa takna sa kaluwasan.
 6. Ang impyutasyon sa mga panalangin sulud sa panahon diha sa espirituhanong pagkahamtong.
 7. Ang impyutasyon sa mga panalangin ug mga ganti didto sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo.
- C. Ang dekrito sa Dios nagasulud sa makasaysayanong katinuuran mahitungud sa gitas-on sa nakab-ot sa matag tawhanong linalang sulud niining plano sa grasya. Kagawasan nagakahulugan nga pipila ang makakab-ot niining tanan nga impyutasyon samtang ang uban dili gayud. Ang kagawasan nagapaniguro sa *pagkadipatas*. Ang dalan sa pagkatumbas mao ang dalan sa kaulipnan.
- D. Ang wala-ang-merito nga tawhanong kabubut-on mahimong mapakyas sa bisan-

unsang potensiyal diha sa plano sa Dios.

- E. Ang gitag-on diin ang matag tawo nagaabante niini nga plano maoy nahibaloan sa Dios didto sa eternidad nga milabay. Kini nahungit ngadto sa kompiyuter. Ang Dios nahibalo nga pipila ang magpabilin nga mga dimagtotoo, nga ang uban magtoo apan magpabilin nga dihamtong sa espirituhanon, nga diyutay ang mag-abante sa pagkahamtong. Kadtong kinsa makaabut sa pagkahamtong magdawat sa mga panalangin sulud sa panahon ug hasta gani sa masdakong mga panalangin didto sa eternidad; sila maghimaya sa Dios ug magdala Kaniya og kahimuut.
 - F. Diha sa daghang hitabo, ang potensiyal nagalabaw sa katinuuran. Ang potensiyal sa hingpit nahibaloan sa omniscience sa Dios; katinuuran lamang ang nasulud sa dekrito.
 - G. Ang pagkab-ot sa magtotoo sa divine nga mga panalangin pinaagi sa impyutasyon mao ang paagi nga napili sa Dios alang sa paghimaya sa Iyang-kaugalingon ug sa paghatag sa Iyang-kaugalingon og kahimuut.
 - H. Ang himaya sa Dios maykalabutan sa pag-abante sa magtotoo ngadto sa pagkahamtong ug sa masangputong impyutasyon sa divine nga mga panalangin.
- VI. Ang Himaya sa Dios ug ang Divine nga Dekrito
- A. Ang dekrito nagahiusa sulud sa usa ka malangkubon-sa-tanan ug kinatapusang tumong ang himaya sa Dios (Mga Proberbio 16:4; Mga Taga-Roma 11:36; Mga Hebreohanon 2:10; Pinadayag 4:11).
 - B. Gumikan kay ang mga myembro sa kinaiya-sa-Dios maoy anaa lamang sa wala pa ang tanang binuhat, ang dekrito sa Dios wala mipakabana ni bisan-kinsa gawas sa Trinidad. Ang dekrito nadesinyo alang sa paghimaya sa mga myembro sa kinaiya-sa-Dios kinsa anaa didto sa dihang ang dekrito nahimo, dili alang sa paghimaya kanato kinsa wala didto. Ang Amahan, Anak, ug Balaang Espiritu adunay waykinutubang himaya didto sa eternidad nga milabay ug magbaton niini didto sa eternidad nga umaabot. Bisun-unsang ilang himoon sa kasamtangan—gikan sa pagbuhat sa uniberso hangtod sa panapos sa kasaysayan—magdala gayud kanila og waykinutubang himaya. Sa katibuk-an, ang dekrito nagalambigit ngadto sa himaya ni Ginoong Jesu-Kristo tungud kay Siya mao ang makitang persona sa Trinidad. Sa higayon nga ang kasaysayan matapos, ang himaya sa Dios mahisama ka perpekto ingon sa sinugdan sa wala pa misugod ang panahon. Ang atong mga kapakyasan dili magkompromiso sa himaya sa Dios. Ang Iyang himaya wala nagaagad ngari kanato; kita mag-agad diha sa Iyang himaya.

Ang grasya nalalang gikan sa himaya sa Dios. Grasya nagakahulugan nga ang Dios nagahimo sa tanang lihok nga nagasumada sa atong panalangin. Bisun kon sulud sa panahon o sa eternidad, ang divine nga panalangin maoy pinaagi sa grasya. Ang mga butang lamang nga maykalabutan ngari kanato nga makapahimaya sa Dios unsa ang Dios Mismo nagapatuman, sama sa pag-impuyut sa Iyang pagkamatarong o pagsangkap og doktrina. Maoy hinungdan nga Siya nagatamay sa atong kinaugalingong-pagkamatarong ug pagpakaaron-ingnon. Siya walay magamit sa atong legalismo ug tawhanong kamaayo, ug Siya sa mapintas nagadisiplina sa legalista. Sa dihang kita magsugod sa paghimaya sa atong-kaugalingon, atong mga kalampusan, atong kahibalo, o atong mga kasinatian, kita naglingla sa atong-kaugalingon ug nagtuboy sa atong-kaugalingon

alang sa divine nga disiplina.

Sa tanang higayon nga kita napanalanginan sa Dios, kita makalakup sa usa ka butang: Kita wala mahitakus o angayan niini. Ang panalangin maoy buhat sa Dios, nagpakita sa *Iyang* himaya, ug kita dili kinahanglan sa pagpabiling mabalaka sa pagdahum nga mawad-an niini. Sa higayon nga kita makasabut sa Iyang himaya, kita sa wayduhaduha dili gusto sa pagsupak niini; kita motinguha sa pag-uban niini. Nianang-dapita nahimutang ang panalangin.

- C. Sa pagkawaykinutuban, ang Dios nga Amahan, Dios nga Anak, ug Dios nga Balaang Espiritu takus sa tanang himaya.
- D. Ang himaya sa Dios mao og unsa Siya. Dinhi kita magbaton sa tibuuk doktrina sa divine nga esensiya! Ang pagdawat sa himaya dili gayud bag-o alang sa Trinidad. Tanang tulo ka Persona sa kanunay nakabaton niini ug sa kanunay gayud. Didto sa eternidad nga milabay, Sila wala nanginahanglan sa bisan-unsang pagdugang ngadto sa unsay anaa na Sila; ang Dios wala gayud makasinati sa bisan-unsang matang sa kakulang. Sila nakakaplag sa waykinutubang kahimuut sa usag-usa; Sila natagbaw sa hingpit ug nalipay sa hingpit. Isip kabahin sa maong kahimuut Sila sa yano mihukum sa pagbuhat sa uniberso ug sa pagbutang sa gawasnong mga binuhat sulud niini—una ang mga anghel, sunud ang katawhan. Ang mga myembro sa Trinidad nakahibalo og unsay mabuhat sa maong mga binuhat, ug pinasikad niana, Sila mihimo sa daghan pang mga desisyon.
- E. Gumikan kay Siya mao ang gigikanan ug hinungdan (dili hingtungdan) sa dekrito, ang Dios sa dikalikayan mahimaya sa matag hunahuna, matag desisyon, matag aksiyon sulud sa tawhanong kasaysayan. Ang maayo ug ang daotan nalakip; sala, kadaotan, *matag-butang* tanan mosumada alang sa kahimayaan sa Dios. Bisan pa “ang kaligutgut sa tawo modayeg Kaniya” (Mga Salmo 76:10, gikorhiang paghubad). Sa laing mga pulong, ang plano sa Dios misugod diha sa himaya ug matapos diha sa himaya; ang plano sa Dios dili gayud masanta; kini wala gayud nagaundang; kini nagapadayon uban kanimo o bisan kon wala ka, walay sapayan unsay imong buhaton. Kon ikaw magpabiling usa ka dimagtotoo, ikaw maadto sa impiyerno, ug ang himaya sa Dios mopabiling wamakompromiso ug waymansa. Kon ikaw motoo ni Kristo, ikaw maadto sa langit, usab masubayon diha sa himaya sa Dios. Sa pulos sulud sa panahon ug didto sa eternidad ang karakter sa Dios napanghimatud-an sa matag-butang nga mahitabo.
- F. Ang Dios nahimaya dili lamang tungud og unsa Siya kundili usab tungud og unsay nadekrito Niya.
- G. Alang sa maykinutuban nga hunahuna, ang mga dekrito daghan, apan alang sa Dios, silang tanan usa ra ka plano nga nagsagup pulos sa hinungdan ug epekto, sa paagi ug katuyoan.
- H. Ang dekrito nagalakip sa matag detalye diha sa kasinatian sa matag binuhat, naglakip nianang gamay-kaayong mga aspeto ingon sa gidaghanon sa mga buhok sa imong ulo. Bisan pa taliwala sa usa ka nasudnong kalit-nga-kalisdanan, sa dihang daghan hamtong nga mga magtotoo ang mapahiklin ug mag-inusara, sila makahimo gihapon sa ilang mga gimbuhaton ug magpuyo sa ilang mga kinabuhi maingon nga alang sa Ginoo, nahibalo nga ang Dios wala nahikalimot kanila.
- I. Ang dekrito sa Dios mao ang labawng-kamandoan nga katuyoan sa Dios diin sa

epektibong napatuman pinaagi sa Dios lamang, gawas gikan sa tanang binuhat nga abilidad, mentalidad, talento, tambag, o pagbulig.

- J. Ang Dios nahimaya ug nahimuut pinaagi sa buylo ug pag-abante sa mga magtotoo sulud sa Iyang plano.
 - K. Ang omniscience sa Dios nahibalo didto sa eternidad nga milabay unsa nga mga hunahuna, mga pangpadasig, mga desisyon, ug mga aksiyon ang magdala sa usa ka magtotoo ngadto sa pagkahamtong ug uban paingon sa rebersiyonismo. Ang Dios nakaandam sa labing talagsaon nga mga panalangin ug mga ganti alang sa hamtong nga magtotoo—gitugotan pinaagi sa pagkamatarong sa Dios ug giimpyut pinaagi sa hustisya sa Dios. Siya usab nakaandam sa grabeng disiplina alang sa rebersiyonistang magtotoo sa pagdala kaniya balik ngadto sa fellowship uban Kaniya (Mga Hebreohanon 12:6).
 - L. Samtang ang omniscience nahibalo sa mahinabo ug potensiyal, ang mahinabo lamang ang gihungit ngadto sa kompiyuter sa divine nga dekrito. Ang bisan-unsang gidekrito sa Dios sa dikalikayan mopahimaya sa Dios; kini dili makapasangpot sa laing paagi.
 - M. Ang divine nga dekrito napatuman pinaagi sa impyutasyon gikan sa hustisya sa Dios.
 - N. Ang pito ka impyutasyon—lima tinuud ug duha mahukmanon—magsumada ngadto sa himaya sa Dios.
 - O. Ang dekrito sa Dios nagaila sa kabubut-on sa magtotoo alang sa paglampos o pagpakyas ug adunay kahibalo sa sangputanan.
 - P. Ang pagtubag lamang sa magtotoo sa doktrina ang makaresulta diha sa kinatasang panalangin nga gitinguha sa Dios alang sa magtotoo.
 - Q. Ang dekrito nagaila sa gitag-on diin ang usa ka magtotoo nagaabante o naga-us diha sa iyang espirituhanon nga kinabuhi. Kini mao ang gitag-on diin ang dekrito sa eternidad nga milabay nadeklarar alang nianang tawhana.
 - R. Ang Dios nahibalo una-sa-panahon unsa kalay-on ang matag magtotoo mag-abante, ug kana nadekrito.
 - S. Bisang pa sa pareho nga oportunidad ug pareho nga pribilihiyo sa pagtuman sa espirituhanong kinabuhi, sa daghan kaayong mga hitabo ang potensiyal nagalabaw pa kay sa katinuuran.
- VII. Tawhanong Kagawasan ug ang Divine nga Dekrito
- A. Ang plano sa Dios ug ang dekrito sa Dios sa hingpit masubayon diha sa tawhanong kagawasan. Ang Dios wala nagapugong, nagapugus, o nagalapas sa kinaugalingong-pagbuut sa tawo.
 - B. Kita kinahanglan mag-ila-sa-kalainan tali sa unsa ang Dios nagahimo sa laktod, sama sa espirituhanong kamatayon ni Kristo didto sa krus, ug sa unsa nga Siya nagatugot sa dilaktod, sama sa sala, tawhanong kamaayo, ug kadaotan.
 - C. Ang Dios mibuhat sa tawo nga may usa ka gawasnong pagbuut—kabubut-on sulud sa iyang kalag. Ang Dios tungud-niini nagatugot nianang gawasnon nga pagbuut sa paglihok pinaagi sa tawhanong kinaugalingong-pagbuut. Gawas niini, ang tawo dili gayud unta malaglag. Ang Dios mitugot sa Pagkalaglag. Ang Pagkalaglag dili ang Iyang direktiba nga pagbuut, kundili ang Iyang matuguton nga pagbuut sa managsamang usa ka parte sa dekrito sa Iyang direktiba nga pagbuut.

Hinumdumi: Ang dekrito maoy tawhanong kasaysayan sulud sa hunahuna sa Dios didto sa eternidad nga milabay.

- D. Ang Dios dili ang tagmugna sa sala, tawhanong kamaayo, o kadaotan. Gawasnong pagbuut mao ang tinubdan niining mga butanga. Ang kinalabwang-kamandoan sa Dios ug ang gawasnong pagbuut sa tawo dungan-nga-anaa sulud sa tawhanong kasaysayan.
- E. Pulos ang sala ug ang kaluwasan nga buhat ni Kristo didto sa krus nahungit ngadto sa kompiyuter sa divine nga dekrito. Sala mao ang matugutong pagbuut sa Dios; ang krus, ang direktibang pagbuut. Ang sala nasumpo pinaagi sa krus; kini usa ka ehemplo sa unsang-paagiha ang Dios nagatugot sa gawasnong pagbuut sa tawo alang sa pagsupak Kaniya, apan Siya nagabaton sa Iyang kaugalingon nga integridad ug madaugon sa katapusan.

Ang Dios nga Amahan, Dios nga Anak, ug Dios nga Balaang Espiritu nahibalo nga ang duha ka labing-bantugang mga sistema sa tawhanong balaod—Hudiyo ug Romanhon—magtagbo didto sa krus ug kadtong nagpahamtang sa balaod mapakyas. Ang mga myembro sa Trinidad nahibalo nga ang huhungihong pagadawaton isip ebidensiya, nga ang mga kamatuuran pagalaktawan, ug nga ang tibuuk pagsunudsunod sa unum ka bista ni Kristo mahimong usa ka kalapasan sa pulos Romanhon ug Hudiyo nga balaod (Numeros 35:29–30; Deuteronomio 17:6; 19:15; Mga Buhat 25:16). Bisan pa niini, ang tukma nga paagi diin si Kristo nakombikto ug nalansang nadekrito didto sa eternidad nga milabay tungud kay ang Dios nahibalo sa kaugalingong-kabubut-on nga mga desisyon sa matag tawo nga nalambigit. Siya nahibalo sa magubutong mentalidad ug sa mga desisyon sa matag myembro sa katawhan nga misinggit og, “Ilansang Siya!” Siya nahibalo sa laraw-pangdaot sa relihiyosong mga Pariseyo.

Ang silot-sa-kamatayon ni Kristo mao ang tibuuk sumada sa tawhanong kadaotan ug rebersiyonismo. Kadto ang kinahingpitan sa pagkasad-an—pagkasad-an nga maykalabutan sa rilihiyon.⁸⁷ Ang relihiyosong katawhan milansang sa Ginoo, apan ang katuyoan sa Dios napatuman pinaagi sa *gawasnong* pagpili sa tawo—bisan pa sa gawasnong nga negatibong kabubut-on sa kalakin-an sulud sa Sanhedrin.

Rilihiyon mao ang mibutang ni Kristo ibabaw sa krus, apan ang Dios nga Amahan kinsa, pinaagi sa Iyang integridad, migamit sa paglansang alang sa Iyang kaugalingon nga katuyoan. Ang Dios migamit sa rilihiyon, ang dumadaog nga alas sa yawa, alang sa pagsangkap sa atong kaluwasan! Ang rilihiyon miabut sa iyang kinatas-ang kadaotan sa ditinuyo sa pagsangkap lamang sa grasya nga paagi sa kaluwasan samtang ang hustisya sa Dios miimpyut sa personal nga mga sala sa katawhan ngadto ni Kristo ibabaw sa krus ug mihukum kanila.

Kini sa makausa pa nagapakita nga walay sapayan unsa kabantugan ang binuhat gayud—ug si Satanas mao ang labing-makinaadmanon sa tanang binuhat—ang Dios sa waykinutuban nga masbantugan. Si Satanas sa katapusan nakahu-

87. Rilihiyon ug Kristiyanismo maoy bulag ug lahi nga mga linalang. Tan-awa sa Thieme, *Kristohanong Integridad*, 183; *Christian Suffering*, 20–21.

nahuna niining 'makinaadmanon' nga paagi sa pagsalikway ni Jesus—Romanhon nga paglansang, apan pinaagi niining hawud nga obra-maestra sa satanasong laraw-pangdaot miabut ang atong kaluwasan. Ang Dios wala lamang nagagamit sa kaligutgut sa tawo alang sa pagdayeg Kaniya (Mga Salmo 76:10), kundili Siya nagagamit sa antagonismo ni Satanas usab! Usa ka gihiusa nga satanasnon-tawhanong operasyon ang mibutang sa Ginoo didto sa krus. Si Satanas nagtoo nga siya nakatuman sa iyang tumong, ug wala gayud iyang kabubut-on napugus. Apan ang tanan nga nahimo niya nakatabang sa tumong sa atong Ginoo diha sa hypostatic nga paghiusa. Anaa ang kaalam sa divine nga dekrito!

F. Ang divine nga dekrito wala nagasupak sa tawhanong kagawasan.

G. Ang tawo gawasnong sa paghimaya ug pag-alagad sa Dios, apan ang paagi sa paghimaya ug pangalagad gimando sa Dios ug wala gikatugyan ngadto sa kagawasan o imahinasyon sa tawo. Ang Dios mitugyan sa human-sa-kaluwasan nga espirituhanong kinabuhi sa Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo alang sa paglihok ubus sa pagpuno sa Espiritu ug pagsabut sa doktrina sa Bibliya. Siya wala mitugyan sa pagsaksi, pag-ampo, o sa bisan-unsang Kristohanon nga produksiyon nga mahimong kahimanan kundili ang resulta sa espirituhanong pagtubo.⁸⁸ Kita kinahanglan makasabut unsa iyang plano ug unsay dili. Ang adlaw-adlaw nga kalihukan sa GAP (grasya nga aparato para sa panabut) maoy iyang plano alang sa atong pagtubo.

H. Kon ang resulta alang sa espirituhanong pagtubo ug divine nga panalangin, ang atong kagawasan limitado alang sa positibong kabubut-on ngadto sa doktrina sa Bibliya.

I. Ang paggamit sa tawo sa iyang kagawasan alang sa pagsalikway sa doktrina nagaresulta diha sa divine nga disiplina. Kita ba magpahiyon ngadto sa hustisya sa Dios o ang hustisya sa Dios ang mopahiyon ngari kanato.

J. Ang tumong sa magtotoo mao ang paggamit sa doktrina sa Bibliya nga nagpuyo sulud sa iyang kalag alang sa pagdeterminar sa pagbuut ug kahimuut sa Dios mahitungud sa iyang espirituhanong kinabuhi ug paagi sa buhat.

K. Niining paagiha, ang tawhanong kagawasan mamahimong matipo ngadto sa pagbuut sa Dios. Ang Dios mahimuut, ug ang tawo mapanalanginan sa dili mahubit.

VIII. Ang Praktikal nga Aplikasyon sa Divine nga Dekrito

A. Gumikan kay ang dekrito mao ang tibuuk sumada sa plano ug katuyoan sa Dios didto sa eternidad nga milabay, kini nagasentro sa persona ni Ginoong Jesu-Kristo (Mga Taga-Efeso 1:4–6; 1 Juan 3:23).

B. Busa, ang gawasnong pagbuut sa tawo kinahanglan mag-atubang sa kritikal nga isyu sa persona ug buhat ni Jesu-Kristo didto sa krus. Pagtoo lamang diha ni Kristo lamang ang agianan sa tawo ngadto sa plano sa grasya. Didto sa krus, ang kinalabwang-kamandoan sa Dios ug ang gawasnong pagbuut sa tawo magtagbo alang sa himaya sa Dios ug sa bintaha sa katawhan. Ang basihanan alang niini nga panagtagbo mao ang integridad sa Dios.

C. Ubus sa divine nga palisiya sa grasya, ang buhat sa kaluwasan napatuman sa

88. Tan-awa sa panid 94.

- Dios samtang ang tawo nagadawat sa mga benepisyong gawas sa tawhanong merito o abilidad.
1. Ang pagkamatarong sa Dios misaway sa tanang tawhanon nga sala sulud sa divine nga dekritong didto sa eternidad nga milabay; ang hustisya sa Dios mihukum sa tanang sala didto sa krus mao nga ang gugma sa Dios (Mga Taga-Roma 5:8) nagasangkap sa kaluwasan (Juan 3:16) pinaagi sa grasya sa Dios (Mga Taga-Efeso 2:8–9).
 2. Ang antagonismo tali sa divine nga hustisya ug sa tawhanong mga buhat nagakahulugan nga ang tawhanong mga buhat gikapadaplin diha sa matag bahin sa plano sa grasya.
- D. Ang plano sa Dios didto sa eternidad nga milabay nadesinyo alang sa paglakip sa tanang panghitabo ug mga aksiyon, nga maykalabutan sa ilang mga hinungdan ug mga kondisyon, isip kabahin sa usa ka dimabulag nga sistema, ang matag dugtong maoy usa ka parte sa integridad sa katibuk-an. Ang matag dugtong sama ka importante sa katibuk-an. Ang katibuk-an mao ang integridad sa Dios nga naghimo sa tanang dugtong nga maglambigit sa tarong pinaagi sa grasya. Kini ang hinungdan nga Siya nagapahimo sa tanang butang nga “magtambayayong alang sa kaayohan niadtong kinsa maghigugma” Kaniya (Mga Taga-Roma 8:28).
- E. Sa walay paglapas sa tawhanong kabubut-on, ang Dios nakadesinyo og usa ka plano sa hilabihan ka perpekto nga kini nagalakip sa direksiyon, pagsangkap, pagpatunhay, paglihok, hinungdan, ug epekto alang sa tanang magtotoo.
- F. Ubus niini nga plano, ang Dios nakadekritong alang sa paghimo sa pipila ka butang sa laktod (sama sa pagbuhat o kaluwasan), ang pipila pinaagi sa ikaduhang mga ahente (maingon nga pinaagi sa Israel o sa Simbahan), ug ang pipila pinaagi sa mga tawo (maingon nga pinaagi ni Moses o ni Apostol Pablo—o pinaagi *kanato*).
- G. Sa ingon, adunay una, ikaduha, ug ikatulo nga mga kalihukan sulud sa plano sa Dios. Kini dili igsapayan asa niini nga mga kategoriya ang bisan-unsang aksiyon mahimutang; ang tanan magmugna og usa ka dako-kaayo, malukpanon-sa-tanan nga plano—perpekto, waykatapusan, waypagkausab, nga walay pagkawagtang sa integridad. Kita kabahin sa usa ka hamili nga perpektong plano gidesinyo sa paghatag kanato sa tanan nga maanindot sulud sa panahon ug sa eternidad. Kon ang atong espirituhanong buylo nagadala kanato ngadto sa labawng-grasya o *pleroma*, kita *mahimong* mapanalanginan!
- H. Ang plano sa Dios masubayon diha sa tawhanong kagawasan. Ang Dios dili di-makiangayon; Siya wala nagapugong o nagapugus sa atong kagawasan. Siya sa maloloy-on nagasangkap og paggiya mahitungud sa unsang-paagiha kita *maggamit* sa atong kabubut-on. Ang bugtong pagpadayag sa divine nga dekritong makaplagan diha sa Bibliya; busa, ang kinatas-ang prayoridad diha sa Kristohanong kinabuhi mao ang paghibalo, paghawid, ug aplikasyon sa doktrina sa Bibliya.
- Pipila sa mga butang ang Dios nagatugot; sa laing mga butang Siya nagahimo. Pipila sa mga butang magpahimuut Kaniya; ang uban dili. Apan ang Dios sa kanunay nagaila sa katinuuran. Kini ang usa sa labing importante nga mga aspeto sa atong relasyon uban Kaniya: Ang tanan nga nadekritong maoy katinuuran ug, sama sa Dios, kita, usab, kinahanglan mag-atubang sa mga kamatuuran.
- Tungud kay ang Dios nagadumala sa katinuuran, ang Iyang plano gayud

magdumala sa mga butang og unsa sila. Ang Iyang mga kasulbaran magsugod sa unsay anaa, dili sa unsay wala. Walay hunahuna nga gipangandoy nga matuman diha sa Dios. Siya wala gayud nagapangagpas sa bisan-unsang-butang. Siya wala gayud nagapanalangin kanato gikan sa sentimental-nga-pagbati. Siya wala gayud nagapanalangin kanato tungud kay *kita* magtoo nga espirituwal. Siya wala gayud nagapanalangin kanato tungud sa atong karakter, atong mga plano, atong mga idiya, atong mga laraw, atong kinaugalingong-pagkamatarong. Siya nagapanalangin kanato kanunay ug pinasikad lamang sa *Iyang* karakter.

Si bisan-kinsa nga nagapadayon pagsulay sa pagpanalipod sa iyang-kaugalingon atubangan sa Dios dili gayud makasabut sa integridad sa Dios ug sa unsang-paagiha kini nagalambigit ngadto sa divine nga dekrito.

- I. Pag-usab, ang Dios mibuhat sa tawo nga may gawasnong pagbuut.
 - J. Ang kamatuuran nga ang tawo makapili nga sukwahi ngadto sa pagbuut sa Dios nagapamatuud sa dungang-kaanaa sa kinalabwang-kamandoan sa Dios ug sa gawasnong pagbuut sa tawo sulud sa tawhanong kasaysayan alang sa pagtuman sa Iyang kahimuut ug katuyoan.
- IX. Lainlain nga Teyolohiyanhong mga Panahum sa Divine nga Dekrito Mahitungud sa Pagpili
- A. Sa tanang dekrito sa eternidad nga milabay, lima ang maykalabutan ngadto sa katuyoan sa Dios bahin sa pagpili. Ang mga dekrito kinahanglan anaa sa salabutanong pagkahan-ay. Bisin pa og ang tibuuk dekrito usa ra ka panghunahuna sulud sa hunahuna sa Dios, ang salabutanong prinsipyo sa hinungdan ug epekto nalambigit diha sa tawhanong panghunahuna ug pagsabut. Kini mao ang hilisgutan sa doktrina sa lapsarianism. Gikuha gikan sa Latin *lapsare* nga nagkahulugan og “sa pagkalaglag,” lapsarianism mao ang teyolohiyanhong termino nga gigamit sa pagpatin-aw sa salabutanon, dili sa kronolohiyanhon, nga pagkahan-ay sulud sa pinili nga mga dekrito sa Dios. Ang kapangalanan nagapasabut kon ang dekrito sa pagpili nagasangpot ba sa wala pa o sa pagkahuman sa dekrito alang sa pagtugot sa Pagkalaglag. Sumala sa kasaysayan, ang mga teyologo nakaugmad og upat ka posisyon:
 1. Supralapsarianism, usa ka porma sa hyper-Calvinism
 - a. Ang dekrito alang sa pagpili sa pipila nga maluwas ug sa pagsalikway sa uban. Kini ang doble nga kapalaran, usa ka erehiyanhong posisyon nga nagdumili sa dungang-kaanaa sa kinalabwang-kamandoan sa Dios ug sa gawasnong pagbuut sa tawo.
 - b. Ang dekrito sa pagsangkap og kaluwasan alang sa pinili. Kini ang basihan para sa limitadong panghimayad ug busa usa ka sayup nga posisyon.
 - c. Ang dekrito sa pagbuhat sa tawo, sa pulos pinili ug dipinili.
 - d. Ang dekrito sa pagtugot sa Pagkalaglag.
 - e. Ang dekrito sa pagluwas sa pinili.

Si John Calvin (1509–1564) usa ka maayo-kaayong maghuhubit sa mga Kasulatan, sa katibuk-an nga pagkasulti. Apan sama sa mga sumusunod sa bisan-kinsang maayo nga magtutudlo sa Bibliya, pipila sa iyang mga estudyante mipasayup kaniya ug migamit sa iyang ngalan alang sa mga doktrina nga siya dili gayud mouyon. Ang hyper-Calvinism nagatuis sa kinalabwang-

kamandoan sa Dios hangtod sa punto nga nagsalikway sa gawasnong pagbuut sa tawo. Kini mao ang sa patalismo, nahasupak ngadto sa piho nga mga pagtulon-an sa Pulong sa Dios mahitungud sa dungang-kaanaa sa divine nga kinalabwang-kamandoan ug sa tawhanon nga gawasnong pagbuut. Tugoti ako sa paghulagway.

Ang Dios nahibalo pinaagi sa Iyang omniscience nga ang babaye ug ang lalaki makabuhat sa mga sala sulud sa Hardin. Siya nahibalo sa tanang sangputanan niadtong duha ka buhat sa tanang-bahin sa kasaysayan, apan Siya midekrito gihapon nga si Adan ug ang iyang asawa makabaton sa gawasnong pagbuut, nagdekrito usab sa paghatag sa sibo ug maanindot nga mga pagsangkap alang kanila ug sa ilang mga liwat. Apan wala gayud sa bisan-unsang paagi Siya mipugus sa ilang kabubut-on. Ang Dios wala sa kalit misinggit og, “Pagbantay! Si Satanas padulong na sa pagtintal sa babaye! Ako magpugong kaniya sa pagbuhat sa ingon! Akong patyon ang serpente! Wala untay serpente! Wala untay tawhanong kasaysayan!” Kini ang matang sa kawayhinungdan nga gipasabut sa pagtuis sa hyper-Calvinist sa kinalabwang-kamandoan sa Dios. Dugang pang butang-gipasabut, malagmit labaw pang gibantog apan managsamang kataw-anan, mao ang sayup nga hunahuna nga gumikan kay ang mga dimagtotoo maadto sa impiyerno, ang Dios *unang-midestino* kanila nga maadto! Ang mga dimagtotoo maadto sa impiyerno tungud sa ilang kaugalingon nga kabubut-on: Sila sa gawasnong maghukom sa pagsalikway ni Ginoong Jesu-Kristo isip Manluluwas (Juan 3:18). Ang hyper-Calvinism dili husto.

2. Infralapsarianism, usa ka porma sa arang-arang nga Calvinism
 - a. Ang dekrito sa pagbuhat sa tanang katawhan.
 - b. Ang dekrito sa pagtugot sa Pagkalaglag.
 - c. Ang dekrito sa pagsangkap og kaluwasan alang sa tanang katawhan. Kini ang dilimitado nga panghimayad ug husto sa bibliyanhon.
 - d. Ang dekrito sa pagpili og pipila—kadtong kinsa magtoo diha ni Kristo—gikan diha sa nangalaglag nga katawhan ug sa pagbilin sa uban tungud sa ilang sala—kadtong kinsa dili motoo diha ni Kristo.
 - e. Ang dekrito sa pagluwas sa pinili pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo o sa paggamit sa kaluwasan alang niadtong kinsa magtoo.
3. Sublapsarianism, usa ka porma sa arang-arang nga Calvinism
 - a. Ang dekrito sa pagbuhat sa tanang katawhan.
 - b. Ang dekrito sa pagtugot sa Pagkalaglag.
 - c. Ang dekrito sa pagpili niadtong kinsa magtoo diha ni Kristo, ug sa pagbilin diha sa makatarunganong pagsilot niadtong kinsa wala magtoo diha ni Kristo.
 - d. Ang dekrito sa pagsangkap og kaluwasan alang sa pinili. Kini ang limitado nga panghimayad ug busa usa ka sayup nga posisyon.
 - e. Ang dekrito sa pagluwas sa pinili pinaagi sa pagtoo diha ni Kristo, usahay gikaingon isip ang dekrito sa paggamit sa kaluwasan alang niadtong kinsa magtoo diha ni Kristo.
4. Arminian lapsarianism, girepresentar ni Richard Watson, ang labing inila

- nga Arminian nga teyologo. Ang usa ka Arminian mao ang usa ka tawo kinsa nagadawat sa usa ka sistema sa sayup nga teyolohiya ginganlan sa pagpasidungog kang James Arminius (1560–1609).
- a. Ang dekrito sa pagbuhat sa tanang katawhan.
 - b. Ang dekrito sa pagtugot sa Pagkalaglag.
 - c. Ang dekrito sa pagsangkap og dilimitadong panghimayad. Kining pinili nga dekrito wahisabti diha sa Arminianism kay sila wala mag-ila nga ang bugtong ug kompleto nga buhat ni Kristo didto sa krus nagahimo sa panghimayad nga mapuslan ngadto sa tibuuk tawhanong kaliwat.
 - d. Kaluwasan pinaagi sa makita-daan nga tawhanong kaligdong plas pagtoo plas pagkamasinugtanon. Kini ang sayup nga posisyon sa kaluwasan pinaagi sa mga buhat.
 - e. Pagpili isip usa ka buhat sa Dios sulud sa panahon. Kini nagapahimo sa pagpili nga samag-kahulugan diha sa kasinatian nga pagkanilain, nga maoy pagtolon-ang-supak tungud kay kini sa dikalikayan nagasalikway sa posisyonal nga pagkanilain diha sa takna sa kaluwasan.
- B. Bibliyanhong Lapsarianism: Samtang ang infralapsarianism mao ang labing tukma sa upat ka makasaysayanong panahum, ang doktrina sa omniscience mao ang basihanang alang sa atong pag-usab.
1. Ang Dios midekrito sa pagbuhat sa tanang katawhan nga may usa ka gawasnong pagbuut sulud sa kahimtang sa pagkahingpit alang sa pagsulbad sa una-sa-kasaysayan nga anghelanong away ug sa pagdala sa daghang kaanakan ngadto sa himaya.
 2. Ang Dios midekrito sa pagtugot sa pagkalaglag sa katawhan pinaagi sa kalihukan sa mismong kinaugalingong-pagbuut sa tawo, iyang kaugalingong kabubut-on isip ang sumpay sa anghelanong away ngadto sa tawhanong kasaysayan.
 3. Ang Dios midekrito sa pagsangkap og waykatapusang kaluwasan alang sa tanang katawhan ubus sa doktrina sa dilimitadong panghimayad.
 4. Ang Dios midekrito sa pagpabilin sa sinalikway—kadtong kinsa magpabilin diha sa espirituhanong kamatayon tungud kay sila magsalikway ni Kristo isip Manluluwas—uban sa ilang makatarunganong pagsilot.
 5. Ang Dios midekrito sa dungan didto sa eternidad nga milabay sa pulos pagpili ug kapalaran alang sa mga magtotoo lamang.
 6. Ang Dios midekrito sa paggamit sa kaluwasan ngadto sa matag-usa kinsa nagatoo diha ni Kristo. Busa, ang dekrito alang sa pagluwas sa pinili pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Jesu-Kristo lamang.

Timan-anan sa Kasulatan

KARAANG TESTAMENTO

GENESIS		EXODO	
1:1–3.....	255	17:1.....	45, 267
1:27.....	249	18:14.....	267
1:31.....	48		
2:7.....	56	3:5.....	248
2:9.....	47	3:14.....	4
2:17.....	21, 51	7:11–12.....	32
3:3.....	52	7:22.....	32
3:5.....	49	8:7.....	32
3:6.....	53	9:11.....	32
3:7.....	76	15:6.....	45
3:11.....	76	15:11.....	256
3:15.....	41, 47, 63	15:16.....	45
3:17.....	143	19:6.....	141
3:20.....	47	19:10–16.....	256
5:22–24.....	251	19:18.....	263
6.....	42	19:20.....	263
6:1–7.....	74	20:2.....	250
6:1–13.....	41	20:2–17.....	250
6:3.....	2, 42	25:21–22.....	117
6:6.....	38, 41	31:3.....	119, 248
6:17.....	250	32:14.....	42
13.....	161	33:11.....	32, 251
14:18.....	97	33:18.....	250, 253
15.....	91	34:6.....	45
15:6.....	91, 260, 283	35:31.....	119
15:16.....	257	40:34.....	263

LEVITICO

8.....	97
16:2.....	263
19:2.....	256
19:31.....	75
20:6.....	75
21.....	97
22:1–16.....	97
26:11–12.....	117
26:14–17.....	272
26:14–31.....	74, 207
26:14–46.....	43
26:18–20.....	272
26:21–22.....	272
26:23–26.....	272
26:27–28.....	181
26:27–39.....	272
26:28.....	250

NUMEROS

23:19.....	42
35:29–30.....	295

DEUTERONOMIO

4:39.....	5, 252, 263
5:15.....	45
6:4.....	248
7:9.....	272
10:17.....	257
17:6.....	295
18:10–12.....	75
19:15.....	295
28:63.....	44
29:20.....	37
31:6.....	5
32:4.....	4, 18, 256–57, 270–71
32:15.....	32
32:40.....	262
33:5.....	32
33:26.....	32
33:27.....	45, 232

MGA MAGHUHUKUM

2:18.....	42
3:31.....	140

1 SAMUEL

2:2.....	256
15:35.....	42
16:7.....	242

2 SAMUEL

7:28.....	270
12:23.....	68

1 MGA HARI

3:26.....	15
17:24.....	270
19:1–3.....	225

1 CRONICAS

16:14.....	8
------------	---

2 CRONICAS

16:9.....	267
19:7.....	5, 257
20:7.....	32
25:8.....	267

EZRA

10:2.....	178
-----------	-----

JOB

1:21.....	124, 255
4:6.....	217
6:1–11.....	73
8:13–14.....	178
9:12.....	252
13:15.....	146
26:7.....	267
33:4.....	56
37:23.....	257
42:2.....	267

MGA SALMO

2:4.....	45
2:7.....	275
4:8.....	104
5:5.....	37, 44
7:9.....	256
8:1.....	252

6:3.....	6, 251, 253, 256
6:3-4.....	10
6:8-9.....	248
7:14.....	79
11:2.....	248
14:12-14.....	73
14:14.....	49, 106
28:9-13.....	109
30:18.....	4, 31, 105, 122, 239
36-37.....	142
40:26.....	267
41:10.....	226, 239
42:1.....	283
43:11.....	250
43:13.....	267
43:25.....	250
44:2.....	32
44:6.....	250
44:24.....	267
45:3-4.....	283
45:5-6.....	250
45:21.....	257
46:9-10.....	232
46:10.....	38, 276
47:10-11.....	73
48:16.....	248
50:2.....	267
52:10.....	45
53:1.....	45
53:7.....	21
55:8.....	12
55:8-9.....	247, 250, 264
55:9.....	1, 6, 38
57:16.....	56
61:8.....	18
64:6.....	10, 76
65:16.....	270
65:24.....	285

JEREMIAH

7:24-34.....	43
9:24.....	259
10:10.....	5, 261, 270

15:6.....	42
17:9.....	60
19:5.....	74
23:6.....	256
23:23-24.....	263, 264
27:5.....	267
31:31-34.....	248
32:27.....	267
40:4.....	142
42:6.....	42
50:7.....	257

MGA PAGBANGUTAN

3:21-25.....	176
--------------	-----

EZEKIEL

5:15.....	42
39:25.....	45

DANIEL

4:35.....	252
4:37.....	270
9:24.....	275
9:24-27.....	156

HOSEA

4:1-6.....	43
4:6.....	48

AMOS

7:3.....	42
7:6.....	42

MICAH

1:12.....	73
-----------	----

ZECHARIAH

3:1-4.....	73
8:2.....	45

MALACHI

3:6.....	38, 268
3:16.....	266

BAG-ONG TESTAMENTO

	MATEO	22:42.....	81
1:6.....	79		
4:1–11.....	81		
5:13.....	142		
6:8.....	230, 266		
6:13.....	251, 253		
6:25–26.....	12		
6:33.....	95		
10:29–30.....	266		
10:30.....	39		
11:23.....	40		
12:34–35.....	60		
13:8.....	84		
13:55–56.....	79		
15:19.....	49		
19:26.....	267		
20:15.....	255		
22:21.....	207		
22:42.....	156		
25:21.....	159		
25:41.....	50, 57, 73, 254		
27:46.....	21		
	MARKOS		
4:3–21.....	32, 161		
10:27.....	267		
	LUKAS		
1:15.....	119		
1:37.....	267		
1:41.....	55		
2:48–50.....	79		
3:31.....	79		
11:13.....	120		
11:27–28.....	79		
12:6–7.....	285		
16:19–31.....	154		
16:23–25.....	57		
18:19.....	257		
19:17.....	84, 161		
22:19.....	258		
	JUAN		
1:1.....	247, 263		
1:3.....	5		
1:4.....	261		
1:14.....	263, 270		
1:18.....	92, 252		
1:29.....	258		
2:3–5.....	79		
3:3–4.....	108		
3:7–8.....	25		
3:16.....	15–16, 23, 25, 80, 237, 253–54, 259, 261, 263, 297		
3:17.....	285		
3:18.....	114, 202, 254, 263, 299		
3:33.....	270		
3:36.....	202, 254, 261, 263		
4:24.....	247		
5:22.....	154		
5:28–29.....	57		
6:32.....	271		
6:44.....	2		
6:46.....	92		
7:17.....	252		
7:37–39.....	117		
8:32.....	264, 270		
8:44.....	49, 74		
8:45.....	270		
10:10.....	131, 263		
10:28.....	125		
10:28–29.....	45		
10:30.....	248		
12:31.....	49		
14:6.....	116, 261, 263, 270		
14:9.....	248		
14:16.....	285		
14:16–17.....	117		
14:18–21.....	117		
14:23.....	117		

14:26.....	119, 285
14:27.....	270
14:30.....	49
15:26.....	270, 285
16:7.....	285
16:7–11.....	2
16:11.....	49
16:12–15.....	3, 118
16:13.....	270
16:13–14.....	117
17:3.....	270
17:11.....	256
17:17.....	270
17:22.....	117
17:24.....	260
17:25.....	256
19:30.....	22
20:31.....	263

MGA BUHAT

Libro sa.....	109
1:5.....	110
1:8.....	122
2:22–23.....	231
3:11–12.....	121
5:39.....	252
6:8.....	121
7:2.....	251, 253
8:32–35.....	21
11:15–17.....	110
13:22.....	125
15:8.....	230, 266
15:18.....	230, 266
16:31.....	58
17:27.....	263
17:27–28.....	264
19:11–12.....	121
21:18–26.....	222
23:6.....	154
25:16.....	295
28:25–26.....	248

MGA TAGA-ROMA

Libro sa.....	23, 33
1:15.....	23

1:16.....	24–25, 33
1:16–17.....	5, 23, 30
1:17.....	26, 29–30, 256
1:18–32.....	202
1:19–20.....	1, 186
1:20.....	247, 251
1:20–21.....	248
1:21–22.....	243
1:21–23.....	1
1:23.....	251, 253
1:25.....	44
2:3.....	221
2:4.....	45, 203
2:11.....	33–34, 203, 257
3:4.....	129, 270–71
3:20.....	65, 92
3:23.....	21, 170
3:24.....	93
3:25–26.....	31
3:26.....	257
3:28.....	92–93
4:3.....	33, 91, 283
4:8.....	66
4:25.....	94
5:1.....	90, 93, 131
5:3.....	260
5:8.....	5, 11, 238, 261, 297
5:12.....	63
5:12–17.....	237
5:12–21.....	50
5:13.....	65
5:13–17.....	130
5:14.....	72, 79, 81
5:15.....	82, 85–87
5:15–17.....	82–85, 94, 160
5:16.....	65, 82, 90, 94
5:16–17.....	82
5:17.....	82, 130
5:18.....	64
5:19.....	16, 81, 90
5:20.....	65, 69
5:21.....	48
6.....	108–09, 113
6:1.....	116
6:1–2.....	54

6:1-3.....	109	8:35.....	198
6:3.....	113	8:38-39.....	50
6:4.....	77, 114-15	9-11.....	33
6:4-13.....	94	9:6.....	283
6:5-7.....	115	9:13.....	44-45
6:6.....	60	9:23.....	251, 253
6:8-10.....	116	10:2.....	48
6:11-13.....	115	10:2-3.....	241
6:12.....	60	10:2-5.....	65
6:13.....	78	10:3.....	256
6:23.....	51	11:5.....	140
7.....	113	11:33.....	37, 266
7:1-4.....	65, 113	11:36.....	292
7:2-3.....	115	12:2.....	78, 119, 171, 218, 262
7:7.....	65	12:3.....	168
7:7-18.....	60	12:6-8.....	121
8:1.....	114	12:6-13.....	98
8:2-4.....	117	12:12.....	173
8:3.....	5	12:17.....	221
8:3-5.....	60	13:1-7.....	3
8:8-10.....	87	13:9.....	220
8:9.....	117	14:3.....	32, 218-19
8:10.....	117	14:3-4.....	221
8:16-17.....	115	14:4.....	221
8:17-39.....	197	14:10.....	221
8:18.....	198	14:11.....	155
8:18-27.....	143	14:12.....	156-57
8:19-22.....	143	15:1.....	219
8:23.....	143, 147, 180	15:1-2.....	221
8:23-25.....	143, 151, 180	15:19.....	121
8:24.....	148, 150, 173, 180	15:20.....	122
8:25.....	151, 181, 226	15:27.....	222
8:25-28.....	226	16:4.....	223
8:26-27.....	143, 180, 226	16:17-18.....	221
8:28.....	115, 143, 171, 179-82, 190, 194-95, 197-98, 200, 210, 225-30, 233-34, 238, 297	16:18.....	15
8:28-30.....	4	19:6.....	267
8:28-32.....	226, 230		
8:29.....	39, 230-33	1 MGA TAGA-CORINTO	
8:29-30.....	93, 198, 229, 238	1:2.....	115
8:30.....	115, 234-35	1:9.....	270, 272
8:31.....	88, 236, 238, 287	1:11-17.....	109
8:31-32.....	229	1:30.....	10, 115
8:32.....	189, 237-39	1:31.....	24
		2:5.....	268
		2:7.....	262

2:9.....	2, 147
2:9–16.....	118
2:13–16.....	2
2:16.....	2, 18, 232
3:1.....	3
3:11–15.....	19, 159
3:12–13.....	113
3:14.....	160
3:15.....	114
3:16.....	117
5:21.....	257
6:19–20.....	3, 116–17
7:22.....	98
8:4.....	219
8:6.....	248
8:9.....	219
8:13.....	219
9:24.....	84
9:24–27.....	169
10:13.....	147, 178, 270, 272
11:31.....	71, 204
12:4–11.....	121
12:11.....	121
12:13.....	110
13:1–2.....	121
13:8.....	109, 121
13:10.....	121
14:21.....	109
14:33.....	207
15:1–4.....	94
15:20–23.....	94
15:21–22.....	59
15:22.....	54, 72
15:51–54.....	155

2 MGA TAGA-CORINTO

1:21–22.....	120
1:22.....	120
2:11.....	73
3:18.....	117
4:3–4.....	224
4:4.....	49, 72, 122
4:6.....	267
4:7.....	247
4:16.....	247

5:1–6.....	154
5:8.....	58, 127, 153
5:10.....	158, 161
5:17.....	110
5:18–20.....	98
5:19.....	66
5:20.....	96, 99
5:21.....	21, 115–16
6:7.....	270
6:16.....	117
6:18.....	115
10:5.....	168
11:2.....	45
11:3–4.....	224
11:13–15.....	74
11:14.....	72
12:5.....	24
13:14.....	248

MGA TAGA-GALACIA

1:4.....	49
2:16.....	92
3:24.....	93
3:26.....	115
3:26–28.....	110
3:28.....	33
5:4.....	130
5:16.....	3, 117
5:17.....	118
6:14.....	24

MGA TAGA-EFESO

1:3.....	117, 248
1:4.....	115, 182, 262, 283–84
1:4–6.....	4, 296
1:5.....	115, 252, 259, 284
1:6.....	117
1:9.....	250, 276
1:10.....	32
1:11.....	199, 250
1:12.....	117
1:13.....	120, 270
1:18.....	154
1:19–20.....	267–68
1:22–23.....	32

2:2.....	49
2:4-7.....	259
2:5-10.....	116
2:8-9.....	89, 108, 185, 297
2:10.....	259
2:12.....	179
3:6.....	268
3:10.....	266
3:17.....	117
3:19.....	12, 32
3:19-21.....	137
3:20.....	36, 105, 267
4:7-11.....	121
4:13.....	32
4:22.....	60
4:30.....	45, 118, 120
5:18.....	3, 117
5:30.....	110
6:10-12.....	74
6:20.....	96, 100

MGA TAGA-FILIPOS

1:8.....	15
2:7.....	265
2:13.....	252
2:25-27.....	121
3:20-21.....	128
3:21.....	93
4:1.....	165
4:4.....	44
4:6.....	285
4:6-7.....	226
4:11-12.....	134, 138
4:12.....	146, 198

MGA TAGA-COLOSAS

1:1.....	268
1:15-16.....	253
1:16.....	5
1:16-17.....	268
1:18.....	156
1:19.....	32
1:27.....	117, 147, 173-74, 252
2:8.....	73

2:9.....	248
2:9-10.....	32
2:9-15.....	110
2:16-21.....	110
3:9.....	60
3:12.....	284
4:2.....	285

1 MGA TAGA-TESALONICA

1:4.....	284
1:9.....	261
2:19-20.....	165
4:13.....	179
4:14-17.....	155
5:19.....	118
5:23.....	2, 154
5:24.....	270

2 MGA TAGA-TESALONICA

1:11.....	268
2:7.....	74
2:7-11.....	73
2:13.....	283
3:3.....	270, 272

1 TIMOTEO

1:15.....	160
1:17.....	250, 262
2:13-14.....	59
4:1.....	49, 72
6:8-9.....	134
6:15.....	211, 255
6:16.....	92

2 TIMOTEO

1:9.....	233, 284
2:5.....	166
2:9.....	153
2:11-13.....	160
2:12-13.....	270
2:13.....	128
2:15.....	96
3:8.....	32
4:1-2.....	121

4:6–8.....	153
4:7.....	154
4:7–8.....	164
4:14–16.....	153
4:20.....	121

TITUS

1:2.....	173
3:1.....	3
3:5.....	108, 117, 261, 263
3:7.....	93
3:8.....	160

MGA HEBREOHANON

1:2.....	5, 263
1:3.....	251, 253, 267
1:10.....	5
1:13.....	115
2:3.....	87
2:10.....	292
4.....	225
4:1.....	226
4:3.....	266
4:12.....	253
4:13.....	39, 230, 266
4:15.....	81
5:6.....	97
5:10.....	97
6:2.....	109
6:13.....	252
6:17–20.....	98
7.....	97
7:14.....	97
7:25.....	97
8:2.....	271
9:5.....	117
9:14.....	22
10:10–14.....	115
10:12.....	115
10:15–17.....	248
10:25.....	264
10:30–31.....	257
11.....	175

11:1.....	174
11:2–5.....	176
11:6.....	176
11:7–10.....	177
11:10.....	161
11:16.....	84, 161
11:24–26.....	198
12:2.....	258
12:6.....	12, 53, 294
12:23.....	257
13:5.....	5
13:5–6.....	134
13:7.....	122, 217
13:8.....	5, 33, 268
13:14.....	161
13:17.....	122, 217

SANTIAGO

1:12.....	164
1:17.....	5, 268
1:25.....	159
2:12–13.....	159
2:23.....	32
3:5.....	216
3:10.....	116

1 PEDRO

1:2.....	248, 283
1:4.....	182
1:5.....	231, 268
1:20.....	39
2:4.....	283–84
2:5.....	97
2:6.....	283–84
2:9.....	97
2:13–14.....	3
2:24.....	12
3:12.....	37
3:18.....	259
3:20.....	45
4:14.....	251, 253
4:19.....	270
5:4.....	164–65

5:6..... 136

2 PEDRO

1:3..... 268
 1:11..... 115
 1:15–21..... 173
 2:4–5..... 41
 2:21..... 2
 3:8..... 262
 3:9..... 58, 175, 252, 254, 290
 3:15..... 45
 3:15–16..... 82
 3:18..... 271

1 JUAN

1:7..... 204
 1:8..... 66, 203, 205
 1:8–10..... 115
 1:9..... 53, 71, 118, 203, 270, 272
 1:10..... 66, 204–05
 2:2..... 114
 2:29..... 256
 3:2..... 93
 3:16..... 258
 3:17..... 15
 3:20..... 266
 3:23..... 296
 3:24..... 118
 4:4..... 32, 236
 4:7..... 258
 4:8..... 258
 4:9..... 5
 4:9–10..... 259
 4:12..... 12, 92
 4:16..... 10, 258
 4:16–17..... 12
 4:19..... 239
 5:6..... 270

5:11–12..... 115, 263

5:16..... 43

5:20..... 270–71

JUDE

6..... 41
 24..... 129

PINADAYAG

1:6..... 97
 2:10..... 84, 164
 3:7..... 256
 3:9–10..... 73
 3:16..... 45
 3:20..... 43
 4:8..... 256
 4:11..... 292
 5:10..... 97, 131
 6:10..... 256
 7:2–4..... 120
 15:3..... 270
 16:7..... 270
 19:6–9..... 128
 19:7–9..... 156
 19:11..... 270
 20:1–3..... 269
 20:2–3..... 75
 20:6..... 97
 20:7–9..... 269
 20:7–10..... 123
 20:10–15..... 57
 20:11–14..... 57
 20:12..... 19, 114
 20:12–15..... 114, 202
 20:14..... 114
 21:4..... 129, 147, 206
 22:17..... 156

Timan-anan sa Hilisgutan

a fortiori, 84–85, 87, 90, 94, 103, 123, 130, 144, 160, 171, 189, 192, 228, 234, 238

lohika sa, 81–87, 94, 103, 171

masdako ug minos nga paningkamot, 87, 94, 131, 192

panalangin didto sa eternidad, 159, 239, 292

panalangin sulud sa panahon, 132, 208, 214

Abraham, 161

espirituhanong binhi ni, 283

espirituhanong kinabuhi gitandi ngadto sa Kapanahonan sa Simbahan, 117

gigantihan, 84

higala sa Dios, 32

nakaangkon sa pagkamatarong sa Dios, 90-92

nakasabut sa hustisya sa Dios, 36

pagkamasinugtanon ni, 256

pagtoo diha ni Kristo, 45, 91–92

personal nga mga bahandi ni, 134

sulud sa XYZ nga talaid, 190, 228

Adan

dapit sa takdoanan uban sa Dios, 46, 53

hilig ni, 60, 63, 69

hulad ni, 59, 67, 78, 81

kaliwat ni, 56, 68, 76

Katapusan (*tan-awa sa Jesu-Kristo*)

labawng-kamandoan sa kalibutan, 49, 55, 59, 126

makasasalang hilig ni, 60, 69, 80, 106, 113

orihinal nga sala ni, 46, 54, 58–59, 64–67, 69, 71, 79–80, 85–86, 124, 130, 132, 143, 150, 175, 183, 185, 193, 223, 257, 291

pagbuhat ni, 51, 59, 79, 81, 171, 277

pagkahingpit ni, 51, 53–54, 59, 170

pagkalaglag ni, 50–54, 59, 62, 65, 69, 75, 81, 88, 277

pagsilot ni, 54, 86

pederal nga pangulo, 59–60, 64, 81

sala nga may pagkahibalo, 59–60, 63

sulud sa XYZ nga talaid, 214

tagmugna sa sala, 59

una, 81–82, 90

waykatapusang seguridad ni, 51

Adonai, 92

aktibismo

daotang mga lihok, 152

- daotang panghunahuna, 49
 dili ang Kristohanong paagi sa kinabuhi,
 112
aman, 91
 anghelanong away, 9, 21, 31, 49–50, 73–
 74, 95, 98, 104, 106, 110, 114, 118–
 19, 123, 140, 144, 146, 189, 204,
 208, 211, 214, 216, 233, 254, 277,
 285, 288, 300
 anthropomorphism, 37–38
 katuyoan sa, 37
 mga pananglitan sa, 38
 anthropopathism, 37–39, 268
 katuyoan sa, 37
 mga pananglitan sa, 35–36, 43, 45
anthropos, 37
 antinomiyalismo, 153
 apodosis, 82, 84
 apostasiya, 202, 240–41
archon, 27
 aristokrasya, 120, 210–12, 227
 esprituhanon, 111, 120, 210
 Arminianism, 281, 299–300
 atras nga konsentrasyon, 226–31, 233,
 235, 238
 awtoridad, 122
 abuso sa, 27
 apostolikanhon, 121
 divine, 14–15, 48, 50–53, 92, 122, 208,
 254–56, 269
 esprituwal, 122, 212, 217
 katukuran, 3, 9, 14, 20, 49, 65, 71, 76,
 123, 140–41, 178, 207–09, 215–17,
 255, 277, 291
 pagsalikway sa, 51–52, 106, 153, 224,
 248
 sa pastor-magtutudlo, 119, 121–22,
 164, 157, 217, 269
- Balaang Espiritu
 atong Tigmatuto, 199, 212
 batok sa kinaiyang makasasala, 117–
 19, 203
 bawtismo sa, 78, 107–16, 214, 263
 gahum sa, 215
 gugma sa, 260
 inspirasyon sa, 82, 91
 makapatoo o makapakabig nga minis-
 teryo sa, 2
 matudloong ministeryo sa, 144, 249
 mipalahutay ni Kristo didto sa krus, 22
 nagpaguul, 14, 118, 120
 nagpalong, 14, 118
 pag-agulo sa, 143
 paghatag-og-katakus sa, 119
 pagkontrolar sa kalag, 107, 117–19
 pagpuno sa, 14, 18, 49, 53, 71, 100,
 105, 107, 113, 117–19, 128, 167–
 68, 176, 203, 205, 212, 215, 217,
 220, 248, 262, 268, 296
 pagpuyo sa, 116–17, 120
 pagselyo sa, 116, 120
 papel diha sa birhen nga pagmabdos,
 80
 pito ka ministeryo diha sa kaluwasan,
 107, 121–22, 186
 sulud nga awtoridad sa, 14
 unang mga bunga gikan sa, 94, 143–
 45, 180
- Balaod ni Moses, 65–66, 71, 90–91, 215
 balaod sa gahum-pagpili, 219
 balaod sa gugma, 219
 bana ug asawa, 76, 115
 Bantugang Puti nga Trono sa Paghukum,
 57, 114, 160
 bawtismo. *Tan-awa sa* Balaang Espiritu,
 bawtismo sa; bawtismo sa tubig

- bawtismo sa tubig, 109
 birhen nga pagkatawo, 21, 50, 63, 79–80, 224
 birhen nga pagmabdos, 80
 Caesar, Gaius Julius, 137, 163
 Calvin, John, 298
 Chafer, Lewis Sperry
 sa sistema ni Satanas, 76
charizomai, 238
chashav, 92
cosmos diabolicus, 106, 109, 123, 145, 192
 dagayday sa pagkahibalo, 13
 Dakong Pagluhud, 155–56
 dapit sa takdoanan, 7–9, 19–20, 33, 46–48, 52–53, 55, 58, 68–69, 84, 87, 123, 130, 132, 171, 175, 177, 185, 203–04, 238, 241, 258, 285
 alang ni Kristo didto sa krus, 258
 gugma sulud sa Hardin isip, 48, 50, 52
 hustisya isip, 7–9, 19, 33, 46, 48, 52–53, 55, 58, 68–69, 84, 123, 130, 132, 171, 175, 177, 185, 203–04, 238, 258, 285
 David, 36, 66, 79, 111, 124–25, 134–35, 214, 273
 deyismo, 273
dikaioma, 90
dikaioo, 234
dikaios, 26
dikaiosune, 26–30, 89, 92, 164, 200
dikaiosune theou, 29, 237
 dikondisyonal nga mga kasabutan. *Tan-awa sa mga kasabutan*
 dilimitado nga panghimayad, 10, 66
 dimasabut nga mga sinultihan, espirituhanong gasa sa, 17, 34, 95, 109, 121, 178–79, 201, 221
 Dios
 abilidad sa, 106, 111, 118, 154, 228, 251, 265, 269
 dapit sa takdoanan diha sa (*tan-awa sa dapit sa takdoanan*)
 dekrito sa, 4, 122, 175, 275–78, 280, 283, 285–94, 298
 esensiya sa, 4, 7–9, 22, 25, 35, 37, 88–89, 127, 240, 172, 189, 236, 247–49, 262, 275, 277
 fellowship uban sa, 14, 53, 71, 203–04
 gahum sa, 100, 267
 gigikanan sa, 195
 gingharian sa, 202
 grasya sa, 53, 68, 85, 92, 109, 116, 130, 178, 206, 251, 258, 297
 gugma (*tan-awa sa gugma*)
 gugma-sa-kaugalingon sa, 18
 himaya sa, 31, 88, 99, 103, 105, 115, 134, 144, 154, 158, 170, 174, 181, 184, 190, 198, 214, 225, 228, 235, 245, 250, 274, 277, 292–94
 hustisya sa (*tan-awa sa hustisya*)
 kaalam sa, 68, 148, 278
 kahibalo-sa-kaugalingon sa, 216, 236, 249–50, 278, 282
 kaigoan sa, 147
 kalipay sa, 5
 kamaangayon sa, 9, 28, 170, 257
 kamatinuuron sa (*tan-awa sa kamatinuuron*)
 karakter sa, 7, 16, 29, 48, 236, 257
 kaugalingnan sa, 264
 kinalabwang-kamandoan sa (*tan-awa sa kinalabwang-kamandoan*)
 kinaugalingong-pagkinabuhi sa, 246
 mauyonong kalambigitan uban sa, 5, 271–72
 mga higala sa, 32
 mga hiyas sa, 2–5, 7–9, 11, 13, 18, 22, 25, 28–29, 31, 38–39, 45, 50, 51, 87–89, 123, 127, 195, 242, 246–54, 256, 258, 261, 270–71, 275–76, 282, 289
 mga kahinguhaan sa, 116
 mga lihok sa, 65, 86, 254
 mga panalangin sa, 3, 5, 7, 9–10, 14, 18–19, 22–25, 28, 30–37, 41, 44–46, 48, 50, 52–56, 59, 65, 67, 69–71, 82–88, 90, 94–96, 98–107, 109,

- 111–12, 116, 119, 122–24, 126–27, 129–35, 138–39, 142–48, 151–52, 154, 159–60, 165, 169, 173, 175–76, 178, 180–84, 186–94, 197–98, 206–07, 214, 234–35, 244, 256, 274
- mga sukaranan sa, 10, 65, 88, 91, 113–14, 177, 220, 256
- mga tumong sa, 10, 49, 75, 94, 150, 171, 180, 206, 208–09, 218–19, 221, 232, 239, 255, 296
- nahisakup sa, 68
- omnipotence sa (*tan-awa sa omnipotence*)
- omnipresence sa (*tan-awa sa omnipresence*)
- omniscience sa (*tan-awa sa omniscience*)
- pagbati sa, 20, 261
- pagbuut sa, 9, 28, 128, 136, 145, 179, 208, 218, 252–54, 256, 274–75, 282, 288–91, 295–96, 298
- paghimaya sa, 32, 88, 94, 98–100, 119, 134, 151, 170, 173, 181–84, 190, 192, 194, 198, 200, 208, 231, 234–35, 245, 250, 274, 277, 292–94, 296
- pagkaanaa sa, 246–48, 251, 273
- pagkadimausab sa (*tan-awa sa pagkadimausab*)
- pagkahingpit sa, 4, 7, 10, 12, 20, 30, 34, 43, 53, 104, 137, 154, 170, 228, 247, 250–51, 256–57, 271, 277, 286
- pagkamasinugtanon ngadto sa, 256, 300
- pagkamatarong sa (*tan-awa sa pagkamatarong*)
- pagkamatinumanon sa, 11, 176, 198, 217, 271–72, 286
- pagkausa sa, 248
- pagkawalay-kinutuban sa, 249, 263, 265–66, 268
- pagkawalay-sukud sa, 264
- pagkawaypihig sa, 25, 33–35, 169, 205, 212, 235, 239
- pagkawaysayup sa, 258
- pagsilot sa, 31, 35, 50–51, 53–54, 58–59, 65–70, 79–81, 88, 90, 93, 125, 145, 170, 175, 185
- panghunahuna sa, 199, 206, 234–35, 266–67, 283–84, 295, 298
- personalidad nga, 2, 249
- personalidad sa, 2, 249–51, 263, 272
- plano sa, 31, 33–34, 42, 45, 47–48, 54, 68–69, 75, 78, 80, 82, 85, 94, 96, 100–01, 104, 106, 108, 113, 117, 124–25, 130, 132–33, 135, 143, 150–51, 156–57, 159, 171–72, 174–75, 178–79, 181–86, 188–92, 194–95, 197–200, 202, 206–08, 210, 214–15, 221, 223, 226, 231–33, 235–36, 240, 243–44, 254, 275, 278, 283, 286, 292–94, 297
- Pulong sa, 2–3, 6, 16, 18, 23–24, 33, 36–38, 41, 47–48, 52, 63, 65, 67, 70, 83, 93, 99, 103, 117–19, 121, 128, 133, 137, 140, 142, 147–50, 156–57, 166–68, 172, 176, 180, 192, 195, 205, 212, 218, 222, 235, 239, 242, 248–49, 251, 264, 268, 273, 281, 299
- relasyon uban sa, 5, 16, 31, 46, 65, 90, 93, 110, 127, 179, 204, 250–51
- saad sa, 204–05, 226
- tagmugna sa paglaum, 173–74
- waykatapusang kinabuhi sa (*tan-awa sa waykatapusang kinabuhi, sa Dios*)
- dipersonal nga gugma, 11–12, 15–16, 25, 133, 170, 220–23, 260–61
- divine, 12, 15–16
- tawhanon, 133, 221
- disiplina
- akademiko, 167, 176
- divine, 19, 41–42, 69–70, 109, 119, 141, 145, 151, 153, 169, 181, 192, 204, 206–07, 293, 296
- gikan sa hustisya sa Dios, 33, 35, 53, 181, 281

- gipakusgan, 192
 kaugalingon-, 82, 111, 119, 136, 167–69, 217, 255
 mga liyok sa, 43, 272
 nasudnon, 141
 pagkamatay, 192
 paingon sa panalangin, 70
 pasidaan, 192
 sa mga magtotoo, 8, 12, 53, 73, 111, 119, 125, 142, 145, 153, 167, 181, 221, 272, 290, 294
 divine nga dekrito, 4, 39, 125, 130, 140, 173, 189, 199, 231, 234, 237, 252, 266, 274–76, 278, 282, 284, 288–92, 294–98
 doktrina sa, 274–90, 293
 mga pinatik-nga-talaan sa, 231, 278, 280, 282, 290
 ug pagbuut sa Dios, 4, 253, 274
 ug tawhanon nga gawasnong pagbuut, 204, 252
 divine nga esensiya, 7, 25, 36, 48, 68, 81, 140, 154, 195, 226, 246–49, 252, 258, 271, 293
 doktrina sa, 195, 246–69, 271–93
Tan-awa usab sa Dios
 divine nga kamaayo. *Tan-awa sa kamaayo*
 divine nga katukuran, 3, 9, 14, 20, 49, 65, 71, 76, 123, 140–41, 178, 207–09, 215–17, 255, 277, 291
 katuyoan sa, 20
 mga balaod sa, 3
 ug awtoridad, 217, 255, 269
 ug disiplina, 145, 207
 ug kadungganang lagda, 209
 ug kagawasan, 207
 ug kaugmaran, 20
 ug XYZ nga talaid, 190
 divine nga mga hiyas. *Tan-awa sa Dios*
 divine nga personalidad. *Tan-awa sa Dios*
 divine nga proteksiyon, 3, 20, 45, 207
 doktrina
 pagkaignorante sa, 15–16
 pagkaimportante sa, 3, 6
 pagsalikway sa, 14, 16
dunamis, 23, 25
 Eba, 47, 59
 Ebanghelyo, 2, 23–26, 30, 38, 66, 76, 91, 93, 99, 108, 122, 141, 150, 172–73, 183, 186–88, 192–93, 197, 199, 201–02, 204, 207, 224, 228, 234, 263, 271, 283, 290–91
 ebolusyon, 233, 273
eimi, 34
eis, 90, 198
 emosyon
 nagsilbi, 221
 tawhanon, 14–15, 19, 37, 75, 110, 205, 221–22, 236, 259
 ug Dios, 11, 14, 17, 34, 259
 emosyonal nga pag-alsa sa kalag, 14
 emosyonalismo, 17, 74, 96, 110, 141
epaischunomai, 23
 epektibo nga grasya. *Tan-awa sa grasya*
 esensiya. *Tan-awa sa divine nga esensiya*
 espirituhanong kamatayon, 110
 espirituhanong kinabuhi, 12, 14, 20, 71, 81, 98, 103, 130, 150, 173–74, 182, 184–85, 205, 252, 265, 268, 294, 296
 espirituhanong mga gasa, 3, 23, 99, 107, 120–22, 136, 268–69
 espirituhanong pagkahamtong. *Tan-awa sa pagkahamtong*
 eternidad
 alang sa mga dimagtotoo, 52, 108
 alang sa mga magtotoo, 32, 88
euaggelion, 23–24
eusebeia, 29
 gobyerno, 27, 124, 141–42, 153
 espirituhanong gasa sa, 121
 ni Kristo, 124
 grasya, 2, 5, 10, 12, 14, 16, 23–25, 29–32, 34–36, 41–43, 46, 48, 53–54, 68–69, 72, 80, 83, 85–86, 88–89, 92, 94–96, 98, 103–09, 113, 115–16,

- 118–26, 128–32, 138–40, 142, 148,
151–54, 157, 159–60, 162–65, 170,
175–78, 180, 182, 185–87, 192,
194, 197–200, 205–09, 211, 216–
17, 222–24, 228
- epektibo, 107–08, 186, 199–200, 230,
234
- hawud, 32, 129, 154, 162, 192
- komon, 186, 199, 234
- lohistika, 31, 41, 98, 104–06, 119–20,
136, 157, 159, 176, 207–09, 278,
284, 286
- nagluwas, 54, 68, 185
- pagkamatay, 32, 152–53, 223, 228
- pasinati, 69, 83
- plano sa Dios sa, 16, 36, 42–43, 92,
178, 207, 284, 291, 296–97
- tuberiya, 12, 94–96, 103–05, 115,
121–23, 125, 132, 143, 145, 160,
175, 177, 187, 217, 224
- grasya nga aparato para sa panabut, 2,
157, 271, 296
- kahubitan sa, 3
- katuyoan sa, 3
- gugma
- dipersonal (*tan-awa sa dipersonal nga
gugma*)
- divine, 11, 13, 17, 19, 22, 89, 238, 259,
261
- isip dapit sa takdoanan (*tan-awa sa
dapit sa takdoanan*)
- isip punto sa reperensiya (*tan-awa sa
punto sa reperensiya*)
- personal (*tan-awa sa personal nga
gugma*)
- sa divine nga esensiya, 7–8, 25, 36,
226
- sulud sa Hardin sa Eden, 47–48, 50–
54
- tawhanon, 11–13, 15–17, 222, 259
- ug ang hustisya sa Dios, 19, 21, 28,
86, 88, 107, 123
- ug ang pagkamatarong ug hustisya sa
Dios, 5, 10–11, 16–18, 23, 30, 35,
53, 65, 69
- ug disiplina, 52–53
- ug grasya, 30, 34
- wahisabti, 15, 24, 48, 249
- hamartia*, 65
- Hardin sa Eden, 47, 106–07, 123–24,
127, 170, 269
- Hari sa mga hari, 98, 110, 156–57, 210–
11, 214
- harianong pamilya
- ni David, 79
- sa Dios, 33, 50, 94, 96, 107, 110, 115,
128, 140, 150, 173, 199, 209, 223
- harianong pamilya nga kadungganang
lagda, 200, 212–17, 222–23, 243
- kahawud sa, 212–15
- ug divine nga integridad, 188
- ug divine nga katukuran, 205–16
- ug XYZ nga talaid, 210, 213, 217
- hermeneutics, 161
- hustisya
- dikaiosune (tan-awa sa dikaiosune)*
- isip dapit sa takdoanan (*tan-awa sa
dapit sa takdoanan*)
- kagikan, 26, 28–29
- katingbanan sa, 4
- nagadisiplina, 8, 52–53, 73
- nagapanalangin, 9–10, 54–55, 59, 69,
71, 82
- nagasilot, 52, 54, 59, 64, 68
- paghukum, 8–10, 17, 19, 22, 28, 71,
82, 86
- pagkatagbaw sa, 10, 31
- sa divine nga esensiya, 7–98, 25, 36,
48, 81, 248
- ug grasya, 34
- ug gugma, 5, 10, 12, 16, 18–22, 31
- ug impyutasyon, 46, 54, 55, 58, 64, 70
- hyper-Calvinism, 281, 298
- hypostatic nga paghiusa, 120, 258, 265,
296
- ideyalismo, 273

- Ikaduhang Pag-abut. *Tan-awa sa Jesu-Kristo*
- impyutasyon, 172
- doktrina sa, 46–47
 - mahukmanon, 54–55, 85–87, 89, 94, 113, 132, 187–89, 193, 224, 228, 234, 242
 - sa kalagnong kinabuhi, 56–57, 150, 183, 185, 190, 223
 - sa mga ganti didto sa eternidad, 142–44, 152, 154, 159–60, 165, 169, 173, 175, 178–82
 - sa mga panalangin sulud sa panahon, 132, 208–09, 214, 218, 228, 235, 278, 282, 291
 - sa pagkamatarong, 78, 87–88, 90–92, 94–95, 184, 189–90, 193, 198
 - sa personal nga mga sala ngadto ni Kristo, 46, 67, 78, 89, 291
 - sa sala ni Adan, 58, 64, 68, 71–72, 80, 228
 - sa waykatapusang kinabuhi, 78, 108, 126–29, 132, 183, 189, 201, 284, 291
 - tinuud, 54–58, 78, 108, 126, 132, 144–45, 154, 185, 189, 233
- integridad
- divine, 9, 20, 30, 34–36, 46, 54, 67, 70, 75, 88–89, 151, 176, 188, 237–38, 256
 - tawhanon, 6–7
- internationalism, 141, 207
- Ishah*, 47–48
- Israel
- espirituhanon, 283
 - kaliwatanon, 283
 - Kapanahonan sa, 66, 91, 97, 117, 155, 215
 - nasod sa, 32–33, 42, 97, 109, 117, 124, 140–41, 155, 283, 297
- Jeshurun*, 32, 111, 178, 198
- Jesu-Kristo
- aristokrasya ni, 211
 - binhi sa babaye, 41, 47, 62
 - buhat ni, 258
 - dugo ni, 224
 - espirituhanong kamatayon ni, 21, 113–14, 256, 294
 - gihukman para sa sala, 22, 67, 72–73, 106, 113–14, 158–59, 187, 204
 - hulad ni Adan, 78, 81
 - hunahuna ni, 18, 128, 133, 144, 156–57, 161, 214
 - hypostatic nga paghiusa (*tan-awa sa hypostatic nga paghiusa*)
 - ikaduhang pag-abut ni, 75, 107, 128, 131, 156, 171, 269
 - ikaduhang persona sa Trinidad, 63
 - ilhanan ni, 78, 113–15
 - istratehiyanhong kadaugan ni, 21, 98, 104, 110, 109, 211, 215
 - kamatayon ni, 11
 - Katapusang Adan, 81–82, 90
 - kinadak-ang pag-ila ni, 155
 - lawas ni, 156
 - lingkoranan sa paghukum ni (*tan-awa sa lingkoranan sa paghukum ni Kristo*)
 - naghimaya, 144, 150, 158, 173–74, 186, 188, 225
 - okupasyon uban ni, 23, 83, 133, 137, 146, 164, 174
 - paghiusa uban ni, 107–08, 110, 113–16, 120, 128, 214, 232, 263, 284
 - pagkabanhaw ni, 21, 93–94, 110, 113, 115, 128
 - pagkatawo, 79–80
 - pagkatawo ni, 22, 79–80, 86, 116, 211
 - pagkawaysayup sa Iyang pagkatawo, 21, 67, 81, 86, 113, 258
 - pagpuyo ni, 117, 120, 127, 173
 - pagsaka ni, 21, 110, 113, 115
 - Pangulong Pari, 97–98
 - relasyon uban ni, 5
 - sesyon ni, 21, 110, 113, 115
 - unang pag-abut ni, 72, 81, 211
- Josephus, 28

- kabubut-on, 7, 56, 68–69, 73, 102, 121, 128, 167, 190, 197, 201, 232, 255, 276, 279, 281
 negatibo, 52, 66, 81, 106, 116, 128, 130, 140, 142, 201, 204, 206, 224, 232, 272, 289–90, 295
 ni Kristo, 81
 paggamit sa, 6, 204, 207–08, 216
 pagpugus sa, 199, 216, 218, 254, 282, 294, 296, 299
 pagsulay sa, 50
 positibo, 47–49, 52, 81, 91, 93, 105, 141, 156, 167–68, 171, 176, 186, 197, 199, 204, 208, 283, 288, 296
 sa mga dimagtotoo, 75, 186–87
 sa mga magtotoo, 118, 186, 278, 294
 tawhanon, 214, 254, 289, 291, 297
 ug ang anghelanong away, 50, 74, 204
 ug ang divine nga dekrito, 199
 ug kagawasan, 9, 76, 119, 133, 256, 272, 296
 ug kinalabwang-kamandoan, 246–27, 249, 252–57, 275, 280, 286, 288–89, 295–96, 298–99
 kadaotan, 7, 10, 14–18, 33, 37–38, 40, 44, 48–51, 60, 66, 69–78, 89, 93, 95, 104, 106–07, 113–16, 118–19, 122–24, 126, 128–29, 133, 140–42, 149, 154, 159, 170, 195, 206, 208, 210, 222–23, 225, 236, 242–43, 255, 257, 267, 270, 277, 288
 kagawasan
 esprituhanon, 141, 179, 206, 209–10, 212, 214
 sa Dios, 256, 269
 sa grasya, 10, 23
 tawhanon, 9, 20, 49, 65, 71, 76, 122, 200, 215, 217, 274, 294, 296–97
 kahadlok, 152, 157, 223, 225–30, 233, 236–37, 272
 kahoy, isip ang krus, 124
 kahoy sa kahibalo sa kamaayo ug kadaotan, 48–51, 124
 kahoy sa kinabuhi, 47–48, 124
 kalag
 pormat, 56, 80
 tawhanon, 49, 55, 59, 249, 273
kaleo, 234
 kaligdong, Kristohanon, 48
 kalipay, 32, 56, 83, 103, 123, 129, 133, 145, 148
 kapasidad alang sa, 14, 44, 278
 nag-ambit sa Dios, 5, 277
 nataranta sa pagpangita para sa, 148, 181
 perpekto, 129
 sa Dios, 5, 277
 waykatapusan, 15, 159
 Kalisdanan, 31–32, 98, 111, 120, 156
 kalooy, 159, 176
 kaluwasan, 3, 5, 10, 18, 21–25, 29–31, 34–35, 44, 46, 55, 57–58, 65–69, 71, 76, 78, 82–94, 97–98, 101, 104–08, 110–13, 116, 120–22, 125, 127, 129–30, 132, 144, 147, 150, 156, 158, 160, 170–75, 178–80, 182–83, 185–89, 193, 199–205, 207, 224, 228, 232, 234, 238, 241–43, 252–58, 261, 263–64, 269, 277, 282–83, 288, 291, 295–300
 mga ministeryo sa Balaang Espiritu, 108, 116, 118, 121, 144, 234, 249
 pagkawala-mahiayon (*tan-awa* sa pagkawala-mahiayon ngadto sa divine nga hustisya)
 pagpahiayon (*tan-awa* sa pagpahiayon ngadto sa divine nga hustisya)
 pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang, 10, 22, 91
 ug *a fortiori*, 81, 84–85, 87, 90
 ug ang pagkamatarong ug hustisya sa Dios, 5, 23
 ug hustisya, 11, 30–31, 89–90, 131, 133, 175
 kamaayo
 divine, 10, 12, 19–20, 24–25, 30, 40, 48–49, 106, 113, 134–36, 144, 176, 218, 221, 280

- tawhanon, 10, 14, 19, 36, 49, 60, 69–70, 75–77, 93, 113–15, 118, 128, 133, 140, 158–60, 170, 210, 243–44, 277, 280, 288, 290–92, 294
- ug kadaotan, 48–51, 60, 69–70, 72–73, 75–78, 93, 106–07, 113, 118, 122–24, 128, 133, 153–54, 159, 179, 202, 277, 280, 288, 290, 294
- kamatayon
- espirituhanon, 21, 31, 48, 50–51, 53–54, 58–59, 63–65, 67, 69, 71–72, 78, 80–81, 85, 89, 109–10, 113–15, 124, 130, 132, 186, 256, 294, 300
 - kahadlok sa, 225
 - kalag, 57
 - ni Kristo, 11, 21–22, 52, 114, 256, 294–95
 - pisiko, 21, 53, 57, 78, 91, 107, 110, 113–15, 264
 - walay kahadlok sa, 223
- kamatinuuron, 5, 84, 87, 158, 205, 246–47, 249, 270–71
- kamatuuran, 14, 16–18, 20, 24, 34, 36–37, 39, 41, 43, 46, 93, 96, 108, 113, 119, 127, 177, 180, 185, 203, 213, 219–20, 271, 277
- kaminyoon, 65, 113–14, 255
- kanon sa Kasulatan, 5, 98, 105, 109, 121, 217, 248
- kapalaran, 233
- sayup nga interpretasyon, 52, 212, 220
 - ug divine nga dekrito, 252, 266, 274–75, 282
 - ug makatarunganong-pasikaran sa doktrina, 230, 236
- kapasidad, 13–14, 23–25, 30–32, 44, 47–48, 103–05, 111–13, 116, 122, 124, 126–27, 129–30, 132–33, 135–36, 142, 146–48, 150–53, 168, 171, 174, 176, 180, 188–90, 194–95, 210, 216, 227, 244, 251, 260, 277–78
- alang sa gugma, 13–14, 133, 168, 195
 - alang sa kahadlok, 227
 - alang sa kalipay, 14, 44, 278
 - alang sa kauswagan, 125, 135
 - alang sa kinabuhi, 14, 133, 136, 153, 210
 - alang sa mga relasyon, 7
 - alang sa panalangin, 14, 32, 103, 105, 122, 126, 132, 148, 171, 188–89, 277
 - sa Dios, 25, 30, 32
 - sa kalag, 47, 104, 142, 152, 168, 242
 - taas sa, 189
- karnalidad, 12, 14, 71, 118, 120, 126, 199, 203, 272, 290
- karong posisyonal nga kamatuuran, 113, 115–16, 284
- kasaysayan
- anghelanon, 264
 - interpretasyon sa, 123, 140, 152, 212, 220
 - kapanahon, 42, 50, 123, 140, 211
 - kinadak-ang hitabo sa, 67, 140
 - mga dagan sa, 126, 139
 - pagkontrolar ni Jesu-Kristo, 75, 135, 140, 153, 265, 287
 - panghitabo sa, 36, 140, 275
 - Simbahan, 153
 - tawhanon, 9, 22, 39, 72, 75, 110, 114, 123–24, 202, 207, 211, 247, 252, 254, 279–80, 187–88, 293, 295, 298–300
- katilingbanong kauswagan, 135
- katubsanan, 10, 12, 22, 143, 147
- katubsanan nga kasulbaran, 10, 12
- katukuran. *Tan-awa sa* divine nga katukuran
- kauswagan
- espirituhanon, 71, 121
 - isip usa ka pagsulay, 146, 164, 225
 - kapasidad para sa, 135
 - labawng-grasya, 237
 - nasudnon, 20, 123, 142
 - ni David, 124
 - propesyonal, 124, 136
 - sa eternidad, 83, 143, 148

- sulud sa panahon, 32, 35, 40, 69, 102, 130, 132, 204, 206, 208–09, 214, 217–18, 228, 232, 235, 238, 278, 282, 291–92
 tinubdan sa, 138
kenoo, 265
 kenosis, doktrina sa, 265
 kinabuhi
 biyolohiyanhon, 46, 55–57, 59, 80, 126–27, 132, 150, 185, 193, 254, 273
 kalagnon, 46, 55–58, 80, 126–27, 132, 150, 175, 183, 185, 190, 193, 197, 223, 228, 254, 273
 kidlap sa, 56, 126, 263
 mga detalye sa, 133
 sinati sa, 17, 36, 228
 tawhanon, 46, 55–56, 72, 80, 115, 126–27, 132, 150, 183, 185–86, 193, 223, 254, 273, 291
 kinaiyang makasasala, 14, 46, 53–55, 58–60, 62–65, 67, 69–73, 75–80, 93, 95, 106–09, 113–19, 122–24, 126, 128, 130–32, 145, 150, 154, 156, 159, 185, 192–93, 203–04, 208, 210, 212–13, 237, 243–44, 257, 269, 271, 282, 288
 gahum nabugto, 78, 116
 impluwensiya sa, 14, 59, 75–76, 78, 107, 142
 mga hilig sa, 75, 107, 118, 122–23
 nagapuyo sulud sa tawhanong lawas, 60, 62, 77, 115–17
 napasulud pinaagi sa lalaki, 58, 60, 63
 orihinal nga sala ni Adan giimpyut, 46, 54, 58–59, 64–67, 69, 71, 79–80, 85–86, 124, 130, 132, 143, 150, 175, 185, 193, 223, 291
 pagkatawo ni Kristo nga walay, 70, 86, 224
 pagtag-iya sa, 53, 135
 pagtangtang sa, 107, 121, 153
 puy-anan para sa orihinal nga sala ni Adan, 56–58, 60, 72
 kinalabwang-grasya, 32, 138, 142, 152, 163–65, 178, 198
 kinalabwang-kamandoan, 4–6, 8–9, 87, 121, 246–47, 249, 252–57, 275–76, 280–81, 286, 288–89, 295–96, 298–99
 Kinatas-ang Hukmanan sa Langit, 29, 89, 154, 221, 257, 269
 kinatas-ang pagkanilain. *Tan-awa sa pagkanilain*
 kinaugalingong-pagkamatarong, 6, 10, 19, 34, 65, 90, 169–70, 195, 218, 224, 236, 242–44, 292, 298
kletos, 199, 234
 komon nga grasya. *Tan-awa sa grasya kompiyuter sa divine nga dekrito*, 231, 274, 277–78, 280, 282, 284–85, 288, 290–92, 294–95
 komunismo, 273
 kondisyonal nga kabihayag, 82–84, 90
 konsentrasyon, 136, 226
 kontra-sa-pagtoo sa Dios nga mga teyoriya, 272
 krisis nga mga sitwasyon, katuyoan sa, 289
 Kristo. *Tan-awa sa Jesu-Kristo*
 Kristohanong pangalagad. *Tan-awa sa produksiyon*
 krus
a fortiori, 123, 189, 235
 buhat ni, 10, 21–22, 24–25, 29–31, 37, 39, 45, 48, 68, 71, 77, 80, 85, 87–89, 93–95, 97, 113, 215, 174, 201, 205, 238, 248, 251, 258, 261, 270, 276, 285, 295–97, 300
 dapit sa takdoanan sa, 258
 duha ka kamatayon sa, 21
 gipalahutay sa Balaang Espiritu, 22
 ilhanan sa, 113
 lihok sa hustisya, 7, 9, 20–22, 54, 72, 186
 mga kalipikasyon alang sa, 63, 80, 82, 117, 239
 pagbatok ni Satanas sa, 81, 296

- sulud sa divine nga dekrito, 237, 297
kultura, 33, 222
- labawng-grasya, 31–32, 36, 104, 106–07,
119–20, 124–26, 129–30, 133–34,
138, 142–46, 151–52, 163–64, 180,
182, 192, 197, 223, 237, 297
- lambano*, 34
- Lebitikanhong pagkapari, 97
- legalismo, 49, 153
- liderato, 211
- lig-ong-kusog, 136
- ni Adan, 49
- sulud sa simbahan, 122
- linaw sa kalayo, 50, 57, 67, 73, 106, 114,
127, 202, 267, 290
- lingkoranan sa paghukum ni Kristo, 114,
157–61, 163–66, 171–72, 180, 184,
190–92, 206, 233, 291
- logizomai*, 92
- lukong
- atletikanhon, 84, 165–66
- espirituhanong mga ganti, 162, 165,
169, 176
- sa himaya, 164–65
- sa kinabuhi, 164
- sa pagkamatarong, 163
- sundalonhon, 161–63, 165
- sundalonhong medalya nga analohiya,
162–63
- Lunup, 42
- mabalikong posisyonal nga kamatuuran,
113, 115, 160, 284
- Magbubuhay, 5, 13, 49, 75, 247, 255, 263,
265, 268, 273, 279, 282
- mahinungdanong-kahimtang, 32, 141–42,
178
- mahukmanong impyutasyon. *Tan-awa sa*
impyutasyon
- makapakabig ug makapatoo nga mga
ministeryo sa Balaang Espiritu.
Tan-awa sa Balaang Espiritu
- makasaysayanong impak. *Tan-awa sa*
panalangin
- mallon*, 84
- Maria, inahan ni Kristo, 79–80
- materyalismo, 223, 273
- meiosis, 61, 63, 79
- Melchizedek, 97
- mga abut isip mga panig-ingnan sa way-
katapusang mga ganti, 161
- mga anak ug sa ginikanan nga awtoridad,
216
- mga Assyrian, 287
- mga demonyo, 73–74, 103, 127, 267
- mga sakup ni Satanas, 76
- mga ganti, waykatapusan, 102, 144, 154,
159, 161–62, 169, 177–78, 191
- mga Hentil, Kapanahonan sa, 97
- mga Hudiyo, 33, 56, 65, 72, 79, 90, 111,
120, 124, 141, 173, 222, 239–41,
283–84, 287, 295
- mga kasabutan, dikondisyonal, 283
- mga kinahanglanon, 133, 168, 206, 213,
216–18, 222
- mga kromosoma, 60–63, 79
- mga siyudad isip mga panig-ingnan sa
waykatapusang ganti, 161, 180
- mga siyudad-istado, 180
- Milenyo, 32, 73, 91, 97, 111, 123, 130–31,
171, 214, 269, 288
- mini nga doktrina, 75, 110, 178, 202
- mitosis, 60
- monism, 273
- monogenes*, 80
- Moses, 23, 32, 36, 66, 72, 91–92, 111,
137, 198, 214, 248, 263, 297
- mut*, 51
- nagluwas nga grasya. *Tan-awa sa grasya*
nagpaguul sa Balaang Espiritu. *Tan-awa*
sa Balaang Espiritu
- nagpalong sa Balaang Espiritu. *Tan-awa*
sa Balaang Espiritu
- nagpuyo nga pagkamatarong. *Tan-awa*
sa pagkamatarong
- Napoleon, 137, 162, 211, 213
- Napulo nga mga Kamandoan, 34, 36, 65,
215

- nephesh*, 56
neshamah, 56
 Nicodemus, 25, 108
 Noah, 177, 214
non posse peccare, 81
- omnipotence, 5, 8, 87, 246, 249, 267–68
 omnipresence, 246–47, 249, 263–65
 omniscience, 4, 10, 38–39, 41, 66, 157–58, 231, 246–47, 249, 253–54, 259, 265–66, 275–80, 282
ousia, 247
- Pablo, 23–25, 28, 30, 33, 36, 40, 63, 65–66, 70, 72, 81, 85, 88, 90–92, 98, 103, 113, 115, 121, 130–31, 137, 144, 146–47, 149, 153, 160, 162–66, 169, 192, 195, 198, 222, 240–41, 297
 pag-ampo, 78, 96, 100, 137, 192, 227, 243, 271, 285, 296
 pag-antos, 57, 137–38, 144–48, 151, 160, 181, 191, 198, 205
 nahitakus, 192
 sa mga dimagtotoo, 57
 sa mga magtotoo, 143, 146–48, 151
 wamahitakus, 31, 104, 132, 143–48, 151–52, 160, 164, 178, 180–81, 190–92, 194, 197–98, 234
 pag-antos, sa dihamtong nga mga magtotoo, 218
 pagbinaslanay, 222–23
 pagbuut sa Dios. *Tan-awa sa Dios*
 paghatag, 78, 91, 95–96, 99–100, 102–04, 120, 129, 132
 paghinulsul, 58, 268
 paghiusa uban ni Kristo. *Tan-awa sa Jesu-Kristo*
 paghukum, 72, 188, 190, 203, 216, 218, 221, 238
 pagkaapostol, 121
 pagkaarogante, 18, 20, 25, 34, 49, 69, 72, 102, 110, 122, 125, 210, 236, 241–43, 250, 254, 281
 binuta, 34, 102
 sindroma, 241
 ubus sa kabug-at ug kauswagan, 218, 227
 ug sosyalismo, 210
 pagkabalaan, 6, 250, 256
 pagkabanhaw
 lawas, 93–94, 128–29, 147, 151, 154–55, 159, 180–81, 189–90, 192, 194, 198, 232–34
 ni Kristo (*tan-awa sa Jesu-Kristo*)
 pagkadaotan, hingpit, 89
 pagkadimausab, 5, 8, 222, 246–47, 249, 268–70
 pagkadipatas, 110, 130–31, 291
 pagkaembahador, 96, 99–100, 102
 pagkahamtong
 babag, 36
 espirituhanon, 3, 6, 19, 29, 32, 36, 50, 94, 103, 105, 107, 111, 121, 128, 132, 134, 136, 138, 146, 151, 164, 179–80, 184, 188, 209, 212, 235, 256, 277
 isip ang tumong, 150
 lapas, 132, 156, 173, 201
 mga panalangin sa, 85, 87, 111, 123, 126, 130–35, 137
 pag-abante ngadto sa, 115, 119, 124, 142, 146, 150, 159, 168, 176, 179, 201, 207, 235, 237, 292
 pagkawala-mahiayon (*tan-awa sa pagkawala-mahiayon ngadto sa divine nga esensiya*)
 pagpahiyon (*tan-awa sa pagpahiyon ngadto sa divine nga hustisya*)
 pagsulay sa, 146
 pagkahibalo-daan, 266, 278–80, 282–85, 289–90
 pagkahibalo-sa-Dios, 68, 185–86, 199, 201, 234, 254, 290
 pagkahimugso-pag-usab, 107–08, 116, 127, 136, 263

- pagkahingpit, 233
 Kapanahon sa, 47, 49, 51, 59, 69
 ni Adan, 47
- pagkahitarong, 54, 89–94, 103, 221, 230,
 234–35
- pagkalaglag ni Satanas, 277
- pagkalaglag sa tawo, 7, 50, 53–54, 59,
 62, 75, 130, 145, 171, 201, 291
 pinaagi ni Adan, 11
 ug espirituhanong kamatayon, 54, 59,
 67
 ug grasya, 48
- pagkamartir, 152–53
- pagkamatarong
dikaiosune (tan-awa sa dikaiosune)
 dobleng bahin, 115–16, 214
 impyutasyon sa, 10, 78, 90, 152, 193,
 224, 242
 kagikan, 26, 28–29
 katingbanan sa, 4
 mahukmanong panghunahuna, 28, 45
 pagkatagbaw sa, 10, 22, 31
 pagpuyo, 124, 177, 227
 sa divine nga esensiya, 7–8, 36, 48
 ug grasya, 34
- pagkamatay nga grasya. *Tan-awa sa*
 grasya
- pagkanilain, 131
 kinatas-an, 8, 93, 128–29, 131, 147,
 232–33
 ni Kristo, 128
 posisyonal, 120, 128, 232, 300
 sa kasinatian, 78, 128, 232
- pagkapari, 97, 99, 102, 205
 harianon, 96–97, 99, 205, 284
 ni Kristo, 97, 115
 praybasi sa (*tan-awa sa praybasi*)
 unibersal, 97
- pagkasad-an nga dinugtongdugtong, 24,
 43, 158, 205, 233
- pagkasinilutan, 50–51, 54, 59, 65, 67–70,
 79–80, 90, 170, 254
 gikan ni Adan, 64, 71, 80, 87, 90, 175,
 185
 sa espirituhanong kamatayon, 80
 sa pagkatawo, 16, 68–69, 90, 185
Tan-awa usab sa Dios
- pagkatagbaw, 10, 22, 31, 134
- pagkatawo, 37, 50–51, 53, 60, 64, 94
 espirituhanon, 51, 63, 72, 77–78, 80–
 81, 101–02, 108–09
 pisiko, 21, 35, 55, 57–58, 77–81, 115,
 128, 190, 206, 283–84
- pagkatumbas
 espirituhanon, 136
 tawhanon, 95, 130, 134, 224
- pagkawala-mahiayon ngadto sa divine
 nga hustisya, 76, 128, 201–02,
 205–06, 268
 kaluwasan, 200–02
 pagkahamtong, 205
 rebound, 205
Tan-awa usab sa pagpahiyon ngadto
 sa divine nga hustisya
- pagkawaypihig, 169, 205, 212, 235, 239
- paglaum, 148–51, 153–54, 159, 171–93,
 197–98, 200, 206, 208, 213
 talaid sa, 181–83, 185–88, 190–93,
 200, 206–07, 210, 213–14, 217,
 223, 225
- pagpakig-uli, 10, 22, 69, 101
- pagpili
 kahubitan, 283
 ni Kristo, 115, 283–84
 pinatik-nga-talaan sa divine nga
 dekrito, 231, 237, 274–76, 278, 282
 sa Israel, 283
 sa Simbahan, 284
- pagpuno sa Balaang Espiritu. *Tan-awa*
 sa Balaang Espiritu
- pagsaka. *Tan-awa sa Jesu-Kristo*
 pagtantiya didto sa eternidad, 154, 158–
 59, 192, 194
- pagtoo-pahulay, 177, 225
 teknik, 230
- pagtunglo
a fortiori, 87
 gikan sa hustisya, 33, 52, 54, 71, 170,
 203
 nagauna sa panalangin, 54

- ngadto sa panalangin, 70
 tinubdan sa, 71, 88
 pagwali-sa-ebanghelyo, 99, 122, 141, 207
 panalangin
 a fortiori, 87, 123, 144, 228, 230, 234–35, 238
 diha sa kaluwasan, 10
 Dios nahimaya sa, 31, 88, 94, 98–100, 105–06, 117, 130, 134, 137, 143, 150–51, 154, 159, 174, 176, 198, 214, 218, 228, 235, 238, 292–93
 escrow, 182, 189–90, 193–94, 208, 238
 espesyal, 84, 104–05, 122, 125, 128, 132, 142–44, 150, 189, 191, 197, 206, 208, 216, 228, 235, 244, 278
 espirituhanon, 31, 104, 132–33, 135–36, 146, 194
 kapasidad para sa, 126, 148
 katungud sa Dios, 101
 lohistika, 31, 104–06, 223, 228, 244
 makasaysayanong impak, 31, 83, 103, 139, 141–42, 147, 272
 masdako, 5, 32, 87, 124, 126, 131, 141, 144, 150, 159, 173, 181, 188, 193, 235, 238, 292
 mini-nga-panalangin, 146
 pagkadipatas sa, 131
 pagkamatay, 32, 104, 132, 152, 223
 paglaum sa, 141, 150–51, 154, 159, 172, 174, 179, 182, 184, 187–88, 191, 193, 206, 217, 233
 pinaagi sa hustisya, 31, 33–35, 43, 46, 48, 50, 52–56, 58–59, 68–69, 71, 82, 85, 87–88, 90, 94–96, 103–04, 116, 128, 130–32, 135, 154, 160, 166, 170, 172, 185, 200, 203–04, 206, 214, 217, 228, 238–39, 242, 244, 256–57, 291
 pinaagi sa panag-uban, 31, 83, 104, 132, 135, 138–39, 146–47
 pinaagi sa tuberiya sa grasya, 95, 103–05, 121–23, 125, 132, 143, 145, 160, 175, 187, 217
 potensiyal alang sa, 90, 106–07, 112, 116, 132, 174–75, 188–91, 193, 199, 206, 214, 226, 228
 sa Hardin, 48, 52–53, 72
 sa kaluwasan, 3, 87, 101, 104, 106–07, 121, 130, 144, 283
 sa wamahitakus nga pag-antos, 31, 104, 132, 143–48, 151–52, 160, 164, 178, 180–81, 190–92, 194, 197–98, 225, 234
 sistema alang sa, 36
 takus alang sa, 96, 233
 temporal, 31, 50, 83, 104, 117, 132, 134–35, 137, 160, 172
 tinubdan sa, 8, 71, 148, 160, 179, 216
 waykatapusan, 45, 67, 102, 117, 127, 131, 147, 154, 161, 163, 165–66, 184, 190–91, 223, 233
 pagpahiyon ngadto sa divine nga hustisya, 9, 33, 130, 185, 203–05, 256, 291
 kaluwasan, 187, 200–01, 224
 pagkahamtong, 29, 189, 200, 205, 218, 271
 rebound, 181, 200
 Tan-awa usab sa pagkawala-mahiayon ngadto sa divine nga hustisya
 Pagsakgaw sa Simbahan, 94, 98, 107, 110, 128, 147–48, 154–55, 158, 164–65, 182, 190–93, 232
 pagselyo sa Balaang Espiritu. *Tan-awa sa Balaang Espiritu*
 panahon, gibuhay sa Dios, 5, 262
 panambal, 121
 pangabubho, 125, 210
 Pangasaw-onon ni Kristo, 128, 156
 panteyismo, 263, 272
paradidomi, 237
 pareho nga oportunidad, 123, 284
 pareho nga pribilihiyo, 123, 284
 pastor-magtutudlo, 93, 105, 119, 121–22, 138, 164, 167
 awtoridad sa, 119, 121–22, 167–68, 217, 224, 269

- gasa sa, 3, 122
 lukong sa himaya, 164
 panalangin pinaagi sa panag-uban,
 122, 135
 ug komunikasyon, 37, 138, 167, 217
perisseuo, 87
 personal nga gugma, 12, 16, 50, 243, 260
 divine, 16, 243, 260
 tawhanon, 11–17, 19, 222, 259
 personal nga sala, 14, 21, 46, 64–71, 78,
 80, 85–86, 89, 113, 115, 125–26,
 132, 159, 187, 204, 258, 291, 295
 giimpyut ngadto ni Kristo, 66–67, 113
 Philo, 28
 pinulongang gigamit, 84
 pisiko nga pagkatawo. *Tan-awa sa*
 pagkatawo
pisteuo, 91
pleroma, 32, 137, 141–42, 152, 178, 184,
 198, 297
polus, 84
 politismo, 272
 pormat sa kalag. *Tan-awa sa kalag*
 posisyonal nga pagkanilain. *Tan-awa sa*
 pagkanilain
 positibong-kahimtang, 273
posse non peccare, 81
 potensiyal
 esprituhanon, 107, 164, 169
 ikaduha, 111–12, 130, 175
 ikatulo, 111, 175, 189–91, 233–34
 mga impyutasyon, 103, 112, 116, 131,
 164, 174, 187, 190, 193
 nag-una, 175, 185, 191
 para sa kaluwasan, 132, 175, 183,
 185–86, 193, 224, 228
 para sa pagtubo, 107, 175
 para sa panalangin, 90, 106–07, 116,
 131–32, 174–75, 187–91, 193, 199,
 206, 214, 226
 sa mga ganti, 190–91, 193
 segunda-mano, 112, 130
 ug kapasidad, 103, 112, 130, 188
 una, 111–12, 130, 175
 praybasi, 76
 sa divine nga katukuran, 3, 27, 49, 70–
 71, 76, 136, 141, 207, 216
 sa pagkapari, 3, 216, 218, 243
 produksiyon
 dili ang paagi sa pagtubo, 100, 296
 dili ang paagi sa panalangin, 95–96,
 99–103
 esprituhanon, 99, 102, 277
 gawas sa Balaang Espiritu, 118
 lehitimo, 96, 102–03, 157
 promosyon, 83, 135, 147
 prosesyon, doktrina sa, 285
prosopolempsia, 34
prosopon, 34
 protasis, 82, 84
 proteksiyon, divine, 206–07
 punto sa reperensiya, 12, 20
 puya, 56, 63, 126, 263
 rebersiyonismo, 14, 19, 23, 36, 41–43, 71,
 75, 118–19, 128, 130, 141–42, 151,
 169, 206, 241, 272, 290, 294–95
 rebersiyonista, 19, 29, 37, 42–44, 118,
 123, 129, 141, 146, 153, 160, 175,
 178–79, 181, 191–92, 206, 221–22,
 232, 255, 294
 rebound, 14, 24, 53, 69, 71, 105, 108,
 115–19, 128, 130, 145, 167, 176,
 181, 199–201, 203–06, 215–16,
 233, 235, 243, 256, 271, 277, 286
 pagkawala-mahiayon (*tan-awa sa*
 pagkawala-mahiayon ngadto sa
 divine nga hustisya)
 pagpahiayon (*tan-awa sa* pagpahiayon
 ngadto sa divine nga hustisya)
 reflex motility, 55
 respeto, 17, 70, 76, 138, 195, 214, 216,
 221
 rilihiyon, 17, 25, 33, 79, 110, 295
 sa kasinatiang pagkanilain. *Tan-awa sa*
 pagkanilain
 saad sa Dios, 41–42, 62, 73, 117, 164,
 173, 177, 204–06, 226, 238, 252,
 272

- sabakan, 56, 80, 108, 126, 163
- sala, 5, 8, 10–12, 14, 16, 21–22, 30, 37–38, 43, 45–48, 51–54, 58–60, 63–73, 75, 78–81, 85–86, 89–90, 93, 106, 109, 113–15, 118, 123–26, 130, 132–34, 140, 150, 153, 158–59, 170, 181, 185, 187–88, 193, 197, 201, 203–05, 210, 216, 220, 223–24, 228, 233, 238
- binaba, 65, 133
- disiplina para sa, 145
- isip usa ka krimen, 71, 136
- kang Adan, 46, 54, 58–60, 64–72, 79–80, 85–86, 90
- makita, 67, 69–70, 201
- merkado sa ulipon sa, 10–11, 22, 255
- mga sundanan sa, 71
- nga may pagkahibalo, 294
- paghukum sa, 5, 8, 21, 54, 59, 67, 70, 86, 90, 123, 132, 159, 188, 216, 238, 256–58
- paingon sa kamatayon, 43, 128, 153, 181
- panghimayad para sa, 10
- panghunahuna, 60, 65, 70, 133, 153, 205, 220
- personal (*tan-awa* sa personal nga sala)
- resulta sa, 53, 58, 64
- silot sa, 21, 54, 59, 114
- tinubdan sa, 59, 64
- ug omniscience, 10
- sala sa panghunahuna. *Tan-awa* sa sala
- Satanas
- ang kontra, 51, 73, 76, 223–24, 246, 272
- ataki diha sa kaliwatan ni Kristo, 41
- gingharian ni, 73, 75–77, 98, 106, 122–23, 202, 223
- istratehiya ni, 74–75, 179, 223, 267
- magmamando sa kalibutan, 27, 59, 72, 76, 78, 116, 118, 146
- mga doktrina ni, 49
- plano ni, 49–50, 77, 102, 267
- sentido komon, 51, 133, 136, 225
- Septuagint, 28
- sesyon. *Tan-awa* sa Jesu-Kristo
- Shekinah nga Himaya, 117, 263
- silot para sa sala, 21, 67, 71, 114
- Solon, 200
- sosyalismo, 49, 76, 110, 123, 139, 141, 210
- SPQR, 23, 98, 162–63, 166
- stephanos*, 91, 162–65
- sulud-sa-kapsula
- kalikupan, 106–07, 109, 111, 113, 115–16, 122, 124–25, 141–42
- tuberiya sa grasya, 95, 103, 115
- sundalong medalya nga analohiya. *Tan-awa* sa lukong
- taktikanhong kadaugan
- sa anghelanong away, 31, 104, 123, 146, 189, 214
- sa Kristohanong kinabuhi, 33, 106, 172
- talaid. *Tan-awa* sa XYZ nga talaid
- tawhanong espiritu, 46, 52, 108, 127, 154, 185, 189, 193, 202
- tawhanong kamaayo. *Tan-awa* sa kamaayo
- tawhanong pagkamatarong, 65, 92, 114, 241–42
- temporal nga panalangin. *Tan-awa* sa panalangin
- temporal nga seguridad, 50, 122, 124
- tetelestai*, 22
- theos*, 25, 29, 195, 197
- tinuud nga impyutasyon. *Tan-awa* sa impyutasyon
- toong lingin-nga-kabahin, 13–15, 17, 24, 60, 93, 133, 156, 228
- Trinidad, 6–7, 11, 16–17, 21–22, 39, 63, 89, 92, 97, 116–17, 248–29, 257, 259–60, 263, 270, 276
- Trojan War, 26
- tsedaqah*, 28, 92
- tuberiya sa grasya. *Tan-awa* sa grasya
- tumong sa responsibilidad, 10
- Unang Pag-abut. *Tan-awa* sa Jesu-Kristo

utok, 56–57, 77

waykatapusang kinabuhi, 30, 46, 184, 189, 284

alang sa mga dimagtotoo, 52, 108

doble nga bahin, 116

impyutasyon sa, 71, 78, 85–87, 89, 92, 108, 123, 126, 128, 132, 189, 201

mga panalangin sa, 45, 67, 117, 131, 147, 154, 163, 165–66, 184

ni Kristo, 116

paglaum alang sa mga dimagtotoo, 150, 172–73, 175

sa Dios, 247, 249, 261, 263, 266, 284

sa mga magtotoo, 108, 126–30, 154, 173, 262

sa tawhanong espiritu, 46, 57, 127, 189, 202

ug malungtarong kinabuhi, 261

waykatapusang mga panalangin. *Tan-awa sa panalangin; impyutasyon, sa mga ganti didto sa eternidad*

waykatapusang seguridad, 50–51, 58, 120, 203

X radikal, 182, 184, 186–90, 193, 200–01, 207, 223, 228

XYZ nga talaid, 190, 200, 206, 210, 213–14, 217, 223, 227–29, 232, 238

Y radikal, 182, 184, 186–90, 193–94, 198, 200, 202, 207, 209, 214, 224, 228, 234

Yahweh, 92, 251

Z radikal, 182, 184, 189–93, 197, 200, 208–09, 212, 228

**SUKARANON NGA MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR.
GIREKOMENDAR NGA HAN-AY**

*Ang Plano sa Dios
Ang Trinidad
Merkado sa Ulipon sa Sala
Ang Babag
Rebound ug Padayon sa Pag-abante!
Paghikling sa Sala
Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi
Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang Makasasala
Kusog sa Panghunahuna
Hetenismo
Divine nga Paggiya
Pag-ampo
Pagsaksi
Ang Mawaldason nga Anak*

SA DOKTRINA NGA MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Doktrina sa Bibliya, ang katibuk-an sa pagtulon-an nga gikuha gikan sa usa ka literal nga interpretasyon sa mga Kasulatan, mao ang sukaranan para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagasangkap og espirituhanong pangpabaskog para sa Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya dili mahimong ibaliwala (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagamando sa Kristohanon aron sa kahiladman nahiusab (Mga Taga-Roma 12:2). Kini nga pagkausab nagakinahanglan og usa ka adlaw-adlaw nga pagbag-o sa hunahuna pinaagi sa pagkat-on ug paggamit sa Pulong sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

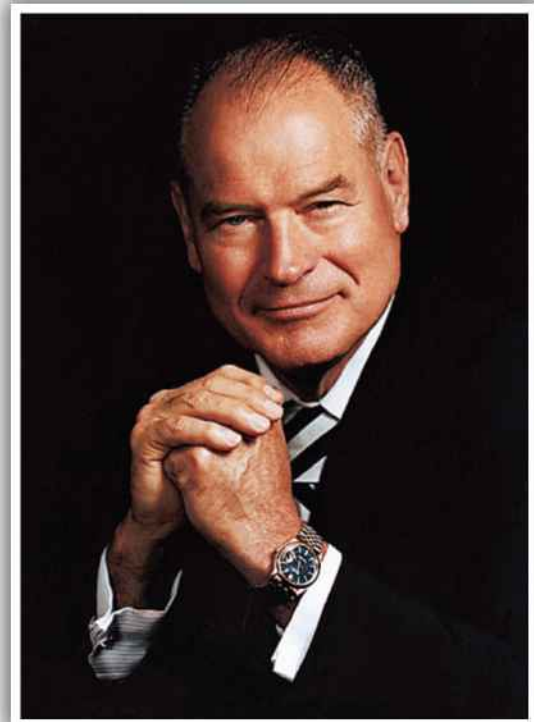
Sa daghang katuigan ang sa doktrina nga Bibliya nga mga klase nga gitudlo pinaagi ni R. B. Thieme, Jr., misangkap og adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iyang kongregasyon. Mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs (English) maoy anaa sa walay bayad o obligasyon. Usa ka *Sa Doktrina nga mga Pagtoon sa Bibliya nga Katalogo* maoy ihatag diha sa paghangyo.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

P.O. Box 460829
HOUSTON, TEXAS 77056-8829
www.rbthieme.org
713-621-3740

Si ROBERT B. THIEME, JR. (1918-2009) nagapabilin nga usa ka mahinungdanong tingog sa Kristiyanismo sa tibuuk kalibutan. Ang iyang makugihon, mapatin-awong pagtulon-an gibasi diha sa orihinal nga mga pinulongan sa Kasulatan sumala sa makasaysayanong konteksto nga ang Bibliya nahasulat. Ang iyang binag-o nga mga sistema sa bokabularyo, mga ilustrasyon, ug bibliyanhong mga kategoriya sa klaro nga magpahayag sa dimasayup nga mga kamatuuran sa Pulong sa Dios. Si Thieme nakarekord og kapin sa napulog-usa ka libo ka mga oras sa mga sermon ug nakamantala og kapin sa usa ka gatus ka mga libro og naglukup hapit sa Bibliya.

Si Thieme migraduwar sa University of Arizona (Phi Beta Kappa) ug Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iyang seminaryo nga mga pagtoon napakgang tungud sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan nga sundalohong serbisyo atol nga siya misaka ngadto sa ranggo nga tenyente koronel diha sa United States Army Air Corps. Pagkahuman sa iyang nagpadayon-pagtoon nga buhat sa 1950, siya nahimong pastor sa Berachah Church sa Houston, Texas. Ang iyang malukopon nga pagbansay sa Griyego, Hebreyo, teyolohiya, kasaysayan, ug mahitungud sa teksto nga panuki misangkap og pundasyon para sa iyang masuknaong propesyonal nga kinabuhi sa pagtoon ug pagpanudlo sa Pulong sa Dios. Si Thieme miretiro isip pastor sa Berachah Church human sa singkuwentay-tres ka katuigan sa matinud-anong serbisyo.

Paghulagway ni Robert Becker

Ang Integridad sa Dios nagapasiguro sa katawhan nga ang absolutong pagsalig diha sa perpektong Dios sa kanunay nahimutang-sa-maayo. Ang dimausab nga kalig-on sa esensiya sa Dios sa hingpit nagpaluyo sa tanan nga Siya nagahimo o nagapasiugda. Tanang hiyas sa Iyang esensiya magporma sa usa ka masubayon, dimabahin nga katibuk-an—Iyang tibuuk persona—ug ang matag hiyas nagatambayayong diha sa hingpit nga panag-uyon alang sa labing-dakong kaayohan sa magtotoo.

Ang Dios sa kanunay nakabaton sa integridad isip kabahin sa Iyang waykatapusan, waykinutuban, perpektong esensiya. Ang integridad sa Dios gilangkub sa duha ka divine nga hiyas—perpektong pagkamatarong ug absolutong hustisya. Ang divine nga integridad nagasibo diha sa divine nga gugma; sa pagkatapo sila magporma sa usa ka perpekto, dikapasipad-an nga sistema diin ang Dios nagaatiman sa tawhanong kaliwat pinaagi sa grasya. Grasya mao ang ekspresyon sa gugma ug integridad sa Dios ug ang hignit nga palisiya sa Iyang hustisya. Ang divine nga integridad nagasiguro nga ang Dios sa gugma ug grasya dili sentimental ni mapihigon ni maduhaduhaon ngadto ni bisan-kinsa.

Ang Integridad sa Dios nagahubit sa integridad sa Dios ug sa unsang-paagiha kini nagalihok sa kaayohan sa tanang Kristohanon, gikan sa atong kaluwasan paingon sa atong espirituhanon nga kinabuhi hangtod sa atong mga ganti didto sa langit. Ang pagsabut niini nga bibliyanhong doktrina nagapatin-aw sa katuyoan sa atong mga kinabuhi ug nagapasabut sa atong hamili nga relasyon uban sa Dios sa pagkamatarong ug hustisya.